Ooratha Caaquwaa

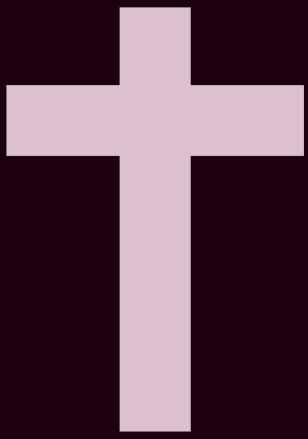

New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

Ooratha Caaquwaa
New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

copyright © 2011 The Word for the World

Language: Dawro

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Contributor: The Word for the World Ethiopia

Dawro New Testament

The Word for the World International
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
5b570ff5-a6e8-534a-b573-14968b5f3d71

Contents

Maatoossa 1
Marqqoossa 65
Luuqaasa 106
Yohaannisa 172
Kiitetteeddawanttu Oosuwaa 219
Roome 278
1 Qoronttoosa 305
2 Qoronttoosa 330
Galaatiyaa 346
Efesoona 356
Piliphphisiyoosa 366
Qolaasiyaasa 373
1 Teselonqqiyaa 379
2 Teselonqqiyaa 385
1 Ximootoosa 389
2 Ximootoosa 396
Tiita 402
Pilimoona 406
Ibraawe 408
Yayiqooba 428
1 Phexiroosa 435
2 Phexiroosa 442
1 Yohaannisa 447
2 Yohaannisa 454
3 Yohaannisa 456
Yihudaa 458
Saxaa 461

Maatoossi Xaafeedda
Mishiraachchuwaa Qaalaa
Geluwaa

Maatoossi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusi yaana geetettiyaa hidootay kase odetti utteedda dhaliyaa gidiyaawaanne Xoossay kase Eca Caaquwaan bare asaassi immeedda hidootaa qaalaa poleeddawe Yesuusa bagganna gidiyaawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa oyqqeeddawaa. Ha mishiraachchuwaa qaalay Yesuusi unttunttu giddon yelettiide dicceeddawe Ayihudatu xalalaassa gidennaan, alamiyaa ubbaan de7iyaa asaassa.

Maatoossi xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalay daro akeekan xaafetteedda maxaafaa. Yesuusa yeletan doommiide, I xammaqetteeddawaanne I paacetteeddawaa odi simmiide, Galiilaan I qaalaa odeeddawaa, tamaarisseeddawaanne hargganchchatuwaa patheeddawaa odee. Hewaappe kaalliide Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame beeddawaanne I ha alamiyaan gami77eedda wurssethaa saaminttaan haneedda yewatuwaa qonccissee. Hewanttukka I kaqettowaa, hayqqeeddawaanne denddeeddawaa odiino.

Ha Mishiraachchuwaa Qaalay Yesuusa, Xoossaa higgiyaa bilethaa immanaw maatay de7iyaawaanne Xoossaa Kawutethaabaa erissiyaa wolqqaama tamaarissiyawaa oothiide shiishsheedda. A timirttiyaappe dariya baggay, dumma dumma ogiyaan giigetteedda ichcheshu saan shaakettee.

1@ Xoossaa kawutethaan de7ana asaa eeshshaa, oosuwaa, maataanne wurssethaa qaadaa odiyaa Deriyaa Bolla Timirttiyaa (Mat 5:1-7:28).

2@ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu Mishiraachchuwaa Qaalaa tamaarissanaw beedda wode unttunttoo imetteedda kaalethuwaa (Mat 10).

3@ Xoossaa kawutethaabaa tamaarissishshin shiiqeedda dumma dumma leemisatuwaa (Mat 13).

4@ Yesuusa kaalliyaawanttubaa billi odiyaa timirttiyaa (Mat 18).

5@ Ha77i wodiyaa wurssethaanne Xoossaa Kawutethaa yuussaa xeelliyaawaan imetteedda timirttiyaa (Mat 24-25).

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Yesuusi Kiristtoosa guyye zerethaanne yeletaa (1:1-2:23)
Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-12)
Yesuusi xammaqettowaanne paacettowaa (3:13-4:11)
Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:12-18:35)
Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame boowaa (19:1-20:34)
Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wursseethaa saaminttaa (21:1-27:66)
Nu Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (28:1-20)

Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa Maaraa (Luq 3:23-38)

1 Hawe Daawita zariyaanne Abraahaame zare gideedda Yesuusi Kiristtoosa yeletaa odiyaa maxaafaa.

2 Abraahaame, Yisaaqa yeleedda; Yisaaqi, Yayiqooba yeleedda; Yayiqoobi, Yihudaanne A ishatuwaa yeleedda.

3 Yihuday Ti7imaarippe Paareesanne Zaraahaa yeleedda; Paareese, Hexiroona yeleedda; Hexiroone, Raama yeleedda.

4 Raame Aminadaaba yeleedda; Aminadaabe, Na7asoona yeleedda; Na7asoone, Selimoona yeleedda.
5 Selimoone, Ra7aabo geetettiyaa mishirattippe Boo7eeza yeleedda; Boo7eezi, Uruuto geetettiyaa mishirattippe Iyyoobeeda yeleedda; Iyyoobeede, Issey yeleedda.
6 Issey Kaatiyaa Daawita yeleedda.

Kaatiyaa Daawite, Ooriyaa machchattippe Solomona yeleedda.
7 Solomone, Robi7aama yeleedda; Robi7aame, Aabiyaa yeleedda; Aabiyay, Aasaafa yeleedda.
8 Aasaafe, Yoosaafeexa yeleedda; Yoosaafeexe, Iyyooraama yeleedda; Iyyooraame, Ooziyaana yeleedda.
9 Ooziyaane, Iyyoo7aataama yeleedda; Iyyoo7aataame, Akaaza yeleedda; Akaaze, Hizqqiyaasa yeleedda.
10 Hizqqiyaase Minaasa yeleedda; Minaase, Amooxa yeleedda; Amooxe, Iyyoosiyaasa yeleedda.
11 Isra7eeliya asay omodettiide, Baabiloone gadiya beedda wode, Iyyoosiyaase Ikkoniyaananne * A ishatuwaa yeleedda.

12 Baabiloone omodduwaappe guyyiyan, Ikkoniyaananne Salaatiyaala yeleedda; Salaatiyaale, Zerubaabeela yeleedda.
13 Zerubaabeeli, Abiyuuda yeleedda; Abiyuude, Eeliyaaqeema yeleedda; Eeliyaaqeemi, Azoora yeleedda.
14 Azoore Saadooqa yeleedda; Saadooqe, Akiima yeleedda; Akiime Eliyuuda yeleedda.
15 Eliyuude, Ali7aazara yeleedda; Ali7aazare, Maataana yeleedda; Maataane, Yayiqooba yeleedda.
16 Yayiqoobe, Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa yeleedda Mayraamo oochcheedda Yooseefa yeleedda.

17 Simmi yeletay ubbay Abraahaamoppe Daawita gakkanaw tammanne oyddu yeleta; Daawiteppe doommiide, asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiyaa gakkanaw tammanne oyddu yeleta; asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiyaappe Kiristtoosi † yeletteedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeleta.

Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa (Luq 2:1-7)

18 Yesuusi Kiristtoosa yeletay hawaa mala; A daaya Mayraama Yooseefoo ooshetta qashetta uttaaddu. He wode Yooseefonna gakettennaan de7aadde, Geeshsha Ayyaanan shahaaraaddu.
19 Izo giigissi wotheedda Yooseefo xillo asa ‡ gideedda diraw, izo kawushshanaw koyyibeenna; iibaa qonccissennaan izo agganaw qoppeedda.

1:5 Uru 4:18-22; 1Od 2:13-15 * **1:11** Hewaa guussay, Yo7aakina giyawaa; qassi payduwaa 12 de7iyaawookka bilethay ittuwaa. **1:11** 2Ka 24:14-15; 2Od 36:10; Erm 27:20 † **1:17** Kiristtoosa, giyaawe Griike qaalaana gidoode, Mesih guussay Ibiraayisxxe qaalaana gidiide laa77uwaa bilethaykka “Oketteeddawaa” guussaa. ‡ **1:19** Yooseefo xillo asa giyaa qofaw heezzu ogiyaan bilethay imettana danddayee: 1@ Xoossaabaw ubbaw eeno giide azazettiyaa asa; amaliyaa lo77o asa. 2@ Garaa (qaretanchchaa). 3@ Lo77uwaa. Hewaa guussay, ubba kaalla lo77obaa oothiyaa asa guussa.

20 Shin I hewaa qoppishshin, Godaa kiitanchchay akumuwan § aananna
gakettiide, “Daawite na7aa Yooseefoo, Mayraama Geeshsha Ayyaanan sha-
haareedda diraw* izo akkanaw yayyoppa.
21 Iza attuma na7aa yelanawunnu; neenikka, I asaa nagaraappe ashshiyaa
diraw A sunthaa Yesuusa gaade xeesanaassa” yaageedda.
22-23 Qassi Goday nabiyaa bagganna, “Wodoratta shahaaranawunnu;
na7aakka yelanawunnu; A sunthaykka Ammaneela geetettanawaa”
yaageeddawe polettana mala, hawe ubbay haaneedda; “Ammaneela”
yaagiyaawe, “Xoossay nuunanna de7ee” yaagiyaawaa.
24 Yooseefo gemi77ishuwaappe beegottiide, Godaa kiitanchchay barena
azazowaadan, Mayraamo bare golle afeedda.
25 Shin na7ay yelettana gakkanaw Yooseefo izikko shiiqibeenna; qassi
na7aakka Yesuusa giide suntheedda.

2

Awayfi Doliyaa Baggappe Yeedda Xoolinttiyaa Paydiyaa Asatuwaa

1 Yesuusi Yihudaa gadiyan Beeteliheeme geetettiyaa katamaan Heroodise
kawutiide de7iyaa wode yeletteedda; hewaappe guyyiyan, xoolinttiyaa
paydiyaa asay * awayfi doliyaa baggappe Yeerusalaame yiide,
2 “Ayihuda kaatiyaa gidanaw yeletteedda na7ay haqan de7ii? Nuuni
awayfi doliyaa bagganna keseedda A xoolinttiyaa be7iide, aw goyinnanaw
yeeddo” yaagiide oochcheeddino.
3 Kaatiyaa Heroodise, hewaa sisiide dagammeedda; Yeerusalaamen
de7iyaa asay ubbaykka wozanaa bayeeddino.
4 Heroodise qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuwaanne Muse higgiyaa
tamaarissiyaawantta xeesiide, “Kiristtoosi haqan yelettanddeeshsha?”
yaagiide oochcheedda.
5-6 Unttunttu zaariide, “Yihudaa gadiyan Beeteliheeme katamaan yelet-
tanawaa. Nabii,
‘Yihudaa gadiyan de7iyaa Beeteliheeme,
neeni Yihudaa gadiyan de7iyaa woliqqaama katamatuwaappe
laafakka.
Isra7eeliya mooddiyaawe neeppe kesanawaa’
giide xaafeedda” yaageeddino.
7 Hewaappe kaalla, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeedda asatuwaa
geeman xeesiide, xoolinttii unttunttoo beetteedda wodiyaa unttunttuppe
geeshshiide ereedda.
8 Yaatiide Beeteliheeme unttuntta yeddiidde, “Biide na7aa loythi koyyite;
A demmeedda wode taanikka baade aw goyinnanaadan, taanakka erissite”
yaageedda.
9 Unttunttu kaatii geeddawaa sisi biidde ogiyaan awayfi doliyaa bagganna
unttunttu kase be7eedda xoolinttiyaa be7eeddino; na7ay de7iyaasaa gakki-
ide eqqana gakkanaw, xoolinttii unttuntta kaaletheedda.
10 Unttunttu he xoolinttiyaa be7eedda wode, zaway baynna daro
nashechchaa nashetteeddino.

---

§ **1:20** Akumuwan guussay, cookka go77enna akumuwaa gidennaadan Ayihudatuwaa akumuwaa guussay, Xoossay likke qonccyaa ogiyaa. * **1:20** Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw, guussay iza hawaa gakkanaashshin yelettanaadan naagiyaa Na7ay, Xoossaa Geeshsha Ayyaanaappe yee guussaa. **1:21** Luq 1:31 **1:22-23** Isa 7:14 **1:25** Luq 2:21 * **2:1** Xoolinttiyaa paydiyaa asaa guussay, eretteedda maaraa bilethaan eranchcha asatuwaa guussaa. **2:5-6** Mik 5:2

11 Golle geliide, na7ay bare daayi Mayraaminna de7iyaawaa be7eeddino;
gulbbatiide aw goyinneeddino; hewaappe kaalla, barenttu saaxiniyaa
dooyyiide, worqqaa, ixaanaanne kawaraa † aw imotaa shiishsheeddino.
12 Unttunttu Heroodisakko simmenna mala, Xoossay akumuwan unt-
tuntta, “Hinttena erite” giina hara ogiyaanna barenttu gade simmeeddino.

Gibxe Betussaa

13 Unttunttu beeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay akumuwan
Yooseefoo beettiide, “Heroodise na7aa wodhanaw koyyiyaa diraw, dend-
daade na7aanne A daayo akkaade Gibxe gadiyaa beta; taani new odana
gakkanaw, yaani de7ashsha” yaageedda.
14-15 Yooseefo qamma denddiide, na7aanne A daayo akkiide, Gibxe
gadiyaa beedda; Goday nabiyaa bagganna, “Taani ta na7aa Gibxe
gadiyaappe xeesaaddi” yaageeddawe polettana mala, Heroodise hayqqana
gakkanaw I yaani de7eedda.

Heroodise Qeeri Naanaa Wodhisseedda

16 Hewaappe guyyiyan, Heroodise awayfi doliyaa baggappe
yeeddawanttu barena cimmeeddawaa ereedda wode, daro hanqqettiide,
xoolinttii kase beetteedda wodiyaa unttunttuppe siseeddawaadan,
wottaaddaratuwaa yeddiide, Beeteliheemeninne yuushshuwaan de7iya
laa77u laythaa attuma naanaanne laa77u laythaappe garssanna de7iyaa
attuma naanaa ubbaa wodhisseedda.
17-18 Nabiyaa Ermiyaasi,
“Yeekuunne zilassay Raama geetettiyaa katamaan sisetteedda;
Raaheela bare naanaw yeekkaw.
Unttunttu hayqqidiggo diraw,
agga giina, aggennaan ixxaaddu”
giide odeeddawe poletteedda.

Gibxeppe Simaa

19 Heroodise hayqqeeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay Gibxen
Yooseefoo akumuwan beettiide
20 A, “Dendda; na7aanne A daayo akkaade, Isra7eeliya gadiya simma.
Na7aa wodhanaw koyyiyawanttu hayqqidiggeeddino” yaageedda.
21 Yooseefo denddiide, na7aanne A daayo akkiide, Isra7eeliya simmeedda.
22 Shin Yooseefo Arkkelawoosi bare aawuwaa Heroodisa oydiyaan Yi-
hudaa gadiyan kawuteeddawaa siseedda wode, yaa baanaw yayyeedda;
Xoossay aw akumuwan hinttena erite giina, Galiilaa gadiya beedda.
23 Nabatuu, “Asay A, ‘Naazireetiyaa asa’ ‡ giide xeesana” yaageeddawe
polettana mala, Naazireete geetettiyaa katamaa biide de7eedda.

3

Xammaqiyaa Yohaannisi Qaalaa Odeedda
(Mar 1:1-8; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)

1-2 He wode Xammaqiyaa Yohaannisi asaa, “Saluwaa kawutethay matat-
teedda diraw, hintte nagaraappe simmite” yaagiidde, Yihudaa mela biittaan
odiidde yeedda.
3 Ayissi gooppe, nabiyaa Iisiyaase, Yohaannisabaa odiidde,

† **2:11** *ixaanaanne kawaraa:* Ixaanay, maaddiyaa dhiilliyaa gidiide, tamaan yeggiyaa wode sawanaassa; kawaraykka sawoo maaddiyaa dhiilliyaa gidiide shittuwaadan maaddee. **2:14-15** Hos 11:1 **2:17-18** Erm 31:15 ‡ **2:23** Hawaa geeddawe oonentto erettenna. **2:23** Mar 1:24; Luq 2:39; Yoh 1:45 **3:1-2** Mat 4:17; Mar 1:15

“Ittuu mela biittaan bare qaalaa dhoqqu udiide,
‘Godaa ogiyaa giigissite.
I hemettana loossuwaakka
aw sitti udite’ geedda”
yaageedda.

4 Yohaannisaw gaaluwaa iskiyan dadetteedda mayuu de7ee; qassi bare xeessan dafuwaa dancceedda; I miyaa qumaykka booliyaanne bazzuwaa eessaa.

5 Asay he wode Yeerusalaameppe, Yihudaa gadiyaa ubba saappenne Yorddaanoosa Shaafaa heeran de7iyaa gadiya ubbaappe aakko yiino.

6 Barenttu nagaraa paaxina, Yorddaanoosa Shaafan asaa xammaqeedda.

7 Shin Yohaannisi daro Parisaawatuunne * Saduqaawanatuu † xammaqettanaw barekko yiyaawantta be7iide, “Ha shooshshatoo, Xoossaa hanqquu yaana haniyawaappe attana mala, hinttew oone odeeddawe?

8 Simmi hintte, hinttenttu nagaraappe simmeeddawaa erissiyaa oosuwaa, oothite.

9 Hintte hinttenttu wozanaan, ‘Abraahaame nu aabba’ giide qoppiyaawaa hinttew malatoppo. Ayissi gooppe, taani hinttenttussi oday; Xoossay ha shuchchatuwaappe Abraahaamossi naanaa udi denthanaw danddayee.

10 Beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana.

11 “Hintte hinttenttu nagaraappe simmiyaawaa bessanaw, taani hinttena haathaan xammaqay; shin taappe guyyenna yiyaawe, hinttentta Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana. ‡ I taappe daro minnee; A caammaa tookkanawukka taani bessiyaa asa gidikke.

12 A kushiyan kathaa sexxiyaa layday de7ee. Uddummaan de7iyaa kaathaa loythi geeshshee; bare zarggaa diyyiyan qolana; shin dalaa to7enna tamaan guuddana” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteedda (Mar 1:9-11; Luq 3:21-22)

13 Yesuusi he wode Yohaannisan xammaqettanaw, Galiilaappe Yorddaanoosa geetettiyaa shaafaa aakko beedda.

14 Shin Yohaannisi, “Taani neenan xammaqettanaw bessiyaa wode, neeni taakko yay?” yaagiide, A digganaw koyyeedda.

15 Shin Yesuusi zaariide A, “Nuuni xillotethaa oosuwaa ubbaa hawaadan polanaw bessiyaa diraw, ha77i taw eeno ga” yaageedda. Yohaannisikka aw eeno geedda.

16 Yesuusi xammaqettowaappe guyyiyan, ellekka haathaappe keseedda; saluu dooyettina, Xoossaa Ayyaanay haraphphiyaadan saluwaappe wodhdhiide bare bolla yiyaa wode be7eedda;

17 qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa, taana nashechchiyaa, ta Na7ay hawaa” yaagiyaa qaalay yeedda.

3:3 Isa 40:3 **3:4** 2Ka 1:8 * **3:7** *Parisaawatuwaa,* guussay Ayihuda asatuwaa kaalethiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa giddon de7iyaa Qaalaa Wogaa ubbaan ammaniyaawantta. † **3:7** *Saduqaawanatuwaa,* guussay Ayihuda asatuwaa kaalethiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa giddon de7iyaa Qaalaa Wogaappe Muse xaafeedda koyro ichcheshu maxaafatuwaa giddon de7iyaa Wogatuwaa xalalaan ammaniyaawantta. ‡ **3:11** *Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana,* guussay Yesuusi yiide asaa garssa ayyaanaa asatethaa laammiyaawaa tamaarissiyaawaa. **3:17** Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 12:18; 17:5; Mar 1:11; Luq 9:35

4

Yesuusi Paacetteedda
(Mar 1:12-13; Luq 4:1-13)

1 Hewaappe guyyiyan, xalahiyaan paacettana mala, Geeshsha Ayyaanay
asay de7enna sa7aa Yesuusa afeedda.
2 Yesuusi oytamu gallassaanne oytamu qammaa xoomowaappe guyyiyan
koshatteedda.
3 Xalahii yiide A, “Neeni Xoossaa Na7aa gidooppe, ane ha shuchchatuwaa
ukithaa gidana mala ga” yaageedda.
4 Shin Yesuusi zaariide, “Xoossaa maxaafaan, ‘Asay Xoossay haasayiyaa
qaalaa ubbaan de7anaappe attin, ukithaa xalalaan de7enna’ yaagetti
xaafetteedda” yaageedda.
5 Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa geeshsha katamaa afi Geeshsha
Golliyaa xeeraan essiide,
6 “Neeni Xoossaa Na7aa gidooppe, ane duge kundda. Ayissi gooppe,
Xoossaa maxaafaan,
‘Xoossay bare kiitanchchatuwaa
new azazanawaa’
qassi ‘Unttunttu ne gedi shuchchaan dhubettenna mala,
barenttu kushiyan neena denthanawantta’
yaagetti xaafetteedda” yaageedda.
7 Yesuusi zaariide A, “Qassikka Xoossaa maxaafaan, ‘Godaa ne Xoossaa
paaccoppa’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda.
8 Qassi xalahii Yesuusa itti daro wolqqaama deriyaa xeeraa kessiide, ha
alamiyaan de7iyaa kawutethaa ubbaanne unttunttu bonchchuwaa
9 bessiide A, “Neeni taw gulbbataade goyinnooppe, taani hawaa ubbaa
new immana” yaageedda.
10 He wode Yesuusi zaariide A, “Laa ha Seexaanaw haakka; ayissi gooppe,
Xoossaa maxaafaan, ‘Godaw, ne Xoossaw goyinna; A xalalaa gosheta’
geetetti xaafetteedda” yaageedda.
11 Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa aggina, kiitanchchatuu yiide, aw
ootheeddino.

Yesuusi Bare Tamaarissiyaa Oosuwaa Galiilaan Doommeedda
(Mar 1:14-15; Luq 4:14-15)

12 Yohaannisi qashetteeddawaa Yesuusi siseedda wode, Galiilaa geetet-
tiyaa gadiyaa beedda.
13 Naazireeteppe kesiide, Qifirinaahooma katamaa biide, yaani de7eedda;
Qifirinaahoomi Zaabiloonaninne Nifttaaleeme gadiyan de7iyaa Galiilaa ab-
baa mataan de7ee.
14 Hawe haneeddawe nabiyaa Iisiyaasi,
15 “Zaabiloone gadiyaninne Nifttaaleeme gadiyan,
abbaa ogiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggan,
Ayihuda gidenna asay de7iyaa Galiilaan,
16 dhumaani de7iyaa asay
wolqqaama poo7uwaa be7eedda.
Qassi hayquwaa kuway de7iyaa gadiyan
utteeddawanttoo poo7uu keseedda”
yaageeddawe polettana malaassa.
17 He wodiyaappe doommiide Yesuusi,

4:4 Zar 8:3 **4:6** Maz 91:11-12 **4:7** Zar 6:16 **4:10** Zar 6:13 **4:16** Isa 9:1-2

“Hintte nagaraa paaxite; ayissi gooppe,
saluwaa kawutethay matatteedda diraassa”
giide qaalaa oduwaa doommeedda.

Yesuusi Barena Kaalliyaa Oyddatuwaa Xeegeedda
(Mar 1:16-20; Luq 5:1-11)

18 Yesuusi Galiilaa Abbaa mataanna aadhdhiidde, laa77u ishatuu Phexiroosa geetettiyaa Simooninne A ishaa Inddiraasi, moliyaa oyqqiyaawantta gido diraw, dabbaa * abbaan yeggiyaawantta be7eedda.
19 Unttuntta, “Taana kaallite; taani hinttena moliyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamaarissana” yaageedda.
20 Unttunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.
21 Yesuusi hewaappe sinthakko biidde, hara laa77u ishatuwaa, Zabiddiyoosa naanaa Yayiqoobanne A ishaa Yohaannisa be7eedda; unttunttu barenttu aawuwaa Zabiddiyoosanna haathaa bollan biyaa wonggiriyaa giddon barenttu dabbaa giigissiyaawantta be7iide, xeeseedda.
22 Unttunttu ellekka haathaan biyaa wonggiriyaanne barenttu aawuwaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda
(Luq 6:17-19)

23 Yesuusi Ayihuda woosa golletuwan tamaarissiidde, kawutethaa mishiraachchuwaa qaalaa odiiddinne qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde, Galiilaa gadiyaa ubbaan yuuyyeedda.
24 A waarii Sooriyaa gadiyaa ubbaa gakkeedda; dumma dumma harggiyaan oyqettiide harggeedda asaa ubbaa, xalahatuwaan oyqetteeddawantta, yiicuwaa sakuu de7iyaawantta, qassi gunddeedddawantta asay Yesuusakko aheedda; I unttuntta patheedda.
25 Cora asay Galiilaappe, tammu katamatuwappe, Yeerusalaameppe, Yihudaappenne Yorddaanoosappe hefinthan de7iyaa gadiyaappe Yesuusa kaalleeddino.

5

Yesuusi Deriyaa Bollan Gidiide Tamaarisseedda Timirttiyaa
(Mat 5:1-7:29)

1 Yesuusi cora asaa be7iide, pude deriyaa kesiide utteedda. A kaalliyaawanttu aakko shiiqeeddino.
2 Unttuntta hawaadan yaagi tamaarissuwaa doommeedda.

Tumu Anjjuwaa Akkiya Asatuwaa
(Luq 6:20-23)

3 “Barenttu ayyaanaa de7uwaan hiyyeesaa gideeddawaa
eriyaawanttu anjjetteeddawantta;
ayissi gooppe, saluwaa kawutethay unttunttussa.
4 Kayyottiyaawanttu anjjetteeddawantta;
ayissi gooppe, Xoossay unttuntta minissana.
5 Ashikke gideeddawanttu anjjetteeddawantta;
ayissi gooppe,
unttunttu sa7aa laattana.
6 Xillotethaa koshattiyaawanttunne saamettiyaawanttu *

* **4:18** *dabbaa:* Hawaa guussay moliyaa phiranaw woy oyqqanaw haathaan yeggiyaa amaaraathuwan marabiyaa giyaawaa. **5:4** Isa 61:2 **5:5** Maz 37:11 * **5:6** Hawaa bilethay Xoossaw eeno giyaawantta woy lo77obaa woy tumobaa oothiyaawantta guussaa.

anjjetteeddawantta;
ayissi gooppe, Xoossay unttuntta kalissana.
7 Maariyaawanttu anjjetteeddawantta;
ayissi gooppe,
Xoossay unttuntta maarana.
8 Wozanaa geeshshatuu anjjetteeddawantta;
ayissi gooppe,
unttunttu Xoossaa be7ana.
9 Asaa sigethiyaawanttu anjjetteeddawantta;
ayissi gooppe, Xoossay unttuntta,
bare naanaa giide xeesana.
10 Xillotethaa diraw
yedersettiyaawanttu anjjetteeddawantta;
ayissi gooppe, saluwaa kawutethay unttunttussa. †
11 "Hintte taana kaalliyaa diraw, asay hinttena boriyaa wodenne waayissiyaa wode, qassi hintte bolla iitabaa ubbaa wordduwan haasayiyaa wode, hintte anjjetteeddawantta.
12 Hinttew saluwan wolqqaama woytay de7iyaa diraw, nashettite; hashshu giite; ayissi gooppe, asay hintteppe kase de7eedda nabatuwaa hewaadan yedersseeddino.

Maxiniyaanne Poo7uwaa Leemisuwaa (Mar 9:50; Luq 14:34-35)

13 "Asaa ubbaassi hintte maxine mala; shin maxinii mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanee? Kare olina, asay A yedhdhi hamettanaappe attin, sinthaw aynne maaddenna.
14 "Ha alamew hintte poo7o; deriyaa huuphiyan keexetteedda katamay geemmana danddayenna.
15 Xomppiyaa xomppiide, soyin de7iyaa asaa ubbaw poo7ana mala, dhoqqiyaa saan wotheeppe attin, kammiyaa miishshaa giddon qum77i wothiyaa asay ooninne baawa.
16 Hewaadankka, asay hintte oothiyaa lo77o oosuwaa be7iide, saluwan de7iya hintte Aawuwaa bonchchana mala, hintte poo7uu asaa sinthaan poo7o.

Muse Higgiyaabaa

17 "Taani Muse higgiyaanne nabatuu tamaarissiyaawaa ‡ dhayissanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani polanaw yeeddawaappe attin, dhayissanaw yabeykke.
18 Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa oday; saluunne sa7ay aadhdhana gakkanaw, qassi ubbabaykka polettana gakkanaw,§ higgiyaappe itti cachchaykka woy qeeri pidoliikka aadhdhenna.
19 Hewaa diraw, ha azazuwaa ubbaappe guuxxiyaa itti azazuwaa menthiyaa uray ooninne, qassi haratuukka barewaadan hananaadan tamaarissiyaa uray ooninne, saluwaa kawutethaan ubbaappe guutha gidana; shin azazuwaa oothiyaawenne haranttukka oothanaadan tamarissiyaawe ooninne saluwaa kawutethaan dhoqqa gidana.

---

† **5:10** *saluwaa kawutethay unttunttussa:* Guussay he asatuu saluwaa kawutethaa laattanaw danddayiyaawantta gidiyaawaa bessee. ‡ **5:17** *Muse higgiyaanne nabatuu tamaarissiyaawaa:* Guussay Ayihudiyaa Geeshsha Maxaafaa; hewenneekka Eca Caaquwaa. § **5:18** *Ubbabaykka polettana gakkanaw:* guussay qaalay tamaarissiyaa ubbay tumatethaan qonccana gakkanaw.

20 Ayissi gooppe, hintte xillotethay Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttu
xillotethaappenne Parisaawatuwaa xillotethaappe darana dhayooppe,
saluwaa kawutethaa hintte mule gelennawaa taani oday.
21 “Beni asaw, ‘Asaa wodhoppa; asaa wodheedda ooninne pirddettana’
geeddawaa siseeddita.
22 Shin taani hinttew oday; bare ishaa hanqqettiyaa ubbay pirddettana;
bare ishaa boriyaa ubbay shangguwaa pirddaw shiiqana; qassi bare ishaa,
‘Dhullowe’ giyaa ubbay Gaannamiyaa tamaa pirddaw shiiqana.
23 Hewaa diraw, neeni yarshshiyaasaan yarshshishshin, ne ishaa
naaqqeeddabay new hewaan hassayettooppe,
24 ne yarshshuwaa hewaan aggaade ba; kasetaade ne ishaanna sigetta
digga; hewaappe kaalla yaade, ne yarshshuwaa yarshsha.
25 “Neena mootiyaawaanna wodii de7ishshin elle aananna sigetta digga;
hewe dhayooppe, I neena daannaa sintha aathana; qassi daannay neena
polisew aathi immina, polisii neena qasho gollen yeggana.
26 Taani new tumuwaa oday; neeni itti santtimii attennaan, ne maggac-
cuwaa wurssaade ciggana gakkanaw, mulekka qasho golleppe kesakka.

Woshummaabaw Imetto Timirttiyaa

27 “ ‘Woshummoppa’ geeddawaa siseeddita.
28 Shin taani hinttew yaagay; ‘Maccawunno xeelliide amottiyaa ubbay,
bare wozanaa giddon he wode iinanna woshummeedda.’
29 Ne ushechcha ayfii neena nagaraa oosisooppe, neeppe woocaade
olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olet-
tiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a.
30 Qassi ne ushechcha kushii neena nagaraa oosisooppe, neeppe
qanxxaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa
tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a.

Machchiyaa Yeddennaadan Imetto Timirttiyaa (Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18)

31 “ ‘Qassi bare machchatto yeddiyaa ooninne izo yeddiyaa paramaa
immo’ geetetteedda.
32 Shin taani hinttew yaagay; ‘Bare machchatta woshummennaan
de7ishshin yeddiyaa ooninne izo woshumma kessee; qassi asinay
yeddeedda mishiratto akkiyawe ooninne woshummee.’

Caaqqennaadaan Imetto Timirttiyaa

33 “Qassi beni asaw, ‘Wordduwan caaqqoppa; shin ne Godaw caaqqeed-
dawaa pola’ geeddawaa siseeddita.
34 Shin taani hinttew yaagay; ‘Ubbakka caaqqoppite’; saluu Xoossaa
kawutethaa oydiyaa gidiyaa diraw, ‘Saluwan caaqqoppite’
35 qassi sa7ay A gedi yedhdhiyaasaa gidiyaa diraw, ‘Sa7aan caaqqop-
pite’; qassikka, Yeerusalaame wolqqaama kaatiyaa katamaa gidiyaa diraw,
‘Yeerusalaamenikka caaqqoppite’
36 Neeni itti binnanaakka bootha woy karethaa kessanaw danddayenna
diraw, ‘Ne huuphiyankka caaqqoppa.’
37 Shin hintte, ‘E’ woy, ‘Gidenna’ giite; hawanttuppe haray Seexaanaappe
yee.

5:21 Kes 20:13; Zar 5:17 **5:27** Kes 20:14; Zar 5:18 **5:29** Mat 18:9; Mar 9:47 **5:31** Zar 24:1-4; Mat 19:7; Mar 10:4 **5:32** Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18; 1Qo 7:10-11 **5:33** Wog 19:12; Pay 30:2; Zar 23:21 **5:35** Isa 66:1; Maz 48:2

Iitaa Iitan Zaarennaadan Immetto Timirttiyaa
(Luq 6:29-30)

38 “ ‘Ayifiyaa diraw ayifiyaa; achchaa diraw achchaa’ geeddawaa siseeddita.
39 Shin taani hinttew yaagay; ‘Hinttew iitabaa oothiyaa uraw iitan zaaroppite; ooninne ne ushechcha bagga shayyiyaa baqqooppe, ne haddirssa bagga shayyiyaakka A bessa;
40 ne shaamiciyaa akkanaw itti uray neena mootooppe, he uraw ne kootiyaakka gujja imma.
41 Ooninne neena itti saatiyaa ogiyaa barenanna baanaadan wolqqanthooppe, aananna laa77u saatiyaa ogiyaa ba.
42 Neena woossiyaa uraw imma; qassi neeppe tal77ana koyyiyaa urawukka diggoppa.’

Morkkiyaa Siiqana Mala Imetto Timirttiyaa
(Luq 6:27-36)

43 “ ‘Ne laggethatuwaa siiqa; ne morkkiyaa morkka’ geeddawaa siseeddita.

44-45 Shin taani hinttew yaagay; saluwan de7iyaa hintte Aawuwassi naanaa gidana mala, hintte morkketuwaa siiqite; hinttena sheqqiyaawantta anjjite; hinttena ixxiyaawanttoo lo77obaa udite; hinttena yederssiyaawanttoo, Xoossaa woossite; ayissi gooppe, iita asawukka lo77o asawukka Xoossay bare awaa awaxxissee; qassi xillatuwassikka nagaranchchatuwaassikka bare iraa bukissee.
46 Hintte hinttena siiqiyaawanttu xalalaa siiqooppe, hinttew ay woytay de7ii? Haray atto, nagaranchchatuukka hewaadan udiino.
47 Hintte hinttenttu ishatuwaa xalalaa sarotooppe, haratuu udiyaawaappe aadhdhiyaabaa ayaa udeedditee? Haray atto, Ayihude gidenna asaykka hewaadan udee.
48 Hewaa diraw, saluwan de7iyaa hintte Aawuu polo gidowaadan, hinttekka polo gidite.

6

Hiyyeesaw Immiyaa Maaraa Tamaarissuwaa

1 “Hintte lo77o oosuwaa asaa bessanaw asaa sinthaan oothenna mala naagettite; hewe dhayooppe, saluwan de7iya hintte Aawuu hinttew gatiyaa immenna.
2 “Hewaa diraw, hintte awudenne hiyyeesaw immiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatuu barentta bonchchissanaw, Ayihuda woosa golleninne ogiyaan haraani be7ettanaw udiyaawaadan udoppite; taani hinttew tumuwaa oday; unttunttu barenttu gatiyaa akkidiggeeddino.
3-4 * Shin neeni hiyyeesaw immiya wode, geeman immanaadan, ne ushechcha kushii oothiyaawaa haddirssa kushii eroppo. Geeman ootheeddawaa be7iyaa ne Aabbu, ne lo77o oosuwaa gatiyaa zaaranawaa.

Woosaabaa
(Luq 11:2-4)

5 “Xoossaa woossiidde, lo77a malatiyaa iitatuwadan hanoppite; ayissi gooppe, barentta asay be7ana mala, Ayihuda woosa golleninne ogiyaa

---

5:38 Kes 21:24; Wog 24:20; Zar 19:21 **5:43** Kes 19:18 **5:48** Kes 19:2; Zar 18:13 * **6:3-4** *ushechcha kushii ootheeddawaa haddirssa kushiikka eroppo,* guussay Xoossaappe attin, ooninne eroppo guussaa.

doonan eqqiide, Xoossaa woossiyaawaa dosiino; taani hinttew tumuwaa oday; unttunttu barenttu gatiyaa ubbaakka akkeeddino.
6 Shin neeni Xoossaa woossiyaa wode, ne golle gela; ipithaa qachchaade, beettenna ne Aawuuwaa woossa; geeman oosettowaa be7iyaa ne Aabbu new immanawaa.
7 "Xoossaa hintte woossiyaa wode, Xoossaa ammanenna asaadan, coo mela zaarethuwaa darissoppite; unttunttu haasayaa daruwan sisettee giide qoppiino.
8 Hewaa diraw, he asaadan hanoppite; ayissi gooppe, hintte Aabbu hinttena koshshiyaawaa hinttenttu woossanaappe kasetiide eree.
9 Simmi hinttenttu hawaa mala woosaa woossite;
'Saluwan de7iyaa nu Aabboo,
ne geeshsha sunthay anjjetto.
10 Ne Kawutethay yo;
ne shenii saluwan haneeddawaadan,
sa7ankka hano.
11 Gallassaan gallassan koshshiyaa qumaa
nuussi hachche imma.
12 Nuuni nuuna naaqqowanttussi
atto yaagiyaawaadan,
neenikka nu naaquwaa atto ga.
13 Nuuna iitabaappe ashshappe attin,
paaciyaan gelissoppa.
Kawutethay, wolqqaynne bonchchuu
medhinawukka neessa.
Amen77i'
14 "Hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto gooppe, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuukka hinttew atto gaana.
15 "Shin hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto gaana dhayooppe, hinttenttu Aawuukka hintte naaquwaa atto geenna.

Xoomaabaa

16 "Qassi hinttenttu xoomiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatuwaadan, kayyottiyaawaa malatoppite; ayissi gooppe, unttunttu xoomiyaawaa asay be7ana mala, barenttu som77iyaa bullaalissiino; taani hinttenttoo tumuwaa oday; unttunttu barenttu gatiyaa akkeeddino.
17-18 "Shin hinttenttu xoomiyaa wode, hinttenttu Aabbu hintte xoomiyaawaa erooppe attin, asay erenna mala, hintte som77iyaa meecettite; hintte huuphiyaakka okettite; yaatooppe, beettenna hintte Aawuu hinttenttu oothiyaawaa geeman be7iide, hintte gatiyaa immanawaa.

Saluwan De7iyaa Miishshaabaa (Luq 12:33-34)

19 "Miishshaa bil77ay miyasaaninne biratay shi7iide bayizziyaasan, kayisuukka bookkiide wuu77iyaasan, ha sa7aan hinttenttu huuphiyaassi dagayoppite.
20 Shin bil77ay meennasaaninne shi7enna saan, kayisuukka bookkiide wuu77enna saan hinttenttu huuphiyaassi saluwan miishshaa dagayite.
21 Ayissi gooppe, ne wozanay ne miishshay de7iyaasaan de7ana.

Bollaa Poo7uwaabaa (Luq 11:34-36)

6:15 Mar 11:25-26 **6:19** Yay 5:2-3

22 “Bollaa poo7uu ayfiyaa; hewaa diraw, ne ayfii paxa gidooppe, ne bollaa
ubbay poo7o gidana.
23 Shin ne ayfii paxa gidana dhayooppe, ne bollaa ubbay dhumana; simmi
neenan de7iyaa poo7uu dhumooppe, dhumay ay keenaa daranee!

De7uwaassi Hirgganaw Bessenna
(Luq 16:13; 12:22-31)

24 “Laa77u godatuwaassi moodettanaw danddayiyaawe ooninne baawa;
ayissi gooppe, ittuwaa ixxiide, yokkuwaa siiqee; woy ittuwaa bonchchiide,
yokkuwaa kadhee; itti asay Xoossaassinne shaluwaassi moodettanaw dand-
dayenna.
25 “Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; hintte de7oo maanabawunne
ushanabaw, woy hintte bollaw mayyanabaw hirggoppite; shemppuu
qumaappe aadhdhennee? Qassi bollay mayuwaappe aadhdhennee?
26 Paalliyaa kafatuwaa xeellite; unttunttu zerikkino; cakkikkino;
diyyiyankka qolikkino; shin saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu unttuntta
mizee; hinttenttu unttunttuppe loythi darkkitee?
27 Hinttenttu giddon darissi hirggiide, bare geesaa bolla itti wadhaa guj-
janaw danddayiyaawe oonee?
28 “Ayissi mayuwassi hirggiitee? Dembban de7iya ciishshatuu wooti
dicciinontto, akeeki xeellite; unttunttu daaburikkino woy puuttuwaa
suqqikkino.
29 Shin taani hinttenttoo oday; haray atto, Solomone hewaa keena
bonchchetteeddawaa gidiidde, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaakka
mayyibeenna.
30 Shin laafa ammanuu de7iyaawanttoo, Xoossay, hachche de7iide, wontti
tamaan eexxiyaa dembbaa maataa mayizziyawe, hinttena unttuwaappe
aathiide wooti mayizzennee?
31 Simmi, ‘Nuuni ayaa maanee? Woy ayaa ushanee? Woy ayaa mayyanee?’
yaagiide hirggoppite.
32 Ayissi gooppe, he ubbabaa Xoossaa ammanennawanttu darissiide
koyyiino; he ubbay hinttena koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu
Aawuu eree.
33 Shin kasetiide, Xoossaa kawutethaanne A xillotethaa koyyite; I hinttent-
too he ubbabaa immana.
34 Hewaa diraw, wonttibaassi hirggoppite; ayissi gooppe, wontti gallassay
barew hirggana; gallassaa ubbawukka A huuphew gidiyaa waayyii de7ee.

7

Hara Asaa Bolla Pirddanaw Koshshenna
(Luq 6:37-42)

1 “Xoossay hinttenttu bolla pirddenna mala, hinttekka haratuwaa bolla
pirddoppite.
2 Ayissi gooppe, hinttenttu haratuwaa bolla pirddiyaawaadan, Xoos-
say hinttenttu bolla pirddana; qassi hinttenttu haratuwaassi immanaw
makkiyaabaan I hinttew makkana.
3 Ne ayfiyan de7iyaa tuussaa be7akka; shin ne ishaa ayfiyan de7iyaa
suullaa ayissi xeellay?
4 Woy ne ayfiyan tuussay de7ishshin, neeni ne ishaa, ‘Taani ne ayfiyaappe
suullaa kessoo’ waanaade gaanaw danddayay?

6:28 1Ka 10:4-7; 2Od 9:3-6

5 Laa ha lo77uwaa malatiyaa iitaw! Kasetaade ne ayfiyaappe tuussaa kessadigga; hewaappe guyyiyan, ne ishaa ayfiyaappe suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.
6 "Geeshshabaa kanatuwassi immoppite; unttunttu guyye simmiide, hinttena sa77ana. Qassi inqquwaa geetettiyaa hinttenttu al77o shuchchaa gudunthatuwaa sinthan oloppite; unttunttu barenttu gediyan yedhdhana.

Woossite, Koyyite, Kariyaakko Yiide Xeesite (Luq 11:9-13)

7 "Woossite; hintte akkana. Koyyite; hintte demmana. Kariyaakko yiide xeesite; hinttew penggi dooyettana.
8 Ayissi gooppe, woossiyaa ubbay akkana; koyyiyaa uray demmana; qassi kariyaakko yiide xeesiyaa uraw penggi dooyettana.
9 Woy hinttenttu giddon bare na7ay, 'Ukithaa imma' gooppe, shuchchaa immiyaa aawuu de7ii?
10 Qassi, 'Moliyaa imma' gooppe, aw shooshshaa immanawee?
11 Hinttenttu iita gidiidde, hinttenttu naanatuwassi lo77obaa immiyaawaa erooppe, yaatina, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu barena woossiyaawanttussi lo77obaa wooti darissi immennee!
12 "Hewaa diraw, hara asay hinttew oothanaw koyyiyaa ubbabaa hinttekka asaw oothite; ayissi gooppe, Muse higgiyaa bilethaynne nabatuu tamaarissiyaawe hawaa.

Un77a Penggiyaabaa (Luq 13:24)

13 "Un77a penggiyaanna gelite. Ayissi gooppe, bayethaw afiyaa penggi aakuwaa; ogiikka woggaa. Hewaanna geliyaa asaykka cora.
14 "Shin, de7oo afiyaa penggi un77a; ogiikka xunthaa. Qassi hewaa demmiyaawanttukka guutha.

Mithay Bare Ayfiyan Erettee (Luq 6:43-44)

15 "Bolla bagganna dorssaa malatiide, hinttekko yiyaa worddo nabatuwaappe naagettite; shin unttunttu garssa bagganna wallatuwaa mala.
16 Unttunttu ayfiya ayfiyaawaan hintte unttuntta erana; agunthay woddenthaa ayfiyaa ayfenna; gomi77oriikka kookiyaa ayfiyaa ayfenna.
17 Hewaadankka, lo77o mithaa ubbay lo77o ayfiya ayfee; shin iita mithay iita ayfiyaa ayfee.
18 Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfanaw danddayenna; qassi iita mithaykka lo77o ayfiyaa ayfanaw danddayenna.
19 Lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana.
20 Hewaa diraw, hintte unttunttu ayfiyaa ayfiyaawaan unttuntta eranita.
21 "Saluwan de7iyaa Ta Aabbu geeddawaa oothiyaa uray saluwaa kawutethaa gelanaappe attin, 'Godaw, Godaw' giyaa ubbay gelenna.
22 Pirdda gallassi daro asay taana, 'Godaw, Godaw, nuuni ne sunthan Xoossay kiittowaa odibeykkoo? Ne sunthan xalahatuwaa kessibeykkoo? Qassi nuuni Xoossay oothiyaa maalalissiyaabaa ne sunthaan oothibeykkoo?' yaaganawantta.
23 Taani he wode unttuntta, 'Taani hinttena ubbakka erikke; iitabaa oothiyaawanttu hintte ta matappe haakkite' yaagana.

7:23 Maz 6:8

Laa77u Mala Gollatuwaa
(Luq 6:47-49)

24 “Hewaa diraw, hawaa ta qaalaa sisiide oothiyaa ubbay mino zaallaa
bolla bare golliya keexxeedda wozanaama asaa mala.
25 Iray bukkiide, di7uu di77eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya sug-
eedda. Shin golli mino zaallaa bolla keexetteedda diraw, kunddibeenna.
26 “Hawaa ta qaalaa sisiide oothenna asay ubbay, bare golliya shafiyaa
bolla keexxeedda booza asaa mala.
27 Iray bukkiide, di7uu di77eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya
sugina, golli ellekka kunddeedda. He golli wolqqaama kunddethaa kund-
deedda.”
28 Yesuusi bare haasayiyawaa wursseedda wode, asay I tamaarissiyawaan
maalaletteeddino.
29 Ayissi gooppe, I unttuntta tamaarissiidde, Muse higgiya tamaaris-
siyaawanttudaan gidennaan, maatay de7iyaa asaadan tamaarisso diraassa.

8

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mar 1:40-45; Luq 5:12-16)

1 Yesuusi deriyaappe wodhdheedda wode, cora asay A kaalleedda.
2 He wode oolluu * oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yi A sinthaan gulb-
batiide, “Godaw, ne shene gidooppe, taana pathaade geeshshanaw dand-
dayaa” yaageedda.
3 Yesuusi bare kushiyaa yeddi A bochchiide, “Taani koyyay; paxaade
geeyya!” yaageedda. Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggeedda.
4 Yesuusi A, “Simmi hawaa oossinne odoppa; shin qeesaakko baade ne
paxaade geeyyeeddawaa A bessa; ne paxaade geeyyeeddawaa asaa eris-
sanaw Muse azazeedda yarshshuwaa Xoossaw yarshsha” yaageedda.

Yesuusi Xeetuwaa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda
(Luq 7:1-10)

5-6 Yesuusi Qifirinaahooma katamaa geleedda wode, itti Roomaa gade Xee-
tuwaa Kaappuu aakko yiide, “Ta Godaw, ta qoomaa bollay gunddina, daro
sakettiidde, soyin giseedda; hayyagodo taw pathaarikki” yaagi woosseedda.
7 Yesuusi, “Taani baade A pathana” yaageedda.
8 Shin xeetuwaa kaappuu zaariide, “Ta Godaw, neena ta soy gelissanaw
taw bessenna; shin neeni qaalaa xalalaa haasaya; ta qoomay paxanawaa.
9 Ayissi gooppe, taani taappe bollanna de7iyaawanttoo eeno giyaa asa;
qassi taappe garssaanna wottaaddaratuu de7iino. Taani ittuwaa, ‘Ba!’
gooppe bee; qassi yokkuwaa, ‘Haaya!’ gooppe yee; ta qoomaa, ‘Hawaa
ootha!’ gooppe oothee” yaageedda.
10 Yesuusi hewaa siseedda wode maalalettiide, barena kaalliyaa asaa,
“Taani hinttew tumuwaa oday; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto,
Isra7eeliya gadiyankka be7abeykke.
11 Cora asay awayfi doliyaa baggappenne wulliyaa baggappe yiide, Abraa-
haamonna, Yisaaqannanne Yayiqoobanna saluwaa kawutethaa gayitaan
ittippe uttanawantta yaagay.

---

* **8:2** Oolluu oyqqeedda asaa bollay booxxee. Hawe sakkiyaa asay hewode de7uwan asaanna de7iyaa wogaa ubbaappe shaakettiide de7ee. Qaykka geeshsha gidenna geetettiide hara asaan xeesettee. **8:4** Wog 14:1-32

12 Shin kawutethaan de7anaw bessiyaa asay wolqqaama dhumaa
garssa kare olettana; hewaan unttunttu yeekkananne barenttu achchaa
dhaqanawantta" yaageedda.
13 Hewaappe kaalla Yesuusi xeetuwaa kaappuwaa, "Ne soy ba; neeni am-
maneeddawaadan new hano" yaageedda; xeetuwaa kaappuwaa qoomay he
saatiyankka paxi aggeedda.

Yesuusi Cora Asatuwa Unttunttu Harggiyaappe Patheedda (Mar 1:29-34; Luq 4:38-41)

14 Yesuusi Phexiroosa soy biide, A bollotatta qoxuwaa harggaade giseed-
dawunno be7eedda.
15 Izi kushiyaa Yesuusi bochchina, qoxuu izo bashi aggeedda; izakka
denddaade aw miyaabaa giigissaaddu.
16-17 Sa7ay omarsseedda wode, asay iita ayyaanatu oyqqeedda cora asaa
Yesuusakko aheedda; nabiyaa Iisiyaasi, "I nu daaburaa barew akkeedda;
qassi nu harggiyaakka tookkeedda" yaageeddawe polettana mala, Yesu-
usi iita ayyaanatuwaa bare qaalaan kessiide, harggeedda asaa ubbaakka
patheedda.

Yesuusa Kaalliyaawantta Gakkiyaa Metuwaa (Luq 9:57-62)

18 Yesuusi cora asay bare yuushshuwaan de7iyaawantta be7iide, ab-
baappe hefintha pinnana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda.
19 Hewaappe guyyiyaan Muse higgiyaa tamaarissiyaa ittuu aakko yi-
ide, "Tamaarissiyaawoo, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana"
yaageedda.
20 Yesuusi A, "Worakanatuwassi ollay de7ee; kafatuwaassikka keethay
de7ee; shin Taw, Asaa Na7aw, shemppa akkiyaasaykka baawa" yaageedda.
21 Qassi kaalliyaawanttuppe ittuu Yesuusa, "Godaw, taani sinthata baade
ta aabba mooganaw ba yaagaarikkii" yaageedda.
22 Shin Yesuusi A, "Neeni taana kaalla; hayqqeeddawanttu barenttu anhaa
moogino" yaageedda.

Yesuusi Gotuwanne Beetaa Co77u Ootheedda (Mar 4:35-41; Luq 8:22-25)

23 Yesuusi wonggiriyaan geloode, A kaalliyaawanttu aananna beeddino.
24 Beetay wonggiriyaa mittana gakkanaw, abbaan wolqqaama hobbii
denddeedda; shin Yesuusi gemi77isheedda.
25 A kaalliyaawanttu aakko biide, gemi77ishuwaappe dentheeddino;
hewaappe simmiide A, "Godaw, nuuni dhayeetto; nuuna ashshaarikkii"
yaageeddino.
26 Yesuusi unttuntta, "Ha ammanuu pacceeddawanttoo, ayissi yayyiitee?"
yaageedda. Hewaappe guyyiyan denddiide, gotuwanne beetaa aggite giina,
gotuunne beetay co77u geedda.
27 Asay maalalettiide, "Hawe laa haray atto, gotuunne beetay
azazettiyaawe ayba asee?" yaageeddino.

Yesuusi Iita Ayyanay Oyqqeedda Laa77u Asatuwaa Patheedda (Mar 5:1-20; Luq 8:26-39)

28 Yesuusi Galiilaa abbaappe hefinthan de7iyaa Gerggesenoona geetet-
tiyaa gadiyaa pinneedda; iita ayyaanatuu oyqqeedda laa77u asatuu he
gadiyaan de7iyaawanttu duufuwaappe kesiide, aananna gaketteeddino.

8:16-17 Isa 53:4

Unttunttu daro iita gidiyaa diraw, ooninne he ogiyaanna aadhdhanaw danddayibeenna.

29 Unttunttu barenttu qaalaa dhoqqu oothiide, “Xoossaa Na7aw, nuu-
nanna new ayi allaalli de7ii? Wodii gakkennaan nuuna muranaw yaaddii?”
yaageeddino.

30 Unttunttuppe laafaa haakkiyaasan gudunthaa wudii heemettee.

31 Iita ayyanatuu Yesuusa, “Neeni nuuna kessiyawaa gidooppe, hini
gudunthaa wudiyaa giddo yeddaarkkii” yaagiide woosseeddino.

32 Yesuusi unttuntta, “Biite!” giina unttunttu bitanatuwaappe kesi biide,
gudunthatuwan geleeddino. Gudunthaa wudii ubbay kakaa lanqqiyanna
kajjottiidde, abbaan geliide, mitetti aggeeddino.

33 Gudunthaa wudiyaa heemmiyaawanttu baqatiide katamaa bi aggeed-
dino; beeddasaan iita ayyanatuu oyqqeedda asatuu haneeddabaa ubbaa
odeeddino.

34 Hewaa siseedda katamaan de7iyaa asay ubbay Yesuusanna gakettanaw
keseeddino; A be7eedda wode, barenttu gadiyaappe baana mala woosseed-
dino.

9

Yesuusi Bollay Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda (Mar 2:1-12; Luq 5:17-26)

1 Hawaappe kaalla Yesuusi wonggiriyaan geliide, abbaa pinniide, bare
katamaa yeedda.

2 Amareedda asay bollay gunddeeddda itti bitaniyaa shanchchamaan
tookkiide, Yesuusakko aheeddino; Yesuusi unttunttu ammanuwaa be7iide,
bollay gunddeeddda bitaniyaa, “Ta na7aw, yayyoppa; ne nagaray atto
geetetteedda” yaageedda.

3 Higgiyaa tamaarissiyaawanttuppe ittu ittu barenttu wozanaan, “Laa ha
bitani Xoossaa bolla iitabaa haasayeettee!” yaagi qoppeeddino.

4 Yesuusi unttunttu qofaa eriide, unttuntta hawadaan yaageedda; “Hint-
tenttu hintte wozanaan hawa mala iitabaa ayissi qoppiitee?

5 ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ yaagiyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda
eqqaade hametta’ yaagiyaawe matee?

6 Shin sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw taw, Asaa Na7aw, maatay
de7iyaawaa taani hinttena erissana” yaagiide, hewaappe guyye I he bol-
lay gunddeedda bitaniyaa, “Dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa
tookkaade, ne golle ba” yaageedda.

7 Gunddeedda bitaniikka denddi eqqiide, bare golle beedda.

8 Shin daro asay hewaa be7iide yayyeeddino; asaw hawaa mala maataa
immeedda Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Maatoossa Xeeseedda (Mar 2:13-17; Luq 5:27-32)

9 Yesuusi hewaanna aadhdhiidde, Maatoossa yaagiyaawe qaraxaa
qanxxiyaa saan utteeddawaa demmiide A, “Taana kaalla” yaageedda.
Maatoossikka denddi eqqiide, A kaalleedda.

10 Yesuusi Maatoossa gollen qumaa maanaw utti de7ishshin, qaraxaa
akkiya cora asaynne nagaranchchatuu yiide, aanannanne A kaalliyaawant-
tunna ittippe gayitaan utteeddino.

11 Itti itti Parisaawatuu hewaa be7iide, Yesuusa kaalliyawantta,
“Hinttena tamaarissiyaawe qaraxaa qanxxiyaawanttunnanne
nagaranchchatuwanna qumaa ayissi ittippe mii?” yaageeddino.

12 Shin Yesuusi unttunttu yaagiyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwaassappe attin, paxatuwaassi aakimii koshshenna.
13 Shin hinttenttu biide, Xoossaa Maxaafay, ‘Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke’ yaagiyaawe waagiyaawentto erite; ayissi gooppe, taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaageedda.

Xoomaabaa Oochcheedda Ooshaa (Mar 2:18-22; Luq 5:33-39)

14 He wode Yohaannisa kaalliyawanttu Yesuusakko yiide, “Nuuninne Parisaawatuu ubba wode xoomeetto; shin neena kaalliyawanttu ayissi xoomikkinoo?” yaagiide A oochcheeddino.
15 Yesuusi unttuntta, “Bullachchaa yeedda asay machchatto akkiyawe barenttunna de7ishshin, kayyottanaw danddayiinoo? Danddayikkino; shin machchatto akkiyawaa unttunttu matappe afana wodii yaana; unttunttu he wode xoomanawantta” yaageedda.
16 “Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothiide sikkiyaa asay baawa; ayissi gooppe, ooratha dhefii eca mayuwaa peedhereethana; peedhethaykka kasewaappe daranawaa.
17 Ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa. Shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkana; barewukka woofettana; ogoruukka bayanawaa. Shin, ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwaan naa77anaw bessee; laa77uukka baykkino” yaageedda.

Yaa7iroosa Naattibaanne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishirattibaa (Mar 5:21-43; Luq 8:40-56)

18 Yesuusi unttunttoo hewaa odishshin, Ayihude Woosa Golle kaappatuwaappe ittuu aakko yi A sinthaan gulbbatiide, “Ta naatta ha77i hayqqaaddu; shin neeni yaade ne kushiyaa izi bolla wothaarikkii; iza de7uwaan de7anawunnu” yaageedda.
19 Yesuusi denddiide, barena kaalliyawanttunna ittippe bitaniyaa kaalliide beedda.
20 He wode tammanne laa77u laythaa kumenthaa, izi bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta guyyenna shiiqaade, Yesuusa mayuwaa macaraa bochchaaddu.
21 Hawaa iza udowe, iza bare wozanaan, “Taani A mayuwaa xalalaa bochchantto paxana” yaagaade qoppaaddu.
22 Shin Yesuusi yuuyyi izo xeelliide, “Ta naattee, yayyoppa; neena ne ammanuu patheedda” yaageedda. He man77iyankka mishiratta paxaa aggaaddu.
23 Yesuusi Ayihuda Woosa Golle kaappuwaa soy gakkeedda wode, yeekuwan dinkkaa punniyaa asaanne yeekkiyaa asaa be7iide,
24 “Kare kesite; guutha naatta gemi77ishaadduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda. Hewaappe guyyiyan asay A bolla darii miicceedda.
25 Shin cora asaa kare I kesseeddawaappe guyyiyan, golle geliide, naatti kushiyaa oyqqeedda; naattakka dendda aggaaddu.
26 He waarii, he man77iyankka he gadiyan ubbaan sisetteedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda

27 Yesuusi hewaanna aadhdhiide biyaa wode, laa77u qooqatuu barenttu qaalaa dhoqqu udiide, “Daawite na7aw, nuuna maaraarikki” yaagiidde A kaalleeddino.
28 Yesuusi golle geleeddda wode, qooqatuu aakko yeeddino; Yesuusi unttuntta, “Taani hawaa oothanaw danddayiyaawaa ammaniitee?” yaageedda.

Unttunttu, “E Godaw” yaagi zaareeddino.
29 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi unttunttu ayfiyaa bare kushiyaan
bochchiide unttuntta, “Hinttew hinttenttu ammanuwaadan hano”
yaageedda.
30 Unttunttu ayfii dooyetti aggeedda; Yesuusi unttunttoo, “Hawaa oossinne
odoppite” yaagiide minissiide odeedda.
31 Shin unttunttu biide, he gadiyaa ubbaan Yesuusabaa odeeddino.

Yesuusi Itti Duudiyaa Patheedda

32 Unttunttu kesiide biya wode, amareedda asay iita ayyanay oyqqina
duudeedda bitaniyaa Yesuusakko aheeddino.
33 Yesuusi iita ayyaanaa kesseeddawaappe guyyiyan, duude bitani
haasayeedda. Asay, “Hawe oorathabaa; hawaa malabay Isra7eeliyaa
gadiyaan ubbakka hanibeenna” yaagi maalaletteeddino.
34 Shin Parisaawatuu, “I iita ayyaanatuwaa kaappuwaa wolqqaan xala-
hatuwaa kessee” yaageeddino.

Yesuusi Asaassi Qaretteedda

35 Yesuusi unttuntta Ayihuda woosa golletuwan tamaarissiiddenne
kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, qassi harggiyaa
ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde, wogga katamatuwaninne
qeeri katamatuwaa ubbaan yuuyyeedda.
36 Cora asaa be7iide, heemmiyaa asay baynna dorssaadan asay hirgget-
tiyaa dirawunne asaa maaddiyaabay baynna diraw, asaw qaretteedda.
37 Yaatiide barena kaalliyaawantta, “Qoychchaw gakka kathay dara; shin
cakkiyaa asay guutha.
38 Simmi kathaa Goday kathaa cakkanaw oosanchchatuwaa yeddana
mala, A woossite” yaageedda.

10

Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77u Asatuwaabaa (Mar 3:13-19; Luq 6:12-16)

1 Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta xeesiide, unttunttu iita
ayyaanaa kessana mala, qassi harggiyaa ubbaanne sakuwaa ubbaa pathana
mala, unttunttoo maataa immeedda.
2 Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay, koyrowe
Phexiroosa geetettiyaa Simoonanne A ishaa Inddiraasa, Zabiddiyoosa
naanaa, Yayiqoobanne Yohaannisa,
3 Piliphphoosa, Barttalamoosa, Toomaasa, qaraxaa akkiya Maatoossa,
Ilppiyoosa na7aa Yayiqoobanne Taadoosa;
4 bare gadew qarettiyaa Simoonanne Yesuusa aathi immeedda Asqqo-
rootu Yihudaa.

Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77atuu Tamaarissanaw Kiitetteeddino (Mar 6:7-13; Luq 9:1-6)

5 Yesuusi ha tammanne laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Ay-
ihuda gidenna asaa gadiyaa booppite; qassi Samaaretuwaa katamaakka
geloppite;
6 hewaa diraa bayeedda dorssaakko, Isra7eeliya asaakko
7 biide, ‘Saluwaa kawutethay mateedda’ yaagiide odite.

9:34 10:25; 12:24; Mar 3:22; Luq 11:15 **9:35** Mat 4:23; Mar 1:39; Luq 4:44 **9:36** Pay 27:17; 1Ka 22:17; 2Od 18:16; Hiz 34:5; Mar 6:34 **10:7** Luq 10:4-12

8 Hargganchchatuwaa pathite; anhaa hayquwaappe denthite; oolluu oyqqeeddawantta pathite; iita ayyanatuwakka kessite. Hinttenttu coo akkeeddita; coo immite.
9 Worqqaa woy biraa woy santtimiyaa hinttenttu kiisiyan oyqqoppite;
10 woy ogew qarcciitiyaa, woy laa7ethiyaa mayuwaa, woy caammaa woy xam77aa oyqqoppite. Ayissi gooppe, oosanchchaw koshshiyaabay qumaa.
11 "Hinttenttu geliyaa katamaan woy qeeri katamaa ubbaan hinttena mokkanaw nashettiyaawe oonentto akeekan xomoosite; hinttenttu hewaappe kesana gakkanaw, hewaan uttite.
12 Qassi golle geliidde sarotite.
13 He gollen de7iyaa asay hinttena mokkooppe, hinttenttu saroteedda sarotay unttuntta gakko. Shin unttunttu hinttena mokkennaan ixxooppe, hinttenttu saroteedda sarotay hinttew guyye simmo.
14 Qassi itti itti golli woy katamay hinttena mokkennaan woy hinttenttu odiyaawaa sisennaan ixxooppe, he golleppe woy he katamaappe kesiidde, hinttenttu gediyaappe baanaa shocite.
15 Taani hinttew tumuwaa oday; Xoossay pirddiyaa gallassi he katamaa asaappe, Sodoomaa katamaa asawunne Gamooraa katamaa asaw pirddaa kawushissana.

Goday Yaanaappe Kasetiide, Yederssuunne Metuu Hanana
(Mar 13:9-13; Luq 21:12-17)

16 "Be7ite! Taani hinttena dorssaa wallatuwaa giddo yeddiyaawaadan yedday. Hewaa diraw, shooshshaadan cincca gidite; qassi haraphphiyaadan, ashikke gidite.
17 Shin asaappe naagettite. Ayissi gooppe, asay hinttena pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa golletuwaanikka hinttena lissuwan peeddana.
18 Gadiyaa ayissiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthaan ta diraw hinttenttu eqqiide, unttunttussinne Ayihuda gidenna asaa sinthaan taw markka gidanita.
19 Shin unttunttu hinttena pirddaw aathiyaa wode, hinttenttu haasayanabaa he saatiyaan Xoossay hinttew immiya diraw, hinttenttu gaanabawunne woy waagiide haasayanenttonne hirggoppite.
20 Ayissi gooppe, hinttenttun aqiide haasayiyaawe hinttenttu Aawuuwaa Geeshsha Ayyaanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikkita.
21 "Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa bolla denddana; naanay barenttu aattinne aawuwaa bolla denddiide, unttuntta wodhissana.
22 Qassi asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixxana; shin wursethay gakkanaw gencciyaawe attanawaa.
23 Unttunttu hinttena itti katamaappe yederssooppe, hara katamaa biite. Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa gay; taani, Asaa Na7ay, yaana gakkanaw, hinttenttu hintte oosuwaa Isra7eeliyaa katamaa ubbaan oothiide wurssikkita.
24 "Tamaariyaawe barena tamaarissiyaawaappe darenna; qoomaykka bare godaappe darenna.
25 Tamaariyaawe barena tamaarissiyaawaa keena gidiyaawe, qoomaykka bare godaa keena gidiyaawe aw gidana; unttunttu golle godaa Bi7eel-Zeebula giide xeesooppe, A golle asaa waagi xeesaneeshsha!

Oossi Yayyanaw Bessintto
(Luq 12:2-7)

10:10 1Qo 9:14; 1Xi 5:18 **10:15** Mat 11:24; Dom 19:24-28 **10:17** Mar 13:9-11; Luq 12:11-12; 21:12-15

26 “Simmi asaassi yayyoppite; ayissi gooppe, genthi wotheeddabay qoncciyaa kesennaan attenna; qoseeddabaykka erettennaan attenna.
27 Taani hinttenttoo dhumaani odiyaabaa poo7uwan haasayite; hinttew haythaan saasukkiide odeeddawaa, dhoqqa saan awaayyite.
28 Ashuwaa wodhiyaawanttoo yayyoppite; unttunttu, shemppuwaa wodhanaw danddaykkino. Shin shemppuwaanne ashuwaa Gaannamiyan dhayissanaw danddayiyaa Xoossaassi yayyite.
29 Laa77u suunniyaa kafatuu santtimiyaan zali77ettikkinoo? Hinttenttu Aawuuwaa sheniyaa gidana dhayooppe, he suunniyaa kafatuwaappe ittinnakka sa7aan wodhdhaade bayukku.
30 Shin haray atto, hinttenttu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbaykka payduwaan de7ee.
31 Simmi yayyoppite; daro suunniyaa kafatuwaappe hinttenttu aadhdhiita.

Kiristtoosabaa Markkattanaw Bessee (Luq 12:8-9)

32 “Hewaa diraw, asaa sinthaan tabaa markkattiyaa oossi gidooppenne, taanikka saluwan de7iya ta Aabbu sinthan markkattana;
33 shin asaa sinthaan taana kaddiyaa oonanne taanikka qassi saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan A kaddana.
34 “Taani sa7aassi sarotethaa ahanaw yeeddawaa hinttessi malatoppo; taani tooraa ahanaw yeeddawaappe attin, sarotethaa ahanaw yabeykke.
35 Ayissi gooppe, taani na7aa A aabbuppe, naatto izi daayippe, na7aa machchattokka izi bollotattippe shaakkanaw yaaddi;
36 asaassi morkketuu A golle asatuwaa gidanawantta.
37 “Bare aabba woy bare daayo taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna; bare attuma na7aa woy bare macca naatto taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna.
38 Bare masqqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennawe tawaa gidanaw bessenna.
39 Bare shemppuwaa ashshiyaawe bayizzanawaa; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ashshanawaa.
40 “Hinttentta mokkiyaawe taana mokkee; qassi taana mokkiyaawe taana kiitteeddawaa mokkee.
41 Nabiyaa, nabiyaa sunthaan mokkiyaawe, nabiyaa gatiyaa aananna gishettanawaa; qassi xilluwaa, xilluwaa sunthaan mokkiyaawe, xilluwaa gatiyaa aananna gishettanawaa.
42 Ooninne ha taana kaalliyaawanttuppe guuxxiyaa ittoo, haray atto buliyaa haathaa xalalaa ushanaw immooppekka, taani hinttenttoo tumuwaa gay; I bare gatiyaa akkana” yaageedda.

11

Xammaqiyaa Yohaannisappe Yesuusakko Kiitetteedda Asatuwaa (Luq 7:18-35)

1 Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta azaziyaawaa poleedda wode, hewaappe denddiide, katamatuwaan tamaarissanawunne odanaw beedda.
2 Xammaqiyaa Yohaannisi qasho gollen de7iidde, Yesuusi ootheeddawaa sisiide, barena kaalliyawantta aakko kiittiide,

10:33 2Xi 2:12 **10:35** Mik 7:6

3 “Yaanawe neeneeyee? Woy haraa naaganee?” yaagi oochchanaadan
udeedda.
4 Yesuusi zaariide, unttunttoo hawadaan yaageedda; “Biide hinttenttu
be7iyaawaanne sisiyaawaa Yohaannisaw odite;
5 qooqatuu xeelliino; wobbatuu hamettiino; oolluu oyqqeeddawanttu
paxiide geeyyiino; * tullatuu sisiino; hayqqeeddawanttu denddiino; hiyy-
eesatuu wonggalaa mishiraachchuwaa sisiino.
6 Tabaa sidhenna uray anjjetteeddaawaa” yaageedda.
7 Yohaannisa kaalliyaawanttu simmi beedda wode, Yesuusi Yohaannis-
abaa shiiqeedda asaassi hawaadan yaagi haasayeedda; “Ayaa be7anaw asay
de7enna mela biittaa keseedditee? Carkkuu qaathiyaa maqqaa be7anaw
keseedditee?
8 Yaatina, ayaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeedda
bitaniyaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeeddawanttu
kaatatuwaa gollen de7iino.
9 Yaatina, ayaa be7anaw keseedditee? Nabiyaa be7anaw keseedditee? E,
Taani hinttew oday; nabiyaappekka aadhdhiyaawaa be7eeddita.
10 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafan,
‘Xoossay, “Be7a, taani kiittiyaawaa
neeppe sinthaw yeddana.
I new ogiyaa giigissanawaa” yaageedda
geetettiide Yohaannisabay xaafetteedda.
11 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; aatti uluwaappe yeletteedda asaa ub-
baan Xammaqiyaa Yohaannisappe aadhdhiyaawe ooninne denddibeenna;
shin saluwaa kawutethaan ubbaappe laafiyaawe aappe aadhdhana.
12 Xammaqiyaa Yohaannisa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw,
saluwaa kawutethatta daro naaqettaw; minni baaxetiyaawanttu izo dem-
miino.
13 Ayissi gooppe, nabatuu ubbatuunne Muse higgii Yohaannisa wodii
gakkanaw, timbbitiyaa haasayeeddino;
14 simmi hinttenttu unttunttu haasayowaa ammananawaa gidooppe,
yaanawaa geetetteedda Eelaas ha Yohaannisa.
15 Sisiyaa haythay de7iyaawe siso!
16 “Shin taani ha wodiyaa asaa ayaanna leemisoo? Unttunttu qocaan
uttiyaa naanaa malatiino; unttunttu barenttu laggethatuwaa xeesiide,
17 ‘Nuuni hinttenttoo hixixiyaa punneeddo; shin duribeykkita; yeekuwaa
yethaakka kesseeddo; shin yeekkibeykkita’ yaagiino.
18 Ayissi gooppe, Yohaannisi xoomiiddinne woyiniyaa eessaa ushennaan
yiina unttunttu, ‘A bolla iita ayyanay de7ee’ yaageeddino.
19 Taani, Asaa Na7ay, maaddenne ushaadde yiina, unttunttu taana,
‘Ha nafisaamaanne woyiniyaa eessaa ushiyaawaa be7ite; qaraxaa
qanxxiyaawanttunnanne nagaranchchatuwanna siiqettee’ yaagiino; shin
Xoossaa aadhdheedda eratethay bare oosuwaan tuma gidiide beettee”
yaageedda.

Ammanennaan Ixxeedda Diraw Toshetteedda Katamatuwaa (Luq 10:13-15)

---

* **11:5** Paxiide geeyyiino giyaawaa loythi akeekanaw 8:2 xadenna de7iyaa bilethaan xaafetteed-
dawaa be7ana danddayettee. **11:5** Isa 35:5-6; 61:1 **11:10** Mil 3:1 **11:14** Mil 4:5; Mat 17:10-13;
Mar 9:11-13

20 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare malaataappe dariya baggaa ootheedda katamatuwaan de7iya asay barenttu nagaraappe simmibeenna diraw, unttuntta hawadaan yaagiide, toshiyaa doommeedda;
21 “Koraaziine katamaw, new aayyero; Beetesayda katamaw, newukka aayyero; ayissi gooppe, hinttenttu bolla Xoossay ootheedda malaatay Xiiroosa katamaaninne Sidoonaa katamaan oosettowaa gidintto, unttunttu maaqiyaa mayyiide, bidinthaa okettiide, beni barenttu nagaraappe simmanawanttashshin.
22 Taani hinttew oday; pirddaa gallassi Xoossay hintteppe Xiiroosa katamawunne Sidoonaa katamaw pirddaa kawushissana.
23 Qassi Qifirinaahooma katamaw, neeni saluwaa pude dhoqqu gaanaw koyyaaddii? Neeni Si7ooliyaa duge yegettana; ayissi gooppe, ne bolla Xoossay ootheedda malaatay Sodoomaa katamaan oosettowaa gidintto, Sodoomaa katamay hachche gakkanaassikka de7anawaashshin.
24 Taani hinttew oday; pirddaa gallassi Xoossay neeppe Sodoomaw pirddaa kawushissana” yaageedda.

Yesuusan Shemppuwaa Demmiyaawaa (Luq 10:21-22)

25 Yesuusi he wode zaariide, hawadaan yaageedda; “Ta Aabboo, saluwaa sa7aa Godaw, neeni hawaa aadhdheedda eranchchatuwaappenne akeekanchchatuwaappe genthaade, erenna naanatuwassi qonccisseedda diraw, neena galatay;
26 E ta Aabboo, ayissi gooppe, hawe ne sheniyaadan oosetteedda.
27 “Ta Aabbu taw ubbabaa immeedda; Aawuwaappe haray Na7aa erenna; Na7aappenne Na7ay Aawuuwaa qonccissanaw koyyiyaa asaappe attin, haray Aawuwaa erenna.
28 “Daaburanchchatoo, deexuwaa tookkowanttoo ubbatoo, taakko haa yiite; taani hinttentta shemppissana.
29 Taani garanne ta wozanaan ashikke gido diraw, ta morgge mithaan waaxettite; taappe tamaarite; hinttenttu sheemppuwassikka hintte shemppuwaa demmana.
30 Ayissi gooppe, ta morgge mithay giigaa; qassi taani hinttentta toosseeddawekka kawushsha” yaageedda.

12

Sambbataabaassi Shiiqeedda Ooshaa (Mar 2:23-28; Luq 6:1-5)

1 Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tisha banggaa giddonna aadhdhishshin A kaalliyaawanttu koshattiide, tisha banggaa duuthiide, muussaa doommeeddino.
2 Shin Parisaawatuu hewaa be7iide Yesuusa, “Be7a, neena kaalliyawanttu Sambbata gallassi oothanaw woga gidennabaa oothiino” yaageeddino.
3 Shin Yesuusi unttunttussi hawadaan yaageedda; “Daawitenne aananna de7iyaawanttu koshatteedda wode, Daawite ootheeddawaa nabbabibeykkitee?
4 Daawite Xoossaa golle geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, iinne aananna de7iyaawanttu maanaw woga gidenna Xoossaassi yarshsheedda qumaa meedda.

11:21 Isa 23:1-18; Hiz 26:1–28:26; Iyu 3:4-8; Amo 1:9-10; Zak 9:2-4 **11:23** Isa 14:13-15; Dom 19:24-28
11:29 Erm 6:16 **12:1** Zar 23:25 **12:3** 1Sa 21:1-6 **12:4** Wog 24:9

5 Woy Sambbataa ubbaan Geeshsha Golliyan de7iya qeesatuu Sambbataa
wogaa menthiyaawaa, qassi unttunttussi hewe bayizzo gidennawaa Muse
higgiyan nabbabibeykkitee?
6 Shin taani hinttew oday; Geeshsha Golliyaappe aadhdhiyaawe hawaan
de7ee.
7 Xoossaa Maxaafay, 'Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa
koyyikke' yaagiyaawe waagiyaawentto hinttenttu eriitentto, bayizzuu
baynna asaa bolla pirddikkita.
8 Ayissi gooppe, taani, Asaa Na7ay, Sambbataa Godaa" yaageedda.

Yesuusi Kushii Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda (Mar 3:1-6; Luq 6:6-11)

9 Yesuusi hewaappe denddiide, Ayihuda woosa golle beedda.
10 Hewaan kushii gunddeedda itti bitani de7ee; Yesuusa mootanaw gaa-
suwaa koyyiyaa asatuu, "Sambbataan, hargganchchaa pathiyaawe wogee?"
yaagiide A oochcheeddino.
11 Yesuusi unttuntta, "Hinttenttu giddon itti dorssay de7iya uray, he
dorssay Sambbata gallassi ollaan kunddooppe, oyqqiide kessennawe oone?
12 Yaatina, asay dorssaappe wooti loythiide darennee! Hewaa diraw,
Sambbata gallassi lo77obaa oothiyaawe woga" yaageedda.
13 Hewaappe guyyiyan bitaniyaa, "Ne kushiyaa piddi ootha" yaagina
bitani piddi oothowaappe guyyiyan, A kushii yokko kushiyaawadankka
paxi aggeedda.
14 Shin Parisaawatuu kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto maqqet-
teeddino.

Xoossay Dooreedda Ayilliyaa

15 Shin Yesuusi unttunttu zoretaa eriide, hewaappe aggiide biya wode,
daro asay A kaalleedda; harggeedda ubbaa patheedda.
16-17 Xoossay nabiyaa Isiyaasa bagganna odeeddawe polettana mala, Yesu-
usi asatuwassi, "Tabaa hara asaassi odoppite" yaageedda.
18 Xoossay Isiyaasa bagganna hawadaan yaageedda;
"Taani dooreedda ta ayillii,
taani siiqiyaa, taana nashechchiyaawe haweku.
Taani ta Ayyaanaa A bolla wothana.
I suure pirddaa asaw ubbaw odanawaa.
19 I palumettenna; woy waasseenna.
Bare qaalaakka ogiyaan sissenna.
20 Suure pirdday xooni kesana gakkanaw,
tinccetteedda maqqaa menthenna *
qassi cuwattiyaa muqaaddaa qunccuutiyaakka I toyissenna.
21 Ayihuda gidenna asay ubbay
aabolla barenttu hidootaa wothana"
yaageedda.

Yesuusabaanne Bi7eel-Zeebulabaa (Mar 3:20-30; Luq 11:14-23)

12:5 Pay 28:9-10 **12:7** Mat 9:13; Hos 6:6 **12:18** Isa 42:1-4 * **12:20** A@ Tinccetteedda maqqaa menthenna; hawaa guussay, maaduu baynnawanttussinne daaburanchchatuwaassi Yesuusi keekanne garaa guussa. B@ Cuwattiyaa muqaaddaa qunccuutiyaakka I toyissenna guussay, Yesuusi daaburanchchatuwaassi guzuma gidennaadan keeka guussaa.

22 Hewaappe guyyiyan, amareedda asatuu iita ayyanay oyqqina duudeedda itti qooqa bitaniyaa Yesuusakko aheeddino; Yesuusi he duude bitaniyaa patheedda; bitaniikka haasayaanne xeelaa doommeedda.
23 Asay ubbay maalalettiide, “Laa hawe Daawite na7aa gidanddeeshsha?” yaageeddino.
24 Shin Parisaawatuu hewaa sisiide, “Ha bitani iita ayyaanatuwaa kaappuu ‘Bi7eel-Zeebuli’ barew wolqqaa immina, xalahatuwaa kessee” yaageeddino.
25 Shin Yesuusi unttunttu qofaa eriide, unttuntta hawadaan yaageedda; “Bare giddon shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayana; qassi bare giddon shaakettiyaa katamay woy gollen de7iyaa asaykka minnenna.
26 Qassi Seexaanay Seexaanaa kessiyaawaa gidooppe, bare giddon shaakettee; yaatina, A kawutethay waaniide minni eqqanawee?
27 Taw Bi7eel-Zeebuli wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaawaa gidooppe, hinttenttu asaw wolqqaa ooni immina xalahatuwaa kessanee? Hewaa diraw, unttunttu hintte bolla pirddana.
28 Shin Xoossaa Geeshsha Ayyaanay taw wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaawaa gidooppe, simmi Xoossaa kawutethay hintte bolla yidiggeedda.
29 “Woy asay kasetiide, wolqqaama asaa qachchennaan de7iidde, A golle geliide, A miishshaa bonqqanaw waaniide danddayii? Qachcheeddawaappe guyyiyan, A miishshaa bonqqanaw danddayee.
30 “Ta bagga gidenna uray tawaa ixxee; qassi taananna ittippe shiishshennawe laalee.
31 Hewaa diraw, taani hinttew oday; Xoossay asaw ay nagaraa gidinakka, qassi ay bore gidinakka atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa boriyaawaa atto geenna.
32 Ta bolla, Asaa Na7aa bolla, iitabaa haasayiyaa O nagaraanne Xoossay atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iitabaa haasayiyaa O nagaraanne sa7aan gidina, saluwankka Xoossay atto geenna.

Lo77o Mithay Bare Ayfiyan Erettee
(Luq 6:43-45)

33 “Lo77o ayfiyaa demmanaw lo77o mithaa dichchanaw bessee; iita mithaa hinttenttu dichchooppe, iita ayfiyaa demmanita; ayissi gooppe, mithay erettiyaawe bare ayfiyaa ayfiyawaana.
34 Shooshshatoo, hinttenttu iita gidiidde, wooti lo77obaa haasayanaw danddayiitee? Ayissi gooppe, doonay wozanaa giddon kumeeddawaa haasayee.
35 Lo77o asay bare lo77o minjjuwaappe lo77obaa kessee; qassi iita asay bare iita minjjuwaappe iitabaa kessee.
36 Taani hinttenttoo oday; asay bare haasayeedda maaddenna haasayaa ubbaw pirddaa gallassi zaaruwaa immanawaa.
37 Ayissi gooppe, ne haasayay neena xillissana; woy ne haasayay ne bolla pirddissana” yaageedda.

Malaataa Be7anaw Shiiqeedda Ooshaa
(Mar 8:11-12; Luq 11:29-32)

38 Hewaappe guyyiyan, higgiya tamaarissiyaa itti itti asaynne Parisaawatuu zaariide Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, neeni malaataa oothishshin, nuuni be7anaw koyyeetto” yaageeddino.

39 Shin I zaariide, unttunttoo hawadaan yaageedda; “Ha wodiyaa asay
iitanne Xoossaa ammanenna diraw, malaataa koyyee; nabiyaa Yoonaasa
malaataappe attin, hara malaatay imettenna.
40 Yoonaasi wogga moliyaa uluwaan heezzu gallassaanne heezzu qam-
maa de7eeddawaadan, Asaa Na7aykka, biittaa giddon heezzu gallassaanne
heezzu qammaa de7anawaa.
41 Nennewe asay Yoonaasi odeeddawaan barenttu nagaraappe sim-
meedda diraw, pirddaa gallassi denddiide, hinttentta mootanawantta;
beyte, Yoonaasappe aadhdhiyaawe hawaan de7ee.
42 Duge bagga gadiya kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa
sisanaw sa7aa gaxaappe yeedda diraw, pirddaa gallassi denddaade, hint-
tentta mootanawunnu; beyte, Solomoneppekka aadhdhiyaawe hawaan
de7ee.

Iita Ayyaanay Asaa Garssa Simmiide Geliyaawaa (Luq 11:24-26)

43 “Iita ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiyaasaa koyyi-
ide, haathay baynna melasaanna yuuyyee; shin demmenna.
44 He wode, ‘Taani aggaade yeedda ta golle simmana’ yaagee; simmiide
yiyaa wode, gollii mela de7iyaawaanne pitetti geeyyiide, giigi utteeddawaa
demmee.
45 Hewaappe guyyiyan, biide bareppe iitiya laappu hara ayyaanatuwa
akkiide yee; he ayyaanatuu geliide, hewaan de7iino. He bitaniyaa de7uu
kasewaappe darii iitee. Ha wodiyaa iita asawukka qassi hewaadan hanana”
yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa (Mar 3:31-35; Luq 8:19-21)

46 Yesuusi daro asaw haasayishshin, A daayanne A ishatuu aananna
haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino.
47 Hewaan de7iyaa asaappe ittuu A, “Ne daayanne ne ishatuu neenanna
haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino” yaageedda. †
48 Shin Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Ta ishatuu oone?” yaageedda.
49 Bare kushiyan barena kaalliyaawanttukko xorssiide, “Beyte, ta
daayanne ta ishatuu hawanttushi.
50 Ayissi gooppe, saluwan de7iyaa ta Aabbu sheniyaa oothiyaa ubbay, ta
ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

13

Zeriyaawaa Leemisuwaa (Mar 4:1-9; Luq 8:4-8)

1 Yesuusi he gallassi soyippe kesiide, abbaa gaxaan utteedda.
2 Daro cora asay bare yuushshuwaan yuuyyi aadhdhiide shiiqina, wong-
giriyaa giddo geliide utteedda; asay ubbay abbaa gaxaan eqqeedda.
3 Asaassi leemisuwan darobaa hawaadan yaagiide odeedda; “Itti bitani
zerethaa zeranaw keseedda.
4 I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; yaatina
kafuu yiide meedda.
5 Qassi itti itti zerethay ancco gideedda biittaa bolla wodhdheedda; daro
biittay baynna diraw, he zerethay ellekka doleedda.

12:42 1Ka 10:1-10; 2Od 9:1-12 † **12:47** Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan ha payduu baawa.

6 Shin away keseedda wode carshshay shulleedda; adussa xaphuwaa
yeddibeenna diraw melii aggeedda.
7 Itti itti zerethay agunthaa giddon wodhdheedda; hewaan doleeddawaa
agunthay dicciide cuulleedda.
8 Itti itti zerethay tu7e biittaan wodhdhiide doleedda; ittuu xeetu ayfiyaa,
ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfeedda.
9 Sisiyaa haythay de7iyaa uray siso!" yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odo Gaasuwaa
(Mar 4:10-12; Luq 8:9-10)

10 Yesuusa kaalliyaawanttu aakko shiiqiide, "Neeni ayissi asaassi
leemisuwan oday?" yaageeddino.
11 Yesuusi zaariide, unttunttussi hawadaan yaageedda; "Hinttenttussi
saluwaa kawutethaa xuuraa erussay imetteedda; shin unttunttussi imet-
tibeenna.
12 Ayissi gooppe, de7iyaawoo gujettana; aw daranawaa; shin bayn-
nawaappe haray atto, he de7iyaawekka akettanawaa.
13 Taani unttunttu xeelliidde xeellennawaadan, sisiidde sisennawaadan
haniyaa diraw, woy qassi akeekenna diraw unttunttoo leemisuwan oday.
14 "Isiyaasi unttunttubaa hawaadan odowe polettanawaa;
'Hinttenttu sissaa sisana;
shin hinttenttoo gelenna;
hinttenttu xeelaa xeellana;
shin be7ikkita.
15 Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda;
barenttu haythaa tullisseeddino;
barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino.
Hawe baawentto, unttunttu barenttu ayfiyan be7ana;
barenttu haythaan sisana;
barenttu wozanankka akeekaanna;
unttunttu taakko, Xoossaakko simmana;
taanikka unttuntta pathana'
yaagee.
16 "Shin hinttenttu ayfii xeelliyaa dirawunne hinttenttu haythaykka
sisiyaa diraw, hinttenttu anjjetteeddawantta.
17 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; daro nabatuunne xillatuu hint-
tenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddino; shin be7ibeykkino. Hinttenttu
sisiyaawaa sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino.

Yesuusi Zeriyaawaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda
(Mar 4:13-20; Luq 8:11-15)

18 "Simmi kathaa zeriyaawaa leemisuwaa bilethay giyawaa sisite.
19 Kawutethaa qaalaa sisiide, akeekenna ooninne ogiyaa doonan wod-
hdheedda zerethaa mala; xalahiyaa kaappuu yiide, unttunttu wozanaan
zeretteeddawaa maxi diggee.
20 Ancco biittaan wodhdheedda zerethay qaalaa sisiide, ellekka
nashechchaan akkiyawantta malatee.
21 Shin he asatuu ha77issaappe attin, unttunttun xaphuu baawa; qaalaa
gaasuwan metuu woy yedesay yiyaa wode, ellekka dhubetti aggiino.
22 Qassi agunthaa giddon wodhdheeddawe qaalaa sisiyaawaa bessee; shin
ha sa7aa de7uwaassi hirggussaynne duretethaa siiqussay qaalaa cuullee; ha
gasuwaan he zerethaykka ayfennaan atti aggee.

13:14 Isa 6:9-10

23 Tu7e biittaan zeretteeddawe, qaalaa sisiide, akeekiyaa asaa bessee; ikka
ayfee; ittuu xeetuwaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfee"
yaageedda.

Zaaringgiyaa Leemisuwaa

24 Yesuusi unttunttoo hara leemisuwaa hawaadan yaagiide odeedda;
"Saluwaa kawutethay bare goshshan lo77o zerethaa zereedda bitaniyaa
malatee.
25 Shin qamma asay gemi77ishidiggina, A morkkii yiide, zarggaa zereed-
dawaa bolla zaaringgiyaa zeriide beedda.
26 Shin zarggay doli ayfeedda wode, zaaringgi he wode beetteedda.
27 "A qoomatuu aakko yiide, 'Godaw, neeni ne goshshan lo77o zerethaa
zerabeykkii? Yaatina, zaaringgi haqappe yeeddee?' yaageeddino.
28 "Hewaappe guyyiyan goday, 'Hewaa morkkii ootheedda' yaageedda.
"Qoomatuu, 'Nuuni biide shoddanaadan dosay?' yaageeddino.
29 "Shin I, 'Aggite, zaaringgiyaa hinttenttu shoddiidde, zarggaanna shod-
danita.
30 Bochchoppite; qoyciyaa wodii gakkanaw, ittippe diccino. Qoyciyaa
wodii gakkoode, taani qoyciyaawantta, kasetiide zaaringgiyaa maxite;
tamaan guuddanaw pochchiyan pochchiyan qachchite; shin zarggaa shi-
ishshiide diyyiyan qolite' gaana" yaageedda.

Sannaaficiyaa Geetettiyaa Mithatti Zerethaa Leemisuwaa
(Mar 4:30-32; Luq 13:18-19)

31 Yesuusi unttunttoo hara leemisuwaa yaagiide odeedda; "Saluwaa
kawutethay sannaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya malatee; he
mithatti ayfiya asay akkiide, bare goshshan zereedda.
32 He zerethatta hara zerethaa ubbaappe guuxxaw; shin dicceedda wode,
hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; kafuu yiide, izi qankkaan keexxiyaawaa
keena wogga mithaa gidaaddu" yaageedda.

Irshshuwaa Leemisuwaa
(Luq 13:20-21)

33 Qassikka Yesuusi hara leemisuwaa unttunttoo yaagiide odeedda;
"Saluwaa kawutethay itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade,
munaqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda ir-
shshuwaa malatee" yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Tamariseedda Gaasuwaa
(Mar 4:33-34)

34-35 Yesuusi asaw he ubbaa leemisuwan odeedda; leemisuu baynnaan I
ittibaakka odenna; nabii,
"Taani unttunttoo haasayiyaa wode,
leemisuwan haasayay.
Alamii medhettoodeppe doommiide
geemmeedda yewatuwaa oday"
yaageeddawe polettana mala, hewaa I odeedda.

Yesuusi Zaaringgiyaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda

36 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi asaa aggiide, soy geleedda; A kaal-
liyaawanttu aakko biide, "Goshshan de7iyaa zaaringgiyaa leemisuwaa
bilethaa nuussi oda" yaageeddino.
37 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; "Lo77o zerethaa zeriyaawe
Asaa Na7aa;

13:34-35 Maz 78:2

38 goshshay ha alamiyaa; lo77o zerethay Xoossaa kawutethaa asaa; zaaringgi xalahiyaa kaappuwaa naanaa.
39 Zaaringgiyaa zereeddawe morkkiyaa xalahiyaa; qoychchaa wodii, wodiyaa wurssethaa; qassi qoyciyaawanttu kiitanchchatuwaa.
40 “Hewaa diraw, zaaringgiyaa maxiide, tamaan guuddiyaawaadan, wodiyaa wurssethaan hewaa mala gidanawaa.
41 Asaa Na7ay, kiitanchchatuwaa kiittanawaa; unttunttu A kawutethaa giddon nagaraw gaaso gidiyaa ubbatuwaanne iitabaa oothiyaawantta maxiide kessanawantta.
42 Yaatiide to7enna tamaan olanawantta; hewaan unttunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta.
43 He wode xillatuu barenttu aabbu kawutethaan awaadan poo7ana. Sisiyaa haythay de7iya uray siso!

Moogetteedda Miishshaa Leemisuwaa

44 “Saluwaa kawutethay goshshaan moogetteedda miishshaa bessee; itti bitani he miishshaa demmiide, zaariide moogi aggeedda; daro nashettiidde biide, barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, he goshshaa shammeedda.

Inqquwaa Geetettiyaa Daro Al77o Shuchchaa Leemisuwaa

45 “Qassi saluwaa kawutethay inqquwaa geetettiyaa daro al77o shuchchaa shammanaw koyyiyaa zali77anchchaa malatee.
46 He zali77anchchay daro al77o inqquwaa demmiide, biide barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, A shammeedda.

Dabbaa Leemisuwaa

47 “Qassi saluwaa kawutethay ubba qommo moliyaa oyqqiyaa, abbaan yegetteedda dabbaa malatee.
48 Molii dabbaa kumeedda wode, moliyaa oyqqiyaa asatuu abbaappe gaxaa kesiide utteeddino; yaatiide lo77o moliyaa qoriide, yeggiyaa mishshaan yeggeeddino; shin iita moliyaa wora oleeddino.
49 Wodiyaa wurssethaan hewaadan hanana; kiitanchchatuu yiide, nagaranchchatuwaa xillatuwaa gidooppe qoriide,
50 to7enna tamaan olanawantta; hewaan unttunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta.
51 “Hawe ubbay hinttenttoo geleeddee?” yaagiide unttuntta oochcheedda. Unttunttu, “E,” yaageeddino.
52 I, “Hewaa diraw, saluwaa kawutethaa xuuraa loythi eriyaa, higgiyaa tamaarissiyaa ubbay, bare miishshaa shiishshi wotheedda golliyaappe ooratha miishshaanne eca miishshaa shaakki kessiyaa izawa malatee” yaagi zaareedda.

Naazireeten Yesuusa Gakkeedda Ixuwaa
(Mar 6:1-6; Luq 4:16-30)

53 Yesuusi ha leemisatuwaa odi wurssowaappe guyyiyan, hewaappe denddiide,
54 bare katamaa Naazireete beedda. Ayihuda woosa gollen tamaarissiyaawaa siseedda asay maalalettiide, hawaadan yaageedda; “Hawe ha aadho eratethaanne Xoossay oothiyaa malaataa oothanaw wolqqaa haqappe akkeeddee?
55 Hawe anaaxiyaa na7aa gidennee? A daaya Mayraamo gidekkee? A ishatuu Yayiqoobaa, Yooseefa, Simoonanne Yihudaa gidikkinoo?
56 A michchatuu ubbay nuunanna de7ikkinoo? Yaatina, I ha eraa ubbaa haqappe demmeeddee?” yaageeddino.

57 Unttunttu I giyaabaa akkennaan ixxeeddino.
Shin Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaninne bare soy asaan bonchchettenna; shin harasaa ubbaan bonchchettee” yaageedda.
58 Unttunttu ammanibeenna diraw, Yesuusi daro malaataa he saan oothibeenna.

14

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa
(Mar 6:14-29; Luq 9:7-9)

1 He wode Galiilaa gadiyaa ayissiyaa Heroodise Yesuusabaa siseedda;
2 yaatiide bare qoomatuwaassi, “Hawe hayquwaappe denddeedda Xammaqiyaa Yohaannisa; Xoossay oothiyaa wolqqaama malaataa I oothiyaawe hewaassa” yaageedda.
3 Ayissi gooppe, Heroodisi bare ishaa Piliphphoosa machchatti Heeroodiyaadi gaasotaan Yohaannisa oythi qashissiide, qasho gollen yeggi wotheedda.
4 Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni Heeroodiyaado, ne ishaa machchatto akkanaw higgii diggee” yaageedda.
5 Heroodisi Yohaannisa wodhanaw koyyeedda; shin Yihudaa asay nabiyaadan Yohaannisa xeelleedda diraw, asaw yayyeedda.
6 Shin Heroodisi yeletteedda gallassaa baalay gakkina, Heeroodiyaadi naatta asaa sinthaan duraade Heroodisa nashechchaw.
7 Heroodisi naatto, “Neena lo77eeddawaa ayaanne gidooppe, taana oochcha; taani new immana” yaagiide iziw caaqqeedda.
8 Naatta bare daay zoriyaa akkaade Heroodisa, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa ha wociitiyaan wothaade taw imma” yaagaaddu.
9 Kaatii aw qaretteedda; shin bare caaquwaa dirawunne barenanna maaddaan utteedda imathaa diraw, iziw Yohaannisa huuphii imettana mala azazeedda.
10 Kaatii kiittiide, Yohaannisa qoodhiyaa qasho gollen muucisseedda.
11 Huuphiyaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeeddino; naatta he huuphiyaa bare aattikko afaaddu.
12 Yohaannisa kaalliyaawanttu yiide, A anhaa afiide moogeeddino; hewaappe simmiide ha yewuwaa Yesuusaw biide odeeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mar 6:30-44; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

13 Yesuusi hewaa sisiide, wonggiriyaan geliide, hewaappe barekka asay baynnasaa beedda; asay hewaa sisiide, katamaappe denddiide, gediyan A kaalleeddino.
14 Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, daro asaa be7iide, he asaw qaretteedda; yaatiide unttunttunna de7iyaa hargganchchatuwaa patheedda.
15 Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynnasaa; ha77i sa7ay qammidiggeedda; asay ubbay qeeri katamatuwaa biide, barenttoo qumaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.
16 Shin Yesuusi unttuntta, “Asay baanaw koshshenna; asaw meetettiyaabaa hinttenttu immite” yaageedda.
17 Unttunttu zaariide A, “Nuussi hawaan ichcheshu ukithaappenne laa77u moliyaappe attin, haray baawa” yaageeddino.

14:4 Wog 18:16; 20:21

18 Yesuusi unttuntta, “Hewantta, haa taakko ahite” yaageedda.
19 Asay maataani uttana mala, Yesuusi azazeedda; ichcheshu ukithaanne laa77u moliyaa oyqqiide, saluwaa pude xeelliide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthiide, barena kaalliyaawanttussi immina, unttunttu cora asaw gisheeddino.
20 Asay ubbay miide kalleedda; atteedda suuppa dokkaa tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa dentheeddino.
21 Meedda asay macca asaanne naanaa paydennaan, ichcheshu sha77aa gidiyaawaa keena.

Yesuusi Abbaa Bollanna Hameettiidde Beedda
(Mar 6:45-52; Yoh 6:15-21)

22 Yesuusi cora asaa moyizziidde, barena kaalliyawantta wonggiriyaan geliide, bareppe sinthatiide, abbaappe hefintha pinnana mala azazeedda.
23 Asaa moyizziide, Xoossaa woossanaw deriyaa huuphiyaa barekka keseedda; sa7ay qammi digginakka hewaan barekka de7ee.
24 Shin wonggirii he wode, abbaa bollan de7ishshin, sintha bagganna carkkuu carkkiyaa diraw, beetay wonggiriyaa yaanne haanne sugee.
25 Bayra kuttuu waassi simmina, Yesuusi abbaa bolla hamettiidde, unttunttukko yeedda.
26 A kaalliyaawanttu abbaa bolla I hamettishshin be7i dagammiide, “Hawe moytilliyaa gidennee!” gi yayyiide waasseeddino.
27 Shin Yesuusi ellekka unttuntta, “Aynne baawa; taanattennee; yayyoppite!” yaageedda.
28 Phexiroosi zaariide A, “Ta Godaw, hawe neena gidooppe, taani haathaa bollanna neekko baana mala, taana azazaarikkii” yaageedda.
29 Yesuusi Phexiroosa, “Haaya!” yaageedda.
Phexiroosi wonggiriyaappe wodhdhiide, haathaa bollanna hamettiidde, Yesuusakko buussaa doommeedda.
30 Shin carkkuwaa wolqqaa be7iide, yayyeedda; haathay barena mituwaa doommeedda wode, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw taana ashshaarikkii!” yaagi waasseedda.
31 He man77iyankka Yesuusi bare kushiyaa yeddi Phexiroosa oyqqiide, “Laa ha ammanuu laafeeddawoo! Ayissi sidhaaddii?” yaageedda.
32 Unttunttu laa77uu wonggiriyaan geleedda wode, carkkuu woppu geedda.
33 Wonggiriyaa giddon de7iyaa A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Neeni Xoossaa Na7aa gideeddawe tuma” yaagiide aw goyinneeddino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchaa Patheedda
(Mar 6:53-56)

34 Unttunttu abbaa pinniide, Gensaareexa geetettiyaa gadiyaa gakkeeddino.
35 He gadiyaa asay Yesuusa gidiyaawaa ereeddino; hewaa heeraa gadiyaa ubbaa kiittiide, harggiyaa asaa ubbaa aakko aheeddino.
36 Harggiyaa asay A mayuwaa macaraa xalalaa bochchana mala, A woosseeddino; A mayuwaa macaraa bochcheedda ubbaykka paxeedda.

15

Aawatuwaa Wogaabaa
(Mar 7:1-13)

1 Hewaappe guyyiyan, higgiya tamaarissiyaa itti itti asaynne Parisaawatuu Yeerusalaameppe Yesuusakko yiide,

2 “Neena kaalliyawanttu ayissi nu aawotuwa wogaa bayzziinoo? Ayissi
gooppe, unttunttu qumaa maanaappe kasetiide, barenttu kushiyaa
meecettikkino” yaageeddino.
3 Yesuusi zaariide, unttuntta hawadaan yaageedda; “Hinttenttu hintte
wogaa diraw, Xoossaa azazuwaa poliyaawaa ayissi ixxiitee?
4 Ayissi gooppe Xoossay, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ qassi, Bare
aabba woy bare daayo boriyaawe hayqqo yaageedda.
5-6 Shin hinttenttu, ‘Itti asay bare aabba woy bare daayo maaddiyaabay
barew de7iina, “Hewe Xoossaawaa” gooppe, bare aabba woy bare daayo
bonchchanaw bessenna’ yaagiita; yaatiide hinttenttu hinttenttu wogaa
polanaw Xoossaa qaalaw azazettikkita.
7 Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, Isiyaasi balennaan hinttenttubaw timb-
bitiyaa odiidde,
8 ‘Xoossay hawadaan yaageedda;
“Hawe asay taana
bare bolla doonan bonchchee;
shin unttunttu wozanay
taappe haakuwan de7ee.
9 Asay taw mela goyinnee;
ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa
Xoossaa higgiya malatissiide
tamaarisseeddino” geedda’ ”
yaageedda.

Asaa Tunissiyaawantta (Mar 7:14-23)

10 Yesuusi daro asaa barekko xeesiide, “Sisitenne akeekite;
11 asaa tunissiyaawe doona giddo geliyaawaa gidenna; shin asaa tunis-
siyaawe doonaappe kesiyaawaa” yaageedda.
12 Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu aakko yiide, “Parisaawatuu
neeni haasayeeddawaa sisiide, hanqqetteeddawaa akeekay?” yaageeddino.
13 Shin Yesuusi zaariide, “Saluwan de7iya ta Aabbu tokkibeenna mithaa
ubbay shodettanawaa.
14 Unttunttoo hirggoppite; unttunttu qooqaa kaalethiyaa qooqatuwaa;
qooqay qooqaa kaalethooppe, laa77uukka ollaan kunddee” yaageedda.
15 Phexiroosi zaariide, “Ha leemisuwaa bilethaa nuussi odaarikkii”
yaageedda.
16 Yesuusi unttuntta hawaadan yaageedda; “Hinttenttoo qassi ha77i
gakkanawukka gelibeennee?
17 Doonaanna geliyaa ubbay uluwaa giddo biide, qassi uluwaappe kare
kesiyaawaa erikkitee?
18 Shin doonaappe kesiyaawe wozanaappe kesee; asaa tunissiyaawe
hewaa malaa.
19 Ayissi gooppe, wozanaa giddoppe iita qofay, wodhiyaawe, woshum-
miyaawe, qassi woshummanaw kajjeeliyaawe ubbay, wuu77iyaawe, word-
duwaan markkattiyaawe, borii kesee.
20 Hewaa malatiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, meeccibeenna
kushiyaan miyaawe asaa tunissenna” yaageedda.

Kanaane Asa Gideedda Itti Maccawunni Ammanuwaa (Mar 7:24-30)

15:4 Kes 20:12; 21:17; Zar 5:16; Wog 20:9 **15:9** Isa 29:13

21 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaappe aggiide, Xiiroosanne Sidoonaa
geetettiyaa katamatuu de7iya gadiya beedda.
22 Kanaane geetettiyaa gadiya maccawunna ittinna hewaappe
Yesuusakko yaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Ta Godaw, Daawita
na7aw, taw qarettaarikkii; ta naatto iita ayyanay lo77enna oythaa
oyqqeedda” yaagaaddu.
23 Shin Yesuusi iziw ay qaalaanne qaattibeenna; A kaalliyawanttu aakko
yiide, “Ha mishiratta nu geeduwaa kaalla kaallaade, bare kooshshaa
dhoqqu oothaade odaw; hewaa diraw, neeni izo yeddaarkkii” yaagiide
woosseeddino.
24 Yesuusi zaariide, “Taani bayeedda dorssaw, Isra7eeliya asa xalalaw
kiitettaaddi” yaageedda.
25 Shin iza yaade, “Ta Godaw, taana maaddaarikkii!” yaagaade aw goyin-
naaddu.
26 Qassi I zaariide, “Naanaa qumaa akkiide, kana maraw oliyaawe lo77a
gidenna” yaageedda.
27 Mishiratta, “E ta Godaw, hewe tuma; shin haray atto kana maratuu
barenttu godatuu miina, samppaappe laaletteedda suuppaa miinottennee”
yaagaaddu.
28 Yesuusi zaariide izo, “Ha mishirattee, ne ammanuu wolqqaama; neeni
koyyeeddawaadan new hano” yaageedda. Izi naatta ellekka paxa aggaaddu.

Yesuusi Cora Hargganchchatuwaa Patheedda

29 Yesuusi hewaappe denddiide, Galiilaa Abbaa mataa beedda; qassi itti
deriyaa bolla kesiide, hewaan utteedda.
30 Daro asay wobbatuwaa, qooqatuwaa, quunatuwaanne duudetuwaa,
qassi hara coratuwaa aakko ahiide, A mataan wotheedda. Yesuusi unttuntta
patheedda.
31 Hewaa diraw, asay duudatuu haasayishshin, quunatuu suurishshin
wobbatuu hamettishshin, qooqatuu xeellishshin be7i maalalettiide,
Isra7eeliyaa Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda (Mar 8:1-10)

32 Yesuusi barena kaalliyawantta barekko xeesiide, “Ha cora asay
taananna heezzu gallassay gakkanaw gami77eedda diraw, taani ha asaw
qarettay; unttunttoo ha77i miyaawe baawa. Qassi unttunttu ogiyaan
daaburiide kunddenna mala, qumaa mizennaan unttuntta mela yed-
danawukka koyyikke” yaageedda.
33 A kaalliyawanttu zaariide Yesuusa, “Nuuni ha bazzuwan hawaa keena
asaa kalissiyaa qumaa haqappe demmanee?” yaageeddino.
34 Qassi Yesuusi unttuntta, “Hinttenttoo aappun ukithay de7ii?” yaagiide
oochcheedda.
Unttunttu, “Laappu ukithaynne moletuwaappe amareeddawanttu
de7iino” yaageeddino.
35 Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaageedda.
36 He laappu ukithaanne moliyaa oyqqiide, Xoossaa galateedda; men-
thereethiide barena kaalliyaawanttussi immeedda; qassi unttunttu cora
asaassi immeeddino.
37 Asay ubbay miide kalleedda; miina atteedda laappu zambbeeliyaa
kumeedda suuppaa A kaalliyawanttu dentheeddino.
38 Meedda asay macca asaanne naanaa paydennaan, oyddu sha77a at-
tuma asaa.

39 Yesuusi asaa yeddowaappe guyyiyan, wonggiriyaan geliide, Megedoone
geetettiyaa gadiya beedda.

16

Malaataa Be7anaw Oochcheedda Ooshaa
(Mar 8:11-13; Luq 12:54-56)

1 Itti itti Parisaawatuunne Saduqaawanatuu Yesuusakko yiide, A paac-
canaw koyyeeddino; yaatiide barentta saluwaappe malaata bessana mala
woosseeddino.
2 Shin Yesuusi zaariide, unttuntta hawadaan yaageedda; “Sa7ay qam-
miyaa wode hinttenttu, ‘Saluu zo77eedda diraw, sa7ay shammanawaa’
yaagiita;
3 wonttumaathaan qassi, ‘Saluu zo77iide gubbaneedda diraw, hachche
iray bukkanawaa’ yaagiita; saluwaa xeelliide, sa7ay hananawaa eranaw
danddayiita; shin ta yuussaa wodiyaa malaataa shaakki eranaw dand-
daykkitee? *
4 Ha wodiyaa asay iitaynne woshummiyaawe, Xoossaw ammanetten-
nawe, malaataa koyyee; nabiyaa Yoonaasa malaataappe attin, hara
malaatay aw imettenna” yaageedda. Hewaappe simmiide, unttuntta aggiide
beedda.

Parisaawatuwanne Saduqaawanatuwaa Irshshuwaa
(Mar 8:14-21)

5 A kaalliyawanttu abbaa pinneedda wode, qumaa afanawaa dogeeddino.
6 Yesuusi unttuntta, “Parisaawatuwaa irshshuwaappenne
Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe hinttentta eriide naagettite”
yaageedda.
7 Unttunttu barenttu giddon, “I hawaa yaagiyaawe nuuni qumaa
ahibeenna diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.
8 Shin unttunttu giyaawaa Yesuusi eriide, “Ha ammanuu pacceeddawant-
too, qumay baynna diraw, ayissi hinttenttu giddon haasayiitee?
9 Ha77ikka hinttenttoo gelibeennee? Taani ichcheshu ukithaa
ichcheshu sha77a asaa mizaade kalisseeddawaa, qassi hinttenttu aappun
zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheedditentto wozanaa
aathikkitee?
10 Woy taani laappu ukithaa oyddu sha77a asaa miza kalisseeddawaa,
qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa den-
theedditentto wozanaa aathikkitee?
11 Taani hinttentta Parisaawatuwaa irshshuwaappenne
Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe naagettite giyawaappe attin,
ukithaabaa hinttenttoo haasayabeennaawaa hinttenttu waaniide
akeekikkitee?” yaageedda.
12 A kaalliyawanttu Yesuusi barenttoo odeeddawaa, Parisaawatuwaa
timirttiyaappenne Saduqaawanatuwaa timirttiyaappe unttunttu naaget-
tana mala odettowaappe attin, munaqaan tigiyaa irshshuwaappe naaget-
tana mala gidennaawaa he wode akeekeeddino.

Phexiroosa Ammanuwaanne Markkatethaa
(Mar 8:27-30; Luq 9:18-21)

13 Yesuusi Qiisaariyaa Piliiphphoosa geetettiyaa gadiya gakkeedda wode,
barena kaalliyaawantta, “Asay taana, Asa Na7aa oona gii?” yaagiide
oochcheedda.

* **16:3** Itti itti Geeshsha Maxaafaa beni bilethatuwan Yesuusa qaalatuu ha paydatuwan baawa.

14 A kaalliyawanttu zaariide, “Neena itti itti asay, Xammaqiyaa Yohaannisa yaagee; haranttu qassi Eelaasa yaagiino; qassi haranttu Ermiyaasa woy nabatuwaappe ittuwaa yaagiino” yaageeddino.
15 Yesuusi unttuntta, “Yaatina hinttenttu taana oona giitee?” yaageedda.
16 Simooni Phexiroosi zaariide, “Neeni de7uwa Xoossaa Na7aa Kiristtoosa” yaageedda.
17 Yesuusi zaariide, hawadaan yaageedda; “Yoona na7aa Simoonaa, hawaa new saluwan de7iya ta Aabbu erisseeddawaappe attin, asay ooninne neena erissibeenna diraw, neeni anjjetteeddaawaa.
18 Phexiroosaa, taani new oday; neeni shuchchaa; taani ha zaallaa bolla ta woosa golliya keexxana; ta woosa golliya haray atto, Si7ooliyaa wolqqaykka xoonanaw danddayenna.
19 Taani new saluwaa kawutethaa qulppiyaa immana; neeni sa7an hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna” yaageedda.
20 Hewaappe guyyiyan, I Kiristtoosa gideeddawaa A kaalliyawanttu oossinne odenna mala, unttuntta azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Koyro Oduwaa Odeedda
(Mar 8:31-33; Luq 9:22-27)

21 He wodiyaappe doommiide Yesuusi, “Taani Yeerusalaame biina, taana cimatuu, qeesatuwaa kaappatuunne higgiya tamaarissiyaawanttu darii waayissanaw bessee; unttunttu taana wodhanawunne taani heezzentho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide, barena kaalliyaawanttussi geeshshiide oduwaa doommeedda.
22 Phexiroosi A itti bagga zaariide, “Ta Godaw, Xoossay neena hewaappe ashsho; hawe ne bolla ubbakka yeenna” yaagiide A zoranaw doommeedda.
23 Shin Yesuusi guyye simmiide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, neeni ta matappe kichcha; neeni asay dosiyaawaa qoppiyaawaappe attin, Xoossay dosiyaawaa qoppenna diraw, taw dhubo gidaadda” yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Bessiyaa Ogiyaa
(Mar 8:34–9:1; Luq 9:23-27)

24 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta hawadaan yaageedda; “Taana kaallanaw koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaado; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana kaallo.
25 Ayissi gooppe, bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin bare shemppuwaa ta diraw bayizziya uray ashshanawaa.
26 Itti uray sa7an de7iya ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee? Woy itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayii?
27 Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, ta Aabbu bonchchuwan ta kiitanchchatuwaanna yaana hanay; asaa ubbaw he wode A oosuwaa gatiyaa immana.
28 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareedda asatu, taani, Asa Na7ay, kaatiyaa gidaade yiyaawaa be7ana gakkanaw, hayqqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

17

Yesuusa Malay Laametteedda
(Mar 9:2-13; Luq 9:28-36)

16:27 25:31; Maz 62:12; Rom 2:6

1 Yesuusi usuppun gallassaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yay-
iqoobanne, Yayiqooba ishaa Yohaannisa akkiide, unttunttu xalalaa wogga
deriyaa huuphiyaa kesseedda.
2 Qassi unttunttu xeellishshin, unttunttu sinthaan laametteedda;
A deemuu awayfiyaadaan poo7eedda; A mayuukka poo7uwaadan
phooleedda.
3 Musenne Eelaas Yesuusanna haasayishshin, ha heezzu A kaalliyawanttu
be7eeddino.
4 Phexiroosi Yesuusa, "Ta Godaw, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a;
neeni dosooppe, nuuni hawaan heezzu daasiyaa ittuwa new, ittuwa Musew,
ittuwa Eelaasaw keexxana" yaageedda.
5 I haasayishshin, poo7iyaa shaarii yiinne unttuntta kammi aggeedda;
shaariyaa giddoppe, "Hawe taani siiqiyaa taana nashechchiyaa ta Na7aa; I
giyaawaa sisite" giya qaalay yeedda.
6 A kaalliyawanttu he qaalaa siseedda wode, daro yayyiide, guufanni
aggeeddino.
7 Yesuusi unttunttukko yiide, unttuntta bochchiide, "Denddite; yayyop-
pite" yaageedda.
8 Unttunttu dhoqqu giide xeelliyaa wode, Yesuusa xalalaappe attin, hara
asaa oonanne be7ibeykkino.
9 Unttunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi unttuntta, "Taani Asa
Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, ha hinttenttu be77eeddawaa
oossinne odoppite" yaagiide azazeedda.
10 A kaalliyawanttu Yesuusa, "Yaatina, higgiyaa tamaarissiyaawanttu
ayissi, 'Eelaas kasetiide yaanaw bessee' giinoo?" yaagiide oochcheeddino.

11 I zaariide yaageedda; "Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigissanawaa.
12 Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas hawaappe kase yidiggeedda.
Hewode asay A, barenttoo koyyeeddawaadan ubbaa ootheeddawaappe
attin A eribeykkino; hewaadankka, qassi taana, Asa Na7aa, asay waayis-
sanawaa" yaageedda.
13 A kaalliyawanttu he wode barenttoo Yesuusi Xammaqiyaa Yohaannis-
abaa odiyaawaa akeekeeddino.

Yesuusi Iita ayyanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda (Mar 9:14-29; Luq 9:37-43)

14 Unttunttu daro asaakko yeedda wode, itti bitani Yesuusakko yiide, A
sinthaan gulbbatiide,
15 "Ta Godaw, ta na7aa wozanaa bayizziyaa harggii oyqqina, I daro wode
tamaan, qassi daro wode haathaan kunddiyaa diraw, I darii sakettee; A
pathaarikki.
16 Neena kaalliyaawanttukkokka A ahaaddi; shin pathanaw danddayi-
beykkino" yaageedda.
17 Yesuusi zaariide unttuntta, "Ammanenna ha wodiyaa geella asaw!
Taani hinttenanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttenttubaa awude
gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akkiide yiite" yaageedda.
18 Yesuusi iita ayyaana, "Aappe kesa" giide azazina, iita ayyanay na7aappe
kesi aggeedda; ellekka na7ay paxi aggeedda.
19 Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu barenttu xalala Yesuusakko yi-
ide, "Nuuni iita ayyaana kessanaw ayissi danddayibeykkoo?" yaageeddino.

17:1 2Ph 1:17-18 **17:5** Dom 22:2; Zar 18:15; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mar 1:11; Luq 3:22
17:10 Mil 4:5

20 Yesuusi unttuntta yaageedda; “Hewe hinttenttu ammanuu guuxxeedda diraassa; taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttoo sannaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha deriyaa, ‘Hawaappe yaa shiiqa’ yaagintto I shiiqana; hinttenttu ayaanne oothanawukka danddayanita.
21 Shin hawaa malaa woosaappenne xoomaappe harabay kessanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda
(Mar 9:30-32; Luq 9:43-45)

22 A kaalliyawanttu Galiilaan, ittippe shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi unttuntta, “Taana, Asa Na7aa, asay asaw aathiide immana.
23 Asay taana wodhanawaa; hewaappe guyyiyan taani heezzenthiyaa gallassi hayquwaappe denddana” yaageedda. A kaalliyawanttu daro qaretteeddino.

Geeshsha Golliyaa Giiraa Giiriyaawaa

24 Yesuusinne A kaalliyawanttu Qifirinaahooma katamaa yeedda wode, Geeshsha Golliyaassi qaraxaa akkiyawanttu Phexiroosakko yiide, “Hinttentta tamarissiyaawe Geeshsha Golliyaa giiraa giirennee?” yaageeddino.

25 I zaariide, “Giiree” yaageedda.
Phexiroosi soy geleedda wode, Yesuusi kasetiide A, “Simoonaa, ne qofay ayee? Ha sa7aa kaatatuu qaraxaa woy giiraa ooppe akkiinoo? Barenttu gadiya asaappe akkiinoo woy hara gadiya asaappe akkiinoo?” yaageedda.
26 Phexiroosi, “Hara gadiya asaappe akkiino” yaageedda.
Yesuusi Phexiroosa, “Yaatooppe, gadiya asay giiranaw bessenna.
27 Shin nuuni ha asatuwa hanqqethanaw koyyokko; neeni abbaa baade aani dabbaa yegga; yaataade koyro kesiyaa moliyaa oyqqaade, A doonaa pooqiyaa wode, giiraw gidiyaa miishshaa neeni demmana. Hewaa akkaade, ta giiraanne ne giiraa unttunttoo imma” yaageedda.

18

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?
(Mar 9:33-37; Luq 9:46-48)

1 A kaalliyawanttu Yesuusakko he wode yiide, “Saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawe oone?” yaageeddino.
2 Yesuusi itti guutha na7aa xeesi unttunttu giddon essiide, hawadaan yaageedda;
3 “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Xoossaakko hinttenttu simmiide, guutha naanaadan hanana dhayooppe, saluwaa kawutethaa ubbakka gelanaw danddayikkita.
4 Simmi ha guutha na7aadan, barena kawushshiyaa ooninne saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawaa.
5 Qassi hawaa mala na7aa ta sunthaan mokkiyaa ooninne taana mokkee.
6 Shin taana ammaniyaa ha guutha naanaappe ittuwa balethiya ooninne, gaacciyaa wogga woxaa bare qoodhiyaan qachchiide, abbaa ciimmuwaan mitettiyaawe aw lo77a.

Dhubuwaassi Gaaso Gidiyaawaa
(Mar 9:42-48; Luq 17:1-2)

17:24 Kes 30:13; 38:26

7 “Alamii asaa dhubbiyaa diraw, sa7aw aayyero; ayissi gooppe, dhubbiyaabay yuussaa aggenna; shin dhubuu A gaasotaan yiyaa uraw aayyero.
8 “Neena kushii woy ne gedi neena balethooppe, neeppe qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaannanne laa77u gediyaanna medhinaa tamaan olettiyaawaappe wobba woy duuxa kushiyaanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a.
9 Qassi ne ayfii neena balethooppe, neeppe wooca kessa ola; neeni laa77u ayifiyanna Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe itti ayifiyanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a.
10 “Hinttenttu ha guuthatuwappe ittuwanne kadhenna mala, hinttentta naagite; ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; saluwan unttunttu kiitanchchatuu ubba wode, saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan de7iino.
11 Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, bayeeddawaa ashshanaw yaaddi.

Bayeedda Dorssaa Leemisuwaa (Luq 15:3-7)

12 “Itti asaw xeetu dorssatuu de7iyaawanttuppe ittuu bayooppe, udduppu tammanne udduppunuwaa deriyaan aggiide, he bayeeddawaa koyyanaw beennee? Hinttenttu waagiitee?
13 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; I demmooppe, bayibeenna udduppu tammanne udduppu dorssatuwaappe aathiide, he itti dorssaan nashettee.
14 Hewaadankka, saluwan de7iya hinttenttu Aabbu ha guuthatuwappe ittuu bayanawaakka koyyenna.

Bayzzeedda Asaassi Oothanaw Bessiyaabaa

15 “Ne ishay neena naaqqooppe, neerekka aakko baade, A naaquwaa aw oda; I newaa sisooppe, ne ishaa balaappe zaaraadda.
16 Shin I newaa sisennaan ixxooppe, laa77u woy heezzu markkay markkattowaan yewuu ubbay tumattiyaa diraw, hara itti woy laa77u asaa neenanna ittippe afa.
17 I unttunttubaa sisennaan ixxooppe, ubbabaa ammaniyaa asaw oda; qassi ammaniyaa asay giyaawaakka I sisennaan ixxooppe, ammanenna asaadaaninne qaraxaa shiishshiyaa asaadan A payda.
18 “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; neeni sa7aan hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthaan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna.
19 “Qassikka taani hinttenttoo oday; hintteppe laa77u uray sa7an Xoossaa woossiyaawaan ay yewuwaaninne itti wozanaa gidooppe, saluwan de7iya ta Aabbu hewaa hinttenttoo immana.
20 Ayissi gooppe, laa77u uray woy heezzu uray ta sunthaan shiiqiyaasaan, taani hewaan unttunttu gidduwan de7ay” yaageedda.

Atto Giyaawaa

21 Phexiroosi; he wode Yesuusakko yiide, “Godaw, ta ishay taana aappu kaalla naaqqooppe taani aw atto gaanaw bessii? Laappunuwaa gakkanaw naaqqineeyee?” yaagiide A oochcheedda.
22 Yesuusi zaariide A, “Gidenna, taani neena laappun tammu kaalla laappunuwaa gayippe attin, laappunuwaa xalalaa giikke.
23 “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaanna miishshaa heetettanaw qoppeedda kaatiyaa bessee.
24 He kaatii miishshaa heetettanaw doommeedda wode, daro miiloone biraa acuu de7iyaa itti bitaniyaa aakko aheeddino.

18:22 Dom 4:24

25 Shin he qoomaw acuwaa ciggiyaawe dhayina, A goday he acuwaa cigganaw, A machchattanne iinne A naanay, qassi aw de7iya ubbabay zali77ettana mala, A azazeedda.
26 Hewaa diraw, qoomay bare godaa sinthaan gulbbatiide, 'Ta godaw, hayyagodo guutha wodiyaa naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana yaagiide A woosseedda.
27 A goday aw qarettiide, A yeddi aggeedda; A acuwaakka aw maarii aggeedda.
28 "Shin he qoomay kesiide, bare laggethaa qoomatuwaappe ittuu bareppe xeetu biraa santtimiyaa tal77eeddawaanna gakettiide, 'Ne bolla de7iya ta miishshaa cigga' yaagi oyqqiide, A cuulleedda.
29 "Yaatina he A laggethaa qoomay A sinthaan gulbbatiide, 'Ha77i ta7ishay guutha wodiyaa naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana' yaagiide A woosseedda.
30 "Shin ixxi akki biide, A laggethay he acuwaa qanxxana gakkanaw, qasho golle gelisseedda.
31 Hewaa diraw, A laggethaa qoomatuu hewaa be7iide, daro yiloteeddino; barenttu godaakko biide, I ootheedda ubbabaa aw odeeddino.
32 "Hewaappe guyyiyan, goday he qoomaa xeesiide, 'Ha iita qoomaw, neeni taana woosseedda diraw, taani he acuwaa ubbaa new maaraa aggaaddi.
33 Taani new he acuwaa maareeddawaadaan, neenikka ne laggetha qoomaw maaranaw bessennee?' yaageedda.
34 Hewaappe simmiide aw daro hanqqettiide, bare acuwaa ubbaa I ciggi wurssana gakkanaw, paxa kaa7ettana mala, qasho golle gelisseedda.
35 "Hinttenttu huuphiyan huuphiyan hinttenttu ishaw wozanappe atto gaana dhayooppe, he goday bare qoomaa ootheeddawaadan, saluwan de7iya ta Aabbukka hinttentta hewaadan oothana" yaageedda.

19

Yesuusi Geluwaabaanne Akaabaa Tamaarisseedda (Mar 10:1-12)

1 Yesuusi he haasayaa wurssowaappe guyyiyan, Galiilaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan de7iya Yihudaa gadiya beedda.
2 Daro asay A kaalliide beeddawaa hewaan patheedda.
3 Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, "Itti asay ay gaasuwaaninne, bare machchatto yeddanaw nu higgii azazii?" yaagiide A oochcheeddino.
4 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; "Xoossay koyro unttuntta medhdhiidde, attumawaanne maccawunno ootheedda.
5 Hewaa diraw, 'Itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de7ee; unttunttu laa77uu itti asaa gidiino' yaagiyaa qaalaa nabbabibeykkitee?
6 Hewaa diraw, unttunttu itti asa gidiyaawaappe attin, laa77u asa gidikkino; hewaa diraw, Xoossay ittippe de7anaadan gathowaa asay shaakkoppo" yaageedda.
7 Parisaawatuu Yesuusa, "Yaatina, Muse ayaw itti uray bare machchatto pirimaa peedhiide yeddana mala azazeeddee?" yaageeddino.
8 Yesuusi zaariide, "Hinttenttu hinttenttu machchatuwaa yeddana mala, Muse hinttentta azazeeddawe, hinttenttu odina sisenna guzuma gido diraappe attin, koyro hewaa mala gidenna.

19:4 Dom 1:27; 5:2 **19:5** Dom 2:24

9 Taani hinttenttoo oday; bare machchatto woshummennaan de7ishshin
yeddiide, hararo akkiya ooninne woshummee; haray yeddeeddawunno
akkiyawekka woshummee" yaageedda.
10 Yesuusa kaalliyawanttu A, "Asinaa gidduwaninne machchatti gid-
duwaan de7iya wogay hewaa mala gidooppe, akkennaaninne gelennaan
de7iyaawe lo77a" yaageeddino.
11 Shin Yesuusi unttuntta yaageedda; "Hewaa mala timirttii Xoossay im-
mowanttussappe attin, asaa ubbaassa gidenna;
12 ayaw gooppe, barenttu daayi uluwaappe yelettiyaa wodekka, shuufa
gideeddawanttu de7iino; qassi asay qaaratina mureesa gideeddawanttu
de7iino; qassi saluwaa kawutethaa diraw, barentta shuufa udeeddawanttu
de7iino; ha timirttiyaa akkanaw danddayiyaawe ooninne akko" yaageedda.

Yesuusi Qeeri Naanaa Bolla Bare Kushiyaa Wotheedda (Mar 10:13-16; Luq 18:15-17)

13 Yesuusi he wode bare kushiyaa guutha naanaa bolla wothiide, Xoossaa
woossana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaal-
liyawanttu he asaa ahenna mala hanqqetteeddino.
14 Shin Yesuusi, "Qeeri naanay taakko yiyaawaa diggoppite; ayaw gooppe,
saluwaa kawutethay hewanttu malaassa" yaageedda.
15 Hewaappe simmiide bare kushiyaa unttunttu bolla wotheeddawaappe
guyyiyan, hewaappe bashi beedda.

Yalaga, Dure Bitaniyaa Ooshaa (Mar 10:17-31; Luq 18:18-30)

16 Itti bitani Yesuusakko yiide, "Tamaarissiyaawoo, taani medhinaa
de7uwaa demmanaw lo77obaa ayaa oothoo?" yaageedda.
17 Yesuusi A, "Lo77obay ayentto taana ayaw oochchay? Ittuwaa xalalay
lo77a; shin neeni medhinaw de7anaw koyyooppe, azazatuwaa naaga"
yaageedda.
18 Bitani, "Haqawantta?" yaagiide oochcheedda.
Yesuusi zaariide, "Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; wordduwaa
markkattoppa;
19 ne aabbanne ne daayo bonchcha; ne shooruwaakka ne huuphiyaadaan
siiqa" yaageedda.
20 He yalaga bitani Yesuusa, "Taani hewaa ubbaakka guuthatethaappe
doommaade naagaaddi; yaatina, taw pacciyaawe ayee?" yaageedda.
21 Yesuusi bitaniyaa, "Neeni polo asa gidanaw koyyooppe, baade new
de7iyaawaa zali77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwan
durettana; yaataade yaade taana kaalla" yaageedda.
22 Shin he yalaga bitani hewaa siseedda wode, I daro dure gidiyaa diraw,
qarettiidde bashi beedda.
23 Yesuusi barena kaalliyaawanttussi, "Taani hinttenttoo tumuwaa gay;
dure asay saluwaa kawutethaa gelanawe daro meto gidanawaa.
24 Taani gujjaadekka hinttenttoo oday; dure asay Xoossaa kawutethaa
gelanaappe, gaaluu marppiyaa lukuwaanna aadhdhanawe matattee"
yaageedda.
25 A kaalliyawanttu hewaa sisi maalalettiide, "Yaatina, ooni attanaw
danddayii?" yaageeddino.
26 Yesuusi unttuntta caddi xeelliide, "Hawe asaw danddayettenna; shin
Xoossaw ubbabay danddayettee" yaageedda.

19:18 Kes 20:13-16; Zar 5:17-20 **19:19** Kes 20:12; Zar 5:16; Wog 19:18

27 Phexiroosi he wode zaariide Yesuusa, “Be7a, nuuni nuussi de7iya ubbabaa bashiide, neena kaalleeddo; yaatiide nuuni ayaa demmaneeshsha?” yaageedda.
28 Yesuusi unttuntta hawadaan yaageedda; “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; taani, Asa Na7ay, ooratha gadiyan ta kawutethaa oydiyaan uttiyaa wode, taana kaalleedda hinttenttukka tammanne laa77u Isra7eeliya zaratuwaa bolla pirddanaw, tammanne laa77u kawutethaa oydiyaan uttanita.
29 Ta sunthaa diraw, golliya woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeedda ooninne, xeetu dakkuwaappe daruwaa akkana; qassi medhinaa de7uwaakka laattana.
30 Shin coratuu ha77i sinthateeddawanttu guyyetanawantta; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthatanawantta.

20

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa

1 “Saluwaa kawutethay woyiniyaa geetettiyaa turaa gidduwaa oothiyaawantta uniyaa oosissanaw, wontta guuraan keseedda woyiniyaa turaa godaa bessee.
2 I he oosanchchatoo hachche hachche ootheeddawaa wolqqaa gatiyaa cigganaw unttunttunna giigiide, bare woyiniyaa turaa gidduwaa oosissanaw unttuntta yeddeedda.
3 “Qassi heezzu saatiyaa gidoode kesiide, oosuu baynnaan qocaan eqqeedda hara asatuwa be7iide,
4 unttuntta, ‘Hinttenttukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite; taani hinttenttoo bessiyaa gatiyaa ciggana’ yaageedda; hewaappe guyyiyan unttunttu beeddino.
5 Laa7ethuwaakka usuppun saatiyaaninne udduppu saatiyaan kesiide, hewaadan ootheedda.
6 Tammanne itti saatiyaa heran I kesiyaa wode, haranttu hewaan eqqeeddawantta demmiide, ‘Oosuwaa oothennaan kumentha gallassaa hawaan ayaw eqqi peeshedditee?’ yaageedda.
7 “Unttunttu, ‘Nuuna oosissiyaa asay dhayeedda diraw eqqi peesheeddo’ yaageeddino.
“I, ‘Hinttunttukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite’ yaageedda.
8 “Sa7ay omarssiyaa wode, woyiniyaa turaa goday oothiyaawanttu kaappuwaa, ‘Oosanchchatuwaa xeesaade, wurssethaan oosuwan geleeddawanttuppe doommaade koyro geleeddawantta gakkanaw, unttunttu oosuwaa dirgguwaa cigga’ yaageedda.
9 “Tammanne itti saatiyaa heeran oosuwaa doommeeddawanttu yiide, huuphiyan huuphiyan oothiide peesheedda wolqqaa gatiyaa akkeeddino.
10 Koyro oosuwaa doommeedda asay yeedda wode, daruwaa akkanaw qoppeeddino; shin unttunttukka huuphiyan huuphiyan barenttu oosuwaa wolqqaa gatiyaa akkeeddino.
11-12 Hewaappe guyyiyan, ‘Ha guyyeppe yeeddawanttu itti saatiyaa xalalaa ootheeddino; kumentha gallassaa daaburiide cawotteedda nuwaanna unttunttu oosuwaa dirgguwaa qaraa oothaadda’ yaagiide barentta oosuwan gelisseeddawaa bolla zuuzummeeddino.

20:8 Wog 19:13; Zar 24:15

13 “Shin I unttunttuppe ittuwa hawadaan yaageedda; ‘Ta laggew, taani
neena naaqqabeykki; oothaade peesheedda wolqqaa gatiyaa taananna gi-
igabeykkiyee?
14 Newaa akkaade ba; taani ha77i wurssethaan oosuwan geleeddawookka
newaa keenaa immanaw koyyay.
15 Taani ta miishshaan ta koyyeeddawaadan oothanaw taw maatay
baawee? Woy taani lo77a gideedda diraw, neeni qanaatay?’ yaageedda.
16 “Hewaadankka, qassi guyyeteeddawanttu sinthatanawantta; sintha-
teeddawanttu qay guyyetanawantta; ayaw gooppe, xeesetteeddawanttu
cora; shin dooretteeddawanttu guutha” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenthuwaa Odeedda
(Mar 10:32-34; Luq 18:31-34)

17 Yesuusi Yeerusalaame biidde, ogiyaan barenanna biya tammanne
laa77u barena kaalliyaawantta gaxaa kessiide, dumma unttunttussi
yaageedda.
18 “Be7ite, nuuni Yeerusalaame ha77i keseetto. Yaani taana, Asa Na7aa
qeesatuwaa kaappatuwaassinne higgiya tamaarissiyaawanttussi aathiide
immanawantta; unttunttu ta bolla hayquwaa pirddaa pirddanawantta.
19 Qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immanawantta;
he Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccanawanttanne taana lissuwan
shocanawantta; yaatiide masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, taana
kaqqanawantta; taani heezzenthiyaa gallassi hayquwaappe denddana”
yaageedda.

Zabiddiyoosa Naanaa Daayi Woosaa
(Mar 10:35-45)

20 He wode Zabiddiyoosa naanaa daaya bare naanaanna Yesuusakko
yaaddu; A sinthaan gulbbataade ittibaa A woossaaddu.
21 Yesuusi izo, “Ayaa koyyay?” yaagiide oochcheedda.
Iza zaaraade, “Ha ta laa77u naanay ne kawutethaan ittuu neeppe
ushechcha bagganna, qassi ittuu neeppe haddirssa bagganna uttino yaa-
gaarikkii” yaagaade woossaaddu.
22 Shin Yesuusi zaariide naanaa, “Hinttenttu ayaa woossanaw bessintto
erikkita. Taana gakkiya woliqqaama metuwaa metootanitee? Taani xam-
maqettana xinqqataa xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.
Unttunttu, “E danddayana” yaageeddino.
23 Yesuusi, “Taana gakkiya woliqqaama metuwaa tumakka hinttenttu
metootanita; shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna ut-
tanawantta dooranaw taw maatay baawa; shin he sa7ay ta Aabbu immanaw
giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.
24 Yokko tammu Yesuusa kaalliyawanttu hewaa siseedda wode, he laa77u
ishatuwassi hanqqetteeddino.
25 Shin Yesuusi unttunttu ubbatuwakka barekko xeesiide, hawadaan
yaageedda; “Ahizaabe asatuwaa kaappatuunne hawantta kaalethiyaa asatu
barenttu asaa ayissiyaawaa eriita.
26 Hinttenttu gidduwaan hewaa mala gidenna; shin hinttenttu gidduwaan
dhoqqatethaa koyyiyaa ooninne hinttenttoo qooma gidanaw bessee.
27 Qassi hinttenttu gidduwaan ubbaappe bolla gidanaw koyyiyaawe
ooninne hinttenttoo aylle gidanaw bessee.
28 Hewaadan taani, Asaa Na7ay, asaw oothanawunne daro asaa wozanaw
ta shemppuwaa immanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala
yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda
(Mar 10:46-52; Luq 18:35-43)

29 Yesuusinne A kaalliyawanttu Iyyarkkoppe kesishshin, daro asay unttuntta kaalleedda.
30 Laa77u qooqa asatuu ogiyaa doonaan utteeddawanttu Yesuusi hewaanna aadhdhiyaawaa sisiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuussi qarettaarikkii” yaageeddino.
31 Daro asay unttuntta, “Hayzzite” giide hanqqetteedda; shin unttunttu barenttu kooshshaa darii dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuuna maaraarikki!” yaageeddino.
32 Yesuusi ogiyaan eqqiide, unttuntta xeesiide, “Taani hinttenttoo ayaa oothana mala koyyiitee?” yaageedda.
33 Qooqatuu, “Godaw, nu ayfiyaa pathaarikki” yaageeddino.
34 Yesuusi unttunttoo qarettiide, unttunttu ayfiyaa bochcheedda; ellekka unttunttu ayfii xeelli aggina, A kaallii aggeeddino.

21

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda
(Mar 11:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19)

1 Unttunttu Yeerusalaame matiide, Debre Zayte geetettiyaa deriyaa lanqqiyan de7iya Beetefaage geetettiyaa qeeri katamaa gakkeeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide,
2 unttuntta hawadaan yaageedda; “Hinttenttuppe sinthaan de7iya qeeri katamaa biite; hewaan itti haratta qashuwan de7ewunno izi maraanna hinttenttu bi simmo sankka demmanita; unttuntta billiide, taw akki yiite.
3 Ooninne hinttentta oochchooppe, ‘Goday hawantta koyyee’ yaagite; ellekka I unttuntta yeddi agganawaa.” *
4-5 Timbbitiyaa odiyaa nabii,
“Xiyoone katamaa asaw,
‘Be7a, ne kaatii ashikke gidiide,
hariyaa bolla, hare maraa bolla uttiide,
neekko yee’ yaagite”
yaagiide haasayeeddawe polettana mala, hawe haaneedda.
6 A kaalliyawanttu biide, Yesuusi barentta azazowaadan ootheeddino.
7 Harattonne hare maraa ahiide, barenttu mayuwaa unttunttu zokkiyaan wotheeddino; hewaappe simmina Yesuusi toggeedda.
8 He cora asaappe dariya baggay bare mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi haranttu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan yeggeeddino.
9 Yesuusappe sinthanna hamettiyaa cora asaynne qassi A geeduwaa kaalliyaa cora asay, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide,
“Daawita na7ay galatetto!
Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteeddawaa!
Xoossay galatetto!”
yaageedda.
10 Yesuusi Yeerusalaame katamaa geleedda wode, katamaan de7iya asay ubbay, “Hawe oone?” yaagiide shabbiretteeddino.
11 Asay, “Hawe Galiilaan de7iya Naazireete geetettiyaa katamaappe yeedda nabiyaa Yesuusa” yaageedda.

* **21:3** *Goday:* Haratuwaa godaa guussaa. **21:4-5** Zak 9:9 **21:9** Maz 118:25,26

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Geleedda
(Mar 11:15-19; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

12 Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zali77iyaawanttanne shammiyaawantta ubbaa kare yedersseedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraphpheezaanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa guphi yeggiide,
13 unttuntta, “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta gollii Xoossaa woossiyaa golliyaa geetettana’ yaagettiide xaafetti utteedda; shin hinttenttu A bonqqiyaawanttu qosettiyaa gonggoluwaa kesseeddita” yaageedda.
14 Qooqatuunne gedi sileeddawanttu Yesuusakko Geeshsha Golliyaa yiina, I unttuntta patheedda.
15 Shin qeesatuwaa kaappatuunne higgiya tamaarissiyaawanttu Yesuusi oothiyaa oorathabaa be7eedda wodenne, guutha naanay Geeshsha Golliyan barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawita na7ay galatetto” yaagiyaawaa be7eedda wode hanqqetteeddino.
16 Yaatiide Yesuusa, “Hawanttu giyaawaa sisay?” yaageeddino.

Yesuusi, “E sisay; Xoossaa Maxaafay, ‘Guutha naanaynne dhammiyaa naanay neena galatana mala, unttuntta erissaadda’ yaagiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee?” yaageedda.
17 Yesuusi unttuntta aggiide, he katamaappe Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa biide, yaani aqeedda.

Ayfii dhayeedda Balasiyaa Mithatto
(Mar 11:12-14,20-24)

18 Yesuusi wontta guuraanna katamaa beedda diraw koshatteedda.
19 Ogiyaa doonaan itti balasiyaa geetettiyaa mithatto be7iide, iikko beedda; bi gakkiya wode he mithattin haythaa xalalaappe attin, ayfiya aynne demmibeenna; izo, “Laa7ethuwaa medhinawukka ayfoppa” yaagina, he balasatta man77iyan melaa aggaaddu.
20 A kaalliyawanttu hewaa be7iide maalalettiide, “Ha balasatta waanaade itti kuthaan mela aggaaddee?” yaageeddino.
21 Yesuusi zaariide, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; hinttenttu ammanuu de7iyaawanttanne sidhennawantta gidooppe, ha balasatto taani ootheeddawaa mala xalalaa oothikkita; shin haray atto hinttenttu ha deriyaa, ‘Denddaade abbaan kundda’ ginttokka hanana;
22 hinttenttu ammaniide Xoossaa woossiyaawaa ayaa gidinttokka akkana” yaageedda.

Yesuusa Maatay Yeeddasaa
(Mar 11:27-33; Luq 20:1-8)

23 Yesuusi Geeshsha Golliyaa yiide tamaarissishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatuu aakko yiide, “Neeni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? New ha maataa oone immeeddawee?” yaageeddino.
24 Yesuusi zaariide unttuntta, “Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; hinttenttu taw hewaa odooppe, taani hawaa ay maataani oothaytantto, hinttenttoo odana;
25 Yohaannisi xammaqiyaa maatay haqappe yeeddee? Xoossaappe yeeddeyee asaappe yeeddee?” yaageedda.

Unttuntu barenttu gidduwaan palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoossaappe yeedda’ yaagooppe I nuuna, ‘Yaatooppe, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?’ yaaganawaa.

21:13 Isa 56:7; Erm 7:11 **21:16** Maz 8:2

26 Shin nuuni, ‘Asaappe yeedda’ yaagooppe, asay ubbay Yohaannisi
nabiyaa gideeddawaa eriya diraw, asaw yayyeetto” yaageeddino.
27 Unttunttu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino.
Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataani oothaytantto, hinttenttoo odikke”
yaageedda.

Laa77u Naanaa Leemisuwaa

28 “Shin hinttenttu ayaa qoppiitee? Laa77u naanay de7iya itti bitani de7ee;
he bitani bayra na7aakko biide, ‘Ta na7aw, hachche baade ta woyiniyaa
turaa ootha’ yaageedda.
29 Na7ay zaariide, ‘Biikke’ geedda; shin guyyeppe bare wozanaan qoppi
akkiide, woyiniyaa turaa oothanaw beedda.
30 Aawuu yokko na7aakko biide, bayraw geeddawaadankka aw geedda;
teefa na7ay zaariide, ‘Lo77a ta godaw’ yaageedda; shin bibeenna.
31 Ha laa77u naanaappe bare aawuu koyyeeddawaa ootheeddawe
haqawee?” yaageedda.
Unttunttu, “Bayraa” yaageeddino.
Yesuusi unttuntta hawaadan yaageedda; “Taani hinttenttoo tumuwaa
gay; qaraxaa akkiyawanttunne woshummiyaawanttu hintteppe sinthati-
ide, Xoossaa kawutethaa gelana.
32 Ayissi gooppe, Xammaqiyaa Yohaannisi xillotethaa ogiyaa tamaaris-
siidde, hinttekko yiina, I giyaawaa ammanibeykkita. Shin qaraxaa
akkiyawanttunne woshummiyaawanttu I giyaawaa ammaneeddino; hint-
tenttu haray atto hewaa be7iidikka, hinttenttu nagaraappe simmiide, I
giyiyawaa ammanibeykkita” yaageedda.

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Goshshanchchatuwaa Leemisuwaa
(Mar 12:1-12; Luq 20:9-19)

33 Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Hara leemisuwaakka sisite;
woyiniyaa geetettiyaa turaa tokkeedda itti bitani de7ee; woyiniyaa turaa
yuushshi aathiide direedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka book-
keedda; hewaa naagiyaa asaw adussa shuchchaa gimbbeedda. Hewaappe
guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw immiide, hara gade beedda.
34 Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiyawaa akkiide
yaana mala, bare qoomatuwaa bare kothawatuwaakko kiitteedda.
35 Kothaawatuu A qoomatuwaa oyqqiide, ittuwa wodheeddino; qassi
yokkuwaa shuchchan phalqqeeddino.
36 Qassikka he bitani kasewanttuppe dariya hara qoomatuwaa kiitteedda;
kothawatuu he qoomatuwaakka kasewanttuwaadaan ootheeddino.
37 “Shin wurssethaan I, ‘Ta na7aa unttunttu bonchchanawantta’ yaagiide
bare na7aa unttunttukko kiitteedda.
38 “Shin kothawatuu na7aa be7iide, barenttu gidduwaan, ‘Gadiyaa laat-
tanawe hawaa; biide A wodhiide, gadiyaa nuuni laattana’ yaageeddino.
39 Na7aa oyqqiide, woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessiide wodheed-
dino.
40 “Simmi woyiniyaa turaa goday yiyaa wode, he kothawatuwaa woota-
nee?” yaagiide oochcheedda.
41 Unttunttu, “I he iita asatuwa wodhi wurssiide, woyiniyaa turay ayfiya
wode barena gakkiyawaa wodiyaan sheedhdhiyaa hara kothaawatuwaassi
immana” yaageeddino.
42 Yesuusi unttuntta hawadaan yaageedda;
“ ‘Gimbbiyaawanttu kadhiide ixxeedda shuchchay

21:33 Isa 5:1-2

godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdhiyaa shuchchaa gideedda.
Hawe Goday ootheeddawaa;
qassi nu xeelawukka maalalissiyaawaa'
yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe ubbakka nabbabibeykkitee?
43 "Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; Xoossaa kawutethay hintteppe akettiide, lo77o ayfiyaa immiya asaw imettanawa.
44 He shuchchaa bolla kunddiyaa ubbay me7erettana; qassi he shuchchay asaa bolla kunddooppe, he kunddeedda uraa liiqissana" yaageedda.
45 Qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusi odeedda leemisuwaa siseedda wode, barenttuwaa haasayiyawaa ereeddino.
46 Unttunttu Yesuusa oyqqanaw koyyeeddino; shin Yesuusa daro asay nabiyaa giide qoppi utteedda diraw, he asaw yayyeeddino.

22

Akaanne Geluwaa Oduwaa Leemisuwaa
(Luq 14:15-24)

1 Yesuusi asaw laa7ethuwaa leemisuwan hawadaan yaagiide haasayeedda;
2 "Saluwaa kawutethay bare na7aw machchiyaa immanaw ubbabaa makkeedda kaatiyaa mala.
3 He kaatii bullachchaw odi wotheedda asatuwa xeesanaw bare qoomatuwaa kiitteedda; shin asatu yaanaw koyyibeykkino.
4 "Qassi hara qoomatuwaa, 'Xeesetteeddawantta, "Taani qumaa giigissaaddi; ta sanggatuunne ta modhdho miyatuu shuketteeddino; ubbabaykka maketteedda. Bulachchaa haa yiite" yaagite' yaagiide kiitteedda.
5 Shin xeesetteeddawanttu koyyennaan ixxiide, barenttu oosoo beeddino; ittuu bare goshshaw biina, yokkuu bare zali77ew beedda.
6 Atteeddawanttu qassi kaatiyaa qoomatuwaa oyqqi wadhdhiide wodheeddino.
7 "Kaatii daro hanqqetteedda; qassi bare wottaaddaratuwaa yeddiide, he shemppuwaa wodheeddawantta wodhissiide, unttunttu katamaa guudisseedda.
8 Hewaappe guyyiyan, bare qoomatuwaa, 'Bullachchay maketteedda; shin xeesetteeddawanttu bullachchaw bessiyaa asa gidikkino.
9 Hewaa diraw, wogga qadhdhaa biide, hinttenttu demmeedda asaa ubbaa bullachchaw xeesite' yaageedda.
10 He qoomatuu qadhdhaa biide, barenttu demmeedda asaa ubbaa lo77uwaa iitaa shiishshiide, bullachchaa daasiyaa kuntheeddino.
11 "Shin kaatii qumaa maanaw utteedda asaa be7anaw geleeddda wode, bullachchaa mayuwaa mayyibeenna itti bitaniyaa hewaan be7iide,
12 'Ta laggew, bullachchaa mayuwaa mayyennaan waanaade hawaa gelaaddii?' yaagina bitani co77u geedda.
13 "Hewaappe guyyiyan, kaatii bare qoomatuwaa, 'Ha bitaniyaa kushiyaanne gediya qachchiide, kare dhumaa kessi olite; I hewaan yeekkananne achchaa dhaqana' yaageedda.
14 "Ayissi gooppe, xeesetteeddawanttu dara; shin dooretteeddawanttu guutha" yaageedda.

Giiraa Wooti Giiranentto Oochcheedda Ooshaa
(Mar 12:13-17; Luq 20:20-26)

21:42 Maz 118:22-23

15 Hewaappe guyyiyan, Parisaawatuu biide, A haasayaappe balaa demmiide, A oyqqana mala maqqetteeddino.
16 Qassi barentta kaalliyaawanttupenne Heroodisa baggatuwaappe amareeddawantta aakko kiitteeddino. Unttunttu, “Tamaarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayiyaawaanne Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaarissiyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaappe asaa shaakkakkanne dummayakka.
17 Ne qofay ayentto nuussi oda; nuuni Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidennee?” yaageeddino.
18 Shin Yesuusi unttunttu iita qofaa eriide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, ayaw taana paacciitee?
19 Giiraa giiriyaa miishshaa taana bessite” yaageedda. Hewaappe guyye unttunttu biraa santtimiyaa aw aheeddino.
20 I, “Ha malaynne sunthay oowee?” yaageedda.
21 Hewaappe simmiide unttuntta oochchina, unttunttu, “Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarewaa” yaageeddino.
Hewaappe guyyiyan, Yesuusi unttuntta, “Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaawaa Xoossaassi immite” yaageedda.
22 Unttunttu hewaa siseedda wode, maalalettiide A aggiide beeddino.

Hayqqeeddawanttu Dendduwaabaa (Mar 12:18-27; Luq 20:27-40)

23 Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwaappe itti itti asatuu he gallassi Yesuusakko yiide, hawadaan yaagiide, A oochcheeddino;
24 “Tamaarissiyaawoo, Muse, ‘Itti asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee’ yaageedda.
25 Nuunanna laappu ishatuu de7iino; bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda; hewaappe guyyiyan A machchatto A ishay akkeedda.
26 Qassi laa7ethiyaawekka hayqqeedda; heezzethiyaawekka, laappuntha gakkanawukka hewaadan haneeddino.
27 Ubbaappe guyyiyan, he mishiratta hayqqaaddu.
28 Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi he mishiratta laappunatuwaappe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuu ubbaykka izo akkeeddino” yaageeddino.
29 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossaa Maxaafatuwaa woy A wolqqaa hinttenttu erenna diraw baliita.
30 Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi, saluwan de7iya kiitanchchatuwa mala gidanaappe attin, attuma asaynne akkenna; macca asaynne gelenna.
31-32 Shin hayqqeeddawanttu dendduwaabaa gidooppe, Xoossay, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide hinttew odeeddawaa ubbakka nabbabibeykkitee? Xoossay paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyaawaappe attin, hayqqeeddawanttu Xoossaa gidenna” yaageedda.
33 Daro asay hewaa sisiide, A timirttiyaan maalaletteeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa (Mar 12:28-34; Luq 10:25-28)

34 Shin Yesuusi Saduqaawanatuwaa co77u ootheeddawaa Parisaawatuu siseedda wode, ittisaa shiiqeeddino.

22:24 Zar 25:5 **22:31-32** Kes 3:6

35 Unttunttu giddoppe higgiya tamaarissiyaa ittuu, Yesuusa paaccanaw
ittibaa oochcheedda.
36 “Tamaarissiyaawoo, higgiya gidduwaan ubbaappe aadhdhiyaa azazu
haqawee?” yaagiide A oochcheedda.
37 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “ ‘Neeni Godaa ne Xoossaa
ne kumentha wozanaappe, ne kumentha shemppuwaappe, ne kumentha
qofaappe siiqa’ yaageedda.
38 Hewe ubbaappe dariya azazuwaanne qassi ubbaappe aadhdhiyaa aza-
zuwa.
39 Qassi laa7ethiyaa azazuukka A mala; hewe, ‘Neeni ne shooruwaa ne
huuphiyaadaan siiqa’ giyaawaa.
40 Muse higgiya ubbaynne nabatuwaa timirttii ha laa77u azazatuwaan
qashettee” yaageedda.

Kiristtoosabaa Oochcheedda Ooshaa (Mar 12:35-37; Luq 20:41-44)

41-42 Parisaawatuu ittisaa shiiqeeddasaan Yesuusi unttuntta, “Kiristtoos-
abaa waagiide qoppiitee? I O na7ee?” yaagiide oochcheedda.
Unttunttu, “Kiristtoosi Daawita na7aa” yaageeddino.
43 Yesuusi unttuntta, “Yaatina, Daawite barena Geeshsha Ayyaanay
haasayissina Kiristtoosa waagiide, ‘Godaa’ giide xeesii?
44 Qassikka Daawite,
‘Goday ta Godaa,
“Taani ne morkketuwaa neeni yedhdha eqqiyaawaa oothana
gakkanaw,
hawaan taappe ushechcha bagganna uttaade taananna ittippe daannata
geedda’
yaageedda.
45 Daawite Kiristtoosa, ‘Godaa’ giide xeesooppe, yaatina, Kiristtoosi waani-
ide Daawita na7aa gidii?” yaageedda.
46 Yesuusaw itti qaalaa zaaranaw danddayeedda itti asaynne baawa;
qassi he gallassaappe doommina, hara ooshaa A oochchanaw xaleeddawe
ooninne baawa.

23

Muse Higgiyaa Tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuwaa Iitatethaa (Mar 12:38-39; Luq 11:43-46; 20:45-46)

1 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shiiqeedda asawunne barena
kaalliyaawanttoo hawaadan yaagiide haasayeedda;
2 “Higgiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu Muse higgiyaa
tamaarissiyaa maataanna de7iino.
3 Hewaa diraw, hinttenttu oothana mala, unttunttu hinttentta azaziya ub-
babaa oothitenne qassi naagite; shin unttunttu oothiyaawaadan oothoppite;
ayaw gooppe, unttunttu barenttu odiyaawaa oothikkino.
4 Tookkanaw deexiyaa tookuwaa unttunttu qachchiide, asaa toossi-
ino; shin barenttu huuphiyaan haray atto, he tookuwaa biradhdhiyan
bochchanawukka koyyikkino.
5 “Shin unttunttu barenttu oosuwaa ubbaa asay be7anaadan oothi-
ino; ayaw gooppe, barenttu som77iyaaninne barenttu kushiyaa qessiyan
qachchiyaa xiqisiyaanna de7iya kitaafaa aassiinonne barenttu mayuwaa
macaraakka adussiino.

22:37 Zar 6:5 **22:39** Wog 19:18 **22:44** Maz 110:1 **23:5** Mat 6:1; Pay 15:37-41; Zar 6:8

6 Asay barentta shoobbiide afosaan bonchcho utuwaa dosiino; qassi Ayihuda woosa golletuwaanikka daro lo77iyaa oydiyaa dosiino.
7 Asay gewaan barentta bonchchiide sarotana malanne 'Tamaarissiyaawoo' giide barentta xeesanaadan koyyiino.
8 "Shin hinttentta tamaarissiyaawe ittuwa xalalaa gideedda dirawunne hinttenttu ubbay ishatuwaa gideedda diraw, ittuu ittuwa, 'Tamaarissiyaawoo' giide xeesoppite.
9 Ha sa7an oonanne 'Aawuwaa' giide xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo saluwan de7iya itti Aawuu de7ee.
10 Ittu ittuwaa, 'Tamaarissiyaawoo' giidekka xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo itti Goday, Kiristtoosa xalalay de7ee.
11 Hinttenttu giddon ubbaappe dariyaawe hinttenttoo qooma gidanaw bessee.
12 Barena darissiyaawe ooninne tooshettana; qassi barena toochchiyaawe ooninne dhoqqu gaana.

Higgiyaa Tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu Boretteeddino (Mar 12:40; Luq 11:39-42,44,52; 20:47)

13 "Lo77a malatiyaa iitatoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, asaw saluwaa kawutethaa hinttenttu gorddiya diraw, hinttenttoo aayyero; ayaw gooppe, hinttenttu huuphewunne gelikkita; qassi gelanaw koyyiyaawanttakka gelissikkita.
14 "Lo77a malatiyaa iitatoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo am77etuwaa golliyaa hinttenttu bonqqiide, hinttenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiita; hewaa diraw, hinttenttoo aayyero; ubbaappe aadhdhiyaa pirddaa hinttenttu akkana.
15 "Lo77a malatiyaa iitatoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo hinttenttu itti uraa ammanthanaw abbaaninne sa7an yuuyyiyaa dirawunne qassi hinttenttu A ammanthiya wode, he uraa hinttenttuwaappe laa77u kushiyaa iiteedda Gaannamew na7a oothiyaa diraw, hinttenttoo aayyero.
16 " 'Ooninne Geeshsha Golliyan caaqqooppe, aynne baawa; shin Geeshsha Golliyan de7iya worqqaan caaqqooppe, he caaquu A gakkee' giya hinttenttoo qooqi uttiide asaa kaalethiyaawanttoo, hinttenttoo aayyero.
17 Ha eeyatuu, ha qooqatuu, worqqay aadhdhiiyee? Worqqaa geeshsha oothiyaa Geeshsha Golli aadhdhii?
18 Qassi hinttenttu, 'Ooninne yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqooppe, aynneekka baawa; shin ooninne A bolla de7iya yarshshuwaan caaqqooppe, he caaquu A gakkee' yaagiide tamaarissiita.
19 Ha eeyatuu, ha qooqatuu, yarshshuu aadhdhiiyee? Woy yarshshuwaa geeshsha oothiyaa A yarshshiyaabay aadhdhii?
20 Hewaa diraw, yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqiya uray he yarshshiyaawaanikka caaqqee; qassi A bolla de7iya ubbabankka caaqqee.
21 Geeshsha Golliyan caaqqiya uray, he Geeshsha Golliyaninne A giddon de7iya Xoossaan caaqqee.
22 Saluwan caaqqiya uray, Xoossaa kawutethaa oydiyaaninne he oydiyaan uttiyaawan caaqqee.
23 "Lo77a malatiyaa iitatoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, karethaa anuugaappe, shillaariyaappenne okashiyaappe asirataa hinttenttu immiita; shin higgiyan de7iya darii koshshiyaawantta aggiita; hewanttu pirddaa,

23:22 Isa 66:1; Mat 5:34

maarotethaanne xillotethaa. Haranttakka aggennaan, hinttenttu oothanaw bessiyaa yewatuu hawantta.

24 Hinttenttoo qooqi uttiide, asaa kaalethiyaawanttoo, hinttenttu ushshaappe udunxxiyaa gacciide, gaaluwaa mittiita.

25 "Lo77a malatiyaa iitatoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, hinttenttu shaataanne keriyaa bolla baggaa geeshshiita; shin A gidduwan bonqqiyaaninne uuzetethaan kuntheeddita.

26 Ha qooqa Parisaawew, shaataanne keriyaa garssaa kasetaade geeshsha digga; hewaappe guyyiyan, bolla baggaykka geeshsha gidanawa.

27 "Lo77a malatiyaa iitatoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, kare bagganna booshinchchaan okettiide, lo77i uttiide, qassi garssa bagganna hayqqeedda asaa meqethaynne wooqqeeddabay ubbabay kumeedda duufotuwa malatiita.

28 Hewaadankka, qassi bolla bagganna asaa ubbaw xilluwaa malatiita; shin hinttenttoo garssa bagganna lo77a malatiyaa iitatethaynne makkalay kumi utteedda.

29 "Lo77a malatiyaa iitatoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, nabatuwaa duufuwaa bolla golliyaa keexxiita; qassi xillatuwaa duufuwaakka loythiita.

30 Qassi hinttenttu, 'Nuuni beni nu aawotuwa wode de7eeddawantta gidintto, unttunttunna ittippe nabatuwaa wodhokko shin' yaagiita.

31 Hewaa gidooppe, nabatuwaa wodheeddawanttu naanaa hinttenttu gideeddawaa hinttenttu huuphiyaan markkattiita.

32 Simmi hinttenttu aawotuu doommeeddawaa polikkitee!

33 "Ha shooshshatoo, shooshshaa naanaw, Gaannamiyaa pirddaappe waaniide attanitee?

34 Hewaa diraw, beyte, taani nabatuwaa aadho eranchchatuwaanne higgiya tamaarissiyaawantta hinttekko kiittana. Unttunttuppe ittuwa ittuwa hinttenttu wodhananne masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanita; qassi ittuwa ittuwa hinttenttu woosa golletun lissuwan shocanitanne katamaappe katamaa yederssanita.

35 Hewaa diraw, xilluwaa Aabeela wodhoodeppe doommiide, Geeshsha Golliyaappenne yarshshiyaasaappe gidduwan hinttenttu wodheedda Baraakiyya na7aa Zakkaraasa wodiyaa gakkanaw, hayqqeedda xillatuwa ubbatuwaa suuthaa diraw, hinttenttu murettanita.

36 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay ha wodiyaa asaa bolla gakkanawaa.

Yeerusalaamessi Odetteedda Mino Oduwaa (Luq 13:34-35)

37 "Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, nabatuwaa hinttenttu wodhiita; Xoossay hinttenttukko kiitteeddawanttakka shuchchan caddiita; kuttatta bare maratuwaa bare qefiyan haphphiyaawaadan, taani hinttenttu asaa ittisaa shiishshanaw aappu kaalla koyyaaddita! Shin taana diggeeddita.

38 Be7ite, hinttenttu gollii ubbakka ona gidanawa.

39 Ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; hinttenttu, 'Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteeddawaa gaana gakkanaw, laa7enthuwaa taana be7ikkita' gay" yaageedda.

23:35 Dom 4:8; 2Od 24:20-21 **23:38** Erm 22:5 **23:39** Maz 118:26

24

Yesuusi Geeshsha Golli Kolettanawaa Kasetiide Odeedda
(Mar 13:1-2; Luq 21:5-6)

1 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesiide biya wode, Geeshsha Golliyaa dirssaa giddon de7iya golliya bessanaw A kaalliyawanttu aakko yeeddino.
2 Yesuusi zaariide unttuntta, “Hewaa ubbaa be7iite? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha golletuwan de7iya itti shuchchaynne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Wodiyaa Wurssethaabaa
(Mar 13:3-13; Luq 21:7-19)

3 Yesuusi Debre Zayte geetettiyaa deriyaa bollan uttide7ishshin, A kaalliyawanttu barenttu xalalaa aakko yiide A, “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi ne yuussawunne wodiyaa wursethaw mallay ayaa gidanee?” yaageeddino.
4 Yesuusi zaariide, unttuntta hawaadan yaageedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naagettite.
5 Ayissi gooppe, daro asay ta sunthaan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde yaana; yaatiide daro asaa balethana.
6 Matan de7iya olaa waasuwanne haakuwan de7iya olaa oduwaa sisanaw hinttenttu de7iita; hewaa malabay hananaw bessiyaa diraw, naagettite; hirggoppite; shin wursethay bira.
7 Ayissi gooppe, itti gadiya asay hara gadiya asaanna olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; koshaynne biittaa qaathay ubbasan de7anawaa.
8 Hewe ubbaykka koyro oythaa mala.
9 “Asay he wode hinttentta wayyissananne wodhanawaa; ta sunthaa diraw, gade ubbay hinttentta ixxanawaa.
10 He wode cora asay ammanuwaa agganawantta; barenttu giddon ittuu ittuwa aathiide immananne ittuu ittuwa ixxanawaa.
11 Qassi worddo nabatuu coratuu denddiide, daro asaa cimmanawantta.
12 Makkalay dariya diraw, cora asaa siiquu irxxanawa.
13 Shin wurssethay gakkanaw gencciyaa uray attanawaa.
14 Asaw ubbaw markka gidana mala, kawutethaa wonggalaa mishiraachchuu sa7aa ubbaan odettanawaa; hewaappe guyyiyan, wursethay gakkanawaa.

Bashshaa tunatethaa
(Mar 13:14-23; Luq 21:20-24)

15 “Hewaa diraw, nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay geeshsha saan eqqeeddawaa hinttenttu be7ana; hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko.
16 “Yihudaa gadiyan he wode de7iyaawanttu deriyaakko kesino.
17 Golliyaa huuphiyan de7iya uraykka bare soyin de7iyaawaa akkanaw wodhdhoppo.
18 Gaden de7iyaawe bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo.
19 He wode shahaara maccawanttussinne dhanthiyaa maccawanttussi aayyero.
20 Balgguwan woy Sambbataan hinttenttu betenna mala, Xoossaa woossite;

24:9 Mat 10:22 **24:15** Dan 9:27; 11:31; 12:11

21 ayaw gooppe, alamii medhettoodeppe hachche gakkanaw de7ibeennabaynne qassi hawaappe sinthawukka ubba de7enna iita waayyii he wode de7anawaa.
22 Xoossay he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attenna; shin I bare dooreedda asatuwa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guuthanawaa.
23 "He wode ooninne hinttentta, 'Be7ite. Kiristtoosi hawaan de7ee' woy, 'Hewaan de7ee' yaagooppe awaa ammanoppite.
24 Ayissi gooppe, worddo Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddana; yaatiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawanttakka balethanaw wolqqaama malaataanne maalalissiyaabaa bessanawaa.
25 Be7ite, taani hinttew hewaa kasetaade odaaddi.
26 "Hewaa diraw, asay hinttentta, 'Be7ite, Kiristtoosi bazzuwan de7ee' gooppe, yaa booppite; woy hinttentta, 'Be7ite, qol77on de7ee' ginttokka, unttunttubaa ammanoppite.
27 Ayissi gooppe, walqqanthay awayfi doliyaa baggappe walqqammiide, awayfi wulliyaa bagga gakkanaw pholqqugiyaawaadan, ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, hewaadan hananawaa.
28 "Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqana.

Asaa Na7ay, Kiristtoosi Laa7ethuwaa Yaana (Mar 13:24-27; Luq 21:25-28)

29 "He wode waayyiyaappe guyyiyan,
man77iyan away dhumaana;
agenay poo7iyaawaa agganawaa;
xoolinttatuu saluwaappe kunddanawantta;
qassi saluwan de7iya wolqqatuukka qaaxettanawantta.
30 He wode ta mallay, Asa Na7aa mallay, saluwan beettanawaa; sa7an he wode de7iya asaa zarii ubbay yeekkanawantta. Qassi taani, Asaa Na7ay, wolqqaannanne wolqqaama bonchchuwaanna saluwaappe shaariyaa giddonna yiishshin, unttunttu be7ana.
31 I bare kiitanchchatuwa wolqqaama malakataanna kiittana; kiitanchchatuu alamew ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaw, qassi sa7aan oyddu baggappe aw dooretteedda asaa shiishshanawaa.

Goday Yaana Gallassaa Malaataa (Mar 13:28-31; Luq 21:29-33)

32 "Leemisuwaa balasatto geetettiyaa mithattippe akeekite; balasatta aaciya wodenne izi haythay qolettiyaa wode, bonii mateeddawaa hinttenttu eranita.
33 Hewaadankka, hinttenttu he ubbabaa be7iyaa wode, I matiide penggiyaa shiiqeeddawaa erite.
34 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiyaa asay hayqqidiggenna.
35 Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay ubbakka aadhdhenna.

Goday Yaana Gallassaa Ooninne Erenna (Mar 13:32-37; Luq 17:26-30,34-36)

36 "Shin he gallassaanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iya kiitanchchatuwa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaawe baawa.
37 Ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, Nohe wode hanowaa mala gidanawa.

24:21 Dan 12:11; Sax 7:14 **24:29** Isa 13:10; 34:4; Hiz 32:7; Iyu 2:10,31; 3:15; Sax 6:12-13 **24:30** Dan 7:13; Zak 12:10-14; Sax 1:7 **24:37** Dom 6:5-8

38 Ayissi gooppe, bashshaa haathaa yuussaappe kase wode, Nohe markkabiyaan geleedda gallassay gakkanaw, asay meenne usheenne; qassi attuma asay akkeenne macca asay asinaa gelee.
39 Bashshaa haathay yiide, unttuntta ubbaa afana gakkanaw, unttunttu akeeki beykkino; taani, Asa Na7ay, yiyaa wodii, hewaa mala gidanawa.
40 "He wode laa77u asatuu gaden oothiyaawanttuppe ittuwa afana; ittuu attanawaa.
41 Laa77u maccawanttu woxaan gaacciyaawanttuppe ittinno afana; ittinna attana.
42 "Simmi hintte Goday ay gallassi yaanawentto hinttenttu erenna diraw, naagi uttite.
43 Shin kayisuu qammaappe woysa wodiyaan yaanentto golliya goday ereeddentto, bare gollii bookettenna mala, beegottiide naagi uttanawaa erite.
44 Hewaa diraw, hinttenttukka giigi uttite; ayaw gooppe, taani, Asaa Na7ay, hinttenttu qoppenna saatiyaan yaana.

Iitanne Lo77o Qoomaa Leemisuwaa (Luq 12:41-48)

45 "Yaatina, bare soy asaw qumaa koshshiyaa wodiyaan immana mala, A goday suntheedda ammanetteedda wozanaama qoomay oonee?
46 I hewaadan oothishshin, A goday yiide demmiyaa qoomay anjjetteeddaawaa.
47 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; goday he qoomaa barewaa ubbaa bolla sunthana.
48 Shin qoomay iita gidooppe, 'Ta goday gami77iide yaanawaa' yaagiide bare wozanaan qoppiide,
49 bare laggethaa qoomatuwaa wadhaa doommooppe, mathottiyaawanttunna mooppenne ushooppe,
50 he qoomaa goday I qoppibeenna gallassaaninne I eribeenna saatiyaan yaana.
51 Hewaappe guyyiyan A qanxxereethiide, * lo77a malatiyaa iita asatuu de7iyaasaan wothana; hewaan I yeekkananne achchaa dhaqana.

25

Tammu Wodoratuwaa Leemisuwaa

1 "He wode saluwaa kawutethay barenttu kuraaziyaa oyqqiide, machchatto akkiyawaa mokkanaw kare keseedda tammu wodoratuwaa malatana.
2 Unttunttuppe ichcheshatuu boozatuwaa; qassi ichcheshatuu cincca.
3 Boozatuu barenttu kuraaziyaa oyqqeeddino; shin lambbaa oyqqibeykkino.
4 Shin cinccatuu barenttu kuraaziyaanne xaarumusiyan lambbaa oyqqeeddino.
5 Machchatto akkiyawe yeennaan gami77ina, he wodoratuu barentta gemi77ishissina gisii aggeeddino.
6 "Bilahe gideedda wode, 'Be7ite, machchatto akkiyawe gakkeedda; A mokkanaw kare kesite' yaagiyaa wolqqaama cabbuu denddeedda.
7 "He wode he wodoratuu ubbatuu beegottiide, barenttu kuraaziyaa giigisseeddino.

24:39 Dom 7:6-24 * **24:51** *A qanxxereethiide,* guussay kessi kare olanawaa giyaawaa.

8 Boozatuu cinccatuwaa, ‘Nu kuraazi to7ana haniyaa diraw, hinttenttu
lambbaappe nuussi immeerikkitee’ yaageeddino.
9 “Shin cinccatuu zaariide unttuntta, ‘Aggite, nuussinne hinttenttussi
gidenna; hewaa dira hinttew zali77iyaawanttukko biide shammi akkite’
yaageeddino.
10 Hewaappe guyye booza wodoratuu lambbaa shammanaw bidiggina,
machchatto akkiyawe puttu giina, giigi utteedda ichcheshu wodoratuu
aananna ittippe bullachchaa golliyaa geleeddino; ipithaykka gorddetti
aggeedda.
11 “Guyyeppe qassi yokko wodoratuu yiide, ‘Godaw, godaw, nuussi
dooyyaarikkii’ yaageeddino.
12 “Shin machchatto akkiyawe zaariide, ‘Taani hinttenttoo tumuwaa oday;
taani hinttentta erikke’ yaageedda.
13 “Simmi taani, Asaa Na7ay, yaana gallassaa woy saatiyaa hinttenttu
erenna diraw, naagi uttite.

Heezzu Qoomatuwaa Leemisuwaa (Luq 19:11-27)

14 “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaa xeesiide, barew
de7iyaawaa unttunttoo sheedhdhiide, ogiyaa baana haniyaa bitaniyaa
bessee.
15 Unttunttu huuphiyan huuphiyan unttunttu wolqqaa keenaa ittoo
ichcheshu sha77a biraa, ittoo laa77u sha77a biraa, qassi ittoo itti sha77a
biraa immiide, bare ogiyaa beedda.
16 Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay ellekka biide zali77iide, hara
ichcheshu sha77a biraa wodhisseedda.
17 Hewaadankka, qassi laa77u sha77a biraa akkeedda qoomay hara
laa77u sha77a biraa wodhisseedda.
18 Shin itti sha77a biraa akkeeddawe biide, ollaa bookkiide, bare godaa
miishshaa moogi aggeedda.
19 “Daro wodiyaappe guyyiyan, he qomatuwaa goday yiide, bare mi-
ishshaa unttunttunna heetetteedda.
20 Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay yiide, hara ichcheshu sha77a
biraa sheedhdhiidde, ‘Ta godaw, neeni taw ichcheshu sha77a biraa im-
maadda; be7a, hara ichcheshu sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda.
21 A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa;
neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana;
haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.
22 “Qassi laa77u sha77a biraa akkeeddawekka yiide, ‘Ta godaw, neeni
taw laa77u sha77a biraa immaadda; be7a, taani hara laa77u sha77a biraa
wodhissaaddi’ yaageedda.
23 A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiyaa qoomaa;
neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana;
haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.
24 “Itti sha77a biraa akkeeddawe qassi yiide, ‘Ta godaw, neeni zerabeen-
nasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa
meqethi baynna asa gidiyaawaa taani eray.
25 Taani yayyaaddi; yaataade baade ne biraa biittaan moogaaddi; be7a, ne
biray haweku’ yaageedda.
26 “A goday zaariide, A hawadaan yaageedda; ‘Ha iita azalla ashikkarew,
taani zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeen-
nasaappe maxiyaa asa gidiyaawaa eraaddii?

27 Yaatina, neeni ta miishshaa wodhissiyaawanttu matan wotheeddawaa gidintto, taani simmiyaa wode ta miishshaa wodhiyaanna akkanawaashshin atteedda.
28 Hewaa diraw, he miishshaa aappe wothi akkiide, tammu sha77a biray de7iyaawoo immite.
29 Ayissi gooppe, de7iya ubbaw haray gujettana; I barew gidiyaawaappe darissiide akkana; shin baynnawoo haray atto, he aw de7iya guuthaykka aappe akettanawaa.
30 Go77enna qoomaa kare dhumaa kessi olite; hewaan I yeekkananne bare achchaa dhaqana' yaageedda.

Wodiyaa Wursethaan Hanana Pirddaa

31 "Taani, Asaa Na7ay, kiitanchchatuwa ubbatuwanna bonchchuwan yiyaa wode, ta bonchcho kawutethaa oydiyaan uttana.
32 Sa7aan de7iya asay ubbay ta sintha shiiqanawantta; heemmiyaawe dorssatuwaa deeshshatuwaappe shaakkiyawaadan, taani he asaa laa77u kessaade shaakkana.
33 Qassi dorssatuwaa taappe ushechcha bagganna essaade, deeshshatuwaa taappe haddirssa bagganna essana.
34 "Hewaappe guyyiyan, taani kaatii taappe ushechcha bagganna de7iyaawantta hawaadan yaagana; 'Ta Aabbu anjjeeddawantto, haa yiide sa7ay medhettoodeppe hachche gakkanaw, hinttenttoo giigeedda kawutethaa laattite.
35 Ayissi gooppe, taani koshattina mizeeddita; saamettina ushsheeddita; imatha gidaade biinakka mokkeeddita.
36 Taani kallottina mayizzeeddita; harggina be7eeddita; qashettina taakko gakkiide oochcheeddita' yaagana.
37 "Hewaappe guyyiyan, xillatuu zaariide, A hawaadan yaagana; 'Godaw, neeni koshattina, awude be7iide mizeeddoo? Woy neeni saamettina, awude be7iide ushsheeddoo?
38 Neeni imatha gidaade yiina awude be7iide mokkeeddoo? Woy neeni kallottina awude mayizzeeddo?
39 Qassi neeni harggina, woy qashettina neekko biide awude neena be7eeddoo?' yaaganawantta.
40 Taani kaatii zaaraade, 'Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ta ishatuwaa ubbaappe haray atto, laafiyaa ittoo ootheeddawaa gidinttokka, hewaa taw ootheeddita' yaagana.
41 "He wode, taappe haddirssa bagganna de7iyaawantta taani yaagana; 'Ha sheqetteeddawanttoo, ta matappe kichchite; biide xalahiyaa kaappoonne A kiitanchchatuwaassi giigeedda medhinaa tamaan gelite.
42 Ayissi gooppe, taani koshattina, taana mizibeykkita; saamettina ushshibeykkita.
43 Taani imatha gidaade biina, taana mokkibeykkita; kallottina mayizzibeykkita; qassi harggina, qashettinakka taana be7ibeykkita' yaagana.
44 "He wode unttunttu qassi hawaadan yaagiide zaaranawantta; 'Godaw, neeni koshattina woy saamettina, woy imatha gidaade biina woy kallottina, woy harggina woy qashettina, awude be7iide, neena maaddennaan ixxeeddoo?' yaaganawantta.
45 "He wode taani kaatii zaaraade unttuntta, 'Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ubbaappe laafiyaa ittuwa maaddennaan ixxeeddawee, taana maaddennaan ixxeeddawaa' yaagana.

25:31 Mat 16:27; 19:28

46 Hewanttu medhinaa muraw baana; shin xillatuu medhinaa de7oo baana" yaageedda.

26

Yesuusa Bolla Maqqetteeddino
(Mar 14:1-2; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53)

1 Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurisseedda wode, barena kaalliyaawantta,
2 "Laa77u gallassaappe guyyiyan, Paasigaa Baalaa bonchchiya gallassa gidiyaawaa eriita. He gallassi Taana, Asa Na7aa, asay masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw aathiide immana" yaageedda.
3 He wode qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu Qayaafaa geetettiyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa wogga golliyan shiiqiide,
4 asay erennaan Yesuusa oyqqiide, wodhanaw maqqetteeddino.
5 Shin unttunttu, "Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa oothokko" yaageeddino.

Itti Macca Mishiratta Yesuusa Shittuwaa Caccafaaddu
(Mar 14:3-9; Yoh 12:1-8)

6 Yesuusi Biitaaniyaa katamaan oolluwaa harggiyaa Simoona soyin de7ishshin,
7 itti mishiratta albbasxxiroosa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyaa kumeedda darii al77o shittuwaa akkaade yeeddawunna qumaa I miina, he shittuwaa Yesuusa huuphiyan caccafaaddu.
8 Shin Yesuusa kaalliyawanttu hewaa be7iide, "Ha shittuwaa coo bayizzussay ayaassee?
9 Ayissi gooppe, ha shittuwaa al77o gatiyaan zali77iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee" yaageeddino.
10 Yesuusi unttunttu giyaawaa eriide, unttuntta hawaadan yaageedda; "Ha mishiratto ayaw waayyissiitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu.
11 Hiyyeesatuu ubba wode hinttenanna de7iino; shin taani hinttenanna ubba wode de7ikke;
12 Iza ha shittuwaa ta bolla tigiyaawe taana mooganaw giigissanaassa.
13 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan ha wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaasan haqaninne, asay izo wozanaa aathana mala, iza ootheeddawe odettanawaa" yaageedda.

Yihuday Yesuusa Aathiide Immanaw Yewuwaan Giigeedda
(Mar 14:10-11; Luq 22:3-6)

14 He wode tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu Yihudaa Asqqorootu yaagettiyaawe qeesatuwaa kaappatuwakko
15 biide, "Taani hinttenttussi Yesuusa oythooppe, taw ayaa immanitee?" yaagina unttunttu aw hattamu biraa qoppiide immeeddino.
16 Hewaappe guyyiyan, Yihuday Yesuusa aathi immanaw injjetiyaa wodiyaa wochchee.

Yesuusi Ayihudatu Paasigaa Kawuwaa Barena Kaalliyaawanttunna Meedda
(Mar 14:12-21; Luq 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

17 Baalaa daabbuwaa miyaa gallassaa bonchchiya koyro gallassi, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, "Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa haqan giigissanee?" yaageeddino.

25:46 Dan 12:2 **26:2** Kes 12:1-27 **26:11** Zar 15:11 **26:15** Zak 11:12

18 Hewaappe guyye Yesuusi unttuntta, “Katamaa biide, itti bitaniyaa,
‘Tamaarissiyaawe neena, “Taw wodii gakkeedda; taani taana kaalliyawant-
tunna Paasigaa bonchchiya gallassaa ne soyin aathana” geedda’ giite”
yaageedda.
19 A kaalliyawanttu Yesuusi barentta azazowaadan oothiide, Paasigaa
bonchchiya gallassi maana qumaa giigisseeddino.
20 Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyaawant-
tunna qumaa maanaw utteedda.
21 Unttunttu miishshin, Yesuusi unttuntta, “Taani hinttenttoo tumuwaa
oday; hintteppe itti uray taana aathiide immanawaa” yaageedda.
22 Unttunttu darii dagammiide, huuphiyan huuphiyan, “Godaw, tumu
taaneeshsha?” guussaa doommeeddino.
23 Yesuusi zaariide, “Bare kushiyaa taananna ittippe wociitiyaappe yeddi-
ide tushiyaawe taana aathi immana.
24 Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa Maxaafay hayqqana geeddawaadan
hayqqana; shin Taana, Asaa Na7aa, aathi immiya uraw aayyero; he uray
yelettennaan atteeddentto aw lo77ashshin” yaageedda.
25 A aathi immiyaa Yihuday zaariide, “Tamaarissiyaawoo, neeni giyaawe
tanee?” yaageedda.
Yesuusi zaariide A, “Neeni ne huuphiyaan gaadda” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa
(Mar 14:22-26; Luq 22:15-20; 1Qo 11:23-25)

26 Unttunttu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda;
he daabbuwaa menthereethiide, barena kaalliyaawanttussi immiidde,
“Heyte; miite; hawe ta ashuwaa” yaageedda.
27 Xuu7aa akkiide, Xoossaa galateedda. Unttunttoo immiidde, “Ubbay
hawaappe ushite;
28 ayaw gooppe, hawe daro asaa nagaray atto geetettana diraw gukkiyaa
ta suuthaa; ta suuthay ooratha caaquwaa.
29 Shin taani hinttenttoo oday; taani ta Aabbu kawutethaan ooratha
woyiniyaa eessaa hinttenttunna ushana gallassay gakkanaw, laa7ethuwaa
ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.
30 Mazimuriyaa yexxowaappe guyyiyan, Debre Zayte geetettiyaa deriyaa
beeddino.

Yesuusi Phexiroosi Kaddanawaa Kasetiide Odeedda
(Mar 14:27-31; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

31 Yesuusi he wode unttuntta, “Hachche qamma hinttenttu ubbay taana
aggiide kichchana; ayaw gooppe, Xoossaa Maxaafay,
‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhanawaa;
hewaappe guyyiyan dorssaa wudii laalettanawaa’
yaagee.
32 Shin taani hayquwaappe denddowaappe guyyiyan, hintteppe kasetaade
Galiilaa baana” yaageedda.
33 Phexiroosi zaariide, “Unttunttu ubbatuu neena aggiide
kichchanawantta; taani neena ubbakka yeggaade kichchikke” yaageedda.
34 Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche qamma
kuttuu waassanaappe kase, neeni taana heezzu kaalla kaadanaassa”
yaageedda.

26:23 Maz 41:9 **26:28** Kes 24:8; Erm 31:31-34 **26:31** Zak 13:7

35 Phexiroosi zaariide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqinttokka, neena ubbakka kaddikke” yaageedda. Qassi Yesuusa kaalliyawanttu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda (Mar 14:32-42; Luq 22:39-46)

36 Yesuusi he wode barena kaalliyawanttunna Geetesemaaniyaa geetettiyaasaa biide unttuntta, “Taani hini baade Xoossaa woossishshin, hinttenttu hawaan uttiishshite” yaageedda.

37 Hewaappe guyye Phexiroosanne Zabiddiyoosa naanaa laa77uwaa barenanna afiide, daro kayyuwaanne ugaa doommeedda.

38 Qassi unttuntta, “Taani hayqqana gakkanaassikka kayyottay; hawaan beegottiide, taananna naagite” yaageedda.

39 Laafaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, “Ta Aabboo, danddayettiyaawaa gidooppe, ha xuu7aa taappe digga; shin neeni koyyiyaawadan hanoppe attin, taani koyyiyaawadan hanoppo” yaagiide Xoossaa woosseedda.

40 Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmiide yeedda; gemi77ishowantta demmiide Phexiroosa, “Hinttenttu itti saatenttonneekka gemi77ishennaan taananna naaganaw danddayibeykkitee?

41 Paaciyaan hinttenttu gelenna mala, minnittenne Xoossaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin asatethaa eeshshay daaburanchchaa” yaageedda.

42 Yesuusi qassi laa7enthuwaa biide, “Ta Aabboo, taani ha woliqqaama metuwaa akkennaan de7ishshin xuu7aa denthanaw danddayettenawaa gidooppe, neeni giyaawe hano” yaagiide Xoossaa woosseedda.

43 Qassikka simmi yiide, A kaalliyaawanttu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda diraw, gemi77ishowantta demmeedda.

44 Qassikka unttuntta yeggi biide, hezenthuwaa kase qaalaa zaariide, Xoossaa woosseedda.

45 Hewaappe guyyiyan, barena kaalliyaawanttoo yiide, “Ha77i gakkanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? Be7ite, Taana, Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwassi aathiide immiya wodii gakkeedda.

46 Denddina boytte; be7ite, taana aathi immiyaawe haweku gakkeedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwan Oyqetteedda (Mar 14:43-50; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

47 Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyaawanttuppe ittuu, Yihuday, gakki wodhdheedda; qassi qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittippe yeedda.

48 Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaa, “Taani yeriyaawe A; A oyqqite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

49 Ellekka Yesuusakko shiiqiide, “Tamaarissiyaawoo, saro de7ay” yaagiide A yeri akkeedda.

50 Yesuusi Yihudaa, “Ta laggew, neeni oothanabaa ootha agga” yaageedda. Hewaappe guyyiyan, he cora asay shiiqiide, Yesuusa loythi oyqqeedda.

51 Yesuusanna de7iyaawanttuppe ittuu bare mashshaa kessiide qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa haythaa qanxxi oleedda.

52 Yesuusi he wode A hawaadan yaageedda; “Ne mashshaa akkeeddasaani zaaraade wotha; ayaw gooppe, mashshaa denthiyaa ubbay mashshaan hayqqana.

53 Ta Aabbu daro sha77a kiitanchchatuwa itti kuthaan yeddiide, taana maaddana mala, taani A woossanaw danddayiyaawaa erikkii?
54 Yaatina, Xoossaa qaalay hawaadan hananaw bessee yaageeddawe waaniide polettanaw danddayii?" yaageedda.
55 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaan shiiqeedda cora asaa hawaadan yaageedda; "Taana kayiso kessiide, kayisuwaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw mashshaanne xam77aa oyqqiide yeedditee? Taani Geeshsha Golliyan tamaarissaadde, gallassan gallassan hinttenttunna oothiyaa wode taana oyqqibeykkita;
56 shin hawe ubbay haneeddawe nabatuu Xoossaa qaalaan xaafeeddawe polettanaassa" yaageedda.
Yesuusa kaalliyawanttu he wode ubbatuu A yeggi beeddino.

Yesuusi Pirdda Shanggoo Aadhdheedda (Mar 14:53-65; Luq 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24)

57 Yesuusa oyqqeeddawanttu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa Qayaafaakko, higgiya tamaarissiyaawanttunne cimatuu shiiqeeddasaa aakkiide beeddino.
58 Shin Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa giddo gakkanaw, haakuwan A kaalleedda; yewuwaa wurssethaa be7anaw dirssaa giddo geliide, naagiyaawanttunna utti aggeedda.
59 Qeesatuwaa kaappatuunne shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla wordduwaa markkaa demmanaw koyyeeddino.
60 Shin haray atto cora asay yiide, A bolla wordduwaan markkattinakka aappe aynne demmibeykkino. Guyyeppe laa77atuu yiide,
61 "Ha bitani, 'Taani Xoossaa Geeshsha Golliyaa kolaade, heezzu gallassaan zaaraade keexxanaw danddayay' geedda" yaageeddino.
62 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu denddi eqqiide Yesuusa, "Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?" yaageedda.
63 Shin Yesuusi co77u geedda; qassikka qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, "Taani neena de7uwa Xoossaa sunthaan callay; neeni Xoossaa Na7aa Kiristtoosa gidooppe nuussi oda" yaageedda.
64 Yesuusi zaariide, "Neeni ne huuphewukka gaadda; shin taani hinttenttussi oday; hawaappe sinthaan, hinttenttu taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushechcha bagganna utteeddawaanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be7ana" yaageedda.
65 Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa pheedhi oliide, "Hawe boreedda; nuuna hawaappe sinthan ayaw hara markkaa koshshii? I ha77i boriyaawaa hinttenttu siseeddita.
66 Hinttenttu qofay ayee?" yaageedda.
Unttenttu, "Aw hayquu bessee" yaagiide zaareeddino.
67 Hewaappe guyyiyan, unttunttu A deemuwaan cuchchiide, A dechcheeddino; haranttu qassi A baqqiide,
68 "Kiristtoosaa! Neen neena nabe gaasashshin, neena shoceeddawe oonentto ane nuussi oda!" yaageeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda (Mar 14:66-72; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

69 Phexiroosi golliyaappe karenna dirssaa giddon uttide7ishshin, itti ashikkaratta aakko yaade, "Neenikka Galiilaa Yesuusanna ittippe de7aa" yaagaaddu.

26:64 Dan 7:13 **26:66** Wog 24:16 **26:67** Isa 50:6

70 Shin I unttunttu ubbaa sinthaan he ashikkaratto, “Neeni giyaawe
ayentto taani erikke” yaagiide kaadeedda.
71 Qassi biide dirssaa penggiyaakko kesishshin, hara ashikkaratta A
be7aade, hewaan de7iya asatuwassi, “Ha bitani Naazireetiyaa Yesuusanna
de7ee” yaagaaddu.
72 Phexiroosi laa7enthuwaa caaqqiidde, “Taani hewaa bitaniyaa erikke”
yaageedda.
73 Laafaa gami77ishshin, hewaan eqqeedda asay Phexiroosakko yi-
ide, “Neenikka tuma unttunttunna ittippe de7aa; ayaw gooppe, neeni
haasayiyaa haasayaykka neena erissee” yaageeddino.
74 Hewaappe guyyiyan Phexiroosi, “Taani hewaa bitaniyaa erikke!” yaagi-
ide, barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.
He wode ellekka kuttuu waassi aggeedda.
75 Phexiroosi barena Yesuusi, “Neeni kuttuu waassanaappe kase heezzu
kaalla taana kaadanaassa” geeddawaa hassayiide, kare kesiide, seeletti
yeekkeedda.

27

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Pirddaw Shiiqeedda
(Mar 15:1; Luq 23:1-3; Yoh 18:28-32)

1 Wontta guuraan qeesatuwaa kaappatuu ubbatuunne gadiyaa cimatuu
Yesuusa wodhanaw maqqetteeddino;
2 unttunttu Yesuusa qachchi afiide, gadiyaa ayissiyaa Philaaxoosaw aathi
immeeddino.
3 Yesuusa he wode oytheedda Yihuday Philaaxoosi Yesuusa bolla pird-
deeddawaa be7iide, “Aayyeero! Oythennaan aggaarikkita!” yaagiide, he
man77iyankka hattamu biraa qeesatuwaa kaappatoonne gadiyaa cimatoo
guyye zaariide,
4 “Taani geeshsha asaa oythaade nagaraa oothaaddi” yaageedda.
Shin unttunttu A, “Hewe nuussi ayaa metee? Hewe ne shene” yaageed-
dino.
5 Yihuday biraa Geeshsha Golliyan oli aggeedda; unttunttu matappe biide,
suletti hayqqeedda.
6 Qeesatuwaa kaappatuu biraa akkiide, “Ha biray suuthaa miishshaa
gidishshin, nuuni Geeshsha Golliyaa miishshaanna gathiyaawe woga gi-
denna” yaageeddino.
7 Hewaappe guyye ittippe zorettiide, imatha asaw moogo gadiya
oothanaw urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiyaa
shammeeddino.
8 Hewaa diraw, he gadii hachche gakkanawukka, suuthaa gadiya geetetti-
ide xeesettee.
9 Nabiyaa Ermiyaasi, “Unttunttu aw immanaw qoppeedda hattamu
shuchchaa biraa akkiide,
10 Goday taana azazowaadan, urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu
gadiya shammanaw immeeddino” geetettowe he wode poletteedda geedda.

Philaaxoosi Yesuusa Ubbabaa Oochcheedda
(Mar 15:2-5; Luq 23:3-5; Yoh 18:33-38)

11 Yesuusi gadiyaa ayissiyaawaa sintha shiiqina, gadiyaa ayissiyaawe A,
“Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.
Yesuusi A, “Neenikka gade7aa” yaageedda.

27:10 Zak 11:12-13

12 Qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu A mootina, unttunttoo aynne zaaruwaa immibeenna.
13 He wode, Philaaxoosi Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaabaa ubbaa sisikkii?” yaageedda.
14 Yesuusi haray atto, itti qaalaakka zaarennaan ixxina, gadiyaa ayissiyaawanttu darii maalaletteedda.

Yesuusi Hayqoo Pirddeetteedda (Mar 15:6-15; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16)

15 Gadiyaa ayissiyaawe Paasigaa bonchchiya gallassaan, asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee.
16 He wode itti Barbbaana geetettiyaa Yesuusi daro eretteedda iita bitani qasho gollen de7ee.
17 Hewaa diraw, cora asay ittisaa shiiqeeddasaan Philaaxoosi, “Taani hinttenttoo Barbbaana giyaa Yesuusa billoo, woy Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa billoo?” yaagiide asaa oochcheedda.
18 Ayissi gooppe, unttunttu qanaatiide Yesuusa ootheeddawaa I eree.
19 Philaaxoosi pirdda gollen uttide7ishshin, A machchatta aw, “He xillo bitaniyaa aynne oothoppa; ayaw gooppe, taani hachche qamma akumuwan aabaan daro metootaaddi” yaagaade kiittaaddu.
20 Shin qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu Philaaxoosi Barbbaana billiide, Yesuusa wodhanaadan, shiiqeedda asay A woossana mala, asaa cimmeeddino.
21 Philaaxoosi zaariide unttuntta, “Taani unttunttu laa77atuwaappe hinttew oona billanaadan koyyiitee?” yaagina unttunttu, “Barbbaana billanaadan koyyeetto” yaageeddino.
22 Philaaxoosi, “Yaatina, Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa wootoo?” yaagiide unttuntta oochchina ubbay, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetto” yaageeddino.
23 Philaaxoosi asaa, “Ayissi? Ay iitabaa ootheeddee?” yaageedda.
Shin asay kasewaappekka barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetto” yaageeddino.
24 Walassay denddanawaappe attin, aynne hanennawaa Philaaxoosi be7iide, haathaa akkiide, “Ha bitani hayqqiyaawaan taani gelikke; hewaa hinttenttu erite” yaagiide shiiqeedda asaa sinthaan bare kushiyaa meecetteedda.
25 Shiiqeedda asay ubbay zaariide, “A suuthaa gomii nuunanne nu naanaa gakko” yaageedda.
26 Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Barbbaana unttunttoo billeedda; lissuwan Yesuusa shociide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw unttunttoo aathiide immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilliicceeddino (Mar 15:16-20; Yoh 19:2-3)

27 Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosa wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa ayissiyaawaa beeruwaa afina, wottaaddaratuu ubbay A miyyiyaan yuuyyi aadhdhiide eqqeeddino.
28 A mayuwaa qaari akkiide, zo7o mayuwaa A mayizzeeddino.
29 Qassi agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino; A ushechcha kushiyan maqqaa xam77aa oythiide, A sinthan gulbbatiide, “Ayihudatuwaa kaatew, saro de7ay!” yaagiide, A bolla qilliicceeddino.

27:24 Zar 21:6-9

30 A bolla cuchcheeddino; he maqqaa xam77aa akkiide, A huuphiyaa
shoceeddino.
31 Unttunttu A bolla qilliicceeddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe
qaari akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; qassi masqqaliyaa bolla misi-
maariyan dhishiide A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusi Kaqetteedda
(Mar 15:21-32; Luq 23:25-43; Yoh 19:17-27)

32 Unttunttu kare kesiide, itti Simoona geetettiyaa Qereena gade asaa
demmiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino.
33 Golgootaa geetettiyaasaa gakkeeddino. “Golgootaa” yaagettiyaawe “Hu-
uphiyaasaa” giyaawaa.
34 Hewaan unttunttu cammeedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw
immeeddino; I hewaa ganxxi xeelliide, ushennaan ixxeedda.
35 Unttunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqowaappe
guyyiyan, A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggiide akkeeddino.
36 Hewaappe guyyiyan, A naaganaw hewaan utti aggeeddino.
37 Qassi, “Hawe Ayihudatu Kaatiyaa Yesuusa” yaagiide mootuu xaafet-
towaa A huuphe bagganna wotheeddino.
38 Yesuusanna he wode laa77u kayisatuwaa ittuwa aappe ushechcha
bagganna, qassi ittuwa aappe haddirssa bagganna, masqqaliyaa bolla misi-
maariyan dhishiide kaqqeeddino.
39 Ogiyaanna aadhdhiya asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa
qaathiidde boreeddino.
40 “Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassa giddon keexxiyaawoo, ne
huuphiyaa ashsha; neeni Xoossaa Na7aa gidooppe, ane masqqaliyaa bol-
lappe wodhdha” yaageeddino.
41 Hewaadankka, qeesatuwaa kaappatuu higgiya tamaarissiyaawant-
tunnanne cimatuwaanna ittippe Yesuusa bolla qilliicciidde, hawaadan
yaageeddino;
42 “Harantta ashsheedda; shin barena ashshanaw danddayenna. I
Isra7eeliya kaatiyaa; ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho; nuunikka
qassi aani ammanana.
43 Xoossaan I ammanettee; Xoossay A ashshanaw koyyooppe ane ashsho;
ayaw gooppe, I barena, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ gee” yaageeddino.
44 Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide
kaqetteedda kayisatuukka hewaadan giide, A bolla qilliicceeddino.

Yesuusi Hayqqeedda
(Mar 15:33-41; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30)

45 Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, biittay
ubbay dhumeedda.
46 Udduppu saate gidiyaa heeran Yesuusi bare qaalaa dhoqqu oothiide,
“Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” yaageedda. Hewaa guussay, “Ta
Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi co77u gaaddi?” guussaa.
47 Hewaan eqqeedda asaappe ittuu hewaa sisiide, “Ha bitani Eelaasa
xeesee” yaageedda.
48 He man77iyankka unttunttuppe ittuu woxxiidde, ispponjjiyaa akkiide,
caala woyiniyaa eessaa giddo yeggiide, hewaa maqqaa xam77aa xeeraan
wothiide, ushshanaw A doonaakko shiishsheedda.

27:34 Maz 69:21 **27:35** Maz 22:18 **27:39** Maz 22:7; 109:25 **27:40** Mat 26:61; Yoh 2:19 **27:43** Zar 22:8 **27:46** Maz 22:1 **27:48** Maz 69:21

49 Shin yokkonttu, “Ane de7ashsha, Eelaas A ashshanaw yaanawentto
be7ana” yaageeddino.
50 Yesuusi laa7enthuwaa bare qaalaa dhoqqu oothi waassiide, hayqqi
aggeedda.
51 Akeekite; Geeshsha Golliyan kaqetteedda gaariiduu qommoppe duge
gakkanaw, laa77u kesiide, pooshetti wodhdheedda; sa7ay qaaxxeedda.
Qassi zaallaykka phalqqetteedda;
52 cora duufuu dooyetteedda. Xoossaa asaappe coratuu hayqqeed-
dawanttu, hayquwaappe denddeeddino.
53 Unttunttu duufuwaappe kesiide, Yesuusi hayquwaappe denddowaappe
guyyiyan, geeshsha katamaa beeddino; hewaan unttuntta cora asay
be7eedda.
54 Xeetuwaa kaappuunne aananna Yesuusa naagiyaa wottaaddaratuu
sa7ay qaaxxiyaawaanne hewaan haneeddawaa ubbaa be7eedda wode daro
yayyeeddino; yashshaa gaasuwaan, “Tumu hawe Xoossaa Na7aa” yaageed-
dino.
55 Hewaan cora maccawanttu, Galiilaappe doommiide, Yesuusa maaddi-
idde kaalliyaawanttu, haakuwan eqqiide xeelliino.
56 Unttunttu giddon Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama,
Yayiqoobanne Yooseefo daaya Mayraamanne Zabiddiyoosa naanaa daaya
de7iino.

Yesuusi Moogetteedda
(Mar 15:42-47; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42)

57 Sa7ay omarssiyaa wode, Yooseefa geetettiyaa itti dure bitani, Arm-
maatiyaasa katamaa bitani yeedda; I bare huuphewukka Yesuusa kaal-
liyaawaa.
58 Yooseefo Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda;
Philaaxoosi Yooseefoo imettana mala azazeedda.
59 Yesuusa anhaa akkiide, geeshsha mooguwaa mayuwaan
60 xaaxiide barew moogettanaw shuchchaa wooceedda ooratha gong-
goluwaa giddon A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonan wogga
shuchchaa gonddorssi wothiide, bashi beedda.
61 Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama hewaan
gonggoluwaakko simmiide utteeddino.
62 Sambbataassi giigettiyaa gallassaappe wonttetha gallassi, qeesat-
uwaa kaappatuunne Parisaawatuu Philaaxoosanna gakettiide, hawaadan
yaageeddino;
63 “Godaw, he wordduu paxa de7iya wode, ‘Taani heezzu gallassaappe
guyyiyan, hayquwaappe denddana’ yaagowaa nuuni hassayeeddo.
64 Hewaa diraw, A moogeedda gonggoluwaa heezzu gallassa gakkanaw,
loythi naagana mala azazaarikkii; hewe dhayooppe A kaalliyaawanttu bi-
ide, A anhaa wuu77iide asaw, ‘Hayquwaappe denddeedda’ yaaganawantta;
laa7enthiyaa balay kase balaappe ubba yaa iitana” yaageeddino.
65 Philaaxoosi unttuntta, “Hinttenttoo naagiyaawanttu de7iino; biide hint-
tenttoo danddayettiyaa keenaa naagishshite” yaageedda.
66 Hewaappe guyye unttunttu biide, shuchchaa bolla maatafaa attami-
ide, qassi naagiyaawaa yaani wothiide, Yesuusa moogeedda gonggoluwaa
naagisseeddino.

27:51 Kes 26:31-33 **27:63** Mat 16:21; 17:23; 20:19; Mar 8:31; 9:31; 10:33-34; Luq 9:22; 18:31-33

28

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda
(Mar 16:1-10; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)

1 Sambbatay aadhdhina Woggaa gallassi wonttaa bakkaaliyan, Magdala
geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama Yesuusi
moogetteedda gonggoluwaa be7anaw beeddino.
2 Godaa kiitanchchay saluwaappe wodhdheedda diraw, sa7ay daro
qaaxxeedda; he kiitanchchay yiide, shuchchaa gonddorssi oliide, A bolla
kesi utteedda.
3 A malay walqqantha malatee; A mayuukka shachchaadan boothaa.
4 Naagiyaawanttu kiitanchchaw yashshaa kokkoriide, hayqqeedda
asaadan haneeddino.
5 Kiitanchchay maccawantta hawaadan yaageedda; “Yayyoppite; ayaw
gooppe, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeedda Yesuusa
hinttenttu koyyiyaawaa taani eray.
6 I hawaan baawa; ayaw gooppe, I bare geeddawaadankka hayquwaappe
denddi diggeedda; haa yiide, I moogetti gisosaa be7ite.
7 Hinttenttu ha77i ellekka biide, Yesuusa kaalliyaawanttoo, ‘Yesuusi
hayquwaappe denddi diggeedda. Qassi I hintteppe kasetiide, Galiilaa
bee; hinttenttu A yaani be7ana’ yaagiide odite. Be7ite, taani hinttenttussi
odaaddi” yaageedda.
8 Unttunttu yayyiiddinne qassi daro nashettiidde, Yesuusi mooget-
teedda gonggoluwaa matappe ellekka kichchiide, Yesuusa kaalliyaawanttoo
odanaw woxxeeddino.
9 He man77iyankka Yesuusi unttunttunna gakettiide unttuntta, “Saro
de7iitee” yaagi aggeedda; unttunttu aakko shiiqi A gediya oyqqiide, aw
goyinneeddino.
10 Yesuusi he wode unttuntta, “Yayyoppite; ta ishatuu Galiilaa baana mala,
biide unttunttoo odite; unttunttu taana yaani be7anawantta” yaageedda.
11 He maccawanttu biya wode, gonggoluwaa naagiyaa wottaad-
daratuwaappe amareeddawanttu katamaa biide, haneeddawaa ubbaa
qeesatuwaa kaappatoo odeeddino.
12 Qeesatuwaa kaappatuu cimatuwanna ittippe shiiqi zorettiide, wottaad-
daratoo daro miishshaa immiide,
13 “ ‘Nuuni gemi77ishuwaan de7ishshin A kaalliyaawanttu qamma yiide,
A anhaa wuu77eeddino’ yaagite.
14 Ha yewuwaa gadiyaa ayissiyaawe sisooppe, nuuni aw odi amman-
thana; qassi hinttentta aynne hirggissennaadan oothana” yaageeddino.
15 Wottaaddaratuu miishshaa akkiide, barenttoo odeeddawaadan
ootheeddino. Ha yewuu Ayihudatuwaa mataan hachche gakkanaw,
odettiidde de7ee.

Yesuusi Barena Kaalliyaawanttoo Beetteedda
(Mar 16:14-18; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8; 1Qo 15:3-8)

16-17 Shin tammanne itti A kaalliyaawanttu Yesuusi barentta biite geedda
Galiilaa gadiyaa biide A be7eedda wode, aw goyinneeddino; shin unttunt-
tuppe ittu ittu sidheeddino.
18 Yesuusi unttunttukko shiiqiide, unttuntta hawaadan yaageedda;
“Maatay ubbay saluwaaninne sa7aan taw imetteedda.

28:16-17 Mat 26:32; Mar 14:28

19 Hewaa diraw, hinttenttu biide, asaa ubbaa taana kaalliyawantta oothite; Aawuwaa sunthaan, Na7aa sunthaaninne Geeshsha Ayyaanaa sunthaan unttuntta xammaqite.
20 Taani hinttentta azazeeddabaa ubbaa unttunttu naagana mala, unttuntta tamaarissite; taani wodiyaa wursethay gakkanaassikka ubba wode hinttenttunna de7iyaawaa akeekite" yaageedda.

28:19 Kit 1:8

Marqqoossi Xaafeedda
Mishiraachchuwaa Qaalaa
Geluwaa

Marqqoossi xaafeedda mishiraachchuu koyro doommiiddikka, “Hawe Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaw doomethaa” yaagee. Ha mishiraachchuwaa qaalaa giddon Yesuusi oosuwaa asanne maatay de7iyaa asa gidiide shiiqeedda. Yesuusa maatay A timirttiyaan, xalahiyaa citaa bolla aw de7iyaa wolqqaaninne asaa nagaraa atto giyaawaan be7etteedda. Yesuusi, “Taani Asaa Na7ay yeeddawe, asaa, nagaraa aylletethaappe la77a kessanaw ta de7uwaa aathaade immanaassa” yaagiide I bare huuphew haasayeedda.

Marqqoossi Yesuusa taarikiyaa suurenne wolqqaa kumeedda ogiyaan odeedda. I gaanaw koyyo qofaykka Yesuusa qaalaanne timirttiyaa gidennaan I ootheedda maalalissiyaa oosatuwaa bollana. Xammaqiyaa Yohaannisa taarikiyaa, Yesuusa xinqqataanne paaciyaa qanthaan erissi simmiide, Yesuusa timirttiyaanne pathuwaabaa aassiide odeedda. Wodiyaappe guyyiyan Yesuusa kaalliyaawanttu A loythi eri beeddawaa keena aananna eqettiyaawanttu A loythi ixxeeddino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusa de7uwan wurssethaa saaminttaa giddon poletteedda oosatuwaa; hewanttukka A kaqethaabaanne A dendduwaabaa odiyaawantta.

Marqqoossa mishiraachchuwaa wurssethaan qinnfiyaa giddon de7iyaa 16:9-20 paydatuu Geeshsha Qaalaa itti itti bilethaa xalalaan de7iyaawantta.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Mishiraachchuwaa doomethaa (1:1-13)
Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommeeddawaa (1:14-9:50)
Yesuusi Yeerusalaamen oothowaa (10:1-52)
Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wursseethaa saaminttaa (11:1-15:47)
Godaa Yesuusa dendduwaa (16:1-8)
Hayquwaappe denddeedda Godaa qonccethaanne saluwaa buussaa (16:9-20)

Xammaqiyaa Yohaannisa Awaajjuwaa
(Mat 3:1-12; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)

1 Xoossaa Na7aa * Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa doomethaa.
2 Nabiyaa Isiyaasi xaafeedda Maxaafan Xoossay,
“Be7a; ta kiittiyaawaa taani neeppe sinthaw yeddana.
I new ogiyaa kessanawaa.
3 Itti bitani biittaa bazzuwan bare kooshshaa dhoqqu oothiide,
‘Godaa ogiyaa giigissite.
I hamettana loossuwakka
aw suurissite’ geeddawaadan”
haneedda.
4 Xammaqiyaa Yohaannisi asaa xammaqiiddinne, “Xoossay hintte nagaraa atto gaana mala, hinttenttu nagaraappe simmiide xammaqettite” yaagi qaalaa odiidde biittaa bazzuwan kesi wodhdheedda.

* **1:1** *Xoossaa Na7aa:* Beni xaafetteedda itti itti bilethaan hawe baawa. **1:2** Mil 3:1

5 Yihudaa gadiyaan de7iyaa asay ubbaynne Yeerusalaame katamaa asay
ubbay Yohaannisakko yeeddino. Barenttu nagaraakka paaxina, Yohaannisi
he asaa Yorddaanoosa Shaafan xammaqeedda.
6 Yohaannisi gaaluwaa iskiyaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, bare
xeessan dafuwaa dancceedda; qassi booliyaanne woraa eessaa meedda.
7 Yohaannisi qaalaa odiidde, “Taappe guyyenna daro minniyaawe yee;
haray atto, A caammaakka gediyaappe kessa tookkanaw taani bessikke.
8 Taani hinttentta haathaan xammaqay; shin I hinttentta Geeshsha
Ayyaanan xammaqanawaa” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteeddawaanne Paacetteeddawaa (Mat 3:13-17; 4:1-11; Luq 3:21-22; 4:1-13)

9 Yesuusi he wode Galiilaa gadiyaan de7iyaa Naazireete katamaappe
yiina, Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafan A xammaqeedda.
10 Yesuusi haathaappe kesosaanna saluu dooyettishiinanne Geeshsha
Ayyaanay bare bolla haraphphiyaadan wodhdhishshin be7eedda.
11 Qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa ta Na7ay neena; taana nebay
nashechchee” yaagiyaa qaalay sisetteedda.
12 Ellekka Geeshsha Ayyaanay asay bayinna melasaa A yeddeedda.
13 Yesuusi asay bayinnasaani barena Seexaanay paaccishshin, oytamu
gallassaa gatheedda; du7aannakka de7eedda; kiitanchchatuukka yiide, aw
ootheeddino.

Yesuusi Moliyaa Oyqqiyaa Oyddu Asatuwaa Xeeseedda (Mat 4:12-22; Luq 4:14-15; 5:1-11)

14 Yohaannisi qashettowaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawutethaa
wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Galiilaa gadiyaa biide,
15 “Wodii gakkeedda; Xoossaa kawutethaykka matatteedda. Hint-
tenttu nagaraappe simmiide, wonggalaa mishiraachchuwaa ammanite”
yaageedda.
16 Yesuusi Galiilaa Abbaa lanqqiyanna aadhdhiidde, moliyaa
oyqqiyaawantta, Simoonanne A ishaa Inddiraasa, barenttu dabbaa abbaan
yeggiyaawantta be7eedda.
17 Yaatiide unttuntta, “Taana kaallite; taani hinttentta moliyaa
oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamaarissana” yaageedda.
18 Hewaappe guyyiyan unttunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesu-
usa kaalleeddino.
19 Yesuusi guuthaa sinthawukko biide, Zabiddiyoosa naanaa laa77u
ishatuwaa, Yayiqoobanne Yohaannisa wonggiriyaa giddon barenttu dabbaa
giigissiyaawantta be7eedda.
20 I be7osankka unttuntta xeesina, barenttu aawuwaa, Zabiddiyoosa, A
oosanchchatuwanna wonggiriyaa giddon aggiide, Yesuusa kaalliide beed-
dino.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitani Paxeedda (Luq 4:31-37)

21 Unttunttu Qifirinaahooma geetettiyaa katamaa yiide geleeddino; Yesu-
usi Sambbata gallassay gakko wode, Ayihuda woosa golle geliide, tamaaris-
suwaa doommi aggeedda.
22 Barew maatay de7iyaa asaadan, asaa I tamarissiyaawaappe attin, hig-
giyaa tamaarissiyaawanttudan tamaarissenna diraw, asay A timirttiyaan
maalaletteedda.

1:6 2Ka 1:8 **1:11** Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mar 9:7; Luq 3:22

23 He wode iita ayyaanay de7iyaa itti bitani Ayihuda woosa golle gelosaannakka bare kooshshaa dhoqqu oothiide,
24 “Naazireetiyaa Yesuusaa, Neeni nuuppe ayaa koyyay? Nuuna dhayissanaw yaaddi? Neeni oonentto eray; neeni Xoossaappe kiitetteedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.
25 Yesuusi he iita ayyaanaa, “Hayzza; bitaniyaappe kesa” yaagiide azazeedda.
26 Iita ayyaanay bitaniyaa bucerethi, darii waasissiide, aappe kesii aggeedda.
27 Asay ubbay maalalettiide, “Hawe ayee? Ha bitani bare maataani haray atto, iita ayyaanatuwakka azazeedda; unttunttukka qassi aw azazettiino; hawe aybe ooratha timirttee?” yaagiide, bare giddon ittu ittuwaa oochcheedda.
28 Galiilaa gadiyaan de7iyaa heeray ubbay ellekka Yesuusa waariyaa siiseeddino.

Yesuusi Daro Hargganchchatuwaa Patheedda (Mat 8:14-17; Luq 4:38-41)

29 Yesuusi Ayihuda woosa golliyaappe kesosaan, Yayiqoobannanne Yohaannisanna ittippe Simoonanne Inddiraasa soy bi aggeedda.
30 Simoona bollotatta qoxuwaa harggaade giseeddawunnibaa I yaa gakkosaannakka aw odi aggeeddino.
31 I izikko shiiqiide, izi kushiyaa oyqqiide, izo denthi esseedda; qoxuu izo aggina, iza unttunttoo oothaaddu.
32 Harggeedda asaa ubbaanne iita ayyaanatuu oyqqeedda asaa ubbaa omarssi away wulleeddawaappe guyyiyan, asay aakko aheeddino.
33 Katamaan de7iyaa asay ubbay he kariyaa shiiqeedda.
34 Yesuusi dumma dumma harggiyan oyqetteedda cora asaa pathiide, cora xalahatuwakka kesseedda. I Kiristtoosa gidiyaawaa iita ayyaanatuu ereedda diraw, unttuntta haasayissennaani diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda (Luq 4:42-44)

35 Yesuusi guura wonttumaathaani denddiide, soyippe kesiide, asay baynnasaa biide yaani Xoossaa woosseedda.
36 Simooninne aananna de7iyaawanttu A koyyiidde beeddino.
37 Unttunttu A demmiide, “Asay ubbay neena koyyee” yaageeddino.
38 Hewaappe guyye Yesuusi qassi unttuntta, “Hewaa heeran de7iyaa hara katamatuwaa boytte; taani hewaan qaalaa odanaw bessee; ayissi gooppe, taani yeeddawe hewaassa” yaageedda.
39 Ayihuda woosa golletuwaan qaalaa odiiddinne iita ayyaanatuwaa kessiidde, Galiila gadiyaa ubbaa yuuyyeedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda (Mat 8:1-4; Luq 5:12-17)

40 Oolluu oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthan gulbbatiide, “Neeni koyyooppe, taana geeshsha pathanaw † danddayaa” yaagiide woosseedda.
41 Yesuusi aw qaretteedda; bare kushiyaa yeddi, A bochchiide, “Taani koyyay; geeyya; paxa!” yaageedda.
42 Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggina, bitani geeyyi paxi aggeedda.

† **1:40** *taana geeshsha patha:* Hawaa guussay, ha harggii qofetteeddawe laamettanaw danddayenna eretteedda gade wogaanne maaraani, hara asaa qofaan itti asay geeshsha gidenna gaana mala odiyaawaa.

43 Yesuusi darii hanqqettiide, ellekka A kessi yeddeedda.
44 I bitaniyaa, “Neena era! Hawaa oossinne odoppa; shin baade ne bollaa qeesaa bessa; qassi neeni ha77i geeshsha gideeddawaa asaa erissanaw, Muse azazeedda yarshshuwaa yarshsha” yaageedda.
45 Shin bitani biide, yewuwaa ubbasan asaa ubbaw oduwanne laalethaa doommeedda; hewaa diraw, Yesuusi qoncciyaa kesiide, katamaa gelanaw danddayibeenna; shin asay bayinnasaa gaxaan de7eedda; qassi asay ubbasaappe aakko yeeddino.

2

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 9:1-8; Luq 5:17-26)

1 Amareedda gallassaappe guyyiyan, “Yesuusi Qifirinaahooma guyye simmiide, soyin de7ee” giyaa haasayay sisetteedda.
2 Gollii akkennaan ixxina, haray atto, kariikka un77ana gakkanaassi cora asay shiiqeedda; hewanttussi Yesuusi qaalaa odee.
3 Oyddu asatuu bollay sileedda itti bitaniyaa tookkiide, aakko aheeddino.
4 Asay coreedda diraw, bitaniyaa Yesuusakko afanaw unttunttoo danddayettennan ixxina, Yesuusi de7iyaa bagganna golliya qaariide, kaaraa lukkeeddino; he lukkeeddasaanna bitaniyaa I giseedda shanchchamaanna duge wotheeddino.
5 Yesuusi unttunttu ammanuwaa be7iide, he bollay sileedda bitaniyaa, “Ta na7aw, ne nagaray atto geetetteedda” yaageedda.
6 Higgiyaa tamaarissiyaawanttuppe hewaan utteedda ittu ittu barenttu wozanaani,
7 “Laa ha bitani hawaa mala iitabaa Xoossaa bolla ayissi haasayi? Xoossaa xalalaappe attin, haray oone nagaraa atto gaanaw danddayiyaawe?” yaagiide qoppeeddino.
8 Unttunttu barenttu wozanaan hewaadan qoppowaa Yesuusi ellekka bare ayyaanan eriide, unttuntta “Hinttenttu hintte wozanaan ayissi hewaadan qoppiitee?
9 Bollay sileedda bitaniyaa, ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ giyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda eqqaade ne shanchchamaa tookkaade hametta’ giyaawe matee?
10 Shin taani, Asaa Na7aw, sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw maatay de7iyaawaa taani hinttentta erissana” yaagiide he bollay sileedda bitaniyaa,
11 “Neena gay; dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade ne soy ba” yaageedda.
12 Bitani ellekka denddi eqqiide, bare shanchchamaa tookkiide, asay ubbay xeellishshin biina asay ubbay maalalettiide, “Nuuni hawaa malabaa ubbakka be7i erokko” yaagiide Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Xeeseedda
(Mat 9:9-13; Luq 5:27-32)

13 Yesuusi gujjikka Galiilaa Abbaa doonaa beedda; asay ubbay aakko yeeddawantta tamaarisseedda.
14 Hewaanna aadhdhiidde, Ilppiyoosa na7aa Leewiyaa, giyaawe qaraxaa qanxxiyaasaan utteeddawaa demmiide, “Taana kaalla” yaageedda. Hewaappe guyye Leewii denddi eqqiide, A kaalleedda.
15 Yesuusi qumaa maanaw Leewiyaa soyin utteedda wode, qaraxaa akkiya cora asaynne nagaranchchatuu aanannanne A kaalliyaawanttunna ittippe utteeddino. A kaalliyaawanttu giddon hewanttu mala asatuu dareeddino.

16 Higgiyaa tamaarissiyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawanttunna qumaa miishshin be7iide, “I ayissi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawanttunna qumaa mii?” yaagiide, A kaalliyaawantta oochcheeddino.
17 Yesuusi unttunttu giyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwappe attin, paxa asaw aakimii koshshenna; taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagiide unttunttoo zaareedda.

Xoomaabaa Eranaw Shiiqeedda Ooshaa (Mat 9:14-17; Luq 5:33-39)

18 Xammaqiyaa Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuu xoomiino; amareedda asatuu Yesuusakko yiide, “Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu xoomiino; shin neena kaalliyaawanttu ayissi xoomikkinoo?” yaageeddino.
19 Yesuusi unttuntta “Bullachchaa yeedda asatuu machchatto akkiyawe barenttunna de7ishshin, xoomanaw danddayiinoo? Machchatto akkiyawe unttunttunna de7ishshin, xoomanaw danddaykkino.
20 Shin machchatto akkiyawaa unttunttu matappe afana wodii yaanawaa; unttunttu he wode xoomanawantta.
21 “Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothi sikkiyaa asay baawa; ecaa wothi sikkooppe, ooratha dhefii eca mayuwaa peedherethee; peedhethaykka koyrowaappe darana.
22 Qassi ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa; shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkee; barewukka woofettee; ogoruukka bayee; shin ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwan naa7ettee” yaageedda.

Sambbataabaa Eranaw Shiiqeedda Ooshaa (Mat 12:1-8; Luq 6:1-5)

23 Yesuusi itti Sambbata gallassi tisha banggaa giddonna aadhdhishshin, A kaalliyaawanttunna aananna biidde, banggaa tishaappe duusaa doommeeddino.
24 Parisaawatuu Yesuusa, “Be7a; neena kaalliyaawanttu Sambbata gallassi higge gidennabaa ayissi oothiinoo?” yaageeddino.
25 Yesuusi unttuntta, “Daawite koshattiide, miyaabaa koyyeedda wode, barenanna de7iyaawanttunna ootheeddawaa ubbakka nabbabibeykkitee?

26 Abiyaataari qeesatoo ubbatoo kaappo gideedda wode, Daawite Xoossaa golliya geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, ooninne maanaw higge gidennawaa Godaa sinthan wotheedda qumaa miide, barenanna de7iyaawanttookka immeedda” yaageedda.
27 Qassikka Yesuusi unttuntta, “Sambbatay asaw medhetteeddawaappe attin, asay Sambbataw medhettibeenna.
28 Hewaa diraw, taani, Asaa Na7ay, haray atto, Sambbatawukka Godaa” yaageedda.

3

Kushii Sileedda Bitaniyaa (Mat 12:9-14; Luq 6:6-11)

1 Yesuusi Ayihuda woosa golliyaa shirettikka geleedda; hewaan kushii sileedda itti bitani de7ee.

2:23 Zar 23:25 **2:25** 1Sa 21:1-6 **2:26** Wog 24:9

2 Itti itti asay Yesuusa mootanaw koyyiide, kushii sileedda bitaniyaa Sambbataan I pathooppe be7anaw naagee.
3 Yesuusi he kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda eqqaade sinthaw haa ya” yaageedda.
4 Hewaappe guyyiyan asaa, “Sambbataan lo77obaa oothiyaawe wogeeyee iitabaa oothiyaawe wogee? Asaa shemppuwaa ashshiyaawe wogeeyee wodhiyaawe wogee?” yaagiide oochcheedda.
Shin asay co77u geedda.
5 Yesuusi hanqqettiide, unttuntta yuushshi aathi xeelliide, unttunttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, unttunttoo darii kayyotteedda; he bitaniyaa, “Ne kushiyaa piddi ootha” yaageedda; bitani piddi oothina, A kushii paxi aggeedda.
6 Parisaawatuu Ayihuda woosa golliyappe kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto Heroodisanna de7iyaawanttunna maqqetteeddino.

Asay Abbaa Lanqqiyan Yesuusakko Shiiqeeddino

7 Yesuusi barena kaalliyaawanttunna Galiilaa Abbaa beedda; Galiilaappe cora asay A kaalleedda.
8 Qassikka cora asay Yihuudaappe, Yeerusalaameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggappe, Xiiroosa katamaappenne Sidoonaa katamaappe Yesuusi ootheeddawaa sisiide, aakko yeedda.
9 Yesuusi cora asay barena sugi un77ethenna mala, barena kaalliyaawantta wonggiriyaa barew gami77ethana mala azazeedda.
10 Daro asaa I patheedda diraw, harggiyaa asay ubbay A bochchanaw sugerettee.
11 Iita ayyaanay de7iyaa asatuukka A be7eedda wode ubbaan A sinthan guufanniide, barenttu qaalaa dhoqqu oothiide, “Neen Xoossaa Na7aa gidikkii!” yaageeddino.
12 Yesuusi he iita ayyanatuu barebaa asaw odiide, barena qoncciyaa kessenna mala, unttuntta minissiide azazeedda.

Yesuusi Bare Kiittiyaawantta Dooreedda (Mat 10:1-4; Luq 6:12-16)

13 Yesuusi deriyaa bolla kesiide, bare koyyeedda asatuwaa barekko xeeseedda; hewaappe guyye aakko beeddino.
14-15 Unttunttu barenanna de7ana malanne qaalaa odanaw unttuntta kiittana mala, iita ayyaanatuwaa asaappe kessanaw unttunttoo maatay de7ana mala, tammanne laa77u asatuwaa dooreedda.
16 I dooreedda tammanne laa77atuu hawantta: Phexiroosa yaagiide suntheedda Simoona,
17 Bo7aanerggeessa yaagiide suntheedda Zabiddiyoosa naanaa Yayiqoobanne Yayiqooba ishaa Yohaannisa. “Bo7aanerggeessa” giyaawe “Wolqqaama asatuwaa” giyaawaa.
18 Inddiraasanne Piliphphoosa, Barttalamoosanne Maatoossa, Toomaasanne Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, Taadoosanne bare biittaw seelettiyaa Simoona,
19 Yesuusa aathi immeedda Yihudaa Asqqoroota.

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula (Mat 12:22-32; Luq 11:14-23; 12:10)

20 Yesuusi soy beedda; laa7enthuwaakka qassi cora asay shiiqina, inne A kaalliyaawanttunna haray atto, qumaa maanawukka danddaybeykkino;

3:19 14:10

21 asay A, “Gooyee” giyaa diraw, A dabbatuu hewaa sisiide, A akkanaw beeddino.
22 Higgiyaa tamaarissiyaa itti itti asatuu Yeerusalaameppe yiide, “Yesuusa bolla Bi7eel-Zebuul de7ee” yaageeddino; qassi, “Xalahatuwaa kaappuu barew wolqqaa immina, iita ayyaanatuwaa kessee” yaagiide haaseyeeddino.
23 Yesuusi asaa barekko xeesiide, leemisuwaa odiidde, “Seexaanay Seexaanaa wooti kessanaw danddayi?
24 Itti kawutethay bare giddon shaakettooppe, he kawutethay eqqanaw danddayenna;
25 qassi itti golle asaykka bare giddon shaakettooppe, he golle asaykka eqqanaw danddayenna.
26 Seexaanay barenanna walaqettiide shaakettooppe, bayanaappe attin, de7ana danddayenna.
27 “Shin wolqqaama asaa golle geliide kasetiide A qachchennaan de7iidde, A miishshaa bonqqanaw danddayiyaa asay baawa; qachcheeddawaappe guyyiyan, A golliya bonqqanaw danddayee.
28 “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; Xoossay asaa naanaw nagaraa ubbaanne unttunttu boriyaa boriyaa * ubbaa atto gaana;
29 shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iita boriyaa haasayiyaa oossinne medhinaw nagaraa gidanaappe attin, Xoossay ubbakka atto geenna” yaageedda.

30 Yesuusi hewaa geeddawe, itti itti asatuu, “Yesuusa bolla iita ayyaanay de7ee” yaageedda diraassa.

Yesuusa Daayonne Ishatuwaa
(Mat 12:46-50; Luq 8:19-21)

31 Yesuusa daayanne A ishatuu yiide, karen eqqi aakko asaa kiittiide, A xeesisseeddino.
32 Cora asay A matan utteeddino; he kiitetteeddawe A, “Be7a; ne daayanne ne ishatuu karen eqqiide, neenanna gakettanaw koyyiino” yaageedda.
33 Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Qassi ta ishatuu oone?” yaageedda.
34 Bare matan utteedda asaa yuushshi aathi xeelliide, “Be7ite; ta daayanne ta ishatuu hawanttushi.
35 Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa ubbay ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

4

Zerethaa Zeriyaawaa Leemisuwaa
(Mat 13:1-9; Luq 8:4-8)

1 Yesuusi shirettikka Galiilaa Abbaa mataan tamaarissuwaa doommeedda; cora asay bare miyyiyaan yuuyyi aadhdhiide shiiqi uttina, abbaan de7iyaa wonggiriyaa giddo geliide, aani utteeddino; qassi he asay ubbay abbaa miyyiyaan de7ee.
2 I unttuntta darobaa leemisuwan tamaarissiidde,
3 “Sisite; itti bitani zerethaa zeranaw keseedda.
4 I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; hewaa kafuu yiide meedda.
5 Itti itti zerethay ancco biittaa bolla wodhdheedda; daro biittay baynna diraw, he zerethay ellekka mokkeedda.

3:22 Mat 9:34; 10:25 * **3:28** *Boriyaa boriyaa:* Guussay Xoossaa bollan asay haasayiyaa iita, balanne geella haasayaa. **3:29** Luq 12:10 **4:1** Luq 5:1-3

6 Away keseedda wode shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw, melii aggeedda.
7 Itti itti zerethay agunthaa giddon wodhdheedda; hewaan mokkeeddawaa agunthay dicciide cuullina, ayfennaan atteedda.
8 Itti itti zerethay tu7e biittaan zerettiide mokkeedda; dicciide ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xeetuwaa ayfeedda."
9 Qaykka Yesuusi, "Sisanaw haythay de7iyaa uray siso" yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odeedda Gaasuwaa (Mat 13:10-17; Luq 8:9-10)

10 Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttunne I odeeddawaa siseedda hara asatuu I barekka de7ishshin aakko shiiqiide, he leemisuwaa bilethaa A oochcheeddino.
11-12 Yesuusi unttunttussi, "Hinttenttoo Xoossaa kawutethaa xuuraa yewuwaa eray imetteedda; shin haratuu kawutethaappe karenna de7iyaawanttu, xeelaa xeelliidde be7enna mala, qassi sissaa sisiiddikka akeekenna mala, unttunttu shirettiide Xoossaakko simmina, I unttunttu nagaraa atto geenna mala, unttunttoo ubbabay leemisuwan odettee" yaageedda.

Zeriyaawaa Leemisuwaa Bilethaa (Mat 13:18-23; Luq 8:11-15)

13 Yesuusi unttuntta, "Ha leemisuwaa erikkitee? Yaatina, leemisuwaa ubbaa wooti eranitee?
14 Zeriyaawe Xoossaa qaalaa zeree.
15 Qaalay zerettiyaa ogiyaa doonan de7iyaawanttu hawantta; unttunttu qaalaa sisiyaa wode, Seexaanay ellekka yiide, unttunttu wozanaan zeretteedda qaalaa afidiggeedda.
16 Hawaadankka qassi anccotiyaa biittaan zeretteeddawanttu hawantta; unttunttu qaalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiino.
17 Unttunttu ha77iw de7iinoppe attin, unttunttoo mino xaphuu baawa; guyyeppe qaalaa gaasuwan waayyii woy yederssuu yiyaa wode, unttunttu ellekka dhubetti aggiino.
18 Qassi agunthaa giddon zeretteeddawanttu hawantta; unttunttu qaalaa sisiyaawantta.
19 Shin ha sa7aa de7oo hirggiyaawe duretethaa dosiyaawenne harabaa amottiyaawe unttunttu wozanaan geliide, qaalaa cuullina ayfennaan atti aggeedda.
20 Shin tu7e biittaan zeretteeddawanttu qaalaa sisiide akkiyawantta; ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xeetuwaa ayfeedda" yaageedda.

Xomppiyaa Leemisuwaa (Luq 8:16-18)

21 Yesuusi gujjiide, "Xomppiyaa ahiide, gillaappe woy arssaappe garssanna wothiyaa asay de7ii? Dhoqqasaan wothennee?
22 Ayissi gooppe, qoseeddabay ubbay qoncciyaa kesanawaa; qassi geeman wotheeddabay ubbay beettennaan attenna.
23 Sisanaw haythay de7iyaa uray de7ooppe siso" yaageedda.
24 Qassikka unttuntta, "Hinttenttu sisiyaawaa akeekiide sisite; Xoossay hintte makkeedda qun77aan hinttenttoo makkanawaa. I hinttenttoo darissiide immana;

4:11-12 Isa 6:9-10

25 de7iyaa uraw gujji immana; baynnawaappe haray atto, aw de7iyaa he
guuthattokka akkidiggana" yaageedda.

Dicciyaa Zerethaa Leemisuwaa
26 Yesuusi qassikka, "Xoossaa kawutethay gaden kathaa zeriyaa asaa
mala.
27 He bitani qamma gemi77ishee; guura denddee; I bare huuphew waan-
intto erennaan, he zerethay mokkeenne diccee.
28 Biittay kathaa barekka mokkeenne ayfee; koyro carshshay caaree;
guyyeppe ayfanaw kuukummee; qassi wurssethaan kumentha ayfiyaa
ayfee.
29 Shin kathay gakkiyaa wode, kathaa shiishshiyaa wodii gakkeedda
diraw, bitani ellekka baacaan cakuwaa gelii aggeedda" yaageedda.

Sannaaficiyaa Zerethaa Leemisuwaa
(Mat 13:31-34; Luq 13:18-19)
30 Yesuusi, "Nuuni Xoossaa kawutethaa ayaa malatee gaanee? Woy
ayaanna leemisanee?
31 Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa ayfatto malatee. He ayfatta zeriyaa
wode, sa7aan de7iyaa mithaa ayfiiyaa ubbaappekka guuxxaw;
32 henno zerina mokkaade hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; daro
daashshaa daashaw. Kafuu izi qankkaa kuwaan golliya keexxana dand-
dayee" yaageedda.
33 Yesuusi hawaa mala daro leemisuwan asay sisanaw danddayiyaawaa
keenaa, bare qaalaa odeedda.
34 Asaw leemisuu baynnaan odenna; shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu
xalalaanna de7iyaa wode, unttunttoo ubbabaa billiide odee.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda
(Mat 8:23-27; Luq 8:22-25)
35 He gallassi sa7ay omarssina, Yesuusi barena kaalliyaawantta "Ab-
baappe hefintha pinnoytte" yaageedda.
36 A kaalliyaawanttu asaa aggiide, Yesuusi kase geli utteedda wong-
giriyaan geliide, Yesuusa barenttunna afeeddino; hara wonggiratuukka
hewaan de7iino.
37 Wolqqaama gotuu denddina, beetay wongiriyaa shocina, haathay ku-
mana gakkanaw wongiriyaa giddo geleedda.
38 He wode Yesuusi wonggiriyaan guyye bagganna borkkothaa borkkoti-
ide gemi77isheedda. Yesuusa kaalliyaawanttu A denthiide, "Tamaarissiyaa-
woo, nuuni dhayiyaa wode co77u gaade xeellay?" yaageeddino.
39 I beegottiide gotuwaa, "Co77u ga" giide, abbaakka, "Woppu ga" geedda;
gotuukka co77u giina, ubbabaykka woppu geedda.
40 Yesuusi barena kaalliyaawantta "Ayissi hawaadan yayyiitee? Hint-
tenttu waani ammanikkitee?" yaageedda.
41 Unttunttu daro yayyiide barenttu giddon, "Hawe laa haray atto, gotu-
unne abbay azazettiyaawe oone?" yaageeddino.

5

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 8:28-34; Luq 8:26-39)

4:29 Iyu 3:13

1 Yesuusinne A kaalliyaawanttu abbaappe hefinthaw pinniide, Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa gakkeeddino.
2 Asaa moogiyaa duufuu de7iyaasaappe iita ayyaanay de7iyaa itti bitani kesiide, Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, Yesuusanna gaketteedda.
3 Bitani he duufuu de7iyaasaan aqi peeshiide, yaani de7ee; A ooninne haray atto, santhalataan qachchanawukka danddaybeenna.
4 Ayissi gooppe, I daro wode uqqinnaaninne santhalataan qashettiide de7ee; shin santhalataa duseretheedda; uqqinnaakka menthereetheedda; A xoonanaw danddayeeddawe ooninne baawa.
5 I ubba wode gallassinne qamma, he duufuu de7iyaasaaninne deriyaa bolla waassee; bare bollaakka shuchchan gaaree.
6 Yesuusa haakuwaan be7eedda wode, aakko woxxi yiide aw goyinneedda.
7 He bitani bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ubbaappe Bolla Xoossaa Na7aw, Yesuusaa, neenanne taana ayee gathii? Taana murenna mala, taani neena Xoossaa sunthan woossay” yaageedda.
8 I hewaa ayissi geeddee gooppe, Yesuusi A, “Laa ha iita ayyaanaw, ha bitaniyaappe kesa” yaageeddawaassa.
9 Yesuusi A, “Ne sunthay oone?” yaagiide oochcheedda.
I, “Nuuni cora gidiyaa diraw, ta sunthay Leegiyoona” yaageedda.
10 Iita ayyaanatuwaa he gadiyaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minissiide woosseedda.
11 He deriyaa bollan cora gudunthaa wudii heemettee;
12 iita ayyanatuu Yesuusa, “Nuuna hini gudunthaa wudiyaakko yeddaarkkii; unttunttun biide gelana” yaagiide woossina,
13 Yesuusi, “Biite” yaageedda. Iita ayyanatuu bitaniyaappe kesiide, gudunthatuwaan geleeddino; laa77u sha77a gidiyaa gudunthaa wudii kakaa huuphiyaanna kajjottiidde, abbaan geliide, mitetti aggeedda.
14 Gudunthaa wudiyaa heemmiyaawanttu baqatiide, haneeddawaa katamaaninne katamaappe gaxaa gadiyaan odeeddino; hewaa be7anaw asay yeedda.
15 Asay Yesuusakko yiide, cora iita ayyaanatuu beni oyqqeedda bitani bare wozanay simmina, mayuwaa mayyiide, hewaan utteeddawaa be7iide, ubbay yayyeedda.
16 Hewaa be7eedda asatuu iita ayyaanatuu oyqqeedda bitani haneeddawaanne qassi gudunthaa wudiyaabaa he asaassi odeeddino.
17 Hewaa diraw, asay barenttu gadiyaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommeedda.
18 Yesuusi wonggiriyaan gelishshin, iita ayyaanatuu oyqqeedda bitani Yesuusanna de7ana mala, Yesuusa woosseedda.
19 Shin Yesuusi ixxiide A, “Ne soy simmaade, Goday new ay mala wolqqaamabaa ootheeddenttonne qassi I new ay mala keekentto ne soy asaw oda” yaageedda.
20 Bitani biide, Tammu Katamaa * giyaasan yuuyyiide, Yesuusi barew ay mala wolqqaamabaa ootheeddentto, oduwaa doommeedda; I odeeddawaa siseedda asay ubbay maalaletteedda.

Yaa7iroosa Naattonne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishiratto (Mat 9:18-26; Luq 8:40-56)

* **5:20** *Tammu Katamaa:* Hawanttu itti cita gideedda katamatuu Sammaariyaappenne Galiilaa gadiyaa away doliyaa bagganna de7iyaawantta gidiide, hewanttun de7iyaa asatuwaa eeshshaykka Griike asatuwaa de7uwaa ogiyaa kaalliyaawaa bessee.

21 Yesuusi simmiide, wonggiriyaan geliide, abbaa pinneeddawaappe
guyyiyan, cora asay abbaa mataan Aakko yuuyyi aadhdhiide shiiqeeddino.
22 Yaa7iroosa giyaawe, Ayihuda woosa golliya kaappatuwaappe ittuu,
Yesuusa be7eedda wode aakko yi A gediyaan kunddiide,
23 “Ta naatta harggaade hayqqana hanaw; iza paxaade lo77o de7ana
mala, yaade ne kushiyaa izi bolla wothaarikkii” yaagiide Yesuusa minissiide
woosseedda.
24 Yesuusi Yaa7iroosanna beedda; I biishshin cora asay A kaalliidde
metootheeddino.
25 Tammanne laa77u laythaa ubbaa izi bollaappe suuthay goggiyaa itti
mishiratta de7aw.
26 Cora aakimatuu izo aakimishshinkka, iza paxa kaa7ettaaddu; bare
miishshaa ubbaa wurssinakka iziw haa iiteeddawaappe attin, aynne izo
maaddibeenna.
27 He mishiratta Yesuusabaa sisaade, asaa giddonna Yesuusappe
guyyenna yaade, A mayuwaa bochchaaddu.
28 Ayissi gooppe iza, “Taani haray atto, A mayuwaa bochchooppekka
paxana” yaagaade qoppaaddu.
29 Iippe goggiyaa suuthay ellekka eqqi aggeedda; iza bare waayyiyaappe
paxeeddawaa bare bollaan eraa aggaaddu.
30 Yesuusi bareppe wolqqay kesseeddawaa bare huuphew eriide, ellekka
cora asaa giddon guyye simmiide, “Ta mayuwaa bochcheeddawe oone?”
yaageedda.
31 Yesuusa kaalliyaawanttu A, “Asay neena sugiyaa wode be7aadde,
‘Taana oone bochcheeddawe?’ yaagay?” geeddino.
32 Yesuusi hewaa oone ootheeddenttonne be7anaw yuushshi aathiide
xeelleedda;
33 shin mishiratta barew haneeddawaa eraade, yashshaa kokkoraadde
yaade Yesuusa sinthan guufannaaddu; qassi tumatethaan haneeddawaa
ubbaa aw odaaddu.
34 Yesuusi izo, “Ta naattee, neena ne ammanuu patheedda; saruwan ba;
ne waayyiyaappenne paxa” yaageedda.
35 Yesuusi biro hewaa giishshin, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa
soyippe kiitetteedda asatuu yiide, “Ne naatta hayqqadiggaaddu; simmi
tamaarssiyaawaa ayissi daaburssay?” yaageeddino.
36 Shin Yesuusi unttunttu giyaawaa sisiide, Ayihuda woosa golliya kaap-
puwaa, “Ammano xalalaa ammanappe attin, yayyoppa” yaageedda.
37 Yesuusi Phexiroosappe, Yayiqoobappenne Yayiqooba ishaa Yohaannis-
appe haray ooninne barena kaallenna mala diggeedda.
38 Unttunttu Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soy gakkeedda wode,
Yesuusi asay loythi yeekkiyaawaanne zilaliyaawaa be7eedda.
39 Geliide asaa, “Ayissi loythi yeekkiitee? Naatta gemi77ishaadduppe attin,
hayqqabeykku” yaageedda.
40 Hewaappe guyye asay A bolla miicceedda; shin asaa ubbaa kare kessi-
ide, naatti aawuwaanne aatto hewaan barenanna de7iyaa A kaalliyaawant-
tanne akkiide, naatta de7iyaasaa geleedda.
41 Yesuusi naatti kushiyaa oyqqiide, “Xaalitaa, quumii” † yaageedda;
hewaa bilethay, “Guutha naattee, taani neena dendda gay” giyaawaa.

† **5:41** *Xaalitaa, quumii:* Ha qaalatuu Aramaayike geetettiyaa qaalaan Yesuusa wodiyaan Paalestine gaden haasayettiyaawaa. Xaalitaa giyaawenne quumi giyaawe amaarathuwaa qaalaa gidenna. Shin Griikiyaa qaalaa.

42 Naatta ellekka dendda eqqaade hamettaaddu; iza tammanne laa77u laythaa naatto; hewe haniyaawaan asay daro maalaletteedda.
43 Yesuusi hewaa unttunttu oossinne odenna mala, unttuntta minissi azaziide, “Iziw miyaabaa immite” yaageedda.

6

Yesuusa Naazireeten Akkennaan Ixxeeddino (Mat 13:53-58; Luq 4:16-30)

1 Yesuusi hewaappe kesiide, bare gadiyaa Naazireete katamaa beedda; A kaalliyaawanttukka A kaalliide beeddino.
2 Sambbataa gallassi Ayihuda woosa golliyan tamaarissuwaa doommeedda; I tamaarssiyaawaa siseedda cora asay maalalettiide, “Hawe ha ubbabaa haqappe demmeeddee? Ha aw imetteedda aadho eratethay ayee? Xoossay oothiyaa malaataa I wooti oothii?
3 Hawe anaaxiyaa * gidennee? Mayraami na7aa, Yayiqooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoona ishaa gidennee? A michchatuu nuunanna hawaan de7iyaawantta gidikkinoo?” yaagiide, I giyaawaa akkennaan ixxeeddino.
4 Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaan, bare dabbatuwaaninne barenttu soy asaan bonchchettennawaappe attin, ubbasan bonchchettee” yaageedda.
5 I hewaan bare kushiyaa amareedda asatuwaa bolla wothiide, unttuntta patheeddawaappe attin, cora malaataa oothanaw aynne danddaybeenna.
6 Asay ammanibeenna diraw maalaletteedda.

Yesuusi Tammanne Laa77u Barena Kaalliyaawanttu Tamaarissanaadan Kiitteedda (Mat 10:5-15; Luq 9:1-6)

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaa heeran de7iyaa qeeri katamatuwaan yuuyyi yuuyyiide, asaa tamaarsseedda.
7 Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, laa77uwaa laa77uwaa kiitteedda; qassi unttunttoo iita ayyaanatuwaa kessiyaa maataa immeedda.
8 Unttuntta, “Ogiyaa xam77aappe attin, qumaa, qarcciitiyaa, hinttew miishshaa ayaanneekka oyqqoppite.
9 Hinttenttu gediyaan caammaakka wothite; shin laa77u mayuwaa mayyoppite” yaageedda.
10 Qassikka unttuntta, “Hinttentta asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, he golliyan utti aggite.
11 Hinttentta asay mokkennasaa woy hintte odiyaabaa sisennasaa haqa gidooppekka, he gadiyaan de7iyaa asaw hewe markka gidana mala, hewaappe kesiidde, hintte gediyaappe baanaa shocite” † yaageedda.
12 Tammanne laa77u A kaalliyaawanttu biide, asay barenttu nagaraappe simmanaadan, qaalaa odeeddino.
13 Unttunttu asaappe daro iita ayyaanatuwaa kessiide, harggiyaa asaa coraa zaytiyaa okkiide patheeddino.

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa (Mat 14:1-12; Luq 9:7-9)

---

* **6:3** *anaaxiyaa:* Griike bilethaan shuchchaa woy urqqaa melissiide medhdhiyaa asaa giide go77ettee. † **6:11** *hintte gediyaappe baanaa shocite:* Hawe asay ixxeeddawaa bessiyaawaa. **6:13** Yay 5:14

14 Asay Yesuusa sunthaa denthiyaa diraw, Kaatiyaa Heroodise hewaa ubbaa siseedda; itti itti asay, “Xammaqiyaa Yohaannisi hayquwaappe denddeedda; hewaassi aw wolqqaama malaataa oothiyaa wolqqay de7ee” yaageedda.

15 Shin haranttu A, “Hawe Eelaasa” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Hawe beni wode nabatuwaa malatiyaa nabiyaa” yaageeddino.

16 Shin Heroodise hewaa siseedda wode, “Hewe taani qoodhiyaa muucisseedda xammaqiyaa Yohaannisa. I hayquwaappe paxeedda” yaageedda.

17 Ayissi gooppe, Heroodise bare ishaa Piliphphoosa machchatto Herodiyaado akki wotheedda; Heroodise izi diraw, bare huuphew asaa kiittiide, Yohaannisa oythiide, qashissi wotheedda.

18 Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni ne ishaa machchatto akkanaw bessenna” yaagi wotheedda.

19 Heroodiyaada Yohaannisaw uluwaan morkkiyaa oyqqaade A wodhissanaw koyyaaddu; shin danddayabeykku.

20 Yohaannisi xillo asanne geeshsha asaa gideeddawaa Heroodise ereedda diraw, aw yayyiide, loythi naagi wotheedda; Yohaannisi giyaawaa sisiide, bare wozanaan darissi metootiiddekka aabaa nashechchaan siseedda.

21 Heroodise bare yeletteedda gallassi, gadiyaa ayissiyaawanttoo, shaalaqatuwaassinne Galiilaan de7iyaa wolqqaama asaw shoobiyaa giigisseedda wode, wurssethaan Heroodiyaada injje gallassaa demmaaddu.

22 Heroodiyaadi naatta imathaa mokkiyaasaa gela duraade, Heroodisanne A imathatuwaa nashechchaaddu; Hewaappe guyye kaatii naattiw, “Neena lo77eeddawaa ayaa gidooppenne taana oochcha; taani new immana” yaageedda.

23 Qassi iziw darii caaqqiide, “Neeni oochcheeddawaa ayaa gidooppekka, taani new immana; haray atto, ta kawutethaappe baggaa gidooppekka, taani new immana” yaageedda.

24 Naatta kare kesaade bare daayo, “Ayaa imma goo?” yaagaade oochchaaddu.

I daaya, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa imma ga” yaagaaddu.

25 Naatta ellekka kaatiyaakko baade A, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa wociitiyaan wothaade, neeni ha77i taw immanaadan koyyay” yaagaaddu.

26 Hewaappe guyye kaatii darii qaretteedda; shin bare caaquwaa dirawunne bare imathatuwaa diraw iziw caaqqeedda caaquwaa kolanaw koyyibeenna.

27 Hewaa diraw, ellekka naagiyaawaa kiittiide, Yohaannisa huuphiyaa ahana mala azazeedda; naagiyaawe qasho golle biide, Yohaannisa qoodhiyaa muuceedda.

28 He muuceeddawaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeedda; naatta qassi bare aattiw immaaddu.

29 Yohaannisa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode yiide, A anhaa afiide moogeeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalsseedda Taarikiyaa (Mat 14:13-21; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

30 Yesuusi kiitteeddawanttu simmiide, Yesuusanna gakettiide, barenttu ootheeddabaanne barenttu tamaarsseeddabaa ubbaa Yesuusassi odeeddino.

31 Biya asaynne yiyaa asay darina, haray atto qumaa maanawukka unttuntta gathennaan ixxeedda diraw, Yesuusi unttuntta, “Nuurekka guuthaa shemppi akkanaw asay baynnasaa boytte” ‡ yaageedda.
32 Yesuusinne unttunttu barenttu xalalaa wonggiriyaan uttiide, asay baynnasaa beeddino.
33 Unttunttu biishshin, cora asay unttuntta be7iide ereedda; katamaa ubbaappe gediyaan woxxiidde, unttunttu biyaasaa unttunttuppe kasetiide gakkeeddino.
34 Yesuusi wonggiriyaappe kesiide, cora asaa be7eedda; asay heemmiyaa asay baynna dorssaa mala gideedda diraw, qarettiide asaa darobaa tamaarissuwaa doommeedda.
35 Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynna sa7aa; ha77i sa7aykka qammidiggeedda;
36 asay heeraanne qeeri katamatuwaa giddo biide, barenttoo miyaabaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.
37 Shin Yesuusi zaariide unttuntta, “Asaw miyaabaa hintte immite” yaageedda.
Hewaappe guyye unttunttu, “Nuuni biide, laa77u xeetu biraa santtimiyaa § qumaa shammiide, asay maanaw immanee?” yaagiide A oochcheeddino.
38 Yesuusi unttuntta, “Hinttenttoo aappun daabbuu de7ii? Biide be7ite” yaageedda.
Unttunttu be7iide, “Ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa” yaageeddino.
39 Yesuusi barena kaalliyaawantta asaa ubbaa citan citan shaakki shaakkiide, maataan utissana mala azazeedda.
40 Asay xeetuu xeetuunne ishatamuu ishatamuu citan citan utteeddino.
41 Yesuusi ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa xeelliide, Xoossaa galateedda; daabbotuwaa menthiide asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttussi immeedda; qassi laa77u moliyaakka unttunttu ubbaw shaakkeedda.
42 Asay ubbay miide kalleeddino.
43 Hewaappe guyye atteedda daabbotuwaa dokkaynne moliyaa dokkay tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa Yesuusa kaalliyaawanttu dentheeddino.
44 Daabbuwaa meedda attuma asay ichcheshu sha77a.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiidde Beedda (Mat 14:22-33; Yoh 6:15-21)

45 Ellekka Yesuusi he cora asaa moyizziide, barena kaalliyaawanttu wonggiriyaan geliide, abbaappe hefinthan de7iyaa Beetesayda giyaa katamaa bareppe sinthatiide baanaadan azazeedda.
46 Unttuntta moyizzeeddawaappe guyyiyan, Xoossaa woossanaw zooziyaa keseedda.
47 Sa7ay qammiyaa wode wonggirii wombbaa gidduwan de7ishshin, Yesuusi wombbaappe gaxaan barekka de7ee.
48 Carkkuu A kaalliyaawanttukko carkkiyaa diraw, barena kaalliyaawantta wombbaa beetay metoothiyaawaa Yesuusi be7iide, kuttuu waassana haniyaa wode wombbaa bollan hamettiidde, unttunttukko yeedda; unttuntta yeggi aadhdhanaw koyyeedda.

‡ **6:31** *asay baynnasaa:* Hawe Galiilaa geetettiyaa wombbaappe pudehaa dola bagganna de7ee. 6:45 xeellite. **6:34** Pay 27:17; 1Ka 22:17; 2Od 18:16; Hiz 34:5; Mat 9:36 § **6:37** *biraa santtimiyaa:* Beni wodiyaan asaa gadiyan itti gallassaa uniyaa oothi peesheedda asaw itti biraa santtimii imettee. Mat 20:2 xeellite.

49 Shin wombbaa bollan I hamettishshin, unttunttu A be7iide, barenttoo moytilliyaa malatina waasseeddino.
50 Ayissi gooppe, unttunttu ubbay A be7iide, yashshaa kokkoreeddino; shin ellekka Yesuusi unttuntta, “Aynne baawa; taanattennee yayyoppite” yaageedda.
51 Yesuusi unttunttunna ittippe wonggiriyaan gelina, carkkuu woppu geedda; unttunttu daro maalaletteeddino.
52 Ayissi gooppe, unttunttu wozanay jolleedda diraw, unttunttu ukithaabaa akeekibeykkino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchatuwaa Patheedda
(Mat 14:34-36)

53 Unttunttu abbaa pinniide, Gensaareexa giyaa biittaa gakkeeddino; yaani wongiriyaa gaxaa shiishshi qachcheeddino.
54 Unttunttu wonggiriyaappe wodhdhiyaawaan, asay ellekka Yesuusa erinne
55 hewaa heeran de7iyaa gadiyaa ubbaan woxerettiide, hargganchchatuwaa shanchchamaan tookkiide, “Yesuusi de7ee” giina siseeddasaa ahuwaa doommeedda.
56 Yesuusi beeddasaa ubbaan qeeri katamaan gidina, wolqqaama katamaan gidina, heeraa giddon gidinakka, geyaa denbbaan asay hargganchchatuwaa aakko afee. Yesuusi bare mayuwaa macaraa gidooppenne hargganchchatuwaa boshissana mala, asay A woosseedda; bochcheedda ubbay paxeedda.

7

Yesuusi Asaa Wogaappe Koshshennawaa Phalqqeedda
(Mat 15:1-9)

1 Parisaawatuunne Yeerusalaameppe yiide, Muse higgiyaa tamaarissiyaa amareedda asatuu Yesuusakko shiiqeeddino.
2 Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittu ittu tuna kushiyan, hewaa giyaawe meecettennaan qumaa miyaawantta * be7eeddino.
3 Ayissi gooppe, Parisaawatuunne Ayihuda asay ubbay barenttu aawatuwa wogaa naagiide, barenttu kushiyaa loythi meecettennaan miikkino.
4 Qassi geyaappe yiidekka meecettennaan de7iidde miikkino. Qassi unttunttu barenttu aawatuwappe akkeedda hara cora wogay de7ee; hewekka wanccaa, keriyaa, birataappe medhdheedda miishshaanne arssaa meecciyaa wogaa.
5 Parisaawatuunne Muse higgiyaa tamaarssiyaawanttu Yesuusa, “Neena kaalliyaawanttu ayissi nu aawatuwa wogaa kaallennaan ixxiide, barenttu kushiyaa meecettennaan qumaa miinoo?” yaagiide oochcheeddino.
6-7 Yesuusi unttuntta hawaadan yaageedda; “Isiyaasi timbbitiyaa odeedda wode, hinttenttubaa, lo77a malatiyaa iitatubaa xaafeeddawaadankka,
‘Xoossay, “Hawe asay taana
bare bolla doonan bonchchee.
Shin unttunttu wozanay taappe haakuwaan de7ee;
asay taw mela goyinnee.
Ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa
Xoossaa higgiyaa malatissiide tamaarssee” geedda’

* **7:2** *meecettennaan qumaa miyaawantta:* Ayihude asatuwaa wogaan meecettenna kushiyan qumaa muussay tunaadan paydettee. Hewaassi qumaa maanappe kasenna kushiyaa meechchaa loythi minissiino.

yaagiide timbbitiyaa tumuwaa odeedda.
8 "Xoossaa azazuwaa hintte aggiide, asaa wogaa minissiide naagiita" yaageedda.
9 Qassikka Yesuusi, "Hinttenttu hintte wogaa naaganaw Xoossaa azazuwaa aggiita.
10 Ayissi gooppe Muse, 'Ne aabbanne ne daayo bonchcha' Qassi, 'Bare aabbanne bare aatto boriyaawe hayquwan muretto' yaageedda.
11 Shin itti uraw bare aawuwaa woy bare aatto maaddiyaabay de7ishshin I, 'Hawe qurbbaaniyaa; hawaa guussay Xoossaabaa giyaawaa' gooppe,
12 I bare aawuwaa woy bare aatto wodeppe maaddanaawaa aynne koyyikkita.
13 Ha hanotaan hintte hinttenttu wogaa naaganaw, Xoossaa qaalaa koliide, hewaa mala darobaa oothiita" yaageedda.

Asaa Tunissiyaawantta (Mat 15:10-20)

14 Yesuusi cora asaa qassikka barekko xeesiide, "Ubbay taani giyaawaa sisitenne akeekite.
15 Asaappe kesiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, kareppe asaa giddo geliide, asaa tunissiyaabay aynne baawa;
16 sisanaw haythay de7iyaa uray ooninne siso" yaageedda.
17 Yesuusi cora asaa aggiide soy geleedda wode, A kaalliyaawanttu he leemisuwaabaa A oochcheeddino.
18 I unttuntta, "Hinttenttookka qassi gelibeennee? Kareppe asaa wozanaan geliyaabay aynnee asaa tunissanaw danddayennawaa akeekiitee?
19 Ayissi gooppe, qumay asaa uluwaa giddo geliide, karew kesiyaawaappe attin, asaa wozanaa giddo gelenna" yaageedda. Hawaadankka Yesuusi qumaa ubbay tuna gidennawaa erisseedda.
20 Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; "Asaa tunissiyaabay asaa wozanaa giddoppe kesiyaabaa.
21 Ayissi gooppe, asaa wozanaa giddoppe kesiyaawe iita qofaa; woshummiyaawaa; wuu77iyaawaa; wodhiyaawaa; caaratethaa;
22 yoratethaa; uuziyaa woy barena dosiyaawaa; iitatethaa woy cimmiyaawaa; geniyaa; maccawaa amottiyaawaa; qanaatiyaawaa; boriyaawaa woy zigiriyaawaa; ayyuwaa; eeyatethaa.
23 Ha iitabay ubbay asaa wozanaa giddoppe kesiide, asaa tunissee" yaageedda.

Itti Giriike Mishiratti Ammanuwaa (Mat 15:21-28)

24 Yesuusi hewaappe aggiide, Xiiroosanne Sidoonaa giyaa katamatuwaa matan de7iyaa gadiyaa biide, itti golliya geleedda; qassi I yaani de7iyaawaa ooninne eranawaa koyyibeenna; shin qosettiide gami77anaw danddayibeenna.
25 Shin bare guutha naatti bolla iita ayyaanay de7iyaa itti mishiratta Yesuusabaa sisaade, ellekka aakko yaanne A gediyaan guufannaa aggaaddu.
26 He mishiratta Ayihuda asa gidukku; A yeletteeddawekka Sooriyaa giyaa gadiyaana; A bare naattippe xalahiyaa kessana mala, Yesuusa woossaaddu.
27 Shin Yesuusi zaariide, "Naanay kasetiide qumaa kallino; ayissi gooppe, naanaa qumaa akkiide, kanatuwassi † oliyaawe lo77a gidenna" yaageedda.

7:6-7 Isa 29:13 **7:10** Kes 20:12; 21:17; Wog 20:9; Zar 5:16 † **7:27** *kanatuwaassi:* Ha qaalaa itti itti Ayihude asay, Ayihude gidenna asatuwaassi go77ettiyaawaa.

28 Mishiratta zaaraade, “Tumakka ta Godaw, haray atto samppaa
miyyiyaan de7iyaa kanatuukka naanatuwappe atteedda suuppaa miino”
yaagaaddu.
29 Yesuusi qassi izo, “Ha neeni hasayeedda qaalaa diraw, xalahii ne
naattippe keseedda; simmi ne soy ba” yaageedda.
30 Mishiratta bare soy biyaa wode, izi naattippe xalahii kesina, hiixan
giseeddawunno demmaaddu.

Yesuusi Tullenne Duude Gideedda Itti Bitaniyaa Patheedda

31 Yesuusi Xiiroosa gadiyaappe kesiide, Sidoonaannanne Tammu Kata-
maa giyaa gadiyaanna kanthiide, Galiilaa Abbaakko beedda.
32 Asay tullenne duude gideedda bitaniyaa Yesuusakko ahiide, bare
kushiyaa A bollan wothana mala, Yesuusa woosseeddino.
33 Yesuusi barekka he bitaniyaa cora asaappe gaxaa kessiide, bare birad-
hdhiyaa A haythaan yeddeedda; qassi cuchchaa cuchchiide, A inxxarssaa
bochcheedda.
34 Saluwaa pude xeelliide, tookki shemppiide, “Eftahi” ‡ yaageedda; hewaa
giyaawe dooyetta giyaawaa.
35 Bitaniyaa haythay ellekka dooyetti aggeedda; qassi A haasayenna
inxxarssaykka biletti aggeedda; bitani aynne waayyettennan haasayii
aggeedda.
36 Yesuusi asaw, “Hawaa oossinne odoppite” yaagiide odeedda; shin I
darissi minissi odina, asay qassi oduwaa yaa darisseedda.
37 Hewaa siseedda asay ubbay daro maalalettiide, “Ubbabaakka I loythi
oothee. Haray atto tulliyaakka sissee; qassi duudiyaakka haasayissee”
yaageeddino.

8

Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mat 15:32-39)

1 Hewode, cora asay qassi Yesuusakko shiiqeedda; asaw miyaabay dhay-
ina, Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko xeesiide,
2 “Ha cora asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gami77iide,
miyaabaa aynne demmibeenna diraw, taani unttunttoo qarettay.
3 Taani unttuntta koshaanna soy yeddooppe, biidde ogiyaan daaburiide
kunddana; ayissi gooppe, ittu ittu haakosaappe yeedda” yaageedda.
4 A kaalliyaawanttu zaariide, “Ha asay bayinna saan ha asaa ubbaa
mizanaw gidiyaa qumaa demmanaw danddayiyaawe oone?” yaageeddino.
5 Yesuusi unttuntta, “Hinttenttoo aappun daabbuu de7ii?” yaagiide
oochcheedda.
Unttunttu, “Laappu daabbuu de7ee” yaageeddino.
6 Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaagiide azazeedda; qassi laappu daabbu-
uwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthiide, asaw gishana
mala, barena kaalliyaawanttoo immeedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he
cora asaassi gisheeddino.
7 Unttunttoo qassikka amareedda suuppaa moletuu de7iino; Yesu-
usi hewanttookka Xoossaa galatiide, asaw gishana mala, barena kaal-
liyaawantta azazeedda.
8 Asay ubbay miide kallina atteedda dokkay laappu zambbeeliyaa
kumeeddawaa A kaalliyaawanttu dentheeddino.

‡ **7:34** *“Eftahi”:* Ha qaalay Yesuusi ha alamiyaan de7iidde tamaarissiyaa wode, go77ettiyaa Ara-
maayike yaagettiyaa qaalaan haasayeeddawaa.

9 Qumaa meedda asay oyddu sha77a gidana; hewaappe guyyiyan, Yesuusi
asaa yeddeedda.
10 I qassi barena kaalliyaawanttunna ellekka wonggiriyaan geliide, Dalm-
manutaa * giyaa gadiyaa beedda.

Parisaawatuu Barenttoo Malaatay Oosettana Mala Oochcheeddino (Mat 16:1-4)

11 Parisaawatuu yiide, Yesuusanna palumaa doommeeddino.
Yesuusa paaccanaw koyyiide, saluwaappe malaataa barentta bessana
mala oochcheeddino.
12 Yesuusi darissi tookki shemppiide, “Ha wodiyaa asay ayissi malaataa
koyyii? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha wodiyaa asaw malaatay
ubbaakka imettenna” yaageedda.
13 Qassi unttuntta hewaan aggiide, zaari wonggiriyaan geliide, abbaappe
hefintha pinneedda.

Parisaawatuwaa Irshshuwaanne Heroodisa Irshshuwaa (Mat 16:5-12)

14 Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa afanawaa dogeeddino; unttunttoo
wongiriyaa giddon itti ukithaappe haray baawa.
15 Yesuusi unttuntta, “Hinttentta erite; Parsaawatuwaa irshshuwaap-
penne Heroodisa † irshshuwaappe naagettite” yaagiide azazeedda.
16 Unttunttu barenttu giddon, “I hawaa giyaawe nuussi qumay baynna
diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.
17 Yesuusi unttunttu giyaawaa eriide, “Hinttenttoo daabbuu bayinnawaa
ayissi haasayiitee? Ha77i gakkanaw hinttew gelennee? Woy akeekikkitee?
Hintte wozanay jolleeddee?
18 Hinttenttoo ayfii de7ee; be7ikkitee? Qassi haythay de7ee; siskkitee?
Hinttenttoo hassayettennee?
19 Taani ichcheshu daabbuwaa ichcheshu sha77a asaw mentha im-
meedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?”
yaageedda.
Unttunttu, “Tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeedda dokkaa den-
theeddo” yaageeddino.
20 “Taani qassikka laappu daabbuwaa oyddu sha77a asaw menthaade
immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?”
yaageedda.
Unttunttu, “Laappu zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo”
yaageeddino.
21 I qassi, “Ha77ikka akeekibeykkitee?” yaageedda.

Yesuusi Beetesaydan Itti Qooqaa Patheedda

22 Yesuusinne A kaalliyaawanttu Beetesayda giyaa katamaa beeddino;
asatuu qooqa bitaniyaa Yesuusakko ahiide, he bitaniyaa bochchana mala,
A woosseeddino.
23 Yesuusi qooqa bitaniyaa kushiyaa oyqqiide, heeraappe gaxaa
kesseedda; A ayfiyaan cuchchiide, bare kushiyaa A bolla wothiide, “New
ayentto beettii?” yaagiide oochcheedda.
24 Bitani dhoqqiide, “Taani asaa be7ay; shin asay hamettiidde, mithaa
malatee” yaageedda.

---

* **8:10** *Dalmanutaa:* Hawe erettenna sa7aa. † **8:15** *Heroodisa:* Hawe Heroodise Anttiphaasa geetettiyaa wogga Heroodisa geetettiyaawaa na7aa. **8:18** Erm 5:21; Hiz 12:2; Mar 4:12

25 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shirettiide bitaniyaa ayfiyaan bare kushiyaa wotheedda. A ayfii paxeedda; bitaniikka loythi xeelleedda; qassi ubbabaakka geeshshiide be7eedda.
26 Yesuusi bitaniyaa, “Heeraa geloppa” yaagi A soy yeddeedda.

Phexiroosa Ammanuwaanne A Markkatethaa
(Mat 16:13-20; Luq 9:18-21)

27 Yesuusi barena kaalliyaawanttunna Qiisaariyaa Piliiphphoosa de7iyaa qeeri heeratuwaa beedda; I biishshin ogiyaan Yesuusi, “Taana asay oona gii?” yaagiide barena kaalliyaawantta oochcheedda.
28 A kaalliyaawanttu, “Itti itti asay neena, ‘Xammaqiyaa Yohaannisa’ gee; haranttuu, ‘Eelaasa’ giino; qassi haranttuu, ‘Nabatuwaappe ittuwaa’ giino” yaageeddino.
29 Yesuusi unttuntta, “Hintteshi taana oona giitee?” yaagiide oochcheedda.
Phexiroosi, “Neeni Dooretteedda Kiristtoosa” yaagiide zaareedda.
30 Yesuusi, “Tabaa oossinne odoppite” yaagiide unttuntta azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Waayyiyaabaa Koyruwaa Haasayee
(Mat 16:21-28; Luq 9:22-27)

31 Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Taani, Asaa Na7ay, darii waayyettanaw bessee; cimatuu, qeesatuwaa kaappatuunne higgiyaa tamaarssiyaawanttu taana ixxanaw bessee; unttunttu taana wodhanawunne taani heezzenthiyaa gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide tamaarissuwaa doommeedda.
32 Hewaa I unttunttoo geeshshiide odeedda; Phexiroosi A itti bagga zaariide, zoretaa doommeedda.
33 Shin Yesuusi guyye simmiide, barena kaalliyaawantta xeelliide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, kichcha ta matappe! Neen asay qoppiyaawaa qoppaasappe attin, Xoossay qoppiyaawaa gidenna” yaageedda.

Yesuusa Kaalussay Oochchiyaa Gatiyaa
(Mat 10:38-39; 16:24-28; Luq 9:23-27; 14:26-27)

34 Yesuusi cora asaanne barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, “Taana kaallana koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaddo; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana kaallo.
35 Ayissi gooppe, bare shemppuwaa ‡ ashshana koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw bare shemppuwaa bayizziyaa uray ashshanawaa.
36 Itti uray sa7aan de7iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee?
37 Itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayi?
38 Xoossaa ammanenna ha nagaranchcha yeletaa wodiyaan, itti uray taananinne ta qaalaan yeellatooppe, taanikka, Asaa Na7ay, qassi ta Aawuwaa bonchchuwan geeshsha kiitanchchatuwaanna yiyaa wodekka, aani yeellatana” yaageedda.

9

Yesuusa Malay Laametteeddawaa Odiyaa Taarikiyaa
(Mat 17:1-13; Luq 9:28-36)

‡ **8:35** *shemppuwaa:* Griikiyaa qaalaan izaawaa woy asaa shemppuwaa geetetti biletteedda.

1 Yesuusi unttuntta, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareedda asatuu Xoossaa kawutethay wolqqaanna yiyaawaa be7ennaan hayqqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.
2 Yesuusi usuppun gallassaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa akkiide, unttunttu xalalaa wolqqaama deriyaa bolla kesseedda; unttunttu sinthaan laametteedda;
3 A mayuukka phooleedda; sa7aan mayuwaa meecciyaa ooninne geeshshanaw danddayennawaa keenaa darii booxxeedda.
4 He heezzu Yesuusa kaalliyaawanttu, Eelaasinne Muse Yesuusanna haasiyaawantta be7eeddino.
5 Phexiroosi Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a; nuuni heezzu daasatuwaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, qassi ittuwaa Eelaasassi keexxana” yaageedda.
6 I waaganenttonne eribeenna; ayissi gooppe, ikka yokkonttukka darii yayyeeddino.
7 Hewaappe guyyiyan, shaarii yiide unttuntta kammina shaariyaappe, “Hawe taani siiqiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite” giyaa qaalay yeedda.
8 Ellekka unttunttu yuushshi aathi xeelliyaa wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne barenttu matan be7ibeykkino.
9 Unttunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi unttuntta, “Taani, Asaa Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, hintte be7eeddabaa oossinne odoppite” yaagiide azazeedda.
10 I azazeeddawaa unttunttu, “ ‘Eeno’ giide, ha hayquwaappe denddiyaawaa giyaawe waagiyaawe” yaagiide, barenttu giddon haasayetteeddino.
11 Unttunttu Yesuusa, “Higgiyaa tamaarssiyaawanttu ayissi, ‘Eelaas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino.
12 I zaariide yaageedda; “Tumakka, Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigissee; yaatina, ayissi Xoossaa Maxaafay, ‘Asaa Na7ay darii waayyettananne ixettana’ yaagii?
13 Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas yeedda; qassi aabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaadankka, asay A bare koyyeeddabaa ootheedda” yaageedda.

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda (Mat 17:14-21; Luq 9:37-43)

14 Yesuusi, Phexiroosi, Yayiqoobinne Yohaannisi yokko Yesuusa kaalliyaawanttukko simmiide yiyaa wode, cora asay he kaalliyaawanttu yuushshuwaan eqqeeddawaanne higgiyaa tamaarissiyaa amareedda asatuu unttunttunna palumettiyaawantta be7eeddino.
15 He cora asay Yesuusa be7eedda wode maalaletti dagammiide, ellekka aakko woxxi yiide, A saroteedda.
16 Yesuusi barena kaalliyaawantta “Unttunttunna ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda.
17 He cora asaa giddoppe itti bitani zaariide, “Tamaarissiyaawoo, ta na7aa bollan haasayaa diggiyaa iita ayyaanay de7iyaa diraw, A neekko akkaade yaaddi.
18 Ha iita ayyaanay A oyqqiyaa wode ubbaan, A olee; A doonaannakka hoommuu paarottee; qassi achchaa garccissee; bollaakka zoolissee. Aappe ha iita ayyaanaa kessana mala, neena kaalliyaawanttoo odaaddi, shin kessanaw danddaybeykkino” yaageedda.

9:2 2Ph 1:17-18

19 Yesuusi zaariide unttuntta, “Ammanenna ha wodiyaa asaw! Taani hinttenttunna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttenttubaa awude gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akki yiite” yaageedda.
20 Unttunttu na7aa aakko aheeddino; he iita ayyaanay Yesuusa be7eedda man77iyankka na7aa kokkorssii aggeedda; na7ay sa7aan kunddiide, doonaanna hoommuu goppu giishshin gonddoretteedda.
21 Yesuusi he na7aa aawuwaa, “Hawe ne na7aa oyqqoodeppe woysa wode gidanee?” yaagiide oochcheedda.
Na7aa aabbu, “I na7atethaan de7iyaa wodiyaappe doommeedda.
22 A wodhanaw daro wode tamaaninne haathaan oleedda; shin neeni danddayooppe, nuussi qarettaade nuuna maaddaarikkii” yaageedda.
23 Yesuusi A, “Neeni danddayooppe gay? Ammaniyaa asaw ubbabay danddayettee” yaageedda.
24 Ellekka na7aa aabbu bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Taani ammanay; shin gujja ammananaadan, taana maaddaarikkii” yaageedda.
25 Yesuusi asay dari dari biyaawaa be7iide, iita ayyaanaa, “Na7aa tullenne duude udeedda ayyaanaw, ha na7aappe kesa gaade neena ta azazay; qassi zaarethaade aani geloppa” yaageedda.
26 He iita ayyaanay waassiide, na7aa darissi kokkorssiide, aappe keseedda. Na7ay hayqqeeddawaa malatina, daro asay, “Na7ay hayqqeedda” yaageedda.
27 Shin Yesuusi na7aa kushiyaa oyqqiide denthina, na7ay denddi eqqeedda.
28 Yesuusi soy geleeddawaappe guyyiyan, A kaalliyaawanttu Yesuusa dumma, “Nuuni he iita ayyaanaa kessanaw ayissi danddaybeykkoo?” yaagiide oochcheeddino.
29 Yesuusi zaariide, “Hewaa malay woosappenne xoomaappe attin, harabaan kesanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda
(Mat 17:22-23; Luq 9:43-45)

30 Unttunttu hewaappe denddiide, Galiilaanna aadhdhiide beeddino; Yesuusi bare de7iyaasaa ooninne erana mala koyyibeenna.
31 Ayissi gooppe, I barena kaalliyaawantta “Taana, Asaa Na7aa, asay asaw aathiide immananne wodhana; taani qassi heezzu gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana” yaagiide tamaarissee.
32 Shin unttunttoo I giyaawe gelibeenna; qassi A oochchanawukka yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?
(Mat 18:1-5; Luq 9:46-48)

33 Unttunttu Qifirinaahooma giyaa katamaa beeddino; soy geleeddawaappe guyyiyan, Yesuusi unttuntta, “Ogiyaan ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda.
34 Shin unttunttu biidde ogiyaan, “Nu giddon nu ubbaappe aadhdhiyaawe oone?” yaagiide palumetteedda diraw, co77u geeddino.
35 Yesuusi uttiide, tammanne laa77u barena kaalliyaawantta xeesiide unttuntta, “Ooninne sinthaw aadhdhana koyyooppe, ubbaappe guyye aadhdhiide, he ubbaw qooma gidanaw bessee” yaageedda.
36 Itti guutha na7aa oyqqiide, unttunttu giddon esseedda; he guutha na7aa idimmiide unttuntta,

37 “Hawanttu mala guutha naanaappe ittuwaa ta sunthan mokkiyaa ooninne taana mokkee; qassi taana mokkiyaa ooninne taana kiitteeddawaa mokkiyaawaappe attin, ta xalalaa mokkenna” yaageedda.

Yesuusi, “Nubaa Eqettenna Uray Nu Bagga” Yaageedda
(Luq 9:49-50)

38 Yohaannisi A, “Tamaarissiyaawoo, itti asay ne sunthan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

39 Shin Yesuusi yaageedda; “Ooninne ta sunthan malaataa oothiide, ellekka ta bolla iitabaa haasayanaw danddayiyaawe bayinna diraw diggoppite;

40 ayissi gooppe, nubaa eqettenna uray nu bagga.

41 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hintte tawantta Kiristtoosawantta gidiyaa diraw, ooninne hinttenttoo ta sunthan buliyaa haathaa ushanaw immooppekka, bare gatiyaa akkanawaa.

Nagaraa Gaasuwaa
(Mat 18:6-9; Luq 17:1-2)

42 “Taana ammaniyaa ha guuthatuwaappe ittuwaa balethiya oonanne, gaacciyaa wogga woxaa A qoodhiyaan qachchiide, abbaan A oliyaawe aw lo77a.

43-44 Ne kushii neena balethooppe, qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaanna * qassi ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan geliyaawaappe, duuxa kushiyaanna de7uwaa geliyaawe new lo77a.

45-46 Ne gedi neena balethooppe, qanxxa ola; neen laa77u gediyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, dooma gidaade de7uwaa geliyaawe new lo77a.

47-48 Ne ayfii neena balethooppe, wooca ola; neeni laa77u ayfiyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, itti ayfiyaanna Xoossaa kawutethaa geliyaawe new lo77a.

49 “Qumaan maxiniyaa yeggiyaawaadan, tamay asaa ubbaa bolla yegettana.

50 Maxinii lo77a; shin I mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanitee? Hinttenttun maxinii de7o; † yaatiide ittu ittuwaanna sarotethaan de7ite” yaageedda.

10

Machchatto Yeddanaw Bessenna
(Mat 19:1-2; Luq 16:18)

1 Yesuusi hewaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagganna Yihudaa gadiyaa beedda. Cora asay shirettiide aakko shiiqina, kase I oothiyaawaadankka he asaa tamaarissuwaa doommeedda.

2 Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay bare machchatto yeddanaw nuussi higgii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

3 I zaariide, “Muse hinttentta waagi azazeeddee?” yaageedda.

4 Unttunttu, “Muse, ‘Itti asay bare machchatto paramaa immiide yeddo’ geedda” yaageeddino.

---

* **9:43-44** Hara Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, guxinii mule hayqqennasaanne qassi mulekka to7enna Gaannamiyaa tamaan, yaagee. 9:45, 47 xeellite. † **9:50** *Hinttenttun maxinii de7o:* Hawaa guussay Yesuusan ammaniyaawanttu barenttu ammanuwaappe denddo gaasuwan unttunttu bolla metuu gakkinttokka ittu ittuwanna sarotethaan de7anaw bessee. **10:4** Zar 24:1-4; Mat 5:13

5 Yesuusi zaariide unttuntta, “Hinttenttu odina sisennawantta gidiyaa
diraw, Muse ha azazuwaa hinttenttoo xaafeedda.
6 Shin Xoossay koyro medhdhiyaa wode, attuma asanne macca asa oothi-
ide, unttuntta medhdheedda.
7 Hewaa diraw, itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare
machchattinna ittuwaa gidee;
8 unttunttu laa77atuu itti asho gidiino; hewaa diraw, unttunttu itti asa
gidiyaawaappe attin, laa77u asa gidikkino.
9 Hewaa diraw, Xoossay ittippe gatheeddawaa asay shaakkoppo”
yaageedda.
10 Unttunttu soy simmeedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu ha
yewuwaabaa Yesuusa zaari oochcheeddino.
11 Yesuusi unttuntta, “Bare machchatto yeddiide, hararo akkiyaa uray
ooninne izinna woshummee.
12 Qassi maccawunnakka bare asinaappe kesaade hara asinaa gelooppe
woshummaw” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjjeedda
(Mat 19:13-15; Luq 18:15-17)

13 Yesuusi guutha naanaa bochchana mala, itti itti asay naanaa aakko
aheedda; shin Yesuusa kaalliyaawanttu he asaa seereeddino.
14 Yesuusi hewaa be7iide, barena kaalliyaawantta hanqqetteedda; unt-
tuntta, “Guutha naanay taakko yiyaawantta diggoppite; ayissi gooppe, Xoos-
saa kawutethay hawanttu malaassa.
15 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan
akkenna uray ooninne he kawutethaa ubbakka gelenna” yaageedda.
16 Guutha naanaa idimmiide, bare kushiyaa unttunttu bolla huuphiyan
huuphiyan wothiide, unttuntta anjjeedda.

Miishshaa Siiqussay Ahiyaa Metuwaa
(Mat 19:16-30; Luq 18:18-30)

17 Yesuusi baanaw keseedda wode, itti bitani woxxiidde yi A sinthan
gulbbatiide, “Lo77o tamaarssiyaawoo, medhinaa de7uwaa laattanaw taani
ayaa oothoo?” yaagiide A oochcheedda.
18 Yesuusi, “Ayissi taana lo77oo gay? Xoossaa xalalaappe attin, hara
lo77uu ooninne baawa.
19 Xoossaa azazuwaa, ‘Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; word-
duwaa markkattoppa; cimmoppa; ne aabbanne ne daayo bonchcha’
yaagiyaawaa eraasa” yaageedda.
20 Bitani Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, taani hewaa ubbaa na7atethaappe
doommaade ha77i gakkanawukka naagay” yaageedda.
21 Yesuusi bitaniyaa doseedda; A caddi xeelliide, “New ittibay pacceedda;
baade new de7iyaabaa ubbaa zal77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma;
neen saluwan durettana. Yaatowaappe guyyiyan yaade taana kaalla”
yaageedda.
22 Shin bitani hewaa sisiide, I daro dure gidiyaa diraw, bare som77iyaa
dhumissiide, nashettennaan aggiide beedda.
23 Yesuusi barena kaalliyaawantta yuushshi aathi xeelliide, “Daro dure
asay Xoossaa kawutethaa gelanaw waani metanddeeshsha!” yaageedda.

10:6 Dom 1:27; 5:2 **10:8** Dom 2:24 **10:19** Kes 20:12-16; Zar 5:16-20

24 A kaalliyaawanttu A haasayaa sisiide maalaletteeddino; shin Yesuusi qassikka unttuntta, “Naatoo, Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! *
25 Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe, gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanawe matattee” yaageedda.
26 Yesuusa kaalliyaawanttu maalalettiide, “Yaatina, oone attanaw danddayiyaawe?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino.
27 Yesuusi unttuntta caddi xeelliide, “Hawe Xoossaw danddayettiyaawaappe attin, asaw danddayettenna; ayissi gooppe, Xoossaw ubbabaykka danddayettee” yaageedda.
28 Phexiroosi Yesuusa, “Be7a; nuuni nubaa ubbaa aggiide, neena kaalleeddo” yaageedda.
29 Yesuusi, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw, golliya woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa ageedda asay ooninne,
30 ha77i ha wodiyaan xeetu dakkuwaappe dariya golletuwaa, ishatuwaa, michchatuwaa, aatto, naanaa, gadiyaa, qassi metuwakka akkanawaa. Sinthappe yaana wodiyankka medhinaa de7uwaa akkanawaa.
31 Shin coratuu ha77i sinthan de7iyaawanttu guyye aadhdhana; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthaw aadhdhana” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Heezzenthuwaa Odeedda
(Mat 20:17-19; Luq 18:31-34)

32 Unttunttu Yeerusalaame biidde, ogiyaan de7iino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuuppe sinthanna hamettee. Unttunttu maalaletteeddino; A kaalliyaawanttu yayyeeddino. Zaariide tammanne laa77u barena kaalliyaawantta gaxaa kessiide, barena gakkanabaa dummayiide unttunttussi hawaadan yaagiide odeedda;
33 “Be7ite; nuuni Yeerusalaame ha77i kesoytte; yaani taana, Asaa Na7aa, qeesatuwaa kaappatuwassinne Muse higgiyaa tamaarssiyaawanttussi aathiide immana. Unttunttu ta bollan hayquwaa pirddaa pirddana; qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immana.
34 He Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccananne cuchchana; taana lissuwan shocananne wodhana; taani qassi heezzu gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana.”

Yayiqoobinne Yohaannisi Woosseedda Woosaa
(Mat 20:20-28)

35 Zabiddiyoosa naanay Yayiqoobinne Yohaannisi Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, nuuni neena woossiyaabaa ubbabaa nuussi oothaarikkii” yaageeddino.
36 Yesuusi unttuntta, “Taani hinttenttoo ayaa oothoo?” yaageedda.
37 Unttunttu A, “Ne bonchcho kawutethaan neeni uttiyaa wode, nuuppe ittuwaa neeppe ushechcha bagganna qassi ittuwaa haddirssa bagganna utissaarikkii” yaageeddino.
38 Shin Yesuusi unttuntta, “Hinttenttu ayaa woossanaw bessinttokka erikkita; taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa ushanaw danddayiitee? Qassi taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataa † xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.

---

* **10:24** *wooti metanddeeshsha:* Hawaa itti itti bilethay barew de7iyaabaan ammanettiya asaa yaage.
† **10:38** *xinqqataa:* Hawaa guussay Yesuusa gakkeedda metuwaa xu7aa guussaa.

39 Hewaappe guyye unttunttu zaariide, “E danddayeetto” yaageeddino.
Yesuusi qassi, “Taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa hintte ushana; taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataakka hintte xammaqettana.
40 Shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna uttanawantta dooriyawe taana gidikke; shin he sa7ay Xoossay immanaw giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.
41 Yokko tammu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode, Yay-iqoobanne Yohaannisa hanqqetteeddino.
42 Yesuusi unttuntta ubbaa barekko xeesiide, hawaadan yaageedda; “ ‘Ayihuda gidennawantta mooddiyaawantta’ giide qoppiyaawanttunne hewantta kaalethiyaa asatuu barenttu asaa mooddiyaawaa eriita.
43 Shin hintte giddon hewaa mala gidenna; hintte giddon woggatana koyyiyaa ooninne hinttenttoo qoomaa gidanaw bessee.
44 Qassi hintte giddon ubbaappe bolla gidana koyyiyaa ooninne hintte ubbaw ayille gidanaw bessee.
45 Ayissi gooppe, haray atto taani, Asaa Na7aykka, asaw oothanawunne coratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Qooqaa Barxxamoosa Ayfiyaa Patheedda (Mat 20:29-34; Luq 18:35-43)

46 Unttunttu Iyarkko giyaa katamaa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunnanne cora asaanna Iyarkkoppe kesishshin, Ximoosa na7ay qooqay, Barxxamoosa giyaawe, ogiyaa doonan woossiidde utteedda.
47 Barxxamoos Naazireetiyaa Yesuusa gideeddawaa sisiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawite na7aa ‡ Yesuusaa, taana maaraarikki!” yaagussaa doommeedda.
48 Cora asay A, “Hayzza!” giide hanqqetteedda.
Shin, I bare kooshshaa kasewaappekka darissi dhoqqu oothiide, “Daawite na7aw, taana maaraarikki!” yaageedda.
49 Yesuusi ogiyaan eqqiide, “A haa xeesite” yaageedda.
Unttunttu qooqaa, “Aynne baawa; dendda eqqa; neena xeesee” yaagiide xeeseeddino.
50 Qooqay bare mayuwaa olii aggiide, guppi denddi eqqiide, Yesuusakko beedda.
51 Yesuusi A, “Taani new ayaa oothanaw koyyay?” yaageedda.
Qooqay, “Tamaarissiyaawoo, taani xeellanawaa koyyay” yaageedda.
52 Yesuusi A, “Ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. Elekka A ayfii xeellii aggina, ogiyaan Yesuusa kaallii aggeedda.

11

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda (Mat 21:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19)

1 Unttunttu Yeerusalaame matiidde, Debre Zayte Deriyaa matan de7iyaa Beetefaagenne Biitaaniyaa gakkeeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide,
2 “Hinttenttuppe sinthan de7iyaa heraa biite; yaa gelosaanna ooninne ubba toggibeenna qashuwan de7iyaa hare maraa hintte demmana; A billi haa akkiide yiite.

‡ **10:47** *Daawite na7aa:* Ayihude asatuu Xoossaan Okettowe Daawite zerethaappe yelettanawaa yaagiide qooppiyaa diraw, Xoossaan Okettowe “Daawite na7aa” yaagetti xeesettee.

3 Ooninne hinttentta, ‘Hewaa ayissi oothite?’ yaagiide oochchooppe, ‘Godaw * hawe koshshee; ellekka zaari haa yeddanawaa’ yaagite” yaageedda.
4 Unttunttu biide, hare maraa penggiyaa matan ogiyaan qachchi wotheeddawaa demmiide billeeddino.
5 Hewaan eqqeedda itti itti asatuu unttuntta, “Hare maraa wootanaw billiitee?” yaageeddino.
6 Yesuusa kaalliyaawanttu Yesuusi barentta azazeeddawaa odina, asatuu yeddii aggeeddino.
7 Unttunttu hare maraa Yesuusakko ahiide, barenttu mayuwaa A zokkiyaan wotheeddino; Yesuusi he hare maraa toggeedda.
8 Cora asay barenttu mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi harantuu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan hiixxeeddino.
9 Yesuusappe sinthanna hamettiyaa asaynne A geeduwaa kaalliyaa asay barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide,
“Xoossay galatetto!
Godaa sunthan yiyaawe anjjetteeddawaa.
10 Godaa sunthan yiyaa nu aawuwaa
Daawite kawutethay anjjetteeddawaa.
Saluwaa ubbaappe bolla saluwan
de7iyaa Xoossay galatetto”
yaageeddino.
11 Yesuusi Yeerusalaame biide, Geeshsha Golliyaa geleedda; qassi ubbabaa yuuyyi yuuyyi xeelleeddawaappe guyyiyan, sa7ay qammiyaa diraw, tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttunna Biitaaniyaa beedda.

Yesuusi Sheqqeedda Balasiyaa Mithatto (Mat 21:18-19)

12 Wonttetha gallassi unttunttu Biitaaniyaappe kesiide biishshin, Yesuusi koshatteedda.
13 Haakuwan itti balasiyaa giyaa mithatto haythaa mayya utteeddawunno be7iide, ooni eri I bolla ayfii beettooppenne giide, be7anaw izikko beedda; shin izikko I biyaa wode, haythaa xalalaappe attin, aynne ayfiyaa demmibeenna; ayissi gooppe, balasii ayfiyaa wodii gakkibeenna.
14 Yesuusi he balasatto, “Neeppe shirettiide medhinaw ooninne ayfiyaa mooppo” yaageedda. Yesuusa kaalliyaawanttu I giyaawaa siseeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Zali77iyaawantta Kesseedda (Mat 21:12-17; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

15 Unttunttu Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zali77iyaawanttanne shammiyaawantta kare yederssuwaa doommeedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraphpheezaanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa aathi yeggiide,
16 ooninne ayentto tookkiide, Geeshsha Golliyaa gibbiyaa giddonna aadhdhanawaa diggeedda.
17 Yesuusi asaa hawaadan yaagiide tamaarisseedda: “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta golli Ayihuda gidenna asay ubbay Xoossaa woossiyaa golle geetettana’ yaagettiide xaafeetti utteedda; shin hintte A bonqqanchchatuu qosettiyaa gonggoluwaa kesseeddita.”
18 Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiyaa tamaarssiyaawanttu hewaa sisiide, A wodhana ogiyaa koshshaa doommeeddino; shin cora asay I tamaarissiyaawaan maalalettiyaa diraw, aw yayyeeddino.

---

* **11:3** *Godaa:* Hawaa guussay hariyaa godaa. **11:9** Maz 118:25-26 **11:17** Isa 56:7; Erm 7:11

19 Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusinne A kaalliyaawanttu katamaappe
gaxaa keseeddino.

Balasiyaa Giyaa Mithatta Melaaddu
(Mat 21:20-22)

20 Unttunttu wonttetha gallassi guura ogiyaanna aadhdhiidde, he bal-
asatta xaphuwaanna meladiggeeddawunno be7eeddino.
21 Phexiroosi hassayiide, “Tamaarissiyaawoo, be7a; neen sheqqeedda
balasatta meladiggaaddu” yaageedda.
22 Yesuusi zaariide, unttuntta hawaadan yaageedda; “Xoossaa ammanite.
23 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ooninne bare wozanaan sidhennaan
bare geeddabay hananawaa ammaniide, ha deriyaa, ‘Denddaade abbaan
kundda’ gooppe hanana.
24 Hewaa diraw, Xoossaa hintte woossiyaabaanne oochchiyaabaa ubbaa
akkidiggowaadan ammanite; hintte akkana.
25 Xoossaa woossanaw hintte eqqiyaa wode, saluwan de7iyaa hintte
Aawuu hintte nagaraa atto gaana mala, ooninne hinttentta naaqqeeddabay
de7ooppe, aw atto giite.
26 Shin asaa nagaraa hintte atto gaana dhayooppe, saluwan de7iyaa hintte
Aawuukka hintte nagaraa hinttenttoo atto geenna.”

Yesuusi Ayaa Maataani Oothii Giyaa Ooshaa
(Mat 21:23-27; Luq 20:1-8)

27 Unttunttu qassikka Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyan
hamettishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiyaa tamaarissiyaawant-
tunne cimatuu Yesuusakko yeeddino.
28 A, “Neeni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? Woy new ha maataa
immeeddawe oone?” yaageeddino.
29 Yesuusi zaariide unttuntta, “Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; taw
odite; taani qassi hawaa ay maataan oothaytantto, hinttenttoo odana.
30 Yohaannisi xammaqiyaa maataa akkeeddawe Xoossaappeeyee woy
asaappee? Taw odite” yaageedda.
31 Unttunttu barenttu giddon palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoossaappe
yeedda’ yaagooppe, I nuuna, ‘Yaatina, Yohaannisi odeeddawaa ayissi am-
manibeykkitee?’ yaagana.
32 Shin, ‘Asaappe yeedda gaanee?’ ” yaageeddino; qassi asay ubbay
Yohaannisi nabiyaa gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeeddino.
33 Hewaa diraw, unttunttu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareed-
dino;
Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataan oothaytantto, hinttenttoo odikke”
yaageedda.

12

Woyiniyaa Turaa Tokkiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa
(Mat 21:33-46; Luq 20:9-19)

1 Yesuusi unttunttoo oduwaa leemisuwan yaagiide doommeedda; “Itti
bitani woyiniyaa giyaa turaa tokkiide, dirssaa yuushshi aathiide direedda;
qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa
asaw naagiyaasaa keexxeedda; hewaappe guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw
immiide, hara gade beedda.
2 Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiyawaa akkiide
yaana mala, itti qoomaa bare kothaawatuwaakko kiitteedda.

12:1 Isa 5:1-2

3 Kothaa oothiyaawanttu A qoomaa oyqqi wadhdhiide, kushe mela yeddeeddino.
4 Laa7ethuwaa hara qoomaa unttunttukko kiitteedda; unttunttu he qoomaa huuphiyaa phalqqiide pokkissi yeddeeddino.
5 Woyiniyaa turaa goday qassikka hara qoomaa kiitteedda; he qoomaa wodheeddino; qassi hara coratuwakka hewaadan ootheeddino; ittuwaa ittuwaa wadhdhiide, haratuwaa wodheeddino.
6 "Woyiniyaa turaa godaw kiittanaw ubbaappe wurssethaan I darii siiqiyaa A na7aa xalalay atteedda; I, 'Unttunttu ta na7aa bonchchennaan aggikkino' giide, bare na7aa unttunttukko kiitteedda.
7 "Shin kothaa oothiyaawanttu barenttu giddon, 'Laattanawe hawaa; biide A wodhoytte; aw de7iyaawe nuwaa gidana!' yaageeddino.
8 Na7aa oyqqi wodhiide, A anhaa woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessi oleeddino.
9 "Simmi woyiniyaa turaa goday wootanee? Yiide he kothawatuwaa wodhi wurssiide, woyiniyaa turaa kothaa oothiyaa hara asaw immanawaa.
10-11 'Gimbbiyaawanttu kadhi ixxeedda shuchchay
godaa xaphuwaa minissiyaa,
ubbaappe aadhdhiyaa shuchcha gideedda.
Hawe Goday ootheeddawaa;
qassi nuunakka maalalissiyaawaa'
yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe nabbabibeykkitee?"
yaageedda.
12 Qeesatuwaa kaappatuu, higgiyaa tamaarissiyaawanttunne cimatuu Yesuusi he leemisuwaa barenttun leemiseeddawaa ereedda diraw, A oyqqanaw koyyeeddino; shin asaw yayyiide, bashi beeddino.

Giiraa Giiranee Agganee Giyaa Ooshaa
(Mat 22:15-22; Luq 20:20-26)

13 Qassi A haasayaappe balaa demmana mala, Parisaawatuwaappenne Heroodisa baggatuwaappe * amareeddawanttu aakko kiittina yiide,
14 "Tamaarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayiyaawaanne asaappe asaa shaakkeennawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, neeni asaa dummayakka; qassi Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaarissaa. Nuuni Roomaa Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidennee? Giiraa giiraneeyee digganee?" yaageeddino.
15 Shin unttunttu lo77a malatiyaa iita asaa gideeddawaa Yesuusi eriide, "Taana ayissi paacciitee? Itti santtimiyaa haa taakko ahite; taani ane be7ana" yaageedda.
16 Unttunttu aw aheeddino; "Ha malaynne sunthay oowee?" yaagiide unttuntta oochcheedda.
Unttunttu, "Qeesaarewaa" yaageeddino.
17 Yesuusi zaariide unttuntta, "Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaawaa Xoossaassi immite" yaagina unttunttu aabaa maalaletteeddino.

Hayquwaappe Dendduwaa Ooshaa
(Mat 22:23-33; Luq 20:27-40)

18 Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwappe itti itti asatuu Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, A oochcheeddino;

12:10-11 Maz 118:22-23 * **12:13** *Heroodisa baggatuwaa:* Hawantta guussay hewode de7iyaa kawutethaa poletikaa bagganna kase wogga Heroodisanne A na7aa Herood Anttiphaasa baggatuwanne unttuntta kaalliyaa asatuwaa.

19 “Tamaarissiyaawoo, Muse nuussi higgiyaa xaafiidde, ‘Machchatto akkeedda asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee’ yaagiyaawaa xaafeedda.
20 Itti wode laappu ishatuu de7iyaawanttuppe bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda.
21 Laa7ethiyaa ishay izo akkeedda; ikka na7aa yelennaan hayqqeedda; heezzenthiyaawekka hewaadan haneedda.
22 Laappunatuukka izo akkiide, na7aa yelennaan hayqqeeddino; ubbaappe guyyiyan, qassi he mishiratta hayqqaaddu.
23 Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, iza unttunttuppe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuukka izo akkeeddino”.
24 Yesuusi zaariide unttuntta, “Hinttenttu balettiyaawe, Xoossaa Maxaafatuwaanne A wolqqaa erenna diraassa!
25 Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa mala gidanaappe attin, attuma asaynne akkenna; macca asaynne gelenna.
26 Shin hayqqeeddawanttu dendduwaabaa gidooppe, Muse maxaafan xaafetteedda xaragay miyaa buuraabaa odiyaa sa7aan, Xoossay Musa, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ gidiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee?
27 I paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyaawaappe attin, hayqqeeddawanttu Xoossaa gidenna; hintte darissi baleeddita” yaageedda.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa (Mat 22:34-40; Luq 10:25-28)

28 Higgiyaa tamaarissiyaawanttuppe ittu unttunttu palumettiyaawaa shiiqiide siseedda; qassi Yesuusi unttunttoo lo77o zaareeddawaa sisiide, “Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuu haqawee?” yaagiide Yesuusa oochcheedda.
29 Yesuusi zaariide, A “Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuwaa, ‘Israa7eeliyaa asay sisite, Goday nu Xoossay itti Godaa.
30 Hinttenttu Godaa hintte Xoossaa hintte kumentha wozanaappe, hintte kumentha shemppuwaappe, hintte kumentha qofaappe, hintte kumentha wolqqaappe siiqite’ yaagee.
31 Qassi azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa laa7entho azazuu hawaa; ‘Neeni ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa’ giyaawaa; hawanttuppe aadhdhiyaa hara azazuu baawa” yaageedda.
32 Higgiyaa tamaarissiyaawe Yesuusa yaageedda; “Tamaarissiyaawoo, tumuwaa gaadda; neeni ‘Xoossay itti Xoossa xalala. Aappe attin, haray baawa’ geeddawe tuma.
33 Xoossaa kumentha wozanaappe, kumentha qofaappenne kumentha wolqqaappe dosiyaawenne qassi bare shooruwaakka bare huuphiyaadan siiqiyaawe, guuddiyaa yarshshuwaappenne hara yarshshuwaa ubbaappe aadhdhee” yaageedda.
34 Yesuusi higgiyaa tamaarssiyaawaa zaaruu aadho eranchcha asaa zaaruwaa gideeddawaa be7iide, “Neeni Xoossaa kawutethaappe haakkabeykka” yaageedda; hewaappe guyyiyan, Yesuusa harabaa oochchanaw ooninne xalibeenna.

12:19 Zar 25:5 **12:26** Kes 3:6 **12:29** Zar 6:4-5 **12:31** Wog 19:18 **12:32** Zar 4:35 **12:33** Hos 6:6

“Yesuusi O Na7ee” Yaagiyaa Ooshaa
(Mat 22:41-46; Luq 20:41-46)

35 Yesuusi Geeshsha Golliyan tamaarissiidde, “Higgiyaa tamaarssiyaawanttu Kiristtoosa wooti Daawite na7aa giinoo?
36 Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina,
‘Goday ta Godaa, “Taani ne morkketuwaa
neeni yedhdha eqqiyaabaa oothana gakkanaw,
hawaan taappe bonchchettaade ushechcha bagganna utta” geedda’
yaageedda.
37 Daawite bare huuphew Kiristtoosa, ‘Godaa’ giide xeesooppe, yaatina, Kiristtoosi waaniide, Daawite na7aa gidii?” yaageedda.
Cora asay Yesuusi giyaawaa nashechchaan siseedda.

Yesuusi, “Muse Higgiyaa Tamaarissiyaawanttuppe Naagettite” Yaageedda
(Mat 23:1-36; Luq 20:45-47)

38 Yesuusi tamaarissiidde, “Higgiyaa tamaarissiyaawanttuppe naagettite; unttunttu adussa mayuwaa mayyiide yuuyyiyaawaanne geyaa heerankka asay unttuntta bonchchiide sarotiyaawaa dosiino.
39 Unttunttu Ayihuda woosa golletuwaan darii lo77iyaa oydiyaa dosiino; qassi asay barentta imathatethaan mokkiyaasankka bonchcho sa7aa dosiino.
40 Unttunttu am77etu golliya bonqqiidde, barenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiino; unttunttu ubbaappe aadhdhiyaa muraa akkanawantta” yaageedda.

Am77atti Mixuwaataa
(Luq 21:1-4)

41 Yesuusi Geeshsha Golliyan imotaa yeggiyaa saaxniyaa matan uttiide, asay bare miishshaa he saaxniyaan yeggiyaawaa be7eedda; cora dure asay daro miishshaa he saaxniyaan yeggeeddino.
42 Itti hiyyeesaa am77atta yaade, itti santtimiyaan laamettiyaa laa77u sembberatuwaa he saaxniyaan yeggaaddu.
43 Yesuusi barena kaalliyaawantta xeesiide, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; imotaa saaxniyaan yeggeedda asaa ubbaappe ha hiyyeesaa am77atta darissaade yeggaaddu.
44 Ayissi gooppe, haratuu ubbay barenttoo palaheedda miishshaappe yeggeeddino; shin iza bare pacaappe, barew de7iyaa de7uwaa mulekka immaa aggaaddu” yaageedda.

13

Yesuusi Geeshsha Golli Kolettanawaa Kasetiide Odeedda
(Mat 24:1-2; Luq 21:5-6)

1 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesishshin, A kaalliyaawanttuppe ittu A, “Tamaarissiyaawoo, hawe aybe lo77o shuchchatenttonne qassi aybe lo77o shuchchaa gollatuwaa be7ay!” yaageedda.
2 Yesuusi zaariide, “Ha wolqqaama shuchchaa gollatuwaa be7ay? Ha gollatuwaan de7iyaa itti shuchchaynne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Goday Yaanaappe Kasetiide Gakkana Yederssuwaanne Waayyiyaa
(Mat 24:3-14; Luq 21:7-19)

12:36 Maz 110:1

3 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe hini bagganna Debre Zayte Deriyaa bollan
utteedda wode, Phexiroosi, Yayiqoobi, Yohaannisinne Inddiraasi barenttu
xalala aakko yiide A,
4 “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi hewe ubbay polet-
tana wodiyaa erissiyaa mallatuu ayaa gidanee?” yaagiide oochcheeddino.
5 Yesuusi qassi unttunttoo hawaadan yaagiide, oduwaa doommeedda;
“Hinttentta ooninne balethenna mala naagettite.
6 Cora asatuu ta sunthan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde yaanawaa; cora
asaa balethana.
7 Matan de7iyaa olaa kooshshaanne haakuwaan de7iyaa olaa oduwaa
hintte sisiyaa wode, hirggoppite; hewaa malabay hananaw bessee; shin
wurssethay bira.
8 Ayissi gooppe, itti gade asay hara gade asaanna olettana; qassi itti
kawutethay hara kawutethaanna olettana; biittaa qaathay ubbasan de7ana;
koshaykka de7ana; shin hewe koyro yeluwaa oythaa mala.
9 “Shin hintte hinttenttu huuphew naagettite; ayissi gooppe, asay hint-
tentta oyqqiide, pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa
golletuwanikka hinttentta lissuwan shocana; gadiyaa mooddiyaawanttu
sinthaaninne kaatatuwaa sinthan ta diraw hintte markkattanaw eqqana.
10 Mishiraachchuwaa qaalay koyronna asaw ubbaw odettidigganaw
bessee.
11 Unttunttu hinttentta pirdda golle ahiyaa wodenne aathiide immiyaa
wode, wooti haasayanitentto koyronna hirggoppite; he saatiyaan Xoossay
hinttenttoo immiyaabaa haasayite. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay
haasayanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikkita.
12 “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa wodhissana; qassi naanay bar-
enttu aawatuwa bollaninne barenttu aayetuwaa bolla denddiide, unttuntta
wodhissana.
13 Asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixxana; shin wurssethay
gakkanaw gencciyaawe attana.

Yeerusalaame Gakkana Wolqqaama Iita Metuwaa (Mat 24:15-28; Luq 21:20-24)

14 “Shin nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay eqqanaw bessen-
nasan eqqishshin hintte be7iyaa wode, hewe waagiyaawentto, nab-
babiyaawe akeeko; Yihudaa gadiyaan he wode de7iyaawanttu deriyaakko
betino.
15 Golliyaa huuphiyan de7iyaa uraykka ittibaa akkanaw duge wodhdhi-
ide, bare soy geloppo.
16 Gaden de7iyaawekka bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo.
17 He wode shahaara maccawanttoonne dhanthiyaa maccawanttoo aayy-
eero.
18 Shin hawe ubbay haniyaa wodii balgguwaa gidenna mala, Xoossaa
woossite;
19 ayissi gooppe, Xoossay sa7aa koyro medhdheeddawaappe doommiide,
ha77i gakkanaw, ubbakka de7ibeenna metuu, qassi hawaappe sinthawukka
ubba de7enna metuu asaa bolla he wode de7ana.
20 Goday he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa
gideedda ooninne attenna; shin I bare dooreedda asatuwaa diraw, he
gallassatuwaa payduwaa guutheedda.
21 “He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ woy,
‘Be7ite; Kiristtoosi hewaan de7ee’ yaagooppe, hewaa ammanoppite.

13:14 Dan 9:27; 11:31; 12:11 **13:19** Dan 12:1; Sax 7:14

22 Ayissi gooppe, worddanchcha Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawantakka balethanaw malaataanne maalalissiyaabaa bessana.
23 Shin hintte naagettite; taani hinttenttoo ubbabaa kasetaade odaaddi.

Kiristtoosa Laa7entho Yuussaa
(Mat 24:29-31; Luq 21:25-28)

24 "Shin he wode he waayyiyaappe guyyiyan,
away dhumaana;
agenay poo7iyaawaa aggana;
25 xoolinttatuu saluwaappe kunddana;
qassi saluwan de7iyaa wolqqatuukka qaaxettana.
26 He wode taani, Asaa Na7ay, wolqqaama wolqqaannanne bonchchuwaanna shaariyaa giddonna yiishshin, unttunttu be7ana.
27 He wode taani kiitanchchatuwaa sa7aa oyddu bagga kiittana; sa7aa gaxaappe saluwaa gaxaa gakkanaw, Xoossay dooreedda asaa shiishshana.

Wodiyaa Wurssethay Gakkeeddawaa Malaataa Bessiyaa Balasiyaa Mithatto
(Mat 24:32-35; Luq 21:29-33)

28 "Leemisuwaa balasatto giyaa mithattippe tamaarite; balasatta aaciya wodenne izi haythay haytiyaa wode, bonii mateeddawaa hintte eriita.
29 Hawaadankka hintte he ubbabay haniyaawaa be7iyaa wode, I * matattiide penggiyaa shiiqeeddawaa † erite.
30 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiyaa yeletay hayqqidiggenna.
31 Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay ubbakka aadhdhenna.

Wurssetha Gallassaanne Saatiyaa Ooninne Erenna
(Mat 24:36-44)

32 "Shin he gallassaanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaabay baawa.
33 He wodii awude gidanentto, hintte erenna diraw, naagettite; minnite; Xoossaa woossite.
34 Ta yuussay bare golliya aggiide, ogiyaa biyaa bitaniyaa mala; bitani bare qoomatuwassi huuphiyaan huuphiyaan oosuwaa immiide, unttuntta bare oosuwaassi kaappo ootheedda; qassi kariyaa naagiyaawekka minissiide naagana mala azazeedda.
35 "Hewaa diraw, minnite; ayissi gooppe, golliyaawu omarssa gidina, woy qamma bilahe gidina, woy kuttuu waassiyaa wode gidina, woy guura wonttumaathaana gidina awude yaanentto, hintte erikkita.
36 Hinttenttu akeekennaan I yooppe, hinttentta gemi77isheeddawantta demmenna mala minnite.
37 Taani hinttenttoo odiyaawaa asaa ubbaw oday; minnite."

14

Kiristtoosa Bolla Maqqetteeddino
(Mat 26:1-5; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53)

13:24 Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10,31; 3:15; Sax 6:12 **13:25** Isa 34:4; Iyu 2:10; Sax 6:13 **13:26** Dan 7:13; Sax 1:7 * **13:29** *I:* Yesuusa guussaa. † **13:29** *matiide penggiyaa shiiqeeddawaa:* Guussay, Yesuusa yuussay mateedda guussaa.

1 Paasigaa Baalaa giyaawaa bonchchiya gallassaynne Caalibeenna
ukithaa muussaa bonchchiya baalaa gallassay gakkanaw laa77u gallassay
atteedda; qeesatuwaa kaappatuunne higgiyaa tamaarssiyaawanttu asay
erennaan Yesuusa oyqqiide wodhana ogiyaa koyyiino.
2 "Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiya gallassi hewaa
oothokko" yaageeddino.

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto (Mat 26:6-13; Yoh 12:1-8)

3 Yesuusi Biitaaniyaa gadiyan oolluwaa harggiyaa Simoona soyin qumaa
maanaw utteedda wode, itti mishiratta bilqqaasiyaa kumeedda narddoosa
giyaa darii al77o shittuwaa * akkaade yaaddu; he bilqqaasiyaa menthaade
shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigaaddu.
4-5 Hewaan de7iyaa asaappe ittu ittu hanqqettiide, "Ha shittuwaa coo
ayaw bayizzay? Ha shittuwaa heezzu xeetu biraa santtimiyaan † zali77iide,
miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee" yaagiide barenttu giddon
haasayiino; yaatiide he mishiratto darissi hanqqetteeddino.
6 Shin Yesuusi hawaadan yaageedda; "Ha mishiratto aynne gooppite; izo
ayissi metoothiitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu.
7 Hiyyeesatuu ubba wode hinttenttunna de7iino; hintte koyyeedda wode
awudenne unttuntta maaddanaw danddayiita; shin taani ubba wode hint-
tenttunna de7ikke.
8 Iza barew danddayetteeddawaa oothaaddu; qassi ta asatethay mooget-
tanaappe kasetaade moogoo giigissanaw shittuwaa okkaaddu.
9 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan wonggalaa mishi-
raachchuwaa odiyaasan haqaninneekka, asay izo qoppana mala, ha iza
ootheeddawe odettana" yaageedda.

Yihudaa Asqqorootu Yesuusa Aathiide Immanaw Zoretaa Eeno Geedda (Mat 26:14-16; Luq 22:3-6)

10 Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu Yihudaa Asqqo-
rootu ‡ giyaawe, Yesuusa qeesatuwaa kaappatuwaassi aathiide immanaw
unttunttukko beedda.
11 Unttunttu hewaa siseedda wode nashettiide, "Nuuni new miishshaa
immana" yaageeddino; Yihudaa Asqqorootu Yesuusa aathiide immanaw
injjetiyaa wodiyaa wochchee.

Yesuusi Barena Kaalliyaawanttunna Paasigaa Quumaa Meedda (Mat 26:17-25; Luq 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

12 Caalibeenna ukithaa miyaa baalaa gallassaa bonchchiya koyro gal-
lassi, Paasigaa qumaa maanaw dorssaa shukkiyaa wode, Yesuusa kaal-
liyaawanttu A, "Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa nuuni
haqa biide giigissanee?" yaagiide oochcheeddino.
13 Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa hawaadan yaagiide
kiitteedda; "Katamaa biite; hintte biishshin, otuwan haathaa tookkeedda itti
bitani hinttenttunna gakettanawaa; A kaallite.
14 I biide geliyaa golliyaawuwaa, 'Tamaarissiyaawe neena, "Taani taana
kaalliyaawanttunna Paasigaa qumaa maanaw ta imathaa kifili haqanee?"
yaagee' yaagite.
15 Golliyaawuu hinttentta pooqiyaa bollan de7iyaa giigi utteedda aako
kifiliyaa bessana; hewaan nuussi giigissite" yaageedda.

14:1 Kes 12:1-27 * **14:3** *darii al77o shittuwaa:* Guussay loythi sawiyaawaa guussaa. † **14:4-5** *biraa santtimiyaa:* 6:37 xeellite. **14:7** Zar 15:11 ‡ **14:10** *Yihudaa Asqqorootu:* 3:19 xeellite.

16 He laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu kesiide, katamaa beeddino; Yesuusi barenttoo odeeddawaadankka ubbabaa demmiide, Paasigaa qumaa giigsseeddino.
17 Sa7ay omarssiyaa wode Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaawanttunna yaa beedda.
18 Unttunttu uttiide samppaappe qumaa miishshin, Yesuusi unttuntta, “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttuppe ittu taananna miyaawe, taana aathiide immanawaa” yaageedda.
19 A kaalliyaawanttu loythi sisettina, huuphiyan huuphiyan A, “Tumu taaneeshsha?” giyaawaa doommeeddino.
20 Yesuusi zaariide, “I ha hinttenttu tammanne laa77atuwaappe ittuwaa; I taananna ittippe tushanaw bare daabbuwaa shaataan yeddiyaawaa.
21 Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa maxaafay hayqqana geeddawaadan hayqqana; shin taana, Asaa Na7aa, aathiide immiyaa uraw aayyeero; he uray yelettennaan atteeddentto, aw lo77a shin” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa
(Mat 26:26-30; Luq 22:14-20; 1Qo 11:23-25)

22 Unttunttu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthiide, barena kaalliyaawanttoo immiidde, “Heyte; hawe ta ashuwaa” yaageedda.
23 Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, unttunttoo immeedda; ubbay he xuu7aappe usheeddino.
24 Yesuusi, “Hawe ooratha caaquwaan § cora asaa diraw gukkiyaa ta suuthaa.
25 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani Xoossaa kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa ushana gallassay gakkanaw, laa7enthuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.
26 Mazimuriyaa yexxeeddawaappe guyyiyan, Debre Zayte Deriyaa beeddino.

Phexiroosi Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda
(Mat 26:31-35; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

27 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo,
“Hinttenttu ubbay taana yeggiide woxxanita; ayissi gooppe,
Xoossaa Maxaafay, ‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhana;
hewaappe guyyiyan dorssay ubbay laalettana gee’
yaageedda.
28 Shin taani hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, hinttenttuppe kasetaade Galiilaa baana” yaageedda.
29 Phexiroosi zaariide, “Unttunttu ubbatuu neena yeggiide booppekka, taani neena mulekka yeggikke” yaageedda.
30 Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche qamma kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase, neen taana heezzu gede kaddanaassa” yaageedda.
31 Shin Phexiroosi kasewaappekka minissiide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqinttokka, neena mulekka kaddikke” yaageedda. Qassi haratuu ubbatuukka hewaadan geeddino.

14:18 Maz 41:9 § **14:24** *ooratha caaquwaa:* Xoossay bare asaassi Yesuusa hayquwaa bagganna qaalaa geleedda ooratha qaalaa caaquwaa. Hewenneekka A gakkiyaa xuu7aa, I bare suuthaa gussiide aathi immeedda A de7uwaa. Hewenneekka, nu eca asatethay ubbay laamettina, ooraxxeedda Xoossaa higgii nu wozanaani xaafetteeddawaa odee. **14:24** Kes 24:8; Erm 31:31-34 **14:27** Zak 13:7

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda (Mat 26:36-46; Luq 22:39-46)

32 Geetesemaane giyaa sa7aa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantta
“Taani Xoossaa woossanaassi, hinttenttu hawaan uttiishshite” yaageedda.
33 Yesuusi Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa barenanna afeedda;
darii kayyotteeddanne metooteedda.
34 Qassi unttuntta, “Taani hayqqana gakkanawukka kayyottay; hawaan
takkishshite; gemi77ishoppite” yaageedda.
35 Guuthaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, danddayettiyaawaa
gidooppe, he wodii bareppe aadhdhana mala, Xoossaa woosseedda.
36 Qassikka, “Abbabbo, * ta Aabboo, ubbabay new danddayettee; ha
xuu7aa taappe digga; shin ne sheniyaadan hanoppe attin, ta sheniyaadan
hanoppo” yaageedda.
37 Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi yiide,
gemi77isheeddawantta demmiide Phexiroosa, “Simoonaa,
gemi77ishaaddii? Neen itti saatenttonne naaganaw danddayabeykkii?
38 Paaciyaan hintte gelenna mala, naagettitenne Xoossaa woossite;
ayyaanay giigi utteedda; shin ashuu daaburanchcha” yaageedda.
39 Qassikka biide kasewaadankka Xoossaa woosseedda.
40 A kaalliyaawanttukko guyye simmiide I yiyaa wode,
gemi77isheeddawantta demmeedda; unttunttu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi
wotheedda diraw, aw ayaa haasayiinonttokka eribeykkino.
41 Heezzenthuwaa unttunttukko yiide, “Ha77i gakkanawukka
gemi77ishiiteenne shemppiitee? Gidana; wodii gakkeedda; be7ite, taana,
Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwaa kushiyaan aathiide immiyaa wodii
gakkeedda.
42 Denddina boytte; be7ite, taana aathiide immiyaawe haweku gak-
keedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda (Mat 26:47-56; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

43 Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyaawant-
tuppe ittuu, Yihudaa Asqqorootu, ellekka gakki wodhdheedda; qassi
qeesatuwaa kaappatuu higgiyaa tamaarissiyaawanttunne cimatuu kiittina,
mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittippe yeedda.
44 Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaw, “Taani yeriyaawe A; A oyqqiide
loythi naagiide, afite” yaagiide mallaa odi wotheedda.
45 Yihudaa Asqqorootu gakkosaannakka Yesuusakko shiiqiide, “Tamaaris-
siyaawoo” yaagiide Yesuusa yeri akkeedda.
46 He cora asay Yesuusa minissi oyqqeedda.
47 Shin matan eqqeeddawanttuppe ittuu bare cubiyaa shoddinne qeesat-
uwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A haythaa qanxxi oleedda.
48 Yesuusi zaariide, he shiiqeedda cora asaa, “Taana bonqqanchcha kessi-
ide, bonqqanchchaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw cubiyaanne xam77aa
oyqqiide yeedditee?
49 Taani Geeshsha Golliyan tamaarissaadde, gallassan gallassan hint-
tenttunna de7iyaa wode taana oyqqibeykkita; shin Xoossaa Maxaafatuu
geeddawe polettanaw bessee” yaageedda.
50 Yesuusa kaalliyaawanttu ubbatuu A yeggiide bii aggeeddino.

---

* **14:36** *Abbaa:* Guussay Griike qaalankka “Abbaa” gidiyaa wode, Aramaayike qaalaani “Aabba” giyaawaa.

51 Naxalaa xalalaa mayyeedda itti yalaga bitani Yesuusa kaalliyaawaa
asay oyqqeedda.
52 Shin he bitani naxalaa oliide, kallo xiira woxxeedda.

Yesuusa Pirddiyaa Shanggatuwaakko Afeeddino
(Mat 26:57-68; Luq 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24)

53 Asay Yesuusa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa soy, qeesatuwaa
kaappatuwaa ubbatuu, cimatuunne higgiyaa tamaarssiyaawanttu shi-
iqeeddasaa afeeddino.
54 Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa gidduwaa
gakkanaassi haakuwaan A kaalleedda; yaani naagiyaawaanna tamaa kashi-
idde, utti aggeedda.
55 Qeesatuwaa kaappatuunne hewaan shiiqeedda asay ubbay Yesuusa
wodhanaw A bolla markkaa koyyeeddino; shin aynne demmibeykkino.
56 Ayissi gooppe, cora asatuu A bollan wordduwaa markkatteeddino; shin
unttunttu markkatethay itti mala gidenna.
57-58 Itti itti asatuu denddi eqqiide Yesuusa bolla, “I, ‘Taani asay ke-
exxeedda ha Geeshsha Golliyaa kolaade, asay keexxibeenna hara Geeshsha
Golliyaa heezzu gallassaa giddon keexxana’ giishshin, nuuni siseeddo”
yaagiide wordduwaa markkatteeddino.
59 Shin haray atto unttunttu markkatethay hewaan itti mala gidibeenna.
60 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa ubbaa sinthan denddi eqqiide
Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?”
yaagiide oochcheedda.
61 Shin Yesuusi co77u giide, aynne zaaribeenna; qeesatuwaa ubbatuwaa
kaappuu A, “Anjjetteedda Xoossaa Na7ay Kiristtoosi neenee?” yaagiide
laa7enthuwaa oochcheedda.
62 Yesuusi zaariide, “E, taana; hintte taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoos-
saappe ushechcha bagganna uttide7ishshinanne saluwaa shaariyaanna yi-
ishshin be7ana” yaageedda.
63 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa peedhi oliide, “Nuuna
hawaappe sinthan ayissi hara markkaa koshshii?
64 Hinttenttu A boriyaa siseeddita; hintte qofay ayee?” yaageedda; unt-
tunttu ubbay, “I hayqqana bessee” yaagiide A bolla pirddeeddino.
65 Unttunttuppe ittu ittu A bolla cushethaa doommeeddino; A ayfiyaa
kammi dechchiide, “Neena dechcheeddawe oone? Ane timbbitiyaa oda!”
yaageeddino; qassi naagiyaawanttukka A qinxxalliyaa baqqiidde afeed-
dino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda
(Mat 26:69-75; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

66 Phexiroosi dirssaa giddon hirkkinna de7ishshin, qeesatuwaa ub-
batuwaa kaappuwaa macca ashikkaratuwaappe ittinna yaaddu.
67 Phexiroosi tamaa kashiyaawaa be7aade, cadda xeellaade, “Neenikka
Naazireetiyaa Yesuusanna ittippe de7aa” yaagaaddu.
68 Shin Phexiroosi, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke; taw akeeket-
tenna” yaagiide kaddeedda; yaatiide dirssaa penggiyaakko keseedda; kut-
tuukka waasseedda. †
69 He ashikkaratta Phexiroosa be7aade, A matan eqqeedda asatuwaa, “Ha
bitaniikka unttunttunna de7ee” gaade gujjaade oduwaa doommaaddu.
70 Shin Phexiroosi qassikka kaddeedda.

14:62 Dan 7:13 **14:64** Wog 24:16 † **14:68** *kuttuukka waasseedda:* Ha qaalay beni biletteedda itti itti bilethaani baawa.

Guuthaa gami77ishshin, matan eqqeedda asatuu laa7enthuwaa Phexiroosa, “Neeni tuma unttunttunna ittippe de7aa; ayissi gooppe, neeni Galiilaa gadiyaa asaa” yaageeddino.

71 Shin Phexiroosi, “Taani hewaa hintte giyaa bitaniyaa erikke!” yaagiide barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.

72 Elekka kuttuu laa7ethuwaa waassii aggeedda; Phexiroos barena Yesuusi, “Neeni kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase heezzu gede taana kaddanaassa” geeddawaa hassayiide, darii yeekkeedda.

15

Yesuusa Philaaxoosakko Afeeddino
(Mat 27:1-2,11-14; Luq 23:1-5; Yoh 18:28-38)

1 Wontta guuran ellekka qeesatuwaa kaappatuu cimatuwaannannee Muse higgiyaa tamaarissiyaawaanttunna hewaan shiiqeedda Ayihuda shanggatuwaa ubbaanna maqqettiide, Yesuusa qachchi afiide, Philaaxoosaw aathiide immeeddino.

2 Philaaxoosi A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.
Yesuusi zaariide A, “Ne giyaawaadana” yaageedda.

3 Qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa daroban mooteeddino.

4 Philaaxoosi shirettiide Yesuusa, “New zaariyaabay baawee? Unttunttu ne bolla woyisa mootuwaa ahintto be7ikkii?” yaagiide oochcheedda.

5 Shin Yesuusi harabaa zaarennaan ixxina, Philaaxoosi maalaletteedda.

Yesuusa Bolla Hayquwaa Pirddeeddino
(Mat 27:15-26; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16)

6 Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchchiya gallassaan asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee.

7 He wode itti Barbbaana giyaa bitani walassaa kessiide shemppuwaa wodheedda asatuwaanna ittippe qasho golliyan de7ee.

8 Shiiqeedda cora asay Philaaxoosi kase erettowaadankka barenttoo maarotaa oothana mala, A oochcheeddino.

9 Philaaxoosi asaa zaariide, “Taani hinttenttoo Ayihudatuwaa kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?” yaagiide oochcheedda.

10 Ayissi gooppe, qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa qanaatiide aathi immeeddawaa Philaaxoosi ereedda.

11 Shin qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa kotaa Barbbaana billanaadan, he shiiqeedda asay Philaaxoosa woossana mala, asaa maqqeeddino.

12 Philaaxoosi laa7enthuwaa zaariide, “Yaatina, ha Ayihuda kaatiyaa hinttenttu giyaawaa wootoo?” yaageedda.

13 Asay Philaaxoosaw zari zari barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

14 Philaaxoosi asaa, “Ayissi? I ay iitabaa ootheeddee?” yaageedda.
Shin asay kasewaappekka bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

15 Philaaxoosi asaa nashechchanaw koyyiide, Barbbaana asaw billeedda; yaatiide lissuwan Yesuusa wottaaddaratuwaan shocissiide, kaqqana mala unttunttoo aathi immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Qilliicceeddino
(Mat 27:27-31; Yoh 19:2-3)

16 Hewaappe guyyiyan, wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa mooddiyaawaa gibbiyaa afiide, hara wottaaddaratuwaa ubbaa ittippe xeeseeddino.

17 Qassi zo7o mayuwaa A mayizzeeddino; agunthaa akililiyaa giigissiide,
A huuphiyan wotheeddino.
18 Hewaappe guyyiyan A, “Ayihudatuwaa kaatew, sarotay new gido” yaagi
sarotiidde, A qilliiccuwaa doommeeddino.
19 Yesuusa huuphiyaa maqqaa xam77aan shoceeddino; qassi A bollan
cuchcheeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino.
20 A bolla qilliicceeddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe qaari
akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; yaatiide masqqaliyaa bollan misi-
maariyan dhishiide, A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusa Kaqqeeddino
(Mat 27:32-44; Luq 23:26-43; Yoh 19:17-27)

21 Unttunttu biide, Iskkinddiranne Rufoosa yeleedda aawuwaa, itti
Simoona giyaa Qereena gadiyaa asay, gaxaappe katamaa yiyaawaanna
gakettiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino.
22 Yaatiide Golgootaa geetettiyaasaa Yesuusa afeeddino. “Golgootaa”
giyaawe “Huuphiyaa Gosiyaasaa” * giyaawaa.
23 Kawaraa giyaa dhalii walaketteedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw
ushanaw immeeddino; shin I ushennaan ixxeedda.
24 Unttunttu A kaqqeeddino; qassi oona oona gakkanentto eranaw A
mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggeeddino.

25 Unttunttu A kaqqiyaa wode, wonttaappe heezzu saate.

26 “Ayihudatuwaa kaatiyaa” yaagi A mootiyaa xaafuu xaafeetti utteedda.

27 Yesuusanna laa77u kayisatuwaa ittuwaa aappe ushechcha bagganna,
qassi ittuwaa aappe haddirssa bagganna masqqaliyaa bolla misimaariyan
dhishiide kaqqeeddino.
28 Xoossaa Maxaafay, “Iitabaa ootheedda asatuwaanna I paydetteedda”
yaagiyaawe poletteedda.

29 Ogiyaanna aadhdhiyaa asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa
qaathiidde boreeddino; “Simmi, Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallas-
saa giddon keexxiyaawoo,
30 ane masqqaliyaa bollappe wodhdhaade, ne huuphiyaa ashsha”
yaageeddino.
31 Hawaadankka qeesatuwaa kaappatuu Muse higgiyaa tamaaris-
siyaawaanttunna ittippe Yesuusa bolla, “Hara asatuwaa ashsheedda; shin
barena ashshanaw danddayenna;
32 nuuni be7iide ammanana mala, Kiristtoosi Israa7eeliyaa kaatii, ane
masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho” giide qilliicceeddino. Qassi haray
atto, aananna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteed-
dawanttukka A bolla qilliicceeddino.

Yesuusa Hayquwabaa
(Mat 27:45-56; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30)

33 Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw,
gadiyaa ubbay dhumeedda.

15:21 Rom 16:13 * **15:22** *“Huuphiyaa Gosiyaasaa”* geetettiyaawe, asaa huuphiyaa malatiyaa shuchchay hewaan de7iyaa diraw, huuphiyaa gosiyaasaa geetetteedda. **15:24** Maz 22:18 **15:28** Isa 53:12 **15:29** Maz 22:7; 109:25; Mar 14:58; Yoh 2:19

34 Udduppu saatiyaan Yesuusi bare qaalaa dhoqqu oothiide, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” † yaageedda. Hewaa giyaawe, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi aggaaddii?” giyaawaa.
35 Hewaan eqqeedda asaappe ittu ittu hewaa sisiide, “Be7ite; Eelaasa xeesee” yaageedda.
36 He asaappe ittu woxxi yiide, zanzaa malatiyaawaan caala woyiniyaa eessaa kuntheedda; hewaa maqqaa gatimaa xeeraan wothiide, “De7ishshite ane; Eelaas masqqaliyaappe A wothanaw yaanenttonne ane be7oytte” yaagiidde Yesuusa doonaakko ushshanaw shiishsheedda.
37 Yesuusi qaalaa dhoqqu oothi waassiide, hayqqi aggeedda.
38 Geeshsha Golliyan qashetteedda gaariduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u kesiide pooshetti wodhdheedda.
39 Masqqaliyaappe sintha bagganna hewaan eqqeedda itti xeetuwaa Kaappuu, hewaa keenaa Yesuusi waassiide hayqqeeddawaa be7eedda wode, “Ha bitani tumu Xoossaa Na7aa” yaageedda.
40 Hewaan haakuwaan eqqiide xeelliyaa amareedda maccawanttu de7iino; unttunttu giddon Magdala giyaa katamaappe yeedda Mayraama, tefaa Yayiqoobanne Yoosa daaya Mayraamanne Salooma de7iino.
41 He macca asatuu Yesuusi Galiilaan de7iyaa wode, A kaalleeddawanttanne A maaddeeddawantta; qassi Yesuusanna ittippe Yeerusalaame beedda hara cora macca asatuu hewaan de7iino.

Yesuusa Mooguwaabaa
(Mat 27:57-61; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42)

42-43 Sa7ay omarsseedda wode, hewaan shiiqeedda asaan bonchchetteedda itti Yooseefa giyaa bitani, Xoossaa kawutethay yaanawaa naagi utteeddawe, Armmaatiyaasa giyaa katamaa asay yeedda; he gallassay wonttetha Sambbataw giigettiyaa gallassaa gideedda diraw, Yooseefo xaliide Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda.
44 Philaaxoosi, Yesuusi man77iyankka hayqqidiggeeddawaa siseedda wode maalaletteedda; xeetuwaa kaappuwaa xeesiide, “I hayqqoodeppe gami77eeddee?” yaagiide oochcheedda.
45 Philaaxoosi Yesuusi hayqqeeddawaa xeetuwaa kaappuwaappe sisiide, A anhaa Yooseefo akkanaadan udeedda.
46 Yooseefo mooguwaa mayuwaa shammeedda; Yesuusa anhaa masqqaliyaappe wothi mayuwan xaaxiide, shuchchaa wooceedda asaa moogiyaa gonggoluwaa giddon A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonaan wolqqaama shuchchaa gonddorssiide wotheedda.
47 Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne Yoosa daaya Mayraama Yesuusa anhaa unttunttu haqan wothintto be7iino.

16

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda
(Mat 28:1-8; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)

1 Sambbatay aadhdheeddawaappe guyyiyan, Magdala katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqooba daaya Mayraamanne Salooma biide, Yesuusa anhaa okkanaw shittuwaa shammeeddino.
2 Woggaa gallassi wonttumaatha daro guuran xalqqii kesishshin, he gonggoluwaa beeddino.

† **15:34** *“Elohee ... laamaa sabaqitaani”:* Ha qaalatuu Yesuusi ha alamiyaan ashuwaa mayyiide simerettiyaa wode haasayettiyaa Aramaayike geetettiyaa qaalaan haaseyettowaa. **15:34** Maz 22:1 **15:36** Maz 69:21 **15:38** Kes 26:31-36

3 Unttunttu barenttu giddon ittu ittuwaanna, “Gonggoluwaa doon-
aappe nuussi shuchchaa oone gonddorssiide digganaweeshsha?” yaagiide
haasayiino.
4 Unttunttu xeelliyaa wode, he daro wolqqaama shuchchaa gonddors-
sidiggeeddawaa be7eeddino.
5 Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa giddo geliyaa wode, itti wodalla bi-
tani bootha mayuwaa mayyiide, ushechcha bagganna utteeddawaa be7iide
dagammeeddino.
6 Shin I unttuntta, “Dagammoppite. Masqqaliyaa bolla kaqetteedda
Naazireetiyaa Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa eray. I hawaan baawa;
denddidiggeedda. Unttunttu A wotheeddasaa hawaa be7ite.
7 Shin biide Yesuusi barena kaalliyaawanttoonne Phexiroosaw, ‘Yesuusi
hinttenttuppe kasetiide Galiilaa bee; I hinttenttoo odeeddawaadankka hint-
tenttu A yaani be7ana’ yaagiide hawaa odite” yaageedda.
8 Macca asatuu yashshaan kokkoriidde, Yesuusi moogetteedda gong-
goluwaappe kesiide baqati aggeeddino; qassi unttunttu yayyeedda diraw,
asaw hewaa oossinne aynne odibeykkino.
Macca asatuu biide, barenttoo odetteeddabaa ubbaa Phexiroosawunne
aananna de7iyaawanttoo qanthaan odeeddino; hewaappe guyyiyan, Yesu-
usi bare huuphew barena kaalliyaawanttu bolla, medhinaw ashshiyaa
laamettenna geeshsha mishiraachchuwaa qaalaa, away mokkiyaasaappe
wulliyaasaa gakkanaw kiitteedda.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda (Mat 28:9-10; Yoh 20:11-18)

9 Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, Woggaa gallassi
guura, laappu iita ayyaanatuwaa kesseedda Magdala katamaappe yeedda
Mayraamiw kasetiide beetteedda.
10 Iza baade kase aananna de7iyaawanttoo, qarettiiddinne yeekkiidde
utteeddawanttoo odaaddu;
11 shin Yesuusi paxa de7iyaawaanne iziw beetteeddawaa unttunttu
siseedda wode, Izi oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Laa77u Barena Kaalliyaawanttussi Beetteedda (Luq 24:13-35)

12 Hewaappe guyyiyan, unttunttuppe laa77atuu katamaappe kesiide bi-
ishshin, ogiyaan Yesuusi koyrowaappe dummatiide, unttunttoo beetteedda.
13 Unttunttu guyye simmiide, haratuwassi odeeddino; shin hewanttu
unttunttu oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Tammanne Itti Barena Kaalliyaawanttussi Beetteedda (Mat 28:16-20; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

14 Guyyeppe tammanne itti Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa miishshin,
Yesuusi unttunttoo beetteedda. Unttunttoo ammanuu baynna diraw, I unt-
tuntta seereedda; qassi hayquwaappe I denddeeddawaa be7eeddawanttu
unttunttoo odina, unttunttu ammanennaan ixxeedda dirawunne odina
sisennawantta gidiyaa diraw, I unttuntta seereedda.
15 I unttuntta hawaadan yaageedda; “Alamiyaa ubbaa biide, asaa ubbaw
wonggalaa mishiraachchuwaa qaalaa odite.
16 Ammanowenne xammaqettowe attana; shin ammanennawaa bolla
Xoossay pirddana.
17 Taanan ammaniyaawanttu ha malaatatuwaa oothanawantta: unt-
tunttu ta sunthan iita ayyaanatuwaa kessanawantta; qassi unttunttu
dumma dumma oratha qaalaan haasayanawantta.

18 Unttunttu shooshshaa oyqqoopekka, woy ayaanne wodhiyaa
marzziyaa ushinttokka unttuntta qohenna. Qassi unttunttu barenttu
kushiyaa hargganchchatuwaa bolla wothana; he hargganchchatuu paxana”
yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Pude Keseedda
(Luq 24:50-53; Kit 1:9-11)

19 Godaa Yesuusi barena kaalliyaawanttunna haasayeeddawaappe
guyyiyan, Xoossay A pude saluwaa afina, Xoossaappe ushechcha bagganna
utteedda.
20 A kaalliyaawanttu biide, ubbasan wongalaa mishiraachchuwaa odeed-
dino. Godaykka unttunttunna ittippe oothee; unttunttu odiyaa qaalaykka
tuma gideeddawaa unttunttu oothiyaa malaatatuwaan erisseedda. *

* **16:20** Itti itti beni Geeshsha Maxaafatuwan ha paydatuu baawa.

Luuqaasi Xaafeedda
Mishiraachchuwaa Qaalaa
Geluwaa

Luuqaasi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusa koyro yaanawaa yaagetti nabatuwaan aabay odetteeddawaa, daro wodiyaappe naagetteedda hidootaw huuphe gideeddawe, Israa7eeliyaa asay naagiidde de7iyaa Xoossaani Oketteeddawe, asaa zerethaa ubbaa ashshiyaawaa gidiyaawaa qonccissee. Yesuusi Xoossaa Aawuwaappe hiyyeesatoo mishiraachchuwaa qaalaa odanaw kiitetteeddawaa gidiyaawaanne ha Mishiraachchuwaa Qaalay asaassi de7iyaa dumma dumma metuwaa qaariyaa wolqqaa oyqqeeddawaa gidiyaawaa Luuqaasi odee. Luuqaasa Mishiraachchuwaa Qaalaa giddon, Yesuusa yuussaabaa odiyaa koyro shemppatuwaaninne qassikka Yesuusi saluwaa pude keseeddawaa odiyaa wursethaa shemppatuwaan loythiide, odetteeddawe nashechchaabaa. Yesuusi saluwaa keseeddawaappe guyyiyan ammanuwaabay waani dicceeddenttonne waani aakkeeddentto odiyaa taarikiyaa ha maxaafaa xaafeedda bitani Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa maxaafaan odeedda.

Kiitanchchatuwaa yethaabay, Yesuusi yeletteedda wode wudiyaa heemmiyaawanttu biide be7eeddawaa odiyaa taarikii, Yesuusi na7atethaan de7iidde Geeshsha Golliyaa beeddabay, qaretanchcha Saamiraawiyaanne bayiide beetteedda na7aa taarikii Luuqaasa Mishiraachchuwaa xalalaan beettiyaawantta. Ha Mishiraachchuwaa Qaalaa giddon ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaw huuphe gidiide xeeletteeddabay woosaabaa, Geeshsha Ayyaanaabaa, Yesuusa oosuwaa giddon macca asaw de7iyaa saabaanne Xoossay nagaraa atto yaagiyaabaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)
Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa yeletaa (1:5-2:52)
Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-20)
Yesuusa xinqqataanne paaciyaa (3:21-4:13)
Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:14-9:50)
Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame boowaa (9:51-19:27)
Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wurssethaa saaminttaa (19:28-23:56)
Godaa Yesuusa dendduwaa, qonccethaanne saluwaa buussaa (24:1-53)

1-4 Bonchchetteedda Toofiloosa, koyro barenttu ayfiyan be7eeddawanttunne barenttu qaalaan markkatteeddawanttu nuussi odeeddino. Xaafetteedda yewuwaa ta baggan ubbaa xaphuwappe bidda xeellowaappe guyye, taarikiyaa maaraa naageedda ogiyaan new xaafanaw lo77a gideeddawe taw beetteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletay Koyro Odetteedda

5 Yihudaa gadiyaa Kaatiyaa Heroodisa wodiyaan, * Aabiyaa qeesatethaa oosuwaa baggappe gideedda Zakkaraasa geetettiyaa itti qeesay de7ee. Machchattakka Elssaabeexo geetettiyaa Aaroone yaraappe yeletteeddawunno.

6 Laa77atuukka Godaa azazuwanne seeraa darissiide naagiyaawanttanne kadhee banttaan Xoossaa sinthan de7iyaa xillatuwaa.

* **1:5** *Yihudaa:* Hawaani Yihudaa gadiyaa geetetteeddawe Filsxxeeme gadiyaa ubbaa bessiyaawaa.
1:5 1Od 24:10

7 Gidoppe attin Elssaabeexa mantha gido diraw, yeluu unttunttoo baawa.
Laa77atuukka laythaa sugeeddawantta.
8 Itti gallassi Zakkaraasi bare bagga kaallaan Xoossaa sinthan Qeesatethan
oothiyaa wode,
9 bare Qeesatethaa wogaa dooyaadan Geeshsha Golliyaa geliide ixaanaa
cuwissuwaa † saamay A gakkeedda.
10 Ixaanay cuwiyaa wode asay ubbay karen eqqiide woossi de7ee.
11 Godaa kiitanchchay ixaanaa yarshshuwaasaappe ushechchanna eqqi-
ide aw beetteedda.
12 Zakkaraasikka be7eedda wode dagammiide yashshaan mitetteedda.
13 Kiitanchchaykka qassi yaageedda, “Zakkaraasaa, yayyoppa; ne woosay
sisetteedda, ne machchatta Elssaabeexa attuma na7aa yelanawunnu.
14 A yeletaan nashetaynne ishaluu new hananawaa; coratuukka I yeletto
diraw hashshu gaanawantta;
15 Ikka Godaa sinthan dara gidanawaa. Mathoyiyaa woyiniyaa ushshaa
gido haraa mathoyiyaa ushshaa aynne ushenna; bare daay uluwaan
de7ishshin Ayyaanaa Geeshshay aani kumanawaa.
16 “Isra7eeliyaa asatuwaappekka coratuwaa unttunttu Godaa
Xoossaakko, I zaaranawaa.
17 Ikka giigenna asaa Godaw giigissanaw, aawatuwaa wozanaa
naanatuwaakko, azazettennawanttakka xillotethaa eraakko zaaranaw,
Eelaasa‡ ayyaanaaninne wolqqaan Godaappe sinthanna bee.”
18 Zakkaraasikka kiitanchchaa, “Taani cimaaddi, tamachchattakka bare
laythaan sugeeddawunno, hawaa taani ayaan eranitaa?” geedda.
19 Kiitanchchaykka zaariide, “Taani Xoossaa sinthan eqqiyaa Gabreela;
hawaa mishiraachchuwaa new odanaw neekko kiitettaaddi;
20 Hekko he wodiyaan hanana ta qaalaa ne ammana beenna di-
raw, ha yewuu hanana gallassay gakkanaw neeni duude gidanaassa;
haasayanawukka danddayakka” geedda.
21 He wode asay, Zakkaraasi Geeshsha Golliyaappe kesennaan ayaw
gami77eeddentto maalalettiidde naagiino.
22 Keseedda wodiyankka haasayanaw danddaybeenna; Geeshsha Gol-
liyan saxaa I be7eeddawaa akeekeeddino; ikka haasayanaw danddayibeen-
nawaa xorssi bessiide, duude gidiide de7eedda.
23 Zakkaraasikka bare oosuwaa wodiyaa wursso wode, bare golle sim-
meedda.
24 Hewaappe guyyiyan A machchatta Elssaabeexa shahaaraade ichcheshu
agenaa barena genthaaddu.
25 Elssaabeexakka, “Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw§ Goday bare
maarotethaan taana xeello wode, hawaadan taw ootheedda” gaaddu.

Yesuusa Yeletay Kasetiide Odetteedda

26 Usuppuntha agenaan Xoossaa kiitanchchaa Gabreel Galiilaa gadiyaan
Naazireete Katamaa

† **1:9** *ixaanaa cuwissuwaa:* Hawaa guussay cuway woosaa kotaa Xoossaakko gakkee giide wonttanne omarssi wode cuwissiyaa wogaa. **1:15** Pay 6:3 ‡ **1:17** *Eelaasa:* Hawe geetetteeddawe, kase Eca Caaquwaa maxaafaan Nabiyaa Eelaas oorathabaa oothiyaa wolqqaani eretteeddawaa diraassa. **1:17** Mil 4:5,6 **1:19** Dan 8:16; 9:21 § **1:25** *Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw:* Asinaa geleedda mishiratta na7aa yelennaan attooppe, Isiraa7eeliyaa asaa qofaan, “Xoossay izo muri de7ee” yaagettaw.

27 Daawita yaraappe gideedda Yooseefa geetettiyaa bitanew ooshetta
qashetteedda wodorattikko Xoossaa matappe kiitetteedda; wodoratti sun-
thaykka Mayraamo geetettee.
28 Kiitanchchaykka Mayraamikko yiide, “Darissaade dosettawunne,
sarotethay new gido; Godaykka neenanna gatho de7ee; Neenikka
maccawanttu giddon anjjetteeddawunno” * yaageedda.
29 Mayraamakka A haasayaappe denddowaan darissa dagammaade,
“Hawe ayaa mala sarotaa gidanee” gaade yewuwaa qoppaaddu.
30 Kiitanchchay izo, “Hanne Mayraamee, Xoossaa matan sabaa dem-
maadda yayyoppa.
31 Neeni shahaaraade, attuma na7aa yelanaassa; A sunthaakka Yesuusa
gaanaassa.
32 Ikka dara gidanawaa; Ubbaappe Dhoqqa Xoossaa Na7aa geetettana;
Godaa Xoossay A aabbu Daawita kaawutethaa oydiyaa aw immanawaa.
33 Ikka Yayiqooba gollen medhinaw kawutanawaa; A kawutethawukka
wurssethay baawa” yaageedda.
34 Mayraamakka kiitanchchaa, “Taani wodoratto gido diraw, hawe wooti
hananawee?” yaagaaddu.
35 Kiitanchchaykka zaariide iziw, “Ayyaanaa Geeshshay ne bolla
yaanawaa; Dhoqqa Xoossaa wolqqay neenan shemppanawaa. Hewaa
diraw, neeppe yelettiyaawe geeshsha Xoossaa Na7aa geetettana.
36 Ne dabbatta Elssaabeexa bare cimatethaa wodiyaan attuma na7aa
shahaaraaddu. Mantha geetetteeddawunna Elssaabeexa shahaaroodeppe
usuppuntha agenaa oyqqaaddu.
37 Xoossaa xooniyaa yewuu baawa” yaageedda.
38 Mayraamakka, “Taani Godaa ayllatto; neeni goowaadan hano” gaaddu.
Hewaappe guyyiyan kiitanchchay izi matappe beedda.

Mayraamakka Elssaabeexo Oochchanaw Baaddu

39 Mayraamakka he agenaa giddon denddaade killi zoozetiyaa Yihudaa
gaden de7iyaa itti katamaa elleella kesaaddu.
40 Zakkaraasa golle gelaade Elssaabeexo sarotaaddu.
41 Elssaabeexakka Mayraami sarotaa siseedda wode, izi uluwaan de7iyaa
shahaaray guppeedda; Elssaabeexakka Ayyaanaa Geeshshaan kumaaddu.
42 Bare kooshshaakka dhoqqu oothaade, “Neeni maccawanttu giddoppe
anjjetteeddawunno. Neeppe yelettiyaawekka anjjettowaa.
43 Neeni ta Godaa daaya taakko yaanaw taani oone?
44 Hekko ne sarotaa kooshshay ta haythaan sisetteedda wode, ta uluwaan
de7iyaa shahaaray nashechchaan guppeedda.
45 Goday polettee giide iziw odeeddawaa ammaneeddawunna iza anjjet-
teeddawunno” yaagaaddu.

Mayraami Galataa Yethaa (1:46-53)

46 Mayraamakka,
“Ta shemppatta ta Godaa bonchchaw,
47 Ta ayyaanaykka ta Xoossaa, ta dhaliyan
loytha nashettaw.

1:27 Mat 1:18 * **1:28** *Neenikka maccawanttu giddon anjjetteeddawunno:* Ha qofay beni cimeedda Griikiyaa maxaafaan baynnawaa gidiyaa diraw, itti itti Inggilizeethuwaaninne Amaaraathuwaa maxaafaanikka baawa. **1:31** Mat 1:21 **1:33** 2Sa 7:12,13,16; Isa 9:7 **1:37** Dom 18:14

48 Ikka bare ayllatti tooshiyaa
xeelleedda.
Hachcheppe dommiide yeletay ubbay
anjjetteeddawunnee giino.
49 Wolqqaama gideedda I daro
yewuwaa taw ootheedda;
A sunthaykka geeshshaa.
50 A maarotay yayyiyaawanttussi yeletaappe yeletay
gakkanaw de7ee.
51 Bare wolqqaan mino kiitaa kiitetteedda;
barenttu wozanaa qofaan otorettiyaawantta
laaleedda.
52 Mooddiyaawantta kawutethaa maataa oydiyaappe wotheedda;
ashikkatuwaakka qassi dhoqqu dhoqqu ootheedda.
53 Koshatteeddawantta lo77o yewuwaan kalisseedda;
duratuwaa qassi mela yedersseedda
54 Bare maarotethaa qoppiide
bare aylliyaa Israa7eeliyaa maaddeedda.
55 Nu aawatoo I odeeddawaadan
Abraahaamewunne A yaraw geeddawaa
medhinaw naagana diraassa”
yaagaaddu.
56 Mayraamakka heezzu agenaa keena Elssaabeexi matan gami77owaappe guyyiyan bare golle simmaaddu.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletaa

57 Elssaabeexiwukka yeliyaa wodii gakkina, attuma na7aa yelaaddu.
58 Izi shooratuunne izi dabbo gideeddawanttu, Goday maarotethaa iziw ootheeddawaa sisiide izinna ittippe nashetteeddino.
59 Hosppuntha gallassaan na7aa qaxxaranaw yeeddino; A, aawuwaa sunthaan Zakkaraasa giide sunthanaw koyyeeddino.
60 A daaya qassi, “Hanenna, Yohaannisa geetettanaw koshshee” yaagaaddu.
61 Unttunttukka izo, “Ne dabbatuwaappe hachche gakkanaw ittuukka ha sunthaan xeesettibeenna” yaageeddino.
62 A aabba, oona giyaa sunthan xeegettanaw koyyintto xorssi oochcheeddino.
63 A aabbukka xaafiyaabaa oochchi akkiide, “Na7aa sunthay Yohaannisa” giide xaafina, ubbatuukka yewuwaan maalaletteeddino.
64 Hewankka Zakkaraasa doonay dooyetteedda, A inxxarssaykka bilettina haasayaa doommeedda, Xoossaakka galateedda.
65 A shooratuukka de7iyaasaa ubbaan yashshaan kumeeddino. Ha yewuukka zoozetiyaa Yihudaa gadiyaa ubbaan darii haasayetteedda.
66 Hawaakka siseeddawanttu ubbatuu, “Ha na7ay ayaa gidaneeshsha?” yaagiide yewuwaa barenttu wozanaan oyqqeeddino; Xoossaykka aananna de7iyaawaa ereeddino.

Zakkaraasa Galataanne Timbbitiyaa Oduwaa

67 Yohaannisa aabbu Zakkaraasi Ayyaanaa Geeshshaan kumiide timbbitiyaa yaagi odeedda:
68 “Israa7eeliyaa Goday Xoossay anjjetto;
yiide bare asaa xomooseeddanne wozeedda.

1:59 Wog 12:3

69 Bare aylliyaa Daawite golliyan;
wolqqaama ashshiyaawaa nuussi giigisseedda.
70 Hawekka beni Godaa geeshsha nabatuwaa
doonan odettowaadan,
71 I nuuna, nu morkketuwaappenne
nuunanna eqettiyaawanttu kushiyaappe ashshanaassa.
72 Hawaakka I ootheeddawe, nu aawatoo
maarotethaa bessanaassanne,
bare geeshsha caaquwaa wozanaa aathanaassa.
73 Nu aawuwaa Abraahaamossi
caaqqeedda caaquwaa qoppanaw,
74 nu morkketuwaa kushiyaappe kesiide
yashshay banttaan aw oothanaadan
maataa nuussi immeedda.
75 Hawenneekka, nuuna nu wodiyaa ubbaan
geeshshatethaaninne xillotethaan
bare sinthaan essana diraassa.
76 Zaariidekka, neenoo, ta na7aw,
Dhoqqa Xoossaa nabiyaa
geetettanaassa;
ogiyaa giigissanaw Godaappe sinthanna
baanaassa.
77 Asaa nagaraa maariyaa atotethaa eraa
unttunttoo immanaassa.
78 Hewekka killippe yeedda poo7uu,
nuuna xomooseeddawe nu Xoossaa maarotethaanne
qaretaa gaasuwana.
79 A poo7uukka dhumaaninne hayquwaa kuwaan
utteeddawanttoo poo7issee;
nu gediyaakka sarotethaa ogiyaan suurissee.”
80 Na7aykka dicciide, ayyaanaan minneedda; Israa7eeliyaa asaw beetteedda gallassay gakkanaw mela biittaan de7eedda.

2

Yesuusa Yeletaabaa
(Mat 1:18-25)

1 He wode * Roomaa kawutethaa garssan de7iyaa asay ubbay sunthaa xaafettanaadaninne paydettanaadan Awugisxxoose Qeesareppe † azazuu keseedda.
2 Hewenneekka, Qereneyoose‡ Sooriyaa gadiyaa mooddiyaa wode haneedda koyro asaa payduwaa.
3 Hawaa diraw itti itti asay xaafettanaw bare katamaa bare katamaa beedda.
4 Yooseefokka Daawita golliyaappenne yaraappe gidiyaa diraw Galiilaa Awuraajjaan de7iyaa Naazireete katamaappe denddiide Daawita katamaa gideeddawunnikko Yihudaan de7iyaa Beeteliheeme geetettiyaa katamaa keseedda.

* **2:1** *Hewode,* geetettowe Xammaqiyaa Yohaannisi yeletti simmiide biro guuthatethaan de7ishshin Yesuusi yelotto wodiyaana. † **2:1** *Qeesaara,* giyaa sunthay kaatiyaa guussa. Hewenneekka cora gadiyaa mooddiyaa wolqqay de7iyaa cora kaatatuwaa kaatiyaa guussaa. ‡ **2:2** *Qereneyoosa,* geetettiyaawe Roomaa kaatii Awugisxxoose, Sooriyaa geetettiyaa Yihudaanne Galiilaa Awuraajjatuwaa oyqqeedda gadiyan sunthayeeddawaa.

5 He wode yeliyaa wodii mateedda aw ooshetta utteedda Mayraamakka
aananna ittippe baaddu.
6 Unttunttu hewaan de7ishshin iziw yeliyaa wodii gakkii aggeedda.
7 Izakka bayra Na7aa § gideedda attuma Na7aa yelaaddu; imathay shemp-
piyaasaa demma beenna diraw, na7aa mayuwan xaaxaade gaphatiyaan *
qeraaddu.

Wudiyaa Heemmiyaawanttanne Kiitanchchatuwaa

8 He gadiyaan qamma barenttu wudiyaa heemmiidde dembban
aqiyaawanttu de7iino.
9 Xoossaa kiitanchchay qoppennaan yiide unttunttu miyyiyaan eqqeedda;
Godaa bonchchuu unttunttu yuushshuwaan poo7eedda wode, wolqqaama
yashshay unttuntta oyqqeedda.
10 Kiitanchchay unttuntta, “Yayyoppite, asaw ubbaw haniyaa daro
nashechchiyaa mishiraachchuwaa taani hinttenttoo ahaaddi.
11 Hachche Daawita katamaan ashshiyaawe yeletteedda. Ikka Godaa
Kiristtoosa.
12 Hawe hinttenttoo malla gido: Gacino na7ay mayuwan xaaxettiide
gaphatiyaa giddon giseeddawaa demmanita” yaageedda.
13 Qoppennaan cora Xoossaa kiitanchchatuu koyro kiitanchchaanna it-
tippe qoncceeddino.
14 Xoossaakka galatiide, hawadan geeddino:

“Bonchchuu Xoossaw
bolla saluwan gido.
sa7an I dosiyaa asaw
sarotethay gido”
yaageeddino.

15 Kiitanchchatuu unttunttuppe shaakettiide saluwaa kesowaappe guyye,
wudiyaa heemmiyaawanttu, “Goday nuussi qonccisseeddawaa, hawaa ha-
needda yewuwaa be7anaw Beeteliheeme boytte” geetetteeddino.
16 Unttunttukka elleelliide beeddino. Mayraamonne Yooseefa demmiide,
gacino na7aykka gaphatiyaan giseeddawaa be7eeddino.
17 Hewaappe guyyiyan guutha na7aa diraw odetteeddawaa qonccissiide
odeeddino.
18 Hawaa siseedda ubbay unttunttu odeedda yewuwaan maalaletteed-
dino.
19 Mayraama qay hawaa ubbaa bare wozanaan oyqqaade qoppaadde
gami77aaddu.
20 Wudiyaa heemmiyaawanttukka ubba yewuu unttunttoo odetteed-
dawaadan hanina demmo diraw, siseeddawoonne be7eeddawoo ubbaw
Xoossaa bonchchiiddinne galatiidde simmeeddino.
21 Na7aw hosppun gallassa gidina qaxxarettiyaa wodii gakko wode, I aatti
uluwaan attanaappe kase, kiitanchchay kesso sunthaan, Yesuusa geetet-
teedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Xoossaw Sheedhetteedda

§ **2:7** *bayra na7aa:* Isiraa7eeliyaa asay yeletteedda na7aa ubba golliyaankka Xoossaw bessiyaawaa giino. * **2:7** *gaphatiyaa:* Ha miishshay miyay miyaabay sa7aan laalettennaan maana mala yeggiide immiyaabaa. **2:21** Wog 12:3; Luq 1:31

22 Muse wogaa maaraadan geeyyiyaa wodii † poletteedda wode Yooseefonne Mayraama gacino na7aa Xoossaw sheedhdhanaw Yeerusalaame akki beeddino.
23 Hewenneekka Godaa wogaan, “Attuma na7aa gideedda bayra na7ay ‡ ubbay Xoossaw dummateeddawaa gidanawaa” geetetti xaafetteeddawaadaninne,
24 qassikka Godaa wogaan, “Laa77u dogommatuwaa woy laa77u haraphphe maratuwaa” geetettowaadan, Godaw yarshshuwaa yarshshanaw afeeddino.
25 He wode xillonne gencca gideedda Simoona geetettiyaa itti bitani Yeerusalaamen de7ee. Ikka, Israa7eeliyaa asaw atotethaa hidootaa naagiyaawaanne Ayyaanaa Geeshshay A bollaan shemppeedda asa.
26 Godan oketteedda Kiristtoosa be7ennaan hayqqennawaa Ayyaanaa Geeshshaan aw qonccisseedda.
27 Ikka he wode Ayyaanaa Geeshshay kaalethina, Geeshsha Golliyaa geleedda. Na7aa yelawanttu eriya wogaa maaraadan, koshshiyaawaa aw polanaw guutha na7aa Yesuusa oyqqiide gelo wode,
28 Simoone mokki akki na7aa idimmiide Xoossaa galatiidde hawaa yaageedda:
29 “Godaw, Neeni qaalaa gelo maaraadan
ha77i taana ne aylliyaa saruwan neekko afa.
30-31 Gaasuukka, ta ayfatuu
asaa ubbaa sinthan Neeni giigisseedda,
ashshiyaa hidootaa be7eeddino.
32 Hewekka Israa7eeliyaa gidenna asaw
qonccethaa immiya poo7uwaa.
Qassi Ne asaw Israa7eelew bonchchuwaa.”
33 Yooseefonne A daaya A diraw haasayetteedda yewuwaassi maalaletteeddino.
34 Simoonikka anjjiide Mayraamo, “Hawe Na7ay Israa7eeliyan coratuwassi dendduwassinne kunddethaw gaaso gidanaw, qassikka iitaa haasayiyaawanttussi malla gidanaw dooretteedda.
35 Coratookka wozanaa qofay qonccowaa gidanaw, ne shemppuukka mashshaan qanxxowaadan seelettanawaa” yaageedda.
36 Qassikka Aaseera yaraappe gideedda Paanu7eela naatta Haanno geetettiyaa nabatta de7aw; Izakka loytha cimaaddu. Bare wodorotethaan geleedda asinaanna laappu laythaa de7eeddawunno.
37 Izi laythaykka hosppun tammanne oydduwaa gidana gakkanaw gallassaanne qammaa geeshsha golliyaappe shaakettennaan xoomaaninne woosaan kiitettaadde am77e § gidaade gami77aaddu.
38 He wodekka shiiqaade Xoossaa galataaddu; Qassikka Yeerusalaame asay wozettanaw naagiyaawanttoo ubbatoo gacino Na7aa Yesuusabaa odaaddu.

Yooseefonne Mayraama Naazireete Simmeeddino

† **2:22** *geeyyiyaa wodi:* Ayihudatuwaa macca asay attuma na7aa yelowaappe guyyiyaan, “Geeshsha gidukku” yaagi qoppiino. Qaykka he na7ay qaxxarettana gakkanaw iza soyippe kesennaadaan udettaw. Ha wodii, geeyyiyaa wodiyaa geetettee. ‡ **2:23** *bayra na7ay:* 2:7 xeellite. **2:23** Kes 13:2,12 § **2:37** *am77e:* Am77e guussay asinay hayqqina gelennaan gami77eedda maccawunno. Ha payduwaan xaafetteedda mishiratta laappu laythaa xalalaa asinaanna gami77owaappe guyye 84 laythaa ubbaa am77e gidaade gami77aaddu.

39 Yooseefonne Mayraama Godaa higgiyan azazetteeddawaa ubbaa
polowaappe guyye Galiilaa Awuraajjaan de7iyaa barenttu katamaa
Naazireete simmeeddino.
40 Guutha na7aykka dicciiddenne minniidde beedda; aadho eraanikka
kumeedda; Xoossaa aadho keekatethay Aabollaan shemppeedda.

Guutha Na7aa Yesuusi Geeshsha Golliyan

41 Yooseefonne Mayraama laythaan laythaan Paasigaa Baalaa
bonchchanaw Yeerusalaame katamaa biino.
42 Na7awukka tammanne laa77u laythaa gido wode dooyaadan baalaw
hini Yeerusalaame keseeddino.
43 Baalaa polowaappe kaalla barenttu golle unttunttu simmoode gu-
utha na7aa Yesuusi Yooseefonne Mayraama erennaan Yeerusalaamen atti
aggeedda.
44 Unttunttunna ittippe de7iyaawaa malatina itti gallassaa ogiyaa hamet-
teeddino. Guyyeppe qassikka barenttu dabbatuwaannanne barenttu siiqet-
tiyaawanttu matan koshshaa dommeeddino.
45 Dhayo wode koyyiidde hini Yeerusalaame simmeeddino.
46 Heezzu gallassaappe guyye, tamaarissiyaawanttu giddon Yesuusi utti-
ide unttunttu giyaawaa sisiiddenne unttuntta oochchiidde Geeshsha Gol-
liyaa garssan de7iyaawaa be7eeddino.
47 Sisiyaawanttu ubbatuukka, A akeekaaninne A zaaruwan maalaletteed-
dino.
48 Yooseefonne A daaya A be7o wode maalaletteeddino. A daayakka,
“Ta Na7aw, ayaw nuuna hawadan oothay? Ne aabbunne taanne Neena
koyyiidde, daro metooteeddo” yaagaaddu.
49 Yesuusikka unttunttoo, “Ayaw taana koyyiitee? Ta aabbu gollen*
de7anaw taw koshshiyaawaa eribeykkitee?” yaagi zaareedda.
50 Hewaa yaagi odoppe attin, unttunttoo I odeedda yewuu ayaa gintto
gelibeenna.
51 Hewaappe simmiide, unttunttunna ittippe hini Naazireete beedda;
hewankka unttunttoo azazettee. A daayakka hewaa ubbaa bare wozanaan
wothaaddu.
52 Yesuusikka eraaninne geesan, sabaanikka Xoossaanne asaa sinthan
dicceedda.

3

Xammaqiyaa Yohaannisi Yesuusaw Ogiyaa Giigissee
(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8)

1 Xibaariyoosa geetettiyaa kaatii kawuteedda tammanne ichcheshethiyaa
laythaan Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Yihudaa mooddiyaa wode,
Heroodise Galiilaan oyddenthiyaa shaakuwaa mooddiyaa wode, A
ishay Piliphphoosikka Ixuuriyaaninne Xirkkonddoosan oyddenthiyaa
shaakuwaa mooddiyaa wode, Lisaaniyoosikka Abileenen oyddenthiyaa
shaakuwaa mooddiyawaa gidiide mooddi de7ishshin,
2 Haanninne Qeyyaafay qeesatuwaa kaappatuwaa * gidiide de7ishshin,
Xoossaa qaalay Zakkaraasa na7aa Yohaannisakko mela biittaan yeedda.

2:39 Mat 2:23 **2:41** Kes 12:1-27; Zar 16:1-8 * **2:49** *Ta aabbu gollen:* Guussay, Ta aabbu kiitteedda oosuwaa polanaw bessee guussaa. **2:52** 1Sa 2:26; Lem 3:4 * **3:2** *qeesatuwaa kaappatuu Haanninne Qeyyaafay:* Haanna kaappotethaa wodi Yesuusi yelettanaappe kase 6-15 laythaa gakkanaassa. Qeyyaafaa geetettiyaa Haanna bolluu 18-37 laythaa kaappo gidiide Yesuusa yeletaappe kase gami77eedda.

3 Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaa heeraa ubbaa biide, “Hintte nagaray atto geetettana mala nagaraa paaxiide xammaqettite” yaagi tamaarisseedda.
4 Nabiyaa Iisiyaasa maxaafan xaafetteedda qaalaadan,
“Mela biittaan waassiyaa bitaniyaa kooshshay,
‘Godaw ogiyaa giigissite;
A ogiyaakka suurissite.
5 “ ‘Ollay ubbay kumo;
deriinne zoozii denbbaa gido,
giigenna ogi ubbay giigo,
hanchchiro ogi ubbay liiqo.
6 “ ‘Hewaa gidooppe Asay ubbay Xoossay ashshiyaawaa be7ana’ ”
yaageedda.
7 Hawaa diraw Yohaannisi A kushiyan xammaqettanaw keseedda asaw hawaadan oduwaa doommeedda, “Hentteno, shooshshaa naatoo; yiyaa hanqquwaappe attana mala hinttentta ooni maqqeeddee?
8 Simmi hinttenttu nagaraappe simmeeddawanttoo bessiyaa ayfiyaa ayfite. Hinttenttu wozanaan Abraahaamo nu aabbu de7ee gooppite. Xoossay Abraahaamossi † naanaa ha shuchchatuwaappe denthanaw danddayee yaagaade taani hinttenttoo oday.
9 Ha77i ubba beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; simmi lo77o ayfiyaa ayfenna mithay ubbay qanxxettiide tamaan olettanawaa.”
10 “Yaatina ha77i nu ayaa udanee?” yaagiide A cora asay oochcheedda.
11 Yohaannisikka, “Laa77u mayuu de7iyaawe baynnawoo immo; qumay de7iyaawekka baynnawoo gisho” yaagi zaareedda.
12 Qaraxaa shiishshiyaawanttukka xammaqettanaw yiide, “Tamaarssiyaawoo, nu ayaa udanee?” yaagi oochcheeddino.
13 I unttunttoo, “Geetettowaappe aadho qaraxaa aathi shiishshoppite” yaagi odeedda.
14 Hewaappe kaalla wottaaddaratuu, “Nuunishi, ayaa udanee?” yaagi A oochcheeddino.
Yohaannisikka, “Asaa shaluwaa naaquwaan bonqqi akkoppite, oonanne wordduwan mootoppite, hinttenttu dirgguu hinttenttoo gidana” yaagi zaareedda.
15 He wode asay ubbay Kiristtoosa yuussaa naagiidde de7iyaa diraw Yohaannisa, “Hawekka Kiristtoosa gidennaan attenna” yaagiide barenttu wozanaan maleeddino.
16 Yohaannisi ubbatuwaakka, “Taani haathaan xammaqay; gidoppe attin taappe wolqqaamaynne taanikka A caammaa qashuwaa billana danddayennawe ‡ biro yaanawaa; ikka Ayyaanaa Geeshshaaninne tamaan xammaqanawaa;
17 A kushiyan kathaa dalaappe shaakki geeshshiyaa layday de7ee. Kathaa uddummaan bukkowaa geeshshi punniide ayfiyaa diyyiyan qolee; shin dalaa to7enna tamaan guuddee.”
18 Yohaannisikka hara cora qaalaan cora asaa maqqiidde mishiraachchuwaa qaalaa odeedda.

Heroodise Xammaqiyaa Yohaannisa Qachcheedda

3:4 Isa 40:3-5 **3:7** Mat 12:34; 23:33 † **3:8** *Abraahaamossi naanaa:* Ayihuda asatuu barentta Xoossay dooreedda asaa yaagi qoppiino. Gaasuunneekka, beni hidootaa qaalay Xoossaappe nu aabbu Abraahaamossi imetteedda yaagiide qoppiyaa diraassa. **3:9** Mat 7:19 **3:12** Luq 7:29 ‡ **3:16** *A caammaa qashuwaa billana danddayennawe:* Hawe qoomaa woy danggaaxiratti oosuwaa.

19 Galiilaa mooddiyaa Heroodisa qassi bare ishaa Piliphphoosa
machchatto Herodiyaado I akkeedda dirawunne haraakka cora iita kiitaa
kiitetto diraw, Yohaannisi seereedda.
20 Hawaa diraw ha ubbaa gujjiide Heroodise Yohaannisa qasho golle
gelsseedda.

Yohaannisi Yesuusa Xammaqeedda (Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

21 Asay ubbay xammaqetti simmowaappe guyyiyan Yesuusi xammaqet-
teedda. I woossi de7ishshinkka saluu dooyetti aggeedda.
22 Geeshsha Ayyaanaykka haraphphiya malatiide A bollaan wodhd-
heedda. Saluwaappekka, “Ta dosiyaa na7ay neena; neenan Taani nashet-
tay” yaagiyaa qaalay yeedda.

Yesuusa Yeletay Kase Guyye Mayizzaappe De7iyaa Payduwaa (Mat 1:1-17)

23 Yesuusi tamaarssuwaa doommoode aw hattamu laythaa gideedda; cora
asaykka barenttoo malatowaadan A Yooseefo na7aa yaagiino; Yooseefo Eele
na7aa;
24 Eele Maate na7aa; Maate Leewiyaa na7aa; Leewii Milkke na7aa; Milkke
Yoona na7aa; Yooni Yooseefo na7aa;
25 Yooseefo Maataatiyaa na7aa; Maataati Amooxe na7aa; Amooxe Naa-
hoome na7aa; Naahoome Esiliime na7aa; Esiliime Naage na7aa;
26 Naage Maa7aate na7aa; Maa7aate Maataatiyyu na7aa; Maataatiyyu
Seemeye na7aa; Seemeyi Yooseefo na7aa; Yooseefo Yooda na7aa;
27 Yoodi Yoonaana na7aa; Yoonaani Reese na7aa; Reese Zerubaabeela
na7aa; Zerubaabeeli Salaatiyaala na7aa; Salaatiyaale Neele na7aa;
28 Neeli Milkke na7aa; Milkke Haadde na7aa; Haadde Yoosaase na7aa;
Yoosaase Qoosaama na7aa; Qoosaami Elmaadoome na7aa; Elmaadoome
Eere na7aa;
29 Eere Yoosee7e na7aa; Yoosee7e, Eli7eezera na7aa; Eli7eezere, Yooraame
na7aa; Yooraami Maaxaate na7aa; Maaxaate Leewiyaa na7aa;
30 Leewii Simoona na7aa; Simoone Yihudaa na7aa; Yihuday Yooseefo
na7aa; Yooseefo Yoonaana na7aa; Yoonaani Eeliyaaqeema na7aa;
31 Eeliyaaqeemi Meeliya na7aa; Meeliye Mayinaana na7aa; Mayinaani
Maaxaate na7aa; Maaxaate Naataane na7aa; Naataane Daawite na7aa;
32 Daawite Issey na7aa; Issey Iyyoobeeda na7aa; Iyoobeedi Boo7eeza
Na7aa; Boo7eezi Salmoona na7aa; Salmooni Nahishoona na7aa;
33 Nahishooni Aminadaaba na7aa; Aminaadaabi Raama na7aa; Raami
Ariina na7aa; Ariinay Hezroona na7aa; Hezrooni Pereeza na7aa; Pereezi
Yihudaa na7aa;
34 Yihuday Yayiqooba na7aa; Yayiqoobi Yisaaqa na7aa; Yisaaqi Abraa-
haamo na7aa; Abraahaamo Taara na7aa; Taari Naakoora na7aa;
35 Naakoori Seeroohe na7aa; Seeroohi Ragawa na7aa; Ragawi Pelega
na7aa; Pelegi Abeera na7aa; Abeeri Saalla na7aa;
36 Saalli Qaynaana na7aa; Qaynaani Arfaakisiide na7aa; Arfaakisiide
Seeme na7aa; Seemi Nohe na7aa; Nohe Laameehe na7aa;
37 Laameehi Maatusaala na7aa; Maatusaali Heenooke na7aa; Heenooki
Yaareda na7aa; Yaaredi Malaali7eela na7aa; Malaali7eeli Qaynaana na7aa;
38 Qaynaani Heenoosa na7aa; Heenoosi Seete na7aa; Seeti Addaama
na7aa; Addaami Xoossaa na7aa.

3:20 Mat 14:3-4; Mar 6:17-18 **3:22** Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 1:17; Mar 1:11; Luq 9:35

4

Yesuusaw Shiiqeedda Xalahiyaa Paaciyaa
(4:1-13; Mat 4:1-11; Mar 1:12,13)

1 Yesuusi Geeshsha Ayyaanaan kumiide Yorddaanoosa Shaafaappe simmeedda; Ayyaanaan mela sa7aa kaalesettiide beedda.
2 Hewaan oytamu gallassaa daabiloosan paacetteedda. He gallassatuwan ayaanne mibeenna diraw wurssethaa poluwaa heeran I koshatteedda.
3 Daabiloosikka, “Neeni Xoossaa Na7aa gidooppe ha shuchchaa, ‘Ukitha gida’ gaade azaza” yaageedda.
4 Yesuusikka, “ ‘Asay Xoossaa Qaalaa ubbaappe attin ukithaa xalalaan de7enna’ geetetti Xoossaa Qaalaan xaafetteedda” yaagi zaareedda.
5 Daabiloosikka dhoqqa gideedda deriyaa Yesuusa kessiide alamiyaa kawutethaa ubbaa lipho ayfii simmanaw besseedda.
6 Daabiloosikka, “Ha kawutethaa maataynne bonchchuu ubbay taw imetteedda. Taani ta dosiyaa oossinne immana; newukka immana.
7 Hewaa gidiyaa diraw, ne ta sinthaan taw goyinnooppe ha ubbay neessa gidanawaa” yaageedda.
8 Yesuusikka zaariide, “ ‘Godaa Xoossaw goyinna, A xalalaa Godaya’ geetetti Xoossaa Qaalaan xaafetteedda” yaageedda.
9-11 Daabiloosikka Yesuusa Yeerusalaame afiide Geeshsha Golliyaa huuphiyaa kessiide,
“ ‘Xoossay neena naagana mala
kiitanchchatuwaa kiittanawaa,
unttunttukka ne gedi shuchchaan dhubettenna mala
barenttu kushiyaan neena denthanawantta’
yaagettiide Geeshsha Maxaafaan xaafetteedda;
ane Neeni Xoossaa Na7aa gidooppe
hawaappe duge neena ola”
yaageedda.
12 Yesuusikka zaariide, “ ‘Ne Godaa Xoossaa paaccoppa’ geetetteedda” yaageedda.
13 Daabiloosikka paaciyaa ubbaa wurssowaappe guyye guutha wodew Yesuusappe shaaketteedda.

Yesuusi Galiilaan Oosuwaa Doommeedda
(Mat 4:12-17; Mar 1:14,15)

14 Yesuusikka Ayyaanaa wolqqaan Galiilaa gadiyaa simmeedda. A waariikka yuushshuwaan de7iyaa ubbaa gakkeedda.
15 Yesuusikka Ayihudatuwaa Woosa Golliyan tamaarissiide asaan ubbaan galatetteedda.

Naazireeten Yesuusa Ixxeeddino
(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

16 I bare dicco katamaa Naazireete yeedda; kase oothiyaawadankka sambbata gallassi Ayihudatuwaa woosa golle geliide nabbabanaw denddiide eqqeedda.
17-19 Nabiyaa Isiyaasan xaafettiide xaaxetteedda maxaafaa aw immeeddino. He maxaafaa billiide:
“Taani hiyyesatuwassi mishiraachchuwaa odanaw
oketteedda diraw Godaa Ayyaanay Ta bollan de7ee.
Qashetteeddawanttussi bilethaa,

4:4 Zar 8:3 **4:9-11** Maz 91:11-12

qooqatuwassi xeellana mala odanaw,
qaykka naaqetteeddawantta naaquwaappe
kessana mala dosetteedda Godaa laythaa
odana mala, Taana kiitteedda”
geetetti xaafetteeddasaa demmeedda.
20 Maxaafaakka xaaxiide Ayihudatuwaa woosa golliyan oothiyaawoo immiide utteedda. Ayihudatuwaa woosa golliyan de7iyaa asay ubbay A caddi xeelleedda.
21 Yesuusikka, “Hachche hinttew nabbabettina hinttenttu siseedda qaalay poletteedda” yaageedda.
22 Ubbay aw markkatteeddino. A doonaappe kesiyaa aadho keekatethaa qaalaappe denddeeddawaan maalalettiidde, “Hawe Yooseefo na7aa gidennee?” geeddino.
23 Yesuusikka sidhe banttaan ha leemisuwan, “Hinttenttu taw ‘Dhaliyaa Godaw, ne huuphiyaa patha, neeni Qifirinaahooman oothina nu sisowaa ubbaa ha ne katamaanikka qassi ootha’ yaagiide odiita” yaageedda.
24 Qassikka, “Tumuwaa yaagay, nabii bare yeletto gadiyaan gammakka bonchchettenna.
25 “Yewuwaan qassi tumuwaa oday: Eelaasa wodiyaan heezzu laythanne usuppun agenaa iray bukkennaan ixxina sa7aa ubbaan wolqqaama koshay geleedda wode, Israa7eelen cora am77atuu de7iino.
26 Eelaasikka Sidoonaa gadiyaan de7iyaa Seraafta heeraa itti am77attikko kiitetteeddappe attin ookkonne kiitetti beenna.
27 Nabiyaa Elssaa7a wodiyankka Israa7eeliyaan cora oolluwaa harggiyan * oyqetteeddawanttu de7iino; Sooriyaa biittaan de7iyaa Ni7imaaneppe attin unttunttuppe ooninne paxi beenna” yaageedda.
28 Ayihudatuwaa woosa golliyan de7iyaawanttu ubbatuu hawaa sisiide darissiide hanqqetteeddino.
29 Unttunttu denddiide Yesuusa katamaappe gaxaa kessiide duge olanaw katamay keexetteedda deriyaa huuphiyaa afeeddino.
30 Shin Yesuusi unttunttu gidduwanna aadhdhiide beedda.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa (4:31-37; Mar 1:21-28)

31 Hewaappe guyyiyaan Yesuusi Galiilaa gadiyaan de7iyaa Qifirinaahooma katamaa beedda. Sambbata gallassaankka asaa tamaarisseedda.
32 I tamaarissiyaa timirttii maataan gidiyaa diraw siseedda asay ubbay maalaletteeddino.
33 Ayihudatuwaa woosa golliyan iita ayyaanay oyqqeedda bitani de7ee; bare kooshshaa dhoqqu udi waassiide,
34 “Hayya godo aggaarikki Naazireetiyaa Yesuusa; nuussi neenanna ay ittippetethay de7ii? Nuuna bayizzanaw yaaddi? Neeni oonentto eraaddi; Neeni Xoossaa Aawuu kiitteedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.
35 Yesuusikka, “Co77u ga, aappekka kesa” yaagi seereedda. Iita ayyaanay bitaniyaa unttunttu gidduwan kunddissiide aynne qohennaan aappe keseedda.
36 Asay ubbay maalalettiide ittu ittoo, “Hawe ayaa qaalee? Barew de7iyaa mataaninne wolqqaan iita ayyaanatuwaa seeree; qassi iita ayyaanaykka kesee” yaagiidde haasayeeddino.

4:17-19 Isa 61:1-2 **4:24** Yoh 4:44 **4:25** 1Ka 17:1 **4:26** 1Ka 17:8-16 * **4:27** *oolluwaa harggiyaa:* Xoossaa qaalay tamaarissettiyaa wodiyaa ubbaan, “Oolluwaa” giyaa qaalay galbbaa bollan sakkiyaa sakuwaa ubbaassi akettiyaawaa. **4:27** 2Ka 5:1-14 **4:32** Mat 7:28,29

37 A waariikka he yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaa gakkeedda.

Yesuusi Cora Hargganchcha Asaa Patheedda
(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

38 Yesuusi Ayihudatuwaa woosa golliyappe denddiide Simoona golliyaa geleedda, Simoona bollotatta wolqqaama qoxuwaa harggiyan harggettaade giseeddawunniw Yesuusi izo pathanaadan asay A woosseedda.

39 I matan eqqiide qoxuwaa harggiyaa seerina, harggii yeddiisheedda; hewodiyankka denddaade unttunttoo kiitettaaddu.

40 Away wullo wodiyaan dumma dumma harggiyan oyqetteedda harganchchatuwa ubbaa aakko aheeddino; ikka ittuwa ittuwa bolla bare kushiyaa wothiide patheedda.

41 Iita ayyaanatuukka, “Neeni Kiristtoosa Xoossaa Na7aa” yaagi waassiidde cora asaappe keseeddino. I Kiristtoosa gidowaa unttunttu ereedda diraw haasayenna mala diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda
(Mat 4:23-25; Mar 1:35-39)

42 Sa7ay wontto wode asay baynnasaa beedda; asay ubbay A koyyiidde I de7iyaasaa yeeddino. Barenttuppe shaaketti beennaadan digganaw koyyeeddino.

43 I qay, “Hini hara katamatuwassi baade Xoossaa Kawutethaa mishiraachchuwaa Qaalaa odanaw koshshee; taani kiitetteeddawe hawaa diraassa” yaageedda.

44 Galiilaan de7iyaa Ayihudatuwaa woosa gollen Qaalaa tamaarissiidde gami77eedda.

5

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyaawantta Dooreedda
(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)

1 Itti gallassi Yesuusi Gensaareexe Abbaa * gaxaan eqqiide de7ishshin cora asay aakko shiiqiide Xoossaa qaalaa sisanaw sugetti de7iino.

2 He wode laa77u wongiratuu † Abbaa gaxaan eqqowaa I be7eedda; moliyaa phiriyaawanttu qassi wonggiratuwappe wodhdhiide barenttu dabbaa meecci de7iino.

3 Yesuusi wonggiratuwaa giddoppe Simoonawunno gideeddawunnini geliide sa7aappe yaa abbaakko guuthaa shiishshanaadan oochcheedda. Hewaappe guyye wonggiriyaa bollan uttiide asaa tamaarissuwaa doommeedda.

4 Tamaarissuwaa bethowaappe guyyiyan Simoona, “Wonggiriyaa yaa abbaa ciimmuwakko shiishshite; hinttenttu dabbaakka moliyaa phiranaw olite” yaageedda.

5 Simoonikka, “Godaw, qammaa kummenthaa daaburi aqiide ayinneekka oyiqqibeykko; shin ha77i Neeni goowaadan dabbaa oleetto” yaagi zaareedda.

6 Hewaadankka ootheedda wode, daro cora moliyaa oyqqeeddino. Unttunttu dabbatuukka duuxerettanaw haneeddino.

---

* **5:1** *Gensaareexe Abbaa:* Galiilaa Abbaassi imetteedda dumma sunthaa. **5:1** Mat 13:1,2; Mar 3:9,10; 4:1 † **5:2** *wonggiriyaa:* Wonggiriyaa geetettowe, wogga haathaa woy abbaa bollaan asay hefintha bagga pinnanaw go77ettiyaa miishshaa. Hayqqo asay moogettiyaawaa gidennawaa eranaw koshshee. **5:5** Yoh 21:3 **5:6** Yoh 21:6

7 Hara wonggiriyaan de7iyaa laggethatuu yiide maaddanaadan wutteeddino; unttunttu laa77u wonggiratuwankka moliyaa kunthina wonggiratuu mitettussaa doommeeddino.
8 Simooni Phexiroosikka hawaa be7eedda wode Yesuusa gulbbatan kunddiide, “Godaw, taani nagaranchcha asa gido diraw taappe shaaketta” yageedda.
9 Hawaa geeddawe inne aananna ittippe de7iyaawanttu ubbay barenttu oyqqeedda moliyaa coratethaan maalaletteeddino.
10 Hewaadankka qay Simoona laggethaa gideeddawanttu Zabiddiyoosa naanatuu Yayiqoobinne Yohaannisi maalaletteeddino.
Yesuusikka Simoona, “Yayyoppa hawaappe guyyiyan asaa phiriyaawaa gidanaassa” geedda.
11 Unttunttukka wonggiratuwaa haathaappe gaxaa kessiide, ubbabaa aggiide Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda (Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

12 Yesuusi katamatuwaappe ittuwan de7ishshin oolluu ‡ bollaa ubbaa meedda bitani de7iyaawe Yesuusa be7iide A sinthankka kunddiide, “Godaw, neeni koyyooppe taana pathanaw danddayaa” yaagiide woosseedda.
13 Yesuusikka bare kushiyaa yeddi bochchiide, “Dosay geeyya!” geedda. Heman77iyankka oolluu A yeddeedda.
14 Yesuusi A, “Hawaa oossinne odoppa. Shin qeesaakko baade neena bessa. Hewaappe guyye oolluwaa harggiyaappe paxeeddawaassi markka gidanaadan Muse higgiyan azazetteedda yarshshuwaa shiishsha” geedda.
15 Gidoshshin A waarii loythi aakkiidde beedda; daro cora asaykka Yesuusi odiyaawaa sisanawunne barenttu harggiyappe paxanaw shiiqeeddino.
16 Yesuusi cora wode geemasaa biide woossee.

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda (5:18-26; Mat 9:2-8; Mar 2:3-12)

17 Itti gallassi Yesuusi tamaarissiidde de7ishshin Galiilaappenne Yihuudaa heeraa ubbaappe, Yeerusalaame yeedda Parisaawatuunne higgiyaa tamaarissiyaawanttu utti de7ishshin hargganchchatuwaa pathana mala Xoossaa Aawuwaa wolqqay aw imetteedda.
18 He wode bollay sileedda § itti bitaniyaa amareedda asay shanchchamaan tookki ahi golle gelssiide Yesuusa sinthan wothanaw koyyeeddino.
19 Asaa coratethaappe denddeeddawaan Yesuusakko shiiqanaw danddayi beykkino. Hewaa diraw bollaw gi77i golliyaa kaaraa * qaariide A, shanchchamaanna asaa giddon Yesuusa sinthaan wotheeddino.
20 Yesuusikka unttunttu ammanuwaa be7iide, “Ha bitanew, ne nagaray atto geetetteedda” yaageedda.
21 Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu, “Hawe Xoossaa boriyaawe oone? Itti Xoossaappe attin nagaraa atto gaanaw ooni danddayii?” yaagi qofaa doommeeddino.

---

‡ **5:12** *oolluwaa:* 4:27 xeellite. § **5:18** *bollay sileedda:* Hawaa guussay Griike qaalaan “Paralumoo7ay” geetettiyaawaa. Ha qaalaa bilethay Inggilizeethuwaan “Paraalayizid” guussaa. Ha laa77atuwaakka Dawuroothuwan bilethaa immoode, keechcheeddawaa woy qaaxxenna mala daabureeddawaa guussaa. * **5:19** *kaaraa:* Ha payduwaan geetetteedda golliyaa kaaray Dawurowaa mala gidennaadan, Palestine gaden golliyaa bollan de7iyaa kaaray gede qerettiide keexettee. Hewe yaatiide qay dufettiide gaxaan gaxaan hara mithay tecettina loythi keexettee. Hewaa mala keexay ooratha qaalaa caaquwaa wodiyaan eretteeddawaa.

22 Yesuusikka unttunttu qofaa ero diraw hawaadan geedda, “Ayissi hinttenttu wozanaan hawaadan qoppiitee?
23 ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ gaanawaappenne ‘Denddaade ba’ gaanawaappe haqawe matee?
24 Yewuwaan qassi hawaa taani geeddawe, Asaa Na7ay biittaa bollan nagaraa maaranaw maatay de7iyaawaa hinttenttu eranaadana.” Hewaappekka gunddeedda bitaniyaa, “Dendda ne shanchchamaa tookkaade ne golle ba gay” yaageedda.
25 Gunddaykka asaa sinthaan dendowaashshin bare shanchchamaa tookkiide Xoossaa galatiidde bare soy beedda.
26 Ha wode ubbatuukka darii maalaletteeddino; Xoossaakka galatiidde, “Hachche malabaa be7eeddo” yaagiide yashshaan kumeeddino.

Yesuusi Leewiyaa Dooreedda (5:27-32; Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

27 Hewaappe guyyiyan Yesuusi kesiide beedda; Leewiyaa geetettiyaa qaraxaa shiishshiyaawe, qaraxaa shiishshiyaasan uttowaa be7iide, “Taana kaalla” geedda.
28 Ikka denddiide ubbabaa aggiide A kaalleedda.
29 Hewaappe simmiide Leewii bare gollen daro shoobiyaa giigisseedda; cora qaraxaa shiishshiyaawanttunne hara cora asaykka unttunttunna uttiide mide7iino.
30 Parisaawatuunne higgiya tamaarissiyaa, unttunttunna oothiyaawanttu, Yesuusa kaalliyaawanttu bollan, “Ayissi qaraxaa qanxxiyaawanttunnanne nagaranchchatuwaanna miiteennee ushiitee?” yaagiide zuuzummeeddino.
31 Yesuusikka, “Hargganchcha asaappe attin paxa asaassi aakimiyaa koshshenna.
32 Taani yeeddawe, nagaranchchatuu barenttu nagaraa paaxiide simmanaadanappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagi zaareedda.

Yesuusi Xoomaabaa Ooshetteedda (5:33-39; Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

33 Hawaappe guyyiyan Yesuusa, “Yohaannisa kaalliyawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu ubba wode xoomiinonne woossiino; shin Neena kaalliyaawanttu qassi ubba gallassi miinonne ushiino” yaagiide oochcheeddino.
34 Yesuusikka, “Mishiray unttunttunna de7ishshin miyaatatuu xoomanaw danddayiinoo?
35 Yewuwaan qassi mishiray unttunttuppe shaakettiide baana wodii yaanawaa; he wode xoomanawantta” yaagi zaareedda.
36 Yesuusikka kaalliyaa leemisuwaa odeedda: “Ooratha mayuwaappe peedhi akkiide eca mayuwaa bollan dheppiyaawe baawa; gaasuukka hawaada udooppe ooratha mayuwaa peedhee; ooratha dhefiikka eca mayuwaan giigenna.
37 Hawaadankka eceedda cilggiyaan † ooratha woyiniyaa eessaa wothiyaawe baawa; wothooppe qay ooratha woyiniyaa eessay cilggiyaa dhuussee; eessaykka gukkee; cilggayikka bayee.
38 Ooratha woyiniyaa eessaa, ooratha cilggiyaan wothanaw bessee.
39 Eca woyiniyaa eessaa ushiide oorathaa koyyiyaawe ooninne baawa; gaasuukka ecay mal77ee giya diraw.”

5:30 Luq 15:1,2 † **5:37** *cilggiyaa:* Hawoo Dawuroothuwan imettiyaa guja bilethay eessaa naa77iyaa ogoruwaa.

6

Yesuusa Kaalliyaawanttu Sambbataan Tishaa Duutheeddino
(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

1 Sambbata gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunna ittippe itti goshshaa gidduwanna aadhdhiya wode A kaalliyaawanttu zarggaappe tishaa duuthiide barenttu kushiyan shigechchiide muussaa doommeeddino.
2 Parisaawatuwaa giddoppe, “Sambbata gallassaan oothanaw woga gidennawaa ayaw oothiitee?” yaageeddino.
3 Yesuusi, “Kaatiyaa Daawitenne ittippe de7iyaawanttu koshatteedda wode ootheeddawaa nabbabi beykkitee?
4 Daawite Xoossaa golliya geliide qeesatuwaappe attin hara asay meennaadan digetteedda, Xoossaw yarshshetteedda qumaa meedda. Ittippe de7iyaawanttukka I imminaade meeddino” yaagi zaareedda.
5 Hawaappe kaalliide Yesuusi, “Asaa na7ay sambbataw Godaa!” geedda.

Yesuusi Kushii Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

6 Hara sambbata gallassaan Yesuusi Ayihudatuwaa woossiyaa golliyaa geliide tamaarissi de7ee. Hewankka ushechcha kushii sileedda bitani de7ee.
7 Higgiyaa tamaarssiyaawanttunne Parisaawatuu Yesuusa mootiyaa gaasuwaa demmanaw I sambbataan asaa pathooppe be7ana giide naagi de7iino.
8 Ikka unttunttu qofaa eriide kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda asaa gidduwan eqqa” yaageedda. Bitaniikka denddi eqqeedda.
9 Hewaappe simmiide Yesuusi, “Haninttonne sambbata gallassaan lo77obaa oothanaw bessiiyee iitabaa oothanaw bessii? Shemppuwaa ashshanaw bessiyee wodhanaw bessii?” yaageedda.
10 Yesuusi bare yuushshuwaan de7iyaa asaa ubbaa xeellowaappe guyyiyan bitaniyaa, “Ne kushiyaa micca!” yaageedda. Ikka micciide paxeedda.
11 Unttunttu loythi hanqqeettiide Yesuusa bolla oothanawaa barenttu giddon maqqetteeddino.

Yesuusi Tammanne Laa77u Kiitetteeddawantta Dooreedda
(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

12 He wodiyaan Yesuusi deriyaa bolla woossanaw keseedda; hewankka qammaa kumenthaa Xoossaakko woossiidde aqeedda.
13 Sa7ay wonttowaan barena kaalliyaawantta xeeseedda. Hewanttuppekka tammanne laa77atuwaa dooriide, “Kiitetteeddawantta” * yaagiide suntheedda.
14 Unttunttu sunthaykka: Phexiroosa giide I suntheedda Simoona, A ishaa Inddiraasa, Yayiqooba, Yohaannisa, Piliphphoosanne Barttalamoosa,
15 Maatoossa, Toomaasa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadew seelettiyaa Simoona,
16 Yayiqooba na7aa Yihudaanne Yesuusa aathi immeedda asqqorttu Yihudaa. †

6:4 Wog 24:9 * **6:13** *Kiitetteeddawantta:* Hawaa guussay tammanne laa77u Yesuusi kiitteedda hawaaratuwaa guussaa. † **6:16** *asqqorttu:* Hawaa guussay Ayihuda gadiyaan de7iyaa Asqqorootu geetettiyaa gadiyaappe yeennaan attenna guussa. Ha sunthaa bilethay, “Worddanchchaa”. Qaykka, “Hayqoo aathi immiyaawaa” guussaa.

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda (Mat 4:23-25)

17 Yesuusikka unttunttunna ittippe deriyaappe wodhdhiide dembbasaan
eqqeedda. A kaalliyaawanttuppekka cora asay hewaan de7ee. Qaykka
Aappe sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw Yihudaa gadiyaappe,
Yeerusalaame katamaappe, abbaa matan de7iyaa Xiiroosappenne Sidon-
aappe yeedda cora asay hewaan de7iino.
18 Ha asaykka A sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw yeeddino.
Tuna ayyaanan oyqettiide metootiyaawanttukka paxeeddino.
19 Wolqqay aappe kesiide ubbaa pathiyaa diraw asay ubbay A
bochchanaw koyyee.

Anjjuwaabaanne Metuwaabaa (Mat 5:1-12)

20 Barena kaalliyaawantta xeelliide yaageedda:
“Hinttenttu manqqatuu anjjetteeddawantta;
Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hinttenttuwaa.
21 Hinttenttu ha77i koshattiyaawanttu anjjetteeddawantta;
gidini kaallanita; hinttenttu ha77i yeekkiyaawanttu
anjjetteeddawantta;
gidini miiccanita.
22 “Asaa na7aa diraw hinttentta asay ixxiyaa wodenne toochchiyaa wode,
hinttenttu sunthaakka iitaan denthiyaa wode, anjjetteeddita.
23 Saluwan hinttenttu akkana woytay dara gidiyaa diraw he gallassi
nashechchaan guppite; gaasuukka kase hinttenttu aawotuu nabatuwaa
bollan hawaadan oothiidde de7eeddino.
24 Yewuwaan qassi dure asatoo
hinttenttoo aayyee; hinttenttu ishalo de7uwan de7eeddita.
25 Hinttenttoo ha77i kalleeddawanttoo aayyee;
gidini koshattanita;
hinttenttoo ha77i miicciyaawanttoo aayyee;
gidini kayyottanitanne yeekkanita.
26 Asay ubbay hinttenttu lo77otethaabaa haasayiyaa wode,
hinttenttoo aayyee;
kase hinttenttu aawotuu worddo nabatoo
hawaadan ootheeddino.

Morkkiyaa Siiqanaw Bessee (Mat 5:38-48; 7:12)

27 “Shin Taani odiyaawaa sisiyaawanttoo yaagay: hinttenttu morkke-
tuwaa dosite; hinttena ixxiyaawanttoo, lo77uwaa oothite;
28 hinttena sheqqiyaawantta anjjite, hinttena naaqqiyaawanttoo, woos-
site.
29 Itti bagga shayyiyaa baqqiyaawoo, laa7ethuwaakka bessa; ooninne ne
kootiya akkiyawoo, ne shaamiciyaakka diggoppa.
30 “New de7iyaawaa neena woossiyaawoo, imma; newaa akkeeddawaa,
zaara gaade oochchoppa.
31 Asay hinttenttoo oothana mala hinttenttu dosiyaawadan, hinttenttukka
haraw hawaadan oothite.
32 “Hinttentta dosiyaawantta xalalaa dosooppe ay galatay de7ii? Hawaa
gidooppe nagaranchchatuukka barena dosiyaawantta dosiino.
33 Hinttenttoo lo77obaa oothiyaawanttu xalalaw hinttenttu lo77obaa
oothooppe hewoo ay galatay de7ii? Nagaranchchatuukka hawaadan oothi-
iino.

34 Tal77iide hinttew zaaranaw danddayiyaawanttu xalalaw tal77ooppe ay
galatay de7ii? Bare tal77eeddawaa zaariide akkanaw nagaranchchatuukka
barenttu garssan tal77ettiino.
35 Shin hinttenttu, hinttenttu morkkiyaa dosite; unttunttookka lo77obaa
oothite; hinttenttuppe tal77owaa zaariidi akkanaw qoppoppite. Hawaa
hinttenttu polooppe hinttenttoo gatii daranawaa. Qassi hinttenttu Ub-
baappe Bolla Xoossaa naanaa gidanita. I iitatoonne galatennawanttookka
keeka.
36 Hinttenttu aabbu maariyaawaa gidowaadan hinttenttukka
maariyaawantta gidite.

Hara Asaa Pirddanaw Bessenna (Mat 7:1-5)

37 "O bollankka pirddoppite, hinttenttu bollankka pirddettenna; haraa
bolla kunaaniyaa oothoppite; hinttenttu bollankka kunaani oosettenna.
Atto giite; Xoossay hinttenttoo atto gaana.
38 Immite; hinttenttoo imettana. Hinttenttu makkeedda makaan hint-
tenttoo makettana. Baqqi naaqqina siilli kumi palah laalettiyaa makaa
hinttenttu kiwuwaan idinthana" geedda.
39 Qassikka Yesuusi hawaappe kaalliyaa leemisuwaa odeedda;
"Qooqay qooqaa kaalethanaw danddayii? Qooqay qooqaa kaalethooppe
laa77atuukka oyqettiide ollaan kunddikkinoo?
40 Tamaariyaawe barena tamaarissiyaawaappe aadhdhenna;
tamaariyaawe minni tamaarooppe barena tamaarissowaa mala gidanaw
danddayee.
41 "Ne ayfiyaa giddon de7iyaa tuussaa kessennaan de7aadde hara ne
laggiyaa ayfiyaa giddon de7iyaa suullaa ayaw xeellay?
42 Ne ayfiyaa garssan de7iyaa tuussaa be7ennaan hara asaakko shiiqaade,
'Ta ishaw, ne ayfiyaa garssappe suullaa ta kessoo?' yaaganaw woota
danddayay? Ha lo77uwaa malatiyaa iitaw, koyrottaade ne ayfiyaa giddon
de7iyaa tuussaa kessa. Hewaappe guyyiyan ne ishaa ayfiyaa giddon de7iyaa
suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.

Mithattonne Iza Ayfeedda Ayfiyaa (Mat 7:16-20; 12:33-35)

43 "Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfenna; hewaadankka iita mithay lo77o
ayfiyaa ayfanaw danddayenna.
44 Mithay ubbay bare ayfiyaa ayfiyaawan erettee. Agunthaappe wodden-
thaa ayfii maxettenna; hawaadankka, xundduqiyaappe ‡ laadiyaa ayfiyaa
maxanaw danddayettenna.
45 Lo77o asay bare lo77o wozanaappe lo77o yewuwaa haasayee. Qay iita
asay bare iita wozanaappe iita yewuwaa haasayee. Ayissi gooppe, asay bare
doonan haasayiyawe bare wozanaan kumeeddawaa doonay haasayiyaa
diraassa.

Laa77u Qommo Golliyaa Keexxiyaa Asaa (Mat 7:24-27)

46 "Taani odowaa oothikkita, shin ayaw Godaw, Godaw, yaagiide Taana
xeegiitee?
47 Taakko yiyaa ubbay ta qaalaakka sisiide oosuwan peeshshiyaawe oona
malatintto ta hinttentta bessana;

6:39 Mat 15:14 ‡ **6:44** *xundduqiyaa:* Ha mithay gomi77oriyaa zariyaa gidiide A ayifii ayawunne maaddennawaa. **6:44** Mat 12:34

48 ikka golliyaa keexxiidde daro ollaa bookkiide zaallaa bolla ginbbiide keexxeedda asaa malatee; di7uu di77iide he golliyaa suginakka, mino zaallaa bolla keexetto diraw qaathanaw danddaybeenna.
49 Qay Ta qaalaa sisiide oosuwaan peeshshenna uray baasuu banttasaa shafiyaa bollan golliyaa keexxeeddawaa malatee. Di7uu di77iide he golliyaa sugo wode man77iyankka kunddeedda; he golliikka iita wodaa woddiide bayeedda" yaageedda.

7

Yesuusi Xeetuwaa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda
(Mat 8:5-13; Yoh 4:43-54)

1 Yesuusikka hawaa ubba asaa sinthan haasay wurssowaappe guyyiyan hini Qifirinaahooma beedda.
2 Hewankka itti xeetuwaa kaappuu de7ee. I daroppe dosiyaa A qoomay harggiide hayyanaw mateedda.
3 Ikka Yesuusabaa siseedda wode, bare qoomaa woossiide pathana mala Yihudaa cimatuwaa hini aakko kiitteedda.
4 Unttunttukka Yesuusakko yiide, "Ha bitani, Neeni A maaddanaadan daroppe koyyeedda;
5 gaasuukka nu asaa I daroppe dosiide Ayihudatuwaa woossiyaa golliyaa keexissowekka A" yaagiide daroppe woosseeddino.
6 Yesuusikka unttunttunna ittippe beedda. Ikka hini golliyaa heeraa gakkeedda wode xeetuwaa kaappuu bare laggethatuwaa barekko xeesiide, "Ta Godaw, daaburoppa; ayissi gooppe, neena ta golliyaa kaaraappe garssa bagganna gelssanaw taw bessenna.
7 Hawaa diraw ne sinthaan eqqanawukka haray atto bessiyaawaa gidikke. Shin neeni qaalaa xalalaa oda; ta qoomaykka paxanawaa.
8 Taani taappe bollanna maatay de7iyaawanttussi eeno gaade de7iyaa asa. Taappe garssannakka taani kiitissiyaa wottaaddaratuu de7iino. Ittuwaa, 'Ba' yaagiyaa wode, bee; haraakka qay, 'Haaya' gooppe yee. Ta qoomaykka, hawaa 'Ootha' giyaa wode azazettee; oothee" yaageedda.
9 Yesuusikka hawaa sisiide A yewuwaan maalaletteedda; guyye simmiide A kaalliyaa daro asaa, "Taani hinttenttoo tumuwaa gay; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa7eeliyaa garssankka be7abeykke" yaageedda.
10 Kase kiitetteedda asatuukka xeetuwaa kaappuwaa golle guyye simmiyaa wode, A qoomay paxowaa be7eeddino.

Yesuusi Am77atti Na7aa Hayquwaappe Dentheedda

11 Wonttissa gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunnanne cora asaanna ittippe Nayno geetettiyaa katamatto beeddino.
12 Yesuusi katamaa gakkana mato wode, asay hayqqeedda anhaa tookkiide keseeddino. Hayqqowekka bare daayiw mexxi itti na7aa; aattakka asinay baynna am77atto. Daro katamaa asaykka izo kaalleeddino.
13 Yesuusikka izo be7eedda wode qarettiide, "Yeekkoppa!" yaageedda.
14 Shiiqiide shanchchamaa bochcheedda; tookkowanttukka eqqeeddino. Yesuusi, "Neeno yalagaw, dendda gay!" yaagina,
15 bitani suuri utteedda. Hasayaakka doommeedda. Yesuusikka A, A daayiw immeedda.
16 Ubbaykka yashshaan kumiide, "Wolqqaama nabii nu garssan denddeedda; Xoossaykka bare asaa ashshanaw yeedda!" yaagiide Xoossaa galateeddino.

17 Hewenneekka Yesuusa waarii Yihudaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa
ubbaan sisetteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa
(Mat 11:1-19)

18 Yohaannisa kaalliyaawanttu hanowaa ubbaa aw odeeddino. Yohaannisikka barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa xeesiide,
19 “Yaanawe neeneyee? Woy nuuni haraa naaganee?” yaagi, unttunttu oochchana mala hini Yesuusakko kiitteedda.
20 Asatuukka Yesuusakko yiide, “Xammaqiyaa Yohaannisi, yaana getetteeddawe neeneyee? Woy haraa naaganee? Yaagiide oochchana mala neekko kiitteedda” yaageeddino.
21 He wodiyaan Yesuusi cora asaa dumma dumma harggiyaappe patheedda; tuna ayyaanatuwaakka asaappe kesseedda; cora qooqatuwaa ayfiyaa dooyyeedda.
22 Yesuusikka Yohaannisi kiittowanttoo, “Biide hinttenttu be7eeddawaanne siseeddawaa Yohaannisaw odite; qooqatuu xeellanawantta; gunddatuu hamettanawantta; oolluu oyqqowanttu geeyyanawantta; tulleeddawanttu sisanawantta; hayqqeeddawanttu denddanawantta; hiyyeesatuwaasikka mishiraachchuwaa qaalay odettanawaa.
23 Taanan dhubettenna asay ubbay anjjetteeddawantta” yaageedda.
24 Yohaannisi kiitteeddawanttu bidiggowaappe guyyiyan Yesuusi asaw Yohaannisabaa oduwaa doommeedda: “Ayaa be7anaw biittaa bazzuwaa keseedditee? Carkkuu qaathiyaa uusunthaa?
25 Woy ayaa be7anaw keseedditee? Lo77o mayuwaa mayyeedda asaa de7uwaa? Lo77o mayuwaa mayyeeddawanttunne barena giigissiyaawanttu kaatiyaa gollen de7iino.
26 Woy ayaa be7anaw keseedditee? Nabiyaa be7anaw keseedditee? E; taani hinttenttoo yaagay; hinttenttu be7anaw kesowe nabiyaappekka aadhuwaa.
27 Xoossaa Maxaafan, ‘Ne ogiyaa neeppe sinthanna giigissiyaa kiitanchchaa neeppe sinthayaade kiittana’ geetetti Yohaannisabay xaafetteeddawe hawaa.
28 Maccawanttuppe yeletteeddawanttu garssan xammaqiyaa Yohaannisaappe aadhdhiyaa ooninne baawa. Xoossaa kawutethaan qassi ubbaappe laafa geetettiyaawekka aappe aadhdhanawaa” yaageedda.
29 Haray attoshshin qaraxaa kessiyaawanttu attennaan hawaa Yesuusi haasayowaa siseedda ubbay Yohaannisa kushiyan xammaqettowanttu Xoossaw bessiyaa bonchchuwaa immeeddino.
30 Shin higgiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu Yohaannisan xammaqettibeenna diraw, Xoossay unttunttoo qoppeeddawaa ixxeeddino.
31 Yesuusi, “Simmi Taani ha wodiyaa asaa ayaanna leemisoo? Unttunttu ayaa malatiinoo?
32 Unttunttu geyaasan uttiide ittu ittuwa xeesiide, ‘Suusulliyaa hinttenttoo punninakka
kaa7ibeykkita;
yeekuwaa yethaa kesseeddoshshinkka
yeekkibeykkita
yaagettiyaa naanaa malatiino’ geedda.
33 Xammaqiyaa Yohaannisi qumaa meennaan woyiniyaa eessaakka ushennaan yiina, ‘A bollaan gaaleenay de7ee’ yaageeddita.

7:29 Mat 21:32; Luq 3:12

34 Taani Asaa Na7ay maaddenne ushaadde yiina, ‘Hawe nafisaamaa; woyiniyaa eessaakka ushiyaawaa; qaraxiyaawanttoonne nagaranchchatoo dabbuwaa’ yaagiita.
35 Gidoppe attin Xoossaa aadho eratethay bare oosuwan tuma gidiide beetteedda” yaageedda.

Parisaawiyaa Simoona

36 Parisaawatuwaappe ittu barenanna qumaa maana mala shoobbina, Yesuusi A soy biide maanaw utteedda.
37 He katamaan nagaranchchaa geetetteedda itti mishiratta de7ewunna, Yesuusi A soyin utteeddawaa sisaade, albbasxxiroosa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyaa kumeedda shittuwaa akkaa yaaddu.
38 Guyyenna A gediyaa mataan eqqaade, yeekkaadde A gediyaakka bare afothaan okaa doommaaddu; izi afothay bayizzeedda A gediyaakka bare huuphiyaa binnanaan quccaaddenne A gediyaa yeraadde gediyan shittuwaakka caccafaaddu.
39 Yesuusa bare soy xeeseedda Parisaawiikka hawaa be7iide, “Hawe nabiyaa gideeddentto, hanna A bochchiyaa mishiratta oonenttonne qaykka iza nagaranchchaa gidiyaawaa I eranashshin” yaageedda.
40 Yesuusikka zaariide, “Simoona, taani new odiyaa yewuu de7ee” yaagina,
Simoonikka, “Tamaarissiyaawoo, oda” yaageedda.
41 Yesuusi, “Itti bitaniyaappe miishshaa tal77eedda laa77u asatuu de7iino. Ittuwaa matan ichcheshu xeetu diinaari, qay yokkuwaa matan ishatamuu de7ee.
42 Laa77atookka ciggiyaawe dhayina, laa77atuwaa acuwaakka maarii aggeedda. Hawanttuppe haqawe loythi dosiyawaa malatii?” yaageedda.
43 Simoonikka zaariide, “Daruwaa aggowa malatee” yaageedda. Yesusikka, “Tumuwaa zaaraadda” yaageedda.
44 Yesuusi mishirattikko xeelliide, Simoona hawaadan yaageedda; “Hanno mishiratto be7aaddii? Taani ne golle yiina haray attoshshin haathaakka ta gedew immabeykka; shin iza bare afothaan tagediyaa irxxissaaddu; bare huuphiyaa binnanaanikka quccaaddu.
45 Neeni Taana yera beykka; shin iza taani geloodeppe doommaade tagediyaa yeriyaawaa agga beykku.
46 Neeni ta huuphiyan zaytiyaa okka beykka; shin iza ta gediyan shittuwaa caccafaaddu.
47 Hawaa diraw ta hinttenttoo oday: daroppe iza doseeddawaa diraw, daro nagaray iziw de7iyaawe maaretteedda; guuthay maarettiyaawe guuthaa dosee” yaageedda.
48 Yesuusi mishiratto, “Ne nagaray qucetteedda” yaageedda.
49 Yesuusanna ittippe qumaa maanaw utteeddawanttu barenttu wozanaan, “Nagaraa maaranaw danddayiyaawe hawe oone?” yaageeddino.
50 Yesuusi mishiratto, “Ne ammanuu neena ashsheedda, sarotethaan ne golle ba” yaageedda.

8

Yesuusa Kaalleedda Maccawantta

7:38 Mat 26:7; Mar 14:3; Yoh 12:3

1 Yesuusi hawaappe simmiide, sabbakiiddinne Xoossaa kawutethaa
mishiraachchuwaa qaalaa katamaaninne heeraan odiidde aadhdheedda.
Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7iino.
2 Iita ayyaanaappenne wolqqaama harggiyaappe paxeeddawanttu itti itti
maccawanttukka de7iino. Hewanttukka: Laappu xalahii keseedda Magdala
geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamonne,
3 Heroodisa golliyan suntha gideedda Kuuza machchatti Yohaanno,
Soosina geetettewunnanne hara coratuwanna ittippe gidiide, Yesuusanne A
kaalliyaawantta miishshaan maaddeeddino.

Zerethaa Leemisuwaa
(Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

4 Cora asay daro katamatuwaappe shiiqiide, Yesuusakko yeedda
wodiyaan leemisuwan,
5 "Zeriyaawe zerethaa zeranaw keseedda. Zeriyaa wode itti itti zerethay,
ogiyaa doonan wodhdhiide yedhetteedda. Yatina saluwaa kafuu hewaa
meedda.
6 Haray qay zaallaa bolla wodhdhiide doleedda wode koshshiyaa haathaa
demmenna diraw meleedda.
7 Hara zerethay agunthaa garssan wodhdheedda. Agunthay ittippe dicci-
ide mitteedda.
8 Haray lo77iyaa tu7e biittaan wodhdheedda. Dolowaappe guyyiyan,
zerettowaappe xeetu kushiyaa dakkuwaa mokkeedda" yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Haasayeedda Gaasuwaa
(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

Yesuusi hawaa haasayiidde, "Haythay de7iyaa ubbay siso" yaagi qaalaa
dhoqqu udiide waasseedda.
9 A kaalliyaawanttu, "Ha leemisuu ayaa guussee?" yaagi A oochcheeddino.
10 Ikka zaariide,
"Hinttenttoo Xoossaa kawutethaa xuuraa eray imetteedda; shin haratoo,
xeelliiddikka erenna mala, sisiiddikka akeekenna mala leemisuwan oday"
yaageedda.

Yesuusi Zerethaa Leemisuwaa Billiide Odeedda
(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

11 Yesuusi, "Zerethaa leemisuu hawaa: Zerethay Xoossaa qaalaa.
12 Ogiyaa gaxaan wodhdheedda zerethay, guutha wodew qaalaa sisiyaa
asaa; ellekka xalahii yiinne, unttunttu sisowaan amman attenna malanne
qaalay wozanaappe dogettana mala oothee.
13 Zaallaa bollan wodhdheedda zerethay, koyro qaalaa nashechchaan
sisiyaawantta. Hewanttukka guutha wodiyaa ammaninnee paacii gakkiyaa
wodiyaan xaphuu bantta diraw ellekka ammanuwaa kaddiino.
14 Agunthaa garssan wodhdheedda zerethay, qaalaa sisiyaawantta; shin
de7uwaa hirggaynne duretethaa ishaluu cuulleeddawantta. Hewanttu
lo77o ayfiyaa immanaw danddayikkino.
15 Lo77o tu7e biittaan wodheedda zerethay bessiyaawe, lo77anne xillo
wozanaan qaalaa sisiide naagiyaa asaanne he qaalaan minni eqqiide lo77o
ayfiyaa ayfiyaawantta.

Xomppiyaa
(Mar 4:21-25)

16 "Xomppiyaa sathiide ittibaan qum77i aggiyaawe woy arssaappe
garssanna wothiyaawe ooninne baawa.

8:10 Isa 6:9 **8:16** Mat 5:15; Luq 11:33

17 Qonccennaan qosuwan attiyaabay itti yewuunne baawa. Erettennaaninne beettiyaasaa kesennaan attanabay aynne baawa.
18 Hewaa gidiyaa diraw loythi akeekaan sisite. Wozanaappe sisiyaawoo ubbaw gujji akeekay imettana; akeekennawaappe he aw de7iyaawaa malatiyaa akeekaykka akettanawaa" yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa
(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

19 He wodiyaan aattanne ishatuu Yesuusanna gakettanaw aakko yeeddino; shin asaa coratethaappe denddo gaasuwan A demmanaw danddaybeykkino.
20 Itti bitani, "Ne daayanne ne ishatuu neenanna gakettanaw koyyo diraw karen yiide eqqeeddino" yaagi odeedda.
21 Ikka, "Ta daayanne ta ishatuu, Xoossaa qaalaa sisiide oosuwaa bollan peeshshiyaawantta" yaagi zaareedda.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

22 Itti gallassi Yesuusi barena kaalliyawanttunna ittippe wonggiriyaa geliide, "Abbaappe hefintha boytte" geedda. Unttunttukka denddiide hametaa doommeeddino.
23 Pinni de7iyaa wode, Yesuusi gemi77isheedda. Abbaan gotuwaa carkkuu denddo diraw, wonggiriyaa garssan haathay kumina daro metooteeddino.
24 Unttunttu Yesuusakko shiiqiide, "Godaw, Godaw! Nuuni bayoyttettee!" yaagiide A beegotheeddino.
Ikka beegottiide gotuwaanne haathaa beetaa seerina, gotuunne haathaa beetay eqqeedda; ubbabaykka co77u geedda.
25 Ikka, "Hinttenttoo ammanuu haqan de7ii?" yaageedda.
Unttunttukka yayyi maalalettiide ittu ittuwaa, "Hawaadan carkkuunne haathay co77u giite giina azazettiyaawe hawe oone?" yaagetteeddino.

Yesuusi Xalahii Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

26 Galiilaa Abbaappe hefinthanna de7iyaa Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa, Yesuusinne A kaalliyaawanttu, wonggiriyaan pinniide gakkeeddino.
27 He haathaappe pinni sa7aa wodhdho wode, iita ayyaanan oyqetteedda itti bitani, katamaappe kesiide aananna gaketteedda. Daro wodiyaappe doommiide mayuwaa mayyennaan kallo golliyaa aggiide duufuwan de7ee.
28 Yesuusa demmowaappe guyyiyan, waassi A sinthaan guufanniide wolqqaama kooshshaan, "Wolqqaama Xoossaa na7aa Yesuusaa, tawunne new aybe ittippetethay de7ii? Taana waayissoppaarikki; ta neena woossay" yaageedda.
29 I hewaa ayissi geeddee gooppe, bitaniyaa yeggi kesana mala Yesuusi A azazo diraassa.
Iita ayyaanay bitaniyaa oyqqoodeppe daro wode gido diraw, birataa santhalataan gediyaanne kushiyaa qashettiide naagettee. Santhalataa duuthi akkiide iita ayyaanay kaalethina bazzuwaa bee.
30 Yesuusikka, "Ne sunthay oone?" yaagi oochcheedda. Ikka cora iita ayyaanay geli utto diraw, "Leegiyoona" * yaageedda.

8:17 Mat 10:26; Luq 12:2 **8:18** Mat 25:29; Luq 19:26 * **8:30** *Leegiyoona:* Ha sunthay Giriike geetettiyaa qaalaappe aketteedda. Sunthaa bilethay "Coraa" guussaa.

31 Barentta Yesuusi, “Hini ciimmo ollaa biite” yaagenna mala woosseeddino.
32 Hewaan de7iyaa zooziyaa gaxaan hemettiyaa cora gudunthatuu de7iino. Cora tuna ayyaanatuu, he gudunthatuwaa garssa, “Gelite” gaana mala Yesuusa woosseeddino. Ikka, “Biide gelite” geedda.
33 Iita ayyaanatuukka bitaniyaappe kesiide gudunthatuwaa garssa geleeddino. Gudunthaa wudiikka lanqqiyappe kajjottiidde ellekka abbaan mitetteeddino.
34 Gudunthaa heemmiyaawanttu hanowaa ubbaa be7o wode harasaa biide, he katamaaninne yuushshuwaan hanowaa odeeddino.
35 Ayee haneeddentto be7anaw kesiide, asay Yesuusakko yeeddino. Iita ayyaanay keseedda bitani, A wozanay simmina mayuwaa mayyiide Yesuusa gediyaa mataan uttowaa be7iide yayyeeddino.
36 Iita ayyaanan oyqetteedda bitani wooti paxeeddentto be7eedda asay, hara asaw odeeddino.
37 Gerggesenoona gadiyaaninne he heeran de7iyaa asay ubbay darii yayyeedda diraw, Yesuusi barenttu matappe baana mala woosseeddino. Ikka wonggiriyaan geliide beedda.
38 Iita ayyaanay keseedda bitaniikka Yesuusanna baana giide, A woosseedda; shin Yesuusi,
39 “Ne golle simmaade Xoossay new ootho wolqqaamabay ayentto markkatta” yaagi yeddeedda.

Hayqqeedda Naattonne Sakettiyaa Mishiratto (Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

40 Yesuusi simmeedda wode asay ubbay naagi de7iyaa diraw, A mokki akkeeddino.
41 He wode, Ayihude asaa woosa gollew sunthaa gideedda Yaa7iroosa yaagettiyaa bitani aakko yeedda. Ikka Yesuusa gediya sinthaan kunddiide, bare golle gelana mala woosseedda.
42 Gaasotethaykka tammanne laa77u laythay kumeedda aw de7iyaa itti naatta hayqqanaw mata utto diraassa.
Yesuusi biya wode cora asay A yuushshuwaan sugettiidde metootheeddino.
43 He asaa giddon he wodiyaan tammanne laa77u laythaa ubbaa suuthay goggiyaa mishiratta de7aw. Bare de7iyaa shaluwaa ubbaa dhaliyaa eriyaawanttoo wurssinakka pathanaw danddayowe ooninne baawa.
44 Guyyenna yaade A mayuwaa macaraa bochchaaddu; he man77iyankka iippe goggiyaa suuthay eqqii aggeedda.
45 Yesuusi, “Oone taana bochchowe?” yaageedda.
Ubbay kaddina Phexiroosi, “Godaw, asay sugettiidde metoothiyaa wode, ‘Oone taana bochchowe’ yaagay?” geedda.
46 Shin Yesuusi, “Itti asay taana bochcheedda; wolqqaykka taappe kesowaa taani eray” yaageedda.
47 Mishirattakka, Yesuusa iza bochchowe erettennaan attibeennawaa eraade, kokkoraadde yoonna Yesuusa sinthan kunddaa aggaaddu. Ayaa gaasuwan Yesuusa bochchaaddentto iza paxowaa ubba asaa sinthan odaaddu.
48 Ikka iziw, “Ha mishirattee! Ne ammanuu neena patheedda; saro ba” yaageedda.
49 Yesuusi haasay de7ishshin, Ayihuda asaa ammaniyaawanttu sunthaa soyippe itti bitani yeeddawe, “Ne naatta hayyaaddu; simmi tamaarissiyaawaa metoothoppa” yaageedda.

50 Yesuusi hawaa sisiide, “Yaa7iroosaa, ammanappe attin, yayyoppa! Iza paxanawunnu” yaagi zaareedda.
51 Soy geliide: Phexiroosappe, Yayiqoobappe, Yohaannisappe, naatti aabbuppenne naatti daayippe attin, ooninne gelanaadan eeno gibeenna.
52 Ubbay he naattiw yeekkiiddenne kayyottiiddi de7iino. Shin Yesuusi, “Yeekkoppite, gisaadduppe attin hayyabeykku” yaageedda.
53 Iza hayqqeeddawaa eriide A bolla miicceeddino.
54 Gidoppe attin Yesuusi izi kushiyaa ooyqqiide, “Ha naattee, beegotta!” yaageedda.
55 Izi shemppuukka simmina ellekka dendda eqqina maanabaa immana mala, Yesuusi azazeedda.
56 Izi aabbunne izi daaya maalaletteeddino; shin Yesuusi unttuntta, hano yewuwaa oossinne odenna mala azazeedda.

9

Yesuusi Barena Kaalliyaa Tammanne Laa77atuwaa Kiitteedda (Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

1 Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyaawantta ittippe barekko xeesiide, xalahiyaa ubba asaappe kessanawunne harggiyaawantta pathana mala wolqqaanne maataa immeedda.
2 Xoossaa kawutethaabaa odanawunne hargganchchatuwaa pathana mala unttuntta kiitteedda.
3 I unttuntta kiittiidde, “Ogiyaa biidde, xam77aa gidinakka, woy qarcciitiyaa, woy qumaa, woy miishshaa gidinakka ayaanne oyqqoppite; laa7ethiyaa mayuwaakka oyqqoppite.
4 Hinttena asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, hintenttu geleedda golliyan gami77ite.
5 He katamaa asay hinttena mokkennaan ixxooppe, hewaappe kesiidde, unttunttu hinttena mokkennaan ixxowoo markka gidana mala, hinttenttu gediyaappe baanaa shoci diiggiide biite” yaageedda.
6 A kaalliyaawanttu biide, qeeri katamaa ubbaan mishiraachchuwaa qaalaa odiiddenne hargganchchaa pathiidde yuuyyeeddino.

Heroodise Ootheeddabaa (Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

7 Ha77i Galiilaa biittaa kaatiyaa Heroodisekka haneedda yewuwaa sisiide yatti geedda. Gaasotethaynneekka itti itti asay, “Yohaannisi hayquwaappe denddeedda” yaagee.
8 Hara asay, “Eelaasi kesiide beetteedda” yaagiyaa wode, haranttu qassi, “Beni nabatuwaappe ittu hayquwaappe denddeedda” yaagiino.
9 Heroodisekka, “Taani Yohaannisa qoodhiyaa qanxxissa diggaaddishshin, hawaadan asay haasayiyaa bitani oonee?” yaagiide, Yesuusa be7anaw koyyeedda.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalisseedda (Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Yoh 6:1-14)

10 Yesuusi kiittowanttu simmiide, unttunttu ootheeddawaa ubbabaa Yesuusaw odeeddino. Ikka unttuntta akkiide, Beetesayda yaagettiyaa katamaa matan de7iyaa takkasaa beedda.
11 Asay I de7iyaasaa eriide kaallina, unttuntta mokki akkiide Xoossaa kawutethaabaa odeedda; harggiyaappe paxanaw bessiyaawanttakka patheedda.

9:3 Luq 10:4-11

12 Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaa tammanne laa77atuu aakko yiide, “Ha asay ubbay nu yuushshuwaan de7iyaa heeraa giddonne qeeri katamatuwaa giddo biide, aqiyaasaanne qumaa demmana mala moyizza; ayaw gooppe nuuni hawaan asay baynnasan de7eetto” yaageeddino.
13 Shin Yesuusi unttuntta, “Asaw meetettiyaabaa hinttenttu immite” yaageedda.
Unttunttu zaariide, “Ane biide, ha ubba asaw qumaa shammennaan dhayooppe nuussi ichcheshu soolluwaappenne laa77u moliyaappe haray baawa; hewaassi nuuni ha cora asaw qumaa shammana mala koyyay?” yaageeddino.
14 (Gaasuukka, hewaan de7iyaa asay ichcheshu sha77aa keena) *
Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Ishatamu ishatamu asaa citan citan shaakki shaakki utissite” yaageedda.
15 Unttunttukka I gowaadan ubba asaakka utisseeddino.
16 Yesuusikka ichcheshu soolluwanne laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa bonggotti xeelliidde Xoossaa galateedda; duuthiide, asaw gishana mala A kaalliyaawanttoo immeedda.
17 Asay ubbaykka miide kalleeddino. Unttunttuppe atteedda dokkaa, tammanne laa77u samppaa kumeeddawaa dentheeddino.

Phexiroosi Yesuusabaa Awaayyeedda (Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

18 Itti gallassi Yesuusi barekka woossiyaa wode, A kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7ishshin, “Asay taana oona giinoo?” giide unttuntta oochcheedda.
19 Unttunttu zaariide, “Asay neena xammaqiyaa Yohaannisa yaagee; hara asay qassi Eelaasa † yaagee; haray qassi beni nabatuwaappe ittu dend-deedda yaagee” yaageeddino.
20 Yesuusi unttuntta, “Hintteshi, taana oona giitee?” yaageedda.
Phexiroosikka zaariide, “Neeni Xoossay okkeedda Kiristtoosa” yaageedda.

Yesuusa Kaalliyaawanttu Hananaw Bessiyaabaa (Mat 10:38-39; 16:24-26; Mar 8:34-38; Luq 14:26-27)

21 Yesuusikka unttuntta, “Hawaa oossinne odoppite” yaagi minissi azazi-idde,
22 “Taani, Asaa Na7ay, daro metuwaa akkanaw bessee; cimatuwan, qeesatuwaa kaappatuwaaninne Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttun ix-ettanaw koshshee; unttunttu taana wodhanawantta; taanikka heezzentho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaageedda.
23 Yesuusikka asaa ubbaa, “Taana kaallanaw dosiyaawe de7ooppe, bare huuphiyaa kaddo; bare masqqaliyaa ‡ gallassaan gallassaan tookkiide taana kaallo.
24 Bare shemppuwaa ashshanaw dosiyaawe ubbay bayizzee; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ubbay ashshee.

---

* **9:14** *ichcheshu sha77a:* Israa7eeliyaa wogaan maccawenne qeeri naanay paydettenna diraw, ichcheshu sha77aa guussay maccawaanne qeeri naanaa paydennaan kumeeddawaa. Ha payduu de7iyaa koyro maaray beni maxaafaa ittuwa ittuwan baawa. † **9:19** *Eelaasa:* Ha nabii I hayqqood-eppe daro wodeppe guyye, Yesuusi Kiristtoosi biittaa bollan tamaarissiidde deriyaa bolla woosaw kesiide laametti booxxeeddawaappe guyye baggaan aanannanne Musenna haasayeedda. Hewaa guussay hayqqi simmiide daro cora wodiyaappe guyye paxa qoncceedda guussaa. **9:19** Mat 14:1,2; Mar 6:14,15; Luq 9:7,8 **9:20** Yoh 6:68,69 **9:23** Mat 10:38; Luq 14:27 ‡ **9:23** *masqqaliyaa:* Hawaa guussay, itti asay bare laythaa ubbaan Xoossaa kaalliidde shaakettennaan tookkanaw bessiyaa metuwaanne waayyiyaa.

25 Itti uray ha alamiyaabaa ubbaa ashshiide bare shemppuwaa bayizzooppe woy barew pacissooppe, ayaa maaddii?
26 Asay taananinne taqaalaan yeellatooppe, taani Asaa Na7ay, ta bonchchuwaannanne geeshsha kiitanchchatuwa bonchchuwanna yiyaa wode aani yeellatanawaa.
27 Taani hinttenttoo tumuwaa yaagay; hawaan de7iyaa asaappe, Xoossaa kawutethaa be7ana gakkanaw hayquwaa hayqqennawanttu ittu ittu de7iino" yaageedda.

Yesuusa Malay Laametteedda
(Mat 17:1-8; Mar 9:2-8)

28 Yesuusi hawaa goowaappe guyyiyan, itti saaminttaa keena gami77iide, Phexiroosanne Yohaannisa, Yayiqoobakka akkiide, woossanaw deriyaa huuphiyaa keseedda.
29 I woossishshin, A deemuwaa malay laametteedda; A mayuukka booxxiide pholqqeedda.
30 Qoppennaan laa77u asatuu, Musenne Eelaas kesi beettiide, Yesuusanna haasay de7iino.
31 Unttunttu bonchchuwan qoncci beettiide, Yesuusi Xoossaa qofaa polanaw Yeerusalaamen hayqqanawaa § aananna haasayeeddino.
32 Phexiroosanne aananna ittippe de7iyaawantta gemi77ishuu geeroyeeddashshin, ellekka beegottiide A bonchchuwanne aananna gatho eqqeedda laa77u asatuwaa be7eeddino.
33 He laa77u asatuu, Yesuusa miyyiyaappe shaakettiyaa wode, Phexiroosi Yesuusa, "Godaw, hawaan de7iyaawe nuussi lo77a gidiyaa diraw, heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw keexxana" yaageedda.
34 Phexiroosi hewaa haasay de7ishshin, shaarii yiide unttuntta kammi aggina Yesuusa kaalliyaawanttu yayyeeddino.
35 Shaariyaappekka, "Taani dooreedda ta Na7ay hawaa; I giyaawaa sisite" yaagiyaa qaalay yeedda.
36 Qaalay sisettowaappe guyyiyan, Yesuusi bare xalalaa gidiide beetteedda; unttunttukka yewuwaa barenttu wozanaan oyqqiide he wodiyan ooninneekka ayaanne odibeenna.

Yesuusi Iita Ayyaanaan Oyqetteedda Laa77u Asatuwaa Patheedda
(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

37 Wonttetha gallassi, Yesuusinne heezzu A kaalliyaawanttu deriyaappe duge wodhdhiyaa wode, cora asay Yesuusanna gaketteedda.
38 He wode asaappe itti bitani bare kooshshaa dhoqqu oothiide, "Tamaarissiyaawoo, taw de7iyaawe itti na7aa gido diraw, neeni A be7ana mala neena woossay;
39 qassi iita ayyaanay wozanaa aathennaan denddiide A waasissee; doonaanna paaroyana gakkanaw A kokkorssiide, ubba gallassi metoothiyaawaappe attin, A elle yeddenna.
40 Neena kaalliyaawanttu he iita ayyaanaa kessana mala, taani unttuntta woossaaddi; shin danddaybeykkino" yaageedda.
41 Yesuusi zaariide unttuntta, "Ammanenna ha wodiyaa desha asaw, taani hinttenanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttenttubaa awude gakkanaw danddayanee? Ne na7aa haa akkaaya" yaageedda.

9:28 2Ph 1:17,18 § **9:31** *hayqqanawaa:* Griike maxaafaa qofaan hawaa guussay, "Yesuusi saluwaa biyaawaa"; hawe qay I hayquwaappe denddiyaawaanne yaatiide saluwaa biyaawaa ubbaa shiishshi oyqqeedda qofaa.

42 Na7ay yiidde de7ishshin, iita ayyaanay A sa7aan oliide kokkorsseedda;
Yesuusi iita ayyaanaa agga gi na7aa pathiide A aabboo zaariide immeedda.
43 Asay ubbaykka Xoossaa wolqqaama wolqqaappe denddowaan
maalaletteeddino.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda (Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

44 "Taana Asaa Na7aa, asay asaa kushiyaan aathiide immanawaa; hint-
tenttu ha yewuwaa dogoppite" yaageedda.
45 Shin I giyaawaa unttunttu akeekibeykkino. Unttunttoo gelenna mala
unttunttuppe geemmeedda diraw, ha yewuwaa Yesuusa oochchanaw yayy-
eeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Ooneeshsha? Yaagiyaa Ooshaa (Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

46 A kaalliyaawanttu, "Nu giddoppe dariyawe oonee?" yaagiide palumet-
teeddino.
47 Yesuusi unttunttu wozanaa qofaa eriide, guutha na7aa ahiide, bare
matan essiide,
48 "Ha guutha na7aa ta sunthaan mokkiyaawe ooninne taana mokkeedda;
qassi taana mokkiyaa ubbay, taana kiitteedda ta aabba mokkee. Hinttenttu
ubbaappe guuxxiyaawe ubbaappe dara" yaageedda.

Hinttenttu Giyaawaa Phalqqenna Uray Hinttenttu Bagga (Mar 9:38-40)

49 Yohaannisikka zaariide, "Godaw, itti asay ne sunthaan iita
ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A
diggeeddo" yaageedda.
50 Shin Yesuusi A, "Hinttenttu giyaawaa phalqqennawe hinttenttu bagga
gidiyaa diraw, A diggoppite" yaageedda.

Sammariyaa Katamaa Asatuu Yesuusa Mokkanaw Koyyibeykkino

51 Yesuusi saluwaa biyaa wodii matina, bare wozanaa qofaa
Yeerusalaamekko zaareedda.
52 Bareppe sinthaw ubba yewuwaa giigissana mala, kiitettiyaa asaa Sam-
mariyaa katamaa kiitteedda.
53 Shin I Yeerusalaame baanaw denddeedda diraw, asay A
mokkibeykkino.
54 A kaalliyaawanttu Yayiqoobinne Yohaannisi hewaa be7iide, "Godaw,
nuuni Eelaasi udowaadan, * tamay saluwaappe yiide unttuntta maanaadan
xeesana mala koyyay?" yaageeddino.
55 Shin Yesuusi guyye simmiide, unttuntta seereedda. †
56 "Taani, Asaa Na7ay, asaa shemppuwaa ashshanaw yoowaappe attin,
bayizzanaw yabeykke" yaageedda. Unttunttu harasaan de7iyaa qeeri kata-
maa beeddino.

Yesuusa Kaalliyaawantta Gakkiyaa Paaciyaa (Mat 8:19-22)

57 Unttunttu ogiyanna biishshin, itti bitani Yesuusa, "Godaw, neeni
biyaasaa ubbaa taani neena kaallana" yaageedda.

---

* **9:46** Luq 22:24 † **9:54** *Eelaas udowaadan:* Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, "Ha asaa wurssanaw" yaagee. † **9:55** *unttuntta seereedda:* Itti itti Geeshsha Maxaafaan de7iyaa bilethay, "Neeni ayi mala ayyaanentto, neena erikkii? Asaa Na7ay asaa shemppuwaa ashshanaw yeeddappe attin, bayizzanaw yibeenna" yaagee.

58 Yesuusi A, “Worakanatoo ollay, saluwaa kafatookka gollii de7ee; shin taani, Asaa Na7ay, gela shemppa akkiyasay taw baawa” yaageedda.
59 Yesuusi hara uraa, “Taana kaalla” yaageedda.
Shin, bitani, “Godaw, taani kasiyan baade ta aabba moogana” yaageedda.
60 Yesuusi, “Hayqqowantta barenttu hayqqowanttu moogino; neeni baade, Xoossaa kawuteethaabaa oda” yaageedda.
61 Qassi hara bitani, “Godaw, taani neena kaallana; shin koyruwaan ta soy asaa baade sarotana” yaageedda.
62 Shin Yesuusi A, “Booraa goshanaw doommowe ooninne guyye xeel-looppe Xoossaa kawutethaw bessenna” yaageedda.

10

Mishiraachchuwaa Qaalaw Kiitetteedda Asatuwaa

1 Hawaappe kaalla Goday hara laappun tammu * asaa sunthiide laa77uwaa laa77uwaa udiide I baanaw de7iyaa katamaa ubbaa kiitteedda.
2 Yesuusi unttuntta,
“Qoychchaw gakkeedda kathay dara; kiitettiyaa asay guutha. Simmi qoycettiyaa kathaa Goday, qoychchaw kiitettiyaawantta yeddana mala woossite.
3 Taani dorssatuwaadan wallatuwaa giddo hinttena kiittay, biite.
4 Hinttenttu ogew ayaanne oyqqoppite: borssaa, qarcciitiyaa, caammaa, gidinakka oyqqoppite; asaanna sarotettiidde ogiyaan wodiyaa wurssoppite. †
5 “Hinttenttu geliyaa golle ubbaa kasiyan, ‘Sarotethay ha gollew gido’ yaagite.
6 He golliyan sarotethaa dosiyaa asay de7ooppe, hinttenttu sarotay he golliyan aqanawaa; koyyennawaa gidooppe, hinttenttu sarotay hinttenttoo simmanawaa.
7 He golliyan unttunttoo de7iyaawaappe miiddinne ushiidde de7ishshite; oosanchchaw A dirgguwaa cigay koshshee; itti golliyaappe hara golliyaa yuuyyoppite.
8 “Ay katamaanne hinttenttu geliyaa wode, asay hinttena mokki akkiide mizanaw shiishshowaa ayaanne miite.
9 He katamattin de7iyaa hargganchchatuwaa pathiidde asaw, ‘Xoossaa Kawutethay hinttekko mateedda’‡ yaagiide odite.
10 Yewuwaan qassi ay katamaanne geloode, asay hinttentta mokki akken-nawantta gidooppe he katamaa qadhdhaakko kesinnee,
11 ‘Nuuni hinttena yeellayanaw, haray atto nu gediya bollan de7iyaa hinttenttu katamaa baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto§; yewuwaan qassi, Xoossaa Kawutethay hinttenttukko mateeddawaa erite’ yaagite.

9:61 1Ka 19:20 * **10:1** *laappun tammu:* Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Laappun taamanne laa77a”. Ayihuda wogaan biittaa bollan de7iyaa asaa zerethay laappun tamma. Shin kase Eca Griike Maxaafaa bilethaan de7iyaawe, “Laappun tammanne laa77a”. Ooni eri Yesuusi bare qaalaa alamiyaa yuushshuwaan gathanaw ha payduwaanna qara asaa sunthiide kiittennaan aggenna yaagiyaa qofay de7ee. **10:2** Mat 9:37,38 **10:3** Mat 10:16 † **10:4** *asaanna sarotettiidde ogiyaan wodiyaa wurssoppite:* He gallassaan garatethaan udiyaa sarotay wodiyaa loythi miyaa diraw, hawe haasayetteedda. **10:4** Mat 10:7-14; Mar 6:8-11; Luq 9:3-5 **10:7** 1Qo 9:14; 1Xi 5:18 ‡ **10:9** *Xoossaa Kawutethay hinttekko mateedda:* Hawaa guussay, “Xoossaa Kawutethay hawaan woy hinttenttu giddon de7ee” guussaa. § **10:11** *baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto:* Hawaa guussay, ixuwaa bessiyaawaa. **10:11** Kit 13:51

12 Pirdda gallassi ha katamattippe Sodoomaa katamaa gakkeedda muray
kawushanawaa yaagaade taani hinttew oday.

Ammanennaan Ixxeedda Katamatuwaa (Mat 11:20-24)

13 “Aayye new Koraaziine; aayye new Beetesayde; hinttenttun haneedda
malaatatuu Xiiroosa katamaaninne Sidoonaa katamaan haneeddentto,
hewaan de7iyaa asatuu kayyuwaa mayuwaa mayyiide, bidinthaa bollan
uttiide, benippe barenttu nagaraappe simmanawanttashshin.
14 Hawaa diraw, murettiyaa gallassi hinttenttuppe aathiide Xiiroosa kata-
mawunne Sidoonaa katamaw muray kawushanawaa.
15 Hanne Qifirinaahoome, neeni saluwaa pude dhoqqu gaanaw
koyyaaddi? Duge Si7ooliyaa wodhdhanaassa.
16 “Hinttenttu giyaawaa sisiyaa asay, taani giyaawaa sisee; hinttentta
ixxiyaa uray taana ixxee; taana ixxiyaa uray taana kiitteeddawaakka ixxee”
yaageedda.

A Kaalliyaawanttu Kiitetteeddasaappe Simmeeddino

17 Laappun tammu asatuukka, “Godaw, iita ayyaanatuukka ne sunthaan
nuussi azazetteeddino” yaagiidde nashechchaan simmeeddino.
18 Yesuusikka unttunttoo, “Seexaanay walqqanthaadan saluwaappe wod-
hdhishshin be7aaddi.
19 Simmi shooshshaanne sogguwaa yedhdhanaadan hinttenttu
morkkiyaa xalahiyaa wolqqaa xoonana mala maataa immaaddi. Hinttentta
qohanawe aynneekka de7enna.
20 Gidoppe attin hinttenttu sunthay saluwaa maziggobiyaan xaafetto
diraw, nashettiteppe attin iita ayyaanatuu azazetto diraw nashettoppite”
yaageedda.

Yesuusi Bare Nashechchaa Qonccisseedda (Mat 11:25-27; 16:13-17)

21 He wodiyaan Yesuusi Ayyaanaa Geeshshaan daro nashettiide,
“Saluwaanne sa7aa Godaw, neeni ha yewuwaa tamaarowanttuppenne
aadho eranchchatuwaappe genthaade, qeeri naanaw qonccisso diraw,
neena galatay; E, ta Aabboo, ayissi gooppe, hawaa oothanaw ne lo77o shene
gideedda.
22 “Ubba yewuu taw ta Aabbuppe imetteedda. Na7ay oonentto
Aawuwappe attishshin ooninne eriyaawe baawa; hewaadankka Aawuu
oonentto Na7aappenne I qonccissanaw koyyo uraappe attin, haray ooninne
eriyaawe baawa” yaageedda.
23 Kaalliiddekka Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi wodhdhiide,
unttunttu xalalaa, “Hinttenttu be7iyaawaa xeelliyaa ayfatuu anjjetteed-
dawantta.
24 Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, cora nabatuunne kaatatuu hint-
tenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddinoshshin be7ibeykkino; hinttenttu
sisiyawaakka sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino” yaageedda.

Asaw Qarettiyaa Sammaariyaa Bitaniyaa

25 Itti gallassi higgiyaa eriyaawe ittu Yesuusa paaccanaw aakko yiide,
“Tamaarissiyaawoo, medhinaa de7uwa laattanaw, taani ayaa udoo?” yaagi
oochcheedda.
26 Yesuusi zaariide, “Muse higgiyaa maxaafan xaafettowe ayee? Neeni
ayaa gaade billay?” yaageedda.

10:12 Dom 19:24-28; Mat 10:15; 11:24 **10:15** Isa 14:13-15 **10:16** Mat 10:40; Mar 9:37; Luq 9:48; Yoh 13:20

27 Bitaniikka, “Muse higgiyaa maxaafay, ‘Xoossaa ne Godaa polo ne
wozanaappe, polo ne shemppuwaappe, polo ne wolqqaappenne polo ne
qofaappe siiqa; hewaadankka ne laggethaakka ne huuphiyaadan dosa’ gee”
yaageedda.
28 Yesuusi A, “Likke, tumuwaa gaadda; simmi neenikka hawaa ootha;
de7uwan de7anaassa” yaageedda.
29 Muse higgiyaa tamaarissiyaa bitani qay barena xillo oothanaw koyyiide
Yesuusa, “Hanoshshin, ta laggethay oonee?” yaagiide oochcheedda.
30 Yesuusi zaariide, “Itti bitani Yeerusalaameppe Iyyarkko biidde
de7ishshin, ogiyaa bollan paannatuu A demmiide, A mayuwaa
qaarowaappe guyye shociide, hayqqanaw pollu goode oliide beeddino.
31 Qoppennaan itti qeesay he ogiyaanna bide7iyaawe, shocettiide kund-
deedda bitaniyaa be7eedda wode, ayaanne udennaan miyyiyaanna aadhd-
hiide beedda.
32 Hewaadankka itti Leewii he ogiyaanna bide7ee. Ikka bitaniyaa be7iide,
miyyeti aadhdheedda.
33 Shin Sammaariyaa asa gideedda itti bitani, he bagganna aadhdhiidde,
ha bitaniyaakko yeedda. A be7eedda wode aw qaretteedda.
34 Aakkokka shiiqiide, zaytiyaanne woyiniyaa eessaa * A maythaan tigiide,
qachcheedda. Hewaappe guyye bare hariyaa togissiide, imathay aqiyaa
golliyaa akki beedda; hewaan bidhayiidde naageedda.
35 Wonttetha gallassi guutha biraa bare kiisiyaappe kessiide, imathay
aqiyaa golliyaa godaw immiide, ‘Ha bitaniyaa taw loytha bidhaya;
hawaappe daruwaa neeni kessooppekka, taani simmiyaa wode new
ciggana’ yaageedda.
36 “Simmi ha heezzu asatuwaappe, paannatuwaa kushiyan shocettiide
kunddeedda bitanew, lagge gideeddawe haqawaa malatii?” yaageedda.
37 Higgiyaa tamaarissiyaawekka, “He aw qarettowaa” yaageedda.
Yesuusikka A, “Simmi baade neenikka hewaadan ootha” yaageedda.

Yesuusi Marttinne Mayraami Soy Beedda

38 Yesuusi barena kaalliyaawanttunna ogiyaa biidde, itti heeraa garssa
gakkeedda. Hewaan Martto geetettiyaa itti mishiratta bare gollen
mokkaaddu.
39 Iziwukka Mayraamo geetettiyaa michchatta de7aw; hennakka Yesuusa
gediyaa mataan uttaade, I odiyaawaa hayzzaadde de7aw.
40 Martta qay soybaa giigissaadde daabura de7aw; hewaa diraw Yesu-
usakko shiiqaade, “Hanna ta michchatta, kiitaa ubbaa ta bolla olina,
taani taarekka labbanoode xeellaadde co77u gay? Hayyanaa taana maad-
danaadan iziw oda” yaagaaddu.
41 Yesuusikka zaariide izo, “Marttee, Marttee, neeni cora yewuwaa qop-
paadde hirggaa; qassikka metootaa.
42 Shin koshshiyaawe ittibaa; Mayraama bareppe ooninne akkenna
lo77obaa dooraaddu” yaageedda.

11

Yesuusi Woosaabaa Tamaarisseedda (Mat 6:9-13; 7:7-11)

10:27 Wog 19:18; Zar 6:5 **10:33** 2Od 28:15 * **10:34** *zaytiyaanne woyiniyaa eessaa:* Ooratha Caaquwaa wodiyaan hawanttu dhalliyaawantta geetettiide akettiino. Ubba hawaani xaafetteedda zaytii, ooratha dhalliyaa malaataa geetettee. Yay 5:14 xeellite. **10:38** Yoh 11:1

1 Itti gallassi Yesuusi ittisaan woosaa woossi de7ee. Woosaa
wurssowaappe guyye A kaalliyaawanttuppe ittuu, “Godaw! Yohaannisi
barena kaalliyaawantta woosaa tamaarissowaadan, nuunakka neeni
waagi woossanentto tamaarissa” yaageedda.
2 Ikka unttuntta, “Xoossaa woossiidde yaagi woossite:
‘Saluwan de7iyaa nu aabboo,
ne sunthay anjjetto;
ne kawutethay yo;
ne shenii saluwan hanowaadan sa7ankka hano;
3 “ ‘Gallassaan gallassaan koshshiyaa qumaa
nuussi hachche imma;
4 “ ‘Nuuni nuuna naaqqeeddawanttuwaa
ubbaa atto goowaadan,
neenikka nunaaquwaa atto yaaga;
nuuna iitaappe naagappe attin,
paaciyaan gelssoppa’
yaagite” yaageedda.
5 Qaykka Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Hinttenttuppe ittoo siiqo laggi
de7intto giddo bilahiyan aakko yiide, ‘Ta siiqo laggew, taw heezzu soolluwaa
tal77a;
6 Ayissi gooppe, itti ta laggethay yiina A miziyaawaa dhayaaddi’ yaagi
woosseedda goytte.
7 Bare gollen de7iyaa A siiqo laggi soyippe haasayiidde, ‘Taana
metoothoppa; penggi qashetteedda; tanaanaykka taananna giseeddino;
hewaa diraw taani denddaade new aynne immanaw danddaykke’
gaanawee?
8 Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, I aw siiqo laggiyaa gido diraw,
immennenttonneekka un77etho diraw I koyyiyaawaa ubbaa immee.
9 Hawaa diraw, ‘Woossite, hinttenttookka imettanawaa; koyyite, dem-
manita; kariyaa yiide xeesite, hinttenttoo dooyettanawaa’ yaagay.
10 Gaasuukka, woossiyaa ubbay akkanawaa; koyyiyaa uraykka dem-
manawaa; kariyaa yiide xeesiyaa uraw, kari dooyettanawaa.
11 “Hinttenttu giddoppe bare na7aw, moliyaa woossina shooshshaa,
qumaa imma giina shuchchaa immiya aawuu de7ii?
12 Woy quuqulliyaa woossina sogguwaa immiyee?
13 Hinttenttu iita gidi de7iidde hinttenttu naanaw lo77obaa
immiyaawaa erooppe, yaatina saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu
barena woossiyaawanttoo Ayyaanaa Geeshshaa wooti darissiide
immanddeeshsha?” yaageedda.

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula (Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

14 Itti gallassi Yesuusi itti bitaniyaappe duudissiyaa ayyaanaa
kessowaappe guyye duude bitani haasayaa doommina, asay
maalaletteedda.
15 Shin unttunttuppe ittu ittu, “Gaalenatuwaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli
aw wolqqaa immina gaaleenatuwaa kessee” yaageeddino.
16 Ittu ittu qassi Yesuusa paaccanaw saluwaappe malaataa bessanaadan
aappe koyyeeddino.
17 Shin Yesuusikka unttunttu qofaa eriide unttuntta hawaa yaageedda:
“Bare giddon shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayanawaa; shaakettiyaa
golliikka kunddee.

11:15 Mat 9:34; 10:25 **11:16** Mat 12:38; 16:1; Mar 8:11

18 Yaatina Seexaanaa kawutethay bare giddon shaakettooppe A
kawutethay wooti eqqanawee? Hinttenttu taana, ‘Xalahiyaa kaappuwaa
Bi7eel-Zebuuli new wolqqaa immina kessaa’ yaagi haasayiita.
19 Simmi taani bi7eel-zebuula wolqqaan gaaleenatuwaa kessiyaawaa gi-
dooppe hinttenttu naanay O wolqqaan kessanawanttee? Hawaa gidiyaa
diraw, unttunttu hinttenttu bollan pirddiyaawantta gidanawantta.
20 Shin taani gaaleenatuwaa kessiyaawe Xoossaa wolqqaana gidooppe,
simmi Xoossaa kawutethay hinttenttukko yeeddawaa erite.
21 “Wolqqaama asay bessiyaawaadan minniide bare golliyaa naagooppe,
A shaluu loythi naagettanawaa.
22 Yewuwaan qassi aappe minuwaa dariyaawe yiide A qohooppenne
xoonooppe I ammanetteedda tooraanne gonddalliyaa aappe wothi akkiide,
aw de7iyaa miishshaa gishetti akkee.
23 “Ta bagga gidennawe taananna eqettee; taananna shiishshi been-
nawekka laalee.

Tuna Ayyaanay Kase Yeggi Beedda Asaakko Simmiide Yiyaa Gaasuwaa (Mat 12:43-45)

24 “Tuna ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiyaasaa koyyi-
idde, haathay banttasaanna aadhdhi bee. Shemppiyaasaa demmennaan
attooppe, ‘Taani kase yegga keseedda ta golliyaa simmana’ yaagee;
25 simmiyaa wodekka golli pitettiide giigowaa demmee.
26 Hewaappe kaalla, biide haraa aappe iita laappu tuna ayyaanatuwaa
akki yaa geliide, hewaan de7iino; he bitaniyaa de7uu koyrowaappe
kaallawe iitowaa gidee” yaageedda.
27 Yesuusi hawaa haasay de7ishshin, itti mishiratta cora asaa gid-
doppe bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Neena yeleeddawunnanne dhan-
theedda ne daaya anjjetteeddawunno” yaagaaddu.
28 Yesuusi qassi, “Anjjetteeddawanttu Xoossaa qaalaa sisiide
azazettiyaawantta” yaagi zaareedda.

Xoossaappe Oosetto Malaataa (Mat 12:38-42; Mar 8:12)

29 Cora asay shiiqo wode Yesuusi, “Ha yeletay iita; ooratha malaataa
koyyee; shin nabiyaa Yoonaasa malaataappe haray imettenna.
30 Gaasuukka Yoonaasi Nennewe katamaa asaw malaata gidowaadan,
Taani, Asaa Na7aykka, ha yeletaw malaata gidana.
31 Away mokkiyaasaa xeelliyaa wode, ushechcha dugebagganna de7iyaa
gadiyaa kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw biittaa
gaxaappe yeedda diraw, pirddaa wode ha yeletaan denddaade pird-
danawunnu; be7ite, Solomoneppekka aadhdhiyaawe hawaan de7ee.
32 Nennewe asay pirddaa wode hinttenttu bolla denddiide
pirddanawantta; ayaw gooppe, unttunttu Yoonaasi odowaa sisiide barenttu
nagaraa paaxi simmeedda diraassa; be7ite, Yoonaasappe aadhdhiyaawe
hawaan de7ee.

Bollaa Poo7issiyaa Xomppiyaa (Mat 5:15; 6:22-23)

33 “Soy geliyaa asaw poo7anaadan, Xomppiyaa xomppiide dhoqqasaan
wothanaappe attin, geemasaan woy poo7uwaa kammiyaa yewuwaappe
garssanna wothiyaawe ooninne baawa.

11:23 Mar 9:40 **11:29** Mat 16:4; Mar 8:12 **11:30** Yon 3:4 **11:31** 1Ka 10:1-10; 2Od 9:1-12
11:32 Yon 3:5 **11:33** Mat 5:15; Mar 4:21; Luq 8:16

34 Ne asatethaw ne ayfii xomppiyaa mala; ne ayfi paxa gidooppe ne
kumentha asatethaykka poo7uwaa demmee; shin ne ayfii harggooppe ne
kumentha asatethaykka dhumaa.
35 Akeeka; hewaa gidiyaa diraw, ne garssan de7iyaa poo7uu dhumen-
naadan naagetta.
36 Simmi ne asatethay ubbay poo7uwan kumeeddawaa gidooppenne,
dhumeedda asatethay neenan baynnawaa gidooppe, ne asatethay ubbay,
xomppii bare poo7uwaa ne bollan poo7issiyaawadan, ne bollan wagagga
poo7uwaa gidanawaa" yaageedda.

Yesuusi Parisaawatuwaanne Muse Higgiyaa Tamaarissiyaawantta Kunaaneedda
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luq 20:45-47)

37 Yesuusi haasayaa wurssowaappe kaalla, itti Parisaawe bitani bare
gollen qumaa maanaadan ataalleedda; Yesuusikka ittippe geliide gayitaan
utteedda. *
38 Parisaawiikka Yesuusa qumaa maanaappe kasiyan kushiyaa meecetti
beennawaa be7iide maalalettina,
39 Godaykka, "Hinttenttoo Parisaawatoo, xuu7aanne shaataa bolla bagga
geeshshiita; shin hinttenttu garssay uuziyaaninne iitatethaan kumeedda.
40 Hinttenttoo eeyatoo! Bolla bagga medhdheeddawe garssaa medhd-
hibeennee?
41 Shin hinttenttu xuu7aaninne shaataa garssan de7iyaawaa hiyyeesatoo
immite; hewode ubbabaykka hinttew geeshsha gidanawaa.
42 Shin hinttenttoo Parisaawatoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, anuu-
gaappenne xalotiyaappe, aguppiyaa do7uwaappe, tammu kushiyaappe itti
kushiyaa Xoossaw immiita; shin tumu pirddaanne Xoossaa siiqiyaawaa
hinttenttu aggiita. Yewuwaan qassi hewaa aggennaan hawaa oothanaw
bessee.
43 Hinttenttoo Parisaawatoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, Ayihuda
asaa woosa gollen bonchcho utuwaa, geyaa giddonikka bonchcho sarotaa
koyyiita.
44 Asay erennaan bollanna hamettiyaa beettenna duufuwaa malatiyaa
diraw hinttew aayyee!" yaageedda.
45 Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttuppe ittuu, "Tamaarissiyaawoo,
neeni hawaa yaaga haasayo diraw nuuna boraadda" yaagi zaareedda.
46 Yesuusi, "Hintteno higgiyaa eriyaawantto, henttew aayyee! Ayaw
gooppe, asay tookkiide danddayenna deexo tookuwaa haraa toossiita; shin
hinttenttu hintte huuphew biradhdhiyankka bochchikkita.
47 Hinttenttu aawotuu wodheedda nabatuwaa duufuwaa loythiyaa diraw
hinttew aayyee!
48 Simmi hinttenttu aawotuu nabatuwaa wodhina, hinttenttu unttunttu
duufuwaa bollan golliyaa keexxiyaa diraw, 'Nabatuwaa oosuu lo77a' yaagi-
ide, unttunttuwaa markkattiita.
49 Hawaa diraw, Xoossaa aadho eratethay, 'Taani nabatuwaanne Yesuusi
kiittowantta unttunttukko kiittana; unttunttukka hewanttuppe ittuwaa it-
tuwaa wodhanawantta; ittuwaa ittuwaa metoothanawantta' yaageedda.
50 Hawaa gidiyaa diraw, ha alami medhettoodeppe doommiide gukkeedda
nabatuwaa suuthaw ha yeletay ooshettee.

* **11:37** *gaytaan utteedda:* Qumaa maanaw utteedda guussa. **11:42** Wog 27:30

51 Aabeelappe doommiide yarshshuwaasaappenne geeshsha golliyaappe
gidduwan gukkeedda Zakkaraasa † suuthaa gakkanaw koyettee. E! Taani
gay; ha yeletay hawoo ooshettiyaawaa.
52 "Hinttenttoo Muse higgiyaa eriyaawanttoo, hinttew aayyee! Ayaw
gooppe eraa penggiyaa dooyyiyaa qulppiyaa akkeeddita. Hinttenttu hintte
huuphewukka gelibeykkita; qassi gelanaw koyyiyaawanttakka diggeed-
dita" yaageedda.
53 Yesuusi hewaappe kesowaappe guyyiyaan, higgiyaa tamaaris-
siyaawanttunne Parisaawatuu A ooshaan urggunthussaanne eqettussaa
doommeeddino.
54 A doonaappe lo77ennabay kesooppe ooyqqanaw geeddiino; shin dem-
mibeykkino.

12

Lo77a Malatiyaa Iitatethaappe Naagettana Mala Seeraa
(Mat 10:26,27)

1 He wodiyaan cora sha77aan paydettiyaa asay ittu ittuwaa yedhdhana
gakkanaw shiiqi de7ishshin, Yesuusi barena kaalliyaawanttoo koyro
odanaw doommiidde, "Parisaawatuwaa irshshuwaappe naagettite;
hawekka lo77a malatiyaa unttunttu immiyaa iita timirttiyaa.
2 Shin ayaaninne kametteedda yewuu qonccyaa kesennaan attenna;
qassikka geemmeedda yewuu erettennaan attenna.
3 Hewaa diraw hintte dhumaani haasayowe ubbay, gallassi poo7uwan
sisettanawaa; hinttenttu asay baynnasaan hini giso golliyaan haythaan
saasukkowe ubbay dhoqqu geedda sisettiyaa qonccesaan awaajjettanawaa.

Itti Xoossaa Xalalaw Yayyana Bessee
(Mat 10:28-31)

4 "Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttew yaagay; ha77i ashuwaa
wodhiyaawantta, hewaappe kaalla qay ayaanne oothanaw danddayen-
nawantta yayyoppite.
5 Yewuwaan qassi hinttenttu oossi yayyanaw bessintto taani hinttentta
erissana; hewekka wodhowaappe guyyiyaan gaannamiyan olanaw maatay
de7iyaa Xoossaa xalalaw yayyite; E, aw yayyite yaagay.
6 "Ichcheshu suunniyaa kafatuu santtimiyaan shamettikkinoyee?
Hewanttuppe ittinnonne usa Xoossay dogenna.
7 Shin haray atto hinttenttu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbaykka
paydetteeddawaa; hawaa diraw yayyoppite; hinttenttu cora suunniyaa
kafatuwaappe dariita.

Yesuusan Ammaniyaawanttanne A Ixxiyaawantta
(Mat 10:32,33; 12:32; 10:19,20)

8 "Taani hinttew oday; tabaa asaa sinthan markkattiyaawoo oossinne
Taanikka Asaa Na7ay, qassi Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan markkat-
tana;
9 shin asaa sinthan taana kaddiyawantta taanikka asaa na7ay, qassi
Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan kaddana.

† **11:51** *Aabeelappe doommiide ... Zakkaraasa:* Ayihudatuwaa Maxaafatuwaa garssan doomethaa maxaafay koyro maxaafaa. Ikka, Aabeeli asaa ubbaappe koyruwaan ishay A wodheeddawaa odee. Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaan wursethaa maxaafay Laa7ethiyaa Oduwaa Maxaafaa. He maxaafaan Zakkaraasi wurssethaan hayqqeeddawaa odiyaa diraassa Luuqaasi Aabeelappe Zakkaraasa gakkanaw geeddawe. **12:1** Mat 16:6; Mar 8:15

10 “Ta bolla, asaa na7aa bolla, boriyaa qaalaa haasayiyaawe de7ooppe
A naaquu atto geetettana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla boriyaa qaalaa
haasayiyaawe de7ooppe qay A naaquu atto geetettenna.
11 “Asay hinttentta Ayihude woossiyaa golliyaakko, gadiyaa
ayissiyaawanttukkonne maatay de7iyaawanttu sintha pirddaassi
shiishshiyaa wode, ‘Waagi zaaraneeshsha? Woy ayaa giide
haasayaneeshsha?’ yaagiide hirggoppite;
12 ayaw gooppe, hinttena Ayyaanaa Geeshshay hinttenttu he saatiyaan
haasayanaw bessiyaabaa tamaarissanawaa” yaageedda.

Dure Bitaniyaa Boozatethaa Odiyaa Leemisuwaa

13 Asaa garssappe itti bitani Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nu aabbu
hayqqina nuuni laattana mala atteeddabaa, taw gishana mala hayyagodo
ta ishaw oda” yaageedda.
14 Yesuusi qay, “Ha bitanew, hinttenttu bollan pirddiyaawaa
gidanaadanne hewaa hinttew gishanaadan taana oone suntheeddawe?”
yaageedda.
15 Gujjiidekka ubbatuwaa, “Asaa shemppuwaassi shaluwaa duretethay
de7uwaa immenna diraw, yaaretiyaawaappenne yorattiyaawaappe
naagettite; duretethaa amuwaa ubbaappekka hinttena naagite” yaageedda.
16 Kaalliiddekka hawaadan yaagi leemisuwaa unttunttoo odeedda: “Aw
de7iyaa biittay darissiide kathaa mokkeedda itti dure bitani de7ee.
17 Ha bitani, ‘Taw ta kathaa wothanaw gidiyaa sa7ay banttawaa diraw
ayaa udooshsha?’ yaagiide, bare wozanaan qoppeedda;
18 hawaadan yaagi maleedda; ‘Taani wootane gooppe, taw de7iyaa
yeesiyaa kolaade, hara aakkiya yeesiyaa medhdhana yaagiide maleedda;
hewaan ta kathaanne taw de7iyaa miishshaa ubbaa wothana.
19 Yaataade taana, “Ne kaacay daro lo77a; new daro wodiyaassi gidiyaa
maxuwaa shiishshaadda; simmi shemppaade ma, usha, nashetta” gaana’
yaageeddu.
20 “Shin Xoossay A, ‘Ha boozaw, hachche qamma neeni hayqqaa. Yaatina
ha neeni shiishsheedda maxuu ubbay oossi gidanawee?’ yaageedda.
21 “Barew biittaa bollan shaluwaa shiishshiyaawe, Xoossaa sinthan qay
manqqo gideedda asay habitaniyaa mala” yaageedda.

Ubba Wode Xoossaan Ammanettussaa Koshshee (Mat 6:25-34)

22 Hawaappe kaalla Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Hawaa diraw, ta
hinttew oday: hinttenttu paxa de7anaw ayaa maanee? Hinttenttu bollaassi
ayaa mayyanee? yaagiide hirggoppite.
23 “Gaasuukka, shemppuu qumaappe, qassi asatethay mayuwaappe aad-
hdhennee?
24 Ane quuratuwaa xeellite; unttunttu zerikkino; cakkikkino; unttunttoo
kathaa shiishshiyaa sa7ay woy yeesii baawa; hanoppe attin, unttuntta
Xoossay mizee; hinttenttu kafatuwaappe daroppe darikkitee?
25 Hinttenttuppe darii qoppiide daro wodiyaa de7anaw danddayiyaawe
oonee?
26 “Simmi hinttenttu ha laafabaa oothanaw danddayennawantta gi-
dooppe ayaw harabaw hirggettiitee?
27 Ciishshatuu wooti dicciinontto ane xeellite; unttunttu kiitaan
daaburikkino; puuttuwaa suqqikkino; gidoshshin taani hinttew

12:10 Mat 12:32; Mar 3:29 **12:12** Mat 10:19-20; Mar 13:11; Luq 21:14-15

odiyaawe, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa * gidiide, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaanne mayyibeenna.
28 Hinttenttoo laafa ammanuu de7iyaawanttoo, yaatooppe Xoossay hachche beettiide, wontti tamaan eexxanaw olettiyaa, denbban doliyaa maataa hawaadan mayizziyaawaa gidooppe, hinttentta wootiide unttunttuppe aathiide mayizzennee?
29 "Hawaa diraw, 'Ayaa maanee? Ayaa ushanee?' yaagiide ubba wode koyyoppitenne hirggoppite.
30 Ayaw gooppe, hawaa demmanaw ha alamiyaan de7iyaa Xoossaan ammanettenna asay hirggettiino. Hinttenttoo hawe ubbay koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu eree.
31 Hewaa haniyaawaa aggiide, Xoossaa kawutethaa koyyite; I hinttentta koshshiyaawaa ubbaa immanawaa.

Sa7aan Bare Duretethaan Ammanettowe Saluwan Waanii? (Mat 6:19-21)

32 "Hinttenttu guutha gidinttonne, saluwaa hinttenttu aawuu bare kawutethaa hinttenttoo immanaw nashetteedda diraw yayyoppite.
33 "Hinttew de7iyaawaa zali77iide manqqoo immite; kayisuu shiiqennasaan, bil77aykka meennasaan, saluwan wurenna miishshaa dagayiidde, ecenna qarccitatuwaa hinttenttu huuphew wothite.
34 Ayaw gooppe, hinttenttu wozanay hintte miishshay de7iyaasaan de7anawaa.

Mino Oosanchchaa

35 "Hintte xeessay danccettowaa, hintte xomppiikka po7eeddawaa gido.
36 Hinttenttukka, barenttu Goday yiide penggiyaa qoxxiyaa wode, ellekka dooyyanaw bullachchaappe simmana gakkanaw naagiyaa oosanchchatuwaa malatite.
37 Barenttu Goday soy yeedda wode beegotti de7ishshin demmiyaa he oosanchchatuu anjjetteeddawantta. Taani tumuwaa gay; I unttuntta, 'Uttite' giide, bare danccuwaa minissiide unttunttoo qumaa aathiide shoobbanawaa.
38 Goday hekka bilahiyan woy hekka bilahiyappe kaalla yeedda wode, beegottiide gencci naagiidde beettiyaa qoomatuu anjjetteeddawantta.
39 Hawaa qay erite; kayisuu ay saatiyaan yintto golliyaawuu erintto, golli bookettiyaa wode co77u giide xeellennashshin.
40 Asaa na7ay qoppenna saatiyaan yaanawaa; hinttenttu giigetti naagite" yaageedda.
41 Phexiroosikka "Godaw, ha leemisuwaa neeni odiyaawe nuxalalaassee haraa ubbaassikka ittippe oday?" yaageedda.
42 Godaykka, "Simmi unttunttu bare soy asaw qumaa immanaw bessiyaa saatiyaan immana mala, A goday sunthiyaa ammanetteeddanne eranchcha miziyaa qoomay oonee?" yaageedda.
43 Goday simmiyaa wode hawaadan kiitettiina demmiyaa qoomay I anjjetteeddawaa.
44 Taani hinttew tumuwaa oday; de7iyaa maxuwaa ubbaa bollan A sunthanawaa.
45 Yewuwaan qassi he qoomay, "Ta goday elle yeenna; gami77anawaa" yaagi bare wozanaan qoppoopenne attumanne macca qoomatuwaa

---

* **12:27** *Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa:* Ayihuda asay Solomone bare de7eedda laythaa ubbaan daro duretethaan de7eedda giide qoppiino. **12:27** 1Ka 10:4-7; 2Od 9:3-6 **12:35** Mat 25:1-13 **12:36** Mar 13:34-36 **12:39** Mat 24:43,44

shochchaa doommooppe, qaykka koyyowaadan muussaanne ushshaa, mathottussaakka doommooppe,
46 he qoomaa goday, I qoppenna gallassinne sidhibeenna saatiyaan yaanawaa; he wodiyan A qanxxereethiide, A gishuwaa maadaaraakka ammanennawanttunna ittisaa udanawaa.
47 Bare godaa sheniyaa eriide giigennawenne aasheniyaadan kiitettenna qoomay, I iita dhoobaa dhoobettanawaa.
48 Eribeennawe qay dhoobettanaw bessiyaawaa udeeddawe, guuthaa dhoobettee. Darobay imetteedda asaa ubbaappe, aappe darobay koyettee; wolqqaama hadaray imettowaappe, aappe darissiide koyettee.
49 Yesuusi, “Taani yeeddawe, ha sa7aa bolla tamaa sathanaassa; ha77ikka eexxeeddentto, taana ay keena nashechchanaweeshsha.
50 Taani xammaqettana metuwaa xinqqatay polettana gakkanaw waanaade un77ettaytaa!
51 Ha sa7aa taani yeeddawe, sarotethaa ahanaassa malatiiyee? Hinttew malatoppo. Taani yoowe, sarotaassi gidennaan shaakkanaassappe attin.
52 Ayaw gooppe, ha77ippe doommina itti golliyan de7iyaa ichcheshu asatuu shaakettanawantta; heezzatuu laa77atuwaa bolla, laa77atuukka heezzatuwaa bolla denddiide walaqettanawantta.
53 Aawuu na7aa bolla, na7aykka aawuwaa bolla, aatta naatti bolla, naattakka aatti bolla, bollotatta na7aa machchi bolla, na7aa machchakka bollotatti bolla, walassaan denddiide shaakettanawantta” yaageedda.

Wodiyaa Hanotaa Eruwaa (Mat 16:2-3)

54 Qaykka Yesuusi asaassi, “Away wulliyaa bagganna hintte shaariyaa be7ooppe, ‘Ha77i ha saatiyan hekko wolqqaama iray bukkana hanee’ yaagiita; tumukka qay bukkee.
55 Duge bagganna carkkuu carkkoode, ‘Hachche shammanawaa’ yaagiita; geetettowaadankka qay hanee.
56 Hintteno lo77a malatiyaa iitatoo, sa7aanne saluwaa xeelliide, hananawaa eriita; shin ha wodiyaabaa wooti eranaw danddaykkitee?

Sigatethaabaanne Mootuwaabaa (Mat 5:25-26)

57 “Wode hinttenttu xillo gideedda yewuwaa hinttenttoo ayaw pirddikkitee?
58 Ne morkkiyaanna ittippe pirddiyaa daannaa sinthan shiiqanaw boode, biro ogiyaa bolla de7ishshin sigetta digga. Hewe dhayooppe neena goochchiide pirddiyaa daannaakko afana; daannaykka polisew aathi immanawaa; polisii qasho gollen yegganawaa.
59 Taani new odiyaawe, wursethaa acuwaa ciggana gakkanaw hewaappe kesakka” yaageedda.

13

Nagaraappe Simmenna Ubbay Dhayana

1 He wodiyaan itti itti asatuu Yesuusakko yiide Philaaxoosi Galiilaa asaa wodhiide unttunttu suuthaa yaarshshuwanna ittippe walakkeeddawaa aw odeeddino.
2 Yesuusikka zaariide, “Hawanttu Galiilaa asatuu hayqqeedda diraw, yaatina unttunttoo hara Galiilaa asaa ubbaappekka aadhdhiide nagaranchchatuwaa gidowantta malatiinoo?

12:50 Mar 10:38 **12:53** Mik 7:6

3 Taani yaagay, hawaadan gidenna; yewuwaan qassi hintte nagaraa
paaxiide nagaraappe simmennaan ixxooppe, hinttenttu ubbatuukka
hewaadan hayqqiita.
4 Woy Salihooma gimbbii unttunttu bolla kunddiide, wodheedda tam-
manne hosppun asatuwaa Yeerusalaamen de7iyaawanttu ubbaappe aad-
hdhiide naaqqowantta malatiinoo?
5 Hawaadan gidenna yaagay; yewuwaan qassi nagaraa paaxana dhay-
ooppe ubbatuukka hawaadan bayanita" yaageedda.
6 Yesuusikka hawaadan yaagi leemisuwaa odeedda, "Itti bitanew
woyiniyaa turaa goshshaa gaden toketteedda balasiyaa geetettiyaa ayfii
meetettiyaa mithatta de7aw; he bitaniikka mithatta ayfaaddenttonne giide
yeeddawe, aynneekka ayfiyaa demmibeenna.
7 Woyiniyaa turaa naagiyaawaa I, 'Taani ha balasiyaa geetettiyaa
mithattippe ayfiyaa demmanaw heezzu laythaa simerettaade ayaanne
demmabeykke. Hewaa diraw deka dentha digga; ayaw biittaa coo
melissay?' yaageedda.
8 Naagiyaawekka zaariide, 'Godaw, taani I yuushshuwaa
harumanaassinne pituwaa olanaassi, ha laythaa xalalaw basha.
9 Sinthaw ayfooppe lo77a; shin ayfennaan ixxooppe dekettu' geedda"
yaageedda.

Yesuusi Quuna Mishiratto Sambbata Gallassa Patheedda

10 Yesuusikka itti Sambbataa gallassi Ayihudaa woosa gollatuwappe it-
tuwaan tamaarissi de7ee.
11 Hewaanikka tammanne hosppun laythaa kumenthaa tuna ayyaanay
quunisseedda mishiratta de7aw. Izakka suuraade eqqanaw aynne dand-
dayabeykku.
12 Yesuusikka izo be7eedda wode xeesiide, "Ha mishirattee, ne
harggiyaappe paxaadda" yaageedda.
13 Yesuusi bare kushiyaa izi bolla wothina, hewode suura sitti ga eqqaade
bare Xoossaa galataaddu.
14 Shin Ayihuda woosa golle kaappuu qassi Yesuusi Sambbataan patheed-
dawaa diraw hanqqetti zaarowaashshin asatuwaa, "Kiitettanaw bessiyaa
usuppun gallassatuu de7iino; he gallassatun yiide paxiteppe attin Samb-
bataan gidenna" yaageedda.
15 Godaykka zaariide, "Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, hinttenttuppe
ittuunneekka Sambbata gallassi booraa magaduwappe woy hariyaa gaax-
aataappe billiide haathaa ushshanaw afennee?
16 Hanna Abraahaamo yaraa gideeddawunna, tammanne hosppun
laythaa kumenthaa xalahii qachcheeddawunna sambbata gallassi he
qashuwaappe bilettanaw bessekkee?" yaageedda.
17 Hawaa odeedda wode eqettiyaawanttu ubbay yeellateeddino; asay
ubbay qay I ootheedda maalalissiyaa oosuwan ubbaan nashetteeddino.

Sannaaficiyaa Ayfiyaa Zerethaa Leemisuwaa (Mar 4:30-32)

18 Yesuusikka, "Xoossaa kawutethay ayaa malatii? I ayaa malatintto, taani
hinttentta woota bessoo?
19 Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyaa qeeri mithatti ayfiyaa
malatee. He mithatti ayfiyaa asay akkiide goshshaa garssan zereedda;
zerettoonna diccaade wogga mithaa gidaaddu; yaatina saluwaa kafatuukka
izi aacaa bolla barenttoo golliyaa keexxeeddino" yaageedda.

13:14 Kes 20:9,10; Zar 5:13,14

Irshshuwaa Leemisuwaa (Mat 13:33)

20 Yesuusikka zaariide, “Xoossaa kawutethay ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo?
21 Itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, munaqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

Un77a Penggiyaabaa (Mat 7:13,14,21,22)

22 Hewaappe kaalla Yesuusi Yeerusalaame biide, wogga katamaaninne qeeri katamaan de7iyaa asaa tamaarissiidde aadhdheedda.
23 He wode itti bitani shiiqiide A, “Godaw, Xoossaa pirddaappe attiyaawanttu guutha asa xalalee?” yaageedda.
Hewaappe guyye Yesuusi unttuntta,
24 “Taani hinttenttoo oday; un77a penggiyaanna gelanaw baaxetite. Cora asay gelanaw koyyiino; shin danddaybeykkino.
25 Golliyaawuu denddiide, ipithaa qachchowaappe guyye hinttenttu karen eqqiide, ‘Godaw, Godaw, nuussi dooyyaarikkii’ yaagiide xeessaa doommiyaa wode, ikka zaariide, ‘Haqappe yeedditentto, taani hinttentta erikke’ yaaganawaa.
26 “He wode hinttenttu, ‘Nuuni neenanna ittippe meeddo; usheeddo; neeni nu heerankka tamaarissaadda’ yaaganawantta.
27 “Yesuusi qassi, ‘Taani hinttenttoo oday; hinttenttu haqappe yeedditentto, taani hinttentta erikke; ubbatuukka makkalanchchatuu tamatappe haakkite’ yaagaanawaa.
28 “Abraahaamo, Yisaaqi, Yayiqoobinne nabatuu ubbay hinttenttu karen eqqishshin, Xoossaa kawutethaan de7iyaawantta hinttenttu be7iyaa wode, hinttenttoo yeekonne achchaa dhaquwaa gidanawaa.
29 “Asay away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, qassi killibaggappenne hirkkibaggappe yiide, Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiino.
30 Be7ite; guyyeteeddawanttu, sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta” yaageedda.

Yesuusi Yeerusalaamen Ootheeddabaa (Mat 23:37-39)

31 He wode Parisaawatuwaappe ittu ittu Yesuusakko yiide, “Heroodise neena wodhanaw koyyiyaa diraw, hawaappe badigga” yaageeddino.
32 Yesuusi zaariide, “Biide he worakanaassi, ‘Hachchenne wontti iita ayyaanatuwaa kessana; hargganchchatuwakka pathana; heezzentho gallassi ta oosuwaa wurssana’ yaagite.
33 Hanoppe attin nabii Yeerusalaameppe harasaan hayqqanaw bessenna diraw, taani hachche, wonttinne wonttipeeshi ogiyaa bolla de7anaw bessee.
34 “Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, Nabatuwaa wodhiyaawanttoo, hinttenttukko kiitettowantta shuchchaan caddiyaawanttoo, kuttatta bare maratuwaa bare qefiyaappe garssanna shiishsha haphphiyaawaadan, taani hinttenttu naanaa itti gadiyaa shiishshanaw aappu gede koyyaadditaa! Shin taana diggeeddita.
35 Be7ite; Xoossay hinttenttu golliyaa aynne olibeenna; taani hinttenttoo yaagay; hinttenttu, ‘Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteeddawaa’ gaana gakkanaw, taana be7ikkita” yaageedda.

13:27 Maz 6:8 **13:28** Mat 22:13; 25:30; 13:28,29; Mat 8:11,12 **13:30** Mat 19:30; 20:16; Mar 10:31

14

Yesuusi Hargganchchaa Sambbataan Patheedda

1 Sambbata gallassi Parisaawatuwaa sunthatuwaappe ittuwaa golle Yesuusi qumaa maanaw geleedda wode, ayaa kiitettintto be7anaw asatuu naagide7iino.
2 Bollay gaafina metootiyaa itti bitani Yesuusappe sinthanna de7ee.
3 Yesuusi higgiyaa tamaarissiyaawanttanne Parisaawatuwaa, “Sambbataan pathanaw danddayetti danddayettennee?” giide oochcheedda.
4 Unttunttukka co77u geeddino. I he bitaniyaa bollaa bochchi pathiide A moyizzeedda.
5 Yesuusi unttuntta, “Hinttenttuppe harii woy booray ollaan kunddintto, Sambbataa giide elleelli kessennawe oonee?” geedda.
6 Unttunttukka ha yewuwaassi itti zaaruwanne immanaw danddayibeykkino.

Ashikketethaabaa

7 Yesuusi shoobettowanttu bonchchosaa dooriyaa wode xelliide,
8 “Ooninne bullachchaa xeesooppe, bonchchetteeddasaan uttoppa; ooni eri neeppe aathiide bonchchettowe xeesetteeddawaa gidanawaa.
9 Neenanne aanne xeesawe yiide, ‘Hawo, utuwaa aw yeedda’ yaagina; hewodiyan yeellataade xadenna de7iyaasaan utuwaa doommaasa;
10 Yewuwaan qassi neeni xeeseetto wode neena xeesowe yiide, ‘Ta laggew, killi dhoqqasaan utta’ gaana mala, baade ubbaappe hokasaan utta; he wode neenanna ittippe utteeddawanttu ubbatuwaa sinthan new bonchchuu imettanawaa;
11 Bare huuphiyaa dhoqqu udiyaa ubbay tooshettanawaa; bare huuphiyaa toochchiyaawanttu dhoqqu giino” yaagi leemisuwaa unttunttoo odeedda.
12 Yesuusi barena xeeseeddawaa zaariide, “Neeni laaxaa woy kawuwaa giigisseedda wode, ne laggethatuwaa woy ne ishatuwaa woy dure ne shooratuwaa xeesoppa; ayaw gooppe, unttunttu neena barenttu taraan xeesiide kushiyaa ciggana danddayiino.
13 Shin ataalliyaabaa giigisseedda wode, hiyyeesatuwaa, gunddatuwaa, doomatuwaanne qooqatuwaa xeesa.
14 Unttunttu new kushiyaa zaaranaw danddayennawantta gidiyaa diraw, neeni anjjettanaassa. Xillatuu hayquwaappe denddiyaa wode Xoossay new kushiyaa zaaranawaa” yaageedda.

Wolqqaama Baalaa Leemisuwaa (Mat 22:1-10)

15 Yesuusi haasayaa wurssiyaa wode, qumaa maanaw utto asaappe ittuu hawaa sisiide, “Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiyaawe anjjetteeddawaa” geedda.
16 Yesuusikka hawaadan geedda; “Itti bitani daro lo77o kawuwaa giigissiide, cora asatuwaa xeeseedda.
17 Kawuwaa wodii gakkina, kase xeesettowantta, ‘Ha77i kawuu giigeedda, haayite’ giide xeesana mala bare gollen kiitettiyaa qoomaa unttunttukko kiitteedda.
18 Shin ubbatuukka ittippe, beennaadan aggana mala woosseeddino; koyro bitani qoomaw odiidde, ‘Taani biittaa shammeedda diraw baade be7anaw koshshee; hewaa diraw hayya godo taw hanqqettoppaarikki’ geedda.

14:5 Mat 12:11 **14:8** Lem 25:6,7 **14:11** Mat 23:12; Luq 18:14

19 “Laa7ethiyaawe qassi, ‘Taani ichcheshu waatha booratuwaa sham-
meeddawantta waaxa be7anaw biya diraw, hayya godo taw hanqqettop-
paarikki’ geedda.
20 “Haray qassi, ‘Taani machchatto akkeedda diraw, yaanaw daand-
dayabeykke’ geedda.
21 “Qoomaykka yiide bare godaw, hanowaa ubbaa odeedda. He wode
Goday daro hanqqettiide, bare golliyan kiitettiyaa qoomaa, ‘Hini katamaa
ogiyaanne loosso ogiyaa elleellaade kesa; manqqatuwaanne gunddatuwaa,
doomatuwaanne qooqatuwaa haa akkaade ya’ geedda.
22 “A qoomaykka, ‘Godaw, neeni taana azazowaadan oothaaddi; shin
ha77ikka hara asaa akkiyasay de7ee’ geedda.
23 Godaykka bare qoomaa, ‘Ta gollii kumanaadan hini ogiyaappe kare
bagganne dirssaa gaxaa ubbaa kesaade, asaa ta golle akkaade ya.
24 Ayaw gooppe, koyro ta golle shoobetteeddawanttuppe itti asaynne ta
qumaa meenna’ geedda” yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Barena Yarshshussaa Koshshee
(Mat 10:37-38)

25 Cora asay Yesuusanna ittippe bide7iyaa wode, ikka asaakko guyye
simmiide,
26 “Ooninne taakko yiyaawe de7ooppe bare aabbanne aatto, bare
machchattonne bare naanaa, bare ishatuwaanne michchatuwaa, bare
de7uwaa ashshennaan taappe aathi dosooppe, taana kaalliyaawaa geetet-
tanaw danddayenna.
27 Ooninne bare masqqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennaan dhay-
ooppe, taana kaalliyaawaa gidanaw danddayenna.
28 “Hinttenttuppe ittuu shuchchaa golliyaa keexxanaw koyyooppe, kiitaa
wurssanaw gidiyaa shaluwaa kasetiide utti heettennawe oonee?
29 Hewe dhayooppe, golliyaa doommiide, kiitaa wurssanaw wolqqay
ixxooppe,
30 be7eeddawanttu ubbay, ‘Ha bitani keexxanaw doommeedda; shin
kiitaa wurssanaw ixetteedda’ giide qilliicciino.
31 “Woy tammu sha77a olanchchatuwaa oyqqeedda itti kaatii, hara
laatamu sha77a olanchchatuwaa oyqqeeddawanttunna olettanaw dand-
dayooppenne koyronna, taani xoonanee xoonikkitaashsha giide utti qop-
pennee?
32 Barew danddayettennaan dhayooppe, olaw yiyaa yokko kaatii
haakuwan de7ishshin kiittiide sigettanaw woossee.
33 Simmi hawaadankka hinttenttuppe ooninne barew de7iyaawaa ubbaa
aggennawe, taana kaalliyaawaa gidanaw danddayenna.

Go77enna Maxiniyaabaa
(Mat 5:13; Mar 9:50)

34 “Maxinii lo77a; shin loqiloqennaan dhayooppe, laa7etho A wooti loqil-
oqissanaw danddayettii?
35 Biittawukka lo77enna; tu7eyanawukka maaddennawaa gido diraw,
asay A oli aggee. Sisiyaa haythay de7iyaawe hawaa siso” yaageedda.

15

Bayeedda Dorssaa
(Mat 18:12-14)

14:26 Mat 10:37 **14:27** Mat 10:38; 16:24; Mar 8:34; Luq 9:23

1 Itti gallassi, qaraxaa shiishshiyaawanttunne nagaranchchatuu ubbay
Yesuusa sisanaw aakko shiiqeeddino.
2 Parisaawatuunne Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttu, “Ha bitani, na-
garanchchatuwaa shiishshiyaawaanne unttunttunna qumaa miyaawaa”
yaagiide zuuzummeeddino.
3 Yesuusikka leemisuwan zaaruwaa hawaadan yaagi odeedda:
4 “Xeetu dorssay de7iyaa uray hinttenttu giddoppe de7intto hewaappe
ittuu bayintto uddupu tammanne uddupunuwaa denbban aggiide bay-
eeddawaa beettana gakkanaw koyyennawe oonee?
5 Demmeedda wode nashechchaan bare hashiyaa bollan dorssaa tookki,
6 bare golle simmiide, bare dosiyaawanttanne shooratuwaa ittippe xeesi-
ide, ‘Bayeedda ta dorssaa demmo diraw, taananna ittippe nashettite’ yaagi-
ide odee.
7 Hewaadankka nagaraa paaxethaa koshshenna udduppu tammanne
udduppu xillatuwaappe aathiide nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaan
saluwan daro nashechchay gidanawaa.

Bayiide Beetteedda Santtimiyaa

8 “Qaykka tammu nahaasiyaa santtimii * de7iyaa mishiratta
tammuwappe ittuu bayintto demmana gakkanaw xomppiyaa xomppaade,
golliyaa pittaade loytha koyyennawunna iza oonee?
9 Izakka demmeedda wodiyaan bare dosiyaawanttanne bare
shooratuwaa ittippe xeesaade, ‘Taappe bayeedda santtimiyaa demmeedda
diraw, taananna ittippe nashettite’ yaagaade odaw.
10 Hewaadankka nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaa gaasotethaan
Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan nashechchay hananawaa” yaageedda.

Baya Na7aa

11 Gujjiide Yesuusi, “Laa77u naanay de7iyaa itti bitani de7ee;
12 unttunttuppekka teefa na7ay, ‘Ne maxuwaappe taana gakkiyawaa
imma’ geedda. Aawuukka bare maxuwaappe naanatoo gisheedda.
13 Guutha wodiyaappe guyyiyan teefa na7ay barena gakkeeddawaa ub-
baa shiishshi akkiide hini haako gade beedda; hewaan bare akkeedda
miishshaa ubbaa laali wurssi aggeedda.
14 Ikka de7iyaawaa ubbaa wursseeddawaappe guyyiyan he gaden
wolqqaama koshay geleedda; ikka metuwan un77ettussaa doommeedda.
15 Hawaa diraw he gaden de7iyaawanttuppe ittuwakko shiiqiide, ‘Taana
new qoomaa oothaarikkii?’ yaagina, bitaniikka bare gudunthaa wudiyaa
heemmana mala A dembbaa yeddeedda.
16 Gudunthaa wudii miyaa hal77uwaa maanaw amotteedda; shin hewent-
tokka aw immiyaawe beettibeenna.
17 Bare bayizzuwaa ero wode, ‘Qumay xooniide sa7aan attiyaa ta aabboo
oothiyaawanttu aappunee; shin taani hawaan koshaan hayqqana matay-
taa?
18 Denddaade ta aabbukko baanne’ hawaadan yaagana; ‘Ta aabboo, Xoos-
saakka neenakka naaqqaaddi;
19 Hannippe guyye ne na7aa yaagettaade xeesettanaw bessikke; new
kiitettiyaawanttuppe ittuwaadan taana wothaarikkii gaana’ geedda.
20 He man77iyankka denddiide bare aabbukko yeedda.

15:2 Luq 5:29-30 * **15:8** *nahaasiyaa santtimii:* Griike qaalaa bilethaani ittinna, itti gallassaa muumiyaa oothi peesheedda wolqqaa oosanchchaw cigettiyaa miishshaa keenaa gidiyaawaa odee.

“I biro haakuwan de7ishshin, aawuu be7iide, aw qaretteedda; aakko woxxi biide, A idimmi yereedda.
21 “Na7aykka, ‘Ta aabboo, taani Xoossaakka neenakka naaqqaaddi; hannippe guyye ne na7aa geetettaade xeesettanaw bessikke’ yaageedda.
22 Shin aawuu bare oosanchatuwaa, ‘Elleelli biide, ubbaappe dooretteedda lo77o mayuwaa ahiide, A mayizzite; A biradhdhiyan migiduwaa, A gediyankka caammaa † wothite.
23 Modhdheedda korumaa ahiide shukkite; moytte, nashettoytte.
24 Ayaw gooppe, hawe ta na7ay hayqqeedda; shin ha77i paxeedda; bayeedda; shin ha77i beetteedda’ yaagina, nashechchaa doommeeddino.
25 “He wodiyaan, bayra na7ay gaden de7iyaawe yiide gollekko matiyaa wode, yethaanne duruwaa kooshunchchaa siseedda.
26 Ikka yewuu ayentto eranaw koyyiide, qoomatuwaappe ittuwaa xeesiide, ‘Hawe ayee?’ giide oochcheedda.
27 Qoomatuukka, ‘Ne ishay saro yeedda diraw, ne aabbu modhdho korumaa aw shukkeedda’ yaagi odeeddino.
28 Bayra na7ay hanqqettiide golle gelikke yaagi ixxina, aawuu karew keesiide, gelanaada woosseedda.
29 Shin I zaariide bare aabba, ‘Hekko hawaa keena wodiyaa qoomaadan new kiitettaaddi; ne azazowaappe ittuwanneekka pacissa beykke; ta laggethatuwanna ittippe nashettana mala haray atto itti deeshshaa bul77uwanne taw imma beykka;
30 shin hawe ne na7ay ne miishshaa caaratuwaanna ittippe diifissiide yiina, dhiiko booraa shukkaadda’ yaageedda.
31 Aawuukka A, ‘Ta na7aw, neeni ubba gallassa taananna ittippe de7aa; taassa gideeddabay ubbaykka newaa.
32 Shin hawe ne ishay, hayqqeeddawe paxo dirawunne bayeeddawe beetto diraw, nuuni miiddinne ushiidde nashettanaw bessee’ yaageedda” giide odeedda.

16

Garssanna Sunthatethaa Akkeedda Cincca Bitaniyaa

1 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo odiidde, “Itti dure bitani, bare golliyaa ubbaa bolla suntheedda itti bitani de7ee; shin ha bitani A miishshaa bayizzee yaagiyaa zigirssay A gakkeedda;
2 hewaa diraw bare suntheedda bitaniyaa xeesiide, ‘Hawe taani sisiyaa yewuu ayee? Hannippe guyye neeni ta Golliyaaninne ta miishshaa bolla taappe garssanna sunthettaade kiitettanaw danddayabeenna diraw, hachche gakkanaw kiitetteeddawaa heettaade sheedhdha’ yaageedda.
3 “Sunthetteeddawe bare wozanaan, ‘Ta goday taana sunthatethaappe kolana hanee; shin ta waanooshsha? Goshanaw wolqqay taw baawa; woossanaw qassi taw pokkee.
4 Ta oothanabaa ta eray; I taana sunthatethaappe kessooppe, barenttu golle biina, taana mokkiyaa laggethatuwaa taani demmana’ yaageedda.
5 “Bare godaappe shaluwaa tal77eedda asatuwaa huuphiyan huuphiyan xeesiide, koyro bitaniyaa, ‘Neeni ta godaappe woysa keena shaluwaa tal77aaddii?’ yaageedda.

† **15:22** *migiduwaa ... caammaa:* Ha qaalatuu na7aa aabbu, A polo wozanaappe akkowaa bessiyaawantta. Migiduu, he na7ay gollen de7iyaa asatuwaa ubbaappe lo77o xeeletteeddawaa bessee. Caammay qay, I bare aabbussi aylle gidennaadan na7aa gidiyaawaa bessee. Ayllatuu hewode caammaa wothikkino.

6 “Ikka, ‘Taani xeetu baareetaa kumeedda zaytiyaa tal77aaddi’ yaageedda.
“Sunthetteedda bitaniikka, Neeni paramana waraqataa hey; uttaade ellekka ‘Ishatama’ gaade xaafa yaageedda.
7 “Hewaappe hara bitaniyaa, ‘Neeni aappunuwa tal77aaddii?’ yaageedda.
“ ‘Xeetu qun77aa zarggaa’ yaageedda.
“Sunthaykka, ‘Waraqataa hey; hosppun tamma gaade xaafa’ yaageedda.
8 “He sunthay cinccatethaan ootheedda diraw, A goday A galateedda; ayaw gooppe, ha alamiyaa asay barenttuwoo poo7uwaa asaappe aadhdheedda cinccatuwaa.
9 “Taani hinttenttoo yaagay, ‘Ha alamiyaa shaluu wuriyaa wode, medhinaw wurenna golliyan hinttentta mokkana mala, ha miishshaan hinttenttoo laggiyaa demmite.
10 Laafa yewuwaan ammanetteeddawe, woggabaanikka ammanettee. Shin laafa yewuwaan ammanettibeennawe, woggabaanikka ammanettenna.
11 Simmi hinttenttu ha alamiyaa shaluwaan ammanettennawaa gidooppe, tumatethaa shaluwaa hinttenttoo oone hadara giide immanawe?
12 Hinttenttu hara asaa shaluwaan ammanettennawaa gidooppe, hinttenttu miishshaa oone hinttenttoo immanawe?’ geedda.
13 “Itti kaalla laa77u godatoo qoomatanaw danddayiyaawe ay qoomaykka baawa; ayaw gooppe, ittuwaa ixxiide, haraa dosee; woy ittuwaa bonchchiide, haraa kadhee; Xoossawunne shaloo modettanaw danddaykkita” yaageedda.
14 Shaluwaa dosiyaa Parisaawatuu hawaa ubbaa sisiide, Yesuusa bolla qilliicceeddino.
15 Shin Yesuusi unttuntta, “Hinttenttu asaa sinthan hinttentta xillo asa oothiyaawantta; shin Xoossay hinttenttu wozanaa eree; ayaw gooppe, asaa sinthan bonchchetteeddawe Xoossaa sinthan tuna gidee.

Muse Higgiyaabaanne Geluwaa Akaabaa (Mat 5:31-32; 11:12-13; Mar 10:11-12)

16 “Muse higgiyaanne nabatuu xaafeedda maxaafaa * Yohaannisa wodiyaa gakkanaw asay azazettiidde de7eeddino; hewaappe kaalla qay Xoossaa kawutethay odetteedda; asay ubbay yaa gelanaw keesettee.
17 Shin higgiyaappe ittibay attiyaawaappe saluunne sa7ay aadhdhiyaawe matattee.
18 “Bare machchatto billiide hararo akkiyawe ubbay woshummee; qassi asinaappe biletteedda maccawunno akkiyawe ooninneekka woshummee.

Dure Bitaniyaabaanne Manqqo Gideedda Ali7aazarabaa

19 “Gatii loythiide al77o gideedda mayuwaa mayyiiddinne gallassaan gallassaan otoruwan nashettiidde de7iyaa itti dure bitani de7ee.
20 Qassikka kumentha asatethan maythay de7iyaa itti Ali7aazara geetettiyaa hiyyeesay, ha dure bitaniyaa kariyan giseedda.
21 Ha dure bitaniyaa samppaappe laaletteedda suuppaa maanaw amottee; haray atto kanatuukka yiide A maythaa laacciino.
22 “Ha hiyyeesaa bitani hayqqina, kiitanchchatuu A Abraahaamo bagga bonchchosaa afeeddino; dure bitaniikka qassi hayqqiide moogetteedda.
23 Si7ooliyan daro seelettiidde de7ishshin, dhoqqu giide haakuwan Ali7aazara, Abraahaamo baggan de7iyaawaa be7eedda.

* **16:16** *Muse higgiyaanne nabatuu maxaafaa:* Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaa; hewantta guussay Eca Caaquwaa maxaafaa. **16:16** Mat 11:12,13 **16:17** Mat 5:18 **16:18** Mat 5:32; 1Qo 7:10,11

24 “Ikka bare kooshshaa dhoqqu udiide, ‘Abraahaamo, ta aabboo, taw
qaretta. Ha tamaa seelaan metoota de7iyaa diraw, Ali7aazar bare biradhd-
hiyaa xeeraa haathaan bochchiide, ta inxxarssaa irxxissanaadan hayyanaa
taakko kiittaarikkii’ yaageedda.
25 “Abraahaamo qassi, ‘Ta na7aw, neeni paxa de7aadde, lo77o de7uwaa
de7ina, Ali7aazar lo77enna meto de7uwaa de7eeddawaa qoppa. Ha77i qay
I hawaani nashettiyaa wode, neeni metuwaa bolla de7aa.
26 “ ‘Hawaappe haray qay, hawaappe yaa hinttenttukko aadhdhanaw
koyyiyaawanttu aadhdhennaadan, yaani de7iyaawanttukka qassi haa
nuukko pinnennaadan, nu giddoninne hinttenttu giddon wogga aafuu med-
hetteedda’ yaageedda.
27 “Dure bitaniikka, ‘Abraahaamo, simmi hewaa gidooppe, neeni
Ali7aazara ta aabbu golle yeddana mala, neena woossay.
28 Ayaw gooppe, taw ichcheshu ishatuu de7iyaa diraw, unttunttu qay ha
metuwasaa yeenna mala, unttunttoo Ali7aazar biide markkatto’ yaageedda.
29 “Abraahaamo qassi, ‘Musenne nabatuu xaafeedda maxaafay unttunt-
too de7ee; he maxaafay giyaawaa unttunttu sisiino’ yaageedda.
30 Dure bitani, ‘Hi77ii; Abraahaamo, ta aabboo, hewaa gidenna; shin itti
bitani hayquwaappe denddiide, unttunttukko bintto, unttunttu barenttu
nagaraa paaxiide, simmanawantta’ yaageedda.
31 “Abraahaamokka, ‘Unttunttu Musenne nabatuu xaafeedda maxaafaa
sisennawaa gidooppe, haray atto itti uray hayquwaappe denddi yinttokka
ammanikkino’ geedda” yaageedda.

17

Nagaraabaa Yesuusi Odeedda (Mat 18:6,7,21,22; Mar 9:42)

1 Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Asaa balethiyaawe yeennaan attenna;
shin balethiyaawaa ahiyaa uraw aw aayyee;
2 He bitani ha guuthatuwappe ittuwaa balethiyaawaappe, gaacciyaa
woxaa bare qoodhiyaan qashettiide abbaan mitettiyaawe aw lo77a.
3 Hintte huuphew naagettite.
“Ne ishay neena naaqqooppe, A zora. Qassi nagaraappe I simmooppe, aw
atto yaaga.
4 Itti gallassi I neena laappu gede naaqqiide, laappu gedekka, ‘Neena ta
naaqqaaddi, taana maara’ giidde neekko yooppe, aw atto ga” yaageedda.
5 Kiitetteeddawanttukka Godaa, “Nuussi ammanuwaa gujja” yaagiide
oochcheeddino.
6 Godaykka, “Hinttew sannaaficiyaa ayfiyaa keena ammanuu de7intto,
hinttenttu ha boo7iyaa, ‘Hawaappe shodettaade, abbaan tooketta’ gintto
hinttew eeno gaana” yaageedda.

Qoomay Oothanaw Bessiyaa Oosuwaa

7 Qassikka Yesuusi, “Hintteppe goshiyaawe woy miyaa heemmiyaa
qoomay de7iyaa asay haqet de7ooppe, goshsha gadeppe woy miyaa
gadeppe simmo wode ellekka, ‘Haaya shemppa akka, qumaa maanaw utta’
yaagiyaawe oonee?
8 Yewuwaan qassi, ‘Ta maana kawuwaa giigissa; ta maananne ushana
gakkanaw minnaade taana eqqaade miza. Hewaappe guyye new ma, usha’
yaagiyaawaa gidennee?
9 He qoomay kiitetteeddabaa ootheedda diraw, he bitani galatanaw
bessennee?

10 Hewaadankka hintte qassi asay hinttena kiitto oosuwaa ootheedda
wode, ‘Nuuni maaddenna qoomatuwaa; nu ooso xalalaa ootheeddo’
yaagite” yaageedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Tammu Asatuwaa Patheedda

11 Yesuusi Yeerusalaame biidde, Galiilaappenne Sammaariyaa giyaa ga-
datuwaappe gidduwanna aadhdheedda.
12 I itti guutha katamatto geliyaa wodiyaan, haakuwan eqqeedda tammu
oolluwan oyqetteeddawanttu A be7eeddino. Unttunttukka haakuwan eqqi-
ide,
13 barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Yesuusa, Godaw, hayya godo
nuuna pathaarikki!” yaageeddino.
14 Yesuusi unttuntta be7iide, “Biide, hinttenttu bollaa qeesatuwaa bessite”
yaageedda.
Unttunttukka qeesatuwaakko bide7iidde oolluwaappe paxeeddino.
15 Unttunttuppe ittuu bare harggiyaappe paxeeddawaa be7iide, bare
kooshshaa dhoqqu udiide, Xoossaa bonchchiidde simmeedda.
16 Galatiiddekka Yesuusa gediyaa matan gulbbateedda. He bitani Sam-
maariyaa asa.
17 Yesuusi zaariide, “Tammuu paxibeykkinoo? Yaatina udduppunatuu
haqan de7iinoo?
18 Ayihuda asa gidenna Sammariyaa bitaniyaappe attin, Xoossaa
bonchchanaw simmeeddawanttu baawa guussee?” yaageedda.
19 Yesuusi A, “Dendda ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda.

Xoossaa Kawutethaa Yuussaabaa
(Mat 24:23-28,37-41)

20 Parisaawatuu itti gallassi, “Xoossaa kawutethay awude yaanee?” gi-
ide oochchina Yesuusi, “Xoossaa kawutethay hinttenttu naagiyaa ogiyaan
yeenna” yaagi zaareedda.
21 Qassikka, “Ooninne, ‘Xoossaa Kawutethay hawaan de7ee’, woy ‘Hewaan
de7ee’ gaanaw danddayenna; Xoossaa Kawutethay hinttenttu wozanaa
giddon de7ee” yaageedda.
22 Yesuusi barena kaalliyawanttoo odiidde, “Asaa Na7ay qoncciyaa gal-
lassatuwaappe ittuwaa be7anaw hinttenttu amottiyaa wodii yaana; shin
be7ikkita.
23 Qassi unttunttu hinttena, ‘Haweku hawaana’ woy ‘Hewaana’ yaa-
ganawantta. Shin unttuntta kaalliide, unttunttunna booppite.
24 Walqqanthay saluwan wolqqaamiyaa wode, ha gaxaappe hini gaxaa
poo7uu po7iyaawaadan, asaa na7aa yuussaykka hewaadan hananawaa.
25 Shin koyrottiide Asaa Na7ay daro metuwaa metootanawunne he
wodiyan de7iyaa yeletaan ixettanaw bessee.
26 “Nohe wodiyaan hanowaadankka, Asaa Na7ay qoncciyaa gallassankka
hewaadan hananawaa.
27 Nohe markkabiyaa gelo gallassay gakkanaw unttunttu, miiddinne
ushiidde, akkiiddinne akettiidde de7ishshin, bashshaa haathay yiide ubba
asaakka bayizzeedda.
28 “Hewaadankka, Looxe * wodiyaan, asay miiddinne ushiidde,
zali77iidde, tokkiiddinne golliyaa keexxiidde de7eeddino.

17:14 Wog 14:1-32 **17:26** Dom 6:5-8 **17:27** Dom 7:6-24 * **17:28** *Nohe ... Looxe:* Xoossay biittaa bashshaa haathaan bayizzeedda wode, I Nohanne A golle asaa ashsheedda. Xoossay Sodoomaanne Gamooraa katamatuwaa, izin de7iyaa iitaa asatuwaa ubbaa tamaan bayizzeedda wode, Looxanne A golle asaa ashsheedda (Dom 19:1-29 xeellite).

29 Shin Looxe, Sodoomaappe keso gallassaan qassi saluwaappe tamaynne
eexxiyaa bonqqo shuchchay bukkeedda; ubbabaakka miide wursseedda.
30 “Asaa na7ay qonccіyaa gallassaankka hawaadan hananawaa.
31 He gallassaan, golliyaa huuphiyaan de7iyaawe, golle garssan
de7iyaa miishshaa akkanaw wodhdhoppo; hawaadankka goshsha gaden
de7iyaawe, guyye simmoppo.
32 Ane Looxe machchattibaa qoppite!
33 Bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa ubbay, bayizzee; bare shem-
puwaa bayizziyaa ubbay, de7uwan naagee.
34 Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, he qammaan laa77u asatuu itti
gisuwan gisanawantta; unttunttuppe ittuu akettina laa7ethiyaawe at-
tanawaa.
35 Laa77u macca asatuu itti woxaan gaaccanawantta; ittinna akettina,
ittinna attanawunnu.
36 Laa77u asatuu goshsha garssan de7iino; ittuu akettanawaa,
laa7ethiyaawe attanawaa” yaageedda.
37 A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Godaw, hewe haqan hananawee?”
yaageeddino.
Ikka zaariide, “Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqanawaa” yaageedda.

18

Manqqo Gideedda Am77attibaanne Makkalanchcha Daannaabaa

1 Yesuusi barena kaalliyaawnttoo, salettennaan ubba gallassi woos-
sanaadan leemisuwan odeedda.
2 Ikka, “Itti katamaan Xoossaw yayyennawe, asaakka bonchchenna itti
daannay de7ee.
3 He katamaan am77e mishiratta de7aw. Izakka he daannaakko yaade, ‘Ta
morkkewunne taw de7iyaa yewuwaa pirdda’ yaagaaddu.
4 “Daro wodiyaan iziw pirddennaan ixxeedda. Shin bare wozanaan
qoppiide, ‘Taani, ubba Xoossaw yayyana dhayooppekka, asaakka qay
bonchchana dhayooppe,
5 ha am77e mishiratta taana labbanthiyaa dirawunne ubba wode taakko
yaade taana daaburssenna mala, taani iziw pirddana’ geedda.
6 “He makkalanchcha daannay goowaa akeekite.
7 Xoossay gallassinne qamma barentta maaddana mala, danddayaan
aakko waassiyaa doorettawanttussi pirddenneyee? I unttunttoo ellekka
zaarennee?
8 Taani hinttenttoo yaagay; unttunttoo elleelli pirddana; shin Asaa Na7ay
yiyaa wode ha biittaan ammanuwaa demmaneeshsha?” yaageedda.

Otorettiyaa Parisaawiyaanne Barena Kawushisseedda Qaraxaa Qanxxiyaa Bitaniyaa

9 Barentta geeshsha giide ammanettiyaawanttoonne haraa ubbaa darii
kadhiyaawanttoo, Yesuusi ha leemisuwaa odeedda:
10 “Laa77u asatuu woossanaw geeshsha golliyaa * geleeddino. Hewant-
tuppe ittu Parisaawiyaa; ittu qay qaraxaa qanxxiyaawaa.

17:29 Dom 18:20–19:25 **17:31** Mat 24:17,18; Mar 13:15,16 **17:32** Dom 19:26 **17:33** Mat 10:39; 16:25; Mar 8:35; Luq 9:24; Yoh 12:25 **17:36** Mat 24:40

* **18:10** *woossanaw geeshsha golliyaa:* Ayihuda asay ubba wode Geeshsha Golliyan wontta guuraaninne gallassa woossino.

11 Parisaawii denddi eqqiide bare wozanaan woossiidde, ‘Xoossaw, taani hara asaadan: bonqqiyaawanttudan, makkaliyaawanttudan, woshummiyaawanttudan, woy hawaadan qaraxaa shiishshenna diraw neena galatay.
12 Saaminttaan laa77u kaalla xoomay; taani demmiyaa ubbaappe tammu kushiyaappe ittuwaa immay’ yaageedda.
13 “Shin qaraxiyaa bitani haakuwan eqqiide, bare ayfiyan pude saluwaa dhoqqu giide xeellanawukka koyyibeenna. Shin bare tiraa baqqiidde, ‘Xoossaw, taani nagaranchchaa; taana maara’ yaageedda.
14 Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, kase bitaniyaappe aadhdhiide ha bitani xillo gidiide bare golle simmeedda; barena dhoqqu oothiyaa ubbay kawushana; barena qay kawushissiyaa uray dhoqqu gaana” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjeedda (Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

15 Yesuusi bare kushiyaa wothiide anjjana mala asay guutha naanaa akkiide aakko yeeddino. A kaalliyaawanttukka be7iide, asaa ahenna mala geeddino.
16 Yesuusi qassi guutha naanaa barekko xeesiide, “Guutha naanay taakko yaana mala aggite, diggoppite; Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa.
17 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkennawanttu ubbay he kawutethaa mulekka gelenna” yaageedda.
18 Yihudaa biittaa Mooddiyaawanttuppe ittu, “Lo77o tamaarissiyaawoo, taani medhinaa de7uwaa laattanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheedda.
19 Yesuusikka aw, “Ayaw taana lo77oo, yaagay? Itti Xoossaappe attin, lo77uu ooninne baawa;
20 Xoossaa azazatuwaa, ‘Woshummoppa, wodhoppa, wuu77oppa, worduwaa markkattoppa, ne aabbanne ne daayo bonchcha yaagiyaawaa eraa’ ” yaagiide zaareedda.
21 Bitani zaariide, “Hawaa ubbaa, na7atethaappe doommaade naagaaddi” yaageedda.
22 Yesuusikka hawaa sisiide, “Ittibay neeni biroon oothennaani attowe de7ee; hewenneekka, new de7iyaawaa ubbaa zali77aade manqqatoo imma; hawaa oothooppe saluwankka neeni durettana; hewaappe guyye ta geeduwaa kaalla” yaageedda.
23 He bitani qassi hewaa sisiide daro dure gido diraw daro kayyotteedda.
24 Yesuusikka ha bitani daro kayyottowaa be7iide, “Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha!
25 Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanawe matattee” yaageedda.
26 Hewaa siseedda asay, “Simmi ooni attanaw danddayii?” yaageeddino.
27 Ikka qay zaariide, “Asaw danddayettennawe Xoossaw danddayettee” yaageedda.
28 Phexiroosi zaariide, “Simmi nuuni nuussi de7iyaa ubbaa aggiide neena kaalleeddo” yaageedda.
29 Ikka, “Tumuwaa gay, Xoossaa kawutethaa diraw bare golliyaa, woy barena yelawantta, woy bare machchiyaa, woy bare naanaa, woy ishatuwaa aggeeddawe,
30 hawodiyan daro dakkuwaa, sintha yiyaa kawutethaanikka medhinaa de7uwaa akkennawe ooninne baawa” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenthuwaa Odeedda (Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

31 Yesuusikka tammanne laa77u barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, “Simmi Yeerusalaame baana; Asaa Na7aabaykka nabatuu maxaafan xaafetteeddabay ubbay yaani polettana.
32 Ayihude gidennawanttoo A aathi immana, qilliiccana, daro metothana, A bollan cuchchana;
33 shocowaappe guyyiyan wodhana, heezzenthiyaa gallassi I denddana” yaageedda.
34 Unttunttukka ha yewuwaappe ayaanne akeekibeykkino; hayiquukka unttunttoo akeekettibeenna diraw I haasayobaakka eribeykkino.
35 Yesuusi Iyarkkokko mateedda wodiyaan, itti qooqa bitani woossiidde ogiyaa gaxaan utteedda.
36 Cora asay aadhdhiyaawaa sisiide, “Hawe ayeeshsha?” yaagi oochcheedda.
37 Asaykka aw, “Naazireetiyaa Yesuusi hawaanna aadhdhiidde de7ee” yaagi zaareeddino.
38 Ikka, “Daawite na7aa Yesuusaa, taana maaraarikki” giide waasseedda.
39 Aappe sinthanna biidde de7iyaawanttukka, co77u gaanaadan hanqqetteeddino. I qay, “Daawite na7aw, taana maaraarikki” giide darii waasseedda.
40 Yesuusikka eqqiide, barekko ahanaadan asaw odeedda.
41 Yesuusakko I mato wodiyaan, Yesuusi, “Taani new ayaa oothanaadan koyyay?” yaagiide A oochcheedda.
Ikka zaariide, “Godaw, xeellanaw koyyay” geedda.
42 Yesuusikka, “Xeella, ne ammanuu neena patheedda” yaageedda.
43 He wodiyankka xeellii aggeedda; Xoossaakka bonchchiidde A geeduwaa kaalleedda.
Asay ubbay bitaniyaa xeelliide, Xoossaa galateeddino.

19

Yesuusanne Zakkiyoosa

1 Yesuusi hini Iyyarkko katamaa geliide, hewaanna aadhdhi de7ee.
2 Sunthay Zakkiyoosa geetettiyaa itti dure bitani hewaan de7ee. Ikka qaraxiyaawanttussi kaappuwaa.
3 Zakkiyoosi Yesuusa geetettiyaawe haqawentto be7anaw koyyishshin qantha gideeddawaa diraw, asaa coratethaappe denddowaan be7anaw danddayibeenna.
4 Yesuusi he ogiyanna aadhdhiyaa diraw, sinthaw aadhdhiide itti boo7iyaa bolla keseedda.
5 Yesuusi he sa7aa gakkiide, dhoqqu gi pude xeelliide, “Zakkiyoosa, hachche ne gollen peeshanaw bessiyaa diraw elle wodhdha” yaageedda.
6 Ikka elleelli boo7iyaappe wodhdhiide, nashechchaan Yesuusa mokkeedda.
7 Hewaan de7iyaa asaa ubbay hawaa be7iide, “Hawe nagaranchchaa gollen geliide imatha gidiide shoobettana hanee” giide ubbatuukka zuuzunthaa doommeeddino.
8 Zakkiyoosikka qassi eqqiide Godaa, “Godaw, simmi taw de7iyaawaa ubbaappe baggaa hiyyesatoo immana; ooppenneekka wordduwan akkeeddawaa gidooppe, ooyddu dakkuwaa udaade zaarana” yaageedda.
9 Yesuusikka Zakkiyoosaw odiidde, “Neenikka Abraahaamo sheeshshaa gidiyaa diraw, hachche atotethay ha golle asaw yeedda.

10 Ayaw gooppe, Asaa Na7ay bayeeddawaa koyyanawunne ashshanaw
yeedda" yaageedda.

Tammu Qoomatuwaa Leemisuwaa
(Mat 25:14-30)

11 Asay hawaa sisiidde de7ishshin Yesuusi, hini Yeerusalaame mato di-
rawunne unttunttoo Xoossaa kawutethay ha77ikka qoncciyaawaa malato
diraw leemisuwaa odeedda.
12 Hawaadan yaagi doommeedda; "Itti wolqqaama bitani barew
kaawutethaa bonchchuwaa akkiide simmanaw, hini haako gadiyaa beedda.
13 Bare qoomatuwaa giddoppe tammuwaa xeesiide, unttunttoo tammu
miinaa * geetettiyaa miishshaa immowaashshin, 'Taani simmaade yaana
gakkanaw, hamiishshaan zali77ishshite' yaageedda.
14 "Shin A gadiyaa asay A ixxo diraw, 'Ha bitani nu bolla kawutanaadan
nuuni koyyokko' yaagiide, guyyenna I de7iyaasaa asaa kiitteeddino.
15 Gidoppe attin, ha bitani kaate gidiide hini bare gade simmeedda. He
qoomatuu huuphiyan huuphiyan I immo miishshaan zali77iide ay keena
wodhisseeddinontto eranaw xeesisseedda.
16 "Koyro qoomay shiiqiide, 'Godaw, neeni taw immeedda tammu miinaa
wodhiyaa tammuwaa demmaaddi' yaageedda.
17 A Goday A, 'Hayyanaashsho! Neeni lo77o qoomaa; neeni gu-
utha yewuwaan ammanetteeddawaa gidaade beetto diraw, tammu kata-
matuwaa bollan maatay new imetteedda' yaageedda.
18 "Laa7ethiyaawekka shiiqiide, 'Godaw, neeni taw immeedda ichcheshu
miinaa geetettiyaa miishshay ichcheshuwaa wodhdheedda' yaageedda.
19 A Godaykka A, 'New ichcheshu katamatuwaa bollan maatay imet-
teedda' yaageedda.
20 Hara heezzenthiyaa qoomay shiiqiide, 'Godaw, curqqaan xaaxa
wotheedda ne miishshaa hawaa be7a.
21 Ayaw gooppe, neeni wothabeennasaappe akkiyawaa; zerabeennawaa
qoyciyaa meqethi baynna asa gidiyaa diraw, new yayyaaddi' yaageedda.
22 "Godaykka, 'Ha iita qoomay; neeni haasayo qaalaan ne bolla taani
pirddana. Wothabeennawaa akkiyawaa, zerabeennawaa qoyciyaa meqethi
baynna asa gidiyaawaa erooppe,
23 taani yaade ta miishshaa wodhiyaanna akkana mala, ayissi wod-
hissiyaawanttoo immabeykkii?' yaageedda.
24 "Godaykka, hewaan eqqowantta, 'Ha miishshaa aappe wothi akkiide
tammu miinay de7iyaawoo immite' yaageedda.
25 Unttunttukka, 'Godaw, aw tammu miinay de7ee' yaageeddino.
26 "Ikka, 'Taani hinttenttoo odiyaawe, de7iyaawoo ubbaw gujettanawaa;
baynnawaappe qassi he de7iyaawekka akettanawaa.
27 Yewuwaan qassi taani unttunttu bollan kawutennaadan koyyeedda ta
morkkatuwaa taakko ahiide ta sinthaan shukkite' geedda" yaageedda.

Yesuusi Daro Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Yoh 12:12-19)

28 Yesuusi hawaa goowaappe kaalla hini Yeerusalaame kesanaw barena
kaalliyaawanttuppe sinthatiide beedda.

19:10 Mat 18:11 **19:11** Mat 25:14-30 * **19:13** *miinaa:* Miinaa geetettiyaawe, Griike qaalaan 'Minas' giyaawaa. Hawaa bilethay, hewode de7iyaa oosanchcha asaw imettiyaa heezzu agenaa dirgguwaa. **19:26** Mat 13:12; Mar 4:25; Luq 8:18

29 Debre Zayte geetettiyaa deriyaa matan de7iyaa hini Beetefaagen Biitaaniyaa geetettiyaa heeraa katamatuwaakko shiiqeedda wode barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa,
30 “Hinttenttuppe sinthan de7iyaa qeeri katamatuwaa biite; yaa hinttenttu geliyaa wode, ooninne biro uttibeenna hare maray qashetti utteeddawaa demmanita; A billiide haa akki yiite.
31 Ooninne hinttentta, ‘Hawaa ayaw billiitee?’ giide oochchooppe, ‘I bare godaw † koshshiyaa diraassa’ yaagite” yaageedda.
32 Kiitetteeddawanttukka biide, Yesuusi unttunttoo odowaadan hanina demmeeddino.
33 Unttunttu hare maraa billiyaa wode be7iide hariyaa Goday, “Hare maraa ayaw billiitee?” yaageedda.
34 Unttunttukka, “Godaw hawe koshshee” yaagiide,
35 hare maraa Yesuusakko aheeddino; barenttu mayuwaa A bollan wothiide Yesuusa hariyaa togisseeddino.
36 Asaykka Yesuusi biya ogiyaa bolla barenttu mayuwaa hiixxeeddino. ‡
37 I Debre Zayte geetettiyaa deriyaa dugethaa afiyaa ogiyaa mateedda wode, daro cora gideedda A kaalliyaawanttu be7eedda Xoossay ootheedda malaataw ubbaw nashettiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide,
38 “Godaa sunthaan yiyaa kaatii
anjjetteeddawaa;
saluwan sarotay gido.
Qassi killi dhoqqa saluwan
de7iyaa Xoossay bonchchetto”
yaageeddino.
39 Asaa garssan de7iyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusa, “Tamarssiyaawoo, neena kaalliyaawantta co77u oothaarikki” yaageeddino.
40 Ikka zaariide, “Taani hinttenttoo oday, unttunttu co77u gooppe, shuchchaykka waassanawaa” yaageedda.
41 Yesuusi Yeerusalaame mateedda wode, katamatto be7iide, yeekkiidde,
42 “Ne sarotaw gidiyaawaa neeni hachche eraaddintto lo77a; shin ha77i hewe ne ayfiyaappe geemmeedda.
43 Ayaw gooppe, ne bolla yaana wodii de7ee; he wode neena ixxiyaawanttu ne yuushshuwaan dirssaa diriide, yaappenne haappenne dooddiide, neena un77ethiyaa wodii yaanawaa.
44 Neenanne ne dirssaa garssan de7iyaa ne asaa menthereethana. Xoossay neena be7anaw yeedda wodiyaa neeni erabeenna diraw, neena ixxiyaawanttu shuchchaa ubbaa ittuwaa ittuwaa bollappe denthiide laalanawaa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Zali77iyaawantta Yedersseedda (Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Yoh 2:13-22)

45 Hawaappe kaalla Yesuusi geeshsha golliyaa geliide, zali77iyaawantta hewaappe kesseedda.
46 Yesuusi zaariide, “ ‘Ta golli Xoossaa woossiyaa golliya gidanawaa’ geetettiide Xoossaa qaalaan xaafetteedda. Shin hinttenttu A paannuwaa gonggoluwaa ootheeddita” yaageedda.

† **19:31** *godaw:* Haawaan godaw geetettowe, hare maraa godaappeshshin, Xoossaa gidenna.
‡ **19:36** *mayuwaa hiixxeeddino:* Hawaa guussay, Ayihuda asaa wogaan, eretteeddanne bonchchettiyaa asaw udettiyaa imathaa mokaa wogaa. **19:38** Maz 118:26 **19:46** Isa 56:7; Erm 7:11

47 Yesuusi ubba wode geeshsha golliyan tamaarissi de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttunne asaa ayissiyaawanttu A wodhanaw koyyiino.
48 Shin asay ubbay A haasayaappe ittuunne attennaan sisi utto diraw, A wodhiyaa ogiyaa unttunttu dhayeeddino.

20

Yesuusa Maataa Bolla Denddeedda Ooshaa
(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

1 Itti gallassi Yesuusi asaa geeshsha golliyan tamaarissiiddenne mishiraachchuwaa qaalaa odiidde de7iyaa wode, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttu gadiyaa cimatuwanna ittippe Yesuusakko yeeddino.
2 Unttunttukka, "Ha yewuwaa neeni udiyaawe ay maataanentto oda; ha maataakka new immeeddawe I oonee?" yaagiide oochcheeddino.
3 Ikka, "Ta hinttena itti ooshaa oochchiyawe de7iyaawaa ane zaarite.
4 Yohaannisa xinqqatay Xoossaappee woy asaappee?" yaagi oochcheedda.
5 Unttunttu bare giddon maqqettiidde, "Xoossaappe gooppe, hewaa gidooppe 'Ayaw ammanibeykkitee' nuuna yaaganawaa;
6 'Asaappe' gooppe, asay ubbay Yohaannisi nabiyaa gidiyaawaa ammaniyaa diraw shuchchaan nuuna dechchanawantta" yaageeddino.
7 Hawaassi, "Haqappe yeeddentto erokko" giide aw zaareeddino.
8 Yesuusikka, "Hawaa gidooppe taakka, taani O maataan ha yewuwaa oothaytantto hinttenttoo odikke" yaageedda.
9 Hawaappe simmiide Yesuusi asaw ha leemisuwaa yaagi oduwaa doommeedda: "Itti bitani daro woyiniyaa turatuwaa tokkeedda. Goshshanchchatuwassi kothaw immiide, I hini hara gadiyaa biide cora wodiyaa gami77eedda.
10 Woyini ayfiyaa ayfo wode, woyiniyaa goshshaa Goday barena gakkiyawaa ahanaadan itti qoomaa kothaawatuwakko kiitteedda. Kiitetti beeddawaakka dhoobbiide, mela kushiyaa yeddeeddino.
11 Hewaappe hara qoomaa kiitteedda. Unttunttu hewaakka qassi dhoobbiide, toochchiide, mela kushiyaa yeddeeddino.
12 Ha77ikka haraa heezzenthiyaa qoomaa kiitteedda. Unttunttukka qassi A masunthiide, hini kare oleeddino.
13 "He woyiniyaa turaa Godaykka, 'Simmi ayaa udoo? Ane ha77i ta dosiyaa na7aa kiittana; ooni eri A bonchchooppenne' geedda.
14 Goshshanchchatuu qassi na7aa be7eedda wode, 'Hawe A laattiyaawaa gido diraw, hayite wodhoytte; hewaappe guyye, biittay nuussa gidanawaa' giide zoretteeddino.
15 Woyiniyaa turaa sa7aappe, hini karew kessiide A wodheeddino.
"Woyiniyaa turaa Godaykka unttuntta ayaa oothanddeeshsha?
16 Yooppe he goshshanchchatuwaa, wodhanawaa; woyiniyaa turaa sa7aakka haranttoo immanawaa" yaageeddino.
Asatuukka hawaa siso wode, "Hawaa malabaa ahoppo" yaageeddino.
17 Yesuusikka hini unttunttukko xeelliide,
" 'Simmi shuchchaa golliyaa keexxiyaawanttu kadheedda shuchchay,
I waanna golliyaa minissiyaa huuphe shuchchaa gideedda'
geetettiide xaafetteeddawaa bilethay ayee?

19:47 Luq 21:37 **20:9** Isa 5:1 **20:17** Maz 118:22

18 Ha shuchchaa bollan kunddiyaa ubbay me7erettee; shuchchaykka A
bollan kunddiyaa ubbay bunchchettanawaa" yaageedda.

Giiraa, Giiranee Agganee Giyaa Ooshaa
(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

19 Muse higgiyaa xaafiyaawanttunne qeesatuwaa kaappatuu Yesuusi
haasayeedda leemisuu, unttunttu bollan geetettowaa ero diraw, he
saatiyankka A oyqqanaw koyyeeddino. Shin asaw yayyeeddino.

20 Yesuusa, he gadiyaa mooddiyawaassinne A maataassi aathiide im-
manaw A doonaappe kesiyaa qaalaan oyqqanaw injjetiyaa wodiyaa naagi-
ino. Hewaa diraw geeshshaa malatiidde oythanaw wochchiyaawantta
kiitteeddino.

21 He kiitettowanttukka Yesuusa, "Tamaarissiyaawoo, neeni tuma
yewuwaa haasayiyaawaanne tamaarissiyaawaa, hewaadankka
qay Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaarissiyaawaanne oossinne
dummayennawaa nuuni ereetto.

22 Qassikka unttunttu, Roomaa kaatiyaa Qeesaarew giiraa cigganaw
koshshii woy koshshennee?" yaagi oochcheeddino.

23 I qassi unttunttu deshatethaa eriide,

24 "Ane taana itti diinaariyaa * bessite; hewaa bollan de7iyaa misiliinnee
xaafettowe oona bessii?" geedda.

25 Unttunttukka, "Qeesaarewaa" giide zaareeddino. Inneekka, "Hewaa
gidooppe: Qeesaarewaa, Qeesaarew immite; Xoossaawaa, Xoossaw immite"
yaageedda.

26 Unttunttukka, I haasayeedda qaalaan asaa sinthan oyqqanaw danddayi
beykkino. A zaaruwan maalalettiide co77u geeddino.

Hayquwaappe Dendduwaabaa Ooshaa
(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

27 Saduqaawanatuppe ittu ittuu Yesuusakko yiide, ooshaa aw shiishsheed-
dino.

28 Unttunttukka Yesuusa, "Tamaarissiyaawoo, itti bitani machchatto
akkiide na7aa yelennaan hayyiyaawaa gidooppe, mishiratto hewaa ishay
laataa akki na7aa yeliide bare ishaw zerethaa wothana mala Muse nuussi
xaafeedda.

29 Itti wodiyaan laappu ishatuu de7iyaawanttuppe, bayray machchatto
akkiide yelennaan hayqqii aggeedda.

30 Laa7ethiyaawekka izo laatteedda.

31 Heezzenthiyaawekka qassi izo akkeedda; laappunatuukka izo akkiide
na7aa yelennaan hayqqeeddino.

32 Wursethaan mishirattakka hayqqaa aggaaddu.

33 Simmi laappunatuukka he mishiratto akkeedda diraw, hayquwaappe
denddeedda wode, iza oossi machche gidanee?" yaagi oochcheeddino.

34 Yesuusikka, "Ha alamiyaa naanay akkiinonne akettiino.

35 Shin hayquwaappe denddiide, sinthappe yiyaa wodiyaan de7anaw
bessiyaawanttu akkikkinonne akettikkino.

36 Unttunttu Xoossaa kiitanchchaa malatiide de7iyaa diraw, hewaappe
simmiide hayqqikkino. Hayquwaappe denddiyaawantta gidiyaa diraw
unttunttu Xoossaa naanaa.

---

* **20:24** *dinaariyaa:* Hewode Roomaa biittaa asay go77ettiyaa miishshaa. **20:27** Kit 23:8 **20:28** Zar 25:5

37 Muse, Xoossay aw qoncceedda woraabaa xaafeedda taarikiyaa garssan,
Godaa Xoossaa, “Abraahaamo Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoos-
saa” yaagiide xeesussay, hayqqawanttu denddiyaawaa bessee.
38 Ubbaykka aw hayqqi beennawantta gidiyaa diraw, I hayqqibeen-
nawanttu Xoossaappe attin, hayqqowanttuwaa gidenna” yaageedda.
39 Itti itti Muse higgiyaa xaafeeddawanttukka, “Tamaarissiyaawoo,
lo77uwaa haasayaadda” yaageeddino.
40 Hawaappe simmiide, ittuukka A oochchanaw xalowe baawa.

Yesuusi Oonee Giya Ooshaa
(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

41 Hawaappe kaalla Yesuusi unttuntta, “Asay Kiristtoosa wooti ‘Daawite
na7aa’ yaagiinoo?
42-43 Gasotethaynneekka, Daawite bare huuphew Mazimure Maxaafaa
garssan,
‘Goday ta Godaa, “Taani ne morkketuwaa
ne gediyaappe garssanna de7anaadan oothana gakkanaw,
ta ushechchaan utta” geedda’
yaageedda.
44 “Simmi Daawite Kiristtoosa, ‘Godaa’, giide xeesiyaawaa gidooppe, wooti
aw na7aa gidana danddayii?” yaageedda.

Muse Higgiyaa Tamaarissiyaawanttuppe Naagettana Mala, Yesuusi Seereedda Seeraa
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

45 Asay ubbay sisishshin barena kaalliyaawanttoo,
46 “Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttuppe naagettite; unttunttukka,
adussa qamishiyaa mayyiide yuuyyanaw, geyay de7iyaasaan bonchcho
sarotaa akkanaw, woossiyaa gollen bonchcho oydiyan uttanaw, shoobet-
teeddasan bonchchosaa koyyiyaawantta.
47 Hewanttukka am77atuwaa golliyaa kalloyiyaawantta; barentta
bessanaw woosaa adussiyaawantta; unttuntta iita pirdday naage”
yaageedda.

21

Am77atti Imotaa
(Mar 12:41-44)

1 Yesuusi dhoqqu giide xeelliyaa wode, dure asay geeshsha golliyan
imotaa shiishshiyaa miishshaa giddon barenttoo de7iyaawaappe unttunttu
yeggiyaa wode be7eedda.
2 Qassikka itti hiyyeesaa am77e mishiratta laa77u sembberiyaa hewaan
yeggiyaa wode be7iide,
3 “Ta hinttew tumuwaa gay, ha hiyyeesaa am77e mishiratta, ooppenne
daruwaa immaaddu.
4 Ha asay ubbay barenttoo palahowaappe immeeddino; shin iza bare hiyy-
eesatethaa wolqqaan barew de7iyaawaa ubbaa immaaddu” yaageedda.

Geeshsha Golli Kolettanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda
(Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)

5 A kaalliyaawanttuppe ittu ittuu, “Geeshsha golli lo77o shuchchaaninnee
baalaa shiiquwaa imotaan lo77eeddawaa” yaagi haasayiyaa wode Yesuusi,
6 “Hawe hinttenttu be7iyaawe ubbay kolettennaan, shuchchay shuchchaa
bollan keelettiide attenna wodii yaanawaa” yaageedda.

20:37 Kes 3:6

7 Unttunttukka, “Tamaarissiyaawoo, simmi hawe hananawe awudee? Qassikka hawe hananaw mallay ayee?” yaagiidi oochcheeddino.

Yesuusi Metuwaa Wodiinne Nashechchaa Wodii Yaanawaa Odeedda (Mat 24:3-13; Mar 13:3-13)

8 Ikka, “Ooninne balethennaadan naagettite; cora asay, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde qassikka, ‘Wodii mateedda’ yaagiidde ta sunthaan yaanawantta; hinttenttu qassi unttuntta kaalloppite.

9 Olaa yewuwaanne asaa makkalaabaa sisiyaa wode dagammoppite; hawe koyro hananaw bessiyaawaa gido diraappe attin wursethay bira” yaageedda.

10 Hewaappe kaalliide asaw, “Asay asaa bolla, kawutethaykka kawutethaa bolla, denddanawaa;

11 wolqqaama biittaa qaathay hananawaa; koshaynne harggii, dumma dummasaan medhettanawaa; yashshiyaa yewuunne ubbaakka wolqqaama malaatay saluwaappe hananawaa.

12 “Hawe ubbay hananaappe kasiyan qassi asay hinttentta oyqqanawantta, metoothanawantta; hini Ayihudatuwaa woosa golle asaw aathi immanawantta; qasho gollekka gelissanawantta; kaatatuwaa sinthaninne mooddiyaawanttu sinthan shiishshanawantta; hawe ubbay ta sunthaa gaasuwan hinttentta gakkanawaa.

13 Hawekka markkattanaw hinttew lo77o qaada gidanawaa.

14 Hawaa gidiyaa diraw, ay zaaruwaa immanee giidde koyrottiide hinttenttu un77ettenna mala hawaa wozanaa aathite.

15 Eqettiyaawanttu ubbay, eqettanawunne lakanaw danddayenna qaalaanne aadho cinccatethaa taani hinttenttoo immana.

16 Hinttentta yeleeddawanttunne hinttenttu ishatuu, hinttenttu dabbatuunne hinttenttu laggethatuukka attennaan hinttentta aathi immanawantta; hinttenttuppekka ittuwaa ittuwaa wodhanawantta.

17 Ta sunthaa diraw asaa ubbaa matan ixetteeddawantta gidanita.

18 Yewuwaan qassi hinttenttu huuphiyaa binnanaappekka ittinnanne bayukku.

19 Minni eqqiide hinttenttu shemppuwaa ashshiita.

Yesuusi Yeerusalaame Bayethaabaa Odeedda (Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

20 “Yeerusalaame olaa asaan doodetteedda wode, izi bayethay mateeddawaa erite.

21 He wode Yihudaan de7iyaawanttu deriyaakko baqatino; katamaan de7iyaawanttu qay hewaappe kesino; baalaagariyan de7iyaawanttukka yaa katamaakko geloppino;

22 Xoossaa qaalaan xaafetteeddawe ubbay polettanaadan hawe haluwaa kesiyaa wodiyaa.

23 Biittaa bollan wolqqaama metuu hananawaa; ha77i de7iyaa asaa bollan hanqquu yaanawaa; hewaa diraw hewodiyan shahaarowanttoonne dhanthiyawanttoo aayyee!

24 Asay ubbay mashshaan hayqqanawantta; Xoossaa erenna gadiyaa ubbatuukka omodduwaan baanawantta; Yeerusalaamekka Ayihudaa gidennawanttu wodii polettana gakkanaw, unttunttun yedhetteeddawunno gidanawunnu.

Kiristtoosa Laa7etho Yuussaa (Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

21:15 Luq 12:11-12 **21:22** Hos 9:7

25 “Awaa, agenaaninne xoolinttiyaa bolla malaatay hananawaa; abbaappenne beetaa kooshshaappe denddo gaasuwan biittaa bollan de7iyaa asay ubbay un77ettanawantta; hirgganawantta.
26 Saluwaa wolqqay ubbay qaaxxiyaa * diraw asay yashshaaninne alamiyaa bolla ayee yaanaweeshsha yaagiidde naaguwaan daaburanawantta.
27 He wode Asaa Na7ay wolqqaaninne wolqqaama bonchchuwan shaariyaan yiyaa wode be7anawantta.
28 Hinttenttukka, ha yewuu polettussaa doommiyaa wode, wozuu mato diraw sitti giide eqqite; pude dhoqqu giide xeellite” geedda.

Balasiyaa Geetettiyaa Mithaa Leemisuwaa
(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)
29 Kaalliiddekka, hawaa yaagi leemisuwaa odeedda, “Woddenthaappenne hara mithaa ubbaappe xeellite;
30 Haythay aacina be7iyaa wode, he wode bonii mateeddawaa hinttenttu eriita.
31 Hewaadankka qassi yewatuu polettiyaawaa be7iyaa wode, Xoossaa Kawutethatta mateeddawunno erite.
32 “Taani hinttew tumuwaa gay; hawe ubbay polettana gakkanaw ha yeletay aadhdhenna.
33 Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay aadhdhenna.
34 Simmi zaway baynna de7uwan, ushshaa daruwanne de7uwaaban un77ettishshin hinttenttu wozanay leppennaadaninne he gallassay phiriyaadan qoppennaan hinttena gakkennaadan naagettite;
35 Hawe biittaa ubbaan de7iyaawanttu ubbatuwaa bollan gakkanawaa.
36 Simmi yiyaa iitabaa ubbaappe hinttenttu attanaadaaninne asaa na7aa sinthankka eqqanaw danddayana mala, ubba wode minni woossite” yaageedda.
37 Yesuusi gallassi gallassi geeshsha golliyan tamaarissiide, qamma qamma Debre Zayte yaagettiyaa deriyaakko kesiide aqee.
38 Asay ubbay A sisanaw guuran yaa geeshsha golliyaa aakko yiino.

22

Kiristtoosa Wodhanaw Maqqetteeddino
(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Yoh 11:45-53)
1 Paasigaa geetettiyaa magaage Ukithaa Miyaa Baalay mateedda.
2 Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiyaa xaafiyaawanttu Yesuusa wooti wodhanentto, wodhiyaa ogiyaa geeman koyyiino; shin asaw yayyiino.
3 Xalahiikka tammanne laa77u kaalliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Asqqorootu Yihudaan geleedda.
4 Ikka biide, Yesuusa wooti aathi immanentto qeesatuwaa kaappatuwaannanne geeshsha golliyaa naagiyaawanttu kaappattuwaanna ittippe haasayeedda.
5 Unttunttukka nashettiide, miishshaakka Yihudaw immanaw wuletteeddino.
6 Ikka eeno geedda; asay baynna saan Yesuusa aathi immanaw injjetiyaa wodiyaa koyyee.

21:25 Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:31; Sax 6:12,13 * **21:26** *Saluwaa wolqqay ubbay qaaxxee:* Hawaa guussay, beni wode asay, saluwan de7iyaa xoolinttii ubbay ayyaanaa wolqqaanna de7ee giide qoppee.
21:27 Dan 7:13; Sax 1:7 **22:1** Kes 12:1-27

Yesuusi Ayihudatuwaa Paasigaa Maanaw Giigetteedda (Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Yoh 13:21-30)

7 Magaage Ukithaa Miyaa Baalaa bonchchiya wodii gakkeedda; he wodi-
ikka Paasigaw dorssaa shukkanaw bessiyaa wodiyaa.
8 Yesuusi Phexiroosanne Yohaannisa, “Paasigaa qumaa nuuni maanaadan
biide giigissite” giide kiitteedda.
9 Unttunttukka zaariide, “Haqan giigissanaadan koyyay?” yaagi
oochcheeddino.
10 Ikka, “Hinttenttu, katamaa geliyaa wode otuwaanna haathaa took-
keedda bitani * hinttenttunna gakettanawaa; I geliyaa golliyaa A kaalliide
gelite;
11 He golliyaawaakka, ‘Tamaarissiyaawe neena, “Taani, taana kaal-
liyaawanttunna ittippe Paasigaa qumaa miyaa imathaa kifili haqa bag-
ganna de7ii?” yaagee’ giite.
12 He bitaniikka pooqiyaa bollan de7iyaa hiixetti utteedda aako kifiliyaa
hinttentta bessanawaa; hewaanikka sa7aa giigissite” yaageedda.
13 Unttunttu biide, Yesuusi goowaadankka bitaniyaa demmiide Paasigaa
qumaa giigisseeddino.
14 Paasigaa qumay meetettiyaa saati gakko wode, tammanne laa77u kiitet-
towanttunna ittippe qumaa maanaw utteedda.
15 Ikka, “Taana metuu gakkanaappe kasiyan hinttenttunna ha Paasigaa
qumaa maanaw daro amottaadde de7ay.
16 Ayissi gooppe, ta hinttew odiyaawe, hawe Xoossaa kaawutethan polet-
tana gakkanaw, taani laa7ethuwaa hawaappe miikke” yaageedda.
17 Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, “Hawaa heyte, hinttenttu gidduwan
gishetti ushite.
18 Ayissi gooppe, ta hinttenttoo yaagay, Xoossaa Kawutethay yaana
gakkanaw, hachcheppe doommaade woyiniyaa eessaa ushikke” yaageedda.
19 Qassi magaage ukithaa akkiide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthi
unttunttoo immiidde, “Hawe hinttenttoo imettiyawe ta ashuwaa; hawaan
taana qoppana mala hawaa miite” yaageedda.
20 Kawuwaa moowaappe guyyiyan, kasewaadan xuu7aa denthi unttunt-
too immiide, hawaadan yaageedda: “Ha xuu7ay, ta hinttenttu diraw gus-
siyaa ta suuthaa qopethiyaa ooratha caaquwaa.
21 Shin be7ite, taana aathi immanaw de7iyaa bitani gayitaan taananna
ittippe mee.
22 Ayaw gooppe, taani Asaa Na7ay Xoossay goowaadan bay; shin taana
aathiide immiyaa uraw aw aayyee” yaageedda.
23 Unttunttu giddoppe hewaa oothanaw de7iyaawe oona gidanentto, bar-
enttu giddon ooshaa doommeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee? Yaagiyaa Ooshaa

24 Qassi barenttu giddoppe ooni aadhentto yaagettiyaa palumay unttunttu
giddon keseedda.
25 Yesuusi unttuntta yaageedda: “Ha alamiyaa mooddiyaawanttu bar-
enttu asaa bolla godattiino; unttuntta mooddiyaawanttu keekatuwaa
geetettiino.

---

* **22:10** *haathaa tookkeedda bitani:* He wode he gaden asaa gollen kiitettiyaa attuma qoomay haathaa tookkooppe, he golli dure gidiyaawaa bessee. **22:20** Mat 26:26-28; Mar 14:22-24; 1Qo 11:23-25

26 Shin hinttenttu hawaadan hanoppite; yewuwaan qassi hinttenttuppe dhoqqa gideeddawe hintte ubbaappe guxxiyawaa; hinttentta moddiyaawekka, hinttenttoo qoomaadan hano.
27 “Qumaa maanaw utteeddawaappenne qumaa asaw aathiyaawaappenne ooni bonchchettii? Qumaa maanaw utteeddawaa gidennee? Taani qassi hinttenttu giddon qumaa aathiyaa qoomaa mala.
28 Qassi taani paacettiyaa wodiyaan hinttenttu taananna ittippe minni eqqeeddawantta.
29-30 A kawutethaa oydiyaan uttana mala Ta aabbu taana sunthowaadan, Taani qassi Ta kawutethaan ta gaytaappe maanaadaaninne ushanaadan, tammanne laa77u Israa7eeliyaa yaratuwaa bolla pirddiidde, kawutethaa oydiyaan uttana mala hinttentta sunthaaddi” yaageedda.

Phexiroosi Kaadanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda (Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Yoh 13:36-38)

31 Goday, “Simoonaa, Simoonaa, taani odiyaawaa sisa; xalahii hinttentta asay zarggaa hal77iyaawaadan, hal77anaw Xoossaa woosseedda.
32 Shin taani ne ammanuu bayennaadan ne diraw gaannataaddi. Neeni taakko simmiyaa wode ne ishatuwaa minissa” yaageedda.
33 Simooni zaariide, “Godaw, taani neenanna qashettanawunne neenanna ittippe hayqqanaw giiga uttaaddi” yaageedda.
34 Yesuusi qassi, “Phexiroosa, taani new yaagay; hachche bilahiyan, kuttuu waassanaassi heezzu gede taana neeni, ‘A taani erikke’ gaade kaadanaassa” yaageedda.
35 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, “Korojuu, qarcciitiinne caammay banttaan taani hinttentta kiitto wode, hinttenttoo ittibay paccowe de7ii?” yaageedda.
Unttunttukka, “Itti baynne nuussi pacci beenna” yaageeddino.
36 Ikka zaariide, “Ha77i qassi korojuu de7iyaawe akki bo; qarcciiti de7iyaawekka hewaadan udo; baynnawe qay bare mayuwaa zali77iide mashshaa shammo.
37 Ayaw gooppe ta hinttew yaagay, ‘Hawe makkalanchchatunna ittippe paydetteedda’ yaagetti Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawe, taanan polettennaan attenna. E, taw geetetteeddawe ha77i polettanawaa” yaageedda.
38 A kaalliyaawanttu, “Godaw, hawaan laa77u mashshay de7ee” yaagina ikka, “Hewe gidanawaa” yaageedda.

Yesuusi Debre Zayte Deriyaan Woosseedda (Mat 26:36-40; Mar 14:32-42)

39 Yesuusi katamaappe kesiide, hara gallassi biyaawaadankka Debre Zayte beedda. Qassi A kaalliyaawanttukka A geeduwaa beeddino.
40 He sa7aa gakkiide, “Paaciyaan hinttenttu gelennaan attana mala, woossite” yaageedda.
41 Shuchchaa olina gakkiyaasaa keena unttunttuppe haakki beedda. Gulbbatiide,
42 “Ta Aabboo, neeni koyyiyaawaa gidooppe, ha metuwaa xuu7aa taappe digga; shin ta shene gidoppo; ne shene gidoppe attin” yaagiide woosseedda.
43 Saluwaappe yiide minissiyaa kiitanchchay aw beetteedda.
44 Bare wozanaa giddon seelettiidde, darii woosseedda. I cawottiyaa cawuukka sa7aa bollan xokiyaa suuthaa malateedda.
45 Woosaappe denddiide, barena kaalliyaawanttukko guyye biide, unttunttu daroppe qaretteedda diraw, daaburiide gemi77ishowantta xeelliide,

22:26 Mat 23:11; Mar 9:35 **22:35** Mat 10:9,10; Mar 6:8,9; Luq 9:3; 10:4 **22:37** Isa 53:12

46 “Ayaw gemi77ishiitee? Paaciyaan gelennaadan denddi woossite” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Yoh 18:3-11)

47 Yesuusi hewaa haasay de7ishshin, cora asay yeeddino. Tammanne laa77u A kaalliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Yihudaa geetettiyaawe he asaa kaalethiide yeranaw Yesuusakko shiiqeedda.

48 Yesuusi qay, “Yihudaw, neeni taana Asaa Na7aa yeraade aatha immay?” yaageedda.

49 A yuushshuwaan de7iyaa A kaalliyaawanttu hanettiyaa yewuwaa be7o wode A, “Godaw, ha asaa nuuni mashshaan qanxxanee?” yaageeddino.

50 Unttunttuppe ittu, Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A ushechcha haythaa qanxxi oleedda.

51 Yesuusi qay zaariide, “Aggite, bashite” yaageedda. Bitaniyaa haythaakka bochchiide patheedda.

52 Yesuusikka barekko yeedda qeesatuwaa kaappatoo, geeshsha golliyaa naagiyaawanttoo, sunthatuwaassinne gadiyaa cimatoo, “Paanuwaa oyqqiyaawaadan mashshaanne xam77aa oyqqiide yiitee?

53 Geeshsha golliyan taani gallassaan, gallassaan hinttenttunna de7iyaa wode, taana oyqqibeykkita; shin ha77i hawe hinttenttu wodenne dhumaa wolqqaa wode” yaageedda.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda
(Mat 26:57-58,69-72; Mar 14:53-54,66-72; Yoh 18:12-18,25-27)

54 Yesuusa oyqqi qachchiide, Qeesatuwaa ubbaa kaappuwaa golle afiide gelisseeddino. Phexiroosikka unttunttuppe guyye haakuwan unttunttu geeduwaa kaallee.

55 Dirssaa giddon tamaa eethiide, ittippe utti de7ishshin, Phexiroosi unttunttu giddon yiide utti aggeedda.

56 Tamay poo7iyaa bagganna Phexiroosi uttiide de7ishshin, itti ashikkaratta loytha xeellaade, “Hawekka aananna ittippe de7ee” yaagaaddu.

57 Phexiroosi qay, “Hanne mishirattee, taani A erikke” yaagi kaddeedda.

58 Guutha wodiyaappe guyyiyan, hara bitani Phexiroosa be7iide, “Neeni unttunttunna gatho de7aa” yaagina;

Phexiroosi qassi, “Hawo bitanew, taani aananna gatho de7ikke” yaageedda.

59 Itti saate gidiyaawaa gammi77iide hara bitani qonccissiide, “I Galiilaa gade asa gidiyaa diraw, ha bitani aananna ittippe de7iyaawe tuma” yaageedda.

60 Phexiroosi qassi, “Ha bitanew, neeni giyawe ayentto taani erikke” yaageedda. He wodiyan I birokka haasay de7ishshin, ellekka kuttuu waassi aggeedda.

61 Goday guyye simmiide, Phexiroosa xeelleedda. Phexiroosi Goday barena, “Hachche kuttuu waassana gakkanaw, heezzu gede taana kaddanaassa” geedda Godaa qaalay aw qofetti aggeedda.

62 Phexiroosi dirssaappe kare kesiide, seelettiide yeekkeedda.

63 Yesuusa oyqqeedda asay qilliicciinonne shociino.

64 A ayfiya goozzi baqqiide, “Neena baqqeeddawe oonee? Nabiyaa gidooppe neena dechchawaa ane oda” yaagiide A oochcheeddino.

65 Qassi A hara cora boriya boreeddino.

Yesuusa Pirddaw Afeeddino
(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Yoh 18:19-24)

66 Sa7ay wonttina gadiyaa cima asatuu, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttu, Yesuusa barenttu shiiqeeddasaa afiide,
67 "Kiristtoosi neenee? Ane nu oda" yaageeddino.
Shin I, "Taani hinttenttoo odooppe taana ammanikkita;
68 Qassi hinttentta taani oochchooppe odikkita; woy qashuwaappe taana billikkita.
69 Shin ha saatiyaappe doommin taani Asaa Na7ay, ha77ippe doommaade, wolqqaama Xoossaa ushechcha bagganna uttana" yaageedda.
70 Unttunttu ubbay Yesuusa, "Yaatina neeni Xoossaa Na7ee?" yaageeddino.
Ikka zaariide, "Taani Xoossaa Na7aa gidowaa hinttenttu haasayeeddita" yaageedda.
71 Unttunttukka, "Nuuni nu huuphew A doonaappe siseeddo; hawaappe sinthaw ay markkaa koshshii?" yaageeddino.

23

Philaaxoosi Yesuusa oochcheedda
(Mat 27:1,2,11-14; Mar 15:1-5; Yoh 18:28-38)

1 Hewaan shiiqeedda ubbatuukka ittippe denddiide, Yesuusa Philaaxoosakko afeeddino.
2 Unttunttukka, "Habitani nu asaa balethiide, asay Roome biittaa kawuwaa Qeesaraw giiraa immenna mala diggiide, qassi, 'Taani Kaatiyaa' yaagishshin demmeeddo" yaagiide mootuwaa doommeeddino.
3 Philaaxoosikka Yesuusa, "Hawo, Ayihudatuwaa kaatii neenee?" yaagiide oochcheedda.
Yesuusi zaariide A, "Neeni ga de7aasa" yaageedda.
4 Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaassinne asaassi odiidde, "Taani ha bitaniyaa bollan aynne iita oosuwaa demma beykke" yaageedda.
5 Gidoppe attin unttunttu, "Ha bitani Galiilaappe doommiide, haray atto hawaa gakkanawukka, Yihudaa gadiyaa ubbaa bare timirttiyaan qaathiidde de7ee" yaagiide minissi odeeddino.

Yesuusi Heroodisa Sintha Shiiqeedda

6 Philaaxoosikka hawaa sisiide, "I Galiilaa asee?" yaagiide eranaw oochcheedda.
7 Philaaxoosi Heroodise mooddiyaa gadiyaappe Yesuusi yeeddawaa ereedda wode, Heroodisekka qay hewodiyan Yeerusalaamen de7iyaa diraw, aakko Yesuusa yeddeedda.
8 Heroodise daro wodiyaappe doommiide Yesuusa be7anaw amotti de7iyaa diraw, A be7eedda wode daroppe nashetteedda. Yesuusa waariyaa siseeddawaa diraw, I oorathabaa oothishshin be7anaw hidootaan gami77eedda.
9 Heroodise Yesuusa darobaa oochcheedda; shin Yesuusi aw ayaanne zaaribeenna.
10 Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttu hewaan eqqiide, Yesuusa loythi mootiidde de7iino.
11 Heroodisenne A wottaaddaratuu Yesuusa kadhiide, A bolla qilliicceeddino. Bonchchetteedda mayuwaa A mayizziide, Philaaxoosakko zaariide yeddeeddino.
12 Heroodisenne Philaaxoosi hawaappe kasenna morkkiyan de7iino; shin he gallassi sigetteeddino.

Yesuusa Hayqqana Mala Mooteeddino
(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Yoh 18:39-19:16)

13 Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaa, ayissiyaawanttanne hara cora
asaa ittippe xeesiide,
14 Hawaadan yaageedda, " 'Ha bitani asaa makkalatethaw denthethee',
yaagiide taakko aheeddita; taakka hinttenttu sinthaan bidda xeellaade,
hinttenttu shiishsheedda mootuwan itti balaanne A bollan demma beykke.
15 Qassi Heroodisekka A bollan aynne demmibeenna diraw, haa nuukko
zaari yeddeedda; hinttenttu be7iyaawaadankka, habitani A hayqoo
gathiyaabaa aynne udibeenna.
16 Hawaa diraw taani A muraade billana" yaageedda.
17 *
18 Asay ubbay ittippe gidiide, "Ha bitaniyaa yaa digga! Barbbaana giya
Yesuusa nuussi billa!" yaagiide cabbotteeddino.
19 Barbbaan katamaan walassaa denthiide, asaa wodheedda diraw,
qashetteeddawaa.
20 Philaaxoosi Yesuusa billanaw koyyiide, asaw laa7ethuwaa gujjiide
haasayeedda.
21 Shin unttunttu, "Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqa!
Kaqqa!" yaagi waasseeddino.
22 Philaaxoosikka heezzenthuwaa unttuntta, "Ayaw? Habitani ootheedda
iita oosuu ayee? Taani A hayqoo gathiyaa naaquwaa aynne aappe
demmabeykke; hawaa diraw, A muraade billa yeddana" yaageedda.
23 Shin unttunttu barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, kaqettanaadaan
darii waasseeddino. Unttunttu waasuukka Philaaxoosa qofaa laammeedda.
24 Hawaa diraw, Philaaxoosikka unttunttu ooshay simmanaadan Yesuusa
bollan pirddeedda.
25 Asaa makkalaw denthethiiddenne shemppuwaa wodhiide, qashet-
teedda bitaniyaa bilettanaadan unttunttu woosso diraw, he bitaniyaa
billeedda. Shin Yesuusa barenttu sheniyaadan koyyowaa oothana mala,
aathi immeedda.

Yesuusi Masqqaliyan Kaqetteedda
(Mat 27:31-44; Mar 15:21-32; Yoh 19:17-27)

26 Yesuusa oyqqi afiidde de7ishshin, Simoona geetettiyaa Qereena bitani
heeraappe yiidde de7ishshin demmiide, masqqaliyaa toossiide Yesuusanna
baana mala udeeddino.
27 Daro cora asaynne yeekkiyaa maccawanttu guyyenna kaalliino.
28 Yesuusi guyye simmiide unttunttoo, "Hintteno, Yeerusalaame mac-
cawanttoo, hinttenttu huuphewunne hinttenttu naanaw yeekkiteppe attin,
taw yeekkoppite;
29 'Mantha gideeddawanttunne yelibeenna uluu, dhanthibeenna dhan-
thay, anjjetteeddawantta' geetettiyaa wodii yaanawaa.
30 He wodiyan, 'Zoozatoo, nu bolla woddite; zukkullatuwaakka, nuuna
qosite' yaaganita.
31 Simmi qayye mithaan hawaadan hanooppe, mela mithaan waanan-
nawee?" yaageedda.

---

* **23:17** *Ha payduu,* "Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchchuwaa gallassaan itti uraa qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee" yaagee. Shin, Dawroothuwaa Geeshsha Maxaafaa Ooratha Caaquwaa gidduwaan ha payduu xaafetti beenna gaasuu, hara Geeshsha Maxaafatuwaa bilethatuwaan ubbatuwankka xaafetti beenna diraassa. **23:30** Hos 10:8; Sax 6:16

32 Yesuusanna ittippe kaqettana mala, iita oosuwaa ootheedda hara laa77u asatuwaakka afeeddino.
33 Qeeraanew geetettiyaasaa gakkeedda wodiyaan, Yesuusa kaqqeeddino. Iitaa oothowanttakka, ittuwaa ushechchanna, yokkuwaa haddirssanna kaqqeeddino.
34 Yesuusi, “Ta Aabboo, unttunttu barenttu oothiyaawaa erenna diraw, unttunttu nagaraa atto ga” yaageedda.
Unttunttukka A mayuwaa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino.
35 Asay eqqii xeellishshin, gadiyaa mooddiyaawanttu, “Harantta ashshee; Xoossaan dooretteedda Kiristtoosi A gidooppe, ane bare huuphiyaa ashshennee?” yaagiide qilliicceeddino.
36 Qassi wottaaddaratuukka shiiqiide qilliicceeddino; cammeedda woyiniyaa eessaa aw ahi immiide,
37 “Hawo, neeni Ayihudaa kaatiyaa gidooppe, ne huuphiyaa ashsha!” yaageeddino.
38 Huuphissannakka, “Hawe Ayihudaa kaatiyaa” yaagiyaa xaafuwaa xaafeeddino.
39 Iitaa oothiide kaqetteeddawanttuppe ittuu, boriiddinne toochchiidde, “Hawo neeni Kiristtoosa gidikkii? Ane A gidooppe, ne huuphiyanne nuuna ashsha” yaageedda.
40 Yokkuu qay A, “Neeni hawaa malatiyaa pirddaa bolla de7aaddekka Xoossaw yayyikkii?
41 Nuuni kiitetteedda balaan muraa akkiidde de7eetto; nuussi bessiyaa muraa bollan de7eetto; shin ha bitani itti iitabaanne oothibeenna” yaagi zaareedda.
42 I Yesuusa, “Neeni ne kawutethaa wolqqaan yiyaa wode, taana qoppa” yaageedda.
43 Yesuusikka, “Taani new tumuwaa oday, hachche taananna ittippe gannatiyaan de7anaassa” yaageedda.

Yesuusa Hayquwaa
(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Yoh 19:28-30)

44 He wode usuppun saate gidiyaa keena; hewaappe udduppu saatiyaa gakkanaw, biittaa ubbaa bollan dhuma gideedda.
45 Awaykka bare poo7uwaa diggeedda; geeshsha golliyaa gaariduukka peedhettiide laa77uwaa keseedda.
46 Yesuusikka daro dhoqqu geedda qaalaan waassiide, “Ta Aabboo, taani ta shemppuwaa ne kushiyaan aatha immay!” yaagi simmowaappe guyyiyan I hayqqeedda.
47 Xeetuwaa kaappuu haneedda yewuwaa be7eedda wode, “Ha bitani tumakka xillo asa” yaagiide Xoossaa galateedda.
48 Hawaa be7anaw ittisaa shiiqeedda asay ubbay haneedda yewuwaa be7iide, barenttu tiraa baqqiidde simmeeddino.
49 Yesuusa eriyaa asay ubbaynne Galiilaappe doommiide A kaalleedda maccawanttu hawaa xeelliide, haakuwan eqqeeddino.

Yesuusi Moogetteedda
(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Yoh 19:38-42)

50 Ayihudaa shanggatuwaa gideeddawanttuppe ittuu, Yooseefa geetettiyaa lo77anne xillo bitani de7ee.
51 Ha bitani shanggatuwaa maqquwaanne unttunttu oosuwan ittippetethaa oothibeenna. Xoossaa kawutethaa yuussaa hidootaan naagiidde de7ee.

52 Yooseefokka Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw
woosseedda.
53 Akkanaadan geetettowaappe guyye, anhaa bollappe wothiide, lo77o
mooguwaa mayuwaan xaaxiide, shuchchaappe woocettiide medhetteedda,
ooninne kase moogetti beenna ollaa giddon wotheedda.
54 Gallassaykka sambbataa mokkanaw giigiyaa gallassaa; sambbataykka
gelana hanee.
55 Galiilaappe doommiide Yesuusanna ittippe yeedda maccawanttu kaal-
liidde, duufuwan A anhaa wootiide wotheeddinontto be7eeddino.
56 Unttunttu hawaappe soy simmiide, shittuwanne okkiyaawaa anhaw
giigisseeddino.
Higgiyaa maaraadan sambbata gallassi shemppeeddino.

24

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda
(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Yoh 20:1-10)

1 Saaminttaappe koyro gallassa, maccawanttu giigisseedda shittuwaa
oyqqiide darii guuriide duufuwakko beeddino.
2 Shuchchaykka duufuwaa doonaappe gonddorettina be7eeddino.
3 Unttunttu duufuwaa garssa ollaa gelo wode, Godaa Yesuusa anhaa
demmibeykkino.
4 Maccawanttu sidhiidde de7ishshin, waciwaciyaa mayuwaa mayyeedda
laa77u asatuu, qoppennaan unttunttu miyyiyaan eqqeeddino.
5 Maccawanttukka yashshaappe denddowaan sa7aa xeelliidde
de7ishshin, laa77u asatuu, “De7uwan de7iyaawaa, A ayaw hayqqowanttu
giddoppe koyyiitee?
6-7 I denddeedda; hawaan baawa. Qaykka Galiilaan de7iyaa wodiyaan,
‘Asaa na7ay nagaranchchatuwaa kushiyan aadhdhi imettanawaa;
masqqaliyaa bollan kaqettanawaa, heezzentho gallassi hayquwaappe
denddanawaa’ yaagettowaa qoppite” yaageeddino.
8 Maccawanttukka he wode qaalaa akeekeeddino.
9 Unttunttukka duufuwappe simmiide ha ubba yewuwaa tammanne itti
kiitettowanttoonne unttuntta kaalliyaawanttoo ubbattoo odeeddino.
10 Hawaa Yesuusi kiittowanttoo odeeddawanttu: Magdalappe yeedda
Mayraamo, Yohaanno, Yayiqooba daayo Mayraamonne unttunttunna it-
tippe de7iyaa hara Maccawantta.
11 Unttunttoo maccawanttu odiyaa qaalay qaajjiyaawaa malatina am-
manibeykkino.
12 Shin he wode Phexiroosi denddiide duufuwakko woxxeedda. Yaa gakki-
ide hokki xeelliyaa wode, garssan mooguwaa mayo xalalay de7iyaawaa
be7eedda. Hano yewuwankka maalalettiide, golle simmeedda.

Emaahuusa Ogiyaan Yesuusi Laa77u Asatuwassi Qoncceedda
(Mar 16:12,13)

13 He gallassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe laa77u asatuu
Yeerusalaameppe laa77u saatiyaa haakkiyaa Emaahuusa geetettiyaa
heeraa biidde;
14 ittu ittuwanna haneedda yewuwaa ubbaa haasay de7iino.
15 Unttunttu haasayiiddinne zorettiidde de7ishshin, Yesuusi bare hu-
uphew yiide unttunttu miyyiyaa shiiqiide unttunttunna biidde de7ee.
16 Shin unttunttu bare ayfiyan xeelliidde A gidiyaawaa shaakki eranaw
danddaybeykkino.

17 Yesuusi, “Hinttenttu ogiyaa bollan ittu ittuwanna haasayiyaawe ayee?” yaagi oochcheedda. Unttunttukka dagaman lechchummiide eqqeeddino.
18 Unttunttuppe ittuu Qeliyoophaa geetettiyaawe, “Ha gidduwan Yeerusalaamen hano yewuwaa erennawe ne xalalay hagadew imathee?” yaagi zaareedda.
19 Yesuusi, “I ayee?” yaagina, unttunttukka, “Xoossaa sinthaninne asaa ubbaa sinthan qaalaaninne kiitaan mino nabiyaa gideedda Naazireetiyaa Yesuusabaa haasayeetto.
20 Aakka qeesatuwaa kaappatuunne nuuna mooddiyaawanttu hayquwaa pirddaw aathi immeeddino; masqqaliyaa bollan wodheeddino.
21 Nuuni kasenna, ‘Israa7eeliyaa asaa wozanawaa’ yaagi hidootowe A; shin ha yewuu hanettiide aadhdhoodeppe heezzu qamma gideedda.
22 Nu giddoppe itti itti maccawanttu nuuna maalalisseeddino. Unttunttu guuraan hini duufuwaa beeddino,
23 shin Yesuusa anhaa unttunttu dhayo wode shiretti simmiide, “I denddeedda; yaagiyaawaa kiitanchchatuu odishshin be7eeddo” yaagi odeeddino.
24 Nu giddoppekka itti itti asay duufuwaa biide unttunttu goowaadan hanina be7eeddino; shin Yesuusa anhaa demmibeykkino” yaageeddino.
25 Yesuusi unttunttoo, “Hintteno, akeekenna asatoo, hinttenttu wozanaan nabatuu odowaa ubbaa elle ammanennawanttoo;
26 Kiristtoosi ha metuwaa akkanawunne bare bonchchuwaakko gelanaw bessennee?” yaageedda.
27 Hewaappe simmiide Yesuusi Muse maxaafatuwaappenne Nabatuu xaafeedda maxaafatuwaappe doommiide, Xoossaa Maxaafatuwaa ubbaan xaafetteedda barebaa unttunttoo billiide odeedda.
28 Unttunttu bide7iyaa heeraa mateedda wode, Yesuusi harasaa biyaawaa malateedda.
29 He wode unttunttu A, “Gallassay qammiidde de7iyaa diraw, omarssay mateedda; nuunanna ittippe aqa!” yaagi minissi woosseeddino. Hawaa diraw, ikka unttunttunna ittippe aqanaw geleedda.
30 Unttunttu ittippe gayitaan utteedda wode, daabbuwaa denthiide anjeedda; menthiide unttunttoo immeedda.
31 Unttunttu ayfiikka A akeekaanna mala dooyettina, Yesuusa gidiyaawaa ereeddino. Ikka unttunttu sinthaappe geemmeedda.
32 Unttunttukka ittu ittuwaa, “Qadhdhaan ittippe nu de7ishshin, nuuna I haasayissiyaa wodiyaaninne Xoossaa maxaafatuwakka nuussi qonccissiide I odiyaa wodiyaan, nu wozanaa giddon tamaadan seellee gidennee?” geetetteeddino.
33-34 He woddiyankka denddiide Yeerusalaame simmeeddino. Yesuusi kiitto tammanne ittatoonne unttunttunna ittippe de7iyaawanttoo, “Goday tumuwaakka denddeedda, Simoonawukka beetteedda” yaagiide hewaan ittippe shiiqi utteeddawantta demmeeddino.
35 He laa77atuu, qadhdhaan haneeddawaanne Yesuusi daabbuwaa menthiyaa wode wooti A ereeddinontto unttunttoo odeeddino.

Yesuusi Barena Kaalliyaawanttoo Beetteedda (Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

36 Hawaa unttunttu haasay de7ishshin, Yesuusi unttunttu giddon eqqiide, “Sarotethay hinttew gido” yaageedda.
37 Unttunttoo moytilliyaa be7owaa malatina dagammiide, yashshaan kumeeddino.

38 Ikka unttuntta, “Ayaw dagammiitee? Ayaa diraw hinttenttu wozanay
sidhii?
39 Taani Yesuusa gidiyaawaa eranaw, ane ta kushiyaanne ta gediyaa
be7ite; taanan hinttenttu be7iyaawaadan, moytillew ashuunne meqethay
baawa. Ane taana hinttenttu kushiyaan oyqqi be7ite” yaageedda.
40 Hawaa yaagi simmiide, bare kushiyaanne bare gediyaa besseedda.
41 Unttunttukka nashechchaappe denddowaan, ammanennaan
maalaletti de7ishshin I, “Hawaan meetettiyaawe hinttenttoo de7ii?” yaagi
unttuntta oochcheedda.
42 Unttunttukka, xiixetteedda moliyaappe laafa puruwaa aw immeed-
dino.
43 Ikka akkiide unttunttu sinthaan meedda.
44 Ikka, “Taani hinttenttunna ittippe de7aadde, ‘Muse maxaafaan,
nabatuwaa maxaafaaninne qaalaan xaafetto mazimuratun ta diraw
xaafetteedda ubbay polettanaw bessee’ yaagaade hinttenttoo odeedda
yewuu hawaa” yaageedda.
45 He wodiyankka Xoossaa Maxaafatuwan geetettowaa akeekaanna mala,
unttunttu wozanaa dooyyeedda.
46 Unttunttoo, “ ‘Kiristtoosa metuu gakkanawaa; heezzenthiyaa gallassi
hayquwaappe denddanawaa.
47 A asunthan nagaraa paaxethaynne maarotaa demussay
Yeerusalaameppe doommiide asaw ubbaw odettanawaa’ yaagettiide
xaafetteedda.
48 “Hinttenttukka hawoo markkatuwaa.
49 Ta hinttenttoo, Ta aabbu qaalaa geleedda hidootaa yeddana; hewe
gakkanawunne hinttenttoo wolqqay saluwaappe imettana gakkanaw,
Yeerusalaame katamaan naagishshite” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Simmiide Beedda (Mar 16:19,20; Kit 1:9-11)

50 Hawaappe guyyiyan, Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa gakkanaw, unt-
tuntta afeedda; bare kushiyaa micciide unttuntta anjjeedda.
51 Unttunttuppe shaakettiide, saluwaa beedda.
52 Unttunttu aw goyinniide, daro nashechchaan Yeerusalaame simmeed-
dino.
53 Qassi paccennaan Xoossaa galatiidde, Geeshsha Golliyan de7eeddino.

Yohaannisi Xaafeedda
Mishiraachchuwaa Qaalaa
Geluwaa

Yohaannisi xafeedda mishiraachchuu, Yesuusi ashuwaa mayyiide asaa gidduwan beetteedda De7uwaa Xoossaa Qaalaa gidiyaawaa qonccissee. Ha maxaafay bare huuphew qonccissiyaawaadan ha Mishiraachchuwaa Qaalay xaafetteeddawe, A nabbabiyaa asay Yesuusi asaa ashshiya dhaliyaa gidiide yaanawaa getetteedda Xoossaa Na7aa gidiyaawaa ammanana malanne aani ammano gaasuwan medhinaa de7uu unttunttussi de7anaawaa unttunttu erana mala xaafetteedda (20:31).

Mishiraachchuwaa Qaalaw koyro shaakuu Medhinaa Xoossaa qaalaynne Yesuusinne ittuwa gidiyaawaa odi simmiide, Yesuusi ashshiyaawaa gidiide yaana geetetteedda Xoossaa Na7aa gidiyaawaa bessiyaa dumma dumma malaatatuwaa shiishshee. Hewaappe kaalliide qasi ha malaatatuwappe beetteedda ayfiyaa odiyaa taarikatuu kaalliino. Ha kifili itti itti asay Yesuusan ammaniide, A kaalliyaawantta gideeddawaa odee; haratuu qassi A ayaw ixxeeddenttonne aani ayaw ammanokko geeddentto odiino. (Shemppuwaa 13-17) Yesuusi oyqetteedda omarssi aw A kaalliyaawanttunna ay keena mino ittipetethay de7inttonne, qassi I kaqettanaw mateedda wonttetha gallassi unttunttussi giigettana malanne minnana mala I haasayeedda qaalaa odiino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusi oyqetteeddawaanne pirddaw shiiqeeddawaa, A kaquwaanne A dendduwaa, qassikka dendduwaappe guyyiyan barena kaalliyaawanttussi I qoncceedda hanotaa odiino.

Yohaannisi Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna beettiyaa Medhinaa De7uwaa qoncciyaan bessiya ha aadho keekatethay ha77ippe doommiide Yesuusi oge, tumanne de7o gidiyaawaa ammaniyaawanttussa. Yohaannisi xaafeedda mishiraachchuwaa qaalaa haratuwappe dummayiyaawe, ayyaanaa tumatethatuwaa tamaarissanaw de7uwaa ubbaan asay meezeteedda qaalatuwaa go77ettiyaa diraassa. Hewanttukka, haathaa, soolluwaa, poo7uwaa, henthanchchaa, dorssaa, woyiniyaa mithaa, woyiniyaa ayfiyaanne hewantta malatiyaawantta.

Woshummaade oyqetteedda mishiratti taarikiyaa 7:53-8:11 cora bilethatuunne beni maxaafatuu barenttun gujjikkino; haratuu Yohaannisa mishiraachchuwaan 21:24 guyyiyan gelissiino; haranttu qassi Luuqaasa mishiraachchuwaa 21:38 guyyiyan gelissiino; itti beni xaafetteedda bilethay Yohaannisa mishiraachchuwaa 7:36 guyyiyaan gelisseedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ha Maxaafaa xaafeeddawaa qofaa (1:1-18)
Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa koyro kaalleeddawantta (1:19-51)
Yesuusa oosuwaa domethaa (2:1-12:50)
Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan wurssethaa gallasatuwan haneedda Yesuusa oosuwaa (13:1-19:42)
Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (20:1-31)
Wurssethaa qutiyaa, Galiilaan zaariide barena kaalliyaawanttussi Yesuusi qoncceeddawaa (21:1-25)

De7uwa Qaalaa

1 Qaalay koyro de7ee; qaalaykka Xoossaanna ittippe de7ee; qaalaykka Xoossaa.

2 I koyroppekka Xoossaanna de7ee.
3 Ubbabay qaalaa bagganna medhetteedda. Medhetteeddabaani ubbabaani I baynnaan ittibaynne medhettibeenna.
4 Aani de7uu de7ee; de7uu asaw poo7uwaa.
5 Poo7uu dhumaani poo7ee; dhumay poo7uwaa xoonibeenna.
6 Xoossaappe kiitetti yeedda A sunthay Yohaannisa geetettiyaa itti bitani de7ee.
7 Asay ubbay A bagganna ammanana mala, poo7uwaabaa markkattanaw yeedda.
8 Poo7uwaabaa markkattanaw yeeddappe attin, I bare huuphew poo7uwaa gidenna.
9 Ikka tumu poo7uwaa gideeddawe asaw poo7issanaw ha sa7aa yiyaawaa.
10 Qaalay alamiyaan de7ee; Xoossay Qaalaan alamiyaa medhdheedda; shin alami A eribeenna.
11 I bare baggatuwakko yeedda; shin unttunttu A shiishshi akkibeykkino.
12 Gidoppe attin I barena shiishshi akkeedda ubbatoo, bare sunthaani ammaneeddawanttoo, Xoossaa naanaa gidana mala, maataa immeedda.
13 Unttunttu Xoossaappe yeletteeddinoppe attin, asay yeliyaa maaraani woy ashuwaa sheniyaan woy attuma asaa sheniyaa xalalaan yelettibeykkino.
14 Qaalay asa gidiide, aadho keekatethaaninne tumatethaan kumiide nu gidduwan de7eedda. Nuuni, I bare aabboo itti Na7aa gidiide akkeedda aw de7iyaa bare Aawuwaa bonchchuwaa be7eeddo.
15 Yohaannisi aabaa bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Taani, ‘Taappe kaalla yiyaawe taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yellettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade hinttenttoo odowe hawaa” yaagi markkatteedda.
16 Nuuni ubbay A kumentha aadho keekatethaan palaheedda anjjuwaa akkeeddo.
17 Xoossay higgiyaa Muse bagganna immeedda; shin aadho keekatethaynne tumatethay Yesuusi Kiristtoosa bagganna yeedda.
18 Xoossaa be7eedda asay ooninne baawa; bare Aawuwaa matan de7iyaa bare huuphew Xoossaa gideeddawe itti Na7aa xalalay aabaa markkatteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Markkatethaa (Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luq 3:1-18)

19 Yeerusalaamen de7iyaa Ayihudatuwaa ayissiyaawanttu qeesatuwaanne Leewatuwaa Yohaannisakko, “Neeni oonee?” giide A oochchana mala kiittina, Yohaannisi unttunttussi markkatteedda markkatethay hawaa.
20 Yohaannisi, “Taani Kiristtoosa gidikke” yaagiide geeshshi markkatteeddawaappe attin, markkattussa ixxibeenna.
21 Unttunttu, “Yaatina, neeni oonee? Neeni Eelaasee?” yaagiide oochcheeddino.
Yohaannisi, “A gidikke” yaageedda.
Qassikka unttunttu, “Neeni nabee?” yaagiide oochcheeddino.
Yohaannisi, “Gidikke” yaagi zaareedda.
22 Unttunttu, “Yaatina neeni oonee? Nuuni nuuna kiitteeddawanttoo odana mala, neeni neena oona gay?” yaageeddino.
23 Yohaannisi zaariide, “Nabiyaa Isayaase geeddawaadan, woraan bare qaalaa dhoqqu udiide,

1:6 Mat 3:1; Mar 1:4; Luq 3:1-2 **1:21** Zar 18:15,18; Mil 4:5

‘Godaa ogiyaa sitti oothite!’
giyaa kooshshay tawaa”
yaageedda.
24 Qassi Parisaawatuu kiitteedda asatuu
25 Yohaannisa, “Neeni Kiristtoosa woy, Eelaasa woy nabiyaa gidana dhayooppe, yaatina ayissi xammaqay?” yaagiide oochcheeddino.
26 Yohaannisi, “Taani haathaan xammaqay; shin hinttenttu erennawe ittu hawaani hinttenttu gidduwan de7ee.
27 I taappe kaalla yee. Taani A caammaa qashuwaa billanawukka bessikke” yaagi zaareedda.
28 Hawe ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagga Yohaannisi xammaqiyaasaa Biitaaniyaan haneedda.

Xoossaa Orgge Dorssaa

29 Yohaannisi wonttetha gallassi Yesuusi barekko yiyaawaa be7iide, “Xoossaa orgge dorssaa, * Alamiyaa asaa nagaraa dhayissiyaawe, haweshi!
30 Taani, ‘Taappe kaalla ittu yaanawaa; I taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yelettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade odeeddawe hawaa.
31 I oonentto taani erikke; shin Israa7eliyaa asaw A qonccissanaw haathaan xammaqaadde yaaddi” yaageedda.
32 Yohaannisi markkattiidde, “Geeshsha Ayyaanay saluwaappe haraphphiyaadan wodhdhishiinanne A bollan uttishshin, taani be7aaddi.
33 Taani A erikke; shin haathaani xammaqana mala taana kiitteedda Xoossay, ‘Geeshsha Ayyaanay wodhiide, itti asaa bolla shemppishshin, neeni be7ana; ikka Geeshsha Ayyaanaan xammaqee’ yaagiide taw odeedda.
34 Taani hewaa be7aaddi; I Xoossaa Na7aa gidiyaawaakka markkattay” yaageedda.

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyaawantta Dooreedda

35 Wonttetha gallassi Yohaannisi shirettiidekka barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwanna ittippe eqqeedda;
36 I Yesuusi aadhdhishshin be7iide, “Xoossaa dorssay haweshi!” yaageedda.
37 Yohaannisa kaalliyaa laa77atuu Yohaannisi giyaawaa sisiide, Yesuusa kaalleeddino.
38 Yesuusi barena kaalliyaawantta guyye simmi be7iide, “Ayaa koyyiitee?” yaagi oochcheedda.
Unttunttu zaariide, “Rebii, neeni haqan de7ay?” yaageeddino. “Rebii” guussay “Tamaarissiyaawoo” giyaawaa.
39 Yesuusi unttuntta, “Haa yiide be7ite” yaageedda. Unttunttu biide, I de7iyaasaa be7eeddino; he gallassi sa7ay tammu saate heera gidiyaa diraw, unttunttu aananna peesheeddino.
40 Yohaannisi geeddawaa sisiide, Yesuusa kaalleedda laa77u asatuwaappe ittuu, Simoona Phexiroosa ishaa Inddiraasa.

1:23 Isa 40:3 * **1:29** *Xoossaa orgge dorssaa:* Paasigaa (kessuwaa), Ayihude asatuwaa payduwaan Niisaan geetettiyaa agenaa gidiide Tophiyaa asaa payduwaan laappuniyaanne hosppuniyaa agenatuwaa. Ayihude asaan Paasigaa geetettowe, Xoossay Israa7eeliyaa asatuwaa Gibxeppe wolqqaama malaataan kesseedda wodiyaa gidiyaa diraassa. Wog 23:5-8 xeellite. *Xoossaa Orgge Dorssaa,* Ooratha Caaquwaan Kiristtoosan xeeseetto gaasuu, I ha alamiyaa asaa hayquwassi barena aathi immiide medhinaa muraappe kessi akko diraassa. 1Qo 5:7; 1Ph 1:18-19 xeellite.

41 Inddiraase koyro bare ishaa Simoona demmiide, “Nuuni Xoossay kiitteeddawaanna gaketteeddo” yaageedda. Hewaa guussay “Kiristtoosa” giyaawaa.
42 Inddiraase Simoona Yesuusakko aheedda.
Yesuusi Simoona be7iide, “Neeni Yohaannisa na7aa Simoona; ne sunthay Keefaa geetettanawaa” yaageedda. “Keefaa” giyaawaa bilethay “Phexiroosa” woy “Zaallaa” giyawaa.

Yesuusi Piliphoosanne Naatinaa7eela Xeegeedda

43 Wonttetha gallassi Yesuusi Galiilaa baanaw qofaa qachcheedda; I Piliphphoosanna gakettiide, “Taana kaalla!” yaageedda.
44 Piliphoosi, Inddiraasinne Phexiroose de7eedda Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda asa.
45 Piliphoosi Naatinaa7eelanna gakettiide, “Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan † aabay xafetteeddawaadan, Yooseefo na7aa Yesuusi Naazireete katamaan de7iyaawaanna nuuni gaketteeddo” yaagi odeedda.
46 Naatinaa7eeli zaariide, “Naazireete katamaappe lo77obay kesanaw danddayii?” yaageedda.
Piliphoosi, “Yaade be7a” yaageedda.
47 Naatinaa7eeli barekko yiyaawaa Yesuusi be7iide, “Makkalay baynna tumu Israa7eliyaa asay hawaa!” yaageedda.
48 Naatinaa7eeli Yesuusa, “Neeni taana haqan eray?” yaagi oochcheedda.
Yesuusi zaariide, “Piliphoosi neena xeesanaappe kase, neeni balasiyaa geetettiyaa mithaappe hirkkinna de7ishshin, taani neena be7aaddi” yaageedda.
49 Naatinaa7eeli zaariide, “Tamaarissiyaawoo, neeni Xoossaa Na7aa! Neeni Israa7eliyaa kaatiyaa!” yaageedda.
50 Yesuusi, “Taani neena balasiyaa geetettiyaa mithaappe hirkkinna be7aaddi geedda diraw ammanay? Neeni hawaappe aadhdhiyaawaa be7ana!” yaageedda.
51 Qassikka Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; saluu dooyettina, Xoossaa kiitanchchatuu ta bolla, Asa Na7aa bolla, pude kesishshiinanne duge wodhdhishshiina, hinttenttu be7ana” yaageedda.

2

Yesuusi Qaanaa Katamaa Bullachchaasaa Beedda

1 Heezzentho gallassi Galiilaa gadiyan Qaanaa geetettiyaa katamaan bullachchay bullachchetteedda; Yesuusa daaya he bullachchaan de7aw.
2 Yesuusikka barena kaalliyawanttunna ittippe he bullachchaa xeesetteedda.
3 Woyiniyaa ushshay wuridiggina, Yesuusa daaya A, “Unttunttussi woyiniyaa ushshay wuridiggeedda” yaaga oochchaaddu.
4 Yesuusi zaariide, “Ta daayee, hawe ta oosuwaa gidiyaa diraw, ne yayyana koshshenna. Ta wodii * biro gakkibeenna” yaageedda.
5 Yesuusa daaya kiitettiyaawanttussi, “I hinttenttussi odiyaawaa ayaa giddoppennee oothite” yaaga odaaddu.

---

† **1:45** *Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan:* Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa. **1:51** Dom 28:12 * **2:4** *Ta wodii:* Hawaa guussay Yesuusa tumu bonchchuu be7ettanaw besseenne I Xoossaa Na7aa gidowe erettanaw bessee giyaawaa.

6 Ayihudatuu kase oothiyaa dooyaadan, meechchaa wogaw ittu ittuu xeetu xaarimusiyaa oyqqiyaa usuppun shuchchaa baathatuu hewan de7iino.
7 Yesuusi kiitettiyaawantta, “Baathatuwani haathaa kunthite” yaageedda; geetettowaadankka unttunttu baathatuwani doonaa gakkanaw haathaa kuntheeddino.
8 Yesuusi unttuntta, “Ha77i duuqqiide, bullachchaa kaappoo immite” yaageedda; unttunttu aw afiide immeeddino.
9 Bullachchaa kaappuu woyiniyaa ushshaa gideedda haathaa ganxxi xeelliide, haqappe yeeddentto eribeenna; shin haathaa kuntheedda oosanchchatuu eriino. Bullachchaa kaappuu machchatto akkiyawaa xeesiide,
10 “Ooninne ayife gideedda woyiniyaa ushshaa imatha asaa kasetiide ushshee; yaatiide asay darissi usheeddawaappe guyyiyaan, qiraariyaa ushshee. Shin neeni ayife gideedda woyiniyaa ushshaa hanno gakkanaw naagaadda!” yaageedda.
11 Yesuusi bare ootheedda wolqqaama malaatatuwaappe hawaa koyruwaa Galiilaa gadiyan Qaanaa geetettiyaa heeraan ootheedda; hewan bare bonchchuwaa I qonccissina, A kaalliyaawanttu aani ammaneeddino.
12 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare daayinna, bare ishatuwaannanne barena kaalliyaawanttunna ittippe Qifirinaahooma geetettiyaa katamaa biide amareedda gallassaa takkeeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Gibbiyaappe Zali77iyaawantta Kesseedda (Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luq 19:45-46)

13 Ayihudatuu bonchchiya Paasigaa Baalaa gallassay matattina, Yesuusi Yeerusalaame beedda.
14 Geeshsha Golliyaa gibbiyan mizzaa, dorssaanne dogommatuwaa zali77iyaa asaa demmeedda; qassi haratuu barenttu oydiyan uttiidde, miishshaa laammiyaawantta demmeedda.
15 I golaa jiraafiyaa dooqqiide, asaa ubbaa dorssaannanne miyaanna Geeshsha Golliyaa gibbiyaappe karew kessiide yederisseedda. Miishshaa laammiyaawanttu oydiyaakka aathi yeggiide, unttunttu miishshaa laaleedda.
16 Dogommuwaa zali77iyaawantta I, “Ha dogommatuwaa hawaappe kessite; Ta Aabbu golliyaa geyaa oothoppite!” yaageedda.
17 Yesuusa kaalliyaawanttu Xoossaa maxaafan, “Taani ne gollew seelettiyaa seelay taana tamaadan guuddee” geetettiide xaafetteeddawaa hassayeeddino.
18 Hewaappe guyye, Ayihude asaa ayissiyaawanttu zaariide, “New hawaa oothanaw danddayiyaa maatay de7iyaawaa nuuna ayaa malaataa bessanii?” yaageeddino.
19 Yesuusi, “Ha Geeshsha Golliyaa kolite; taani heezzu gallassaani zaaraade keexxana” yaageedda.
20 Qassikka Ayihude asaa ayissiyaawanttu, “Ha Geeshsha Golliyaa keexxanaw oytamanne usuppun laythaa akkeedda; shin neeni heezzu gallassaani keexxanii?” yaageeddino.
21 Shin I haasayeedda Geeshsha Golli bare asatethaabaa.
22 Hewaa diraw, Yesuusi hayquwappe denddeeddawaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu I hewaa geeddawaa hassayeeddino. Qassi unttunttu Xoossaa Maxaafay geeddawaanne Yesuusi haasayeeddawaa ammaneeddino.

2:17 Maz 69:9

23 Paasigaa baalaa bonchchiya wode, Yesuusi Yeerusalaamen de7ishshin,
I ootheedda malaataa be7iide, cora asay A ammaneeddino.
24 Shin Yesuusi asaa ubbaa eriya diraw, hewantta ammanibeenna.
25 Asaabaa ooninne aw markkattana mala koyyibeenna; ayissi gooppe,
asaa wozanaani ayee de7intto, I bare huuphew eriyaa diraassa.

3

Yesuusanne Niqoodimoosa

1 Parisaawatuwaappe gideedda kaappuwaa Niqoodimoosa geetettiyaa itti
bitani de7ee.
2 Niqoodimoosi qamma Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, neeni
nuuna tamaarissana mala Xoossay kiitteedda gidiyaawaa nuuni ereetto;
ayissi gooppe, Xoossay aananna de7iyaa asaappe attin, ha neeni oothiyaa
wolqqaama malaatatuwaa oothanaw danddayiyaa asay baawa” yaageedda.
3 Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay laa7enthuwa yelet-
tana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa be7anaw danddayenna” yaageedda.
4 Niqoodimoosi, “Cima asay waaniide laa7enthuwa yelettanaw dand-
dayii? Bare daay uluwaa simmi geliide, laa7enthuwa yelettanaw asay
danddayii?” yaageedda.
5 Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay haathaappenne
Geeshsha Ayyaanaappe yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa gelanaw
danddayenna.
6 Asay ashuwan asaappe yelettee; shin asay ayyaanaani Geeshsha
Ayyaanaappe yelettee;
7 ‘Hinttenttu laa7enthuwa yelettanaw bessee’ gaade taani odeedda diraw,
maalalettoppa.
8 Carkkuu bare koyyeeddasaa carkkee. Neeni A kooshunchchaa sisaasa;
shin I haqappe yintto woy haqa bintto erakka. Geeshsha Ayyaanaappe
yeletteedda ubbay hewaa mala” yaageedda.
9 Niqoodimoosi, “Hawe waaniide hananaw danddayii?” yaagiide
oochcheedda.
10 Yesuusi zaariide, “Neeni Israa7eelatuwaa tamaarissiyaawaa gidaadde
hawaa erikkii?
11 Taani new tumuwaa oday; nuuni eriyaawaa haasayeettonne
be7eeddawaa markkatteetto; shin nuuni markkattiyaawaa hinttenttu
akkikkita.
12 Taani hinttenttussi sa7aabaa odina, ammanennawantta gidooppe,
saluwaabaa odina waani ammananitee?
13 Saluwaappe wodhdheedda taappe attin, saluwaa keseeddawe ooninne
baawa; saluwan de7iya Asaa Na7ay taana.
14-15 “Muse woraan xanqqimaaluwaa shooshshaa sulleeddawaadan,
taana ammaneedda ubbay medhinaa de7uwa akkana mala, taani Asa
Na7ay masqqaliyaa bolla pude denddana bessee.
16 “Xoossaa Na7aa ammaniyaa ubbay medhinaa de7uwa akkanaappe
attin, dhayenna mala, Xoossay ha alamiyaa asaa loythi siiqeedda diraw,
bare mexxi itti Na7aa immeedda.
17 Ayissi gooppe, Xoossay bare Na7aa ha alamiyaa asaa pirddanaw kiit-
tibeenna; shin unttuntta A bagganna ashshanaw kiitteedda.
18 “A Na7aa ammaniyaa ooninne pirddettenna; shin Na7aan ammanenna
ooninne, Xoossaa Na7aa ittuwa ammanibeenna diraw, ha77ikka pirddetti
utteedda.

3:14-15 Pay 21:9

19 Asaa bolla yiyaa pirdday hawaa: Poo7uu ha alamiyaa yeedda; shin asaa
kiitay iita gidiyaa diraw, poo7uwaappe aathiide, dhumaa siiqeedda.
20 Iitabaa oothiyaa ooninne poo7uwaa ixxee; ayissi gooppe, bare kiitay
qonccenna mala, poo7uwaakko shiiqenna.
21 Shin tumuwaa oothiyaa ooninne Xoossay azazeeddawaadan, I ootheed-
dawaa poo7uu qonccissana mala, poo7uwaakko shiiqee" yaageedda.

Yesuusanne Xammaqiyaa Yohaannisa

22 Hewaappe guyyiyan, Yesuusinne A kaalliyawanttu Yihudaa gadiyaa
beeddino; Yesuusi he gadiyan unttunttunna amareedda wodiyaa uttiide,
asaa xammaqiidde de7ee.
23 Qassi Yohaannisi Saaleeme mataan de7iyaa Henoona giyaa saan wogga
haathay de7iyaa diraw, asay aakko yiina xammaqee.
24 Hewe haneeddawe Yohaannisi qashettanaappe kasenna.
25 Hewaappe guyyiyan, Yohaannisa kaalliyaawanttunna amareedda Ayi-
hudatuwaa meechchaa wogaabaa * palumetteeddino.
26 Unttunttu Yohaannisakko biide, "Tamaarissiyaawoo, Yorddaanoosa
Shaafaappe hefinthan neenanna de7iyaawe, neeni aabaa markkattowe,
be7a ha77i xammaqee; asay ubbaykka aakko bee" yaageeddino.
27 Yohaannisi zaariide, "Xoossay immana dhayooppe, asay aynne
akkanaw danddayenna.
28 'Taani Kiristtoosa gidikke; shin taani aappe sinthaw kiitettaaddi' geed-
dawaassi hintte hinttenttu huuphew markka.
29 Mishira maccawunna de7iya uray iikka mishiraa; he mishiraa miyaatay
eqqiide, I giyaawaa sisiyaawe A haasayaan daro nashettee. Hewaa diraw,
hawe ta nashechchay poletteedda.
30 I darina ta guuxxana bessee" yaageedda.
31 Bollappe yiyaawe ubbaappe bollaa. Sa7aappe beetteeddawe sa7aassa.
Ikka sa7aabaa haasayee. Saluwaappe yiyaawe ubbaappe bollaa.
32 I bare be7eeddabaanne siseeddabaa markkattee; shin A markkattethaa
akkiyawe baawa.
33 A markkattethaa akkiya ooninne Xoossay tumanchcha gidiyaawaa
hewan markkattee.
34 Xoossay kiitteeddawe Xoossaa qaalaa odee; ayissi gooppe, Xoossay bare
Geeshsha Ayyaanaa palahissiide immee.
35 Xoossay bare Na7aa siiqiide ubbabaa A kushiyan wotheedda.
36 Na7aa ammaniyaa uraw medhinaa de7uu de7ee; shin Na7aa am-
manennaawaa bolla Xoossaa hanqquu de7anaawaappe attin, I de7uwaa
be7enna.

4

Yesuusanne Sammaariyaa Mishiratto

1-3 Yesuusi Yohaannisawaappe dariyaa barena kaalliyaawantta barekko
shiishsheennee xammaqee giyaawaa Parisaawatuu siseeddawaa Yesuusi
ereedda wode, Yihudaa aggiide, Galiilaa beedda; gidooppenne, Yesuusa
kaalliyaawanttu xammaqeeddawaappe attin, Yesuusi bare huuphew oo-
nanne xammaqibeenna.
4 Galiilaa biidde, Sammaariyaanna aadhdhanawe A ashshennabaa
gideedda.

* **3:25** *Ayihudatuwaa meechchaa wogabaa:* Hawaa guussay Ayidatuu barenttu goynaanna gath-
anaw oothiyaa dumma dumma barentta meechchaabaynne barenttu saaniyaa meecciyaa wogatuu
de7iyaawaa bessee.

5 Hewaa diraw, Yayiqoobi bare na7aa Yooseefoo immeedda gadiyaa
matan de7iya Sikaaro geetettiyaa Sammaariyaa katamaa beedda.
6 He sa7an Yayiqooba haathaa ollay de7ee; Yesuusi hametan daaburiide,
he haathaa ollaa matan utteedda. He wode sa7ay usuppun saatiyaa heera.
7 Sammaariyaa mishiratta haathaa duuqqanaw yeeddawunno Yesuusi,
“Taana haathaa ushshaarikkii!” yaageedda.
8 Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa shammanaw katamaa beeddino.
9 He Mishiratta zaaraade A, “Neeni Ayihuda asaa gidaadde, Sammaariyaa
macca asa gideedda taana, woota de7uwaa immiyaa haathaa ushsha gay?”
yaagaaddu; ayissi gooppe, Ayihudatoonne Sammaariyaa asaw ittipetethay
baynna diraassa.
10 Yesuusi zaariide izo, “Neeni Xoossaa imotaanne qassi neena ‘Taana
haathaa ushsha’ giyaawe oonentto eriyaawaa gidintto, A woossanaassa;
ikka new de7uwa immiyaa haathaa immana” yaageedda.
11 Mishiratta zaaraade, “Godaw, new duuqqiyaabay baawa; ollaykka
ciimmuwaa. Yaatina, de7uwa immiyaa haathaa haqappe akkani?
12 Nuussi ha haathaa ollaa immeedda nu aawuwaa Yayiqoobappe neeni
daray? I, A naanaynne A mehii hawaappe usheeddino” yaagaaddu.
13 Yesuusi zaariide, “Ha haathaappe ushiyaa ooninne laa7enthuwaa
saamettanawaa.
14 Shin taani immiyaa haathaa ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamet-
tenna. Taani immiyaa haathay he A giddon medhinaa de7uwaassi pulttiyaa
pulttuwaa gidanawaa” yaageedda.
15 Mishiratta, “Godaw, taani saamettenna malanne haathaa
tikkanawukka haa yeenna mala, taw he haathaa imma!” yaagaaddu.
16 Yesuusi izo, “Baade ne asinaa xeesaade haa simma” yaageedda.
17 Mishiratta zaaraade, “Taw asinay baawa” yaagaaddu.
Yesuusi, “Taw asinay baawa giyaawaan tumuwaa gaadda.
18 Neeni ichcheshu asinaa gelaadda; ha77i neenanna de7iyaa bitani ne
asinaa gidenna. Neeni ha77i taw odeeddawe tuma” yaageedda.
19 Mishiratta qay, “Godaw, neeni nabiyaa gidiyaawaa ta ha77i eraaddi;
20 nu Sammaariyaa asaa aawatuu ha deriyaan * goyinneeddino; shin Ay-
ihudatuu hinttenttu asay Xoossaw goyinnanaw bessiyaa sa7ay Yeerusalaa-
mena yaagiita” yaagaaddu.
21 Yesuusi, “Ha mishirattee, taana ammana; ha deriyaan woy Yeerusalaa-
men Aawuwaa Xoossaw hinttenttu goyinnenna wodii yaanawaa.
22 Hinttenttu Sammaariyaa asay hintte erennabaw goyinniita; Xoossay
nuuna Ayihudatuwaa go77ettiide atotethaa ahiyaa diraw, nuuni nu eriyaa-
woo goyinneetto.
23 Shin Aawuwaa Xoossaw tumuwaappe goyinniyaawanttu A, Geeshsha
Ayyaanaa wolqqaaninne Xoossaa Xoossaatethaadan goyinniya wodii
matatteedda; ubba ha77ikka gakkeedda. Ayissi gooppe, asaa barew
goyinnana mala, Aawuu Xoossaykka ha ogiyaan goyinniyaawantta koyyee.
24 Xoossay Ayyaanaa; aw goyinniyaawanttukka Geeshsha Ayyaanaa
wolqqaani Xoossaa Xoossatethaadan goyinnanaw bessee” yaageedda.
25 Mishiratta, “Masihiyaa geetettiyaa Okettowe yaanawaa taani eray. I
yiyaa wode nuussi ubbabaa odanawaa” yaagaaddu.
26 Yesuusi, “Ha neenanna haasayiyaawe taani A” yaageedda.

4:5 Dom 33:19; Iya 24:32 **4:9** Ezr 4:1-5; Nah 4:1-2 * **4:20** *ha deriyaan*, giyaawe deriyaa Geerizaana gidiide Seekeema geetettiyaa katamaa matan de7iyaawaa.

27 Hawaa unttunttu haasayishshin, Yesuusa kaalliyaawanttu beeddasaappe simmeeddino. Yesuusi mishirattinna haasayishshin unttunttu be7iide darissi maalaletteeddino; shin mishiratto, “Ayaa koyyay?” woy Yesuusa, “Iinanna ayissi haasayay?” giide oochchowe ooninne baawa.
28 Hewaappe guyyiyan, Mishiratta bare haathaa otuwaa agga basha guyye katamaa baade asaw,
29 “Taani ootheeddawaa ubbaa taw odeedda bitaniyaa be7anaw denddite; hewe Kiristtoosa gidaanddeeshsha?” yaagaaddu.
30 Asay katamaappe kesiide, Yesuusakko beedda.
31 Hewe hanishshin, A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Guuthabaa maarikkii!” yaagiide woosseeddino.
32 Shin I, “Taw hinttenttu erenna qumay taani miiyaawe de7ee” yaageedda.
33 Hewaa diraw, A kaalliyaawanttu barenttu giddon, “Aw miyaabaa aheedda asay de7anddeeshsha?” yaageeddino.
34 Yesuusi unttunttussi, “Ta qumay taana kiitteeddawaa sheniyaa udussaanne A oosuwaa polussaa.
35 Hinttenttu, ‘Oyddu agenaappe guyyiyan, kathay cakettanawaa’ giikkiteeyee? Taani hinttenttussi oday; goshshaa loythi xeellite; kathay caka besseedda.
36 Zeriyaawenne cakkiyaawe ittippe nashettana mala, cakkiyaawe dirgguwaa akkeenne kathaa medhinaa de7oo shiishshee.
37 Ha gaasuwaan, ‘Ittu zeree; qassi ittu cakkee’ giyaa haasayay tuma.
38 Hinttenttu daaburibeennawaa cakkana mala, taani hinttentta kiittaaddi; haratuu oothi daabureeddino; hinttenttu haratuwaa daaburan geleeddita” yaageedda.
39 Mishiratta, “I taani ootheedda ubbabaa odeedda” gaade markkatteedda diraw, he katamaan de7iyaa Sammaariyaa asaappe coray Yesuusa ammaneedda.
40 Sammaariyaa asay Yesuusakko yeedda wode, barenttu mataan gami77ana mala, Yesuusa woossina I yaani laa77u gallassaa utteedda.
41 I odiyaa qaalaa diraw, kasewaappe cora asay ammaneedda;
42 qassi unttunttu mishiratto, “Nuuni nu huuphew I giyaawaa sisiide ammaneeddawaappe attin, neeni markkatteedda diraassa gidenna; I tumu alamiyaa asaa ashshiyaawaa gidiyaawaakka nuuni ereeddo” yaageeddino.

Yesuusi Itti Kaappuwaa Na7aa Patheedda

43 Laa77u gallassaappe guyyiyan, Yesuusi Sammaariyaappe kesiide, Galiilaa gadiya beedda.
44 Ayissi gooppe, I bare huuphew, “Nabii bare gadiyan bonchchettenna” yaagi odeedda.
45 Yesuusi Galiilaa gakkeedda wode, Galiilaa asay A mokkeedda; Paasigaa bonchchiya gallassi unttunttu Yeerusalaamen de7iya diraw, I ootheedda ubbabaa be7eeddino.
46 Yesuusi haathaa woyiniyaa ushshaa kesseedda, Galiilaan de7iya Qaanaa katamaa beedda. Qifirinaahooman A na7ay sakettiyaa, kaatiyaa gollen oothiyaa itti kaappuu de7ee.
47 Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yeeddawaa he kaappuu sisiide, aakko yiide hayqqanaw mateedda bare na7aa biide pathana mala, Yesuusa woosseedda.
48 Yesuusi he kaappuwaa, “Xoossay oothiyaa malaataanne hechcho giissiyaabaa be7ennaani de7iidde, hinttenttu ayinne ammanikkita” yaageedda.

49 He kaappuu zaariide, “Godaw, ta na7ay hayqqennan de7ishshin,
taananna baarikkii” yaageedda.
50 Yesuusi, “Ba; ne na7ay paxa de7anawaa!” yaageedda.
He kaappuu Yesuusi geeddawaa ammaniide beedda.
51 I bare golle biishshin, A qoomatuu aananna ogiyaan gakettiide A, “Ne
na7ay paxa de7ee” geeddino.
52 I bare qoomatuwaa bare na7aw ay saatiyaan keekeeddentto oochchina
unttunttu, “Zino laappu saatiyaan qooxuu A aggeedda” yaageeddino.
53 Na7aa aawuu Yesuusi barew, “Ne na7ay paxa de7anawaa” geeddawe he
saatiyaana gideeddawaa hassayeedda. Hewaa diraw, inne A soy asay ubbay
ammaneeddino.
54 Hawe Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yiide ootheedda laa7entho
malaataa.

5

Yesuusi Gundda Bitaniyaa Dagatti Utteedda Haathaa Mataan Patheedda

1 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Ayihudatuu bonchchiya baalaw
Yeerusalaame beedda.
2 Yeerusalaamen dorssaa penggiyaa matan Ibraayisxxe qaalaan Beete-
sayda geetettiyaa dagatti utteedda haathay de7ee; he dagatti utteedda
haathaa yuuyyi aadhdheedda ichcheshu kashay de7ee.
3 Hewaan cora hargganchchatuu, qooqatuu, wobbatuunne
sileeddawanttu giseeddino. [Haathay qaaxxiyaawaa naagiino.
4 Ayissi gooppe, itti itti gede Godaa kiitanchchay he dagatteedda
haathaakko geliide, haathaa qaathee; haathay qaaxxeeddawaappe
guyyiyan, koyro geleedda uray barena oyqqeedda ay harggiyaappekka
paxee.] *
5 Hewaan hattamanne hosppun laythaa saketteedda itti bitani de7ee.
6 He bitani hewan giseeddawaa Yesuusi be7iide, daro wodiyaa saketteed-
dawaakka eriide bitaniyaa, “Paxanaw koyyay?” yaageedda.
7 Sakettiyaa bitani zaariide, “Godaw, haathay qaaxxiyaa wode, taana
haathaan yeggiyaa asay dhayeedda; taani gelana haniyaa wode, hara uray
taappe kasetiide geli aggee” yaageedda.
8 Yesuusi A, “Dendda eqqa; neeni gisowaa tookkaade ba” yaageedda.
9 Bitani elekka paxi aggeedda; bare gisuwaa tookkiide beedda.
Hewe haneeddawe Sambbata gallassaana.
10 Hewaa diraw, Ayihudatuu paxeedda bitaniyaa, “Hachche sa7ay Samb-
bataa; neeni ne gisuwaa tookka biyaawe woga gidenna” yaageeddino.
11 Shin bitani, “Taana patheeddawe, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’
yaageedda” giide unttunttussi zaareedda.
12 Unttunttu A, “Neena, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ geeddawe I oonee?”
giide oochcheeddino.
13 Shin hewaan cora asay de7iyaa dirawunne, Yesuusikka geemetteedda
diraw, bitani barena patheeddawe oonentto erenna.
14 Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Geeshsha Golliyan demmiide, “Be7a,
neeni ha77i paxaadda; hawaappekka iitabay neena gakkenna mala,
laa7entho nagaraa oothoppa” yaageedda.
15 Hewaappe guyyiyan, bitani biide, barena patheeddawe Yesuusa
gidiyaawaa Ayihuda asaa kaappatoo odeedda.

* **5:4** Ha payduu itti beni koyrottiide xaafetteedda Geeshsha Maxaafatuwan baawa. **5:10** Nah 13:19; Erm 17:21

16 Yesuusi hawaa Sambbataan ootheedda diraw, unttunttu Yesuusa
yedesaan waayissuwaa doommeeddino.
17 Yesuusi zaariide unttunttussi, “Ta Aabbu ubba wode oothee; taanikka
oothanaw bessee” yaageedda.
18 Hewaa diraw, Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna diraa
xalalaassa gidennaan, barena Xoossaanna qarayiide, “Xoossay ta Aabba”
geedda diraw, Ayihuda asaa kaappatuu A wodhanaw kasewaappe
minissiide koyyiino.

Xoossaa Na7aa Maataa

19 Yesuusi zaariide unttunttussi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday;
Na7ay barekka aynne oothenna. I bare Aabbu oothishshin be7iyaawaa
xalalaa oothee; Aawuu oothiyaawaa Na7aykka oothee.
20 Ayissi gooppe, Aawuu bare Na7aa siiqee; qassi I oothiyaa oosuwaa
ubbabaa bare Na7aa bessee. Ubba hinttenttu maalalettana gakkanaw, I
hawaappe aadhdhiya oosuwaakka bare Na7aa bessanawaa.
21 Gaasuunnee, Aawuu hayqqeeddawantta hayquwaappe denthiide
shemppuwaanna wothiyawaadan, Na7aykka qassi bare koyyowantta
shemppuwaanna wothee.
22-23 Asay ubbay Aawuwaa bonchchiyawaadan, Na7aakka bonchchana
mala, Aawuu pirddaa ubbaa Na7aw immeeddawaappe attin, I oonanne
pirddenna; Na7aa bonchchenna uray, A kiitteedda Aawuwaakka
bonchchenna.
24 “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; ta qaalaa sisiyaawoonne taana
kiitteeddawaan ammaniyaawoo medhinaa de7uu de7ee. Hayquwaappe
de7oo I pinneeddawaappe attin, pirddettenna.
25 Taani hinttenttussi tumuwaa oday; hayqqeedda asay Xoossaa Na7aa
kooshshaa sisiyaa wodii yaanawaa; hewenneekka ha77a. He kooshshaa
sisiyawanttu shemppuwaanna de7ana.
26 Ayissi gooppe, Aawoo de7uwaa immiyaa wolqqay de7iyaawaadan,
de7uwaa immiyaa he wolqqaa bare Na7awukka immeedda.
27 Xoossaa Aawuu bare Na7aw pirddiyaa maataa immeedda; ayissi
gooppe, Na7ay Asaa Na7aa.
28 “Hawaan malalettoppite; ayissi gooppe, duufuwan de7iyaawanttu A
kooshshaa sisiyaa wodii yee.
29 Sisiide unttunttu duufuwaappe gaxaa kesana; lo77obaa ootheed-
dawanttu de7uwaan de7anaw denddana; qassi iitabaa ootheeddaawanttu
pirddettanaw denddanawantta.

Yesuusassi Markkatteedda Asatuwaa

30 “Taani taappe aynne oothanaw danddayikke; Xoossay taw odeed-
dawaadan pirdday. Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, taani taana kiitteed-
dawaa sheniyaa poliyaawaappe attin, taani dosiyaawaa oothikke.
31 “Taani ta huuphew tabaa markkattooppe, ta markkatethay tuma gi-
denna.
32 Tabaa markkattiyaawe haray de7ee; I tabaa markkattiyaawe tuma
gidiyaawaa taani eray.
33 “Hinttenttu Yohaannisakko asaa kiittina, I unttunttoo tumuwaa
markkatteedda.
34 Taani hewaa hinttentta attino gaade giyaawaappe attin, asaa
markkatethay taw koshshina gidenna.
35 Yohaannisi muqaaddaadan, eexxeeddanne poo7isseedda; hinttent-
tukka amareedda wodiyaa A poo7uwan nashettanaw koyyeeddita.

5:29 Dan 12:2

36 “Shin taw Yohaannisawaappe aadhdhiyaa markkatethay de7ee; ayissi gooppe, taani wurssanaw Ta Aabbu taw immeedda kiitay, ha taani oothiyaawe, I taana kiitteeddawaa gidiyaawaa markkattee.
37 “Qassi taana kiitteedda Ta Aabbu bare huuphew tabaa markkattee. Hinttenttu A kooshshaa aynne sisibeykkita; A malaakka be7ibeykkita.
38 I kiitteeddawaa ammanenna diraw, A qaalay hinttenttu wozanaan baawa.
39 “Xoossaa Maxaafatuwaappe medhinaa de7uwaa demmiyaawaa hinttew malatina, unttuntta biddiita; unttunttukka tabaa markkattiyaawantta.
40 Shin de7uwaa demmanaw taakko yiyaawaa hinttenttu koyyikkita.
41 “Taani asaappe bonchchuwaa koyyikke.
42 Shin taani hinttenttu wozanaan Xoossaa siiquu baynnawaa eray.
43 Taani ta Aabbu sunthan yaaddi; shin taana akkibeykkita. Shin hara asay bare sunthan yiyaa wode, A akkiita.
44 Hinttenttu ittu ittuwaa bonchchiita; shin itti Xoossaappe yiyaa bonchchuwaa koyyikkita. Yaatina, waaniide ammananaw danddayiite?
45 “Taani Ta Aabbu sinthan hinttentta mootiyaawaa hinttew malatoppo; hinttentta mootiyaawe, hintte hidootaa wothiyaa Musa.
46 Hinttenttu Musa ammaneeddabaa gidintto, taanakka ammananita; ayissi gooppe, tabaa xaafeeddawe A.
47 Shin hinttenttu I xaafeeddawaa ammanennaan ixxooppe, taani giyaawaa wooti ammananitee?” yaageedda.

6

Yesuusi 5000 Asaa Mizeedda
(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luq 9:10-17)

1 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Galiilaa Abbaappe woy Xibiriyaadoosa Abbaappe hefintha pinneedda.
2 I hargganchchatuwaa bolla ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda diraw, cora asay A kaalleedda.
3 Yesuusi deriyaa kesiide, yaani barena kaalliyaawanttunna ittippe utteedda.
4 Ayihudatuu bonchchiya Paasigaa gallassay gakkeedda.
5 Yesuusi sinthakko xeelliide, cora asay barekko yiyaawaa be7iide Piliphphoosa, “Ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa haqappe shammanee?” yaageedda.
6 I hewaa Piliphphoosa paaccanaw geedda; ayissi gooppe, I bare huuphew ayaa oothana bessintto oothanabaa eree.
7 Piliphphoosi zaariide Yesuusa, “Huuphiyan huuphiyan, haray atto itti itti barssuwa gathanaw, laa77u xeetu dinaariyaan shammeedda ukithaykka gidenna” yaageedda.
8 Qassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittu, Simooni Phexiroosa ishay Inddiraasi,
9 “Banggaa ukithaa ichcheshuunne laa77u molii de7iyaa itti na7ay hawaan de7ee; shin ha asaa ubbaw hewe wooti gidanee?” yaageedda.
10 Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Asay uttanaadan udite” yaageedda. He sa7an daro maatay de7ee. Asay ubbay utteedda; attuma asay ichcheshu sha77aa gidiyaawaa.
11 Yesuusi ukithaa akeedda; Xoossaa galatiide, hewan utteedda asaw gisheedda. Moliyaakka hewaadan oothina asay bare koyyeeddawaa keenaa meedda.

12 Unttunttu ubbay kalleeddawaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta “Ittibaykka coo bayenna mala, atteedda dokkaa shiishshite” yaageedda.
13 Hewaa diraw, unttunttu ubbaakka shiishsheeddino; asay kallina atteedda banggaa ukithaa dokkaa shiishshiide, tammanne laa77u zambbeeliyaa kuntheeddino.

14 Asay Yesuusi ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda wode, “Hawe tumuwaappe ha sa7aa yaana geedda nabiyaa” yaageeddino.
15 Unttunttu yiide barena wolqqan oyqqi kaatiyaa oothanaw haniyaawaa Yesuusi eriide, barekka deriyaa bolla shirettiide keseedda.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiidde Beedda (Mat 14:22-33; Mar 6:45-52)

16 Sa7ay omarisseedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu abbaakko beeddino;
17 Sa7ay qammeedda; shin Yesuusi unttunttukko he saati gakkanaw yibeenna; hewaassi unttunttu wonggiriyaan geliide, abbaa pinni hefintha Qifirinaahooma beeddino.
18 Wolqqaama carkkuu carkkeedda diraw, abbay qaaxxeedda;
19 itti saatiyaa keenaa unttunttu abbaa shaagowaappe guyyiyan, Yesuusi abbaa bollanna hamettiidde yiyaawaa be7iide yayyeeddino.
20 Shin I, “Yayyoppite; taanattee!” yaageedda.
21 Unttunttu wonggiriyaan A gelissanaw koyyeeddino; wonggirii unttunttu biyaasaa abbaa gaxaa ellekka gakki aggeedda.

Yesuusi De7uwa Ukithaa

22 Wonttetha gallassi, abbaappe hefinthanna atteedda cora asay abbaa bolla itti wonggiriyaa xalalay de7iyaawaa be7eeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunna wonggiriyaan geliide, unttunttunna beennaan, unttunttu barekka beeddawaa akeekeeddino.
23 Shin Xibiriyaadoosappe hara wongiratuu Yesuusi Xoossaa galatina, asay ukithaa meeddasaa mataa yeeddino.
24 Asay Yesuusi woy A kaalliyaawanttu hewaan baynnawaa be7iide, Yesuusa koyyanaw wonggiriyan geliide, Qifirinaahooma beeddino.

25 Asay Yesuusa abbaappe hefinthan demmeedda wode, “Tamaarissiyaawoo, hawaa awude yaaddii?” yaageeddino.

26 Yesuusi zaariide, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; hinttenttu taana koyyiyaawe ukithaa meedda diraassanne kalleedda diraassa gidiyaawaappe attin, wolqqaama malaataa be7eedda diraassa gidenna.
27 Medhinaa de7uwa qumaw, taani Asa Na7ay hinttenttussi immanawoo, oothiteppe attin, samiyaa qumaw oothoppite; ayissi gooppe, Aawuu Xoossay hewaa dhiishissanaw maatafaa attami wotheedda” yaageedda.

28 Hewaappe guyyiyan unttunttu, “Nuuni Xoossaa oosuwaa oothanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

29 Yesuusi zaariide, “Hinttenttu oothana mala, Xoossay koyyiyaa kiitay hawaa; I kiitteeddawaan ammanite” yaageedda.

30 Unttunttu zaariide, “Nuuni be7iide, neenan ammanana mala, ay wolqqaama malaataa oothanii? Ayaa kiitettanii?

31 Xoossaa maxaafaan, ‘Unttunttu mannaa * mala saluwaappe ukithaa immeedda’ yaagetti xaafettowaadan, nu aawatuu mela biittaan mannaa meeddino” yaageeddino.

32 Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; hinttenttussi saluwaappe tumu ukithaa immiyaawe ta Aabbappe attin, hinttenttussi saluwaappe ukithaa immeeddawe Musa gidenna.

33 Ayissi gooppe, tuma gideedda Xoossaa ukithay, saluwaappe wodhdhiyaawe ha alamiyaa asaw de7uwaa immee” yaageedda.

34 Unttunttu zaariide, “Godaw, nuukka he ukithaa ubba wode imma” yaageeddino.

35 Yesuusi, “Taani de7uwaa ukithaa; taakko yiyaa uray ubbakka koshattenna. Qassi taana ammaniyaa uray aynne saamettenna.

36 Shin taani hinttenttussi odeeddawaadan, hinttenttu taana be7eeddita; shin ammanikkita.

37 Ta Aabbu taw immiya ubbay taakko yaanawaa; qassi taakko yiyaa oonanne ubbakka taani kare yeddikke.

38 Ayissi gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniyaa polanaw saluwaappe yaaddippe attin, ta sheniyaa polanaw yabeykke.

39 Taana kiitteeddawe koyyiyaawe hawaa; taani I taw immeedda ubbatuwaakka wurssethaa gallassi denthanaappe attin, ittuwakka bayizzana mala koyyenna.

40 Ayissi gooppe, ta Aabbu koyyiyaawe hawaa; taana Na7aa be7iide, ammaniyaa ubbatuu medhinaa de7uwa akkanawantta; taanikka he ubbatuwaa wurssethaa gallassi denthana” yaageedda.

41 Yesuusi, “Taani saluwaappe wodhdheedda ukithaa” geedda diraw, Ayihudatuu A bolla zuuzummeeddino.

42 Unttunttu, “Hawe nuuni A aawuwanne A aatto eriya Yooseefo na7aa Yesuusa gidennee? Yaatina, I waagiide, ‘Taani saluwaappe wodhdhaaddi’ gaanaw danddayii?” yaageeddino.

43 Yesuusi zaariide, “Ittu ittuwaanna zuuzummiyaawaa aggite.

44 Taana kiitteedda ta Aabbu taakko aheedda asaappe attin, taakko yaanaw danddayiyaa asay baawa; taanikka wurssethaa gallassi A denthana.

45 Nabatuu ‘Xoossay asaa ubbaa tamaarissana’ yaagiide xaafeeddino; Aawuu giyaawaa sisiyaawenne Aawuwaappe tamaariyaawe ooninne taakko yee.

46 Xoossaa matappe yeeddawaappe attin, Xoossaa be7eedda asay baawa; A xalalay Xoossaa be7eedda.

47 “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; taana ammaniyaa uraw medhinaa de7uu de7ee.

48 Taani de7uwa ukithaa.

49 Hinttenttu aawatuu mela biittaan mannaa meeddino; shin hayqqeeddino.

50 Asay aappe miide hayqqenna ukithay saluwaappe yiyaawe hawaa.

51 Saluwaappe wodhdheedda de7uwaa ukithay taana; ooninne ha Ukithaappe mooppe, medhinaw de7anawaa; qassi ha alamiyaa asaw de7o gidana mala, taani immana ukithay ta ashuwaa” yaageedda.

---

* **6:31** *mannaa:* Israa7eliyaa asay Gibxe gadiyaappe kesi Kanaane biidde mela biittaan hamettiidde biyaa wode, unttunttu maanaadan Xoossay immeedda mal77iyaa qumaa. Mannaa guussay Ibraayisxxiyaa qaalaan “Hawe ayee?” giyaawaa. **6:31** Kes 16:4,15; Maz 78:24 **6:45** Isa 54:13

52 Ayihudatuu, “Ha bitani bare ashuwaa nuuni maana mala, nuussi wootiide immanaw danddayii?” yaagiide barenttu gidduwan palumetteeddino.
53 Hewaa diraw, Yesuusi unttuntta, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; ta ashuwaa, Asa Na7aa ashuwaa, hinttenttu maana dhayooppe, qassi ta suuthaakka ushana dhayooppe, hinttew de7uu baawa.
54 Ta ashuwaa miyaa urawunne, ta suuthaa ushiyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. Taani wurssetha gallassi unttuntta denthana.
55 Ayissi gooppe, ta ashuu tumu qumaa; ta suuthaykka tumu ushshaa.
56 Ta ashuwaa miyaa uraynne ta suuthaa ushiyaa uray taanan de7ee; taanikka aanani de7ay.
57 De7uwa Aawuu taana kiittina, taani A gaasuwan de7iyaawaadan, taana miyaa uraykka ta gaasuwan de7ana.
58 Saluwaappe wodhdheedda ukithay hawaa; hinttenttu aawatuu miide hayqqeedda mannaa mala gidenna; ha ukithaa miyaa uray medhinaw de7ana” yaageedda.
59 Yesuusi Qifirinaahooma katamaan Ayihuda woosa gollen tamaarissiidde, hawaa odeedda.

Medhinaa De7uwa Qaalaa

60 Yesuusa kaalliyaawanttuppe dariya baggay hewaa siseedda wode, “Hawe gelenna timirttiyaa; hawaa ooni akkanawee?” yaageeddino.
61 Shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu hewoo zuuzummeeddawaa eriide, “Hawe hinttentta dhubbii?
62 Simmi taani, Asaa Na7ay, kase de7iyaasaa pude kesishshin be7intto ayaa gaanitee?
63 Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immee; asaa minotay aynne go77enna. Taani hinttenttussi odeedda qaalay ayyaanaanne de7uwaa.
64 Shin hinttenttu gidduwan ammanennawanttu de7iino” yaageedda; ayissi gooppe, ammanennawanttu haqawanttenttonne barena aathi immanawe oonentto Yesuusi koyroppe doommiide ereedda.
65 Qassikka Yesuusi, “Ta Aabbuppe gidana dhayooppe ooninne taakko yaanaw danddayenna yaagaade ta odeeddawe hewaa diraassa” yaageedda.
66 Hewaa gaasuwan, Yesuusa kaalliyaawanttuppe coratuu A aggiide, guyye simmeeddino; laa7entho A kaallibeykkino.
67 Yesuusi qassi tammanne laa77u barena kaalliyaawantta “Hinttekka aggiide baanaw koyyiitee?” yaageedda.
68 Simooni Phexiroose zaariide, “Godaw, nuuni ookko baanee? New medhinaa de7uwaa qaalay de7ee.
69 Neeni Xoossaa Geeshshaa gidiyaawaa nuuni ammaneettonne ereetto” yaageedda.
70 Yesuusi unttuntta, “Taani hinttentta tammanne laa77atuwaa doorabeykkitaa? Qassi hintteppe ittu xalahiyaa” yaageedda.
71 Yesuusi hewaa Simoona na7aa Yihudaa Asqqoroota † gee; ayissi gooppe, Yihuday Yesuusa kaalliyaa tammanne laa77atuwaappe ittuwa; I Yesuusa aathi immanawaa.

7

Yesuusi Daasiyaa Baalaassi Yeerusalaame Beedda

1 Hewaappe guyye, Yesuusi Galiilaan yaa haa yuuyyeedda; Ayihudatuu A wodhanaw koyyiyaa diraw, Yihudaan yuuyyana koyyibeenna.

† **6:71** *Asqqoroota:* Ha qaalaa bilethay, “Woretiyaa bitaniyaa” woy “Hayqoo aathi immiyaa bitaniyaa” giyaawaa.

2 Ayihudatuu bonchchiya Daasiyaa Baalay gakki utteedda.
3 Hewaa diraw, Yesuusa ishatuu A, “Neena kaalliyaawanttu neeni oothiyaawaa be7ana mala, hawaappe denddaade Yihudaa gadiya ba.
4 Ayissi gooppe, barew erettanaw koyyiyaa asay ooninne bare oosuwaa genthenna. Neeni hawantta oothina, nebaa alamiyaa ubbay ero!” yaageeddino.
5 Ayissi gooppe, haray atto A ishatuukka A ammanibeykkino.
6 Yesuusi unttuntta, “Taw injjetiyaa wodii gakkibeenna; shin hinttenttussi ay wodekka injjetee.
7 Sa7ay hinttentta ixxanaw danddayenna; shin taani sa7aa kiittay iita gidiyaawaa markkattiyaa diraw, taana ixxeedda.
8 Baalaa bonchchiyaasaa hinttenttu biite; taw injjetiyaa wodii gakkibeenna diraw, taani baalaa bonchchiyasaa baanawe bira” yaageedda.
9 I hawaa giide, Galiilaan atteedda.

Yesuusi Daasiyaa Baalaasan Beetteedda

10 Shin A ishatuu baalaa gallassaa bonchchiyasaa beeddawaappe guyyiyan, ikka asay be7ennaan geeman yaa beedda.
11 Ayihudatuu baalaa gallassaa bonchchiyaasan A koyyiinonne, “I haqan de7ii?” yaagiidde, A labiino.
12 Asaa gidduwan daro zuuzunthay denddeedda. Amareedda asay, “I lo77o asa” yaagee; haratuu qassi, “A, I asaa balethee” yaagiino.
13 Shin Ayihudatuu yayyeedda diraw, ooninne aabaa qoncciyaan haasayenna.
14 Baalaa bonchchiya gallassaa baggan, Yesuusi Geeshsha Golliyaa biide, tamaarissuwaa doommeedda.
15 Ayihudatuu maalalelettiide, “Ha bitani aynne tamaarennaan hawaa keena waani ereeddee?” yaageeddino.
16 Hewaa diraw, Yesuusi zaariide, “Taana tamaarissiyaawe taana kiitteedda Xoossaa matappe yiyaawaappe attin, tawaa gidenna.
17 Xoossaa sheniyaa oothanaw dosiyaa ooninne ha taani tamaarissiyaawe Xoossaa matappe yintto woy qassi taani taappe haasayayitantto erana.
18 Barewaa haasayiyaa uray bare huuphiyaassi bonchchuwaa koyyee; shin barena kiitteeddawe bonchchettana mala koyyiyaa uray tumanchchaa; aani worddobay baawa.
19 Muse hinttenttussi higgiyaa immibeennee? Shin hintteppe ittuunne higgiyaa naagenna. Taana ayissi wodhanaw koyyiitee?” yaageedda.
20 Asay zaariide, “Neenan xalahii de7ee; neena wodhanaw oonee koyyeeddawe?” yaageedda.
21 Yesuusi, “Taani itti wolqqaamabaa oothina, hinttenttu ubbay maalaletteeddita.
22 Hinttenttu naanaa hinttenttu dookaalana mala, Muse hinttentta azazeedda. Shin dookaalussay hinttenttu aawatuwanna yeeddawaappe attin, Musenna yibeenna; hewaassi hinttenttu Sambbataan attuma naanaa dookaaliita.
23 Muse higgii azazeedda diraw, hinttenttu Sambbataan dookaaliyaawaa gidooppe, yaatina taani itti asaw kumentha bollaa patheedda diraw, taana ayissi hanqqettiitee?
24 Tumu pirddaa pirdditeppe attin, asaa deemuwaa xeelliide pirddoppite” yaageedda.

7:2 Wog 23:34; Zar 16:13 **7:22** Dom 17:10; Wog 12:3

Hawe Kiristtoosee?

25 Hewaa diraw, Yeerusalaame asaappe ittu ittuu, “Unttunttu wodhanaw
koyyiyaa bitani hawaa gidennee?
26 Be7ite, qoncciyaan I haasayee; unttunttu A aynne giikkino. Hawe
Kiristtoosa gidiyaawaa nu kaappatuu tumu eriinooshsha?
27 Shin nuuni A haqappe yeeddentto eroytte; Kiristtoosi yiyaa wode, I
haqappe yinttonne ooninne erenna” yaageeddino.
28 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Geeshsha Golliyan tamaarissiidde, bare
qaalaa dhoqqu udiide, “Hinttenttu taana eriita; qassi taani haqappe yeed-
denttokka eriita. Taani ta sheniyaan yabeykke; shin taana kiitteeddawe
tumanchchaa; hinttenttu A erikkita.
29 Shin taani A eray; ayissi gooppe, I taana kiittina, taani A matappe
yaaddi” yaageedda.
30 Hewaa diraw, unttunttu A oyqqanaw koyyeeddino; shin A wodii biro
gakkibeenna diraw, ooninne A bolla kushiyaa wothibeenna.
31 Shin daro asay Yesuusa ammaniide, “Kiristtoosi yiyaa wode, ha bitani
ootheedda malaataappe dariyaawaa oothaneeyee?” yaageeddino.

Yesuusa Oyqqanaw Wottaaddaratuu Kiitetteeddino

32 Parisaawatuu daro asay Yesuusabaa zuuzummiyaawaa siseeddino;
qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu A oyqqi qashissanaw amareedda
wottaddaratuwaa kiitteeddino.
33 Yesuusi, “Taani hinttenanna laafaa gami77ana; hewaappe guyyiyan,
taana kiitteeddawaakko baana.
34 Hinttenttu taana koyyana; shin demmikkita; ayissi gooppe, taani
de7iyaa sa7aa hinttenttu baanaw danddayikkita” yaageedda.
35 Ayihudatuu ittu ittuwanna, “Hawe nuuni A demmennaassa haqa baana
hanii? Ayihudatuu de7iya Giriike katamaa biide, Giriike asatuwaa tamaaris-
sana hanii?
36 I, ‘Hintte taana koyyana; shin demmikkita’ qassi, ‘Taani de7iyaasaa
hinttenttu baanaw danddayikkita’ yaagee; hewaa giyaawe waagiyaawee?”
yaageeddino.

De7uwa Immiyaa Haathaa

37 He baalaa gallassaa bonchchiya gallassaappe waannatiyaa wurssetha
gallassaani Yesuusi denddi eqqiide, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Saamet-
teedda uray ooninne taakko yiide usho.
38 Taanan ammaniyaawoo, Xoossaa Maxaafay giyawaadan, A uluwaappe
de7uwaa immiyaa haathaa pulttuu gogganawaa” yaageedda.
39 I hewaa A ammaneeddawanttu akkana Geeshsha Ayyaanaabaa haasay-
eedda. Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna * diraw, he wode
Geeshsha Ayyaanay unttunttoo imettibeenna.

Asaa Giddon Medhetteedda Phalqqethaa

40 He asaappe dariya baggay I giyaawaa sisiide, “Tumu hawe naagettiyaa
Nabiyaa” yaageeddino.
41 Haranttu, “Hawe Kiristtoosa” yaageeddino.
Shin haranttu qassi, “Kiristtoosi Galiilaappee yeenna.

7:37 Wog 23:36 **7:38** Hiz 47:1; Zak 14:8 * **7:39** *Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesi-
beenna:* Yohaannisa mishiraachchuwaa qaalaan, Yesuusaw kumentha bonchchuu imetteeddawe,
I masqqaliyaa bollan kaqetteedda wodenne bare Aabbu ushechcha baggan uttanaw hayquwaa
xooniide denddeedda wodiyaana gidiyaawaa qonccissee.

42 Xoossaa Maxaafay, ‘Kiristtoosi Daawite zariyaappe, Daawite de7eedda
Beeteliheeme katamaappe yaana’ geenneyee?” yaageeddino.
43 Yesuusa gaasuwan asay bare gidduwan shaaketteedda.
44 He asaappe ittu ittu A oyqqanaw koyyeeddino; shin kushiyaaninne A
bochchibeykkino.
45 Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu qeesatuwaa kaappatuwaakkonne
Parisaawatuwaakko simmi yeedda wode unttunttu naagiyaawantta, “Ayissi
A ahibeykkitee?” yaagiide oochcheeddino.
46 Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu unttunttussi, “Ha bitani haasayeed-
dawaadan, ubbakka ooninne haasayibeenna!” yaagiide zaareeddino.
47 Parisaawatuu zaariide, “I hinttenakka balethuwaa?
48 Kaappatuwaappe woy Parisaawatuwaappe A ammaneedda asay de7ii?
49 Shin higgiyaa erenna ha asay sheqetteeddawaa” yaageeddino.
50 Unttunttuppe ittuu kasenna Yesuusakko beedda Niqoodimoosi unt-
tuntta,
51 “Itti uray giyaabaa sisennaan woy I ayaa ootheeddentto erennaan
de7iidde, kasetiide A bolla pirddiyaawe nu higgiyan de7ii?” yaageedda.
52 Unttunttu zaariide A, “Neenikka qassi Galiilaa gadiya asee? Galiilaa
gadiyaappe Nabii beettennawaa Xoossaa Maxaafatuwaa biddaade era”
yaageeddino.

Woshummaade Oyqetteedda Mishiratto

53 Asay ubbay aggiide, bare soy bare soy beedda.

8

1 Shin Yesuusi Wogaraa Mithaan eretteedda Deriyaakko beedda.
2 Wonttetha gallassi guuran Geeshsha Golliyaa simmeedda; ubba asay
aakko yiina, uttiide unttuntta tamaarissuwaa doommeedda.
3 Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu woshum-
mishshin oyqetteedda itti mishiratto aakko aheeddino. Unttunttu asaa
ubbaa sinthan izo essiide Yesuusa,
4 “Tamaarissiyaawoo, ha mishiratta woshummaade oyqettaaddu.
5 Higgiyaa bollan Muse hanni mala macca asaa shuchchaan caddana
mala, nuuna azazeedda. Yaatina neeni waagay?” yaageeddino.
6 Unttunttu hewaa geeddawe Yesuusa mootiyaawaa demmiide A paac-
canaassa; shin Yesuusi hokkiide, bare biradhdhiyan biittaa bolla xaafeedda.
7 Unttunttu A oochchiide aggennaan ixxina, pude dhoqqu giide, “Hin-
tenttu gidduwan nagaraa oothibeenna asay kasetiide, izo shuchchan caddo”
yaageedda.
8 Qassikka hokkiide, biittaa bolla xaafeedda.
9 Unttunttu hewaa siseedda wode, kasetiide cimatuu kesina, ittu ittuu
kesiidde wureeddino; A sinthaan mishiratta eqqa de7ishshin, Yesuusi bare
xalalaa atteedda.
10 I pude dhoqqu giide mishiratto, “Mishirattee, asatuu haqan de7iino?
Ooninne ne bolla pirddibeennee?” yaageedda.
11 Mishiratta, “Godaw, ooninne ta bolla pirddibeenna” yaagaaddu.
Yesuusi izo, “Taanikka ne bolla pirddikke; ba; laa7enthaade nagaraa
oothoppa” yaageedda. *

7:42 2Sa 7:12; Mik 5:2 **8:5** Wog 20:10; Zar 22:22-24 * **8:11** Itti itti beni xaafetteedda Geeshsha Maxaafatuwan ha payduu baawa.

12 Qassikka Yesuusi asaw, “Taani alamew poo7uwaa; Taana kaalliyaa
ooninne de7uwa immiyaa poo7uwaa demmanappe attin, dhumaani ub-
baakka hamettenna” yaagiide haasayeedda.
13 Hewaappe guyye Parisaawatuu, “Neeni nebaa markkattaasa; ne
markkatethay tuma gidenna” yaageeddino.
14 Yesuusi zaariide, “Taani Tabaa markkattooppekka, Ta markkatethay
tuma; ayissi gooppe, Taani haqappe yaadditanttonne qassi haqa baytantto
eray; shin hinttenttu erikkita.
15 Asay pirddiyaa ogiyaan hinttenttu pirddiita; Taani itti uraa bollaakka
pirddikke.
16 Shin Taani pirddiyaawaa gidooppenne, Ta pirdday tuma; ayissi gooppe,
Taana kiitteedda Ta Aabbu Taananna de7eeppe attin, Taani Taarekka
de7ikke.
17 Laa77u asaa markkatethay tuma gidiyaawe hinttenttu higgiyaan
xaafetti utteedda.
18 Taani Tabaa Ta huuphew markkattaaddi; qassi Taana kiitteedda Ta
Aabbukka Tabaa markkattee” yaageedda.
19 Unttunttu, “Ne aabbu haqan de7ii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.
Yesuusi zaariide, “Hinttenttu Taanakka woy Ta Aabbakka erikkita; Taana
ereeddawaa gidintto, Ta Aabbakka eranita” yaageedda.
20 Yesuusi Geeshsha Golliyaa tamaarissiidde, imotaa miishshay uttiyaa
saaxiniyaa matan hewaa haasayeedda. A ooninne oyqqibeenna; ayissi
gooppe, A wodii biro gakkidiggibenna.

Ammanennaan Ixxeeddawanttussi Imetteedda Mino Akeekissuwaa

21 Qassikka Yesuusi unttuntta, “Taani baana hinttenttu Taana koyyana;
shin hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayqqanita. Taani biyaa sa7akka
baanaw hinttenttu danddayikkita” yaageedda.
22 Ayihudatuu, “I, ‘Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddaykkita’
yaagee; I barena barekka wodhaneeyee?” yaageeddino.
23 Yesuusi zaariide, “Hinttenttu garssa asa; Taani bolla asa. Hinttenttu ha
alamiyaa asa; Taani ha alamiyaa asa gidikke.
24 Hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayiqqanawaa Taani hinttenttussi
odeeddawe hawaassa; Taani Taana † gidiyaawaa hinttenttu ammanana
dhayooppe, hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayyanita” yaageedda.
25 Unttunttu, “Neeni oonee?” yaagiide oochcheeddino.
Yesuusi zaariide, “Taani Taana.
26 Taani hinttebaa haasayiyabaynne pirddiyaabay darobay de7ee. Shin
Taana kiitteeddawe tumanchchaa; qassi Taani aappe siseeddawaa alamiyaa
asaw oday” yaageedda.
27 I bare Aawuwabaa haasayiyawaa unttunttu akeekibeykkino.
28 Hewaa diraw, Yesuusi unttuntta, “Taana Asaa Na7aa hinttenttu
masqqaliyaa bolla pude denthiyaa wode, Taani Taana gidiyaawaanne qassi
Taani Ta Aabbu Taana tamaarisseeddawaadan haasayiyawaappe attin, Ta
sheniyaan aynne oothennawaa hinttenttu eranita.
29 Qassi taana kiitteeddawe Taananna de7ee; Taani ubba wode A
nashechchiyaawaa oothiyaa diraw, I Ta xalalaa aggibeenna” yaageedda.
30 Yesuusi hewaa haasayishshin siseedda daro asay A ammaneeddino.

Nagaraa Aylletethaappe La77a Kessaa

8:17 Zar 19:15 † **8:24** *Taani Taana:* Ayihude asaassi wolqqaamanne geeshsha gideedda Xoossaa sunthay “Yahweh” gidiide, hawaa bilethaykka Taani Taana giyaawaa.

31 Yesuusi barena ammaneedda Ayihudatuwaa, “Hinttenttu Taani
tamaarissiyaawoo azazettooppe, tumu Taana kaalliyaawantta.
32 Hinttenttu tumatethaakka eranita; qassi tumatethay hinttentta ayl-
letethaappe kessanawaa” yaageedda.
33 Unttunttu zaariide, “Nuuni Abraahaamo zare; nuuni oossinneekka
aylletibeykko. Yaatina neeni waagaade, ‘Aylletethaappe hinttenttu kesanita’
gay?” yaageeddino.
34 Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; nagaraa oothiyaa ooninne
nagaraa aylliyaa.
35 Ayllii ubba wode soyin de7enna; shin na7ay medhinaw gollen de7ee.
36 Na7ay hinttentta aylletethaappe kesooppe, hinttenttu aylletethaappe
tumu kessanita.
37 Hinttenttu Abraahaamo zare gidiyaawaa Taani eray; shin Ta tamaaris-
siyaawaa hinttenttu akkenna diraw, Taana wodhanaw koyyiita.
38 Taani Ta Aabbu Taana besseddawaa haasayay; qassi hinttenttukka
hinttenttu aawuwaappe siseeddawaa oothiita” yaageedda.
39 Unttunttu zaariide, “Nu aabbu Abraahaama” yaageeddino.
Yesuusi unttuntta, “Hinttenttu Abraahaamo naanaa gideeddentto, I
ootheedda oosuwaa malaa oothanita.
40 Shin Xoossaappe siseedda tumuwaa odeedda Taana hinttenttu wod-
hanaw koyyiita; Abraahaame hewaadan oothibeenna.
41 Hinttenttu, hinttenttu aawuu ootheeddawaa oothiita” yaageedda.
Unttunttu zaariide, “Nuuni woshumaan diqaalatethaa yelettibeykko; nu-
ussi itti Aawuu, Xoossaa xalalay de7ee” yaageeddino.
42 Yesuusi unttuntta, “Hinttenttu Xoossaa naanaa tumu gideeddentto,
Taana siiqana; ayissi gooppe, Taani Xoossaa matappe yaade hawaan de7ay.
Taana I kiitteeddawaappe attin, Taani Ta sheniyaan yabeykke.
43 Taani tamaarissiyaawaa hinttenttu akeekennawe ayaassee? Taani
tamaarissiyaawaa hinttenttu akkenna diraassa.
44 Hinttenttu, hinttenttu aawuwaa iita ayyaanaa naanaa; qassi hint-
tenttu, hinttenttu aawuu amottiyaawaa oothanaw koyyiita. I kaseppe
doommiide, shemppuwaa wodheeddawaa; tumatethay aani baynna diraw,
tumatethaakko shiiqi erenna. I worddu waa haasayiyaa wode, bareppe
haasayee; ayissi gooppe, I worddanchchaanne qassi worddookka aawuwaa.
45 Shin Taani tumuwaa haasayiyaa diraw, hinttenttu Taana ammanikkita.
46 Hintteppe Taana nagaraa oothishshin be7aaddi gaanaw
danddayiyaawe oonee? Taani tumuwaa haasayiyaawaa gidoppe, Taana
ayissi ammanikkitee?
47 Xoossaa asa gideedda uray Xoossay giyaawaa sisee; hinttenttu Xoossaa
asa gidenna diraw, Xoossay giyaawaa sisikkita” yaageedda.

Yesuusi Abraahaamoppe Kasennakka De7ee

48 Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena, ‘Neeni Sammaariyaa asa; neenan
iita ayyaanay de7ee’ giidde bayizzeeddoo?” yaageeddino.
49 Yesuusi unttuntta, “Ta bolla iita ayyaanay baawa. Taani Ta Aabba
bonchchay; shin hinttenttu Taana kawushshiita.
50 Taani Ta huuphiyassi bonchchuwaa koyyikke; hewaa Taw
koyyiyaawenne pirddiyaawe de7ee.
51 Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani tamaarissiyaawaa naagiyaa
ooninne ubbakka hayqqenna” yaageedda.

52 Ayihudatuu zaariide, “Ne bolla iita ayyaanay de7iyaawaa nuuni ha77i
ereeddo. Abraahaame hayqqeedda; nabatuu hayqqeeddino; shin neeni, ‘Ta
qaalaa naagiyaa ooninne ubbakka hayqqenna’ yaagaa.
53 Neeni hayqqeedda nu aawuwaa Abraahaamoppe daray? Nabatuu qassi
hayqqeeddino. Neeni neena oona gaade qoppay?” yaageeddino.
54 Yesuusi, “Taani Taana bonchchooppe, Ta bonchchuu mela; hinttenttu
nu Xoossaa giya Ta Aabbu Taana bonchchee.
55 Hinttenttu A erana dhayooppekka, Taani A eray. Taani A erikke gooppe,
hinttenttuwaadan worddo giday; shin Taani A eray; qassi A qaalaakka
naagay.
56 Hinttenttu aawuu Abraahaame, Ta yuussaa wodiyaa be7anaw laamo-
teedda; be7iidekka nashetteedda” yaageedda.
57 Ayihudatuu zaariide A, “New haray atto ishatamu laythaa kumibeen-
nawe Abraahaama be7aaddii?” yaageeddino.
58 Yesuusi unttuntta, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Abraahaamo
yelettanaappekka kase Taani Taana” yaageedda.
59 Hewaa diraw, unttunttu Yesuusa caddanaw shuchchaa akkeeddino;
shin Yesuusi unttunttuppe geemettiide, Geeshsha Golliyaappe beedda.

9

Yesuusi Qooqa Gidiide Yeletteedda Bitaniyaa Patheedda

1 Yesuusi biidde, yelettoodeppe qooqa gidiide de7iya itti bitaniyaa
be7eedda.
2 Yesuusa kaalliyaawanttu Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, ha bitani qooqa
gidiide yelettanaadan, nagaraa ootheeddawe oonee? I ootheeddeyee? Woy
A yeleeddawanttu ootheeddinoo?” yaagiide oochcheeddino.
3 Yesuusi, “Xoossaa kiitay A bollan qonccana mala qooqeeddappe attin, I
woy A daayanne A aabbu nagaraa oothibeykkino.
4 Nuuni sa7ay qammennaan de7ishshin, Taana kiitteeddawaa oosuwaa
oothanaw bessee. Ooninne oothanaw danddayenna qammay yee.
5 Taani alamiyaan de7aadde alamew poo7o” yaageedda.
6 Yesuusi hewaa giide, sa7an cuchcheedda; bare cuchchaani guutha
urqqaa shugissiide, he urqqaani qooqa bitaniyaa ayfiyaa okkiide,
7 “Baade Saliihooma giya dagatteedda haathaan ne ayfiyaa meecca”
yaageedda. “Saliihooma” giyaawe “Kiitetteeddawaa” guussaa. Hewaa
diraw, bitani biide, bare ayfiyaa meecettiide, xeelliidde simmeedda.
8 Bitaniyaa shooratuunne bitani kase woossishshin be7eedda asay, “Hawe
uttiide woossiyaa bitaniyaa gidenneeyee?” yaageeddino.
9 Qassi amareeddawanttu, “Hawe aattennee” yaageeddino.
Haranttu qassi, “Tuytti, hawe A malatiyaawappe attin, A gidenna”
yaageeddino.
Shin bitani, “Taani aattee” yaageedda.
10 Unttunttu bitaniyaa, “Yaatina, ne ayfi waani xeelleeddee?” yaagiide
oochcheeddino.
11 I zaariide, “Yesuusa geetettiyaa bitani guutha urqqaa shugissiide,
ta ayfiyaa okkiide, ‘Saliihooma geetettiyaa dagatteedda haathaani baade
ne ayfiyaa meecetta’ yaageedda. Taani baade meecettaade xeellaaddi”
yaageedda.
12 Unttunttu A, “I haqan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.
Bitani, “Taani erikke” yaageedda.

13 Unttunttu kase qooqiide xeelleedda bitaniyaa Parisaawatuwakko afeeddino.
14 Yesuusi urqqaa shugissiide, bitaniyaa ayfiyaa patheedda gallassay Sambbata gallassaa.
15 Hewaa diraw, bitani waani xeelleeddenttonne Parisaawatuu A gujjiide oochcheeddino. Bitani unttunttussi, "I ta ayfiyan guutha urqqaa wotheedda. Ta ayfiyaa meecettaade ha77i xeellaaddi" yaageedda.
16 Parisaawatuwaappe ittu ittuu, "Hawaa ootheedda bitani Sambbataa higgiyaa naagenna diraw, Xoossaa mataappe yibeenna" yaageeddino.
Shin haranttu, "Nagaranchcha asay hawaa mala wolqqaama malaataa waani oothanaw danddayii?" yaagiide unttunttu barenttu gidduwan shaaketteeddino.
17 Hewaa diraw, Parisaawatuu bitaniyaa itti kaalla gujjiide, "I ne ayfiyaa dooyyeedda diraw, aabaa waagay?" yaageeddino.
Bitani, "I nabiyaa" yaageedda.
18 Ayihudatuu he xeelleedda bitaniyaa aattonne aawuwaa xeesiide oochchana gakkanaw, bitani qooqa gideeddawaanne ha77i I xeelliyaawaa ammanibeykkino.
19 Ayihudatuu A aattonne aawuwaa, "Hinttenttu, 'Qooqa gidiide yeletteedda' giya hinttenttu na7ay hawee? Yaatina, ha77i waaniide xeelleeddee?" yaagiide oochcheeddino.
20 Bitaniyaa daayanne aawuu, "Hawe nu na7aa gideeddawaanne qooqa gidiide yeletteeddawaa nuuni ereetto.
21 Shin ha77i I waani xeelleeddentto, nuuni erokko; woy A ayfiyaa ooni patheeddentto, nuuni erokko. A oochchite; I donzza asa; barebaa haasayanaw danddayee!" yaageeddino.
22 Bitaniyaa daayanne aawuu Ayihudatoo yayyeedda diraw, hewaa geeddino; ayissi gooppe, Ayihudatuu Yesuusi Kiristtoosa yaagiide markkattiyaa uray de7ooppe, he uraa Ayihuda woosa golliyaaappe kessanaw kaset qofaa qachchi wotheeddino.
23 A daayanne aawuu, "I donzza asa; A oochchite!" geeddawe hawaassa.
24 Hewaa diraw, qooqa gidiide yeletteedda bitaniyaa unttunttu laa7enthuwaa xeesiide, "Xoossaa galata; ha bitani nagaranchcha gidiyaawaa nuuni ereetto" yaageeddino.
25 Bitani, "I nagaranchcha gidiyaawaanne, gidennawaa erikke; taani qooqa gidiyaawaanne ha77i xeelliyaawaa he ittiba eray" yaageedda.
26 Unttunttu zaariide bitaniyaa, "I new ayaa ootheeddee? I ne ayfiyaa wooti patheeddee?" yaageeddino.
27 I unttuntta, "Taani hinttenttussi odaaddi; sisibeeykkita. Ayissi laa7enthuwa sisanaw koyyiitee? Hinttekka Yesuusa kaalliyaawantta giddanaw koyyiitee?" yaageedda.
28 Unttunttu A boriidde, "Neeni he bitaniyaa kaalliyaawaa; nuuni Musa kaalliyaawantta.
29 Xoossay Musessi haasayeeddawaa nuuni ereetto; shin ha bitaniyaa gidooppe, I haqappe yeeddenttonne nuuni erokko" yaageeddino.
30 Bitani, "I haqappe yeeddenttonne hinttenttu erennawe maalalissiyaawaa; shin I ta ayfiyaa patheedda!
31 Xoossaw yayyiyaa uraynne Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa uray de7ooppe, he uraabaa Xoossay sisiyaawappe attin, nagaranchchatuwaabaa sisenna.
32 Qooqa gidiide yeletteedda asaa ayfiyaa ooninne pathina, sa7ay medhettoodeppe doommina, sisetti erenna.

33 Ha bitani Xoossaappe yibeennawaa gidintto, ittibaanne oothanawukka
danddayenna" yaageedda.
34 Unttunttu zaariide aw, "Neeni nagaraan yelettaade dicceeddawe nuuna
tamaarissanaw koyyay?" yaageeddino; Ayihuda woosa golliyaaappe kare A
kesseeddino.

Wozanaa Qooqatethaa

35 Unttunttu bitaniyaa kare kesseeddawaa Yesuusi siseedda; Yesuusi bi-
taniyaa demmiide, "Asa Na7aa ammanay?" yaageedda.
36 Bitani Yesuusa, "Godaw, taani A ammananaadan I oonee? Taw
odarikkii!" yaageedda.
37 Yesuusi bitaniyaa, "Neeni A be7aadda; ha neenanna haasayiyaawekka
A" yaageedda.
38 Bitani zaariide, "Godaw, ammanay" yaagiide Yesuusaw goyinneedda.
39 Yesuusi, "Qooqatuu xeellana malanne xeelliyaawanttu qooqana mala,
taani pirddanaw ha sa7aa yaaddi" yaageedda.
40 Aananna de7iya amareedda Parisaawatuu hewaa sisiide, "Nuunikka
qooqeyee?" yaagiide oochcheeddino.
41 Yesuusi, "Hinttenttu qooqa gideeddentto, hinttenttussi nagaraa gi-
denna; shin ha77i hinttenttu, 'Nuuni xeelleetto' yaagiita; hinttenttu na-
garaanna de7iita" yaageedda.

10

Yesuusi Lo77o Henthanchchaa

1 Yesuusi, "Taani hinttenttussi tumuwaa oday; dorssaa sikkuwaa peng-
giyaanna gelennaan harasaanna geliyaa ooninne kaysuwaanne paanuwaa.
2 Shin penggiyanna geliyaawe dorssaa heemmiyaa asaa.
3 Penggiyaa naagiyaawe aw penggiyaa dooyyee; dorssatuukka A
kooshshaa sisana; I bare dorssatuwaa unttunttu sunthan sunthan xeesiide,
kare kaalethana.
4 I barewantta kare kesseeddawaappe guyyiyan, unttunttuppe sinthanna
hamettee; unttunttukka A kooshshaa eriya diraw, A kaalliino.
5 Hara uraa kooshshaa unttunttu erenna diraw, aappe baqatanaappe
attin, A geeduwaa kaallikkino" yaageedda.
6 Yesuusi unttunttussi ha leemisuwaa odeedda; shin I unttunttussi ay
odinttonekka unttunttu akeekibeykkino.
7 Yesuusi qassikka unttunttussi, "Taani hinttenttussi tumuwaa oday; taani
dorssatoo geliyaa penggiyaa.
8 Taappe kase yeedda ubbay kayisuwaanne paanuwaa; shin dorssatuu
unttunttu giyaawaa sisibeeyikkino.
9 Penggi taana; taanan geliyaa ooninne attanawaa. I gelananne kesana;
qassi lo77o maatay de7iyaa sa7akka demmanawaa.
10 Kayisuu wuu77anaw, wodhanawunne dhayissanaw yiyaawaappe at-
tin, harabaw yeenna; taani unttunttussi de7uu de7ana malanne kumiide
palahana mala yaaddi.
11 "Taani dorssaa loytha heemmiyaawa; dorssaa loythi heemmiyaawe he
dorssatuwaa diraw hayqqee.
12 Miishshaa akkiide heemmiyaa uray walliyaa yiyaawode be7iide,
dorssatuwaa yeggi bashiide baqatee. Ayissi gooppe, dorssatuu aawantta
gidikkino; qassi ikka dorssatuwaa heemmiyaawa gidenna. Hewaa diraw,
dorssatuwaa oyqqeenne laalee.

13 Shaluwaa akkiide heemmiyaawe bare shaloo heemmiyaa dirawunne
dorssaabay A qofethenna diraw, dorssatuwaa aggiide baqatee.
14-15 "Taani dorssaa loytha heemmiyaawa; Ta Aabbu Taana eriyawaadan,
Taanikka qassi Ta Aabba eray. Hewaadankka, Taani Ta dorssatuwaa
eray; Ta dorssatuukka Taana eriino. Qassi Taani Ta dorssatuwaa diraw,
hayqqanaw koyyaaddi.
16 Ha sikkuwan baynna hara dorssatuukka Taw de7iino. Taani unttunt-
takka ahanaw bessee. Qassi unttunttu Ta kooshshaa sisana; itti wudii
de7ana; heemmiyawekka ittuwa gidanawaa.
17 "Taani Ta shemppuwaa zaaraadde akkana mala, aathaade immanaw
koyyiyaa diraw, Ta Aabbu Taana siiqee.
18 Taani dosaade Ta shemppuwaa aatha immiyaawaappe attin, Taappe
ooninne akkenna. Taw Ta shemppuwaa aatha immiyaa maatay de7ee;
qassi zaaraadde akkanawukka maatay de7ee. Taani ha azazuwaa Ta
Aawuwaappe akkaaddi" yaageedda.
19 He haasayaa diraw, Ayihudatuwaa gidduwaan qassikka shaakuu med-
hetteedda.
20 Unttunttuppe dariya baggay, "Aani xalahii de7ee! I gooyee! A haasayaa
ayissi sisiitee?" yaageeddino.
21 Haratuu qassi, "Xalahii oyqqeedda asay hawaadan haasayenna; xalahii
qooqa asaa ayfiya xeelissanaw danddayiiyee?" yaageeddino.

Yesuusi Ixetteedda

22 Yeerusalaamen Geeshsha Golliyaa anjjisseedda gallassaa hassayissiyaa
Baalay gakkeedda; sa7ay he wode balgguwa.
23 Yesuusi Geeshsha Golliyaan Solomona baranddaan, yaanne haanne
hamettee.
24 Ayihudatuu Yesuusa matan yuuyyi aadhdhiide, "Neeni nuuna awude
gakkanaw sidhissaadde wothanii? Neeni Kiristtoosa giddoppe, nuussi
geeshshaade oda" yaageeddino.
25 Yesuusi unttunttussi zaariide, "Taani hinttenttussi odaaddi; shin Taana
ammanikkita; Taani Ta Aabbu sunthan oothiyaa kiitay Tabaa markkattee.
26 Shin hinttenttu Ta dorssaa gidenna diraw ammanikkita.
27 Ta dorssatuu Ta kooshshaa sisiino; Taani unttuntta eray; unttunttukka
Taana kaalliino.
28 Taani unttunttussi medhinaa de7uwaa immay; qassi unttunttu ub-
bakka hayqqikkino. Ooninne Ta kushiyaappe unttuntta wothi akkanaw
danddayenna.
29 Unttuntta Taw immeedda Ta Aabbu ooppenne * aadhdhee; ooninne Ta
Aabbu kushiyaappe unttuntta wothi akkanaw danddayenna.
30 Tanne Ta Aabbu ittuwa" yaageedda.
31 Ayihudatuu Yesuusa caddanaw qassikka shuchchaa dentheeddino.
32 Yesuusi unttuntta, "Taani oothanaw Ta Aabbu Taw immeedda daro
lo77o oosuwaa hinttentta bessaaddi; hewanttuppe haqawanttu diraw,
Taana shuchchan caddanaw koyyiitee?" yaageedda.
33 Ayihudatuu zaariide, "Nuuni neena lo77o oosuwaa diraw, shuchchan
caddanaw koyyokko; shin neeni Xoossaa bolla boriyaa qaalaa haasayiyaa
dirawunne qassi asaa gidaadde ne huuphiyaa Xoossaa ootheedda diraw,
caddanaw koyyeetto!" yaageeddino.
34 Yesuusi zaariide, "Hinttenttu higgiyan Xoossay, 'Hintte xoossatuwaa'
geeddawe xaafettibeennee?

* **10:29** *ooppenne:* Ubbaappe guussaa. **10:33** Wog 24:16 **10:34** Maz 82:6

35 Xoossaa Maxaafatuwaa laammanaw danddayettenna; Xoossay bare
qaalay yeedda asatuu, ‘xoossatuwaa’ giide xeeseeddawaa gidooppe,
36 Taani, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ geedda diraw, Ta Aabbu anjjiide, sa7aa
kiitteedda Taana, ‘Xoossaa bolla boriyaa qaalaa haasayaa’ yaagiitee?
37 Taani Ta Aabbu oothiyaawaa oothana dhayooppe, Taana ammanoppite.
38 Shin Taani oothiyaawaa gidooppe, haray atto hinttenttu Taana am-
manana dhayooppekka, Ta Aabbu Taanan de7iyaawaanne Taanikka Ta
Aabbun de7iyaawaa eranaadaaninne akeekanaadan, Ta oosuwaa amman-
ite” yaageedda.
39 Qassikka unttunttu A oyqqanaw koyyeeddino; shin I unttunttuppe kessi
akkiide beedda.
40 Yohaannisi kase xammaqiyaasaa Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha
Yesuusi pinniide, yaani de7eedda.
41 Daro asay Yesuusakko yiide, “Yohaannisi wolqqaama malaata ooth-
ibeenna; shin I ha bitaniyaabaa haasayeeddabay ubbay tuma” yaageeddino.
42 Yaani daro asay Yesuusa ammaneedda.

11

Ali7aazara Hayquwaa

1 Biitaaniyaa giya qeeri katamaan Ali7aazara giya itti bitani harggeedda;
he katamay Mayraamanne izi michchatta Martta de7eedda katamaa.
2 Godaa gediyaa shittuwaa okkaade, bare binnanaan A gediya qucceed-
dawunna he Mayraamo; harggeeddawe qassi izi ishaa Ali7aazara.
3 Hewaa diraw, michchatuu, “Godaw, neeni siiqiyaawe harggeedda” giide
Yesuusaw kiitteeddino.
4 Yesuusi hewaa siseedda wode, “Taani Xoossaa Na7ay harggiyaa gaa-
suwan bonchchettana mala, Xoossaa bonchchuwaassi ha harggii Ali7aazara
oyqqeeddappe attin, wodhiyaa harggiyaa gidenna” yaageedda.
5 Yesuusi Martto, izi michchattonne Ali7aazara siiqee;
6 Ali7aazar harggeeddawaa Yesuusi siseedda wode, bare de7iya sa7an
laa77u gallassaa peesheedda.
7 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyaawantta “Laa7enthuwaa
Yihudaa gadiya boytte” yaageedda.
8 Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, “Tamaarissiyaawoo, guutha
wodiyaappe kase Ayihudatuu neena shuchchan caddanaw koyyeeddino;
qassikka yaa baanii?” yaageeddino.
9 Yesuusi, “Itti gallassan tammanne laa77u saati de7enneeyee? Gallassi
hamettiyaa asay dhubettenna; ayissi gooppe, I ha sa7aa poo7uwaa be7ee.
10 Shin qamma hamettiyaa uray de7ooppe, poo7uu aani baynna diraw,
dhubettee” yaageedda.
11 Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, qassikka unttunttussi, “Nu
dabbu Ali7aazar gemi77isheedda; shin gemi77ishuwaappe A denthanaw
Taani bay” yaageedda.
12 Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, “Godaw, I gemi77isheeddawaa gi-
dooppe, aw lo77anawaa” yaageeddino.
13 Ali7aazar hayqqeeddawaa Yesuusi odeedda; shin Ali7aazar
gemi77ishiide giseeddawaa odeedda giide, unttunttu qoppeeddino.
14 Hewaa diraw, Yesuusi geeshshiide unttuntta, “Ali7aazar hayqqeedda.
15 Hinttenttu ammanana mala, taani he sa7an de7ennawoo, hinttenttu
diraw nashettay. Shin denddite; aakko boytte” yaageedda.

16 Hewaappe guyyiyan, manttiyaa geetettiyaa Toomaasi bare laggethatuwaa Yesuusa kaalliyaawantta, “Yesuusanna hayqqanaw nuunikka qassi boytte!” yaageedda.

Yesuusi, Dendduwaanne De7uwaa

17 Yesuusi gakkiya wode, Ali7aazaraw moogettoodeppe oyddu gallassa gideeddawaa demmeedda.

18 Biitaaniyaa katamay Yeerusalaameppe heezzu kiilo miitiriyaa keenaa haakkee.

19 Daro Ayihudatuu Marttonne Mayraamo unttunttu ishay hayqqeeddawoo menthethanaw yeeddino.

20 Martta Yesuusi yeeddawaa sisaadde, A mokkanaw kessaaddu; shin Mayraama gollen attaaddu.

21 Martta Yesuusa, “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishay hayqqenna.

22 Shin neeni woossiyaawaa ay gidooppenne, Xoossay new haray atto ha77ikka immanawaa taani eray” yaagaaddu.

23 Yesuusi, “Ne ishay hayquwaappe denddana” yaageedda.

24 Martta, “Wodiyaa wurssethaan * dendduwaa gallassi, I hayquwaappe denddanawaa taani eray” yaagaaddu.

25 Yesuusi iziw, “Taani dendduwaanne de7uwa; Taana ammaniyaa uray haray atto, hayqqoppekka de7uwan de7anawaa.

26 Qassi de7uwan de7iya uraynne Taana ammaniyaa uray ubbay ubbaakka hayqqenna; hewaa neeni ammanay?” yaageedda.

27 Martta zaaraadde, “Godaw, E taani ammanay; neeni Xoossaa Na7aa, sa7aa yaanaw de7iya Kiristtoosa gidiyaawaa taani ammanay” yaagaaddu.

28 Martta hewaa geeddawaappe guyyiyan, baade bare michchattiw geeman xeessaade, “Tamaarissiyaawe yiide, neena koyyee” yaagaaddu.

29 Mayraama hewaa siseedda wode, elleela dendda eqqaade Yesuusakko baaddu.

30 Yesuusi Martta A mokkeedda sa7an de7eeppe attin, biro qeeri katamaa gakkibeenna.

31 Mayraamo menthethiidde, gollen izinna de7iya Ayihudatuu, iza ellekka dendda eqqaade kare kesiyaawaa be7iide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaa baade yaani yeekkanaw hanaw yaagiide, izo kaalliide keseeddino.

32 Mayraama Yesuusi de7iyaasaa baade Yesuusa be7eedda wode, A gediya bollan kunddaaddu; “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishay hayqqenna shin!” yaagaaddu.

33 Yesuusi iza yeekkiyaawaanne qassi izinna yeedda Ayihudatuukka yeekkiyaawaa be7iide, bare wozanaan daro seeletteedda; qassi tookki shemppeedda.

34 Unttuntta, “Haqan moogeedditee?” yaagiide oochchina, “Godaw, yaade be7a” yaagiide zaareedino.

35 Yesuusi afoxxeedda.

36 Hewaa diraw, Ayihudatuu, “Ali7aazara I ay keenaa siiqintto be7ite!” yaageeddino.

37 Shin unttunttuppe ittu ittu, “Hawe qooqa bitaniyaa xeelisseeddawe ha bitani hayqqennaadan udanaw danddayennee?” yaageeddino.

Yesuusi Ali7aazara Hayquwaappe Dentheedda

* **11:24** *Wodiyaa wursethaan:* Xoossay asaa zerethaa ubbaa pirddaw shiishshiyaa wode guussaa.

38 Yesuusi qassikka wozanaappe qarettiide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaakko beedda; he duufuu gonggoluwaa gidiide shuchchan qum77etti utteedda.
39 Yesuusi, “Shuchchaa diggite!” yaagiide azazeedda.
Hayqqeedda bitaniyaa michchatta Martta, “Godaw, I hayqqoodeppe oyddu gallassa gideedda diraw, ha77i xinqqanawaa!” yaagaaddu.
40 Yesuusi Martto, “Ammaniyaawaa gidooppe, neeni Xoossaa bonchchuwaa be7anawaa Taani new odabeykittaa?” yaageedda.
41 Unttunttu shuchchaa dentheeddino; Yesuusi saluwaa pude xeelliide, “Aawoo, Taani giyaawa neeni siseedda diraw, neena galatay.
42 Neeni ubba wode sisiyaawaa Taani eray; shin hawaan yuuyyi aadhdhiide eqqeedda asay neeni Taana kiitteeddawaa ammanana mala, hawaa Taani unttunttu diraw gay” yaageedda.
43 Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Ali7aazaraa, haa kessa!” yaageedda.
44 Hayqqeedda Ali7aazara kushiinne gedi shaluwaan qashetti uttiide A deemuuka afilan kametti utteeddawe kesina Yesuusi unttuntta, “Billii aggite! Bo!” yaageedda.

Kiristtoosa Bolla Maqqetteeddino (Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luq 22:1-2)

45 Hewaa diraw, Mayraamikko yeedda Ayihudatuwaappe coratuu Yesuusi ootheeddawaa be7iide, A ammaneeddino.
46 Shin unttunttuppe ittu ittuu Parisaawatuwaakko biide, Yesuusi ootheeddawaa unttunttussi odeeddino.
47 Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu yaa7aa shiishshiide, “Ha bitani daro wolqqaama malaataa oothiyaa diraw, ayaa oothanee?
48 Nuuni A co77u giide, aggooppe, asay ubbay A ammananawaa; qassi Roome gadiya asatu yiide, nu Geeshsha Golliyaanne nu asaa dhayissana” yaageeddino.
49 Unttunttuppe ittu Qayaafaa giyaa, he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gideeddawe, “Hinttenttu aynne erikkita!
50 Asay ubbay dhayiyawaappe asa ubbaa diraw, itti asay hayqqiyaawe lo77a gidiyaawaa hinttenttu akeekite?” yaageedda.
51 I hewaa bareppe gibeenna; shin he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gidiyaa diraw, Yesuusi Ayihuda asaa diraw hayqqanaw bessiyawaa Nabii odeedda.
52 Qassi Yesuusi Ayihuda asaa xalalaw hayqqenna; shin laaletti de7iya Xoossaa naanaa ittuwaa udi shiishshanaw hayqqanawaa.
53 He gallassaappe doommiide, unttunttu A wodhanaw maqqetteeddino.
54 Hewaa diraw, Yesuusi Ayihudatu gidduwaan qoncciyaan yaa haa hamettibeenna; shin mela biittaa gaxaan de7iya gadiya, Efireema geetettiyaa katamaa beedda. Barena kaalliyaawanttunna hewaan takkeedda.
55 Ayihudatuu Paasigaa bonchchiya gallassay mateedda; qassi daro asay barena geeshshanaw, Paasigaa bonchchiya gallassay gakkanaappe kase dumma dumma saappe Yeerusalaame beedda.
56 Unttunttu Yesuusa koyyiino; Geeshsha Golliyaan eqqiide, “Ayaa qoppiitee? Paasigaa bonchchiyaasaa Yesuusi yeennee?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino.
57 Qassi qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusa qachchanaw, I de7iyaasaa eriyaawe ooninne barenttoo odana mala azazeeddino.

12

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto
(Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

1 Paasigaa bonchchiya gallassaappe usuppun gallassaa kasetiide, Yesuusi
I hayquwaappe dentheedda Ali7aazar de7iya Biitaaniyaa giya katamaa
beedda.
2 He sa7an unttunttu aw kawuwaa katheeddino; Ali7aazar aananna ut-
tiide ittippe miyaawanttu giddon utti de7ishshin, Martta kawuwaa gisha
mizaaddu.
3 Mayraama daro shalluwaan zali77ettiyaa itti xaarimusiyaa gidiyaa
narddoosa geetettiyaa geeshsha shittuwaa ahaade, Yesuusa gediya okkaade
bare binnanaan A gediya quccaaddu; golliyaa ubbay shittuwaa sawuwaan
toshikku gee.
4 Shin Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yesuusa aathi immanawe, Yihu-
daa Asqqorootu,
5 "Ha shittuu heezzu xeetu diinaariyaani zali77ettina, ayaassi hewe hiyy-
eesaw imettennee?" yaageedda.
6 I kayisuwaa gideedda diraw, hewaa geeddappe attin, hiyyeesaw qaret-
tiide gibeenna; I miishshaa qarcciitiyaa oyqqiyaawaa gidiyaa diraw, ubba
wode aappe barew akkeedda.
7 Yesuusi, "Ha shittuwaa Taani moogettiyaa gallassay gakkanaw iza ayaw
minjjanee? Izo aggite.
8 Hiyyeesatuu ubba wode hinttenanna de7ana; shin Taani ubba wode
hinttenaana de7ikke" yaageedda.
9 Ayihudatuwaappe daro asay Yesuusi Biitaaniyan de7iyaawaa sisiide,
yaa beedda; unttunttu Yesuusa be7ana gishsha xalalaw gidennaan, I
hayquwaappe dentheedda Ali7aazarakka be7anaw beeddino.
10 Hewaa diraw, qeesatuwaa kaappatuu Ali7aazarakka qassi wodhanaw
maqqetteeddino.
11 Ayissi gooppe, Ali7aazara gaasuwaan daro Ayihudatuu barena
kaalethiyaawantta aggiide, Yesuusa ammaniino.

Yesuusi Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luq 19:28-40)

12 Wonttetha gallassi Paasigaa bonchchiyaasaa yeedda daro asay Yesuusi
Yeerusalaame biyaawaa siseedda.
13 Yaatiide zambbaa haythaa oyqqiide, * A mokkanaw keseeddino. Bar-
enttu kooshshaa dhoqqu udiide,
"Xoossay galatetto!
Xoossaa sunthan yiyaa Israa7eeliyaa kaatii anjjetteeddawaa!"
yaageeddino.
14-15 Xoossaa Maxaafay,
"Xiyoone katamaw, yayyoppa!
Be7a, ne kaatii hare maraa bolla uttiidde yee"
giyawaaddan, Yesuusi hare maraa demmiide, A toggeedda.
16 Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa kase akeekibeykkino; shin Yesuusi
bonchchetteeddawaappe guyyiyaan, Xoossaa Maxaafay hewaa ubbaa geed-
dawaanne qassi unttunttukka hewaa ubbaa Yesuusaw ootheeddawaa has-
sayeeddino.

12:8 Zar 15:11 * **12:13** *zambbaa haythaa oyqqiide:* Hawe Ayihuda asay eretteedda asaa mokkiyaa wogaa. **12:13** Maz 118:25

17 Ali7aazar moogetteedda gonggoluwaappe Yesuusi A xeesiide,
hayquwaappe dentheedda wode, Yesuusanna de7iya daro asay Yesuusaw
markkatteedda.
18 Daro asay A mokkanaw kesseeddawe, I he wolqqaama maalaliyaawaa
ootheedda diraassa.
19 Hewaa diraw, Parisaawatuu ittu ittuwaa, “Hinttenttu aynne oothanaw
danddayennawaa be7iite! Be7ite, gade ubbay A geeduwaa kaalleedda”
yaageeddino.
20 Paasigaa bonchchiya gallassi goyinnanaw Yeerusalaame beeddawanttu
giddon itti itti Giriike asatuu de7iino.
21 Unttunttu Galiilaa gadiyan Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda
Piliphphoosakko biide, “Godaw, nuuni Yesuusa be7anaw koyetto” yaagiide
woosseeddino.
22 Piliphphoosi biide, Inddiraasaw odina laa77atuukka biide, Yesuusaw
odeeddino.
23 Yesuusi unttunttussi hawaadan yaageedda; “Taani, Asa Na7ay,
bonchchettiyaa saati gakkeedda.
24 Taani hinttenttussi tumuwaa oday; itti zarggaa ayfatta biittaan wod-
hdhaade wooqqana dhayooppe, barekka attaw. Shin he zarggaa ayfatta
wooqqooppe, daro ayfiyaa ayfaw.
25 Bare shemppuwaa siiqiyaa ooninne bayizzee; qassi bare shemppuwaa
ha sa7an ixxiyaa ooninne medhinaa de7oo ashshee.
26 Ooninne Taw oothooppe, Taana kaallanaw bessee; qassi Taani de7iya
sa7an Taw oothiyaawekka de7anawaa. Taw oothiyaa oonanne, Ta Aab-
bukka A bonchchanawaa.
27 “Ha77i Ta shemppuu daro un77etteedda; yaatina waagoo? Taani,
‘Ta Aabboo, Taana ha saatattippe ashsharkki’ yaagoo? Tuytti, Taani ha
saatiyaan yeeddawe hawaa diraassa.
28 Ta Aabboo, ne sunthaa bonchcha” yaageedda.
He wode saluwaappe, “Taani Ta sunthaa bonchchaaddi; qassikka guj-
jaade bonchchana” yaagiyaa qaalay yeedda.
29 He sa7an eqqeedda cora asay he qaalaa sisiide, “Hewe guugunthaa”
yaageedda.
Haranttu qassi, “Kiitanchchay aw haasayeedda” yaageeddino.
30 Yesuusi zaariide unttuntta, “Ha qaalay hinttenttu diraw yeeddawaappe
attin, Ta diraassa gidenna.
31 Ha sa7ay pirddettiyaa wodii ha77a; ha sa7aa † mooddiyaawe ha77i kare
olettanawaa.
32 Qassi Taani masqqaliyaa bolla kaqettiyaa wode, asa ubbaa Taakko
goochchana” yaageedda.
33 I hewaa geeddawe ay mala hayquwaa I hayqqanenttonne unttuntta
erissanaassa.
34 Daro asay zaariide Yesuusa, “Nu higgii Kiristtoosi medhinaw
de7iyaawaa odee. Yaatina, neeni waagaade, ‘Asa Na7ay masqqaliyaa
bolla kaqettana’ gay? He Asa Na7ay oonee?” yaageeddino.
35 Yesuusi, “Poo7uu hinttenanna guutha wodiyaa gami77annawaa. Hint-
tenttussi dhumenna mala, poo7uu de7ishshin, poo7uwaan hamettite. Dhu-
maani hamettiyaa uray haqa binttonne erenna.

† **12:31** *ha sa7aa:* Guussay ha alamiyaa gidiide ha Yohaannisa mishiraachchuwaan de7iyaa ha sa7aa giyaawe ha sa7aa bolla de7iyaa asaanne unttunttu kahaa baressa udiide mooddiyaa iitaa ayyaanaa wolqqaa bessee. **12:34** Maz 110:4; Isa 9:7; Hiz 37:25; Dan 7:14

36 Poo7uwaa asa gidana mala, hinttenttussi poo7uu de7ishshin, poo7uwaa ammanite" yaageedda.

Ayihudatuu Ammanennaan Ixxeedda Hanotaa

Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, biide unttunttuppe geemetteedda.

37-38 I hewaa keena wolqqaama malaata unttunttu sinthan oothooppekka, nabiyaa Isayaase,
"Godaw, nu markkatethaa ooni ammaneeddee?
Goday bare wolqqaa oona besseedee?"
geeddawe tuma gidana mala, unttunttu A ammanibeykkino.

39-40 Isayaase qassikka,
"Unttunttu ayfi xeellenna mala,
unttunttu wozanaykka akeekenna mala,
unttunttu Xoossaakko simmina, I unttuntta pathenna mala,
Xoossay unttunttu ayfiyaa qooqisseedda.
Unttunttu wozanaa dammisseedda"
geedda diraw, unttunttu ammananaw danddayibeyikkino.

41 Isayaase Yesuusa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, ‡ hewaa geedda.

42 Hewaa gidinakka, haray atto Ayihudatu kaappatuwaappekka coratuu Yesuusa ammaneeddino. Shin Parisaawatuu barena Ayihudatuu woosa golliyaappe kessiino giide yayyeedda diraw, ammaneedda giide markkattibeykkino.

43 Ayissi gooppe, unttunttu Xoossaa sabaappe aathiide, asa sabaa siiqeeddino.

44 Yesuusi bare qaalaa dhoqqu udiide yaageedda; "Taana ammaniyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka ammaniyaawaappe attin, Ta xalalaa ammanenna.

45 Taana be7iyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka be7ee.

46 Taana ammaniyaa ubbay dhumaani de7enna mala, Taani poo7uwaa gidaade sa7aa yaaddi.

47 Ta qaalaa sisiide azazettenna uraa oonanne Taani pirddikke; ayissi gooppe, Taani alamiyaa ashshanaw yeeddawaappe attin, pirddanaw yabeykke.

48 Taana ixxiyaa oonanne qassi Ta qaalaa akkenna oonanne pirddiyaawe de7ee. Taani odeedda qaalay wurssethaa gallassi he uraa pirddana.

49 Ayissi gooppe, Taani hawaa Taappe haasayabeykke; shin Taana kiitteedda Ta Aabbu Taani gaanawaanne haasayanawaa Taana azazeedda.

50 Qassi A azazuu medhinaa de7uwa ahiyaawaa Taani eray; hewaa diraw, Taani odiyaawe Ta Aabbu Taana oda giide odeeddawaa" yaageedda.

13

Yesuusi Bare Kaalliyaawanttu Gediyaa Meecceedda

1 Paasigaa bonchchiya gallassay gakkanaappe kasetiide, ha sa7aappe shaakettiide, Aawuwaakko biya wodii gakkeeddawaa Yesuusi ereedda; ha sa7an de7iya barewantta ubba wode siiqeedda; wurssethay gakkanaw unttuntta siiqqeedda.

12:37-38 Isa 53:1 **12:39-40** Isa 6:10 ‡ **12:41** *Isayaase Yesuusa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw,* Woy Isayaase Xoossaa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi Yesuusabaa haasayeedda diraw,

2 Yesuusinne kaalliyaawanttu kawuwaa miishshin, Simoona na7aa Yihudaa Asqqorootu Yesuusa aathi immanaadan, xalahii A qofissi wotheedda.
3 Yesuusi bare Aawuu ubbabaa A kushiyan wotheedawa, qassi Xoossaa matappe I yeeddawaanne, simmiide aakko baanawaa ereedda.
4 Yesuusi miyasaappe denddi eqqiide, bolla bagga mayuwaa qaari wothiide, pooxaa bare xeessan danceedda.
5 Hewaappe guyyiyan, haathaa meechchaa miishshaan tigiide, barena kaalliyaawanttu gediya meechchaanne bare xeessan danceedda pooxan qucussaa doommeedda.
6 Yesuusi Simooni Phexiroosakko yiina Phexiroose, “Godaw, neeni ta gediya meeccanaw hanayiyee?” yaageedda.
7 Yesuusi zaariide A, “Taani oothiyaawaa neeni ha77i erakka; shin guyyeppe eranaassa” yaageedda.
8 Phexiroose, “Neeni ta gediya ubbakka meeccakka!” yaageedda.
Yesuusi A, “Taani ne gediya meeccana dhayooppe, newunne Tawunne ittipetethay baawa” yaagiide zaareedda.
9 Simoona Phexiroose Yesuusa, “Godaw, yaatooppe, ta gediya xalalaa meeccoppa; ta kushiyaakka ta huuphiyaakka meecca!” yaageedda.
10 Yesuusi zaariide, “Bollaa meecettidiggeedda uray ooninne gediyaappe harabaa meecettanaw koshshenna; aw ubbasaykka geeshsha. Qassi hinttenttukka geeshsha; shin ubbay geeshsha gidikkita” yaageedda.
11 Ayissi gooppe, Yesuusi barena aathi immana uray oonenttonne ereedda; I, “Hinttenttu ubbay geeshsha gidikkita” geeddawe hawaassa.
12 Unttunttu gediya meecceeddawaappe guyyiyan, Yesuusi bare mayuwaa mayyiide, baresaa guyye simmi bi uttiide unttuntta yaageedda; “Taani hinttenttussi ootheeddawaa akeekiitee?
13 Hinttenttu Taana, tamaarissiyaawoonne Godaw giita; Taani he hinttenttu giyawaa gidiyaa diraw, loytheeddita.
14 Taani hinttenttussi Godaanne hinttentta tamaarissiyaawaa gidaadde, hinttenttu gediya meecciyaawaa gidooppe, hinttenttukka ittu ittuwa gediya meeccanaw bessee.
15 Ayissi gooppe, Taani hinttenttussi ootheeddawaadan, hinttenttukka oothana mala, hinttenttussi leemisuwaa gidaaddi.
16 Taani hinttenttussi tumuwaa oday; qoomay bare godaappe aadhdhenna. Qassi kiitetteedda uraykka barena kiitteeddawaappe aadhdhenna.
17 Hinttenttu hewaa eriide oothiyaawaa gidooppe anjjetteeddawantta.
18 “Taani hinttenttoo ubbabaa haasayikke. Taani dooreeddawantta eray; shin Xoossaa Maxaafay, ‘Taani barsseeddawe Ta kushiyaa sa77eedda’ geeddawe tuma giddanaw bessee.
19 Hewe haniyaa wode Taani Taana * gidiyaawaa hinttenttu ammanana mala, hewe hananaappe kasetaade hinttenttussi hananawaa oday.
20 Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani kiittiya oonanne mokkiyaa uray taanakka mokkee; qassi Taana mokkiyaa ooninne Taana kiitteeddawaa mokkee” yaageedda.

Yesuusi Barena Aathi Immanawe Oonentto Kasetiide Odeedda (Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luq 22:21-23)

21 Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, bare wozanaan daro metootiide, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana hintteppe ittuu aathi immanawaa” giide qoncciyaan odeedda.

13:18 Maz 41:9 * **13:19** *Taani Taana:* Yoh 8:24 xeellite.

22 I oona haasayinttonne, kaalliyaawanttussi ubbaakka erettennaan
ixxina, ittuu ittuwa xeelleeddino.
23 Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yesuusi siiqiyaawe, Yesuusa matan
utteedda.
24 Hewaa diraw, Simoona Phexiroose he kaalliyaawaa simi77iide, “I oona
gintto, ane A oochcha” yaageedda.
25 Hewaa diraw, he kaalliyaawe Yesuusa haythaakko shiqiide, “Godaw, I
oonee?” yaageedda.
26 Yesuusi zaariide, “Taani ukithaan cabbaa tushaade immiyaawe A”
yaageedda. Qassi ukithaa menthi akkiide, cabbaa tushiide, Simoona na7aa,
Yihudaa Asqqorootussi immeedda.
27 Yihuday ukithaa menthowaa akowaappe guyyiyan, Seexaanay elekka
Yihudaan geleedda. Yesuusi A, “Neeni oothanawaa elleella ootha!”
yaageedda.
28 Shin he sa7an utteeddawantuppe ooninne Yesuusi hewaa A ayissi
geeddenttonne eribeenna.
29 Yihuday miishshaa qarcciitiyaa oyqqiyaa diraw, kaalliyaawanttuppe
ittu ittuu Yesuusi Yihudaa, “Paasigaa bonchchiya gallassaw barena
koshshiyaawaa baade shamma woy hiyyeesaw mixuwaataa imma geedda”
yaagiide qoppeeddino.
30 Yihuday ukithaa menthowaa akkiide, elekka kare kesseedda; he wode
sa7ay qamma.

Ooratha Azazuwaa

31 Yihuday kare keseeddawaappe guyyiyan, Yesuusi yaageedda; “Ha77i
Taani Asa Na7ay bonchchettaaddi: Xoossaykka Ta bagganna bonchchet-
teedda.
32 Xoossay Ta bagganna, Asa Na7aa bagganna bonchchettooppe, I
bare huuphew Taana Asa Na7aa bonchchanawaa; qassi I Taana elekka
bonchchanawaa.
33 Ta naatoo, Taani hinttenanna daro wodiyaa gami77ikke. Hinttenttu
Taana koyyana; shin Taani Ayihudatuwaa, ‘Taani biyaasaa hinttenttu
baanaw danddayikkita’ geeddawaadan, hinttewukka ha77i oday.
34 Taani hinttentta ooratha azazuwaa azazay; ittu ittuwa siiqite. Taani
hinttentta siiqeeddawaadankka, hinttenttu ittu ittuwa siiqana bessee.
35 Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettooppe, Taana kaalliyaawantta
gidiyaawaa asay ubbay erana” yaageedda.

Phexiroose Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda (Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luq 22:31-34)

36 Simooni Phexiroose Yesuusa, “Godaw, neeni haqa bay?” yaageedda.
Yesuusi zaariide, “Taani biyaasaa neeni ha77i Taana kaallanaw dand-
dayakka; shin guyyeppe kaallana” yaageedda.
37 Phexiroose, “Godaw, taani neena ha77i kaallanaw ayissi danddayikki-
taa? Taani ne diraw, hayqqanawukka giiga uttaaddi!” yaageedda.
38 Yesuusi zaariide, “Ta diraw hayqqanaw ha77i tumu giiga uttaaddii?
Taani new tumuwaa oday; kuttuu waassanaappe kase, neeni Taana heezzu
gede kaddanaassa” yaageedda.

14

Yesuusi Aawuwaakko Afiyaa Ogiyaa

1 Yesuusi kaalliyaawantta “Hinttenttu wozanay hirggoppo; Xoossaan ammanite; Taanankka ammanite. *
2 Ta Aabbu gollen daro sa7ay de7ee. Hewaa gidennentto, Taani hinttenttussi hewaa odikke; Taani hinttenttussi sa7aa giigissanaw bay.
3 Taani baade sa7aa giigisseeddawaappe guyyiyan, Taani de7iya sa7an hinttenttukka de7ana mala, simma yaade hinttentta Taakko aakka afana.
4 Qassi hinttenttu Taani biya ogiyaa eriita” yaageedda.
5 Toomaasi, “Godaw, neeni biyaasaa nuuni erokko; ogiyaa waaniide eranaw danddayeetto?” yaageedda.
6 Yesuusi zaariide, “Ogii, tumuunne de7uu Taana; Ta baggannappe attin, ooninne Ta Aabbukko baanaw danddayenna.
7 Hinttenttu Taana eriyaawaa gidintto, Ta Aabbakka erana; ha77ippe doommiide, hinttenttu A eriitanne qassi A be7eeddita” yaageedda.
8 Piliphphoosi Yesuusa, “Godaw, Aawuwaa nuuna bessa; hewe nuussi gidanawaa” yaageedda.
9 Yesuusi zaariide yaageedda; “Piliphphoosaa, Taani hawaa keena wodiyaa hinttenanna de7inakka Taana erikkii? Taana be7eedda uray Aawuwaakka be7eedda; yaatina, neeni waagaade, ‘Aawuwaa nuuna bessa’ gay?”
10 Taani Aawuwaa giddon de7iyaawaa qassi Aawukka Ta giddon de7iyaawaa neeni ammanikkii? Taani hinttenttussi odiyaa qaalaa Taani Taappe odikke; shin Ta giddon de7iya Aawuu bare oosuwaa oothee.
11 Taani Aawuwaa giddon de7iyaawaanne qassi Aawukka Ta giddon de7iyaawaa Taana ammanite; hewe dhayooppe, Ta oosuwaabaw Taana ammanite.
12 “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana ammaniyaa uray Taani oothiyaa oosuwaa oothana. Taani Aawuwaakko biya diraw, he uray hawaappe aadhdhiyaa oosuwaa oothana.
13 Aawuu Na7aa gasuwan, Ta bagganna bonchchettana mala, Ta sunthan hinttenttu woossiyaa ubbabaa Taani hinttenttussi polana.
14 Hinttenttu Ta sunthan Taana ayaanne oochchooppekka, Taani polana.

Yesuusi Ayyaana Geeshshaa Kiittanaw Immeedda Hidootaa

15 “Hinttenttu Taana siiqiyaawaa gidooppe, Ta azazuwaa naagana.
16-17 Taani Aawuwaa woossana; hinttenanna medhinaw de7ana mala, tumatethaa Ayyaanaa, hara menthethiyaawaa hinttenttussi I immana. Ha sa7ay he tumatethaa Ayyaana be7ennawaanne erennaawaa gidiyaa diraw, A akkanaw danddayenna; shin I hinttenanna de7iya dirawunne hinttenttu giddon de7ana diraw, hinttenttu A eriita.
18 “Taani hinttentta aawuunne aatta baynna yii7o naanaadan hintterekka aggabashikke; Taani simmaade hinttenttukko yaana.
19 Guutha wodiyaappe guyyiyan, alamii Taana laa7enthuwa be7enna; shin hinttenttu Taana be7ana; Taani de7uwan de7iya diraw, hinttenttukka qassi de7uwan de7ana.
20 Taani Ta Aawuwaa giddon de7iyaawaanne hinttenttu Ta giddon de7iyaawaa, qassi Taani hinttenttu giddon de7iyaawaanne hinttenttu he gallassi erana.
21 “Ta azazuu A matan de7iya asay, qassi he azazuwaakka naagiyawe, I Taana siiqiyaa asa. Taana siiqiyaa asa Ta Aabbukka siiqee; Taanikka A siiqay. Taani aw qonccana” yaageedda.

* **14:1** *Xoossaa ammanite; taanakka ammanite.* Xoossaan ammanuu hinttew de7ee guussay, Taanankka ammanuu de7ee guussaa.

22 Yihudaa Asqqoroota gidenna Yihuday Yesuusa, “Godaw, neeni ne huphiya alamiyaa bessennaan, nuuna bessana giyaawaa waagaade gay?” yaageedda.
23 Yesuusi, “Taana siiqiyaa ooninne Ta qaalaa naagee; Ta Aabbu A siiqanawaa; qassi Ta Aabbunne Taaninne aakko yiide, aananna de7ana.
24 Taana siiqenna uray ooninne Ta qaalaw azazettenna; hinttenttu sisiyaa qaalay Taana kiitteedda Aawuwaappe attin, Tawaa gidenna.
25 “Taani hinttenanna ittippe de7aadde hawaa hinttenttussi odaaddi;
26 shin Geeshsha Ayyaanay, menthethiyaawe, Aawuu Ta sunthan kiittanawe, hinttentta ubbabaa tamaarissanawaa. Taani hinttenttussi odeedda ubbabaakka hinttentta hassayissanawaa.
27 “Taani sarotethaa hinttenanna wothay; Ta sarotethaa hinttenttussi immay. Taani alamii immiya sarotethaa malaa immikke. Hinttenttu hirggoppitenne yayyoppite.
28 Taani hinttenttussi, ‘Taani bay; shin simmaade hinttenttukko yaana’ geeddawaa siseeddita; hinttenttu Taana siiqeeddawaa gidintto, Taappe Aawuu dariya diraw, Taani Aawuwakko biyaawan hinttenttu nashettanitta.
29 Hewe haniyaa wode hinttenttu ammanana mala, hewe hanennaan de7ishshin, haananna kasetaade Taani hinttenttussi odaaddi.
30 “Ha alamiyaa mooddiyaawe yiyaa diraw, Taani hawaappe sinthan hinttenanna loytha haasayikke. Taana I aynne oothanaw danddayenna.
31 Shin Taani Aawuwaa siiqiyaawaa alamii eranaw bessee; qassi Taanikka Aawuu Taana azazeeddawaadan oothay. Denddi eqqite; hawaappe boytte.

15

Woyiniyaa Giya Turaw Tumu Anuu Yesuusa

1 “Taani woyiniyaa geetettiyaa turaw tumu ano; goshshanchchay Ta Aabba.
2 Ta giddon de7iya ayfiya ayfenna turaa maraa ubbaa I karee; ayfiya turaa maraa ubbay kasewaappe loythi ayfanaadan, he maraa xeeraa I ciggiide geeshshana.
3 Taani hinttenttussi ha77i odeedda qaalaa gaasuwan, hinttenttu geeshsha.
4 Ta giddon de7ite; Taanikka hinttenttu giddon de7ana. Woyiniyaa turaa maray anuwaanna ittippe de7ennaan dhayooppe, he maray barekka ayfiya ayfanaw danddayennawaadan, hinttenttukka Ta giddon de7ennaan dhayooppe, ayfiyaa ayfanaw danddayikkita.
5 “Taani woyiniyaa turaw ano; hinttenttu he turaa maratuwaa. Ta giddon de7iya uray, Taanikka A giddon de7iya uray, daro ayfiya ayfana; ayissi gooppe, Taani baynnaan hintterekka aynne oothanaw danddayikkita.
6 Ta giddon de7enna uray turaa maraadan, karen yeggina meleeddawaa shiishshiide tamaan wothina, I eexxanawaa.
7 Hinttenttu Ta giddon de7ooppe, qassi Ta qaalaykka hinttenttu giddon de7ooppe, hinttenttu koyyeeddawaa ayaa gidinakka woossite; hinttenttu akkanita.
8 Hinttenttu daro ayfiyaa ayfooppenne qassi Taana kaalliyaawantta gidooppe, hewan Ta Aabbu bonchchettanawaa.
9 Aawuu Taana siiqeeddawaadan, Taanikka hinttentta siiqaaddi; Ta siiquwan de7ite.
10 Taani Ta Aabbu azazuwaa naagaade A siiquwan de7eeddawaadan, hinttenttukka Ta azazuwaa naagooppe, Ta siiquwan de7anita.

11 “Ta nashechchay hinttenanna de7ana malanne, hinttenttu
nashechchay kumentha gidana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi.
12 Ta azazuu hawaa; Taani hinttentta siiqiyaawaadan, hinttenttukka ittu
ittuwanna siiqettite.
13 Bare shemppuwaa bare laggew aathiide immiyaawaappe aadhdhiyaa
siiquu oossinneekka baawa.
14 Taani hinttentta azazeedawaa ubbaa oothooppe, hinttenttu Ta lagge-
tuwaa.
15 “Ayllii bare goday oothiyaawaa erenna diraw, Taani hinttentta
hawaappe sinthaw ayllatuwaa giikke; shin Taani hinttentta Ta laggetuwaa
gaaddi. Ayissi gooppe, Ta Aawuwaappe siseedda ubbabaa Taani
hinttenttussi odaaddi.
16 Taani hinttentta dooreeddawaappe attin, hinttenttu Taana
dooribeykkita. Hinttenttu biide ayfiyaa ayfana malanne de7ana mala,
Taani hinttentta sunthaaddi. Qassi Aawuukka hinttenttu Ta sunthan *
woosseeddawaa ubbaa immana.
17 Taani hinttentta azaziyaawe hawaa; ittu ittuwaanna siiqettite.

Yesuusi Ha Alami Ixxiyaawaa Odeedda

18 “Alami hinttentta ixxooppe, kasetiide Taana ixxeeddawaa akeekite.
19 Hinttenttu alamiyaassa gideedentto, alamii barewaadan hinttentta si-
iqana; shin Taani hinttentta alamiyaappe dooreeddawaappe attin, hint-
tenttu alamiyaassa gidikkita; alamii hinttentta ixxiyaawe hawaassa.
20 ‘Aylli bare godaappe darenna’ gaade Taani hinttenttussi odeeddawaa
hassayite. Unttunttu Taana yedersseeddawaa gidooppe, hinttenakka yeder-
ssana. Unttunttu Ta qaalaa naageeddawaa gidooppe, hinttenttu qaalaakka
naaganawantta.
21 Shin unttunttu Taana kiitteeddawaa erenna diraw, ha ubbaa Ta gaa-
suwan unttunttu hinttenttu bolla oothanawantta.
22 Taani yaade unttunttussi odennawaa gidintto, unttunttussi nagaraa
gidenna; shin ha77i unttunttu oothiyaa nagaraa gaasoyiyaawe baawa.
23-24 Taana ixxiyaawe Ta Aawuwaakka ixxeedda. Ooninne oothibeenna
oosuwaa unttunttu giddon Taani oothabeennabaa gidintto, unttunttussi
nagaraa gidennaan attanawaa; shin ha77i unttunttu Taani ootheedda
oosuwaa be7iide, Taanakka Ta Aawuwaakka ixxeedino.
25 Shin unttunttu higgiyan, ‘Taana coo ixxeeddino’ geetettiide xaafetteed-
dawe polettana mala, hawe haneedda.
26 “Shin Aawuwaappe yiyaa tumatethaa Ayyaanay menthethiyaawe
yaanawaa. Taani Aawuwaappe hinttenttussi A yeddana; qassi I Tabaa
markkattanawaa.
27 Hinttekka qassi kaseppe doommiide, Taananna de7iya diraw, Tabaa
markkattana.

16

1 “Taani hawaa hinttenttu dhubettenna mala, hinttenttussi odaaddi.
2 Unttunttu hinttentta barenttu Ayihuda woosa golliyaaappe kessi yed-
danawantta. Hewaa bolla qassi hinttentta wodhiyaa uray Xoossaw
oothiyaawaa aw malatiyaa wodii yaanawaa.
3 Unttunttu hewaa hinttenttu bolla oothiyaawe Taananne Aawuwaa
erenna diraassa.

* **15:16** *ta sunthan:* woy “Taana kaalliyaawantta gidiyaa diraw” **15:25** Maz 35:19; 69:4

4 Shin unttunttu hewaa hinttenttu bolla oothiyaa wodii gakkiya wode, Taani hinttenttussi odeeddawaa hinttenttu hassayana mala, Taani hinttenttussi hawaa odaaddi.

Geeshsha Ayyaanaa Oosuwaa

"Taani hinttenanna de7iya diraw, koyro hewaa hinttenttussi odabeykke.
5 Shin ha77i Taani Taana kiitteeddawaakko bay; shin hintteppe ooninne, 'Haqa bay?' giide Taana oochchiyawe baawa.
6 Shin Taani hawaa odeedda diraw, hinttenttu wozanaan daro kayyuu de7ee.
7 Shin Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani biyaawe hinttenttussi lo77a. Ayissi gooppe, Taani baana dhayooppe, menthethiyaawe hinttentukko yeenna; shin Taani booppe, A hinttenttukko yeddana.
8 Qassi menthethiyaawe yiide, unttunttu nagaraabaa, Xoossaa xillotethaabaanne pirddaabaa ha sa7aa asay bayizzeeddawaa bessanawaa.
9 Nagaraabay asay Taana ammanenna diraassa.
10 Xillotethaabay qassi Taani Aawuwakko biya diraw, hinttenttu Taana laa7enthuwa be7ikkita.
11 Xoossaa pirddaabay qassi alamiyaa mooddiyaawe pirddetteedda diraassa.
12 "Taani hinttenttussi odiyaabay darobay de7ee; shin ha77i hinttenttussi gelenna.
13 Tumatethaa Ayyaanay yiyaa wode, hinttentta tumatethaa ubbaakko kaallethanawaa. Ayissi gooppe, I bare siseeddawaa odanaappe attin, bareppe aynne odenna. Qassi sinthappe yaanabaa hinttenttussi I odanawaa.
14 I Taana bonchchanawaa; ayissi gooppe, I Taw de7iyaawaappe akkiide, hinttenttussi odanawaa.
15 Aawoo de7iyaabay ubbay Tawaa; menthethiyaawe Taw de7iyaabaappe akkiide, hinttenttussi odanawaa Taani geeddawe hawaassa.

Yesuusa Kaalliyaawanttu Kayyuu Nashechaw Laamettana

16 "Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana" yaageedda.
17 Yesuusa kaaliyaawanttuppe ittu ittuu barenttu giddon, " 'Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7anita; ayissi gooppe, Taani Aawuwaakko bay' giyawe hewe waagiyaawe?" yaageeddino.
18 " 'Guutha wodiyaappe guyyiyan' giyawe waagiyaawe? I ayissi haasayinttonne nuussi erettenna" yaageeddino.
19 Unttunttu barena oochchanaw koyyiyaawaa Yesuusi eriide, unttuntta yaageedda; "Taani, 'Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyaan, hinttenttu Taana be7ana' geeddawoo hinttenttu ittu ittuwaa oochchiitee?
20 Taani hinttenttussi tumuwaa oday. Hinttenttu yeekkananne kayyottana; shin ha alamii nashettana. Qassi hinttenttu kayyottana; shin hinttenttu kayyottowe nashechchaa gidanawaa.
21 Itti mishiratta na7aa yelana haniyaa wode, bare yeliyaa wodii gakkeedda diraw, oyqettaw; shin na7ay yeletteeddawaappe guyyiyan, na7ay ha sa7an yeletteedda nashechchaa diraw, bare oythaa hassayukku.
22 Hewaa diraw, hinttenttukka hinttenttu wozanaan kayyottiita; shin Taani laa7enthuwa hinttentta be7ana; qassi hinttenttu wozanay loythi nashettana; hinttenttu nashechchaa ooninne hintteppe akkenna.

23 “He gallassi hinttenttu Taana aynne woossikkita. Taani hinttenttussi tumuwaa oday; hinttenttu Ta sunthan woossiyaawaa ubbaa Aawuu hinttenttussi immanawaa.
24 Ha77i gakkanaassi Ta sunthan aynne woossibeeykkita; hinttenttu nashechchay polettana mala, Xoossaa woossite; hinttenttu akkana.
25 “Hawaa Taani hinttenttussi leemisuwan odaaddi; shin Taani leemisuwan odenna wodii yaanawaa; shin Aawuwaabaa Taani hinttenttussi qoncciyaan odana.
26 Taani he gallassi, hinttenttu Ta sunthan Aawuwaa woossana; qassi hinttenttu diraw, Taani Aawuwaa woossana giikke.
27 Ayissi gooppe, Aawuu bare huuphew hinttentta siiqee; hinttenttu Taana siiqiyaa dirawunne Taani Aawuwaa matappe yeeddawaa ammano diraw, I hinttentta siiqee.
28 Taani Aawuwaa matappe ha alamiyaa yaaddi; qassi ha alamiyaa aggaade Aawuwaakko baana” yaageedda.
29 Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide Yesuusa, “Be7a, ha77i neeni qoncciyaan haasayaasa; leemisuwan aynne haasayakka.
30 Neeni ubbabaa eriyaawaa nuuni ha77i ereetto; qassi neena ooninne oochchana mala, neeni koyyennawaa ereetto. Hewe nuuna neeni Xoossaappe yeeddawaa ammanthee” yaageeddino.
31 Yesuusi zaariide unttuntta, “Ha77i ammaniitee?
32 Be7ite, hinttenttu hinttenttu golle golle laalettiyaa wodiinne Ta xalalaa yeggi bashiyaa wodii yaanawaa; ha77ikka yidiggeedda. Shin Aawuu Taananna de7iya diraw, Ta xalalaa gidikke.
33 Hinttenttu Ta giddon de7iidde, saro de7ana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi. Alamiyan hinttenttu waayyettana. Shin minnite; Taani alamiyaa xoonaaddi” yaageedda.

17

Yesuusa Woosaa

1 Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, pude saluwaa xeelliide, hawaadan yaageedda; “Ta Aabboo, wodii gakkeedda; ne Na7ay neena bonchchana mala, neenikka ne Na7aa bonchcha.
2 Ayissi gooppe, neeni aw immeedda ubbaw medhinaa de7uwaa I immana mala, asaa ubbaa bollan aw maataa immaadda.
3 Asay neena itti tumu Xoossaa gideeddawaa erana malanne, qassi neeni kiitteedda Yesuusi Kiristtoosa erana mala, hawe medhinaa de7uwaa.
4 Neeni Taw oothanaw immeedda oosuwaa polaade, neena sa7an bonchchaaddi.
5 Ha77ikka qassi Aawoo, alamii medhettanaappe kase ne matan Taw de7iya bonchchuwan ne sinthan Taana bonchcha.
6 “Alamiyaa asaappe neeni Taw immeeddawanttoo ne sunthaa erissaaddi; unttunttu newantta; qassi neeni unttuntta Taw immaadda. Unttunttu ne qaalawukka azazetteeddino.
7 Ha77i neeni Taw immeedda ubbabay neeppe yeeddawaa unttunttu eriino.
8 Ayissi gooppe, neeni Taw immeedda qaalaa Taani unttunttussi immaaddi; unttunttukka he qaalaa akkeeddino. Taani ne matappe yeeddawe tuma gidiyaawaa eriide Neeni Taana kiitteeddawaakka ammaneeddino.
9 “Taani unttunttussi woossay; alamew neena woossikke. Shin Neeni Taw immeedda asaw woossay; ayissi gooppe, unttunttu newantta.

10 Taw de7iya ubbabay nebaa; qassi New de7iyaa ubbabaykka Tabaa.
Taani unttunttu bagganna bonchchettaaddi.
11 Taani hawaappe guyyiyan, alamiyan de7ikke; unttunttu alamiyan
de7iino; Taani ha77i neekko bay. Geeshsha Aawoo, ha Neeni Taw im-
meeddawanttu Neeninne Taani ittuwaa gidiyaawaadan, unttunttu ittuwaa
gidana mala, unttuntta ne sunthan naaga.
12 Taani unttunttunna alamiyan de7aadde, neeni Taw immeedda ne sun-
thaa wolqqan unttuntta naagaaddi. Taani unttuntta naagaaddi; Xoossaa
Maxaafay geeddawe polettana mala, bashshay bessiyaa uraappe attin, unt-
tunttuppe haray ooninne baybeenna.
13 "Ha77i Taani Neekko bay; unttunttu wozanaan Ta nashechchay polet-
tana mala, hawaa Taani alamiyan haasayay.
14 Taani unttunttussi ne qaalaa immaaddi; Taani alamiyaassa giden-
nawaadan, unttunttukka alamiyaassa gidenna diraw, alamii unttuntta
ixxeedda.
15 Neeni xalahiyaappe unttuntta naagana mala woossiyaawaappe attin,
alamiyaappe kessana mala woossikke.
16 Taani alamiyaassa gidennawaadan, unttunttukka alamiyaassa
gidikkino.
17 Neeni tumatethaan unttuntta newantta ootha; ne qaalaykka tu-
matethaa.
18 Neeni Taana alamiyaa kiitteeddawaadan, Taanikka unttuntta alamiyaa
kiittaaddi;
19 qassi unttunttu tumatethaan new dummatana mala, unttunttu diraw,
Taani Ta huuphiya new dummayaaddi.
20 "Taani unttunttu xalalaw woossikke; shin unttunttu qaalaa odina,
Taana ammaneeddawanttookka woossay.
21 Unttunttu ubbay ittuwa gidana mala, Taani woossay. Aawoo, Neeni
Ta giddon de7iyaawaadan, qassi Taanikka Ne giddon de7iyaawaadan, unt-
tunttu nu giddon de7iino. Qassi neeni Taana kiitteeddawaa alamii am-
manana mala, unttunttu ittuwa gidino.
22 Neeninne Taani ittuwa gidiyaawadan, unttunttu ittuwa gidana mala,
neeni Taana bonchcheeddawaadan, Taanikka unttuntta bonchchaaddi.
23 Taani unttunttu giddon de7ina, Neeni Ta giddon de7ina, qassi Neeni
Taana siiqiyaawaadan, unttunttakka siiqowaanne Neeni Taana ha alamiyaa
kiitteeddawaa alamii eranaadan, unttunttu ubba ittuwaa gidino.
24 "Aawoo, sa7ay medhettanaappe kase Neeni Taana siiqeedda diraw, Taw
immeedda Ta bonchchuwaa unttunttu be7ana mala, Neeni Taw immeed-
dawanttu Taani de7iya sa7an Taananna de7ana mala koyyaaddi.
25 "Xillo Aawoo, alamiyaa asay Neena erenna; shin Taani neena eray. Qassi
Neeni Taana kiitteeddawaa hawanttu eriino.
26 Neeni Taana siiqeedda siiquu unttunttu giddon de7ana mala, qassi
Taanikka unttunttu giddon de7ana mala, Taani Ne sunthaa unttuntta eris-
saaddi; sinthawukka erissana" yaageedda.

18

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luq 22:47-53)

1 Yesuusi hewaa giide, Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barena
kaalliyaawanttunna Qediroona giya zanggaaraa pinneedda. He sa7an atik-
ilttiyaa sa7ay de7ee; Yesuusinne Yesuusa kaalliyaawanttu geleeddino.

17:12 Maz 41:9; Yoh 13:18

2 Yesuusa aathi immeedda Yihuday he sa7aa ereedda; ayissi gooppe, Yesuusi ubba wode barena kaalliyaawanttunna hewan shiiqee.
3 Hewaa diraw, kaalethiyaa qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yihudaanna baanaadan immeedda Roomaa wottaaddaratuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu kuraaziyaa, yabbiyaanne tooraa oyqqiide he sa7aa beeddino.
4 Yesuusi barena gakkanaw haniyaa ubbabaa eriide, gaxaa kesiide, “Oona koyyiitee?” yaageedda
5 Unttunttu zaariide, “Naazireetiyaa Yesuusa koyyeetto” yaageeddino.
Yesuusi zaariide, “Taani A” yaageedda.
Yesuusa aathi immeedda Yihudaykka hewan unttunttunna eqqeedda;
6 Yesuusi, “Taani A” geedda wode, unttunttu guyyekko shiiqiide, sa7an kunddeeddino.
7 Yesuusi qassikka, “Oona koyyiitee?”
Yaagi oochchina unttunttu, “Naazireetiyaa Yesuusa” yaageeddino.
8 Yesuusi zaariide, “Taani A gidiyaawaa hinttenttussi odaaddi; simmi hinttenttu Taana koyyiyaawaa gidooppe, hawantta yeddite” yaageedda.
9 I, “Ta Aabboo, neeni Taw immeeddawanttuppe haray atto, ittuwaakka bayizzabeykke” geeddawe polettana mala, hewaa geedda.
10 Simooni Phexiroosaw mashshay de7ee; I he mashshaa shoddinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa ushechcha haythaa shociide, qanxxi yeggeedda. He qoomaa sunthay Malkkoosa.
11 Yesuusi Phexiroosa, “Ne mashshaa shookuwan zaaraade wotha! Ta Aabbu Taw immeedda metuwaa xuu7aa Taani ushikkitaa?” yaageedda.

Yesuusi Qeesatuwaa Kaappuwaa Haanna Sintha Shiiqeedda

12 Shaalaqay, daro wottaaddaratuunne qassi Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu Yesuusa oyqqiide qachcheeddino.
13 Koyro Yesuusa Haannakko afeeddino; Haanni he laythi qeesatuwaa kaappatuwaa gideedda Qayaafaa bolluwa.
14 “Asa ubbaa diraw, itti asay hayqqintto lo77a” giide Ayihudatuwaa zoreeddawe Qayaafaa.

Phexiroose Yesuusa Kaddeedda
(Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luq 22:55-57)

15 Simooni Phexiroosinne hara itti kaalliyawe Yesuusa kaalliide beeddino. He hara kaalliyaawaa qeesatuwaa kaappuu ereedda; hewe Yesuusanna qeesatuwaa kaappuwaa dirssaa garssa geleedda.
16 Shin Phexiroose karenna dirssaa penggiyan eqqeedda. Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu eriyaa hara kaalliyaawe kare kesiide, penggiyaa naagiyaa naattiw odiide, Phexiroosa dirssaa garssa gelisseedda.
17 Penggiyaa naagiyaa naatta Phexiroosa, “Neeni ha bitaniyaa kaalliyawantuppe ittuwa gidikkiiyee?” yaagaaddu.
I, “Tuytti, taani gidikke” yaageedda.
18 Sa7ay meeggiyaa diraw, ayllatuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu tamaa eexxiidde, bonqqeeddawaa yuuyyi aadhdhi eqqiide kashiino; Phexiroosikka unttunttunna eqqiide, he tamaa kashshee.

Qeesatuwaa Kaappuu Yesuusa Oochcho Ooshaa
(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luq 22:66-71)

19 Qeesatuwaa ubbatuwaa Kaappuu, Yesuusa kaalliyaawanttubaane A timirttiyaabaa oochcheedda.

20 Yesuusi aw zaariide, “Taani asaa ubbaw qonccyaan odaaddi. Taani
Ayihuda ubbay shiiqiyaa Ayihuda woosa golleninne Geeshsha Golliyaan
ubba wode tamaarissaaddi; geeman ayinne haasayabeykke.
21 Yaatina, neeni Taana ayissi oochchay? Taani odeeddawaa siseedda asaa
oochcha; he asay Taani odeeddawaa ereedda” yaageedda.
22 Yesuusi hewaa geedda wode, hewaan eqqeedda wottaaddaratuwaappe
ittuu Yesuusa baqqiide, “Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa bolla
hawaadan zaaray?” yaageedda.
23 Yesuusi zaariide, “Taani balabaa haasayeeddawaa gidooppe, hawaan
de7iya asaa ubbaw oda; shin Taani tumuwaa haasayeeddawaa gidooppe,
Taana ayissi baqqay?” yaageedda.
24 Hewaa diraw, Haanni, qashetti utteedda Yesuusa, qeesatuwaa ub-
batuwaa kaappuwaa, Qayaafaakko yeddeedda.

Phexiroosi Yesuusa Laa7enthuwa Kaddeedda
(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luq 22:58-62)

25 Phexiroosi hewan eqqiide, tamaa kashshee; haranttu A, “Neeni ha
bitaniyaa kaalliyaawanttuppe ittuwa gidikkiiyee?” yaageedda.
Phexiroose, “Tuytti; taani gidikke” yaagiide kaddeedda.
26 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomatuwaappe ittuwaa,
Phexiroose haythaa qanxeedda bitaniyaa dabbu Phexiroosa, “Taani
neena aananna daro ataakilttiyaa giddon be7abeykkitayee?” yaagiide
oochcheedda.
27 Phexiroose qassikka kaddeedda; elekka kuttuu waassii aggeedda.

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Shiiqeedda
(Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Luq 23:1-5)

28 Unttunttu Yesuusa Qayaafaa golleppe Roome asaa ayissiyaawaa ooso
golliya afeeddino. Sa7ay wontta guura; Ayihudatuu Paasigaa bonchchiya
gallassa qumaa maanaw, barenttu huuphiyassi tunenna mala, Roome asaa
ayissiyaawaa ooso golliya gelibeykkino.
29 Hewaa diraw, Philaaxoosi unttunttukko kare kesiide, “Ha bitaniyaa
hinttenttu ayaani mootiitee?” yaageedda.
30 Unttunttu, “I iitabaa oothibeennawaa gidintto, nuuni A neekko ahokko”
yaageeddino.
31 Philaaxoosi zaariide unttunttussi, “Hinttenttu A afiide, hinttenttu higgii
giyawaaddan, A bolla pirddite” yaageedda.
Ayihudatuu, “Oonanne wodhiyaa maatay nuussi baawa” yaageeddino.
32 Hawe haneeddawe Yesuusi ay mala hayquwaa hayqqanentto erissanaw
haasayeeddawe polettanaassa.
33 Philaaxoosi bare oosuwaa golle laa7ethuwa geliide, Yesuusa xeesiide,
“Neeni Ayihuda katee?” yaagiide A oochcheedda.
34 Yesuusi Philaaxoosa, “Ha ooshaa neeni neeppe oochchayiye woy hara
asay new tabaa odeeddee?” yaageedda.
35 Philaaxoosi zaariide, “Taana Ayihuda asa gay? Ne zaretuunne qeesat-
uwaa kaappatuu neena taw aathi immeeddino; neeni ayaa oothaddii?”
yaageedda.
36 Yesuusi, “Ta kawutethay ha alamiyaana gidenna. Ta kawutethay ha
alamiyaana gideeddentto, Taana Ayihudatoo aathi immennaadan, Taw
oothiyaawanttu Taw olettana; shin Ta kawutethay ha almiyaana gidenna”
yaageedda.
37 Hewaa diraw, Philaaxoosi Yesuusa, “Yaatina, neeni kaateyee?” yaagiide
oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Neeni Taana kaatiyaa gaadda. Taani tumaa markkattana diraw yelettaaddi; qassi hewaa diraw, ha alamiyaa yaaddi. Tumuwaa bagga gideedda ooninne Taani giyaawa siseedda” yaageedda.

38 Philaaxoosi, “Tumuu ayee?” yaageedda.

Philaaxoosi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatuwaakko kare kesiide, “Taani aani ay balaanne demmabeykke.

39 Shin Paasigaa bonchchiya gallassi, itti asaa taani hinttenttussi qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee; taani hinttenttussi Ayihudatu kaatiyaa billiyawaa koyyiitee?” yaageedda.

40 Unttunttu zaariide, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Barbbaana billappe attin, A gidenna!” yaageeddino. Shin Barbbaani paannuwaa.

19

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilliicceeddino (Mat 27:27-32; Mar 15:15-21)

1 Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Yesuusa oyqqiide, lissuwan shoceedda.

2 Wottaaddaratuu agunthaappe akililiyaa giigissiide, A huuphiyaan wotheeddino; qassi zo7o mayuwaakka A mayizzeeddino.

3 Aakko shiiqiide, “Ayihuda kaatew, shemppuwaa gami77a!” yaagiide A shayyiyaa baqqeeddino.

4 Philaaxoosi qassikka kare kesiide Ayihudatuwaa, “Be7ite, taani aani ay balaanne demmabeennawaa hinttenttu erana mala, A hinttenttukko kare kessana” yaageedda.

5 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi agunthaa akililiyaa bare huuphiyaan wothiide, zo7o mayuwaa mayyiide, kare kesseedda; Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Bitaniyaa hawaa be7ite” yaageedda.

6 Qeesatuwaa kaappatuunne wottaaddaratuu A be7eedda wode, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade A sulla! Sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi unttuntta, “Hinttenttu A afiide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide sullite; ayissi gooppe, taani ay balaanne demmabeykke” yaageedda.

7 Ayihudatuu zaariide, “Nuussi higgii de7ee; nu higgii giyawaaddan, I hayqqanaw bessee; ayissi gooppe, I barena Xoossaa Na7aa ootheedda” yaageeddino.

8 Philaaxoosi hewaa siseedda wode, kasewaappe loythi yayyeedda.

9 Qassikka Philaaxoosi bare oosuwaa golle simmi geliide Yesuusa, “Neeni haqappe yaaddii?” yaagiide oochcheedda; shin Yesuusi aw aynne zaaribeenna.

10 Hewaa diraw, Philaaxoosi A, “Taw odikkii? Neena billanaw woy masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqanaw taw maatay de7iyaawaa erikkiiyee?” yaageedda.

11 Yesuusi, “Xoossay new bollappe maataa immibeennabaa gidintto, new Ta bolla maatay de7enna shin. Hewaa diraw, Taana new aathi immeeddawe aadhdhiyaa nagaraa ootheedda” yaageedda.

Yesuusa Hayqoo Pirddeeddino (Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luq 23:13-25)

12 Philaaxoosi hewaa siseedda wode, Yesuusa billanaw ogiyaa koyyeedda; shin Ayihudatuu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Neeni A billiyawaa gidooppe, Kaatiyaa Qeessaare dabbo gidakka! Barena kaatiyaa giya ooninne Qeessaare morkke!” yaageeddino.

13 Philaaxoosi hewaa sisiide, Yesuusa kare kesseedda. Yaatiide shuchchaa baasuwaa giya sa7an pirdda oydiyaan utteedda; Ibraayisxxe qaalaan he sa7ay gaytaa giyaawaa.
14 He gallassay Paasigaa bonchchiyaa gallassaw giigissiyaa gallassaa; sa7ay usuppun saatiyaa heera gidanawa. Philaaxoosi Ayihudatuwaa, "Hinttenttu kaatiyaa hawaa be7ite!" yaageedda.
15 Ayihudatuu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, "Digga! Digga! Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulla!" yaageeddino.
Philaaxoosi zaariide, "Hinttenttu kaatiyaa taani masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulliyaawaa koyyiitee?" yaagiide oochcheedda.
Qeesatuwaa kaappatuu, "Qeessaareppe hara kaatii nuussi baawa!" yaageeddino.
16 Hewaappe guyyiyan, unttunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqana mala, Philaaxoosi unttunttussi aathi immeedda.

Yesuusa Sulleeddino (Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luq 23:26-43)

Unttunttu Yesuusa oyqqiide, afeeddino.
17 Yesuusi bare masqqaliyaa tookkiide, Guuggiyaasaa geetettiyaasaa beedda. "Guuggiyaasaa" * giyaawe Ibraayisxxe qaalaan "Golgotha" giyaawaa.
18 Unttunttu he sa7an masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddino; qassi aananna hara laa77u asatuu, ittuwa ya bagganna qassi ittuwa ha bagganna Yesuusa gidduwan wothiide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino.
19 Philaaxoosi xifatiyaa xaafiide, masqqaliyaa bolla wotheedda. I xaafeeddawe, "Ayihudatu Kaatiyaa, Naazireetiyaa Yesuusa" yaagee.
20 Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide suletteedda sa7ay katamaa matan de7iya diraw, daro Ayihudatuu he xifatiyaa nabbabeeddino. Xifatii Ibraayisxxe qaalaan, Roomaysxxe qaalaaninne Giriike qaalaan xaafetteedda.
21 Hewaa diraw, Ayihuda qeesatuwaa kaappatuu Philaaxoosa, " 'Ha bitani barena Ayihuda kaatiyaa yaageedda' gaade xaafappe attin, 'Ayihuda kaatiyaa' gaade xaafoppa" yaageeddino.
22 Philaaxoosi, "Taani xaafeeddawaa xaafa diggaaddi" yaagiide zaareedda.
23 Wottaaddaratuu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddawaappe guyyiyan, A mayuwaa akkiide, oyddu kessi shaakkeeddino; itti itti wottaaddaraa itti shaakuu gakkeedda. A adussa mayuwaakka akkeeddino; adussa mayuu hashiyaappe doommiide, duge gakkanaw yeddi mayettiyaawaappe attin, qanxxettiide sikettibeenna.
24 Wottaaddaratuu ittu ittuwaa, "Oona gakkanentto, saamaa woy exaa yegganaappe attin, mayuwaa peedhokko" yaageeddino. Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, "Ta mayuwaa shaakki akkeeddino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggeeddino" giyaawe polettanaassa. Hewaa diraw, wottaaddaratuu hewaa ootheeddino.
25 Shin Yesuusa masqqaliyaa matan A daaya, A aatti michchatta, Qaliyoophaa machchatta Mayraamanne Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama eqqeeddino.

---

* **19:17** *"Guuggiyaasaa"* Hewaan asaa guuggiyaa malati medhetteedda wogga shuchchay de7iyaa diraw, "Guuggiyaasaa geetetteedda". **19:24** Maz 22:18

26 Yesuusi bare daayanne I siiqiyaa kaalliyaawe hewan eqqeeddaawantta
be7iide, bare daayo, “Ha mishirattee, ne na7aa hawaa be7a!” yaageedda.
27 Hewaappe guyyiyan, he kaalliyaawaa “Ne daayo hanno be7a!”
yaageedda. He kaalliyaawe izo he saatiyaappe doommiide, bare soy
afeedda.

Yesuusa Hayquwaa
(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luq 23:44-49)

28 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi ubbabay ha77i poletteeddawaa eriide,
Xoossaa Maxaafay geeddawe polettana mala, “Taana saammee” yaageedda.

29 He sa7an itti xuggaa kumeedda caala woyiniyaa eessay de7ee. Unt-
tunttu ispponjjiyaa he woyiniyaa eessaan yeggiide, hisoophiyaa geetettiyaa
mithaa xeeraan wothiide, Yesuusa doonaakko shiishsheeddino.
30 Yesuusi woyiniyaa eessaa ganxxi be7eeddawaappe guyyiyan, “Polet-
teedda” yaageedda.

Yesuusa Miyyiyaa Tooraan Caddeeddino

Qassi hewaappe guyyiyan, bare huuphiya toochchiide, bare shemppuwaa
immeedda.
31 He gallassay Ayihudatuwaassi giigettiyaa gallassaa † gidiyaa dirawunne
qassi he Sambbatay daro bonchcho gidiyaa diraw, Sambbataan asatuwa an-
hay masqqaliyaa bolla peeshenna mala, suletteedda asatuwa suyiliyaa men-
thiide, ‡ masqqaliyaappe wothana mala, Ayihudatuu Philaaxoosa woosseed-
dino.
32 Hewaa diraw, wottaaddaratuu yiide, Yesuusanna suletteedda koyro
bitaniyaa suyiliyaa mentheeddino; qassi aananna suleteedda laa7etho bi-
taniyaa suyiliyaakka mentheeddino.
33 Shin Yesuusakko yeedda wode I hayqqidiggeeddawaa be7iide, A suy-
iliyaa menthibeykkino.
34 Gidoopenne, wottaaddaratuwaappe ittuu A miyyiyaa tooraan cad-
deedda. Elekka suuthaynne haathay goggi aggeedda.
35 Hinttenttu ammanana mala, hawaa be7eeddawe markkatteedda; I
markkattiyaawekka tumuwaa; qassi bare haasayay tuma gidiyaawaa I
ereedda.
36 Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “A meqethatuwaappe ittunne
me77enna” geeddawe polettanaassa.
37 Qassikka Xoossaa Maxaafay haray, “Asay bare caddeeddawaa be7ana”
yaagee.

Yesuusi Moogetteedda
(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luq 23:50-56)

38 Hewaappe guyyiyan, Armmaatiyaasa geetettiyaa katamaappe yeedda
Yooseefo Yesuusa anhaa akkiide afanaw Philaaxoosa woosseedda; Yooseefo
Ayihudatoo yayyeedda diraw, asay erennaan Yesuusa kaalliyaawaa.
Yooseefo woossina Philaaxoosi, “Afa” yaageedda. Hewaa diraw, Yooseefo
biide, Yesuusa anhaa afeedda.

19:28 Maz 69:21; 22:15 † **19:31** *Ayihudatuwaassi giigettiyaa gallassaa:* Paasigay saaminttaappe itti gallassa awudenne gidana danddayee; shin Yohaannisa mishiraachchuu tamaarissiyaawaadan, Paasigaa wodii hananaw bessiyaawe, laythaa laythaan Yesuusi masqqaliyan kaqetti hayqqeedda sambbataana gidana koshshee. ‡ **19:31** *suletteedda asatuwaa suyiliyaa menthiide:* Ha wogay Roome kawutethaa wogaadan, masqqaliyan suletteedda asatuu ellekka hayqqana mala udiyaa ogiyaa guussaa. **19:36** Kes 12:46; Pay 9:12; Maz 34:20 **19:37** Zak 12:10; Sax 1:7

39 Qassi Niqoodimoosi hewaappe kase Yesuusakko qamma yeeddawe, kawaraannanne godare uuthaanna walaketteedda oytamanne ichcheshu kiilo giraame gidiyaawaa keena shittuwaa oyqqi akkiide, Yooseefonna yeedda.
40 He laa77u asatu Yesuusa anhaa akkiide, Ayihudatuu anhaa xaaxiyaa wogaadan, shittuwaanna gathiide, mooguwaa afilaan xaaxeeddino.
41 Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide suletteedda sa7an daro atikilttiyaa sa7ay de7ee; he atikilttiyaa sa7aa giddon shuchchaa wooci kesseedda biro ooninne moogettibeenna ooratha duufuu de7ee.
42 He duufuu matan de7iya dirawunne qassi Ayihudatuu Sambbataw giigettiyaa gallassa gidiyaa diraw, Yesuusa yaani wotheeddino.

20

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda
(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luq 24:1-12)

1 Woggaa gallassi guuran, biro daabidaabiyaawaan, Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Yesuusi moogetteedda duufuwaakko baade shuchchay he gonggoluwaa doonaappe denddikichcheeddawaa be7aaddu.
2 Simooni Phexiroosakkonne Yesuusi siiqiyaa yokko kaalliyaawaakko, iza woxxaadde baade, “Duufuwaappe Godaa afidiggeeddino; haqan A wotheeddinonttonne nuuni erokko” yaagaaddu.
3 Hewaa diraw, Phexiroosinne yokko kaalliyaawe aggiide, duufuwaakko beeddino.
4 Laa77uukka ittippe woxxeeddino; shin yokko kaalliyaawe Phexiroosappe aadhdhi kasetiide, he duufuwaakko gakkeedda.
5 He kaalliyaawe hokkiide, mooguwaa afilaa be7eedda; shin giddo gelibeenna.
6 Simooni Phexiroose A kaalli yiide, duufuwaa giddo geleedda. Yaatiide mooguwaa afilay hewan de7iyaawaa be7eedda;
7 qassi Yesuusa huuphiyaan xaaxetti utteedda afilay he xaaxetteeddawaadankka dumma itti sa7an de7iyaawaa be7eedda; he afilay dumma de7eeppe attin, mooguwaa afilaanna ittippe de7enna.
8 He wode, kasetiide gonggoluwaakko gakkeedda yokko kaalliyaawe geli be7iide ammaneedda.
9 Yesuusi hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa odiyaa Xoossaa maxaafaa unttunttu biro akeekibeykkino.
10 Hewaappe guyyiyan, kaalliyaawanttu barenttu golle simmiide beeddino.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda
(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

11 Shin Mayraama he duufuwaa doonan eqqaade yeekkaadde hokkaade duufuwaa giddo xeellaaddu.
12 Bootha mayuwaa mayyeedda laa77u kiitanchchatuu Yesuusa anhay giseedda sa7an ittu huuphissanna ittuu gedissanna utteeddawaantta be7aaddu.
13 Unttunttu izo, “Mishirattee, ayissi yeekkay?” yaagiide oochcheeddino.
Iza, “Asatu ta Godaa afidiggeeddino; unttunttu haqqan wotheeddinonttonne taani erikke” yaagaaddu.
14 Hewaa geeddawaappe guyyiyan, guyye simma xeellaade, Yesuusi eqqeedawaa be77aaddu. Shin I Yesuusa gideeddawaa akeekabeykku.

15 Yesuusi izo, “Mishirattee, ayissi yeekkay? Oona koyyay?” yaagiide oochcheedda.
Mayraama atikkilttiyaa naagiyaawaa gaade, “Godaw, neeni akkeeddawaa gidooppe, A haqan wothaaddintto, taw odaarikki; taani A akkana” yaagaaddu.
16 Yesuusi izo, “Mayraamee” yaageedda.
A aakko simmaade, Ibraayisxxe qaalaan “Rabunii” yaagaaddu; hewaa bilethay “Tamaarissiyaawoo” giyaawaa.
17 Yesuusi izo, “Taani biro Ta Aawuwaakko babeenna diraw, Taana bochchoppa; shin Ta ishatuwaakko baade, ‘Taani Ta Aawuwaakkonne hinttenttu Aawuwaakko, Ta Xoossaakkonne hinttenttu Xoossaakko, pude bay geedda’ gaade unttunttussi oda” yaageedda.
18 Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Godaa be7eeddawaanne iziw I hewaa odeeddawaa baade kaalliyaawanttussi odaaddu.

Yesuusi Bare Kaalliyaawanttoo Beetteedda (Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luq 24:36-49)

19 He Woggaa gallassi omarssi, kaalliyaawanttu Ayihudatuw yayyeedda diraw, penggiyaa gorddiidde, shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi yiide, unttunttu gidduwan eqqiide, “Sarotethay hinttenttussi gido” yaageedda.
20 Hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare kushiyaanne bare miyyiyaa unttuntta besseedda; kaalliyaawanttu Godaa be7eedda wode loythi nashetteeddino.
21 Yesuusi laa7enthuwa unttunttussi, “Sarotethay hinttenttussi gido; Ta Aabbu Taana kiitteeddawaadan, Taanikka hinttentta kiittay” yaageedda.
22 Hewaa geeddawaappe guyyiyan, unttunttu bolla uffu giide shemppeedda; qassi, “Geeshsha Ayyaanaa akkite.
23 Hinttenttu atto geedda asaa nagaray atto geetettanawaa; hinttenttu atto geennaawanttu nagaray atto geetettenna” yaageedda.

Yesuusanne Toomaasa

24 Shin tammanne laa77u kaalliyaawanttuppe ittuu, Manttiyaa giyaa Toomaasi, Yesuusi yeedda wode unttunttunna baawa.
25 Hewaa diraw, yokko kaalliyaawanttu Toomaasaw, “Nuuni Godaa be7eeddo!” yaageeddino.
Shin Toomaasi unttunttussi, “Misimaariyan I cadetteedda A kushiyan de7iya mallaa be7ennaaninne he mallaa ta biradhdhiyan bochchennan, qassi ta kushiyaa A miyyiyaan yeedda be7ennaan taani ammanikke” yaageedda.
26 Saaminttaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu qassikka gollen shiiqi utteeddino; Toomaasikka unttunttunna de7ee. Penggi qashetti utti de7ishshin, Yesuusi yiide, unttunttu gidduwaan eqqiide, “Sarotethay hinttenttussi gido” yaageedda.
27 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Toomaasa, “Ne kushiyaa haa ahaade, Ta kushiyaa be7a, qassi ne kushiyaa haa ahaadde, Ta miyyiyaan yeedda be7a, neeni ammaniyaawaa gidappe attin, ammanennawaa gidoppa!” yaageedda.
28 Toomaasi zaariide, “Ta Godaw, ta Xoossaw!” yaageedda.
29 Yesuusi, “Neeni Taana be7eedda diraw ammanaadda; be7ennaan ammaneeddawanttu anjjetteeddawantta” yaageedda.

Ha Maxaafaa Qofaa

30 Yesuusi ha maxaafan xaafettibeenna hara daro malaatatuwaa barena
kaalliyaawanttu sinthan ootheedda.
31 Shin Yesuusi, I Kiristtoosa, Xoossaa Na7aa gidiyaawaa hinttenttu am-
manana malanne, qassi A ammaniide A sunthan de7uwaa hinttenttu dem-
mana mala, hawe xaafetteedda.

21

Yesuusi Laappu Kaalliyaawanttoo Beetteedda

1 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Xibiriyaadoosa geetettiyaa abbaa gax-
aan bare kaalliyaawanttussi laa7enthuwaa beetteedda. I unttunttussi
hawaadan beetteedda.
2 Simooni Phexiroosinne manttiyaa geetettiyaa Toomaasi, Qaanaa Gali-
ilaappe yeedda Naatinaa7eeli, Zabiddiyoosa naanaynne * Yesuusa kaal-
liyaawanttuppe hara laa77atuu ittippe de7iino.
3 Simooni Phexiroose unttunttussi, “Taani moliyaa oyqqanaw bay”
yaageedda.
Unttunttu, “Nuunikka neenanna baana” yaagiide, kesiide wongiriyaa
giddo geleeddino; shin unttunttu he gallassi qamma moliyaa aynne
oyqqibeykkino.
4 Wonttiyaa wode away kessanaappe kase, Yesuusi abbaa gaxaan
eqqeedda; shin A kaalliyaawanttu Yesuusa gideeddawaa eribeykkino.
5 Yesuusi unttuntta, “Naatoo, moliyaa oyqqibeykkiteyee?” yaageedda.
Unttunttu zaariide, “Aynne oyqqibeykko” yaageeddino.
6 I zaariide, “Hinttenttu dabbaa wonggiriyaappe ushechcha baggakko yeg-
gite; amareeddawa hinttenttu oyqqana” yaageedda. Hewaa diraw, dabbaa
ushechcha baggakko yeggina, molii dareedda diraw, goochchi kessanawe
unttuntta xooneedda.
7 Yesuusi siiqiyaa A kaalliyaawe Phexiroosa, “Hawe Godaattennee!”
yaageedda. Simooni Phexiroose Godaa I gideeddawaa siseedda wode, kallo
de7iya diraw, bare mayuwaa mayyiide, abbaa giddo guppi geleedda.
8 Shin yokko kaalliyaawanttu molii kumi utteedda dabbaa goochchi-
idde, wonggiriyan abbaappe gaxaa kesseeddino; unttunttu abbaappe
laa77u xeetu wadhaa keenaa haakkiide de7iinoppe attin, loythi haakkiide
de7ikkino.
9 Unttunttu abbaappe gaxaa kesseedda wode, xiixuntha bonqquwan molii
de7iyaawaanne ukithaa be7eeddino.
10 Yesuusi unttuntta, “Ha77i hinttenttu oyqqeedda moliyaappe amareed-
dawaa haammite” yaageedda.
11 Simooni Phexiroose wonggiriyan geliide, xeetanne ishatamanne
heezzu wogga moletuu kumi utteedda dabbaa goochchiide, abbaappe gaxaa
kesseedda; molii hewaa keena daro gidinakka dabbay daakettibeenna.
12 Yesuusi unttuntta, “Ha yiide, qan77iyaa qan77ite” yaageedda. Yesu-
usa kaalliyawanttuppe ittunne, “Neeni oonee?” giide A oochchanaw xal-
ibeenna; ayissi gooppe, Godaa I gideeddawaa unttunttu ereeddino.
13 Yesuusi yiide, ukithaa akkiide, unttunttussi immeedda; moliyaakka
hewaadan immeedda.
14 Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, bare
kaalliyaawanttussi beettishshin hawe heezzenthuwaa.

Yesuusanne Phexiroosa

* **21:2** *Zabiddiyoosa naanaa:* Ishatuwaa gideedda Yayiqoobanne Yohaannisa.

15 Unttunttu qumaa meeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Simooni Phexiroosa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana hawanttuppe aathaade siiqay?” † yaageedda.
Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.
Yesuusi A, “Ta dorssa maratuwaa heemma” yaageedda.
16 Yesuusi qassikka, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana siiqay?” yaageedda.
Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.
Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma” yaageedda.
17 Yesuusi heezzenthuwaa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana dosay?” yaageedda.
Yesuusi heezzenthuwaa Simooni Phexiroosa, “Taana dosay?” yaagiide oochcheedda diraw, Phexiroose azzaniide, “Godaw, neeni ubbabaa eraasa; taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.
Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma.
18 Taani new tumuwaa oday; neeni wodallatethaan de7iya wode, ne xeessan saqqiyaa neerekka danccaadde, neeni koyyeeddasaa baasa. Shin cimeeddawaappe guyyiyan, ne kushiyaa micca bessaasa. Neena hara uray dancissanawaa; neeni dosennasaakka afee” yaageedda.
19 Yesuusi hewaa Phexiroose ay mala hayquwaa hayqqiide, Xoossaa bonchchissanenttonne erissanaw geedda; qassi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Phexiroosa, “Taana kaalla” yaageedda.

Yesuusanne Yokko Kaalliyaawaa

20 Phexiroose guyye simmiide, Yesuusi siiqiyaa kaalliyaawe bareppe guyyenna yiyaawaa be7eedda; he kaalliyaawe kawuwaa miyaa sa7an Yesuusakko shiiqiide A, “Godaw, neena aathi immanawe oonee?” yaageeddawaa.
21 Phexiroose he kaalliyaawaa be7iide Yesuusa, “Godaw, ha bitani qassi waananee?” yaageedda.
22 Yesuusi A, “Taani yaana gakkanaw I de7ana mala Taani koyyooppe, hewe neena ayaa metii? Neeni Taana kaalla” yaageedda.
23 Hewaa diraw, he kaalliyaawe hayqqenna giya haasayay ishatuwaa ubbaakko gakkeedda; shin Yesuusi, “Taani yaana gakkanaw, I de7ana mala, Taani koyyooppe, neena ayaa metii?” geeddawaappe attin, “Hayqqenna” gibeenna.
24 He yewuwaabaa markkatteeddawenne qassi hewaa xaafeeddawe he kaalliyaawaa A markkatethay tuma gidiyaawaa nuuni ereetto.
25 Yesuusi ootheedda hara darobaykka de7ee; ubbabay huuphiyaan huuphiyaan xaafettintto, xaafettiyaa maxaafatoo ha mule alamii gidanawaa taw malatenna.

† **21:15** *“... taana hawanttuppe aathaade siiqay?”* Hawaa guussay, “Taana ha yewatuwaa siiqiyaawaappe aathaade siiqay?” guussaa.

Yesuusi Kiitteeddawanttu
Oosuwaa
Geluwaa

Yesuusi kiitteeddawanttu oosuwaa geetettiyaa maxaafay, Luuqaasa mishiraachchuwaa kaalliide xaafetteedda maxaafaa. Aw de7iyaa huuphe qofay koyro Yesuusa kaalleedda asatuu Geeshsha Ayyaanaan kaalesettiide, aabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa “Yeerusalaamen, Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaaryan, sa7aa gaxaa gakkanaw” mishiraachchuwaa qaalaa wooti gadiyaa ubbaa gatheeddentto odanaassa (Kit 1:8). Maxaafay Kiristtinnaa ammanuu Ayihuda asatuwaa giddon doomettiide, kumentha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaa ammanuwaa gidana gakkanaw waani aakkeeddentto odiyaa taarikiyaa. Xaafii, ammaniyaa asatuu Roomaa kawutethaa olanaw garssanna maqqettiyaa asaa gidennawaanne Kiristtinnaa ammanuu Ayihudatuwaa ammanuwaa kumentha udiyaawaa gidiyaawaa erissanaw darissi daaburiide ootheedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuu Yesuusabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalay gakkiyaa sa7ay wodiyaan wodiyaan aakki aakki biyaawaanne woosa golli eqqeeddawaa qonccissiyaawaa heezzu huuphe saan shaakkanaw danddayettee:

1@ Kiristtinnaa ammanuu Yesuusi saluwaa pude bi simmina doometteeddabaa;

2@ Israa7eeliyaa gadiyaa ubbaa gakkeeddabaanne

3@ Roome gujjiide Meediteraaniyaa Abbaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaan aakkeeddawaa odee.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa maxaafan daroppe erettowe Geeshsha Ayyaanaa oosuwaa gidishshin, Phenxxeqostte gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaappe I wodhdheeddawaa, hawaadankka maxaafaa giddon odetteedda oosatuwaa ubbaan beetteeddawaadan, Geeshsha Ayyaanay woosa golliyaanne woosa golliyaa kaalethiyaawantta kaaletheeddawaanne minisseeddawaa gujjiide odee. Beni wode oosettiyaa Kiristtinnaa kiitay dumma dumma odeedda qaalaa giddoppe maxi kessina, qanthaan shiiqeedda. Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa giddon poletteedda kiitatuukka he oosuu ammaniyaa asaa de7uwaaninne ammaniyaawanttu ittippetethaan de7iyaa wolqqay ay keenaa darentto odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Markkatethaw giiguwaa (1:1-26)
Wursethaan Yesuusi immeedda azazuwaanne hidootaa (1:1-14)
Yihudaa kotaa geleeddawaa (1:15-26)
Yeerusalaamen osetteedda markkatethaa (2:1-8:3)
Yihudaaninne Sammariyaan osetteedda markkatethaa (8:4-12:25)
Phawuloosi kiitetteedda oosuwaabaa (13:1-28:31)
Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi koyro hametaa (13:1-14:28)
Yeerusalaame shiiquwaa (15:1-35)
Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi laa7etho hametaa (15:36-18:22)
Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi heezzentho hametaa (18:23-21:16)
Yeerusalaamen, Qeesariyaaninne Roomen haneedda Phawuloosa qashuwaa (21:17-28:31)

1-2 Toofiloosaa, Yesuusi saluwaa beedda gallassay gakkanaw, oothanawunne tamaarissanaw doommeeddawaa ubbabaa taani ta koyro maxaafaan * xaafaaddi. Saluwaa baanaappe kase I bare dooriide kiitteeddawantta Geeshsha Ayyaanaan azazeedda.
3 I bare kiitteeddawanttoo oytamu gallassaa beettiiddinne qassi Xoossaa kawutethaabaa unttunttoo odiidde, bare waayyiyaappe guyyiyan, hayquwaappe denddeeddawaa sidhe baynnaan loythi ammanthiide, barena unttuntta besseedda.
4 Unttunttunna ittippe de7iidde, unttuntta hawaadan yaagiide azazeedda; "Yeerusalaameppe kesoppite; shin hinttenttu Taappe siseedda Ta Aabbu hinttenttoo immana giide hidooteeddawaa naagite.
5 Ayissi gooppe, Yohaannisi haathaan xammaqeedda; shin guutha wodiyaappe guyyiyan, Geeshsha Ayyaanaan hinttenttu xammaqettanita" yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Beedda (Mar 16:19-20; Luq 24:50-53)

6 Yesuusi kiitteeddawanttu Yesuusanna gaketteedda wode A, "Godaw, ha wodiyaan Israa7eelatuwassi kawutethaa zaaranii?" yaagiide oochcheeddino.
7 Yesuusi unttuntta, "Ta Aabbu bare godatethaan keereedda agenaanne wodiyaa hinttenttu eranaassa gidenna.
8 Shin Geeshsha Ayyaanay hinttenttu bolla wodhdhiyaa wode, wolqqaa hinttenttu akkanita; yaatiide Yeerusalaameninne Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaariyaaninne gadiyaa gaxaa ubbaa gakkanaw Taw markkattiyaawantta gidanita" yaageedda.
9 Hewaa geeddawaappe guyyiyan, unttunttu xeellishshin, dhoqqu dhoqqu giidde, saluwaa biina, unttunttu ayfiyaappe shaarii A gentheedda.
10 Yesuusi bollaw denddiyaa wode, unttunttu saluwaa caddi xeellishshin, bootha mayuwaa mayyeedda laa77u asatuu ellekka unttunttu matan eqqiide,
11 "Galiilaa asatoo, saluwaa xeelliidde, hinttenttu ayissi eqqeedditee? Ha hinttenttuppe saluwaa beedda Yesuusi saluwaa biyaawaa hinttenttu be7eeddawaadankka, simmiide yaanawaa" yaageeddino.

Yihudaa Kotaa Maatiyaasi Dooretteedda (Mat 27:3-10)

12 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttu Debre Zayte geetettiyaa Wogaraa mithaa deriyaappe Yeerusalaame simmeeddino. Wogaraa mithaa derii Yeerusalaameppe itti kiilo mitiriyaa keena.
13 Yesuusi kiitteeddawanttu Yeerusalaame geliide, barenttu de7iyaa sa7aa dhoqqaa pude keseeddino; yaa keseeddawanttu sunthay Phexiroosa, Yohaannisa, Yayiqooba, Inddiraasa, Piliphphoosa, Toomaasa, Barttalamoosa, Maatoossa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadiyaassi seelettiyaa † Simoonanne Yayiqooba na7aa Yihudaa.
14 Hawanttu ubbatuu maccawanttunna, Yesuusa dayi Mayraamminnanne Yesuusa ishatuwaanna ubbay itti wozanaa gidiide, ubba wode ittippetethaan woossaw shiiqiino.
15 He wode, Phexiroosi xeetanne laatama gidiyaa ammaniyaa asaa shiiquwaan ittippe de7iyaa bare ishatuwaa giddon denddi eqqiide, hawaadan yaageedda;

1:1-2 Luq 1:1-4 * **1:1-2** *ta koyro maxaafaan:* Luuqaasa Mishiraachchuwaa Maxaafaa. **1:4** Luq 24:49 † **1:13** *bare gadiyaassi seelettiyaa:* Ha sunthay kaallappe Roome asaanna eqettiide oletteedda Ayihude asaassi imetteeddawaa.

16 “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Yesuusa oyqqeeddawantta
kaaletheedda Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanay kase Daawite doonaan
odeedda Xoossaa maxaafaa qaalay polettanaw bessee.
17 Ayissi gooppe, Yihudaa Asqqorootu nuunanna de7ee; qassi nuu-
nanna ittuwaa gidi paydettiide oosuwaa baggay de7ana mala dooretteedda”
yaageedda.
18 Yihudaa Asqqorootu bare iita oosuwan demmeedda miishshaan
gadiyaa shammeedda; sinthaw guufanniide kunddina, A uluu gidduwaappe
daaketteedda; A maraccii ubbaykka karew phulxxetti kesi aggeedda.
19 Yihudaa bolla haneeddawaa Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbay
siseedda; hewaa diraw, he gadiyaa barenttu qaalaan Akelddaamaa giide
suntheeddino; hewaa bilethay suuthaa gadiyaa giyaawaa.
20 Phexiroosi odiidde, “Ayissi gooppe, Mazimuriyaa Maxaafaan,
‘A golli mela atto;
ooninne hewaan de7oppo’
qassi
‘A sunthatethaakka haray akko’
geetettiide xaafetteedda.
21-22 Hewaa diraw, itti asay Godaa Yesuusa dendduwaa markkattanaw, nu-
unanna gakettanaw bessee; Yohaannisi xammaqeedda wodiyaappe doom-
miide, Yesuusi nuuppe saluwaa beedda wodii gakkanaassi, Godaa Yesuusi
nuunanna hametteedda wodiyaa ubbaan I nuunanna de7iyaawanttuppe
ittuwaa gidi sunthettanaw bessee.”
23 Hewaappe guyye ammaniyaa asay dooruwaassi Yosxxoosa giyaa
Barssaabaa geetettiyaa Yooseefanne Maatiyaasa laa77uwaa esseeddino.
24-25 Hewaappe guyyiyan, Xoossaa woossiidde, “Ubbaa wozanaa eriyaa
Godaw, Yihudaa Asqqorootu baresaa baanaw yeggiide beedda oosuwaanne
Yesuusi kiitteedda oosuwaa hadaraa akkanaadan, ha laa77u asatuwaappe
ittuwaa neeni dooreeddawaa nuuna bessa” yaageeddino.
26 Unttunttun saamaa yeggeeddino; saamay Maatiyaasa bollan wodhd-
hina, Maatiyaasi Yesuusi kiitteedda tammanne itti kiitettawanttunna pay-
detteedda.

2

Yesuusa Kaalliyaawanttu Bolla Geeshsha Ayyaanaa Wodhethaa

1 Phenxxeqostte * giyaa gallassay gakkeedda wode, ammaniyaawanttu
ubbatuu ittippe gidiide, ittisaa shiiqi de7ishshin,
2 wolqqaama gotuwaadan guummiyaa gunthay wozanaa aathennaan
saluwaappe yiide, unttunttu utteedda golliyaa ubbaa kumeedda.
3 Qassi tamaa lacuwaadan poddugiyaawe unttunttoo beettiide, shaaketti
shaaketti, unttunttu ubbaa bolla wodhdheedda.
4 Unttunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumiide, dumma dumma
qaalaan haasayana mala, unttuntta danddayissina, haasayaa
doommeeddino.
5 Sa7aan de7iyaa asaa zerethaa ubbaappe yiide, Xoossaw yayyiyaa ittippe
de7iyaa Ayihudatuu Yeerusalaamen de7iino.
6 Ha gunthaa siseedda wode, asay ubbay shiiqeedda; unttunttu barenttu
qaalaan qaalaan haasayishshin siseedda diraw, giyaawaa dhayeeddino.

1:20 Maz 69:25; 109:8 * **2:1** *Phenxxeqostte:* Ayihudiyaa asay Paasigaa Baalaa bonchchoodeppe ishatamu gallassay aadhdhi simmina bonchchettiyaa zarggaa qoychchaa baalaa geetettiyaawaa.
2:1 Wog 23:15-21; Zar 16:9-11

7 Asay ubbay maalalettiiddenne hawe oorathabaa giidde, “Be7ite; ha
haasayiyaawanttu ubbatuu Galiilaa asatuwaa gidikkinoo?
8 Yaatina, nuuni nu yeletteedda gade qaalaan unttunttu haasayishshin
waaniide siseettoo?
9 Nuuni Phartte asatuu, Meedoone asatuu, Elaameexe asatuu, laa77u
shaafatuwaappe gidduwan de7iyaawanttu, Yihudaan, Qaphphadooqiyan,
Phanxxoossan, Iisiyan,
10-11 Pirggiyan, Phinifiliyan, Gibxen, Qereena baggan de7iyaa Liibiyaa
woradatuwan de7iyaawanttu, Roomeppe yeedda immathatuu, Ayihudatuu,
Ayihudatethaw laametteedda nuuppe amareeddawanttu, Qarixxeese asat-
uunne, Arabiyaa asatuu, Xoossay ootheedda wolqqaama oosuwaa nu
qaalaan unttunttu haasayishshin siseeddo” yaageeddino.
12 Ubbaykka maalalettiide, yewuu barenttoo gelennaan ixxina barenttu
giddon, “Laa hawe waagiyaawee?” yaageeddino.
13 Shin hara asatuu ammaniyaawanttu bollan Qilliicciidde, “Hawanttu
ushiide mathotteeddino” yaageeddino.

Phexiroosa Haasayaa

14 Shin Phexiroosi, Yesuusi kiitteedda hara tammanne itti
kiitettowanttunna denddi eqqiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide,
unttunttoo hawaadan yaagi odeedda; “Ayihudatoo, qassi Yeerusalaamen
de7iyaa ubbatoo, taani odiyaawaa sisite. Hawe hinttenttoo eretto;
hinttenttu qoppiyaawaadan, hawanttu mathottibeykkino.
15 Ayissi gooppe, wonttaappe biro heezzu saate gidee.
16 Shin hawe Nabiyaa Iyu7eel haasayeeddawaa.
17 “I haasayiidde, ‘Xoossay hawaadan yaageedda;
wodiyaa wurssethaan hawaadan hananawaa.
Taani asaa ubbaa bollan ta Ayyaanaa gussana.
Hinttenttu attuma naanaynne hinttenttu macca naanay
timbbitiyaa odanawantta.
Hinttenttu wodalla naanaykka saxaa be7anawantta;
hinttenttu cimatuukka akumuwaa akumettanawantta.
18 He gallassatun ta attuma qoomatuwaa bollaninne
ta macca ashikkaratuwaa bollan
Taani Ta Ayyaanaa gussana.
Hewaappe guyye unttunttu timbbitiyaa odanawantta.
19 Qassi Taani bolla saluwan oorathabaa,
garssa sa7ankka malaataa bessana.
Suuthay, tamaynne shaariyaadan
kammeedda cuway de7ana.
20 Wolqqaamanne bonchcho gideedda Godaa gallassay
gakkanaappe kase away dhumaana;
agenaykka suuthaa malatana.
21 He wode hawaadan hananawaa;
Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne attana’
yaageedda.
22 “Israa7eeliyaa asatoo, ha qaalaa sisite; Naazireetiyaa Yesuusi
hinttenttu giddon Xoossay barenan ootheedda wolqqaama oosuwan,
oorathabaaninne malaatan hinttenttoo dhiishisseedda asa; hewaa
hinttenttukka eriita.

2:17 Iyu 2:28-32

23 Yesuusi hinttenttoo imettana mala, Xoossay kase bare sheniyaaninne
bare eraan bare qofaa qachchi wotheedda; yaatina, A hinttenttu na-
garanchchatuwaa kushiyan masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishissiide,
kaqissi wodhisseeddita.
24 Shin hayquu Yesuusa oyqqanaw danddayibeenna diraw, Xoossay
hayquwaa seelaa aappe dhayissiide, A dentheedda.
25 Ayissi gooppe, Daawite Yesuusabaa hawaadan yaageedda;
‘Taani metootennaadan,
Goday ta ushechchaan de7iyaa diraw,
taani ubba wode Godaa ta matan be7ay.
26 Hewaa diraw, ta wozanay nashetteedda;
ta inxxarssankka nashechchay kumeedda.
Qassi ta bollaykka lo77o de7ana giide,
nashechchaan naagee.
27 Ayissi gooppe, ta shemppuwaa
Si7ooliyan aggakka.
Qassi ne Geeshsha Na7aa anhaakka wooqethakka.
28 Neeni taana de7uwaa ogiyaa erssaadda.
Neeni taananna de7iyaawaan
taani darii nashettay’
yaageedda.
29 “Ishatoo, nu aawatuwa kaappuwaa Daawitebaa taani hinttenttoo
geeshshaade odanaw bessee; Daawite hayqqiide moogetteedda; A duufuu
hachche gakkanawukka nu matan de7ee.
30 Daawite Nabiyaa gideedda dirawunne Xoossay A naanaa zerethaappe
ittuwaa A kawutethaa oydiyaan utissanaw aw caaqqeeddawaa ereedda
diraw,
31 Kiristtoosa dendduwaa sinthaw xeelliide, ‘A shemppuu Si7ooliyan at-
tibeenna; A bollaykka wooqqibeenna’ giide odeedda.
32 “Xoossay Yesuusa hayquwaappe dentheeddawaassi nuuni ubbay
markka.
33 Hewaa diraw, Xoossay bareppe ushechcha baggan † A dhoqqu dho-
qqu udiide, aw Geeshsha Ayyaanaa immana geeddawaadan, Geeshsha
Ayyaanaa akkiide, hawaa hinttenttu ha77i be7iyaawaanne sisiyaawaa nu
bolla gusseedda.
34-35 Ayissi gooppe, Daawite bare huuphew saluwaa kesibeenna; shin
yaageedda;
‘Goday ta Godaa; “Taani ne morkketuwaa
neeni gediyaan yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw
hawaan taappe ushechcha bagganna utta” geedda’
yaageedda.
36 “Hewaa diraw, Xoossay masqqaliyaa bolla misimaariyan ha hint-
tenttu dhishiide kaqqeedda Yesuusa Godanne Kiristtoosa ootheeddawaa
Israa7eeliyaa asaa zerethay ubbay tumuppe ero” yaageedda.
37 Asay Phexiroosi geeddawaa siseedda wode, asaw wozanay daroppe
boshettina, Phexiroosanne Yesuusi kiitteedda haratuwaa, “Nu ishatoo,
yaatina nuuni ayaa udanee?” yaageeddino.
38 Phexiroosi unttuntta, “Hinttenttu nagaray atto geetettana mala, na-
garaappe simmiide, hinttenttu huuphiyan huuphiyan Yesuusi Kiristtoosa

2:25 Maz 16:8-11 **2:30** Maz 132:11; 2Sa 7:12-13 † **2:33** *ushechcha bagga:* Guussay bonchchuwaanne wolqqaa bessiyaa sa7aa. **2:34-35** Maz 110:1

sunthan xammaqettite. Xoossay immiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttu akkana.
39 Ayissi gooppe, Xoossay immana geedda qaalay hinttenttussa, hinttenttu naanatuwassanne Goday nu Xoossay barekko xeesiyaa haakuwaan de7iyaawanttu ubbaassa" yaageedda.
40 Phexiroosi unttunttoo qaalaa haraakka gujji markkattiide, "Ha wodiyaa geella asaappe hinttenttu huuphiyaa ashshite" yaagiide zoreedda.
41 Phexiroosi odeeddawaa akkeeddawanttu xammaqetteeddino; he gallassi heezzu sha77a gidiyaa asay ammaneeddino.
42 Unttunttu Yesuusi kiitteeddawanttu timirttiyaan, ittippetethaan ukithaa menthi miyaawaaninne Xoossaa woosan gencciino.

Ammaniyaa Asay Ishatethaaninne Ittippetethaan De7iyaa De7uwaa

43 Yesuusi kiitteeddawanttu kushiyan daro oorathabaynne malaatatuu oosettina, asaa ubbaa yashshay oyqqeedda.
44 Ammaneedda ubbatuu ittippe de7iino; qassi barenttoo de7iyaabaa ubbaakka ittippe shaakki akkeeddino.
45 Unttunttu barenttu gadiyaanne barenttoo de7iyaabaa zali77i zali77iide, oonanne koshsheedda keena miishshaa ubbaw shaakkeeddino.
46 Qassi ubba gallassi, itti wozanaa gidiide, Geeshsha Golliyaan paccennaan gakettiide, barenttu golle golle xeesettiide nashechchaaninne pashikka wozanaan qumaa miino.
47 Xoossaa galatiidde, asaa ubbaan sabetteeddino. Qassi Goday ammani attiyaawantta gallassi gallassikka unttunttu bolla gujjee.

3

Itti Wobba Bitani Paxeedda

1 Itti gallassi, Phexiroossinne Yohaannisi Xoossaa woossanaw uddupu saatiyaan Geeshsha Golliyaa beeddino.
2 Yelettoodeppe doommiide, gundda gidiide de7iyaa itti bitani Geeshsha Golliyaa geliyaa asaappe miishshaa woossanaw, ubba gallassi darii lo77a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyan asay afiide wothiyaawe de7ee.
3 He wobba bitani, Phexiroossinne Yohaannisi Geeshsha Golliyaa gelana hanishshin be7iide, miishshaa unttuntta woosseedda.
4 Phexiroosi Yohaannisanna A caddi xeelliide, "Nuukko haa xeella" yaageedda.
5 Wobba bitani unttunttuppe ittibaa akkanaw koyyiide, unttunttukko xeelleedda.
6 Shin Phexiroosi A, "Taw miishshay baawa; shin taw de7iyaabaa taani new immana; Naazireetiyaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan denddaade hametta" yaageedda.
7 Yaatiide, wobba bitaniyaa bare ushechcha kushiyan oyqqiide, pude dentheedda; ellekka A gediinne meeshi meqethay minnii aggeedda.
8 Bitani pude guppiide, denddi eqqeedda; yaanne haanne hametaa doommeedda. Hewaappe guyyiyan hamettiidde, guppiiddinne Xoossaa galatiidde, unttunttunna ittippe Geeshsha Golliyaa geleedda.
9 I hamettishshiinanne Xoossaa galatishshin, asay ubbay A be7eedda.
10 Yaatiide, miishshaa woossanaw darii lo77a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan utteeddawe A gideeddawaa akeekeeddino; I haneeddawaa be7iide maalaletteeddino.

Phexiroosi Geeshsha Golliyan Haasayeedda Haasayaa

11 Bitani Phexiroosanne Yohaannisa oyqqi utteedda wode, asay ubbay maalalettiide, Solomone baranddaa * giyaasan ittippe unttunttukko woxxeeddino.
12 Phexiroosi asaa be7eedda wode unttunttoo yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, ayissi hawoo maalalettiitee? Woy ayissi nuuna caddi xeelliitee? Nuuni nu wolqqaan woy Xoossaa malatiyaawaan ha bitaniyaa hametheeddawaa hinttenttoo malatii?
13 Abraahaamo Xoossay, Yisaaqa Xoossay, Yayiqooba Xoossay, nu aawatuwa Xoossay, hinttenttu aathi immeeddawaa Philaaxoosi billanaw qoppi utteedda wode, hinttenttu A sinthan, ‘Nuuni A erokko’ geedda bare Na7aa Yesuusa bonchcheedda.
14 Shin hinttenttu geeshshaanne xilluwaa, ‘Nuuni A erokko’ giide, shemppuwaa wodheeddawaa A diraa hinttenttoo billanaw Philaaxoosa woosseeddita.
15 De7uwaa immiyaawaa hinttenttu wodheeddita; shin Xoossay hayquwaappe A dentheeddawaassi nuuni markka.
16 Ha wobba bitaniyaa Yesuusa sunthaa wolqqay minisseedda; hinttenttu be7iyaawenne eriyaawekka I A sunthan ammaniyaawaan oosetteedda; ha hinttenttu ubbaa sinthan A hawaadan loytheeddawe, Yesuusa I ammaniyaawaa.
17 “Ha77ikka taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttukka hinttentta kaalliyaawanttudan, erennaan ootheeddawaa taani eray.
18 Shin Xoossay beni, nabatuwaa ubbatuwaa doonaan, ‘Kiristtoosi waayyettana bessee’ yaagiide odeedda; bare odeeddawaakka hewaadan poleedda.
19-20 Simmi Xoossay hinttenttu nagaraa maaranaadan, Godaa matappe ayyaanaa minotethaa wodii hinttenttoo yaanaadaaninne Xoossay Yesuusi Kiristtoosa kase hinttenttoo odettowaadan yeddanaadan, hinttenttu nagaraa paaxiide Xoossaakko simmite.
21 Xoossay geeshshaa gideedda bare nabatuwaa doonan benippe doommiide haasayeeddawaadan, ubbabay ooraxxiyaa wodii gakkanaw, Yesuusi saluwan gami77anaw bessee.
22 Muse, ‘Goday Xoossay, hinttenttu zariyaa giddoppe hinttenttoo taanaadan nabiyaa denthana; hinttenttu I giyaawaa ubbaa sisite.
23 He nabii odiyaawaa sisenna asay ooninne asaa giddoppe shaaketti dhayo’ yaageedda.
24 “Qassi Saameelappe doommiide, aappe kaalla denddeedda nabatuu ubbatuu, ha wodiyaabaa odeeddino.
25 Hinttenttu nabatuwaa naanaa; qassi Xoossay Abraahaamossi, ‘Sa7aan de7iyaa asaa ubbaa taani ne zerethaa bagganna anjjana’ yaagiide nu aawatuwanna caaqqeedda caaquwaa laattiyaa naanaa.
26 Xoossay hinttentta ubbatuwaa hinttenttu iita oosuwaappe zaariide anjjana mala, bare Qoomaa † denthiide, hinttenttoo koyro yeddeedda” yaageedda.

4

Phexiroossinne Yohaannisi Ayihudatuwaa Shanggatuwaa Sintha Shiiqeeddino

---

* **3:11** *Solomone baranddaa:* Geeshsha golliyaa away doliyaa sintha bagganna cora asay shiiqiyaa adussanne aako sa7aa. **3:22** Zar 18:15,18 **3:23** Zar 18:19 **3:25** Dom 22:18 † **3:26** *Qoomaa:* Xoossaa Aawuwan dooretteedda Na7aa.

1 Phexiroossinne Yohaannisi asaassi odishshin, qeesatuwaa kaappatuu,
Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa azaziyaawenne Saduuqaawanatuu,
2 unttunttu asaa tamaarissiyaa dirawunne hara asatuu hayquwaappe
denddanawoo markka gidana mala, Yesuusi hayquwaappe denddeed-
dawaa odeedda diraw, darii yilotiide, unttunttukko yeeddino.
3 Unttuntta oyqqiide, sa7ay omarssidiggo diraw wonttanaassi qasho golle
gelisseeddino.
4 Shin qaalaa siseeddawanttuppe coratuu ammaneeddino; attuma asaa
payduu ichcheshu sha77a keena gideedda.
5-6 Wonttetha gallassi, unttuntta mooddiyaawanttu, Ayihuda asaa
cimatuu, Muse higgiyaa tamaarssiyaawanttu, qeesatuwaa ubbatuwaa
kaappatuu Haanni, Qayaafi, Yohaannisi Iskkinddirinne qeesatuwaa
ubbatuwaa kaappatuwaa dabbatuu ubbay Yeerusalaamen shiiqeeddino.
7 Yesuusi kiitteeddawantta barenttu gidduwan essiide, “Ayaa wolqqaan
woy O sunthan hawaa hinttenttu ootheedditee?” yaagiide oochcheeddino.
8 He wode Phexiroosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, unttuntta
hawaadan yaageedda; “Asaa kaalethiyaawanttoo, Ayihuda asaa cimatoo,
9 hachche ha hargganchcha bitaniyaassi oosetteedda lo77o
oosuwaabaanne I waani paxeeddentto, hinttenttu nuuna oochchooppe,
10 masqqaliyaa bolla misimaariyan hinttenttu dhishiide kaqqina, Xoossay
hayquwaappe dentheedda Naazireetiyaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan ha
bitani paxiide, hinttenttu sinthaan eqqeeddawe hinttenttu ubbaassinne
Israa7eeliyaa asaa ubbaw eretto.
11 Golliyaa keexxiyaawanttu hinttenttu kadhiide ixxeedda tuussay gol-
liyaa ubbaa tookkiyaa koshshiyaa tuussaa gideedda.
12 Asay atotethaa Yesuusa bagganna demmanaappe attin, hara O bag-
gannanne demmenna; nuuni A sunthan oothanaw bessee; ayissi gooppe,
Xoossay saluwaappe garssan asaassi immeedda hara sunthay baawa”
yaageedda.
13 Shiiquwaa asay Phexiroossinne Yohaannisi xaleedda xalaa be7eedda
wode, unttunttu tamaaribeenna coo asaa gideeddawaa akeekiide maalalet-
teeddino; unttunttu Yesuusanna de7iyaawaakka ereeddino.
14 Qassi paxeedda bitani Phexiroossannanne Yohaannisanna eqqeed-
dawaa asay be7iide, giyaawaa dhayeeddino.
15 Shin Phexiroossinne Yohaannisi shiiquwaappe kare kesana mala asay
azaziide, bare giddon zorettiide,
16 “Ha asatuwaa ayaa udanee? Ayissi gooppe, unttunttu kushiyan ooset-
teedda wolqqaama malaatatuu Yeerusalaamen de7iyaa ubbaw beetteedda.
Nuuni hewaa erokko gaanaw danddayokko.
17 Shin yewuu asaw laalettenna mala, hawaappe sinthaw ha asatuu Yesu-
usa sunthaa oossinne odennaadan, minissiide unttuntta, ‘Hinttena erite’
goytte” yaageeddino.
18 Unttunttu xeesiide, Yesuusa sunthaa mulekka denthenaadaninne
aabaa tamaarissennaadan azazeeddino.
19 Shin Phexiroossinne Yohaannisi zaariide, “Xoossaw eeno giyaawaa
aggiide, hinttenttoo eeno giyaawe Xoossaa sinthan lo77enttonne ane hintte
pirddite.
20 Ayissi gooppe, nuuni be7eeddabaanne siseeddabaa odennaan agganaw
danddayokko” yaagiide shiiqeedda asaw odeeddino.

4:11 Maz 118:22

21 Shiiqeedda asay unttuntta muranaw gaasottiyaabay dhayina,
laa7ethuwaa darissi palumettiide, haneeddabaw asay ubbay Xoossaa
galatiyaa diraw, unttuntta billiide yeddeeddino.
22 He harggiyaappe pathiyaa malaatatuu aw oosetteedda bitani yelettood-
eppe laythay aw oytamuwaappe aadhdheedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttunne Hara Ammaniyaa Asatuu Dhuma Wode Woosseedda Woosaa

23 Phexiroossinne Yohaannisi bilettiide, barenttu dabbatuwakko biide,
qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatuu barentta geeddabaa ubbaa
unttunttoo odeeddino.
24 Unttunttu hewaa siseedda wode, itti wozana gidiide, Xoossaa hawaadan
yaagiide woosseeddino; "Ubbaa Mooddiyaa Godaw, saluwaa, sa7aa, ab-
baanne unttunttu giddon de7iyaa ubbabaa medhdheeddawoo,
25 Neeni New oothiyaa nu aawuwaa Daawite doonaan Geeshsha
Ayyaanan haasayaadde,
'Ayihuda gidenna asay ayissi yiloteeddee?
Qassi asay ayissi danbbennabaw maqqetteeddee?
26 Sa7aa kaatatuu giigetteeddino;
gadiyaa mooddiyaawanttu Godaa bollaninne
I okkeedda Kiristtoosa bolla ittippe denddeeddino'
yaagaade haasayaadda.
27 "Ayissi gooppe, Heeroodisinne Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Ayihuda
gidenna asaannanne Israa7eeliyaa asaanna, neeni okkeedda Kiristtoosa
ne Geeshsha Na7aa Yesuusa bolla denddanaw, ha katamaan shiiqeeddawe
tuma.
28 Qassi neeni ne wolqqaaninne ne sheniyaan hanana gaade qoppa utteed-
dabaa ubbaa oothanaw shiiqeeddino.
29 Ha77ikka Godaw, unttunttu naasiyaa xeella; nuuni neena kaal-
liyaawanttu, ne qaalaa kumentha qonccetethaan odanaadan, nuuna dand-
dayissa.
30 Pathanaw ne wolqqaa bessa; qassi ne Geeshsha Na7aa Yesuusa sunthan
oorathabaanne malaataa oosissa" giide woosseeddino.
31 Unttunttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, he unttunttu shi-
iqeeddasay qaaxxeedda. Unttunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumina,
Xoossaa qaalaa qonccetethaan odeeddino.

Koyro Ammaneedda Asatuwaa Ittipetethaa De7uwaa

32 Ammaniyaawanttu ubbatuu qofaaninne wozanaan ittuwaa
gideeddino. Unttunttu mehii ubbay ittippe de7iyaawaappe attin, barew
de7eeddabaa ooninne barenttubaa gibeenna.
33 Yesuusi kiitteeddawanttu Godaa Yesuusi hayquwaappe denddeed-
dawaa wolqqaama wolqqaan markkattiino; qassi Xoossay unttunttoo ub-
baw aadho keekatethaa darissiide immeedda.
34 Ammaniyaawanttu giddon metootanchchay ittuunne baawa; ayissi
gooppe, biittay woy golli de7iyaawanttu ubbatuu zali77iide, akkeedda mi-
ishshaa ahiide,
35 Yesuusi kiitteeddawanttussi immiino; he miishshay asaw
koshshiyaawaadan shaaketti, huuphiyan huuphiyan imettee.
36 Qophiroosa geetettiyaa saan yeletteedda Yooseefa giyaa Leewiyaa zarii
ittuu de7ee; A sunthaa Yesuusi kiitteeddawanttu Barnaabaasa geeddino.
Hewaa bilethay "Menthethiyaa Na7aa" giyaawaa.

4:24 Kes 20:21; Nah 9:6; Maz 146:6 **4:26** 2:1-2

37 Barnaabaasi barew de7iyaa gadiyaa zali77eedda miishshaa ahiide, Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

5

Hanaaniyaanne A Machchatti Saphphiiro

1 Itti Hanaaniyaa geetettiyaa bitani bare machchatti Saphphiirinna gadiyaa zali77eedda.

2 He zali77eedda miishshaappe bare machchatta erishshin ashshiide, attowaa Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

3 Shin Phexiroosi Hanaaniyaa, “Neeni Geeshsha Ayyaanaa cimmaade ne gadiyaa zali77eedda miishshaappe shaakka ashshana mala, xalahii ne wozanaan ayissi geleeddee?

4 Neeni zali77anaappe kase gadii newaa gidennee? Qassi neeni zali77a simminakka miishshay neessa gidennee? Yaatina, hawaa malabaa oothanaw ayissi ne wozanaan qoppaaddii? Neeni Xoossaw worddotowaappe attin, asaw worddotabeykka” yaageedda.

5 Hanaanii he qaalaa siseedda man77iyankka kunddiide hayqqi aggeedda; hewaa siseedda ubbay daro yayyeedda.

6 Wodalla asatuu soy geliide, A anhaa xaaxiide, karew kesi A moogeeddino.

7 Heezzu saate gidowaappe guyyiyan, Hanaaniyaa machchatta hewaa erennaan de7aadde gelaaddu.

8 Phexiroosi izo, “Hinttenttu gadiyaa hanni keena miishshaan zali77eedditee? Ane taw oda” yaageedda.

Iza, “E hanni keena miishshaan zali77eeddo” yaagaaddu.

9 Phexiroosi mishiratto, “Neeninne ne asinay Godaa Ayyaanaa paaccanaw ayissi zoretteedditee? Be7a; ne asinaa moogeedda asatuu karen de7iino; ne anhaakka unttunttu kare kessana” yaageedda.

10 Mishiratta he man77iyankka Phexiroosa gediyaa matan kunddaade hayqqaa aggaaddu; wodalla asatuu geliyaa wode hayqqeeddawunno demmiide, kare kesseeddawaappe guyye, izi asinaa duufuwaa matan moogeeddino.

11 Ammaniyaa asaa ubbaynne hewaa siseedda hara asay ubbay darii yayyeedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Kushiyan Oosetteedda Oorathabatuwanne Maalalissiyaawantta

12 Yesuusi kiitteeddawanttu daro malaataanne oorathabaa asaa giddon oothiino; ammaniyaa ubbatuu Solomone baranddaan ittippe shiiqiino.

13 Hara asaappe unttunttunna gakettanaw haray atto ittuunne xalibeenna; shin asay unttuntta bonchchee.

14 Ammaniyaa attuma asaynne macca asay kasewaappe coray Godaassi gujettee.

15 Hewaa diraw, asay hargganchchatuwaa shanchchamaaninne saleenan qeri tookkiide, Phexiroosi hewaanna aadhdhiyaa wode haray atto, aw kuwenttonne unttunttuppe ittuwaa ittuwaa bollanna aadhdhana mala, katamaa ogiyaa doonaa kessiide wothee.

16 Qassi cora asay Yeerusalaame matan de7iyaa katamatuwaappe harganchchatuwanne iita ayyaanan oyqetteedda asatuwaa akki yeeddino; ubbatuukka paxeeddino.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Bolla Yedesay Denddeedda

17 Hewaappe simmina qeesatuwaa kaappuunne aananna de7iyaa
Saduqaawanatuu ubbatuu Yesuusi kiitteeddawantta daro qanaatiide,
unttunttu bolla denddeeddino.
18 Qassi Yesuusi kiitteeddawantta oyqqiide, ubba asaa qachchiyaa gol-
liyaan yeggeeddino.
19 Shin Godaa kiitanchchay qamma qasho golle penggiyaa dooyyiide,
Yesuusi kiitteeddawantta kare kessiide,
20 “Hinttenttu biide, Geeshsha Golliyan eqqiide, ha ooratha de7uwaa
qaalaa ubba asaw odite” yaageedda.
21 Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa siseedda wode, wonttumaathaan
Geeshsha Golliyaa geliide, tamaarssanaw doommeeddino.
Qassi qeesatuwaa kaappuunne aananna de7iyaawanttu yiide, shiiqeedda
asaanna Israa7eeliyaa cimatuwaa ubbatuwaa ittippe xeesiide, Yesuusi kiit-
teeddawantta barenttu sintha ahana mala, wottaaddaratuwaa qasho golle
kiitteeddino.
22-23 Shin wottaaddaratuu qasho golle biide, Yesuusi kiitteeddawantta
demmibeykkino; guyye simmiide shiiqeedda asaw, “Nuuni biyaa wode
qasho golle kariyaa daro minissi qachchina, naagiyaawanttukka peng-
giyaan eqqeeddawantta demmeeddo; shin nuuni qasho golliyaa dooyyiyaa
wode, golle garssan haray atto itti asaynne baawa” yaageeddino.
24 Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa kiittiyaawenne qeesatuwaa
kaappatuu hewaa siseedda wode, “Hawe waanuwashshaa? Qassi gidini aye
hananddeeshsha?” yaagiide hirggeeddino.
25 Hewaappe guyyiyan, itti bitani unttunttukko yiide, “Be7ite; qasho
golliyaan hintte qachcheedda asatuu Geeshsha Golliyan eqqiide, asaa
tamaarissiino” yaagiide unttunttoo odeedda.
26 Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa azaziyaawe wottaad-
daratuwaanna biide, Yesuusi kiitteeddawantta aheedda; shin unttunttu
barentta asay shuchchan caddanawantta giide yayyeedda diraw, unttuntta
loddaan aheeddino.
27 Unttunttu Yesuusi kiitteeddawantta ahiide, hewaa shiiqeedda shang-
guwaa sinthan essina, qeesatuwaa kaappuu unttuntta,
28 “Hinttentta nuuni he bitaniyaa sunthan tamaarissenna mala minissiide
azazibeykkoo? Be7ite; hintte timirttiyaa Yeerusalaame katamaa ubbaa
gatheeddita; qassi he bitaniyaa shemppuwaan nuuna oythanaw qoppiita!”
yaagiide oochcheedda.
29 Phexiroossinne Yesuusi kiitteedda haranttu zaariide yaageeddino; “Nu-
uni asaw azazettanaappe Xoossaw azazettanaw bessee.
30 Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, hintte wodheedda
Yesuusa nu aawatuwa Xoossay hayquwaappe dentheedda;
31 Israa7eelatuwassi nagaraappe simaanne nagaraa atto guussaa Yesu-
usi immana mala, Xoossay mooddiyaawaanne ashshiyaawaa A oothiide,
bareppe ushechcha baggan dhoqqu dhoqqu ootheedda.
32 Hewaassi nuuni markka; qassi Xoossay barew azazettiyaawanttussi
immeedda Geeshsha Ayyaanaykka markka” yaageeddino.
33 Shiiqeedda asay hewaa siseedda wode, daro yilotiide, Yesuusi kiitteed-
dawantta wodhanaw qoppeeddino.
34 Shin asaa ubbaan daro bonchchetteedda Gamaaliyaala geetettiyaa,
higgiyaa tamaarissiyaa itti Parisaawii, shiiquwaan denddi eqqiide, Yesuusi
kiitteeddawanttu guutha wodiyaa kare kesana mala
35 azaziide hewaan shiiqeedda asaa hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa
asatoo, hintte ha asatuwaa oothana qoppiyaawaan hinttentta naagite.

36 Ayissi gooppe, hawaappe kase wodiyaan Tewodaasa geettettiyaawe barena wolqqaama giide denddeedda; denddina oyddu xeetu gidiyaa asatuu aananna gaketteeddino; shin A wodhina, A kaalleedda ubbatuukka laalettiide, maaddenna asa gidiide atteeddino.
37 Hewaappe guyyiyan, asay paydettiyaa wode, Galiilaa Yihuday denddiide, daro asaa paannuwaa udiide kaaletheedda; shin aakka wodhina, A kaalleedda asay ubbay laaletteedda.
38 “Ha77ikka taani hinttenttoo oday; ha asatuwaappe shaakettite; unttuntta bochchoppite. Ayissi gooppe, ha qofaynne ha oosuu asay ootheeddawaa gidooppe dhayana.
39 Shin ha qofaynne ha oosuu Xoossaappe yeeddawaa gidooppe, hintte unttuntta dhayissanaw danddaykkita; ooni eri hawaa haniide Xoossaanna hintte iitettennaadan” yaageedda.
40 Hewaappe guyye shiiqeedda asay Gamaaliyaala zoriyaa akkiide, Yesuusi kiitteeddawantta xeesiide, lissuwan shocisseeddino; hewaappe guyyiyan unttuntta, “Yesuusa sunthaa laa7ethuwaa ubbakka denthoppite” gi billiide yeddeeddino.
41 Yesuusa sunthaa diraw, unttunttu ugatiidde yeellatanaw bessiyaabaa qoppeedda diraw, shangguwaa sinthaappe nashettiide keseeddino.
42 Unttunttu ubba gallassi Geeshsha Golliyaaninne asaa soyin Yesuusi, Kiristtoosa gideeddawaa tamaarissiyaawaanne odiyaawaa yaa gujjeeddino.

6

Woosa Golliyaa Maaddiyaa Laappu Asatuu Dooretteeddino

1 He wode, kaalliyaawanttu payduu dari dari biishshin, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuunne Yihudaan de7iyaa Ayihudatuu walaqetteeddino; ayissi gooppe, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuu, “Ubba gallassi gishettiyaa qumaan nu asinay hayqqo maccawanttu naaqettiino” yaageeddino.
2 Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuu woosa golle asaa ubbaa xeesiide, hawaadan yaageeddino; “Nuuni Xoossaa qaalaa odiyaawaa aggiide, qumaa gishanaw nuussi bessenna.
3 Ishatoo, lo77a geetettiyaawantta Geeshsha Ayyaanaynne aadho eratethay kumeedda laappu asatuwaa hintte giddoppe doorite; nuuni qassi unttuntta ha oosuwaassi sunthana.
4 Shin nuuni Xoossaa woosaaninne qaalaa oduwan minnana” yaageeddino.
5 Yesuusi kiitteeddawanttu haasayeedda haasayay asaa ubbaa nashechcheedda; hewaappe guyye, ammanuunne Geeshsha Ayyaanay kumeedda Isxxifaanoosa, Piliphphoosa, Phirookoroosa, Niqaaroona, Ximoona, Pharimeenanne Ayihudatuwaa ammanuwan geleedda Anxxookiyaa Niiqolaawoosa dooreeddino.
6 Yaatiide Yesuusi kiitteeddawanttu sinthaan unttuntta essina, Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiyaa unttunttu bolla wotheeddino.
7 Xoossaa qaalay aakki aakki beedda; kaalliyaawanttu payduwaan Yeerusalaamen darissi dari dari beedda; qassi cora qeesatuukka ammaneeddino.

Woosa golliyaa Kaalethiyaa Isxxifaanoosi Oyqetteedda

8 Aadho keekatethaynne wolqqay kumeedda Isxxifaanoosi, asaa giddon oorathabaanne wolqqaama malaataa oothee.

9 Aylletethaappe keseedda asaa giyaa Ayihuda ammaniyaawanttuppe,
Qereenappe, Iskkinddiriyaa asatuwaappe, Kilqqiyaappenne Iisiyappe
yeedda itti itti asatuu denddiide, Isxxifaanoosanna palumetteeddino.
10 Shin Isxxifaanoosi aadho eratethaaninne Ayyaanaan haasayiyaawaa
digganaw danddaybeykkino.
11 He wode unttunttu, “Muse bollanne Xoossaa bolla I boriyaa qaalaa
haasayishshin siseeddo” giyaa worddo asatuwaa shammeeddino.
12 Asaa ubbaa, cimatuwaanne Muse higgiyaa tamaarissiyaawantta han-
qqetheeddino; Isxxifaanoosakko yiide A oyqqiide, shiiqeedda asaakko
ahina,
13 A bolla xeeseedda worddo markkatuu, “Ha bitani ha Geeshsha Gol-
liyaanne Muse higgiyaa boriyaawaa awudenne aggenna.
14 Ayissi gooppe I, ‘Hawe Naazireetiyaa Yesuusi ha Geeshsha Golliyaa
kolana; Muse nuussi immeedda higgiyaakka laammana’ yaagishshin, nuuni
siseeddo” yaageeddino.
15 Shiiquwaan utteedda asay ubbay Isxxifaanoosa akeekiide xeelliyaa
wode, A som77i kiitanchchaa som77iyaa malatee.

7

Isxxifaanoosa Haasayaa

1 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Isxxifaanoosa, “Hawe tumee?” yaagi-
ide oochcheedda.
2 Isxxifaanoosi “Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawatoo, sisite!
Nu aawuwaa Abraahaamo biro Kaaraane baanaappe kase Masiphphex-
oomiyan de7ishshin, bonchcho Xoossay aw beettiide,
3 ‘Ne biittaappenne ne dabbatuwaappe shaakettaade, taani neena
bessiyaa gadiyaa ba’ yaageedda.
4 He wode Abraahaamo Kaladaawatuu gadiyaappe kesiide, Kaaraanen
de7anaw beedda. A aabbu hayqqeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A ha
gade hintte ha77i de7iyaasaa aheedda.
5 I ha gadiyaappe haray atto, gediyaan yedhdhiyaa sa7aakka Abraa-
haamossi immibeenna; shin aw na7ay dhayooppekka, Xoossay A, ‘Taani
newunne neeppe guyyiyan, ne zerethaw ha gadiyaa laata oothaade im-
mana’ yaageedda.
6 Xoossay Abraahaamossi, ‘Ne zaratuu hara gadiyan de7ana; yaani oyddu
xeetu laythaw unttunttu aylletananne naaqettana.
7 Shin taani ne zerethaa mooddiyaa asaa bolla pirddana; hewaappe
guyyiyan, unttunttu he gadiyaappe kesiide, hawaan taw goyinnana’
yaageedda.
8 Xoossay Abraahaame zerethay qaxxarettana mala aananna caaqqina,
Yisaaqa I yeliide, hosppuntha gallassi qaxxareedda; Yisaaqi Yayiqooba
qaxxarina, qassi Yayiqoobi tammanne laa77u aawatuwa kaappatuwaa
qaxxareedda.
9 “Aawatuwaa kaappatuu Yooseefa qanaatiide, Gibxe gadiyaassi ayl-
letanaadan, A zali77eeddino; shin Xoossay aananna ittippe de7ee.
10 Xoossay waayyiyaa ubbaappekka A kesseedda; qassi Gibxe kaatiyaa
sinthankka nashshuwaanne aadho eratethaa aw immeedda; Gibxe kaatii
Yooseefossi Gibxe gadiyaanne bare golliyaa ubbaa mooddanaadan, sun-
thatethaa immeedda.

7:2 Dom 12:1 **7:4** Dom 11:31; 12:4 **7:5** Dom 12:7; 13:15; 15:18; 17:8 **7:6** Dom 15:13-14 **7:7** Kes 3:12 **7:8** Dom 17:10-14; 21:2-4; 25:26; 29:31–35:18 **7:9** Dom 37:11,28; 39:2,21 **7:10** Dom 41:39-41

11 “Gibxe gadiyaaninne Kanaane gadiyan ubbaan koshay geliide, cora
asaa metootheedda; he gaasuwaan nu aawatuu qumaa demmibeykkino.
12 Yayiqoobi Gibxe gadiyan kathay de7iyaawaa sisiide, nu aawatuwaa
koyro yaa yeddeedda.
13 Laa7ethuwaa buussan Yooseefo bare ishatuwaassi eretteedda; qassi
Gibxe kaatiikka Yooseefo zariyaa ereedda.
14 Yooseefo bare aawuwaa Yayiqoobinne bare dabbu ubbay mulekka laap-
pun tammanne ichcheshu asay barekko yaana mala, kiittiide xeegisseedda.

15 Yayiqoobi Gibxe gadiyaa wodhdhiide hayqqeedda; nu aawatuukka
yaani hayqqeeddino.
16 Untttunttu anhay hewaappe Sekeema geetettiyaa gadiyaa tookettiide,
yaani Abraahaamo Hamoora naanaappe daro biraan shammeedda duu-
fuwan moogetteedda.
17-18 “Shin Xoossay Abraahaamossi immana geeddawe polettiyaa wodii
gakkana matina, Yooseefa erenna hara kaatii Gibxe gadiyan denddana
gakkanaassi, asay dari dari beedda.
19 He kaatii nu zariyaa cimmiide, guutha naanay hayqqana mala, kare
unttuntta kessi olanaadan, nu aawatuwa un77etheedda.
20 “Muse yeletteeddawe he wode; Xoossaa sinthan I daro lo77o na7aa
gideedda; bare aawuwaa golliyaan heezzu agenaa gakkanaassi dicceedda.

21 Muse wora oletteedda wode, Gibxe kaatiyaa naatta demmaade bare
na7aadan A dichchaaddu.
22 Muse Gibxatuwaa aadho eratethaa ubbaa tamaariide, qaalaaninne
oosuwan wolqqaama asa gideedda.
23 “Shin Musew yelettoodeppe laythay oytamuwaa kumeedda wode, bare
ishatuwaa, Israa7eeliyaa asatuwaa be7anaw bare wozanaan qoppeedda.
24 Isra7eelatuwappe ittuwaa Gibxeppe ittu naaqqishshin be7iide, he Is-
raa7eeliyaa maaddeedda; he naaqqeedda Gibxe bitaniyaa wodhiide, A
haluwaa kesseedda.
25 Muse bare ishatuwaa bare bagganna Xoossay ashshana haniyaawaa
unttunttu akeekeeddino giide qoppeedda; shin unttunttu akeekibeykkino.
26 “Wonttetha gallassi laa77u Israa7eeliyaa asatuu ittu ittuwaanna wad-
hettiyaawantta demmiide, unttuntta sigethanaw koyyiide, ‘Asatoo, ishatuu
hinttenttu ayissi ittu ittuwaa naaqqiitee?’ yaageedda.
27 “Shin he bare shooruwaa naaqqiyaawe Musa, ‘Neena nu bolla mood-
diyaawaanne daannaa udiide, suntheeddawe oonee?
28 Neeni zino Gibxe bitaniyaa wodheeddawaadan, taanakka wodhanaw
koyyay?’ yaagiide, Musa karew sugi yegeedda.
29 Muse hewaa siseedda wode Gibxeppe kesiide, Midiyaama gadiyan bete
gidi de7iidde, laa77u attuma naanaa yaani yeleedda.
30 “Godaa kiitanchchay oytamu laythaappe guyyiyan, Siinaa Deriyaa
matan de7iyaa bazzuwaa buuran eexxiyaa tamaa lacuwaa giddon Musew
beetteedda.
31-32 Muse bare be7eeddawoo maalalettiide, akeeki xeellanaw buuraa
mataan I shiiqide7ishshin, Godaa qaalay, ‘Taani ne aawatuwa Xoos-
saa, Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide
Musekko yeedda. Muse yashshaa kokkoriide, xeellanaw xalibeenna.

7:11 Dom 42:1-2 **7:13** Dom 45:1,16 **7:14** Dom 45:9-10,17-18; 46:27 **7:15** Dom 46:1-7; 49:33 **7:16** Dom 23:3-16; 33:19; 50:7-13; Iya 24:32 **7:17-18** Kes 1:7-8 **7:19** Kes 1:10-11,22 **7:20** Kes 2:2 **7:21** Kes 2:3-10 **7:23** Kes 2:11-15 **7:29** Kes 18:3-4 **7:30** Kes 3:1-10

33 “Goday Musa, ‘Neeni eqqeedda biittay geeshsha gidiyaa diraw, ne
gediyaan de7iyaa caammaakka kessa.
34 Taani Gibxen de7iyaa Ta asaa waayyiyaa geeshsha be7aade, qassi
unttunttu ooliyaakka sisaade, unttuntta ashshanaw wodhdhaaddi. Ha77i
haa ya. Taani neena Gibxe kiittana’ yaageedda.
35 “He Musa Israa7eelatuu; ‘Neena nuuna mooddiyaawaanne daannaa
udiide suntheeddawe oonee?’ yaagiide ixxeeddino; buuraa giddon aw
beetteedda kiitanchchan mooddiyaawaanne ashshiyaawaa gidana mala,
Xoossay A kiitteedda.
36 He Muse Israa7eelatuwaa Gibxe gadiyan Zo7o Abbaaninne mela
biittaan, oytamu laythaw oorathabaanne malaataa oothiide, Gibxeppe
kaaletheedda.
37 “Israa7eeliyaa asaassi, ‘Xoossay taana dentheeddawaadan, hintte
zariyaa giddoppe ta mala nabiyaa hinttenttoo denthanawaa’ yaageeddawe
he Musa.
38 I Israa7eeliyaa asaa maabaraanna ittippe mela biittaan de7eeddawaa;
I nu aawatuwannanne Siinaa Deriyaa bollan barew haasayeedda ki-
itanchchaanna ittippe de7eedda. Yaatiide Xoossaappe de7uwaa qaalaa
nuussi immanaw akkeedda.
39 “Musew nu aawatuu azazettanaw dosibeykkino; shin gede A sugi oliide,
guyye Gibxe simmanaw amotteeddino.
40 Qassi Aaroona, ‘Nuuna kaalethiyaa xoossatuwaa nuussi medhdha;
ayissi gooppe, ha nuuna Gibxeppe aheedda Muse waaneeddentto nuuni
erokko’ yaageeddino.
41 Miizzaa Maraa malatissiide, he wode eeqaa ootheeddino; he eeqaassi
yarshshuwaa yarshshiide, barenttu kushii ootheedda oosuwan nashetteed-
dino.
42 Shin Xoossay unttunttoo zokkiyaa zaareedda; unttunttu saluwaa
xoolinttiyaassi goyinnanaadan, unttuntta aggeedda; nabatuwaa maxaafan,
‘Israa7eeliyaa asatoo, oytamu laythaa
asay baynna saan shukkeedda mehiyaanne yarshshuwaa
taw yarshsheedditee?
43 Hinttenttu hinttenttoo goyinnanaw
ootheedda eeqatuwaa, Molooka dunkkaaniyaanne
Refaana giyaa hintte xoossaa xoolinttiyaa tookkeeddita.
Taani hinttentta Baabilooneppe
hini bagga yeddana’
geetettiide xaafetteedda.
44 “Muse bare be7eeddawaa malatissiide, Goday aw odeeddawaadan
medhdheedda markkaa dunkkaanii nu aawatuwassi mela biittaan de7ee.

45 Qassi nu aawatuu dunkkaaniyaa barenttu aawatuwappe kaallaan akki-
ide, Xoossay kase yedersseedda Ayihuda gidenna asaa biittaa oyqqeedda
wode, Iyyaasunna gelisseeddino; he dunkkaanii Daawite de7iyaa wodii
gakkanawukka hewaan de7eedda.
46 Daawite Xoossaan sabetteedda; qassi Yayiqooba, Goday de7ana golliyaa
keexxanaw Xoossaa woosseedda.
47 Shin aw golliyaa keexxeeddawe Solomona.
48-50 “Shin nabii,

7:35 Kes 2:14 **7:36** Kes 7:5; 14:21; Pay 14:33 **7:37** Zar 18:15,18 **7:38** Kes 19:1–20:17; Zar 5:1-33 **7:40** Kes 32:1 **7:41** Kes 32:2-6 **7:43** Amo 5:25-27 **7:44** Kes 25:9,40 **7:45** Iya 3:14-17 **7:46** 2Sa 7:1-16; 1Od 17:1-14 **7:47** 1Ka 6:1-38; 2Od 3:1-17

‘Goday, “Saluu ta kawutethaa oydiyaa;
sa7aykka ta gedi yedhdhiyaasaa.
Yaatina, taw ayaa mala golliyaa keexxanitee?
Woy taani shemppanasay haqanee?
Ha ubbabaa ta kushiyan medhdhabeykkitaa?” yaagee’
geeddawaadan, Ubbaappe Bolla Xoossay asay keexxeedda golliyaan de7enna.
51 “Hinttenttu aybe morggii mino asee? Hinttenttu wozanay Xoossaa qaalaa akkanaw aybe dammeeddawee? Hinttenttu haythaykka waani tulleeddee? Ubba wode Geeshsha Ayyaanaassi azazettennan ixxiita.
52-53 Nabatuwan hinttenttu aawatuu yederssibeennawe oonee? Xoossaa Na7ay Xilluu yaanawaa kasetiide odeeddawanttakka wodheeddino. Ha77i hinttenttukka kiitanchchatuwaa kushiyaappe Xoossaa higgiyaa akkiide azazettibeennawanttu, Xilluwaa aathi immiide wodheeddita” yaageedda.

Isxxifaanoosa Shuchchan Dechchiide Wodheeddino

54 Unttunttu hewaa siseedda wode, barenttu wozanaan Isxxifaanoosassi daro yiillotiide, barenttu menttershshaa sa77iide naasseeddino.
55 Shin Isxxifaanoosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, saluwaa pude caddi xeelliide, Xoossaa bonchchuwaanne Yesuusi Xoossaappe ushechcha baggan eqqeeddawaa be7eedda.
56 Yaatiide, “Xeellite, taani saluu dooyettina, Asaa Na7ay Xoossaappe ushechcha baggan eqqeeddawaa be7ay” yaageedda.
57 Kooshshaa dhoqqu oothi waassiidde, barenttu haythaa tucciide, ittippe gidi aakko woxxeeddino.
58 Katamaappe gaxaa A kessiide, shuchchan caddeeddino. Markkatuukka barenttu mayuwaa kessiide, itti Saa7oola geetettiyaa wodallaa matan wotheeddino.
59 Isxxifaanoosi, “Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwaa akka” yaagiide xeegishshin, unttunttu shuchchan A dechchiino.
60 He wode I gulbbatiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw, ha nagaraa unttunttoo atto ga” yaageedda. Hewaa giinnee hayqqi aggeedda.

8

Saa7ooli Ammaniyaa Asaa Yedersseedda

1 Saa7ooli Isxxifaanose hayquu lo77a gi akkeedda. He gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaama yederssuu denddeedda; Yesuusi kiitteeddawanttuppe attin, ammaniyaawanttu ubbatuu Yihudaa gadiyaaninne Sammaariyaa gadiyan laaletteeddino.
2 Xoossaa asatuu Isxxifaanoosa moogeeddino; qassi aw daro yeekkeeddino.
3 Shin Saa7ooli ammaniyaa asaa dhayissanaw baaxetee; ubbaa golliyaa geli geliide, attuma asaanne macca asaa goochchi goochchiide, qasho golle yeddee.

Wonggalaa Mishiraachchuu Sammaariyan Odetteedda

4 Laaletteedda ammaniyaawanttu qaalaa odiidde, ubbasaa beeddino.
5 Piliphphoosi Sammaariyaa katamaa wodhdhiide, Kiristoosabaa asaassi odeedda.
6 Cora asay Piliphphoosi geeddawaa darissi akeekiide siseedda; I oothiyaa malaataakka be7eedda.

7:48-50 Isa 66:1-2 **7:51** Isa 63:10

7 Ayissi gooppe, iita ayyanatuu kooshshaa dhoqqu oothi haasayiidde, cora
asaappe keseeddino; qassi cora sileeddawanttunne wobbatuu paxeeddino.
8 He katamaan asay daro nashetteedda.
9 Shin Simoona geetettiyaa itti bitani kase, barena wolqqaama gi kaayi-
iddi, Sammaariyaa asaa, “Laa hawe aybe oorathabee” giissiidde he kata-
maan de7eedda.
10 Guuthatethaappe doommiide, woggatethaa gakkanaw, asay ubbay,
“Xoossaa wolqqay daro wolqqaamay hawaa” giide aabaa sisee.
11 Daro wodiyaappe doommiide, kaayuwan Sammaariyaa asaa “Laa hawe
ayba oorathabee” giisseedda diraw, asay aabaa sisee.
12 Shin Piliphphoosi Xoossaa kawutethaabaanne Yesuusi Kiristtoosa sun-
thaabaa attumawanttussinne maccawanttussi mishiraachchuwaa odiidde,
unttunttu aabaa ammaniide xammaqetteeddino.
13 Qassi Simoonikka bare huuphew ammaniide xammaqetteeddawaappe
guyyiyan, Piliphphoosanna ittippe de7iidde, oosettiyaa malaataanne Xoos-
say ootheedda wolqqaama malaataa be7iide maalaletteedda.
14 Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen de7iyaawanttu, Sammaariyaa asay
Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseedda wode, Phexiroosanne Yohaannisa
unttunttukko yeddeeddino.
15 Phexiroossinne Yohaannisi wodhdhiide, ammaniyaawanttu Geeshsha
Ayyaanaa akkana mala, unttunttoo Xoossaa woosseeddino;
16 ayissi gooppe, Sammaariyaa asatuu Godaa Yesuusa sunthan xinqqataa
xalalaa xammaqetteeddawaappe attin, unttunttuppe ittuwaa bollaninne
Geeshsha Ayyaanay wodhdhibeenna.
17 He wode Phexiroossinne Yohaannisi barenttu kushiyaa unttunttu bolla
wothowaappe guyyiyaan unttunttu Geeshsha Ayyaanaa akkeeddino.
18 Yesuusi kiitteeddawanttu barenttu kushiyaa unttunttu bolla wothina,
unttunttoo Geeshsha Ayyaanay imetteeddawaa Simooni be7eedda wode,
Phexiroosassinne Yohaannisassi miishshaa ahiide,
19 “Taanikka ta kushiyaa wothiyaa ubbay Geeshsha Ayyaanaa akkana
mala, ha maataa tawukka immeerikkitee” yaageedda.
20 Shin Phexiroosi aw hawaadan yaageedda; “Neeni Xoossaa imotaa
miishshaan shammanaw qoppeedda diraw, ne miishshay neenanna coo
dhayo.
21 Ne wozanay Xoossaa sinthan suure gidenna diraw, new hawaan gishuu
baawa.
22 Yaatowaappe guyyiyaan ha ne wozanaa iita qofaa diraw, nagaraappe
simma; ooni eri ne wozanaan de7iyaa iita qofaa Xoossay atto gaanenttonne
Xoossaa woossa.
23 Ayissi gooppe, neeni daro qanaatiyaa oyqqaade nagaraa qashuwan
de7iyaawaa taani be7ay” yaageedda.
24 Hewaappe guyye Simooni Phexiroosassinne Yohaannisassi zaariide,
“Hinttenttu geeddawaappe ittibaynne taana gakkenna mala, hintte taw
Xoossaa woossite” yaageedda.
25 Phexiroossinne Yohaannisi markkatteeddawaappenne Godaa qaalaa
odeeddawaappe guyyiyan, guyye Yeerusalaame simmeeddino; yaatiide
Sammaariyan de7iyaa daro qeeri katamatuwaan mishiraachchuwaa
qaalaa odeeddino.

Piliphphoosi Tophphiyaa Asaa Gideedda Shuufaa Xammaqeedda

26 Godaa kiitanchchay Piliphphoosa, “Denddaade Yeerusalaameppe
Gaaza afiyaa asi baynna mela sa7aa ogiyaakko ba; he ogii away kesiyaasaa
xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagganna de7ee” yaageedda.

27 Piliphphoosi denddiide beedda. Hinddeko geetettiyaa Tophphiyaa
kaatattissi biittaa mooddiyaa I miishshaa ubbaakka naagiyaa Tophphiyaa
asa gideedda itti shuufay de7iyaawe goyinnanaw Yeerusalaame beedda.
28 Paray goochchiyaa gaariyaan uttiide, Yeerusalaameppe guyye simmi-
ide, nabiyaa Isiyaasa maxaafaa nabbabee.
29 Geeshsha Ayyaanay Piliphphoosa, “He gaariyaakko shiiqaade ittippe
gida” yaageedda.
30 Piliphphoosi woxxi yiide, nabiyaa Isiyaasa maxaafaa shuufay nab-
babishshin sisiide A, “Neeni nabbabiyaawaa akeekay?” yaageedda.
31 Shuufay, “Taw odiide akeekissiya asay baynnaan waaniide akeekettii?”
yaageedda; qassi barenanna gaariyaan kesiide uttana mala, Piliphphoosa
woosseedda.
32 Shuufay nabbabiyaa maxaafay
“Dorssaadan I shukettanaw laagettee.
Dorssa maray bare isikiyaa
qanxxiyaawaa sinthan co77u giyaawaadan,
ikka bare doonaa pokibeenna.
33 I kawusheeddawaadan aw xillo pirdday dhayeedda.
Yesuusa de7uu ha sa7aappe pude akettidiggeedda diraw,
A zariyaabaa oonee odanawe?”
yaageedda.
34 Shuufay zaariide Piliphphoosaw, “Nabii hawaa oowaa odii? Barebaa
odiyee woy hara asaabaa odii? Taw odaarikkii” yaageedda.
35 Piliphphoosi zaariide, Xoossaa maxaafaa I nabbabiyaasaappe doommi-
ide, Yesuusabaa mishiraachchuwaa qaalaa aw odeedda.
36 Unttunttu ogiyaa oyqqi biidde, haathay de7iyaasaa gakkeeddino; shu-
ufay, “Haathaa hawaa be7a; xammaqettiyaawaa taana diggiyaawe ayee?”
yaageedda.
37 Piliphphoosi A, “Neeni ne kumentha wozanaappe ammanooppe, dand-
dayaa” yaageedda.
I zaariide, “Yesuusi Kiristtoosi Xoossaa Na7aa gidiyaawaa taani am-
manay” yaageedda.
38 Gaari eqqana mala shuufay azazina, inne Piliphphoosi laa77atuu duge
wodhdhiide, haathaan gelina Piliphphoosi A xammaqeedda.
39 Unttunttu haathaappe gaxaa keseedda wode, Godaa Ayyaanay Piliph-
phoosa liphphi udiide, afi aggeedda; laa7ethuwaa shuufay Piliphphoosa
be7ibeenna; shin bare ogiyaa nashettiide beedda.
40 Piliphphoosi bare huuphew Azoxxoosan de7iyaawaa ereedda; qassi
Qiisaariyaa yaana gakkanawukka, katamaa ubbaan yuuyyiidde mishi-
raachchuwaa qaalaa odee.

9

Saa7ooli Kiristtoosan Ammaneedda
(Kit 22:6-16; 26:12-18)

1 Shin Saa7ooli Godaa kaalliyaawantta wodhanaw manddiide, qeesat-
uwaa ubbatuwaa kaappuwaakko beedda.
2 Yaatiide Godaa ogiyaa kaalliyaa asatuwaa maccawanttanne
attumawantta demmooppe, qachchiide Yeerusalaame ahanaw, Damasqqon
de7iyaa Ayihuda woosa golletoo dabidaabbiyaa xaafanaw A woosseedda.

8:33 Isa 53:7-8

3 I biidde, Damasqqo katamaa gakkana matoode, qoppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu A yuushshuwaa ubbaani poo7eedda.
4 Saa7ooli sa7aan kunddi uttina, “Saa7oolaa Saa7oolaa, ayissi Taana waayissay?” giyaa qaalaa siseedda.
5 Saa7ooli, “Ta Godaw, neeni oonee?” yaagiide oochcheedda.
Yesuusikka, “Taani neeni yederssaadde de7iyaa Yesuusa.” yaageedda.
6 Shin Saa7ooli kokkoriiddinne maalalettiidde, “Ta Godaw, taani ayaa oothanaadan koyyay?” yaageedda.
Goday A, “Denddaade katamaa gela; neeni oothanaw bessiyaabay new yaani odettanawaa” yaageedda.
7 Saa7oolanna ogiyaan biyaa asatuu aynne haasayennan eqqi aggiide, kooshshaa sisiino; shin oonanne be7ibeykkino.
8 Saa7ooli sa7aappe denddina, A ayfii doyetteedda wode, aynne xeellanaw danddayibeenna; hewaa diraw, unttunttu A kushiyaa oyqqi goochchiidde, Damasqqo gelisseeddino.
9 Heezzu gallassa gakkanawukka I xeellibeenna; aynne mibeenna; ayaanneekka ushibeenna.
10 Damasqqon itti Hanaaniyaa giyaa kaalliyaawe de7ee; Goday saxaan A, “Hanaanew” yaageedda.
Hanaanii, “Ta Godaw, hawaan de7ay” yaageedda.
11 Goday A, “Denddaade Suure geetettiyaa ogiyaa baade, Yihudaa soyin itti Saa7oola giyaa Xersseeseppe yeedda bitaniyaa koyya; ayissi gooppe, I woossee.
12 Qassi Hanaaniyaa giyaa bitani geliide, Saa7ooli laa7enthuwaa xeellanaadan, bare kushiyaa A bolla wothiyaawaa saxaan be7eedda” yaageedda.
13 Hanaanii zaariide, “Ta Godaw, Yeerusalaamen ne geeshsha asaa bolla he bitani ay keena iitabaa ootheeddentto, taani daro asaappe sisaaddi.
14 Qassi Damasqqon ne sunthaa xeesiyaawantta ubbaa qachchanaw, qeesatuwaa kaappatuu aw maataa immeeddino” yaageedda.
15 Shin Goday A, “Saa7ooli Ayihuda gidenna asaa sinthan, kaatatuwaa sinthaaninne Israa7eeliyaa asaa sinthan, Ta sunthaa erissanawunne Taw oothanaadan dooretteedda miishshaa gidiyaa diraw, neeni ba.
16 Ayissi gooppe, Ta sunthaa diraw, I ayikeenaa waayyettanaw bessintto, Taani A bessana” yaageedda.
17 Hanaanii biide, soy geliide, bare kushiyaa Saa7oola bolla wothiide, “Ta ishaw Saa7oolaa, neeni yiyaa ogiyaan new beetteedda Yesuusi, neeni xeellana malanne Geeshsha Ayyaanay neenan kumana mala, taana kiitteedda” yaageedda.
18 Ellekka, ayentto poquwaa malay Saa7oola ayfiyaappe wodhdhina, Saa7ooli laa7enthuwaa xeelleedda; qassi denddiide xammaqetteedda.
19 Qumaa miide minetti, Damasqqon de7iyaa kaalliyaawanttunna amareedda gallassaa gami77eedda.

Saa7ooli Damasqqon Tamaarisseedda

20 Ellekka, “Yesuusi Kiristtoosi Xoossaa Na7aa” yaagiide, Ayihuda woosa golletuwaan qaalaa odeedda.
21 Hewaa siseedda ubbay maalalettiide, “Hawe Yeerusalaamen Yesuusa sunthaa xeesiyaawantta dhayissiyaawaa gidennee? Qassi unttuntta qachchiide, qeesatuwaa kaappatuwaa sintha afanaw yibeenneeyee?” yaageeddino.

22 Shin Saa7ooli qaalaa odiyaa oduu minni minni beedda; Yesuusi qassi Kiristtoosa gidiyaawaakka I akeekissiide odeedda diraw, Damasqqon de7iyaa Ayihudatuu aw zaariyaawaa dhayeeddino.
23 Cora gallassaappe guyyiyan, Ayihudatuu shiiqiide, Saa7oola wodhanaw zoretteeddino.
24 Shin Ayihudatuu barena wodhanaw qoppowaa Saa7ooli siseedda; unttunttu A wodhanaw qammanne gallassi katamaa penggiyaa naagiino.
25 Shin kaalliyaawantta A qamma afiide, dirssaa huuphiyaanna taayyiyaan duge wotheeddino.

Saa7ooli Yeerusalaamen Tamaarisseedda

26 Saa7ooli Yeerusalaame gakkeedda wode, kaalliyaawanttunna ittippe gakettanaw shiiqi be7eedda; shin kaalliyaawaa I gideeddawaa ubbay ammanennaan ixxiide, aw yayyeeddino.
27 Shin Barnaabaasi Saa7oola Yesuusi kiitteeddawanttukko afeedda; ogiyaan Godaa I waaniide be7eeddentto, aw Goday wooti haasayeeddenttonne qassi Saa7ooli Damasqqon Yesuusa sunthan yayyennaan wooti qaalaa odeeddentto, unttunttoo geeshshiide odeedda.
28 Saa7ooli Yeerusalaamen yuuyyiiddenne Godaa Yesuusa sunthan yayyennaan qaalaa odiidde, Yesuusi kiitteeddawanttunna ittippe de7eedda.
29 Qassi Saa7ooli Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuwaanna haasayeenne palumettee; shin unttunttu A wodhanaw koyyeeddino.
30 Ishatuu hewaa sisiide, Saa7oola duge Qiisaariyaa afiide, Xersseese yeddeeddino.
31 Yihudaan, Galiilaaninne Sammaariyan ubbaan de7iyaa ammaniyaa asatuu sarotethaan de7eeddino; qassi minneeddino; Godaassi yayyiyaawaaninne Geeshsha Ayyaanaa maaduwan geemettiidde, payduwankka dari dari beeddino.

Phexiroosi Lidiyaninne Yoophphen Tamaarisseedda

32 Phexiroosi ubbasan yuuyyiidde, Liidaan de7iyaa geeshsha asatuwaakko qassi wodhdheedda.
33 Yaatiide hewaan hosppun laythaa siliide, arssaan gisiide de7iyaa itti Eeniyaa giyaa bitaniyaa demmeedda.
34 Phexiroosi Eeniyaa, “Eenaw, Yesuusi Kiristtoosi neena pathee; denddaade ne hiixaa yegga” * yaageedda. Hewaappe guyye ellekka denddi eqqeedda.
35 Liidaaninne Saaroonan de7iyaa asay ubbay Eeniyaa be7iide, Godaakko simmeeddino.
36 Yoophphe katamaan itti Xaabito geetettiyaa ammanewunna de7aw; Xaabito guussay Giriike qaalaan Dorqqo giyaawaa. Iza bare de7eedda wodiyaa ubbaan lo77obaa oothaaddenne hiyyeesaa maaddaadde de7aw.
37 He wode iza harggaade hayqqina, asay izi anhaa meecciide, pooqiyaa pude kessiide gisisseedda.
38 Liiday Yoophphessi mata; kaalliyaawanttu Phexiroosi Lidiyan de7iyaawaa Yoophphen sisiide, “Hayyanaa nuukko ellekka yaarikkii” yaagiyaa kiitaa laa77u asatuwaa bolla aakko kiitteeddino.
39 Hewaappe guyye Phexiroosi denddiide, unttunttunna bi gakkina, pooqiyaa pude A kessiide, kifiliyaa gelisseeddino. Asini baynna am77e maccawanttu ubbay yeekkiiddenne Dorqqa unttunttunna de7iyaa wode

* **9:34** *hiixaa yegga:* Hawaa guussay meetettiyaabaa giigissa guussaa.

ootheedda qamishatuwanne mayatuwaa ubbaa Phexiroosa bessiidde, A yuushshuwaan yuuyyi aadhdhiide eqqeeddino.

40 Phexiroosi unttuntta ubbaa kare kessiide, gulbbati Xoossaa woosseedda; qassi anhaakko simmiide, “Xaabitee, dendda” yaageedda; Xaabitakka bare ayfiyaa dooyya Phexiroosa be7aade, dhoqqa uttaaddu.

41 Phexiroosi izo bare kushiyan maaddiide, denthi esseedda; hewaappe guyyiyan, ammaniyaawanttanne asini baynna am77e maccawantta xeesiide, paxeeddawunno unttunttoo immeedda.

42 Ha yewuu Yoophphe katamaa ubbaan laalettina cora asay Godaa ammaneeddino.

43 Phexiroosi Yoophphen itti Simoona giyaa galbbaa qaaciyaawaanna daro wodiyaa gami77eedda.

10

Phexiroosanne Qornneliyoosa

1 Qiisaariyaan “Xaalatuwaa Olaa asatuwaa” geetettiyaa olanchchatoo itti xeetatuwaa kaappuu Qornneliyoosa giyaawe de7ee.

2 Qornneliyoosi Xoossaa loythiide ammaniyaa asanne, bare soy asaa ubbaanna ittippe Xoossaassi goyinniyaa asa; Ayihuda hiyyeesaakka I daro maaddee; qassi Xoossaa ubba wode woossee.

3 Itti gallassi uddupu saatiyaa heeran, “Qornneliyoosa” giide xeesiyaa Xoossaa kiitanchchay barekko gelishshin, Qornneliyoosi saxaan geeshshiide be7eedda.

4 Qornneliyoosi yayyiide, kiitanchchaa caddi xeelliide, “Ta Godaw, I ayee?” yaageedda.

Kiitanchchay zaariide, hawaadan yaageedda; “Ne woosaynne neeni hiyyeesaa maaddiyawe Xoossaa sinthan hassayettanaw saluwaa beedda.

5 Ha77i Yoophphe asaa kiittaade, Phexiroosa geetettiyaa Simoona ahissa.

6 Phexiroosi abbaa doonan de7iyaa galbbaa qaaciyaa Simoona gollen imathatethaani utteedda; neeni oothanaw bessiyaawaa I new odanawaa” yaageedda.

7 Qornneliyoosi barew odeedda kiitanchchay biina, bare qoomatuwaappe laa77atuwaanne Xoossaassi goyinniyaa bareppe shaakettenna wottaaddaratuwaappe ittuwaa xeesiide,

8 unttunttoo ubbabaa odiide, unttuntta Yoophphe kiitteedda.

9 Wonttetha gallassi unttunttu biide, Yoophphe katamaakko matishshin, Phexiroosi usuppun saatiyaa heeran golliyaa bollan dembbayiide ootheeddasaa Xoossaa woossanaw keseedda.

10 Qassi koshattiide, qumaa maanaw koyyeedda; shin qumay ka77ishshin, saxaa be7eedda.

11 Saluu dooyettina, wolqqaama mayuwaa malatiyaabay oyddu bagganna oyqettiide, sa7aan wodhdhishshin, Phexiroosi be7eedda.

12 Hewaan oyddu gediyaanna de7iyaa mehii, do7ay, shooshshay, zariinne kafuu ubbay de7ee.

13 “Phexiroosaa, dendda eqqaade shukka ma” giyaa qaalay aakko yeedda.

14 Shin Phexiroosi, “Ta Godaw, hanenna! Taani tunabaanne sheneyiyaabaa ubbakka ma erikke” yaageedda.

15 Qassi laa7enthuwaa, “Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunissoppa” giyaa qaalay aakko yeedda.

16 Heezzu gede hewaadan geedda; hewaappe guyyiyan, ellekka he wolqqaama mayuwaa malatiyaawe pude saluwaa aketti aggeedda.

17 Phexiroosi bare be7eedda saxaa bilethay ayaa gidanddeeshsha? Yaagiide, bare wozanaa giddon, “Laa hawe ayee?” giishshin, Qornneliyoosi kiitteedda asatuu Simoona golli de7iyaasaa koyyiidde, A penggiyaan eqqeeddino.
18 Barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Phexiroosa geetettiyaa Simoona giyaa imathay hewaan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.
19 Phexiroosi saxaan be7eeddabaa akeekanaw qofaan sheekkide7ishshin, Geeshsha Ayyaanay A, “Be7a, heezzu * asatuu neena koyyiino;
20 denddaade wodhdha; Taani unttuntta kiitteedda diraw, sidhennaan unttunttunna ba” yaageedda.
21 Phexiroosi asatuwaakko wodhdhiide, “Hinttenttu koyyiyaawe taana. Ayaa akkana yeedditee?” yaageedda.
22 Unttunttu, “Xoossaassi yayyiyaa xilluu Ayihuda asaa ubbaan daro bonchchetteedda xeetatuwaa kaappuwaa Qornneliyoosi, neena bare soy afissiide, qaalaa neeppe sisana mala, Xoossaa geeshsha kiitanchchay aw odeedda” yaageeddino.
23 Phexiroosi asatuwaa immatha udi shoobbanaw soy mokkeedda.
Wonttetha gallassi, denddiide unttunttunna beedda; Yoophphe katamaan de7iyaa ishatuwaappe ittu ittu aananna ittippe beeddino.
24 Wonttetha gallassi, Qiisaariyaa gakkeeddino; Qornneliyoosi bare dabbatuwanne bare laggethatuwaa ittippe xeesi shiishshiide, Phexiroosa naagee.
25 Phexiroosi gelana hanishshin, Qornneliyoosi aananna gakettiide, A sinthan kunddiide, aw goyinneedda.
26 Shin Phexiroosi, “Dendda! Taanikka ta huuphew asa” yaagiide A dentheedda.
27 Phexiroosi Qornneliyoosanna haasayiidde, soy geleedda; I geliyaa wode cora asay shiiqeeddawaa demmiide,
28 asaa, “Ayihuda asay hara zariyaanna ittippetethaan de7anaw, woy gakettanaw woga gidennawaa hintte huuphew eriita; shin taani oonanne tunaa woy sheneyiyaabaa geenna mala, Xoossay taana besseedda.
29 Hewaa diraw, hintte taw kiittina, palumay baynnaan yaaddi. Ha77i, ‘Taana ayissi ahisseedditee?’ yaagaade hinttentta oochchay” yaageedda.
30 Qornneliyoosi hawaadan yaageedda; “Taani hachche oyddu gallassaappe kase ha saatiyaan udduppu saatiyaa woosaa ta soyin Xoossaa woossishshin, pholqqiyaa mayuwaa mayyeedda asay ta sinthaan eqqiide,
31 taana, ‘Qornneliyoosa, Xoossay ne woosaa siseedda; neeni hiyyeesaa maaddiyaawaakka hassayeedda.
32 Simmi asaa Yoophphe kiittaade, Simooni Phexiroosa giyaawaa xeesissa; Simooni Phexiroosi Simoona giyaa galbbaa qaacciyaawaa gollen abbaa doonaan imathatethaa utteedda’ yaageedda.
33 Hewaa diraw, taani neekko ellekka kiittaaddi; neeninne yaadde loythaadda; simmi neeni nuussi odanaw Xoossay neena azazeeddawaa ubbaa sisanaw ha77i nuuni ubbay hawaan Xoossaa sinthan de7eetto” yaageedda.

Phexiroosa Haasayaa

34-35 Phexiroosi haasayaa hawaadan yaagi doommeedda; “Xoossay asaa som77iyaa xeellenna; shin gade ubbaan barew yayyiyaawaanne xillo oosuwaa oothiyaawaa galatiyaawaa taani tumu akeekaaddi.

* **10:19** *heezzu:* Itti itti maxaafatuu coraa giino; itti maxaafay laa77uu yaagee. **10:34-35** Zar 10:17

36 Xoossay asaa ubbaa Godaa, Yesuusi Kiristtoosa bagganna, sarotethaa odiidde, ha wonggalaa mishiraachchuwaa Israa7eeliyaa asaassi kiitteeddawaa hinttenttu eriita.
37 Yohaannisi qaalaa odeedda xinqqataappe guyyiyan, Galiilaappe doommiide, Yihudaa gadiyaa ubbaan haneeddawaa hintte eriita.
38 Xoossay Naazireetiyaa Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne wolqqaan kuntheedda; Xoossay aananna de7iyaa diraw, lo77obaa I oothiiddinne xalahiyaa kaappuwaassi moodetteedda ubbaa pathiidde yuuyyeedda.
39 "Ayihuda gadiyaaninne Yeerusalaamen I ootheedda ubbabaassi nuuni markka. Unttunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, A wodheeddino.
40 Shin Xoossay heezzenthiyaa gallassan hayquwaappe A denthiide besseedda.
41 Xoossay koyro dooreedda markkatuwaa nuuna, A besseeddappe attin, asaa ubbaa gidenna; hayquwaappe I denddeeddawaappe guyyiyan, nuuni aananna meeddonne usheeddo.
42 Xoossay wonggalaa mishiraachchuwaa asaassi nuuni odanawunne, paxa de7iyaawanttu bollaninne hayqqeeddawanttu bollan pirddanaw I suntheeddawe Yesuusa gideeddawaa nuuni markkattanaw nuuna azazeedda.
43 Xoossay aani ammaniyaa ubbaa nagaraa A sunthan atto gaanawaa nabatuu ubbatuu markkattiino" yaageedda.

Ayihuda Gidenna Asatuu Ammaniide Geeshsha Ayyaanaa Akkeeddino

44 Phexiroosi biro he yewuwaa odishshin, qaalaa sisiyaa ubbaa bolla Geeshsha Ayyaanay wodhdhii aggeedda.
45 Phexiroosanna Yoophpheppe yeedda, ammaniyaa qaxxaretteedda Ayihuda ubbatuu Ayihuda gidennawanttu bollankka Geeshsha Ayyaanaa imotay gukkeedda diraw maalaletteeddino.
46 Ayissi gooppe, unttunttu dumma dumma qaalaan haasayishshiininne Xoossaa darotethaa sabbishshin siseeddino.
He wode Phexiroosi zaariide,
47 "Hawanttu qassi nuunaadan Geeshsha Ayyaanaa akkeeddawanttu xammaqettennaadan, haathaa unttuntta digganaw danddayiyaawe oonee?" yaageedda.
48 Unttunttu Yesuusi Kiristtoosa sunthan xammaqettana mala, unttuntta azazeedda; hewaappe guyyiyan, unttunttu barenttunna amareedda gallassaa uttana mala, A woosseeddino.

11

Phexiroosi Ayihuda Gidenna Asaappe Ammaneeddawanttu Soy Ayaw Geleeddentto Odeedda

1 Yesuusi kiitteeddawanttunne Yihudaa ubbaan de7iyaa ishatuu, Ayihuda gidennawanttukka Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseeddino.
2 Phexiroosi Yeerusalaame beedda wode, qaxxaretteedda asatuu aananna palumettiidde,
3 A, "Neeni qaxxarettibeennawanttukko gelaade, unttunttunna qumaa maadda" yaageeddino.
4 Shin Phexiroosi haneeddawaa koyruwaappe doommiide, maaran maaran hawaadan yaagiide odeedda;
5 "Taani Yoophphe katamaan Xoossaa woossishshin, taani ayyaanaani gidaade saxaa be7aaddi; wolqqaama mayuwaa malatiyaawe oyddu bagganna oyqettiide, saluwaappe wodhdhiide, taakko yeedda.

6 Hewaa gidduwaa taani cadda xeelliyaa wode, oyddu gedi de7iyaa
mehiyaa, du7aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa be7aaddi.
7 Qassi, 'Phexiroosaa, dendda; shukka ma' giyaa qaalaa taani sisaaddi.
8 "Shin taani, 'Ta Godaw, hanenna! Tunabay woy sheneyiyaabay ubbakka
ta doonaakko shiiqi erenna' gaaddi.
9 "Qaalay saluwaappe laa7ethuwaakka, 'Xoossay geeshsheeddawaa neeni
tunaa gooppa' yaagiide taw zaareedda.
10 "Hewe heezzu gede hanina, wurssethaan ubbabay saluwaa pude
gooshetteedda.
11 He man77iyankka heezzu asatuu Qiisaariyaappe taakko kiitettiide,
taani de7iyaa golliyaa gakki aggeeddino.
12 Taanikka sidhennaani unttunttunna baana mala, Geeshsha Ayyaanay
taw odeedda. Qassi ha usuppun ishatuu Yoophpheppe taananna Qiisaariyaa
biina, nuuni Qornneliyoosa soy geleeddo.
13-14 Kiitanchchay bare soyin eqqiide barena, 'Phexiroosa geetettiyaa
Simoona xeesanaw asaa Yoophphe kiitta; neeninne ne golle asay ubbay at-
tiyaa qaalaa I new odanawaa' geeddawaa Qornneliyoosi wooti siseeddentto,
nuussi odeedda.
15 "Taani haasayanaw doommiyaawan Geeshsha Ayyaanay koyro nu bolla
wodhdheeddawaadan, unttunttu bollaakka wodhdhii aggeedda.
16 Goday, 'Yohaannisi haathaan xammaqeedda; shin hinttenttu Geeshsha
Ayyaanaan xammaqettanita' yaageedda qaalaa taani hassayaaddi.
17 Xoossay nuussi Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaneeddawanttussi im-
meedda imotaa malaa Ayihuda gidennawanttookka qassi immooppe, simmi
Xoossaa digganaw taani oonee?" yaageedda.

Ammaniyaawanttu Kiristtaane Geetetteeddino

18 Unttunttu hawaa siseedda wode barenttu palumaa aggiide, "Yaatina,
Xoossay Ayihuda gidennawanttukka qassi nagaraappe simmiide
de7anaadan, unttuntta qaadeedda" yaagiide Xoossaa galateeddino.
19 Isxxifaanoosa bolla gakkeedda waayyiyaa geeduwan laaletteedda
ammaniyaawanttu qaalaa Ayihudatuwaa xalalaappe attin, haraassi it-
tuwaassinne odennaan, Pinqqe, Qophiroosanne Anxxookiyaa gakkanaw
yuuyyeeddino.
20 Shin Qophiroosappenne Qereenappe yeedda itti itti ammaniyaa asatuu
Anxxookiyaa biide, Godaa Yesuusa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde,
Giriike asaassikka * odeeddino.
21 Godaa wolqqay unttunttunna de7ee; qassi cora asay ammaniide, Go-
daakko simmeeddino.
22 Ha yewuu Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaa asaassi sisettina, am-
maniyaa asay Barnaabaasa Anxxookiyaa kiitteedda.
23 Barnaabaasi Anxxookiyaa beedda wode, Xoossaa aadho keekatethaa
oosuwaa be7iide nashetteedda; unttunttu ubbay Godan barenttu kumentha
wozanaappe minni de7anaadan, unttuntta zoreedda.
24 Ayissi gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanaynne ammanuu
kumeedda lo77o asaa; he gaasuwan cora asay Godaakko yeeddino.
25 Hewaappe guyyiyan, Barnaabaasi Saa7oola koyyanaw Xersseese
beedda.
26 Yaatiide Saa7oola demmeedda wode, Anxxookiyaa aheedda. Barn-
naabaasinne Saa7ooli ammaniyaa asaanna itti laythaa kumenthaa uttiide,

* **11:20** *Griike asaa:* Hawaa guussay Griike qaalaa haasayiyaa Ayihude woy hara asaa.

cora asaa tamaarisseeddino; kaalliyaawanttu Anxxookiyan Ammaniyaa asaa geetettiide, koyro xeesetteeddino.

27 Nabatuu Yeerusalaameppe Anxxookiyaa he wode wodhdheeddino.

28 Unttunttu giddoppe Agaaboosa giyaawe denddiide, sa7aa ubbaan wolqqaama koshay denddanawaa Ayyaanaa wolqqaan timbbitiyaa odeedda; hewe haneeddawe Qalawudeyoosa kawutethaa wodiyaana.

29 Kaalliyaawanttu huuphiyan huuphiyan barenttu wolqqaa keena mi-ishshaa kessiide, Yihudaan de7iyaa barenttu ishatuwaassi maaduwaa yeddanaw qofaa qachcheeddino.

30 Unttunttu hewaadan oothiide, miishshaa Barnaabaasa bollaninne Saa7oola bolla woosa golle cimatoo yeddeeddino.

12

Woosa Gollen Wolqqaama Iita Yedesay Doommeedda

1 Kaatiyaa Heroodise * he wode woosa golle asaappe amareeddawantta waayissuwaa doommeedda.

2 Yohaannisa ishaa Yayiqooba mashshaan wodhisseedda.

3 Hewe Ayihudatuwaa nashechcheeddawaa be7iide, gujji Phexiroosakka oyqqeedda; hewe Maagage Ukithaa Baalaa bonchchiya gallassatuwana.

4 Phexiroosa oyqqiide qachcheedda. Paasigaa Baalaa Bonchchiya gallassatuwaappe guyyiyan, gade asaa sintha aathanaw qoppiide, oyddu oyddu wottaaddaratuu A naaganaadan, tammanne usuppun wottaaddaratuwaassi aathiide immeedda.

5 Hewaa diraw, Phexiroosi qasho golliyaan naagettee; shin woosa golle asay aw minissiide Xoossaa woossee.

Kiitanchchay Phexiroosa Qasho Golleppe Kesseedda

6 Heroodise Phexiroosa asaa sintha aathanaw qoppanaappe kase qamma, Phexiroosi laa77u santhalataan qashettiide, laa77u wottaadaratuwaappe gidduwan gemi77isheedda; naagiyaawanttukka qasho golle penggiyaan eqqiide naagiino.

7 Akeekennaan de7ishshin, Godaa kiitanchchay hewaan eqqi aggeedda; qasho gollenkka poo7uu poo7ii aggeedda. Kiitanchchay Phexiroosa miyyiyaa dechchi beegothiide A, “Elle dendda” yaageedda; he man77iyankka santhalatay A kushiyaappe wodhdhii aggeedda.

8 Kiitanchchay A, “Ne suriyaa dancca; ne caammaakka wotha” yaagina, Phexiroosi hewaadan ootheedda; kiitanchchay, “Ne mayuwaa mayyaade taana kaalla” yaageedda.

9 Phexiroosi qasho golliyaappe kesiide, kiitanchchaa kaalleedda; aw saxaa be7iyaawaa malateeddappe attin, kiitanchchay oothiyaabay tuma gideeddawaa eribeenna.

10 Kiitanchchaynne Phexiroosi koyro wottaaddaraappenne laa7entho wottaaddaraappe aadhdhiide, katamaa afiyaa birataa penggiyaakko gakkeeddino; penggiikka unttunttoo barekka dooyetti aggeedda; unttunttu kesiide itti ogiyaanna biishshin, kiitanchchay ellekka Phexiroosappe shaaketti aggeedda.

11 Phexiroosi barena gakkeeddabaa akeekiide, “Taana Goday bare kiitanchchaa kiittiide, Heroodisa kushiyaappenne Ayihuda asay naagi utteedda ubbabaappe ashsheeddawaa ha77i tumu eraaddi” yaageedda.

---

* **12:1** *Heroodisa:* Hawaa guussay Heroodise Agriiphpha koyruwaa gidiide, Paalestine giyaa gadiyaa ubbaa mooddiyaawaa. Hewenneekka wogga Heroodise heezzetha yeletaa. **12:4** Kes 12:1-27

12 I hewaa akeekeedda wode, cora asay ittippe shiiqiide Xoossaa woossiyaasaa, Marqqoossa giyaa Yohaannisa dayi Mayraami soy
13 biide penggiyaan xeesina, itti Roodo giyaa ashikkaratta dooyyanaw yaaddu.
14 Rooda Phexiroosa qaalaa gideeddawaa ereedda wode, barena nashechchina, penggiyaa dooyyennan guyye woxxaadde, Phexiroosi karen eqqeeddawaa asaassi odaaddu.
15 Asay izo, “Hanne, neeni gooyaa” yaageedda. Rooda Phexiroosa gideeddawaa geeshshaade odaaddu. Unttunttu, “Hewe A kiitanchchaa” † yaageeddino.
16 Shin Phexiroosi karen xeesiide aggennaan ixxina, asay kariyaa dooyyi, A be7iide maalaletteeddino.
17 Shin unttunttu co77u gaana mala, Phexiroosi bare kushiyan xorssiide, Goday qasho golliyaappe A wooti kesseeddentto, unttunttoo qonccissi odiide, “Hawaa Yayiqoobassinne ‡ ishatuwaassi § odite” giide, kesi harasaa beedda.

Heroodisa Hayquwaa

18 Sa7ay wontteedda wode, Phexiroosi haqa bidiggeeddentto giina wottaaddaratuwaa giddon daro walassay keseedda.
19 Heroodise Phexiroosa koyyishshin, I dhayeedda wode, naagiyaawantta qoriide, unttuntta wodhana mala azazeedda; hewaappe guyyiyan, Yihudaappe Qiisaariyaa wodhdhiide, hewaan amareedda wodiyaa utteedda.
20 Heroodise Xiiroosa asaassinne Sidoonaa asaassi loythi hanqqetteedda; unttunttu gade asay kathaa Heroodisa gade asaappe demmiyaa diraw, unttunttu ittippe gidiide, A golliyaa kaappuwaa Bilasxxoosa barenttu bagga oothiide, sigettana mala woossanaw Heeroodisakko beeddino.
21 Heroodise sunthetteedda gallassi, bare kawutethaa mayuwaa mayyiide, kawutethaa oydiyan uttiide, asaassi haasayeedda.
22 Asay, “Hawe Xoossaa qaalaa; asaa qaalaa gidenna” yaagiide kooshshaa dhoqqisside haasayeedda.
23 Heroodise Xoossaa bonchchibeenna diraw, he man77iyankka Godaa kiitanchchay A dechchina, guxuniyan meetettiide, hayqqi aggeedda.
24 Shin Xoossaa qaalay dicceenne dar dar bee.
25 Barnnaabaasinne Saa7ooli barenttu oosuwaa poliide, Marqqoossa giyaa Yohaannisa barenttunna akkiide, Yeerusalaameppe simmeeddino.

13

Barnnaabaasinne Saa7ooli Geeshsha Ayyaanay Doorina, Tamaarissanaw Kiitetteeddino

1 Anxxookiyan de7iyaa ammaniyaa asaa giddon nabatuunne tamaarssiyaawanttu de7iino; unttunttukka Barnaabaasa, Karethaa giyaa Simoona, Qereenappe yeedda Luuqiyoosa, gadiyaa mooddiyaa Heroodisanna * dicceedda Minaahanne Saa7oola.
2 Unttunttu Godaassi goyinnishshinanne xoomishshin, Geeshsha Ayyaanay, “Taani xeeseedda oosuwaassi Barnnaabaasanne Saa7oola taw dummayite” yaageedda.

---

† **12:15** *A kiitanchchaa:* A naagiyaa kiitanchchaa gidennaan aggenna guussaa. ‡ **12:17** *Yayiqooba:* Godaa ishaa. § **12:17** *ishatuwaassi:* Ammaniyaa haratuwaassi. * **13:1** *Heroodisa:* Herood Anttiphaasa geetettiyaa wogga Heroodise na7aa. Hewenneekka Galiilaa giyaa gadiyaa mooddiyaawaa. Luq 3:1 xeellite.

3 Unttunttu xoomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiyaa Barnaabaasa bollaninne Saa7oola bollan wothiide, unttuntta yeddeeddino.

Barnnaabaasinne Saa7ooli Qophiroosa Beeddino

4 Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay unttuntta kiittina, Seeluuqiyaa wodhdheeddino; hewaappe wonggiriyaan geliide, Qophiroosa haathaani doodetteeddasaa beeddino.

5 Unttunttu Silmaana gakkiide, Ayihuda woosa golletuwaan Xoossaa qaalaa odeeddino; unttuntta maaddanaw Yohaannisi † unttunttunna de7ee.

6 Unttunttu Qophiroosa haathaan doodetteedda sa7aa ubbaa Phaafu gakkanaw yuuyyiide, nabiyaa itti worddanchchaa, Ayihuda asaa Bar-Yesuusa giyaa shareechchuwaa demmeeddino.

7 He sharechchuu gadiyaa mooddiyaa Sarggiyoosa Phawuloosa giyaa akeekanchcha bitaniyaanna de7ee. Sarggiyoosa Phawuloosa Barnnaabaasanne Saa7oola barekko xeesiide, Xoossaa qaalaa sisanaw koyyeedda.

8 Shin shareechchuwaa Elimaasi (Giriike qaalaan hewe A sunthaa) gadiyaa mooddiyaawaa ammanuwaa digganaw koyyiide, unttunttu haasayaa phalqqeedda.

9 Shin Phawuloosa giyaa Saa7ooli barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, shareechchuwaa caddi xeelliide,

10 A, “Laa ha xalahiyaa kaappuwaa na7aw, genetethay ubbaynne iitatethay ubbay kumeeddawoo, xillotethaa ubbaa morkkew, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayiyaawaa aggikkii?

11 Be7a; ha77i Godaa kushii ne bolla de7ee; neeni qooqa gidana; amareedda wodii gakkanaw, awaa poo7uwaa be7akka” yaageedda.

He man77iyankka shaannochchaynne dhumay A ayfiyaa goozzina, bare kushiyaa oyqqiide, kaalethiyaa uraa koyyiidde yuuyyeedda.

12 He wode gadiyaa mooddiyaawe hewaa be7eedda wode, Goday tamaarissiyaawaan maalalettiide ammaneedda.

Barnnaabaasinne Phawuloosi Phiisiidiyan De7iyaa Anxxookiyaa Beeddino

13 Phawuloosinne aananna de7iyaawanttu Phaafuppe denddiide, Phinifiliyan de7iyaa Phergge wonggiriyaan beeddino; Yohaannisi unttunttuppe shaaketti, Yeerusalaame simmeedda.

14 Shin unttunttu Pherggeppe aadhdhiide, Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa gakkeeddino; Sambbata gallassan Ayihuda woosa golle geliide utteeddino.

15 Muse higgiinne nabatuwaa maxaafay ‡ nabbabetteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda woosa golle kaappatuu, “Nu ishatoo asaa minissiyaa qaalay hinttenttoo de7ooppe, asaw haasayeerikkitee” yaagiide unttunttoo kiitteeddino.

16 Phawuloosi denddi eqqiide, bare kushiyan xorssiide, hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, Xoossaassi yayyiyaawanttoo sisite.

17 Ha Israa7eeliyaa asaa Xoossay nu aawatuwa dooriide, Gibxe gadiyan imathatethaan unttunttu de7ishshin, unttuntta corisseedda; bare wolqqaama wolqqaanikka Gibxe gadiyaappe unttuntta kesseedda.

18 Bazzuwan oytamu laythaa keenaa nu aawatuwa I danddayeedda.

---

† **13:5** *Yohaannisa:* Hara sunthay Marqqoossa. 12:12,25 xeellite. ‡ **13:15** *Muse higgiyaanne nabatuwaa maxaafaa:* Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa Maxaafaa. **13:17** Kes 1:7; 12:51 **13:18** Pay 14:34; Zar 1:31

19 Kanaane giyaa gadiyan Ayihuda gidenna laappu kawutethaa dhayissiide, unttunttu gadiyaa bare asaa laatisseedda.
20 Hewaappe guyyiyan, nabiyaa Saameela wodiyaa gakkanaassi, oyddu xeetanne ishatamu laythaa keenaa daannatuwaa unttunttoo immeedda.
21 Hewaappe guyyiyan, unttunttu barenttoo kaatiyaa immana mala woossina, Xoossay Biiniyaama zariyaappe Qiisa na7aa Saa7oola oytamu laythaw kawutana mala, unttunttoo immeedda.
22 Xoossay Saa7oola shaareeddawaappe guyyiyan, unttunttu bolla Daawite kawutana mala, A dentheedda; Daawitebaa markkattiidde, 'Taani koyyiyaa ubbabaa ta wozanaadan oothiyaa Issey na7aa Daawita demmaaddi' yaageedda.
23 "Xoossay, 'Taani Daawita zariyaappe Israa7eeliyaa asaa ashshiyaawaa ahana' qaalaa geleeddawaadankka, Yesuusa aheedda.
24 Yesuusi yaanaappe kase Israa7eeliyaa asay ubbay barenttu nagaraappe simmiide xammaqettana mala, Yohaannisi qaalaa odeedda.
25 Qassi Yohaannisi bare oosuwaa wurssana haniidde asaa, 'Taana oona giide qoppiitee? Taani hintte naagiyaawaa gidikke; shin be7ite, A gediyaa caammaa qashuwaakka gediyaappe billanaw taw bessennawe taappe guyyenna yee' yaageedda.
26 "Taanaadan ammaniyaawanttoo, Abraahaame zerethatoo, qassi hawaan Ayihuda gidennawanttoo Xoossaassi yayyiyaawanttoo, ha atotethaa qaalay nuussi kiitetteedda.
27 Ayissi gooppe, Yeerusalaamen de7iyaa asaynne unttunttu kaappatuu Yesuusanne Sambbata gallassaa ubbaan nabbabettiyaa nabatuwaa qaalaa akeekibeenna diraw, A bolla pirddiide, nabatuwaa qaalaa poleeddino.
28 Yesuusa wodhissanaw itti gaasuukka unttunttoo beettennaan ixxina, Philaaxoosi A wodhana mala woosseeddino.
29 "Unttunttu Yesuusabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaa ubbaa poleedda wode, masqqaliyaappe A wothiide moogeeddino.
30 Shin Xoossay hayquwaappe Yesuusa dentheedda.
31 Hewaappe guyyiyan I barenanna Galiilaappe Yeerusalaame yeedda asatoo cora gallassaa beetteedda unttunttu ha77i aabaa asaassi markkattiino.
32 "Xoossay nu aawatuwassi immana geedda wonggalaa mishiraachchuwaa nuuni hinttenttoo odeetto.
33 Daawite Mazimuriyaa Maxaafaan laa7etho shemppuwaan,

'Neeni Ta Na7aa.
Hachche Taani ne Aawuwaa gidaaddi'

geetettiide xaafetteeddawaadan, Xoossay Yesuusa denthiide, nu aawatuwassi immana geeddawaa nuussi unttunttu naanaassi poleedda.
34 Laa7enthuwaa I hayqqenna mala, hayquwaappe A dentheeddawaassi Xoossay, 'Taani Daawitew immana geedda ammanetteedda geeshsha anjjuwaa hinttenttoo immana' yaagiide haasayeedda.
35 Hewaa diraw, Mazimuriyaa Maxaafaan harasaan qassi, 'Ne Geeshsha Na7aa anhaakka musissakka' yaageedda.
36 Ayissi gooppe, Daawite bare wodiyaan Xoossaa qofaa ootheeddawaappe guyyiyan hayqqiide, bare aawatuwanna hayqqi museedda.
37 Shin Xoossay hayquwaappe dentheeddawe musibeenna.

13:19 Zar 7:1; Iya 14:1 **13:20** Daa 2:16; 1Sa 3:20 **13:21** 1Sa 8:5; 10:21 **13:22** 1Sa 13:14; 16:12; Maz 89:20 **13:24** Mar 1:4; Luq 3:3 **13:33** Maz 2:7 **13:35** Maz 16:10

38-39 “Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nagaraa atto geetetteeddawe hinttenttoo Yesuusa bagganna odetteeddawenne, Muse higgiyan xillanaw hinttenttoo danddayettenna ubbabaappe aani ammaniyaa ubbay xillanawe hinttenttoo eretto.
40 Hewaa diraw, nabatuu geeddawe hintte bolla gakkenna mala naagettite;
41 ‘Xoossay geeddabaa qilliicciyaawanttoo,
be7ite; haray atto itti uray hinttenttoo odinttokka,
hintte ammanenna oosuwaa taani hinttenttu wodiyaan
oothiyaa diraw, poora giite; hayqqite’
geeddino” yaageedda.
42 Phawuloosinne Barnaabaasi Ayihuda woosa golliyaappe kesishshin, asay unttuntta laa7enthuwaa Sambbatankka hewaa gujjiide odana mala woosseeddino.
43 Shiiquu laaletteeddawaappe guyyiyan, cora Ayihudatuunne Ayihudatuwaa ammanuwan geliide Xoossaw yayyiyaa coratuu, Phawuloosanne Barnaabaasa kaalleeddino; Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa aadho keekatethaan minni de7ana mala, unttunttoo odiide minisseeddino.
44 Laa7enthuwaa Sambbataan amareedda asatuwaappe attin, katamaa asay ubbay Xoossaa qaalaa sisanaw shiiqeedda.
45 Shin Ayihudatuu cora asaa be7eedda wode, Phawuloosa qanaateeddino; A haasayaa phalqqiide, A boreeddino.
46 Phawuloosinne Barnaabaasi xaliide, “Xoossaa qaalay kasetiide hinttenttoo odettanaw koshshee; shin qaalaa hintte ixxeedda dirawunne medhinaa de7uwaa akkanaw hinttenttoo bessenna giide, hintte hinttenttu huuphiyan pirddeedda diraw, be7ite, nuuni Ayihuda gidennawanttukko simmeetto.
47 Ayissi gooppe, Goday nuuna,
“ ‘Asay ubbay hintte bagganna attana mala,
hinttentta taani Ayihuda gidennawanttoo poo7uwaa oothaaddi’
yaagi azazeedda”
yaageeddino.
48 Ayihuda gidennawanttu hewaa siseedda wode, nashettiide Xoossaa qaalaa bonchcheeddino; qassi medhinaa de7uwaassi dooretteedda ubbay ammaneeddino.
49 Godaa qaalay he gadiyaa ubbaa gakkeedda.
50 Shin Ayihudatuu Xoossaw goyinniyaa bonchchetteedda maccawanttanne katamaan de7iyaa wolqqaama asatuwaa Phawuloosa bollaninne Barnaabaasa bolla denthethina, asatuu unttuntta yederssuwaa doommiide, barenttu gadiyaappe keseeddino.
51 Shin Yesuusi kiitteeddawanttu unttuntta ixxiyaawanttussi malaata gidana mala, barenttu gediyaappe baanaa shociide, § Iqooniyoone katamaa beeddino.
52 Qassi Anxxookiyan de7iyaa kaalliyaawanttunikka Geeshsha Ayyaanaynne nashechchay kumeedda.

14

Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoone Beeddino

13:41 Ibr 1:5 **13:47** Isa 42:6; 49:6 § **13:51** *barenttu gediyaappe baanaa shociide:* Hawe asay akkennaan ixxowaa bessiyaa ogiyaa.

1 Kasewaadankka Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoonen Ayihudatuwaa woosa golle geliide, qaalaa odeeddino; hewaappe guyyiyan cora Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ammaneeddino.
2 Shin ammanibeenna Ayihudatuu Ayihuda gidennawanttu wozanaa laammiide, ishatuwaa bolla hanqqetheeddino.
3 Yesuusi kiitteeddawanttu hewaan daro wodiyaa gami77eeddino; unttunttu Godaabaa yayyennaan odeeddino; Goday malaataanne oorathabaa unttunttu oothana mala, unttunttoo wolqqaa immeeddawaan bare aadho keekatethaa qaalaabay tuma gideeddawaa markkatteedda.
4 Shin katamaa asay shaaketti, baggay Ayihudatuwakko, baggay Yesuusi kiitteeddawanttukko simmeeddino.
5 Ayihuda gidennawanttunne Ayihudatuu barenttu kaappatuwaanna ittippe Yesuusi kiitteeddawantta qohanawunne shuchchan caddanaw qoppeedda wode,
6 Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa eriide, Lisxxiraanne Derbbe geetettiyaa Liqaa7ooniyaa katamatuwaanne unttunttu heeran de7iyaa gadiyaa bii aggeeddino;
7 hewaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiino.
8 Bare dayi uluwaappe yelettoodeppe doommiide, laa77u gedi silina, ubbakka hamettenna itti bitani Lisxxiraan de7ee.
9 He bitani Phawuloosi odishshin sisee; Phawuloosi A caddi xeelliyaa wode, paxanaw aw ammanuu de7iyaawaa be7iide,
10 kooshshaa dhoqqissiide A, “Sitti gaade ne gediyaan eqqa” yaageedda; guppi denddiide, hametaa doommeedda.
11 Phawuloosi ootheeddawaa asay be7iide, bare kooshshaa Liqaa7ooniyaa qaalaan dhoqqu oothiide, “Xoossatuu asaa malatiide nuukko wodhdheeddino” yaageedda.
12 Asay Barnaabaasa, “Diyaa” * giide, Phawuloosi haasayaassi waannatiyaa diraw, A, “Hermeesa” giide suntheedda.
13 Geeshsha Golli katamaa matan de7iyaa Diyaa qeesaynne asay korumatuwaanne darii lo77iyaa ciishshatuwaa Yesuusi kiitteeddawanttussi yarshshuwaa yarshshanaw koyyiide, penggiyaa aheeddino.
14 Shin Yesuusi kiitteedda Barnnaabaasinne Phawuloosi hewaa siseedda wode barenttu mayuwaa peedhiide, asaa giddo woxxiidde,
15 barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, hawaadan yaageeddino; “Asaw, hawaa ayissi oothiitee? Nuunikka hinttenttuwaadan medhetteedda asaa; ha pathenna yewuwaappe saluwaanne sa7aa, abbaanne unttunttu giddon de7iyaa ubbabaa medhdheedda de7uwaa Xoossaakko hintte simmana mala, hinttenttoo nuuni wonggalaa mishiraachchuwaa odeetto.
16 I beni asaa zerethay ubbay barenttu ogiyaa baana mala yeddii aggeedda.
17 Hinttenttoo iraa saluwaappe bukisseedda; kathaakka I wodiyaan immeedda; qassi qumaa immiide, hinttentta loythi nashechchee; yaatiide hinttenttoo lo77obaa oothiide, ubba wodekka barew markkaa dhayibeenna” yaageeddino.
18 Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa giide, barenttoo asay yarshshenna mala, metootiide diggeeddino.
19 Anxxookiyaappenne Iqooniyooneppe yeedda Ayihudatuu asaa barenttu bagga zaariide, shuchchan Phawuloosa caddeeddino; unttunttoo hayqqeeddawaa malatina, katamaappe karew A goochchi kesseeddino.

* **14:12** *Diyaa:* Guussay Griikatuwaa xoossatuwaa ubbatuwaappe bolla geetetti paydettiyaa unttunttu eeqaa. **14:15** Kes 20:11; Maz 146:6

20 Shin kaalliyaawanttu A matan yuuyyi aadhdhiide eqqishshin, I denddiide, katamaa geleedda. Wonttetha gallassi Barinabaasanna ittippe Derbbe beedda.

Phawuloosinne Barnaabaasi Anxxookiyaa Simmeeddino

21-22 Unttunttu Deribe katamaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiide, cora asay Yesuusa ammanana mala ootheeddawaappe guyyiyan, Lisxxiraa, Iqooniyoonenne Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa simmeeddino; yaatiide hewaan kaalliyaawantta minissiiddenne unttunttu ammanuwan minni de7ana mala zoriidde, "Nuuni Xoossaa kawutethaa gelanaw loythi waayyettana bessee" yaageeddino.

23 Qassi ammaniyaawanttoo de7iyaasan de7iyaasan cimatuwaa dooride, xoomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyan, unttunttu ammaneedda Godaassi unttuntta hadaraa immeeddino.

24 Phiisiidiyaa gadiyaappe aadhdhiide, Phinifiliyaa yeeddino;

25 Pherggen qaalaa odeeddawaappe guyyiyan, Axaaliyaa beeddino.

26 Hewaappe unttunttu barenttu poleedda oosuwaa diraw, asay unttunttu hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeedda Anxxookiyaa Markkabiyan simmeeddino.

27 Anxxookiyaa gakkeedda wode ammaniyaa asaa shiishshiide, Xoossay barenttunna ittippe ootheedda ubbabaanne, Ayihuda gidenna asay ammanana mala, unttunttoo penggiyaa dooyyeeddawaa, asaw odeeddino.

28 Yaatiide hewaan kaalliyaawanttunna daro wodiyaa gami77eeddino.

15

Yeerusalaame Shiiquwaa

1 Itti itti asatuu Yihudaappe Anxxookiyaa wodhdhiide, "Muse wogaadan, hintte qaxxarettennawaa gidooppe, attanaw danddaykkita" yaagiide ishatuwaa tamaarissuwaa doommeeddino.

2 Phawuloosinne Barnaabaasi unttunttunna darissi walaqettiide palumettina, Anxxookiyan de7iyaa itti itti hara asatuu he palumaa diraw, Phawuloosannanne Barinabaasanna Yeerusalaame biide, Yesuusi kiitteeddawanttunnanne cimatuwaanna gakettanaw qofay qashetteedda.

3 Ammaniyaa asatuu unttuntta kiittiide ogiyaan maaddishshin, Ayihuda gidennawanttu Xoossaakko simmeeddawaa odiidde, Pinqqiyaannanne Sammaariyaanna aadhdheeddino; hewe ishatuwaa ubbaa loythi nashechcheedda.

4 Unttunttu Yeerusalaame gakkeedda wode, ammaniyaawanttu, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu unttuntta mokkeeddino; Xoossay barenttun ootheeddawaa ubbaa odeeddino.

5 Shin Parisaawatuwaa baggappe ammaneedda itti itti asatuu denddi eqqiide, "Hinttenttu unttuntta qaxxaranawunne Muse higgiyaa naagana mala azazanaw bessee" yaageeddino.

6 Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu hewaa zorettanaw shiiqeeddino.

7 Loythi haasayeeddawaappe guyyiyan, Phexiroosi denddi eqqiide, unttuntta hawaadan yaageedda; "Taanaadan ammaniyaawanttoo, Ayihuda gidennawanttu wonggalaa mishiraachchuwaa qaalaa ta doonaappe sisiide ammanana mala, taana Xoossay hintte giddoppe beni dooreeddawaa hinttenttu eriita.

8 Asaa wozanaa eriyaa Xoossay Geeshsha Ayyaanaa nuussi immeeddawaadan, unttunttookka immiide tumayeedda.

15:1 Wog 12:3

9 Unttunttu ammaneedda diraw, I unttunttu wozanaa geeshshiide, nu
gidduwaaninne unttunttu gidduwan dummatethaa wothibeenna.
10 Hewaa diraw, nu aawatuunne nuuni tookkanaw danddayibeenna
wolqqaama tookuwaa kaalliyaawanttu morggiyan wothiide, ha77i hintte
ayissi Xoossaa paacciitee?
11 Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaan unttunttu atteed-
dawaadan, nuunikka atteeddawaa ammaneetto" yaageedda.
12 Asay ubbay co77u giide, Barnnaabaasinne Phawuloosi Ayihuda gi-
denna asaa giddon barenttu bagganna Xoossay ootheedda malaataanne
oorathabaa ubbaa odishshin sisee.
13 Unttunttu haasayaa wursseeddawaappe guyyiyan, Yayiqoobi
hawaadan yaagiide zaareedda; "Ishatoo, taani giyaawaa sisite.
14 Xoossay Ayihuda gidennawanttu giddoppe barew haniyaa asaa
akkanaw Ayihuda gidennawanttoo koyro wooti qoppeeddentto Simooni
odeedda.
15-18 Nabiyaa qaalay hawaanna giigee; Goday daro wodiyaappe doommi-
iide, asaa hawaa erissiide, Xoossaa Maxaafan hawaadan yaageedda;
'Hawaappe guyyiyan, sa7aan de7iyaa
hara asay ubbaynne tawaa gidanaw
taani xeeseedda Ayihuda gidenna asay ubbay
Godaa koyyana mala, taani simmana.
Taani kolettiide kunddeedda golliyaadan
haneedda Daawite kawutethaa denthana.
Koletteeddawaakka zaaraade keexxana;
taani laa7ethuwaa A essana'
yaageedda.
19 "Hewaa diraw, ta qofaa gidooppe, Ayihuda gidennawanttuppe Xoos-
saakko simmiyaawantta nuuni metothanaw koshshenna.
20 Shin unttunttu eeqaani tuneeddawaa meenna mala, woshummenna
mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne suuthaa ushenna
mala, unttunttoo nuuni dabidaabbiyaa xaafanaw koshshee.
21 Ayissi gooppe, Muse higgiyaa kase yeletaappe doommiide Sambbataan
Sambbataan Ayihuda woosa golletuwaan nabbabiidde, A qaalaa katamaa
ubbaan odiyaawanttu de7iino" yaageedda.
22 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu woosa
golle asaa ubbaanna ittippe barenttu giddoppe amareedda asatuwaa
dooriide, Phawuloosannanne Barinabaasanna Anxxookiyaa yeddanaw qo-
faa qachcheeddino; unttunttu daro bonchchetteedda laa77u asatuwaa
Barssaabaa geetettiyaa Yihudaanne Sillaasa dooreeddino.
23 Yaatiide hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafiide, unttunttu bolla ki-
itteeddino; "Nuuni Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu hintte ishatuu,
Anxxookiyan, Sooriyaaninne Kilqqiyaan de7iyaa Ayihuda bagga gidenna
ishatuwaassi nu sarotaa kiitteetto.
24 "Nuuni azazibeenna asatuu nu giddoppe biide, 'Hinttenttu qaxxaret-
tanawunne Muse higgiyaa naaganaw bessee' giide, hinttentta metootheed-
dawaanne yiloyeeddawaa sisiide,
25-26 nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaa diraw, barenttu shemppuwaa
oleedda nuuni siiqiyaa Barnnaabaasannanne Phawuloosanna
dooretteedda asatuwaa hinttenttukko kiittanaw itti wozanaan nu qofaa
qachcheeddo.

15:15-18 Amo 9:11-12 **15:20** Kes 34:15-17; Wog 17:10-16; 18:6-23

27 Hewaa diraw, nuuni xaafeeddawaa unttunttu barenttu huuphew barenttu doonaan hinttenttoo odana mala, Yihudaanne Sillaasa kiitteeddo.
28-29 “Ayissi gooppe, eeqaw yarsheeddawaa mooppite; suuthaa ushoppite; bakuteedda mehiyaa ashuwaa mooppite; woshummoppite. Ha koshshiyaawanttuppe attin, hara deexiyaa yewuwaa hinttentta toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanay yewuwaa eeno giide akkeeddo; ha ubbabaappe hintte huuphiyaa naagooppe, hinttenttu lo77obaa oothiita. Simmi saro de7ite” yaageeddino.
30 Hewaa diraw, kiitetteeddawanttu moyizzetti, Anxxookiyaa wodhdhiide, ammaniyaa asaa shiishshiide, dabidaabbiyaa asaassi immeeddino.
31 Unttunttu he minissiyaa dabidaabbiyaa nabbabeedda wode, nashetteeddino.
32 Qassi Yihudaynne Sillaase barenttu huuphew nabatuwaa gidiyaa diraw, ishatuwaa loythi maqqiide minisseeddino.
33 Unttunttu Anxxookiyan amareedda gallassaa utteeddawaappe guyyiyan, ishatuu sarotethaan moyizzina, barentta kiitteeddawanttukko simmeeddino.
34 Shin Sillaase yaani attanaw bare qofaa qachcheedda. *
35 Qassi Phawuloosinne Barnaabaasi hara cora asatuwaanna ittippe Godaa qaalaa tamaarissiiddenne wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Anxxookiyan utteeddino.

Phawuloosinne Barnaabaasi Shaaketteeddino
36 Amareedda gallassaappe guyyiyan, Phawuloosi Barnaabaasa, “Nuuni Godaa qaalaa odeedda katamaa ubbaan nu ishatuu wooti de7iinontto, guyye simmiide, xomoosi be7oytte” yaageedda.
37 Hewaappe guyye Barnaabaasi Marqqoossa geetettiyaa Yohaannisa barenttunna afanaw koyyeedda.
38 Shin Phawuloosi Marqqoossa barenttunna afanaw koyyibeenna; ayissi gooppe, I unttunttuppe Phinifiliyan shaaketteedda; qassi unttunttunna oosuwaassi bibeenna.
39 Unttunttu gidduwan lo77enna walassay kesina, ittu ittuwaappe shaaketteedda; Barnaabaasi Marqqoossa akkiide, markkabiyaan Qophiroosa beedda.
40 Shin Phawuloosi Sillaasa akkina, ishatuu A hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeeddawaappe guyyiyan beedda.
41 Yaatiide ammaniyaa asatuwaa minissiide, Sooriyaannanne Kilqqiyaanna aadhdheedda.

16

Ximootoose Phawuloosannanne Sillaasenna Gaketteedda
1 Phawuloosi qassi Derbbenne Lisxxiraa beedda; hewaan Ximootoosa geetettiyaa kaalliyaawe, itti ammaniyaa Ayihuda mishiratti na7ay de7ee; A aabbu Giriike asa.
2 Lisxxiraaninne Iqooniyoonen de7iyaa ishatuu Ximootoosabaa loythi markkatteeddino.
3 Phawuloosi Ximootoosa barenanna afanaw koyyiide, A aabbu Giriike * asa gideeddawaa hewaan de7iyaa Ayihuda ubbay eriyaa diraw, A oyqqiide qaxxareedda.

* **15:34** Sillaase Anxxookiyan attanaw bare qofaa qachcheedda, giyaawe cora hara qaalaa bilethaan baawa. * **16:3** *A aabbu Griike ... A oyqqiide qaxxareedda:* Griike asay barenttu naanaa qaxxarikkino. Shin Ximootoose qaxxarettana dhayooppe, Ayihude asay A akkenna diraw, Phawuloosi A oyqqiide qaxxareedda.

4 Unttunttu katamatuwaanna biidde, Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen
de7iyaawanttunne cimatuu wotheedda higgiyaa ammaniyaawanttu naa-
gana mala, unttunttoo odiidde aadhdheeddino.
5 Hewaa diraw, ammaniyaawanttu ammanuwan minni, payduwankka
gallassaappe gallassan dari dari beeddino.

Phawuloosi Maqidooniyaa Baanaadan Xeegetteedda

6 Iisiyan qaalaa odenna mala, Geeshsha Ayyaanay unttuntta diggeedda
diraw, Pirggiyaa gadiyaannanne Galaatiyaa gadiyaanna aadhdheeddino.
7 Unttunttu Miisiyaa zawaa gakkeedda wode, Biitiiniya baanaw koyyeed-
dino; shin Yesuusa Ayyaanay unttuntta diggeedda.
8 Hewaa diraw, unttunttu Miisiyaa mataanna aadhdhiide, Xiro7aadaa
wodhdheeddino.
9 Phawuloosi qamma saxaan itti Maqidooniyaa bitani barena, “Maqi-
dooniyaa pinnaade nuuna maaddaarikkii” yaagiidde eqqi woossishshin
be7eedda.
10 Saxaa I be7eeddawaappe guyyiyan, nuuni ellekka Maqidooniyaa
baanaw koyyeeddo; ayissi gooppe, wonggalaa mishiraachchuwaa yaani
de7iyaa asaassi odanaw, Xoossay nuuna xeeseeddawaa nuussi malateedda.

Liidiyaa Piliphphisiyoosan Kiristtoosa Ammanaaddu

11 Hewaa diraw, Xiro7aadappe denddiide, sitti giide markkabiyaan
Saamootiraaqe beeddo; wonttetha gallassi Naaphphule beeddo.
12 Hewaappe Piliphphisiyoosa beeddo; Piliphphisiyoosi Maqidooniyaa
biittaw huuphe katamaa; qassi Roome asay de7iyaa katamaa; nuuni he
katamaan amareedda gallassaa utteeddo.
13 Sambbata gallassi, katamaappe gaxaan shaafaa doonaan Ayihudatuu
Xoossaa woossiyaa sa7ay de7iyaawaa akeekiide beeddo; hewaan uttiide
shiiqeedda macca asaassi qaalaa odeeddo.
14 Itti Liidiyaa geetettewunna, Tiyaaxiroona katamaappe yaade Xoossaa
ammanewunna, zo7o mayuwaa zali77iyaa mishiratta, nuuni odiyaawaa
sisaaddu; Phawuloosi odiyaawaakka iza sisana mala Xoossay I wozanaa
doyyeedda.
15 Liidiyaa bare soy asaanna ittippe xammaqetteeddawaappe guyyiyan
nuuna, “Hinttenttu taana Godaa tumatethaan ammanaw giide qoppooppe,
ta soyin de7ishshite” gaade woossaaddu; minissaade shoobbaaddu.

Phawuloosinne Sillaase Qashetteeddino

16 Nuuni Xoossaa woossiyaasaa biishshin, iita ayyaanay izi bolla aqina
kaayiyaa itti ashikkare naatta nuunanna gakettaaddu; he naatta kaayaade
daro miishshaa bare godatuwaassi demmaaddu.
17 Gakettaade Phawuloosanne nuuna kaallaadde, “Hawanttu hinttenttoo
attana ogiyaa odiyaawanttu, Ubbaappe Bolla Xoossaa aylletuwaa” gaade
kooshshaa dhoqqu oothaade haasayaw.
18 Ubba gallassi hewaadan gaw; shin Phawuloosi yilotiide guyye simmi, he
iita ayyaanaa, “Neeni iippe kesana mala Yesuusi Kiristtoosa sunthan neena
azazay” yaageedda; he man77iyankka iita ayyaanay iippe kesi aggeedda.
19 Shin izi godatuu barenttu miishshaa demmana ogii dhayeeddawaa
be7iide, Phawuloosanne Sillaasa oyqqiide, geyaa sa7aan de7iyaa daan-
natuwaa sintha goochchi kesseeddino.
20 Daannatuwaa sintha unttuntta afiide, “Hawanttu Ayihuda asaa gidiide,
nu katamaa asaa loythi metoothiino.
21 Nuuni Roome gadiyaa asaa gidiide, akkanawunne oothanaw woga
gidennabaa tamaarissiino” yaageeddino.

22 Asay itti bagga gidiide, Phawuloosa bollaninne Sillaasa bolla denddeedda; daannatuukka unttunttu mayuwaa qaari akkiide, xam77aan unttuntta shocana mala azazeeddino.
23 Unttunttu darissi wadhdheeddawaappe guyyiyan, qasho golliyaan yeggeeddino. Qasho golliyaa naagiyaawekka unttuntta minissi naaganaadan azazeeddino.
24 Qasho golliyaa naagiyaawe he azazuwaa akkiide, Phawuloosanne Sillaasa qasho golliyaa qol77o gelisseedda; unttunttu gediyaakka mithaanna gathi daraxiide qachcheedda.
25 Shin qamma bilahe gidiyaa heeran Phawuloosinne Sillaase Xoossaa woossiidde, mazimuriyaa yexxiide Xoossaa galatiino; qashetto asay unttunttu giyaawaa sisee.
26 Qasho golliyaa xaphuu qaaxxana gakkanaw wozanaa aathennaan biittay darissi qaaxxeedda; he man77iyankka penggiikka ubbay dooyetti aggina, qashetteedda asaa ubbaa santhalatay biletti wodhdheedda.
27 Qasho golliyaa naagiyaawe gemi77ishuwaappe beegottiyaa wode, qasho golliyaa penggiikka ubbay dooyetteeddawaa be7iide, qashetto asay kessi akkiide bidiggeeddawaa aw malatina, barena wodhanaw qoppiide, cubiyaa akkeedda.
28 Shin Phawuloosi kooshshaa dhoqqu oothiide, “Neeni neena ayanne udoppa; ayissi gooppe, nuuni ubbay hawaan de7eetto” yaageedda.
29 Qasho golliyaa naagiyaawe xomppiyaa woossi akkiide, ellekka qol77o woxxeedda; kokkoriidde Phawuloosa sinthaaninne Sillaase sinthan guufanneedda;
30 unttuntta kare kessiide, “Ta godatoo, taani attanaw ayaa oothana bessii?” yaageedda.
31 Phawuloosinne Sillaase A, “Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne soy asaykka” yaageeddino.
32 Unttunttu awunne A soyin de7iyaa ubbaw Godaa qaalaa odeeddino.
33 Qamma he saatiyankka qasho golliyaa naagiyaawe unttuntta afiide unttunttu maythaa meecceedda; he man77iyankka bare soy asaa ubbaanna xammaqetti aggeedda.
34 Phawuloosanne Sillaasa pude bare soy afiide, unttunttoo qumaa aatheedda; I bare soy asaa ubbaanna Xoossaa ammaneedda diraw, nashetteedda.
35 Wonttina daannatuu, “He asatuwaa billa” yaagiide, polisiyaa kaappatuwaa aakko kiitteeddino.
36 Hewaappe guyye qasho golliyaa naagiyaawe, “Hinttenttu bilettana mala, daannatuu taw kiitteeddino; simmi ha77i kesiide sarotethaan biite” yaagiide he kiitaa Phawuloosaw odeedda.
37 Shin Phawuloosi he polisiyaa kaappatuwaa, “Nuuni Roome gade asaa † gidishshin, unttunttu nuuna pirdday baynnaan asaa sinthan wadhdhiide, qasho golliyaan yeggeeddino. Ha77i nuuna geeman kessi yeddiinoo? Hanenna; unttunttu barenttu huuphew yiide, nuuna kessino” yaageedda.
38 Polisiyaa kaappatuu daannatuwaassi hewaa odina, Phawuloosinne Sillaase Roome gade asa gideeddawaa siseedda wode, yayyeeddino.
39 Hewaa diraw, daannatuu yiide unttuntta, “Nuuni hinttentta naaqqeeddo” geeddino. Qasho golliyaappe kare unttuntta kessiide, katamaappe kesiide baana mala woosseeddino.

† **16:37** *Roome gade asa:* Roome kawutethaan erettiide de7iyaa guutha asay he gade asatuwaa geetettiino. Hewanttookka qay haratuwaappe dummatiyaa maataynne kaacay de7ee.

40 Phawuloosinne Sillaase qasho golliyaappe kesiide, Liidiyaa soy beeddino; yaani ishatuwaanna gakettiide, unttuntta minissiide hewaappe beeddino.

17

Teselonqqen Denddeedda Walassaa

1 Phawuloosinne Sillaase, Amppipholiisaannanne Apholooniyanna aadhdhiide, Teselonqqe yeeddino; Teselonqqen Ayihuda woosa golli de7ee.
2 Phawuloosi bare dooyaadankka yaa geleedda; hewaan heezzu Sambbata gallassatuwan Xoossaa Maxaafatuwaappe asaanna haasayeedda;
3 Kiristtoosi waayyiyaa akkanawunne hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa unttunttoo billiide odiiddinne tuma gideeddawaakka unttuntta erissiidde, “Yesuusi ha taani hinttenttoo odiyaawe Kiristtoosa” yaagee.
4 Unttunttuppe ittu ittuu yewuu tuma gideeddawaa akeekiide, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteeddino; hawaadankka, Xoossaassi goyinniyaa cora Giriike asaynne cora bonchchetteedda maccawanttu, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteeddino.
5 Shin Ayihudatuu qanaatiide, itti itti oosuu bayinna iita asatuwaa qocaappe shiishshiide katamaa asaa walasseeddino; Phawuloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyyiide, Yaasoona golliyaa dooddeeddino.
6 Phawuloosinne Sillaase unttunttoo beettennaan ixxina, Yaasoonanne itti itti ishatuwaa katamaa kaappatuwaakko afiide, “Hawanttu gadiyaa ubbaa metootheeddawanttu, hawaakka yeeddino.
7 Yaatina Yaasooni unttuntta bare soyin wotheedda; hawanttu ubbay, ‘Yesuusa giyaa hara kaatii de7ee’ giide Qeesaare azazuwaa minissiino” yaagiide, kooshshaa dhoqqisside haaseyeeddino.
8 Shiiqeedda asaynne katamaa kaappatuu hewaa sisiide metooteeddino.
9 Kaappatuu Yaasoonanne haratuwaa waasiyan billeeddino.

Phawuloosinne Sillaase Beeriyaa Beeddino

10 Ammaniyaawanttu Phawuloosanne Sillaasa sa7ay qammiyaawaani ellekka Beeriyaa yeddeeddino. Yaa gakkiide, Ayihuda woosa golle geleeddino.
11 Beeriyaa asatuu Teselonqqen de7iyaa asatuwaappekka aadhdhi dooyetto wozanay de7iyaa diraw, “Phawuloosi geeddawe tumenttonne” yaagiide, ubba gallassi Xoossaa Maxaafatuwaa tamaariidde, qaalaa kumentha laamotaan akkeeddino.
12 Hewaa diraw, unttunttuppe coratuu, Giriikatuwappe bonchchetteedda cora maccawanttunne cora attuma asatuu ammaneeddino.
13 Shin Teselonqqen de7iyaa Ayihudatuu Phawuloosi Xoossaa qaalaa Beeriyankka odeeddawaa siseedda wode, Beeriyaa yiide, asaa aananna walasseeddino.
14 Hewaappe guyyiyan, ishatuu ellekka Phawuloosa abbaa mataan yeddii aggeeddino; shin Sillaasenne Ximootoose Beeriyan atteeddino.
15 Phawuloosa moyizzeedda asatuu Ateenaa gatheeddino; he asatuu Sillaasenne Ximootoose barenttoo danddayetteeddawaadan, ellekka barekko yaana mala, Phawuloosi kiitteedda kiitaa akkiide, Beeriyaa simmeeddino.

Phawuloosi Ateenaa Beedda

16 Phawuloosi Ateenaan Sillaasanne Ximootoosa naagiidde, katamaan eeqay kumeeddawaa be7iide yiloteedda.

17 Hewaa diraw, Ayihuda woosa golliyaan Ayihudatuwannanne Xoossassi goyinniyaa Ayihuda gidenna asatuwaanna palumettee; qassi ubba gallassi geyaan barenanna gakettiyaa asaannakka palumettee.

18 Qassi Eppiqoroosappenne * Isxxo7ikiyaappe † yeedda itti itti eranchchatuu Phawuloosanna palumetteeddino; unttunttuppe ittu ittuu, “Ha toofiinay ayaa haasayanaw koyyii?” yaageeddino.

Haratuu Phawuloosa Yesuusabaanne hayquwaappe I denddeeddawaa barenttoo odiyaa diraw, “Ooratha xoossatubaa odiyaawaa malatee” yaageeddino.

19-20 Phawuloosa oyqqiide, “Ha neeni tamaarissiyaa ooratha yewuu ayentto nuuna erissaarikkii? Ayissi gooppe, neeni nuussi oorathabaa odaasa; simmi hawe ayentto nuuni eranaw koyyeetto” yaagiide Phawuloosa Ariyosppaagoosa geetettiyaasaa afeeddino.

21 Ateenaa asay ubbaynne hewaan de7iyaa immathatuu oorathabaa haasayiiddinne sisiidde peeshiyaawaappe attin, harabaan peeshikkino.

22 Phawuloosi Ariyosppaagoosan de7iyaa shiiquwaa sinthan eqqiide, hawaadan yaageedda; “Ateenaa asatoo, xoossatuwassi ubbabaani hinttenttu darii yayyiyaawaa taani be7ay.

23 Ayissi gooppe, taani hinttenttu goyinniyaawaa xeellaadde aadhdhishshin, ‘Erettenna Xoossaassi’ geetettiide xaafetteedda yarshshuwaa sa7aa qassi demmaaddi; hewaa diraw, ha hintte erennaan goyinniyaawaa taani hinttenttoo oday.

24 “Alamiyaanne alamiyaan de7iyaa ubbabaa medhdheedda Xoossay saluwaanne sa7aa Goday, asay keexxeedda Geeshsha Golliyan de7enna.

25 Ayentto pacceedda asaadan, asaa kushiyaa I xeellenna; ayissi gooppe, I bare huuphew de7uwaa shemppuwaanne ubbabaa asaa ubbaw immeedda.

26 Xoossay asaa zariyaa ubbaa itti uraappe medhdhiide, gadiyaa ubbaan wotheedda; I bare huuphew unttunttu de7ana wodiyaanne sa7aa kase zawayeedda.

27 “I hewaa ootheeddawe unttunttu oyqqi oyqqi xeelliide, barena koyyiidde, ooni eri demmanawantteeshsha giyaawaana; gidooppenne, Xoossay nuuppe oossinne haako gidenna.

28 Ayissi gooppe, hinttenttuppe itti itti eranchchatuu, ‘Nuuni A naanaa’ geeddawaadan, nuuni aani paxa de7eettonne qaaxetteetto.

29 Simmi nuuni Xoossaa naanaa gideedda diraw, Xoossay asaa cinccatethaaninne qofaan worqqaappe woy biraappe woy shuchchaappe oosetteeddawaa malatee yaagiide, qoppanaw bessenna.

30 Hewaa diraw, Xoossay asay eribeenna wodiyaa aatheedda; shin ha77i ubbasan asay ubbay nagaraappe simmana mala azazeedda.

31 Ayissi gooppe, Xoossay wodiyaa keeri wotheedda; he wodiyaan bare dooreedda uraan sa7aan de7iyaa asaa ubbaa bolla xillo pirddaa I pirddana; asaa ubbaw hayquwaappe Yesuusa dentheeddawaan hewaa tumayeedda” yaageedda.

32 Unttunttuppe itti itti asatuu hayquwaappe dendduwaabaa Phawuloosappe sisiide, A bolla qilliicceeddino; shin hara asatuu A, “Nuuni hawaa neeppe gujjiide sisana koyyeetto” geeddino.

---

* **17:18** *Eppiqoroosa:* Hawe gadiyaa gidiide, ha gadiyaan de7iyaa asatuu nashechchiyaa asaa de7uwaassi koyro sa7aa oyqqeedda yaagi tamaarissiyaa Eppiqoroosa giyaa bitaniyaa timirttiyaa kaalliyaawantta. † **17:18** *Isxxo7ikiya:* Hawekka gadiyaa gidiide, ha gaden de7iyaa asatuu, barena moodussaanne bare qofaan kaalesettiyaawaa asay tamaarana bessee, yaagiyaa timirttiyaa taamaarissiyaa Zeeno yaagettiyaa bitaniyaa timirittiyaa kaalliyaawantta. **17:24** 1Ka 8:27; Isa 42:5; Kit 7:48

33 Hewaa diraw, Phawuloosi unttunttu giddoppe keseedda.
34 Shin itti itti attuma asatuu Phawuloosanna gakettiide ammaneeddino; unttunttu gidduwan Ariyosppaagoosan de7iyaa pirdda golle daannay Diyoonaasiyoosi, Damaariiso geetettiyaa itti mishirattinna hara asatuu de7iino.

18

Phawuloosi Qoronttoosa Beedda

1 Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi Ateenaappe kesiide, Qoronttoosa beedda.
2 Hewaan Aqiilaa giyaa itti Ayihuda bitaniyaa demmeedda; Aqiilay Phanxxoossan yeletteedda; Ayihuda asay ubbay Roomeppe kesana mala, Qalawudeyoosi azazeedda diraw, amareedda wodiyaappe kase, I bare machchatti Phirisqqillaanna Xaaliyappe yeedda; Phawuloosi unttunttunna gakettanaw beedda.
3 A oosuunne unttunttu oosuu itti mala dunkkaaniyaa sikaa gidiyaa diraw, unttunttunna uttiide, ittippe ootheedda.
4 Phawuloosi Sambbataa ubbaan Ayihudatuwaanna Giriikatuwaa ammanthanaw Ayihuda woosa golliyaan palumettee.
5 Sillaasenne Ximootoose Maqidooniyaappe yeedda wode, Phawuloosi Ayihudatuwaassi Yesuusi bare huuphew Kiristtoosa gideeddawoo qaalaa oduwaa toleedda.
6 Shin unttunttu Phawuloosa haasayaa phalqqinanne A borina, Phawuloosi bare mayuwaappe baanaa qoqqofiidde, * "Hinttenttu iitatethay hinttentta oyqqo; taani hewaan gelikke; hawaappe hini baggan taani Ayihuda gidenna asaakko bay" yaageedda.
7 Hewaappe kesiide, Xoossaassi goyinniyaa Yosxxoosa giyaa bitaniyaa soy beedda; Yosxxoosa golli Ayihuda woosa golliyaa matan de7ee.
8 Ayihuda woosa golle kaappuu Qarisiphphoosi bare soy asaa ubbaanna Godaa ammaneedda; Qoronttoosa asatuwaappekka coratuu Xoossaa qaalaa siseedda wode, ammaniide xammaqetteeddino.
9-10 Goday itti qamma saxaan Phawuloosa, "Yayyoppa; oda; co77u gooppa. Taani neenanna de7iyaa diraw, neena qohanaw iitabaan yeggana asay ooninne baawa; ayissi gooppe, taw ha katamaan cora asay de7ee" yaageedda.
11 Phawuloosi Xoossaa qaalaa asaa tamaarissiidde, itti laythanne usuppun agenaa unttunttunna utteedda.
12 Gaaliyoose Akaayiyaa gadiyaa mooddiyaa wode, Ayihudatuu ittippe Phawuloosa bolla denddiide, pirdda golle A afiide,
13 "Ha bitani Muse higgiyaa ixxiide, asay Xoossaassi goyinnana mala cimmee" yaageeddino.
14 Phawuloosi haasayana hanishshin, Gaaliyoose Ayihudatuwaa, "Ayihudatoo, hewe bala oosuwaa woy iita naaqo gidooppe, taani hinttenttubaa danddayaade sisanaw bessee.
15 Shin qaalaassi sunthaassinne hintte huuphe higgiyaassi hinttenttu palumettooppe, hintte huuphew erite; hawaa taani pirddikke" yaageedda.
16 Pirdda golliyaappe karew unttuntta kesseedda.
17 Hewaappe guyyiyan, Giriike asay ubbay Ayihuda woosa golle kaappuwaa Sostteniisa oyqqiide, pirdda golliyaa sinthan shoceeddino; shin Gaaliyoosa hewe aynne metibeenna.

* **18:6** *mayuwaappe baanaa qoqqofee:* Hawaa guussay gediyaappe baanaa qoqqofiyaawaanna itta.

Phawuloosi Anxxookiyaa Beedda

18 Phawuloosi daro wodiyaa Qoronttoosan utteeddawaappe guyyiyan, ishatuwaa sarotiide, Phirisqqillinnanne Aqiilaanna markkabiyaan Sooriyaa beedda; barew shiiqqeedda gasuu de7iyaa diraw, Kinkkiriyaa katamaan bare huuphiyaa meedetteedda. †

19 Unttunttu Efesoone gakkeedda wode, Phawuloosi Phirisqqillonne Aqiilaa yaani yeggi yeedda; shin barew Ayihuda woosa golle geliide, Ayihudatuwaanna palumetteedda.

20 Unttunttu barenttunna daro wodiyaa uttana mala Phawuloosa woossina I ixxeedda.

21 Shin unttunttuppe shaakettiide, “Xoossay gooppe, laa7ethuwaa hinttenttukko simmana” yaagiide Efesoonappe markkabiyaan beedda.

22 Qiisaariyaa gakkeedda wode Yeerusalaame biide, ammaniyaa asaa saroteeddawaappe guyyiyan, Anxxookiyaa wodhdheedda.

23 Yaani amareedda wodiyaa gami77iide beedda; kaalliyaawantta ubbaa minissiide, Galatiyaannanne Pirggiyaanna aadhdheedda.

Aphiloosi Efesoonanne Qoronttoosa Beedda

24 Iskkinddiriyan yeletteedda Ayihuda asaa itti Aphiloosa giyaa lo77o haasayiyaawe Efesoone beedda; Xoossaa Maxaafatuwaa I darissi eriyaa asa.

25 Godaa ogiyaakka tamaareedda asa; Yohaannisa xinqqataa xalalaa eriide, ayyaanan bare garssan eexettiidde, Yesuusabaa suurissiide haasayeeddanne tamaarsseedda.

26 Yaatiide Ayihuda woosa golliyaan yayyennaan haasayaa doommeedda. Phirisqqillaynne Aqiilay I odiyaawaa siseedda wode, barenttunna soy A afiide, Xoossaa ogiyaa kaseppe suurissiide, aw geeshshi odeeddino.

27 Aphiloosi Akaayiyaa pinnana koyyina, ishatuu A minissiide, Akaayiyaan de7iyaa kaalliyaawanttu A mokkana mala, unttunttoo dabidaabbiyaa xaafeeddino; I yaa gakkiide, Xoossaa aadho keekatethaan ammaniyaawantta daro maaddeedda.

28 Ayissi gooppe, Yesuusi bare huuphew Kiristtoosa gideeddawaa Ayihudatuwaassi Xoossaa Maxaafatuwaappe qonccissiide, asaa sinthan minissiide odeedda.

19

Phawuloosi Efesoone Beedda

1 Aphiloosi Qoronttoosan de7ishshin, Phawuloosi qommo bagganna aadhdhiide, Efesoone beedda; itti itti kaalliyaawantta demmeedda.

2 Phawuloosi unttuntta, “Hinttenttu ammaneedda wode Geeshsha Ayyaanaa akkeedditee?” yaagiide oochcheedda.

Unttunttu, “Tuytti, akkibeykko; haray atto, Geeshsha Ayyaanay de7iyaawaakka sisibeykko” yaageeddino.

3 Phawuloosi unttuntta, “Yaatina, Ayaan xammaqetteedditee?” * yaageedda.

Unttunttu, “Nuuni Yohaannisa xinqqataani xammaqetteeddo” yaagiide zaareeddino.

---

† **18:18** *huuphiyaa meedetteedda:* Phawuloosi guutha wodiyaassi “dummatana” giide caaqqeedda. Hawaa guussay, bare huuphiyaakka meedettenna; woyiniyaakka ushenna guussaa. Shin I caaqqeedda wodi wuroode, bare huuphiyaa meedettiide Xoossaw yarshshuwaa yarshshanaw bessee guussaa. **18:18** Pay 6:18

* **19:3** *Ayaan xammaqetteedditee?* Hawaa guussay O sunthaan xammaqetteedditee, guussaa.

4 Phawuloosi, “Yohaannisi bareppe guyyiyan yiyaa Yesuusi Kiristtoosan
asay ammanana mala, asaassi odiidde, nagaraappe simmiyaa xinqqataani
xammaqeedda” yaageedda.
5 Unttunttu hewaa siseedda wode, Godaa Yesuusi Kiristtoossassi gidanaw
xammaqetteeddino.
6 Phawuloosi bare kushiyaa unttunttu bolla wotheedda wode Geeshsha
Ayyaanay unttunttu bollan wodhdhina, dumma dumma qaalaan haasey-
eeddino; qassi timbbitiyaakka odeeddino.
7 Hewaan tammanne laa77u asatuwaa gidiyaawanttu de7iino.
8 Phawuloosi Ayihuda woosa golle geliide, Xoossaa kawutethaabaa
palumettiiddinne akeekissiidde, asaanna heezzu agenaa gidiyaawaa
keenaa yayyennaan haasayee.
9 Shin unttunttuppe ittu ittuu makkaliide, cora asaa sinthan Godaa ogiyaa
boriidde ammanennaan ixxina, Phawuloosi unttunttuppe shaaketti, barena
kaalliyaawantta barenanna afeedda; Xiraanoosa giyaa timirtte golliyaan
ubba gallassi palumettee.
10 Phawuloosi laa77u laythaa gakkanaw qaalaa odeedda; hewaa diraw,
Iisiyan de7iyaa asay ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka
Godaa qaalaa siseeddino.

Xoossay Phawuloosa Kushiyan Ootheedda Oorathabaa

11 Xoossay Phawuloosa bagganna dumma malaataa ootheedda.
12 Hewaa diraw, asay A bollay bochcheedda maarabiyaa woy
mayuwaa hargganchchatuwassi afee; hargganchchatuukka paxiino; iita
ayyaanatuukka unttunttuppe kesiino.
13 Iita ayyaanatuwaa kessiidde yuuyyiyaa Ayihudatuwaappe ittu ittuu,
“Phawuloosi qaalaa odiyaa Yesuusa sunthan nuuni hinttentta kesite giide
azazeetto” yaagiide, iita ayyanatuu de7iyaa asatuwaa bollan Godaa Yesuusa
sunthaa xeesi be7eeddino.
14 Qeesatuwaa kaappuwaa Asqqeewa giyaa itti Ayihuda bitaniyaassi
hewaa ootheedda laappu naanay de7iino.
15 Iita ayyaanay unttunttoo zaariide, “Taani Yesuusa eray; Phawuloosakka
eray. Shin hinttenttu oonee?” yaageedda.
16 Iita ayyaanay de7iyaa bitani unttunttu bolla guppi wodhdhina,
unttunttu masunxxiide, he golliyaappe kallo woxxana gakkanaassi,
wolqqaamiide xooneedda.
17 Efesoonen de7iyaa Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ubbay
hewaa sisiide ubbay daro yayyeeddino; Godaa Yesuusa sunthaykka daro
bonchchetteedda.
18 Ammaniyaawanttuppe cora asatuu barenttu ootheeddawaa paaxiid-
dinne qoncciyaan odiidde yiino.
19 Bitiyaawanttuppe coratuu barenttu maxaafatuwaa shiishshiide, asaa
ubbaa sinthan guuddeeddino; he maxaafatuwaa gatiyaa heettiyaa wode,
ishatamu sha77a Biraa santtimiyaa gideedda.
20 Hewaa mala wolqqaama ogiyaan Xoossaa qaalay dicceenne aakkee.

Efesoone Katamaan Walassay Denddeedda

21 Hewe poletteeddawaappe guyyiyan Phawuloosi, “Taani Yeerusalaame
baade Roomekka qassi be7anaw bessee” † yaagiide, Maqidooniyaannanne
Akaayiyaanna aadhdhiide, Yeerusalaame baanaw qofaa qachcheedda.

† **19:21** Phawuloosi hawaa Ayyaanaa Geeshshaan kaalesettiide hasayeeddawaa.

22 Qassi barena maaddiyaawanttuppe laa77atuwaa Ximootoosanne Erasxxoosa Maqidooniyaa kiittiide, barew Iisiyan amareedda wodiyaa gami77eedda.

23 Godaa ogiyaa diraw, he wode daro walassay keseedda.

24 Ayissi gooppe, xagaraa biraa muushissiide tigi medhdhiyaa Dimexiroosa giyaa itti bitani Arxxemiisi Geeshsha Golliyaa misiliyaa biraappe tigi tigiide, oosanchchatuwaassi daro wodhiyaa demmee.

25 Hewanttanne unttunttuwaa mala oosuwaa oothiyaawantta ittippe shiishshiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, nu duretethay ha oosuwaanna gidiyaawaa hintte eriita.

26 Hewe Phawuloosi, ‘Asaa kushii medhdheeddawanttu xoossatuwaa gidikkino’ yaagiide, Efesoone xalalaan gidennaan amareedda gadatuwaappe attin, Iisiyan ubbaan cora asaassi odi ammantheeddawaa hinttenttu be7eedditanne siseeddita.

27 Lo77ennabay, nu oosuu kadhettanawaa xalalaa gidenna; shin Iisiyan de7iyaa ubbatuunne sa7aa ubbaan de7iyaawanttu goyinniyaa wolqqaama xoossatto geetettiyaa Arxxemiisi geeshsha golli bonchchettennan attanawaanne, izi darotethay kunddanawaa” yaageedda.

28 Asay hewaa siseedda wode loythi hanqqettiide “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino.

29 Katamaa ubbaan walassay denddeedda; Phawuloosanna hamettiyaa Maqidooniyaa asatuwaa Gaayoosanne Arisxxirokoosa barenttunna oyqqi akkiide, ittippe kaassaa sa7aa woxxeeddino.

30 Phawuloosikka asay shiiqeeddasaa gelanaw koyyeedda. Shin kaalliyaawanttu A diggeeddino.

31 Iisiyaa gadiyaa kaappatuwaappe Phawuloosa laggethatuwaappe ittu ittuu Phawuloosaw kiittiide, kaassaa sa7aan qoncciyaa kesiide I beettenna mala, A woosseeddino.

32 Shiiquwaan walassay denddina, dariya bagga asay haray atto ayissi shiiqeeddentto erenna diraw, ittu ittibaw walaqettiyaa wode, yokkuu qay harabaw walaqettee.

33 Ayihudatuu Iskkinddira aathi bessina, itti itti asay I haasayana mala, asaa giddoppe sinthaw A aatheedda; asay co77u gaana mala, I bare kushiyan xorssi bessiide, asaassi mootettanaw koyyeedda.

34 Shin Iskkinddire Ayihuda asaa gideeddawaa asay ereedda wode, laa77u saate gidiyaawaa keenaa ubbay itti qaalaan, “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino.

35 Katamaw xaafe gideeddawe asaa co77u oothiide, hawaadan yaageedda; “Efesoone asaw, Efesoone katamay wolqqaama Arxxemiisissinne saluwaappe wodhdheedda eeqaa shuchchaassi eeqaa golliyaa naagiyaawaa gideeddawaa erenna asay oonee?

36 Hawaa kaddiyaa asay baynna diraw, hinttenttu woppu gaanawunne dirbbennan agganaw bessee.

37 Ayissi gooppe, hawanttu Geeshsha Golliyaa miishshaa wuu77ibeennawantta nu xoossatuwaakka boribeennawantta aheeddita.

38 Hewaa diraw, Dimexiroosinne aananna de7iyaa oosanchchatuu asaa mootanaw koyyooppe, pirdda golli dooya de7ee; qassi gadiyaa mooddiyaawanttukka de7iino; unttunttu barenttu giddon mootettiino.

39 Shin hintte hara yewuwaa koyyooppe, higgiyaa shiiquwaan yewuwaa qachchana.

40 Ayissi gooppe, hachche haneeddawaa shabbirethaa giide, Roome
gadiyaa asatuu nuuna mootana; ha shiiqookka gaasuu bayinna diraw,
nuuni gaasuwaa odanaw danddayokko”
41 yaagiide shiiquwaa laaleedda.

20

Phawuloosi Maqidooniyaanne Giriike Beedda

1 Walassay irxxeeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi kaalliyaawantta
ahissiide zoreedda; unttuntta, “Saruwan de7ite” giide, Maqidooniyaa
baanaw keseedda.
2 He gadiyaanna aadhdhiidde, qaalaa odiide, asaa loythi minisseed-
dawaappe guyyiyan, Giriike gade yeedda.
3 I hewaan heezzu agenaa uttiide, markkabiyaan Sooriyaa baanaw
qoppishshin, Ayihudatuu barena wodhanaw koyyiyaawaa be7iide, Maqi-
dooniyaanna guyye simmanaw bare qofaa qachcheedda.
4 Phawuloosa moyizzeeddawanttu, Beeriyaappe Pharihaasa na7aa Sosi-
iphaaxiroosa, Teselonqqeppe Arisxxirokoosanne Sikonddisa, Derbbeppe
Gaayoosanne Iisiyappe Tikiqoosanne Xirofimoosa, qassi Ximootoosa.
5 Hewanttu sinthaw biide, nuuna Xiro7aadan naagiino.
6 Nuuni Ukithaa Baalaa gallassaa bonchchowaappe guyyiyan, Piliph-
phisiyoosa giyaa gadiyaappe markkabiyaan denddiide, ichcheshu gallassan
Xiro7aadan unttuntta gakkiide, yaani laappu gallassaa utteeddo.

Phawuloosi Xiro7aadaa Beedda

7 Nuuni Woggaa gallassi * ukithaa menthanaw shiiqide7ishshin, Phawu-
loosi wonttina baanaw qoppeedda diraw, unttunttoo qaalaa odiidde,
qamma bilahii gakkanaw yewuwaa adusseedda.
8 Nuuni shiiqi utteedda pooqiyan cora xomppii de7ee.
9 Ewuxikoosa giyaa itti wodallay maskkootiyaa bolla uttiide, darissi
gemi77isheedda. Phawuloosi haasayaa adusseedda wode, Ewuxikoosi
gemi77ishuwan hayreeddawe heezzenthiyaa pooqiyaappe sa7aan kunddi-
ide hayqqeeddawaa asay dentheedda.
10 Shin Phawuloosi wodhdhiide, A bolla guufanneedda. A idimmiide, “A
shemppuu kesibeenna diraw hirggoppite” yaageedda.
11 Yaatiide pude pooqiyaa kesiide, ukithaa menthiide meedda; sa7ay
wonttana gakkanaassi, daro wodiyaa haasayeeddawaappe guyyiyan
beedda.
12 Wodallay paxina, soy afiide, darissi nashetteeddino.

Phawuloosi Xiro7aadaappe Miliixe Beedda

13 Shin Phawuloosi barena yaappe nuuni mokkana mala, nuussi odeedda
diraw, kasetiide markkabiyaakko biide, Asoosa baanaw denddeeddo; ayissi
gooppe, gediyaan baanaw I qoppeedda diraw nuuna hewaadan azazeedda.
14 I nuunanna Asoosan gakettina, markkabiyaan A akkiide Mixiliine
yeeddo.
15 Wonttetha gallassi yaappe markkabiyaan denddiide, Kiyoosa heeraa
gakkeeddo; qassi wonttetha gallassi Saamoosa pinneeddo; Tirogiliyoomen
aqiide, wonttina Miliixe yeeddo.
16 Ayissi gooppe, Phawuloosi Iisiyan darii gami77ennaan Efesoone lan-
qqiyanna aadhdhanaw bare qofaa qachcheedda; barew danddayettooppe,
Phenxxeqostte geetettiyaa gallassi Yeerusalaame gakkanaw elleellee.

* **20:7** *Woggaa gallassi:* Griikiyaa maxaafaan, Sambbatatuwaappe ittuwan yaagee.

Phawuloosi Efesoone Cimatoo Wursethaa Haasayaa Haasayeedda

17 Phawuloosi Miliixeppe Efesoone kiittiide, ammaniyaa asaa kaalethiyaawantta xeegisseedda.

18-19 Woosa golle cimatuu Phawuloosakko yiina, unttuntta I hawaadan yaageedda; "Taani Iisiya geleedda koyro gallassaappe doommin, kawushshatethaaninne daro afothaani Godaassi oothaadde, Ayihudatuwaa shiiquwaappe taana gakkeedda paace gideedda wodiyaa ubbaan hinttenttunna waanaade de7aadditantto hinttenttu eriita.

20-21 Nagaraappe Xoossaakko simmiyaawaanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaa Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawanttoo markkattaadde, shiiquwankka hinttenttu gollen gollenkka hinttenttoo odaadde tamaarisseeddawaappe attin, hinttentta go77iyaabaappe ittibaanne pacissa beykke.

22 "Be7ite; ha77ikka taani Geeshsha Ayyaanaassi azazettaade, Yeerusalaame bay; yaani taw ayee kesanenttonne erikke.

23 Geeshsha Ayyaanay qashuunne waayyii taana naagiyaawaa katamaa ubbaan taw odee.

24 Shin ta wothaa polanawunne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe taani akkeedda oosuwaa Xoossaa aadho keekatethaa wonggalaa mishiraachchuwaa markkattiyaawaa polanaw, ta shemppuwaa maaddennawaadan payday.

25 "Be7ite; taani ha77ikka Xoossaa kawutethaabaa odaadde, hinttenttu ubbaa giddon yuuyyaaddi; simmi hawaappe sinthaw hinttenttuppe ooninne taana be7ennawaa eray.

26 Hewaa diraw, hinttenttuppe itti uray bayooppekka taani hewaan gelennawaa hachche hinttenttoo geeshshaade oday.

27 Ayissi gooppe, Xoossay oothanaw qoppeeddawaa ubbaa hinttenttoo aynne ashshennaan odaaddi.

28 "Yesuusi bare suuthaan wozeedda Xoossaa ammaniyaawantta naagite; qassi Geeshsha Ayyaanay hinttentta kaappatuwaa oothiide suntheedda wudiyaa ubaanne hinttenttu huuphiyaa naagite.

29-30 Taani beeddawaappe guyyiyan, wudiyaassi qarettenna iita worakanatuu hinttenttu giddo gelanawanttanne, kaalliyaawantta barenttu geeduwaa kaalethanaw wordduwaa haasayiyaa asatuu hinttenttu giddoppe denddanawaa eray.

31 Hewaa diraw, taani heezzu laythaa qammanne gallassaa afothaani hinttentta huuphiyan huuphiyan minissiyaawaa aggabeennawaa qoppiide genccite.

32 "Ha77ikka hinttentta minissanawunne geeshsha asaa ubbaa giddon laatissanaw danddayiyaa Xoossaassinne A aadho keekatethaa qaalaassi hinttentta hadaraa immay.

33 "Taani ooppenne biraa woy worqqaa woy mayuwaa amottabeykki;

34 taani ha ta kushiyan taananne taananna ittippe de7iyaawantta kooshsheeddawaa ootheeddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita.

35 Hinttenttu hawaadan daaburi oothiidde, daaburanchchatuwaa maaddanaassinne Godaa Yesuusi bare huuphew, 'Akkiyawaappe immiyaawe anjjetteeddawaa' geeddawaadan, A qaalaa hinttenttu wozanaa aathanaw bessiyaawaa taani cora ogiyaan hinttentta bessaaddi" yaageedda.

36 Phawuloosi hewaa haasay wurssiide, unttunttu ubbaanna ittippe gulbbatiide, Xoossaa woosseedda.

37 Unttunttu ubbay Phawuloosa idimmiide, yeekkiidde yereeddino.

38 Ubbaappe I, "Taana laa7ethuwaa ubbakka be7ikkita" yaageedda qaalay unttuntta daro qarethina markkabiyaa gakkanaw A moyizzeeddino.

21

Phawuloosi Yeerusalaame Beedda

1 Nuuni Efesoone cimatuwaappe shaakettiide, Qoosa geetettiyaa haathaan doodetto sa7aa yii aggeeddo; wonttissa gallassi Rooda gakkeeddo; hewaappe Phaaxira beeddo.

2 Pinqqe pinniyaa markkabiyaa demmiide, aani geliide baanaw dend-deeddo.

3 Nuuni Qophiroosappe be7anaw danddayiyaasaa yiide, away kesiyaasaa xeelliyaa wode Qophiroosa haddirssa bagga yeggiide, Sooriyaa beeddo; hewaappe guyyiyaan Xiiroosa gakkeeddo; ayissi gooppe, markkabii bare caanaa Xiiroosan wothee.

4 Yaani kaalliyaawantta demmiide, unttunttunna laappu gallassaa utteeddo; Phawuloosi Yeerusalaame beenna mala, unttunttu aw Ayyaanaan odeeddino.

5 Nuuni unttunttunna uttiyaa wodii wurina, kesiide beeddo; unttunttu ubbatuu barenttu maccawanttunnanne barenttu naanaanna ittippe kata-maappe karew kessana gakkanaassi, nuuna moyizzeeddino; nuuni abbaa doonaan gulbbatiide, Xoossaa woosseeddo.

6 Hewaappe guyyiyan, ittu ittuwaa sarotiide, markkabiyaan geleeddo; unttunttu barenttu soy simmeeddino.

7 Nuuni abbaa ogiyaa wurssiide, Xiiroosappe Phexelemayse gakkeeddo; ishatuwaa sarotiidde, unttunttu matan itti gallassaa peesheeddo.

8 Wonttissa gallassi kesiide, Qiisaariyaa beeddo; wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa Piliphphoosa soy gakkiide, A matan utteeddo; Yeerusalaamen dooretteedda laappunatuwappe I ittuwaa.

9 Piliphphoosassi nabatuwaa gideedda oyddu wodoro macca naanatuu de7iino.

10 Nuuni unddenneedda gallassaa utteedda wode, nabiyaa Agaaboosa giyaa bitani Yihudaappe Qiisaariyaa yeedda.

11 Nuukko yiide, Phawuloosa saqqiyaa akkiide bare kushiyaanne bare gediyaa qachchiide, “Geeshsha Ayyaanay giyaawe hawaa; ha saqqiyaa godaa Yeerusalaamen Ayihudatuu hawaadan qachchiide, Ayihuda gidenna asatuwaassi aathiide immana” yaageedda.

12 Nuuni hewaa siseedda wode, nuuninne yaani de7iyaa asatuu Phawu-loosi Yeerusalaame beenna mala woosseeddo.

13 Shin Phawuloosi zaariide, “Hinttenttu yeekkiiddenne ta wozanaa qaretissiidde waaniitee? Taani Godaa Yesuusa sunthaa diraw qashet-tanawaa xalalaa gidennaan, haray atto Yeerusalaamen hayqqanawukka giiga uttaaddi” yaageedda.

14 Zoriyaa I akkennaan ixxina, “Goday geeddawe hano” yaagiide co77u geeddo.

15 Yaani amareedda wodiyaa gami77eeddawaappe guyyiyan, giigettiide Yeerusalaame baanaw keseedda.

16 Qiisaariyaan de7iyaa kaalliyaawanttuppe amareeddawanttu qassi nu-unanna beeddino; unttunttu nuuni aqanasaa Minaasoona giyaa Qophi-roosa bitaniyaa soy nuuna afeeddino; Minaasooni daro wodiyaappe doom-miide kaalliyaawaa.

Phawuloosi Yeerusalaamen Yayiqooba Oochcheedda

17 Nuuni Yeerusalaame gakkeedda wode, ishatuu nuuna nashechchaan mokkeeddino.

18 Wonttissa gallassi, Phawuloosinne nuuni Yayiqoobanna gakettanaw beeddo. Woosa golle cimatuu ubbatuukka de7iino.

19 Phawuloosi unttuntta saroteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidenna asaa giddon bare bagganna Xoossay ootheeddawaa unttunttoo wurssiide odeedda.
20 Unttunttu hewaa siseedda wode Xoossaa galatiide, Phawuloosa hawaadan yaageeddino; “Nu ishaw, Ayihudatuwaa giddon Xoossaa ammaneeddawanttuppe aappun sha77ay de7iinontto be7aasa; unttunttu ubbay higgiyaa minissi naagiino.
21 Yeerusalaame Ayihudatuu, Ayihuda gidennawanttu gadiyan de7iyaa Ayihuda ubbatuu barenttu naanaa qaxxarenna mala, woy Ayihudatuu oothiyaawaa kaallenna mala, Muse higgiyaakka bayizzana mala neeni tamaarssiyaawaa siseeddino.
22 Yaatina, ayee lo77uu? Neeni yeeddawaa coratuu sisiyaa diraw, shiiqennaan aggikkino.
23 “Hewaa diraw, hawaa nuuni new odiyaawaa ootha; ittippe shiiquu de7iyaa oyddu asatuu nu matan de7iino.
24 Unttuntta akkaade unttunttunna geeyya; qassi unttunttu barenttu huuphiyaa meedettana mala, unttunttoo miishshaa imma; unttunttu ubbay newaa siiseeddawe tuma gidennawaanne neeni ne huuphewukka qassi Muse higgiyaa naagaadde maaran de7iyaawaa erana.
25 “Shin ammaneedda Ayihuda gidenna asatuwaa gidooppe, unttunttu eeqaw yarsheeddawaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne woshummenna mala, nuuni yewuwaa qachchiide, unttunttoo dabidaabbiyaa xaafeeddo” yaageeddino.
26 Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi wonttissa gallassi asatuwaa akkiide, unttunttunna geeyyeedda; I barentta geeshshussaa awude polintto erissanawunne qassi yarshshuwaa huuphiyan huuphiyan awude immanentto erissanaw Geeshsha Golliyaa geleedda.

Phawuloosi Geeshsha Golliyaan Oyqetteedda

27-28 Laappu gallassay wurana hanoode, Iisiyappe yeedda Ayihudatuu Geeshsha Golliyaan Phawuloosa be7iide, asaa ubbaa hanqqethiide, “Israa7eeliyaa asaw, nuuna maaddite; Israa7eeliyaa asaa, Muse higgiyaanne ha Geeshsha Golliyaa ixxiide, ubbasan asaa ubbaa tamaarissiyaawe ha bitaniyaa; gujjiide qassi Giriike asaakka Geeshsha Golliyaa gelissiide, ha geeshsha sa7aa tunisseedda” yaagi waassiidde, Phawuloosa oyqqeeddino.
29 Unttunttu kase Efesoonen de7iyaa Xirofimoosa Phawuloosanna katamaan be7eedda diraw, Geeshsha Golliyaa Phawuloosi A gelisseeddawaa unttunttoo malateedda.
30 Katamaa ubbay shabbiretteedda; asay ubbay shiiqiide Phawuloosa oyqqiide, Geeshsha Golliyaappe karew goochchi kesseedda; he man77iyankka Geeshsha Golliyaa penggetuu qashettii aggeeddino.
31 Asay Phawuloosa wodhana hanishshin, “Yeerusalaame katamay mulekka shabbirettidiggeedda” giyaa haasayay Roome gadiyaa olaa kaappuwaassi gakkeedda.
32 He olaa kaappuu wottaaddaratuwaanne xeetatuwaa kaappatuwaa ittippe akkiide, woxxiidde asaa bolla kesi wodhdheedda; asay olaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa be7eedda wode, Phawuloosa shociyaawaa bashi aggeedda.
33 He wode, he olaa kaappuu shiiqi, Phawuloosa oyqqiide, laa77u santhalataan qashettana mala azaziide, I oonenttonne qassi ayaa ootheeddenttonne asaa oochcheedda.

21:23 Pay 6:13-21

34 Asaappe baggay ittibaw waassiyaa wode, baggay harabaw waassee;
waasuu coreedda diraw, olaa kaappuwaassi tumuwaa eranaw danddayet-
tennan ixxina, wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana
mala, unttuntta azazeedda.
35 Yedhdhiide kesiyaa dethaa Phawuloosi gakkeedda wode, asaa sugethaa
diraw, wottaaddaratuu A tookkeeddino.
36 Ayissi gooppe, cora asay, "A wodha!" yaagiiddinne waassiidde kaallee.

Phawuloosi Mootuwaassi Zaaruwaa Immeedda

37 Wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana hanishshin
Phawuloosi olaa kaappuwaa, "Taani new ittibaa odoo?" yaageedda.
He olaa kaappuu Phawuloosa, "Neeni Giriike qaalaa eray?
38 Neeni hawaappe kase wode, walassaa kessaade shemppuwaa
wodheeddawanttuppe oyddu sha77a asatuwaa asay baynna mela sa7aa
kaaletheedda Gibxe bitaniyaa gidikkii?" yaageedda.
39 Shin Phawuloosi, "Taani Ayihuda asa; qassi Kilqqiyaan de7iyaa
Xersseesen yeletteedda huuphe katamaan de7iyaa asa. Hayyanaa taana
asaassi haasayissarikkii?" yaageedda.
40 Olaa kaappuu A, "Haasaya" yaagina, Phawuloosi yedhdhiide kesiyaa de-
thaan eqqiide, asay co77u gaana mala, bare kushiyan asaakko xorsseedda.
Asay co77u giina, Ibraayisxxe qaalaan haasayiidde, hawaadan yaageedda.

22

1 "Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawatoo, taani ha77i hinttenttoo
odiyaa yewuwaa sisite!"
2 Phawuloosi unttunttoo Ibraayisxxe qaalaan haasayiyaawaa sisiide,
kaseppe loythi co77u giina I hawaadan yaageedda.
3 "Taani Kilqqiyaan de7iyaa Xersseesen yelettaade, ha katamaan
Gamaaliyaali taana tamaarissina diccaade, nu aawatuwa higgiyaakka
minissa tamaaraade, hachche hintte ubbay haniyaawaadankka, taani
Xoossaa yewuwaassi seelettiyaa Ayihuda asa.
4 Taani macca asaanne attuma asaa oyqqa oyqqaade qasho gollen
yeggeedda asaanne, ha ogiyaa kaalliyaa asaa wodhissana gakkanaassi
metootheedda asa.
5 Hawaadankka, qassi, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuunne cimaa ubbaa
shiiquu tawaa markkattanaw danddayee; taani Damasqqon de7iyaa unt-
tunttu ishatuwaa Ayihudatuwaassi, unttunttuppe dabidaabbiyaa akkaade,
hewaan de7iyaa asatuu qashettiide murettanaadan, Yeerusalaame unt-
tuntta ahanaw yaa baaddi.

Phawuloosi Kiristtoosakko Simmeedda Bare Simaabaa Odeedda (Kit 9:1-19; 26:12-18)

6 "Taani baade Damasqqo mateedda wode, seeta gallassaa gidishshin,
qoppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu ta matan yuuyyi aadhdhiide
poo7eedda.
7 Taani sa7aan kundda uttaade, 'Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yeder-
ssay?' giyaa qaalaa sisaaddi.
8 "Taani zaaraade, 'Ta Godaw, neeni oonee?' yaagaaddi.
"Hewaappe guyye, 'Taani neeni yederssiyaa Naazireetiyaa Yesuusa'
yaageedda.
9 Taananna ittippe de7iyaawanttu poo7uwaa be7iide yayyeeddino; shin
taw haasayiyaawaa qaalaa sisibeykkino.
10 " 'Ta Godaw, taani ayaa udoo?' yaagaaddi.

“Goday taana, ‘Denddaade Damasqqo ba. Neeni oothanaw Xoossay qoppeedda ubbabay new yaani odettanawaa’ yaageedda.
11 He wolqqaama poo7uwaa diraw, ta ayfii qooqina, taananna de7iyaa asatuu ta kushiyaa oyqqiide, taana goochchina, Damasqqo gakkaaddi.
12 “Damasqqon de7iyaa Ayihuda ubbay loythi bonchchiya itti Hanaaniyaa giyaa bitani, nu higgiyaassi azazettiide, Xoossaw imetteedda asa.
13 Hanaanii taakko yiide, ta matan eqqiide taana, ‘Ta ishaw Saa7oolaa, xeella’ yaageedda. Taani he wode he man77iyankka aakko xeellaa aggaaddi.
14 “I taana hawaadan yaageedda; ‘Nu aawatuwa Xoossay neeni A qofaa eranaw, A xillo Na7aa be7anawunne A doonaappekka haasayaa sisanaw neena kasenna dooreedda.
15 Ayissi gooppe, neeni be7eeddabaanne siseeddabaa asaa ubbaa sinthan aw markkattanaassa.
16 Ha77ikka ayaw gami77ay? Denddaade xammaqetta; A sunthaa xeesaadde, ne nagaraappekka meecetta’ yaageedda.
17 “Taani guyye Yeerusalaame simmaade Geeshsha Golliyan woossishshin, ta ayyaanaan gidaaddi.
18 Goday taana, ‘Elleellaade, Yeerusalaame kesa ayaw gooppe, neeni taw hawaan markkattiyaawaa asay akkenna’ yaagishshin taani A be7aaddi.
19 “Taani, ‘Ta Godaw, Ayihuda woosa golliyaa ubbaan neena ammaniyaawantta oyqqaade wadhdheeddawaanne qasho golliyaan yeggeeddawaa unttunttu eriino.
20 Unttunttu ne markkaa Isxxifaanoosa wodhiyaa wode, taani he yewuwaa eeno gaaddi. Qassi unttunttu miyyiyaan eqqaade, A wodhiyaawanttu mayuwaa naagay’ yaageedda.
21 “Goday taana, ‘Taani neena Ayihuda gidenna asaakko haakosaa kiittiyaa diraw ba’ geedda” yaageedda.

Phawuloosi Roome Asa Gidiyaawaa Qonccisseedda

22 Phawuloosi he qaalaa haasayana gakkanaw asay I giyaawaa sisee; hewaappe guyyiyan, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Hawaa gadiyaappe dhayissa; I de7anaw bessenna” yaageeddino.
23-24 Unttunttu waassishshin, barenttu mayuwaa bollaw olishshiininne baanaa carkkuwan laalishshin, olaa kaappuu wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda. Qassi asay ayissi hewaadan aabolla waasseeddinontto eranaw, Phawuloosa lissuwan shocana mala, unttuntta azazeedda.
25 Shin wottaaddaratuu Phawuloosa dafuwan minissi qachcheedda wode, Phawuloosi bare matan eqqeedda xeetatuwaa kaappuwaa, “Roome gadiyaa asaa pirdday baynnaan shociyaawe hinttenttoo wogee?” yaageedda.
26 Hewaa xeetatuwaa kaappuu siseedda wode, olaa kaappuwaakko biide, “Ha bitani Roome asa. Neeni ayaa oothana qoppay?” yaagiide oochcheedda.
27 Olaa kaappuu Phawuloosakko shiiqiide, “Neeni Roome asee? Taw oda” yaageedda.
Phawuloosi, “E” yaageedda.
28 Olaa kaappuu Phawuloosaw zaariide, “Taani ha zaretethaa daro miishshaan shammaaddi” yaageedda.
Shin Phawuloosi, “Taani he zerethaappe yelettaaddi” yaageedda.
29 Hewaa diraw, Phawuloosa biddanaw qooppeeddawanttu man77iyan aappe shaaketti aggeeddino. Olaa kaappuukka Phawuloosi Roome asa gideeddawaa ereedda wode yayyeedda; ayissi gooppe, santhalataan A qashissi wotheedda.

Phawuloosi Ayihudatuwaa Shanggatuwaakko Shiiqeedda

30 Wonttetha gallassi olaa kaappuu, Ayihudatuu Phawuloosa ayissi
mooteeddinonttonne geeshshiide eranaw koyyiide, Phawuloosa billeedda.
Yaatiide qeesatuwaa kaappatuunne asay ubbay shiiqana mala azazeedda;
qassi Phawuloosa duge wothiide, unttunttu sinthan esseedda.

23

1 Phawuloosi hewaan shiiqeedda asaa caddi xeelliide, “Taanaadan
ammaniyaawanttoo, taani hachche gakkanawukka Xoossaa sinthan ta
de7uwaa ubbaan tilla wozanaan de7aaddi” yaageedda.
2 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Hanaanii, Phawuloosa doonaa
baqqana mala, A matan eqqeeddawantta azazeedda.
3 Phawuloosi he wode A, “Laa ha booshinchchaan okkeedda * godaw,
Xoossay neena baqqana. Neeni ta bolla higgiyan pirddanaw uttaade, wogay
baynnaan taana baqqana mala azazay?” yaageedda.
4 Phawuloosa matan eqqeeddawanttu A, “Neeni Xoossaa qeesatuwaa
ubbatuwaa kaappuwaa boray?” yaageeddino.
5 Hewaappe guyye Phawuloosi, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, I
qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gideeddawaa taani erabeykke;
ayissi gooppe, ‘Ne gadiyaa mooddiyaawaa bolla iita qaalaa haasayoppa’
geetettiide Xoossaa Maxaafan xaafetteedda” yaageedda.
6 Shin Phawuloosi baggatuu Saduqaawanatuwaa; baggatuu
Parisaawatuwaa gideeddawaa be7iide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo,
taani Parisaawiyaanne Parisaawiyaa na7aa; ‘Hayqqeeddawanttu
hayquwaappe denddanawantta’ gaade taani nashechchaan naagiyaa
diraw, unttunttu ta bolla pirddiino” yaagiide, dhoqqu oothiide haasayeedda.
7 Phawuloosi hewaa yaagina, Parisaawatuwaa giddoninne
Saduqaawanatuwaa giddon walassay kesina, shiiqeedda asay laaletteedda.
8 Ayissi gooppe, Saduuqaawanatuu, “Hayqqeedda asay denddenna; ki-
itanchchaykka ayyaanaykka baawa” yaageeddino; Parisaawatuu qassi
laa77uukka de7iyaawaa ammaniino.
9 Wolqqaama walassay denddeedda; Parisaawatuwaa baggappe Muse
higgiyaa tamaarssiyaawanttu denddi eqqiide, “Ha bitaniyaa bolla aynne
balaa demmibeykko; aw ayyaanay woy kiitanchchay haasayennan
aggenna” yaagiide palumetteeddino.
10 Walassay darina, olaa kaappuu Phawuloosa unttunttu menthereetha-
nenttonne gi yayyiide, bare wottaaddaratuu wodhdhiide, unttunttu gid-
doppe A ellekka kesiide, barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda.
11 He qamma Goday Phawuloosa matan eqqiide, “Phawuloosaa, neeni taw
Yeerusalaamen markkatteeddawaadan, Roomenkka markkattanaw bessee;
minna; aynne baawa” yaageedda.

Phawuloosa Wodhanaw Oosetteedda Maqquwaa

12 Wonttissa gallassi, Ayihudatuu Phawuloosa wodhana gakkanaassi,
meennaadaaninne ushennaadan, caaqettiide giigetteeddino.
13 Phawuloosa bolla hewaa maqqetteedda asatuu oytamuwaappe dariino.
14 Unttunttu qeesatuwaa kaappatuwakkonne cimatuwaakko yiide, “Nu-
uni Phawuloosa wodhana gakkanaassi, aynne baarennaadan, giigetti ut-
teeddo.
15 Hewaa diraw, hinttenttunne shiiqeedda asay Phawuloosabaa geeshshi-
ide biddiyaawaa malatiide, olaa kaappuu A hinttenttukko duge wothana

* **23:3** *booshinchchaan okkeedda:* Itti uray lo77a malatana mala oosussaa, shin gidenna. **23:5** Kes 22:28

mala oochchite; nuuni I haa shiiqanaappe kasenna A wodhanaw giigi utteeddo" yaageeddino.

16 Shin Phawuloosa michchatti na7ay he maqquwaa siseedda wode, biide wottaaddaratuu de7iyaasaa geliide, Phawuloosaw odeedda.

17 Phawuloosi xeetatuwaa kaappatuwaappe ittuwaa xeesiide, "Ha na7aa olaa kaappuwaakko afa; ayissi gooppe, olaa kaappuwaassi I odiyaawe de7ee" yaageedda.

18 Hewaa diraw, xeetatuwaa kaappuu na7aa olaa kaappuwaakko afiide, "Qasho gollen de7iyaa Phawuloosi, ha na7ay new ayentto odiyaabay de7iyaa diraw, taana barekko xeesiide, A neekko ahanaadan, taana woosseedda" yaageedda.

19 Olaa kaappuu na7aa kushiyaa oyqqiide, dumma gaxaa kessiide, "Neeni taw odanabay ayee?" yaagiide oochcheedda.

20 Na7ay olaa kaappuwaassi, "Ayihudatuu Phawuloosabaa kaseppe minissi oochchiyaawaa malatiide, neeni shiiquwaa A utissanaadan, neena wontti woossanaw zoretaa qachcheeddino.

21 Shin neeni unttunttu giyaawaa sisoppa; ayissi gooppe, oytamuwaappe dariya asatuu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, qumaa meennaadaaninne haathaa ushennaadan, caaqettiide geemetti uttiide A naagiino; neeni giyaawaa sisanaw ha77ikka giigetti uttiide naagiino" yaageedda.

22 Hewaa diraw, olaa kaappuu na7aa, "Ha yewuwaa neeni taana erisseeddawaa oossinne odoppa" yaagiide azazeeddawaappe guyyiyan, A yeddeedda.

Phawuloosi Gadiyaa Mooddiyaa Filikisa Sintha Shiiqeedda

23 Olaa kaappuu xeetatuwaa kaappatuwaappe laa77uwaa xeesiide, "Qiisaariyaa baanaw, laa77u xeetu wottaaddaratuwaa, laappun tammu paraa oyqqeedda asatuwaanne laa77u xeetu tooranchchatuwaa qammaappe heezzu saatiyaan giigissite;

24 gadiyaa mooddiyaa Filikisakko Phawuloosa sarotethaan gathanaw togissiyaa mehiyaanne giigissite" yaagiide, unttuntta azazeedda.

25 Olaa kaappuu hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafeedda.

26 "Qalawudeyoosa Luusiyoosappe; gadiyaa mooddiyaa bonchchetteedda Filikisaa! Sarotethay new gido.

27 Ayihudatuu ha bitaniyaa oyqqiide wodhana hanishshin, Roome katamaa asa I gideeddawaa eraade, wottaddaratuwaanna gakkaade A ashshaaddi.

28 Unttunttu A ayissi mooteeddinontto eranaw koyyaade, duge unttunttu shiiquwaassi A afaaddi.

29 Unttunttu barenttu higgiyaabaa I oochcheeddawaassi A mooteeddawaappe attin, A wodhissiyaa woy qashissiyaa mooto gidenna.

30 Unttunttu ha bitaniyaa bolla maqqetti utteedda zigirissay taana gakkina, taani he man77iyankka A neekko yeddaa aggaaddi; A mootiyaawanttukka biide, ne sinthan mootana mala odaaddi; saro de7a" yaageedda.

31 Hewaa diraw, wottaaddaratuu azazetteeddawaadankka Phawuloosa akkiide, qamma Anttiphaaxiriisa gatheeddino.

32 Wonttissa gallassi aananna baana mala paraa toggo asatuwaa wothiide, gediyaan biyaawanttu guyye wottaaddaratuu de7iyaasaa simmeeddino.

33 Paraawanttu Qiisaariyaa geliide, dabidaabbiyaa gadiyaa mooddiyaawoo immiide, Phawuloosa A sintha aatheeddino.

34 Gadiyaa mooddiyaawe dabidaabbiyaa nabbabeeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi haqa awuraajjaa asentto A oochcheedda; Kilqqiyaa asa I gideeddawaa ereedda wode,
35 "Taani nebaa neena mootiyaawanttu yiyaa wode sisana" yaagiide, wottaaddaratuu Heroodisa kawutethaa gollen A naagana mala azazeedda.

24

Phawuloosa Ayihudatuu Mooteeddino

1 Ichcheshu gallassaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, Hanaaniyaa, cimatuwaannannee Xarxxaluusa giyaa itti xabaqaanna duge Qiisaariyaa wodhdheedda; unttunttu gadiyaa mooddiyaawaa bolla Phawuloosa mooteeddino.
2-3 Phawuloosi xeesetteedda wode, Xarxxaluuse A hawaadan yaagiide, mootuwaa doommeedda.
"Bonchchetteedda Filikisaa, nuuni ne bagganna daro sarotethaa demmeeddoshshin, ne qofaan ha gadiyaassi ubbabaani ubbasankka lo77o laamii beettiyaawoo neena loythi galatiide, hawaa akkeetto.
4 Shin taani neena gami77ethennaan, dooya gideedda ne keekatethaan nubaa neeni qanthaan sisana mala, neena woossay.
5 Ayissi gooppe, ha bitani dhubo gidiide, sa7aa ubbaan de7iyaa Ayihudatuwaa giddon walassaa dentheedda, Naaziraawatu bagga asaa kaalethiyaawaa gideeddawaa ereeddo.
6 Haray atto Geeshsha Golliyaakka tunissanaw koyyishshin A oyqqiide, nu higgiyaadan, A bolla pirddanaw qoppeeddo;
7 shin olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiide, wolqqaan nu kushiyaappe A wothi akkeedda.
8 A mootiyaawanttukka neekko yaana mala azazeedda; neeni ne huuphew ha bitaniyaa biddaade, nuuni A mootiyaa yewuwaa ubbaa eranaw danddayaa" yaageedda.
9 Ayihudatuukka qassi, "Ha yewuu tuma" giide, A qofaa akkeeddino.

Phawuloosi Filikisa Sinthan Mootoo Zaaruwaa Immeedda

10 Gadiyaa mooddiyaawe Phawuloosa yaanaadan wuttina, I hawaadan yaagiide zaareedda; "Neeni daro wodiyaappe doommaade, ha asaassi pirddaadde de7iyaawaa taani eraade, ta yewuwaa nashechchaan zaaray.
11 Taani Yeerusalaame goyinnanaw kesoodeppe tammanne laa77u gallassaappe darennawaa neeni ne huuphew erana danddayaa.
12 Ayihudatuu taana Geeshsha Golliyan gidina, Ayihuda woosa gollen gidina, katamaan gidina, oonannanne palumettishshin woy asaa shiishshaade maqqishshin, itti uraannanne be7ibeykkino.
13 Unttunttu ha77ikka taana mootiyaawaa shatimmanaw danddaykkino.
14 "Shin taani hawaa new oday; taani Muse higgiyan de7iyaawaanne nabatuu xaafeedda ubbabaa ammananaadan, nu aawatuwa Xoossaassi unttunttu worddo giyaa ogiyaan goshetay.
15 Hawanttu barenttu huuphew, 'Asay ubbay, wordduukka xilluukka hayquwaappe denddanawantta' giyaawaadan, taanikka unttunttu denddiyaawaa Xoossaani hidootaa wothaade amuwaani naagay.
16 Hewaa diraw, taani qassi, Xoossaa sinthaninne asaa sinthan ubba wode, pokkuu baynna tilla wozanay taw de7ana mala minnay.
17 "Taani Yeerusalaameppe kesoodeppe cora laythaappe guyyiyan, ta gade hiyyeesaassi miishshaa immanawunne yarshshuwaa yarshshanaw Yeerusalaame baaddi.

18 Hewaa oothishshin, asay shiiqennaan, walassay denddennaan, taani
Geeshsha Golliyan geeyyishshin, unttunttu taana demmeeddino.
19 Shin Iisiyappe yeedda itti itti Ayihudatuu hewaan de7iino; unttunttu ta
bolla yewuwaa koyyooppe, yiide taana ne bollan mootanaw bessee.
20-21 Woy taani unttunttu giddon eqqaade, 'Hayqqeeddawanttu dend-
danawaa ammaniyaa diraw, hachche hintte sinthaan ta bolla pirddiino'
gaade haa dhoqqissaade hasayeedda itti qaalaappe attin, shiiquwaa sinthan
eqqishshin, ta bolla itti bayizzuwaa demmeeddawaa gidooppe, hawanttu
barenttu huuphew hawaan odanawantta" yaageedda.
22 Shin Filikise Xoossaa ogiyaabaa geeshshi ereedda diraw, "Taani hintte
yewuwaa olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiyaa wode ogiyaa oythana" yaagiide,
pirddiyaa wodiyaa sinthaw keereedda.
23 Filikise qassi Phawuloosa qachchennaan naagana malanne A dab-
batuwaappe ooninne aw oothishshin, woy aakko yiishshin diggenna mala,
xeetatuwaa kaappuwaa azazeedda.

Phawuloosi Filikisanne Dirusilla Sintha Shiiqeedda

24 Amareedda gallassaappe guyyiyan, Filikise Ayihuda asaa zare gideedda
bare machchatti Dirusillinna yiide, Phawuloosa kiitti ahissiide, Yesuusi
Kiristtoosan ammaniyaa ogiyaa I haasayishshin siseedda.
25 Phawuloosi xillotethaabaa, bare huuphiyaa naaguwaabaanne yaana
pirddaabaa haasayishshin, Filikise yayyiide, "Neeni ha77iw ba; taw miik-
keedda wode, neena kiittaade xeegissana" yaageedda.
26 He wode qassi Phawuloosi bilettanaw, barew maganxxaa immand-
deeshsha giide qoppeedda; hewaa diraw, daro wode A ahissi ahissiide,
aananna haasayee.
27 Laa77u laythaa kumeeddawaappe guyyiyan, Filikisa kotaa Phorqqiy-
oosa Pisxxoosi akkeedda. Filikise Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide,
qasho gollen Phawuloosa bashi aggeedda.

25

Phawuloosi Roome Kaatiyaakko Bare Yewuwaa Akkiide Baanaw Oochcheedda

1 Pisxxoosi awuraajjaa geleedda heezzenthiyaa gallassaappe guyyiyan,
Qiisaariyaappe Yeerusalaame beedda.
2 Yaani qeesatuwaa kaappatuunne Ayihudatuwaa kaalethiyaawanttu
Phawuloosa mooteeddino.
3 Unttunttu Phawuloosa wodhanaw ogiyaan qosetti uttanaw, barenttoo
lo77obaa udiide A Yeerusalaame ahana mala, Pisxxoosa woosseeddino.
4 Pisxxoosi unttunttoo, "Phawuloosi Qiisaariyaan qashetti utteedda; taani
ta huuphewukka ellekka yaa guyye simmanaw qoppa uttaaddi.
5 Hewaa diraw, I ayentto bayizzeeddawe de7ooppe, hinttenttu giddon aa-
wotiyawanttu taananna Qiisaariyaa biide, A mootino" yaagiide zaareedda.
6 Pisxxoosi Yeerusalaamen hosppun woy tammu gallassaappe aathen-
naan uttiide, Qiisaariyaa beedda; wonttissa gallassi pirddiyaasan uttiide,
Phawuloosa ahana mala azazeedda.
7 I gakkeedda wode, Yeerusalaameppe yeedda Ayihudatuu A matan yu-
uyyi aadhdhi eqqiide, barenttoo shatimmanaw danddayettenna daro deexo
mootuwaa A bolla wotheeddino.
8 Phawuloosi mootettiidde, "Taani Ayihudatuwaa higgiyaakka Geeshsha
Golliyaakka Roome Kaatiyaa Qeesaarakka aynne naaqqabeykki"
yaageedda.

9 Pisxxoosi Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide Phawuloosa, “Pude Yeerusalaame kesaade, ha yewuwaabaa yaani ta sinthan ooshettanaw koyyay?” yaagiide oochcheedda.

10 Shin Phawuloosi, “Taani ooshettanaw bessiyaa Qeesaara pirdda gollen eqqaaddi. Neenikka loytha eriyaawaadan, taani Ayihudatuwaa aynne naaqqabeykki.

11 Simmi taani naaqqeeddawaa woy hayqqanaw bessiyaawaa ootheeddawaa gidooppe, hayquwaappe attana giikke; shin unttunttu taana mootiyaa mootuu mela gideeddawaappe hini baggan, ooninne taana unttunttoo aathiide immanaw danddayenna; Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchay” yaageedda.

12 Hewaappe guyyiyan, Pisxxoosi barenanna zorettiyaawanttunna zoretti simmiide A, “Neeni Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchaadda; Qeesaarakko baanaassa” yaagiide zaareedda.

Pisxxoosi Phawuloosabaa Agriphaanna Maqqetteedda

13 Amareedda gallassaappe guyyiyan, Kaatiyaa Agriiphphaynne Bariniiqe Pisxxoosa sarotanaw Qiisaariyaa beeddino.

14 Yaani unttunttu cora gallassaa utti de7ishshin, Pisxxoosi kaatiyaassi Phawuloosabaa hawaadan yaagiide odeedda; “Hawaan Filikise qachchiide bashi beedda itti bitani de7ee.

15 Taani Yeerusalaamen de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatuu A bolla pirddana mala, taana woossiidde, aabaa taw odeeddino.

16 Taani, ‘Mootetteedda uray barena mootiyaawanttunna ittippe eqqennaaninne barena mooteedda yewuwaassi zaaruwaa immennaan, oona gidooppenne aathiide immiyaawe Roome asaassi woga gidenna’ yaagaade unttunttoo zaaraaddi.

17 “Hewaa diraw, unttunttu hawaan shiiqeedda wode, taani gami77ennaan wonttissa gallassi, pirdda golle gelaade Phawuloosa ahana mala azazaaddi.

18 A mootiyaawanttu eqqiide, iitabaan A mootennaan aggikkino gaade taani qoppeeddawaadan, aynne A mootibeykkino.

19 Shin unttunttu barenttu ammaneeddabanttubaanne Phawuloosi, ‘Paxa de7ee’ giyaa hayqqeedda itti Yesuusa geetettiyaa bitaniyaabaa aananna palumetteeddino.

20 Taani ha yewuwaa wootaade bidda demmanitantto, qofaa qachchennaan de7aadde, Phawuloosi Yeerusalaame biide, ha yewuwaa yaani ooshettanaw koyyinttonne gaade A oochchaaddi;

21 shin Phawuloosi bare yewuwaa Awugisxxoose Qeesaare ogiyaa oythana gakkanaw naagettanaadan oochchina, taani A Qeesaarakko yeddana gakkanaassi, I qashettana mala azazaaddi” yaageedda.

22 Hewaappe guyye Agriiphphay Pisxxoosa, “Taani ta huuphewukka qassi he bitani giyaawaa sisana koyyay” yaageedda.

Pisxxoosi A, “Neeni wontti I giyaawaa sisanaassa” yaageedda.

23 Wonttissa gallassi, Agriiphphaynne Bariniiqe daro bonchchuwan olaa kaappatuwaannanne katamaan de7iyaa wolqqaama asaanna yiide, pirdda golle geleeddino; Pisxxoosi Phawuloosa ahana mala azazina aheeddino.

24 Pisxxoosi hawaadan yaageedda; “Kaatiyaa Agriiphphaa, hawaan nuunanna de7iyaa asaa ubbaw, Ayihuda asay ubbay Yeerusalaamenikka hawankka waassiidde, ‘I hawaappe sinthaw paxa de7anaw bessenna’ yaagiide, taana woosseedda bitaniyaa hawaa be7iita.

25 Shin I aynne hayqqanaw bessiyaawaa ootheeddawaa taani demmabeykke; I bare huuphew, ‘Awugisxxoose Qeesaare tabaa pirddo

yaagaade oochchaaddi' geedda diraw, Qeesaarakko A yeddanaw taani qoppaaddi.
26 Taani aabaa ta godaa Awugisxxoose Qeesaaressi xaafanaw tumu yewuu taw aynnee baawa; hewaa diraw, I loythi ooshettowaappe guyyiyan, taani xaafiyaabaa demmana mala, hinttenttu sintha, Kaatiyaa Agriiphphaa, ubba ne sintha A ahaaddi.
27 Ayissi gooppe, qashetteedda uraa kiittiyaa wode, A ayaw mooteeddentto, erissennaan co77u gi bashiyaawe taw eeyatethaa malatee" yaageedda.

26

Phawuloosi Agriiphphaa Sinthan Haasayeedda Haasayaa

1 Agriiphphay Phawuloosa, "Neeni nebaa haasayanaw danddayaa" yaageedda. He wode Phawuloosi bare kushiyaa micciide hawaadan yaagi zaareedda.
2-3 "Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatuwaa wogaanne palumaa ubbaa neeni loythaade eriyaa diraw, taana Ayihudatuu mootiyaa yewuwaa ubbaa hachche taani ne sinthan zaariyaawoo ta qaaday darissi lo77a yaagaade qoppay; hewaa diraw, neeni ta haasayaa salettennaan sisana mala, neena woossay.
4 "Taani na7atethaappe doommaade ta asaa giddoninne Yeerusalaamen de7eedda ta de7uwaa Ayihuda ubbatuu kaseppe doommiide eriino.
5 Taani koyroppe doommaade, nu ammanuwaa higgiyaa ooppenne minissiide naagiyaa Parisaawatuwaa bagga Parisaawe gidaade de7iyaawaa, unttunttu markkattanaw koyyooppe eriino.
6 Taani ha77ikka Xoossay nu aawatuwassi immana geeddawaa nashechchaan naagiyaa diraw, pirddettanaassi hawaan eqqay.
7 Qassi tammanne laa77u nu aawatuwa zaratuu Xoossaw qammanne gallassi ubbaade minissi goyinniidde, Xoossay immana geeddawaa akkanaw nashechchaan naagiino; Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatuu taana mootiyaawe taani hewaa nashechchaan naagiyaa diraassa.
8 Ayihudatoo, Xoossay hayqqeeddawantta denthiyaawaa ayissi ammanikkitee?
9 "Taani ta huuphewukka Naazireetiyaa Yesuusa eqettanaw bessee gaade kase qoppaaddi.
10 Taani Yeerusalaamen ootheeddawe hawaa; qeesatuwaa kaappatuwaappe maataa akkaade, Xoossaa asatuwaappe coratuwaa qashissaaddi; unttuntta wodhiyaa wodekka unttunttu hayqqiyaawaa dosaaddi.
11 Ayihuda woosa golle ubbaan daro wode unttuntta muraadde, barenttu ammanuwaa unttunttu aggana mala godetaaddi; taani wogay baynnawaa unttunttoo hanqqettaade, haray atto, hara gadiyaa katamaa gakkanawukka unttuntta metoothay.

Phawuloosi Bare Huuphew Kiristtoosa Wooti Ammaneeddentto Odeedda (Kit 9:1-19; 22:6-16)

12 "Taani ha yewuwaassi qeesatuwaa kaappatuwaappe maataanne azazuwaa akkaade Damasqqo baaddi.
13 Kaatew, taani seeta gallassi ogiyaan de7ishshin, awaa poo7uwaappe loythi aadhdhiyaa poo7uu taananne taananna beeddawantta yuuyyi aadhdhiide, saluwaappe poo7ishshin be7aaddi.

14 Nuuni ubbay sa7aan kunddeedda wode, Ibraayisxxe qaalaan, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yedesaan metoothay? Neeni taana ixussaan neena qohaasa’ yaagiide taw odishshin sisaaddi.

15 “Yaataade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Goday, ‘Taani neeni yedesaan metoothiyaa Yesuusa.

16 Shin dendda eqqa; ayissi gooppe, hachche neeni taana bee7eeddawaanne taani neena sinthappe bessanawaa haranttoo markkattana mala, taw oothiyaawaa udaade neena sunthanaw new qonccaaddi.

17-18 Unttunttu taana ammanina, unttunttu nagaray atto geetettanaadan, Xoossay dooreedda asaa giddon unttunttu barenttu de7iyaasaa demmanaadan, qassi dhumaappe poo7uwaa simmanaadaaninne xalahiyaa godatethaappekka Xoossaakko simmanaadan, unttunttu ayfiyaa neeni dooyyana mala, Israa7eeliyaa asaappenne taani neena unttunttukko kiittiyaa Ayihuda gidennawanttuppe neena ashshana’ yaageedda.

19 “Kaatiyaa Agriiphphaa, hewaa diraw, taw saluwaappe beetteedda saxaassi taani azazettanawaa ixxabeykke.

20 Shin taani kasetaade, Damasqqoninne Yeerusalaamen hewaappe guyyiyan, Yihudaa gadiyaa ubbaan de7iyaawanttussinne Ayihuda gidennawanttoo barenttu nagaraappe simmana mala, qassi nagaraappe simmanaw bessiyaawaa oothiidde, Xoossaakko simmana mala qaalaa odaaddi.

21 Hewaa diraw, Ayihudatuu taana Geeshsha Golliyan oyqqiide wodhanaw koyyeeddino.

22-23 Hewaa diraw, taani Xoossaa maaduwaa akkaade, daroonne guuthaw hachche gakkanawukka eqqaade markkattay. Nabatuunne Muse, ‘Kiristtoosi metootanaw bessee; qassi hayquwaappe koyro denddiide, Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawanttoo atotethaa poo7uwaa odanaw bessee’ geeddawaadan, taanikka unttunttu haasayeeddawaappe haraa ittibaanne haasayeeddabay baawa” yaageedda.

24 Phawuloosi barenttubaa hawaadan yaagiide zaarishshin, Pisxxoosi kooshshaa dhoqqu udiide A haasayaa dhubbanaw, “Phawuloosaa, neeni gooyaa; neeni darii tamaareeddawe neena gooshshana hanee” yaageedda.

25 Shin Phawuloosi hawaadan yaageedda; “Bonchchetteedda Pisxxoosaa, taani tumatethaan lo77o yewuwaanne wozanaa qofaa haasayiyaawaappe attin gooyikke.

26 Taani Kaatiyaa Agriiphphaassi ha yewuwaa qoncciyaan odiyaawaa I eree; ayissi gooppe, ha yewuu geeman oosettibeenna diraw, hawaappe ittuunne aappe geemmennawaa taani geeshshaade eray.

27 “Kaatiyaa Agriiphphaa, neeni nabatuu geeddawaa ammanay? Neeni unttunttu geeddawaa ammaniyaawaa taani eray” yaageedda.

28 Kaatiyaa Agriiphphay Phawuloosa, “Ha77i ha qantha wodattinkka taana ammanthanaw koyyay?” yaageedda.

29 Hewaappe guyye Phawuloosi, “Daro wode gidina, guutha wode gidina, ne xalalaa gidakka; shin hachche taani odiyaawaa sisiyaa ubbay qassi tawaadan qashettoppino attin, ta mala gidanaadan Xoossaa woossay” yaageedda.

30 Hewaappe guyyiyan kaatii, mooddiyaa Pisxxoose, Bariniiqenne, unttunttunna de7iyaa ubbay denddi,

31 itti bagga simmiide, ittu ittuwaanna, “Ha bitani hayqussay atto shin, qashuwaassikka bessiyaabaa oothibeenna” yaagi haaseyeeddino.

26:22-23 Isa 42:6; 49:6; 1Qo 15:20

32 Agriiphphay Pisxxoosa, “Ha bitani, ‘Qeesaari tabaa pirddo’ gibeennentto, bilettanaw danddayee shin” yaageedda.

27

Phawuloosi Roome Beedda

1 Nuuni markkabiyaan Xaaliya baanaw qoppi utteedda wode, Phawuloosanne hara amareedda qashetteedda asatuwaa Awugisxxoosa wottaaddaratuwaa giyaawanttuppe itti Yuuliyoosa giyaa xeetatuwaa kaappuwaassi aathiide immeeddino.

2 Iisiya gaxaan de7iyaa gadatuwaa biyaa Adiraamixiyoona markkabiyaan geliide beeddo; Maqidooniyaa asa gidiyaa Teselonqqe Arisxxirokoosi nuunanna de7ee.

3 Wonttissa gallassi nuuni Sidoonaa gakkishshin, Yuuliyoosi Phawuloosaw daroppe A, “Ne dabbatuu neena koshshiyaabaa maaddana mala, neeni unttunttukko baanaw danddayaa” yaageedda.

4 Hewaappe denddiide, sinthanna nu bolla carkkiyaa diraw, Qophiroosa haathaan doodetteedda sa7aan carkkenna bagga beeddo.

5 Kilqqiyaa mataaninne Phinifiliyaa matan de7iyaa abbaa pinniide, Liqiyan de7iyaa Muura gakkeeddo.

6 Hewaan xeetatuwaa kaappuu Xaaliya biyaa Iskkinddiriyaa markkabiyaa demmiide, aani nuuna gelisseedda.

7 Nuuni cora wodiyaa loddaan biidde, daro metuwan Qenidoosa katamaa gakkeeddo; hewaanna baanaw nuuna carkkuu diggina Salmoonanna aadhdhiide, haathaan doodetteedda Qarxxeesan carkkuwaappe te7ettiidde beeddo.

8 Qassikka daro metuwan gaxanna gaxanna aadhdhiide, Laasiya katamaa matan de7iyaa abbaa doonaan Markkabii Woppu Giide Shemppiyaasaa geetettiyaasaa yeeddo.

9 Nuuni hewaan cora wodiyaa gami77eeddawaappe guyyiyan, Xoomay bilettidiggeedda diraw, markkabiyaan biyaawekka hirggishshin Phawuloosi unttuntta zoriidde,

10 “Asaw, nu buussan wolqqaama boshaynne daro bashshay de7anawe taw beettee; bashshay yiyaawe caanaa bollanne markkabiyaa bolla xalalaan gidenna; nu shemppuwaa bollaakka yaanawaa” yaageedda.

11 Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosi geeddawaappe aathiide, markkabiyaan de7iyaawantta azaziyaawenne markkabiyaa goday giyaawaa ammanee.

12 He abbaa mataa katamay balgguwaa shaaccanaw unttunttoo miikkenna katamaa; hewaa diraw, cora asatuu barenttoo danddayettooppe, Pinqqe giyaa katamaa gakkiide, balgguwaa yaani shaaccana mala, yaappe denddanaw zoretteeddino; Pinqqen de7iyaa markkabii shemppiyaa miikko sa7ay doyetteeddawe, away wulliyaasaappenne ushechcha baggappe gidduwan, qassi wulliyaasaappenne haddirssappe gidduwana.

Abbaa Bollan Gotuu Denddeedda

13 Away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga carkkuu loddaan carkkeedda wode, barenttu qoppeeddawaadan haneeddawaa unttunttoo malatina denddeeddino; markkabii beenna mala oyqqiyaa birataa pude dafiide, Qarxxeesa matattiide, lanqqiyanna aadhdheeddino.

14 Shin darii gami77ennaan, “Awuraaqiis” * giyaa daro wolqqaama gotuu haathaa giddon de7iyaa sa7aappe duge unttunttu bolla denddeedda.

* **27:14** *“Awuraaqiis”* geetettiyaa wolqqaama gotuu killi pudehaappe wulaa bagga carkkiyaawaa gidiyaawaa beessee.

15 He gotuu markkabiyaa dechchiide aathennaan diggina, baanaw nuussi danddayettennan ixxeedda diraw, markkabiyaa I afiyaasaa aggiide beeddo.
16 Nuuni Qeeda giyaa haathaan doodetteedda carkkuwaappe geemmeedda saanna aadhdhiyaa wode, darissi metootiide markkabiyaa wonggiriyaan naagi ashshanaw danddayeeddo.
17 Unttunttu wonggiriyaa pude kesseeddawaappe guyyiyan, gaadiyaan markkabiyaa xaaxiide, minissi qachcheeddino; Sirxxisa giyaa shafii kumeedda saan barentta kunddissanenttonne giide hirggiide, markkabiyaa afiyaa sharaa wothiide, carkkuwan markkabiyaa coo yeddii aggeeddino.
18 Gotuu wolqqaamiide nu bollan wolqqaameedda diraw, wonttissa gallassi caanaappe abbaan oluwaa doommeeddino.
19 Heezzenthiyaa gallassikka markkabiyaan de7iyaa miishshaa unttunttu barenttu kushiyan oleeddino.
20 Nuuni daro wodiyaa awaanne xoolinttiyaa be7ennaan, wolqqaama uushuu nu bolla bukkishshin, sinthappe dhayanaan attokko giide qoppeeddo.
21 Unttunttu daro wodiyaa qumaa meennaan gami77eeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi he wode unttunttu giddon denddi eqqiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, hinttenttu ta zoriyaa akkeeddenttonne Qarxxeesappe denddennaan atteeddentto, hawaa mala bayethaynne qohuu nuuna gakkenna.
22 Shin ha77ikka taani hinttentta yayyoppite gaade zoray; ayissi gooppe, ha markkabii bayanaappe attin, hinttenttuppe itti uraa shemppuukka bayenna.
23 Ayissi gooppe, Xoossaa kiitanchchay, taana mooddeedda taani goyinniyaa Xoossaawe, zino qamma ta matan eqqiide,
24 ‘Phawuloosaa, yayyoppa; neeni Roome gadiyaa Kaatiyaa Qeesaara sinthan eqqanaw bessee; be7a, Xoossay bare keekatethaan neenanna biyaa asaa ubbaa shemppuwaa ashshana’ yaageedda.
25 Hewaa diraw asaw, yayyoppite. Ayissi gooppe, he kiitanchchay taw odeeddawaadan hananawaa taani Xoossaa ammanay;
26 shin carkkuu nuuna itti haathaan doodetteedda sa7aan abbaa doonaan dom77issana” yaageedda.
27 Tammanne oyddentho gallassi Meediteraaniyaa Abbaan nuuna carkkuu yaanne haanne sugishshin, markkabiyaan oothiyaawanttussi qamma bilahii biittaakko mateeddawaa malateedda.
28 Unttunttu likkiyaa gaadiyaa xeeraan dexiyaabaa qachchiide, haathaan yeggina, haathay oytamu mitiriyaa ciimmateeddawaa ereeddino. Guuthaa gami77iidde, laa7ethuwaa yeggiide, hattamu mitiriyaa ciimmateeddawaa ereeddino.
29 Unttunttu shuchchattiyaasan kunddenna mala yayyiide, markkabii beenna mala oyqqiyaa oyddu birataa markkabiyaappe guyyenna abbaan yeggiide, sa7ay wonttana mala, barenttu xoossatuwaa woossiino.
30 Markkabiyan oothiyaawanttu markkabiyaappe kichchanaw koyyiide, markkabii beenna mala oyqqiyaa amareedda biratatuwaa markkabiyaappe sintha bagganna abbaan yeggiyaawaa malatiide, wonggiriyaa abbaan wotheedda wode,
31 Phawuloosi xeetatuwaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa, “Hawanttu markkabiyaa giddon de7ana dhayooppe, hinttenttu attanaw danddaykkita” yaageedda.
32 Hewaappe guyyiyan, wottaaddaratuu wonggirii qashetteedda gaadiyaa qanxxiide, yeddii aggeeddino.

33 Sa7ay wonttana hanishshin, Phawuloosi ubbay qumaa maana mala, hawaadan yaagiide woosseedda; “Hinttenttu hachchenna tammanne oyddu gallassaa naageeddita; qassi he ubbankka qumaa mibeykkita.
34 Hewaa diraw, guutha qumaa hinttenttu maana mala, taani hinttentta woossay; ayissi gooppe, hinttenttu paxa de7anaw guutha qumaa maana koshshee; haray atto hinttenttu huuphiyaa binnanaappe ittuukka bayenna” yaageedda.
35 Phawuloosi hawaa giide, ukithaa akkiide, ubbaa sinthan Xoossaa galateedda; menthi Muussaa doommeedda.
36 Hewaappe guyyiyaan ubbay loythi, barenttoo qassi qumaa meeddino.
37 Nuuni markkabiyaan de7iyaawanttu laa77u xeetanne laappun tammanne usuppuna.
38 Unttunttu miide kaalleedda wode, caanaa zarggaa abbaan oliide markkabiyaa deexuwaa kawushisseeddino.

Markkabiyaa Me7ussaa

39 Sa7ay wontteedda wode, markkabiyaan oothiyaawanttu gadiyaa eribeykkino; shin haathay goggiide abbaan geleeddasaa miyyiyaan de7iyaa shafiyaa akeekaan xeelleeddino. Barenttussi danddayettintto, markkabiyaa he shafiyaakko laagganaw barenttu qofaa qachcheeddino.
40 Yaatiide markkabii beenna mala oyqqiyaa biratatuwaa billiide, abbaa giddo yeggeeddino; he wode, markkabiyaa koyyeeddasaa zaariide laaggiyaa mithaa qachcheedda gaadiyaa billeeddino; hewaappe guyyiyan, carkkuu markkabiyaa sinthaw sugana mala, markkabiyaa afiyaa sharaa sintha bagganna dhoqqu udiide, buussaa doommeeddino.
41 Shin markkabii ciimmuu de7iyaasaappe aadhdhiide haathaan doodetteedda sa7aa matan de7iyaa dethasaan dom77etti eqqeedda; markkabiyaassi guyye baggay beetaa sugethaan me7erettishshin, sintha baggay duge dhishettiide, qaaxxennaan ixxi aggeedda.
42 Wottaaddaratuu qashetteedda asaappe ittuunne haathaa wadhdhiide kessi akki beenna mala, unttuntta wodhanaw zoretteeddino.
43 Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosa ashshanaw koyyiide, wottaaddaratuwaa maqquwaa ixxeedda; haathaa wadhaa eriyaa ubbay markkabiyaappe haathaan guppi guppiide kasetiide gaxaa kesana mala azazeedda.
44 Atteeddawanttuppe amareeddawanttu sanqqaan, amareeddawanttu qay markkabiyaa me7uwan kesana mala azazeedda; hewaadan ubbatuukka gaxaa sarotethaan keseeddino.

28

Phawuloosi Malttaa Giyaa Haathaan Doodetteedda Sa7aa Beedda

1 Nuuni gaxaa sarotethaan keseedda wode, he haathaan doodetteedda sa7ay Malttaa geetettiyaawaa ereeddo.
2 Haathaan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu nuussi daro keekatethaa keekeeddino; iray bukkanaw doommeedda dirawunne meeguwaa diraw, tamaa eethiide, nuuna ubbaa mokkeeddino.
3 Phawuloosi daro qayxeeriyaa mithaa mixiide tamaan yeggishshin, marzzaama shooshshay seelaa diraw kesiide, A kushiyan xaaxettiide, A dukkeedda.
4 Haathaan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu qirccanttiyaa shooshshay Phawuloosa kushiyan xaaxetteeddawaa be7eedda wode ittu ittuwaassi, “Tumu ha bitani shemppuwaa wodhiyaa asa; haray

atto abbaappe I attinakka nu Xoossaa pirdday A paxa de7o gibeenna" yaageeddino.
5 Shin Phawuloosi bare kushiyaappe qirccanttiyaa shooshshaa wuxakkiide, tamaan oleedda; A aynne oothibeenna.
6 Unttunttu, "A bollay gaafee; woy akeekennaan kunddiide hayqqee" yaagiide A naagiino; shin cora wodiyaa naagiide, A bollan aynnee dummateeddabay dhayina, "Hawe xoossaa" yaagiide barenttu qofaa bashi aggeeddino.
7 Hewaa heeran haathaan doodetti utteedda sa7aa kaappuwaa Pupiliyoosa giyaawaassi gadii de7ee; I nuuna imathatethaa, heezzu gallassaa siiquwan mokki moyizzeedda.
8 Pupiliyoosa aabbu qoxuwaa, seelaanne uluwaa kadhaa saketti gisiide de7ee; Phawuloosi A soy geliide, aw Xoossaa woosseedda; bare kushiyaa A bolla wothiide, A patheedda.
9 Hewaappe guyyiyan, he haathaan doodetteedda sa7aan harggiyaa hara ubba asaykka qassi yiide paxeedda.
10 Hewaappe simmina nuuna daro bonchchuwaa bonchcheeddino; nuuni markkabiyaan baanaw denddeedda wode, ogew nuuna koshshiyaabaa nuussi immeeddino.

Phawuloosi Malttappe Roome Beedda

11 Heezzu agenaappe guyyiyan, haathaan doodetteedda sa7aan balgguwaa aathiide, "mantte xoossaa" * giyaa Iskkinddiriyaa markkabiyaan baanaw denddeeddo.
12 Nuuni Siraakuse giyaa katamaa geliide, yaani heezzu gallassaa utteeddo.
13 Hewaappe yuuyyiidde, Regiiyume giyaa katamaa gakkeeddo. Itti gallassaappe guyyiyan, away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga carkkuu carkkina, wonttissa gallassi Putiyaaluusa giyaa katamaa yeeddo.
14 Hewaan nuuni itti itti ammaniyaawantta demmina, barenttunna laappu gallassaa uttana mala, nuuna woosseeddino; hewaappe qassi Roome yeeddo.
15 Roomen de7iyaa ammaniyaawanttu nubaa sisiide, Afiyaasaa Geyaanne "Heezzu Aqiyaasaa geetettiyaasaa" gakkanaassi nuuna mokkanaw yeeddino; Phawuloosi unttuntta be7eedda wode Xoossaa galatiide, wozanaan minisseedda.

Phawuloosi Roomen Tamaarisseedda

16 Nuuni Roome geleedda wode, Phawuloosi barena naagiyaa wottaaddaraanna barekka de7anaadan udetteedda.
17 Heezzu gallassaappe guyyiyan, Phawuloosi Ayihudatuwaa kaappatuwaa barekko xeeseedda; unttunttu shiiqeedda wode, unttuntta hawaadan yaageedda; "Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu asaa woy nu aawatuwa wogaa iitabaa aynne oothennaan, taana Yeerusalaamen qachchiide, Roome asaassi aathiide immeeddino.
18 Unttunttu taana biddeeddawaappe guyye, hayqqanaw bessiyaabay ta bolla aynne bayinna diraw, taana billanaw koyyeeddino.
19 Shin hewaa Ayihudatuu eeno geennaan ixxeedda wode, 'Tabaa Qeesaare pirddo' gaanawe taana koshsheeddappe attin, taani ta zariyaa mootiyaabay taw de7ina gidenna.

---

* **28:11** *mantte xoossaa:* Hawanttu laa77u attuma naanatuu, Kastoorinne Paalokisa geetettiyaawanttu Zewusse naanatuwaa gidiide, markkabiyaan de7iyaa asatuwaa naagiyaa xoossatuwaa geetettiide xeesettiino.

20 Taani hinttenttunna gakettanawunne haasayanaw hinttentta
xeeseeddawe hewaassa; ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asay nashechchaan
naagiyaawaa diraw taani ha santhalataan qashettaaddi" yaageedda.
21 Ayihuda cimatuu Phawuloosa, "Nuuni Yihudaappe nebaw dabidaab-
biyaa akkibeykko. Nu ishatuwaappekka haray atto, ittuukka yiide, nebaa
odibeenna; woy ne sunthaa bayizziide, nuussi odibeenna.
22 Shin he asaa sunthaa ubbasan asay bayizziide haasayiyaawaa nuuni
eriyaa diraw, ne qofaa sisanaw koyyeetto" yaageeddino.
23 Unttunttu barenttu yaana gallassaa Phawuloosaw keeriide, he gallassi
coriide I de7iyaasaa yeeddino; ikka unttunttoo Xoossaa kawutethaabaa
markkatteedda. Qassi unttunttu Yesuusabaa ammanana mala, Muse hig-
giyaappenne nabatuu xaafeeddawaappe akkiide unttuntta tamaarissiidde,
wonttappe omarssi gakkanaw loythi odeedda.
24 Baggatuu Phawuloosi geeddawaa ammaneeddino; shin baggatuu am-
manibeykkino.
25 Unttunttu barenttu giddon yewuwaa eeno geennaan ixxeedda wode,
Phawuloosi ittibaa geeddawaappe guyyiyan beeddino; I hawaadan
yaageedda; "Geeshsha Ayyaanay nu aawatuwassi nabiyaa Iisiyaasa
maxaafaan,
26 'Neeni he asaakko baade hawaadan ga;
"Hinttenttu sissaa sisana,
shin hinttenttoo gelenna;
hinttenttu xeelaa xeellana,
shin be7ikkita.
27 Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda;
barenttu haythaa tullisseeddino;
barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino.
Hewe baawentto, barenttu ayfiyaan be7ana;
unttunttu haythaykka sisana;
unttunttu wozanaykka akeekana;
unttunttu taakko Xoossaakko simmana.
Qassi taanikka unttuntta pathana"
yaaga' yaageedda.
28 "Simmi hawe Xoossaa atotethay, Ayihuda gidennawanttoo kiitetteed-
dawe hinttenttoo eretto. Qassi unttunttukka sisana" yaageedda.
29 [Phawuloosi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Ayihudatuu barenttu
giddon daro palumettiidde beeddino.] †
30 Phawuloosi kiraa golliyaan laa77u laythaa kumenthaa de7iidde,
barekko yiyaa ubbaa mokkee.
31 Barena ooninne diggennan Xoossaa kawutethaabaanne Godaa Yesuusi
Kiristtoosabaa odiidde, yayyennaan darii qonccissiide tamaarsseedda.

28:27 Isa 6:9-10 † **28:29** Dumma dumma maxaafatuu hawaa guujiyaawe, Phawuloosi haawaa geeddawaappe guyyiyan giyaawaana.

Phawuloosi Roome Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phawuloosi Roome asaw xaafeedda kiitay, Phawuloosi Roomen de7iyaa woosa golliyaa xomoosanaw qoppeedda diraw, I baanaassi unttunttu giigiide naaganaadan oothanaassa. Phawuloosa qofay Roomen de7iyaa ammaniyaawanttunna guutha wodiyaa ootheeddawaappe guyyiyan, unttunttu maaddina Isippeene baanaassa. Kiristtinnaa ammanuwaabaa bare ereeddawaanne hewaa qassi ammaniyaa asay oosuwan peeshshana hanotaa qonccissiide xaafeedda. Phawuloosa qofay kumentha hanotaan beettiyaawe ha kiitaana.

Phawuloosi Roomen de7iyaa ammaniyaawanttussi sarotaa aathowaappenne unttunttoo woossanawaakka hidootaa immowaappe guyyiyaan, kiitaassi giddo qofay “Mishiraachchuwaa qaalay Xoossay asaa xillissiyaawe, koyruwaappe wurssethaa gakkanaw ammanuwaana gidiyaawaa odee” (1:17)

Hewaappe guyyiyan Phawuloosi ha qofaa aassiide xaafee. Ayihudatuwaa gidinakka Ayihuda gidenna asaa gidinakka ubbay nagaraw moodettiyaawantta gidiyaa diraw, unttunttu Xoossaanna sigettanaw koshshee. Asay Xoossaanna sigettanaw danddayiyaawe Yesuusi Kiristtoosan ammaniyaawaana. Xoossaanna medhdhiyaa ooratha ittippetethaa ayfi ooratha de7uwaa gidiyaawaa Phawuloosi aassiide odeedda. Ammaniyaa asay Xoossaanna saro de7ee. Qassi Xoossaa Ayyaanaa bagganna nagaraanne hayquwaa wolqqaappe bilettee. Phawuloosi Xoossaa qofaynne ammaniyaa asaa de7uwaa giddon oothiyaa Xoossaa Ayyaanaa wolqqaa qofay ayentto odee (5-8). Hewaappe kaalliide qassi Phawuloosi, “Xoossay asaa naanaassi qoppeedda qofaa giddon Ayihudatuunne Ayihuda gidenna asatuu waaniide ittippe waaxettanaw danddayanawantteeshsha?” yaagiyaa ooshaa zaaranaw baaxetiidde de7ee.

Qassikka Phawuloosi, Ayihudatuu Yesuusa akkennaan aggeeddawe Xoossaa qofaa gidiyaawaa odee. Ayissi gooppe, hawaa mala hanotaan asaa zerethay ubbay Xoossay Yesuusa bagganna qonccisseedda aadho keekatethaan ittippetethaa oothanaassa. Gidoshshin, Ayihudatuu Yesuusa akkanaw wodii yaanawaa Phawuloosi ammanee. Wurssethaan Phawuloosi Kiristtinnaa de7uwaa waaniide de7anaw bessintto odee. Xoossaassi oothanabaa, ammaniyaa asatuu barenttu gadiyaassinne barenttu giddon ittu ittuwaassi siiquwaaninne maataan oothanabaanne qofaa gaasuwan denddiyaa ooshatuwaabaa qonccissiide odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Roome kiitaa huuphe qofaa geluwaa (1:1-17)
Atotethay asaw koshshiyaawaa gidiyaawaa (1:18-3:20)
Xoossaa ashshuwaa ogiyaa (3:21-4:25)
Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (5:1-8:39)
Isra7eeliyaa asaw de7iyaa Xoossaa qofaa (9:1-11:36)
Kiristtinnaassi bessiyaa oosuwaa (12:1-15:13)
Wursethaa qofaanne sarotaa (15:14-16:27)

1 Bare mishiraachchuwaa qaalaa odanaw Xoossay dooriide xeeseedda
Kiristtoosa Yesuusa qoomay, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda Phawuloosi,
taani ha dabidaabbiyaa xaafay.
2 Xoossay daro wodeppe kase bare nabatuwaa bagganna
mishiraachchuwaa qaalaa immana yaageeddawe Xoossaa Geeshsha
Maxaafatuwan xaafetteedda;
3 he mishiraachchuwaa qaalay asa gidiide Daawite zariyaappe yelet-
teedda Xoossaa Na7aa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosabaa.
4 Qassi I bare Geeshsha Ayyaanaan * hayquwaappe denddeeddawaan,
Xoossaa Na7aa gidiyaawaa wolqqaama wolqqaan besseedda.
5 Ayihuda gidenna asay ubbay ammananaadaaninne azazettanaadan,
nuuni unttuntta kaalethana mala, Xoossay Kiristtoosa sunthaa diraw, Kirist-
toosa bagganna aadho keekatethaanne Yesuusi kiitteeddawantta gidiyaa
maataa nuussi immeedda.
6 Yesuusi Kiristtoosawaa gidanaadan, Xoossay xeeseedda hinttenttukka
hewanttu giddon de7iita.
7 Xoossay siiqiyaawanttoonne geeshshabaa oothanaw xeeseedda Roome
gadiyan de7iyaa ubbatoo Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi
Kiristtoosappe aadho keekatethaynne sarotethay hinttenttoo gido.

Galataa Woosaa

8 Kasetaade taani hinttenttu ammanuu sa7aa ubbaan sisetteedda diraw,
Yesuusi Kiristtoosa bagganna hinttenttoo taani Xoossaa galatay.
9-10 Ayissi gooppe, taani ubba wode ta woosaan hinttentta hassayissiyaa-
woo, Xoossay, taani A Na7aa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawaan ta
ayyaanan aw oothiyaawe markka. Xoossay, bare sheniyaan, taani ha77i
hinttenttukko baanaw ta ogiyaa miikkoyanaadaan, ubba wode woossay.
11 Ayissi gooppe, taani hinttentta minissanaw, hinttenttunna ittippe
Ayyaanaa imotaa shaakkana mala, hinttentta be7anaw laamotay.
12 Taani giyaawe, hinttenttukka takka itti wode minettana. Hinttenttu ta
ammanuwan, qassi taanikka hintte ammanuwan minettana.
13 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ubba wode hinttenttukko
baanaw qoppaaddi. Shin taana diggiyaabay de7iyaawaa hintte eranaw
bessee; taani haray atto Ayihuda gidenna hara asaappekka ayfiyaa
demmeeddawaadan, hinttenttuppekka ayfiyaa demmanaw koyyay.
14 Taani asaa ubbaw, Giriike asawunne tamaaribeenna asaw qassi aadho
eranchchatoonne eeyatoo qanxxana acuu de7ee.
15 Hewaa diraw, taw danddayetteedda keenaan Roomen de7iyaa hinttent-
tussikka mishiraachchuwaa qaalaa odanaw amottay.

Mishiraachchuwaa Qaalay Xoossaa Wolqqaa

16 Mishiraachchuwaa qaalay taana yeellayenna; I ammaniyaa ubbaa,
kasetiide Ayihuda asaa qassi Ayihuda gidenna asaa ashshanaw Xoossaappe
yiyaa wolqqaa.
17 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xilluu Xoossaan ammanettiide
de7ana” yaagiyaawaadan, Xoossay asaa koyroppe wurssethaa gakkanaw,
ammanuwan xillissiyaawaa mishiraachchuwaa qaalay qonccissee.

Asaa Iita Oosuwaa

18 Tumatethay erettanawaa barenttu iita hanotaan diggiyaa nagaraa
oosuwaa ubbaa bollaninne asaa iita oosuwaa ubbaa bollan, Xoossaa han-
qquu saluwaappe wodhdhiide qonccana.

---

* **1:4** *bare Geeshsha Ayyaanan:* woy “Aani de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa” **1:17** Ibr 2:4

19 Unttunttu Xoossaabaa erana danddayiyaawe unttunttoo qonccee; ayissi
gooppe, Xoossay unttunttoo qonccisseedda.
20 Beettenna A hanotay, hewekka A medhinaa wolqqaynne A Xoos-
satethay ittippe Xoossay ha alamiyaa medhdheeddawaappe doommiide,
unttunttoo qoncciide beetteedda; unttunttu hewaa Xoossay medhdheed-
dabaappe be7anaw danddayiyaa diraw, unttunttoo gaasoyiyaabay baawa.
21 Ayissi gooppe, unttunttu Xoossaa erooppekka, aw bessiyaa
bonchchuwaa immibeykkino; qassi A galatikkino. Shin unttunttu allaalle
kessennabaa qooppiino; qassi unttunttu akeekenna wozanay dhumeedda.
22 Unttunttu barentta aadhdheedda eranchcha giino; shin unttunttu eeya.
23 Unttunttu hayqqenna Xoossaassi goyinniyaawaa ixxiide, hayqqiyaa
asaa medhetaa, kafatuwaa medhetaa, do7atuwaa medhetaanne tiraan
gooshettiyaawanttu medhetaa medhetteeddawanttussi goyinneeddino.
24 Hewaa diraw, unttunttu ittu ittuwaanna pokkobaa oothana mala,
Xoossay unttunttu wozanay amottiyaa tunabaa oothanaadan unttuntta
aggeedda.
25 Ayissi gooppe, unttunttu Xoossaa tumatethaa wordduwan laammeed-
dino; qassi medhdheedda Xoossaa aggiide, I medheeddabaw goyinneeddi-
nonne ootheeddino. Xoossay medhinaw galatetteeddawaa. Amen77i.
26 Hewaa diraw, Xoossay unttunttu pokkobaa amottana mala, unttuntta
aggeedda; haray atto unttunttu maccawanttu barenttoo bessiyaawaa aggi-
ide, bessennawaa haneeddino.
27 Hawaadankka, attuma asay qassi barenttoo bessiyaawaadan mac-
cawanttunna gakettiyaawaa aggiide, ittu ittuwaanna gakettanaw koyyeed-
dino; attuma asay ittu ittuwaanna pokkobaa oothiide, barenttu ootheedda
balaan barenttoo bessiyaa pirddaa akkeeddino.
28 Unttunttu Xoossaa eranaw dosennaan ixxeeddawaa keenaa Xoossay
unttunttu bessennawaa oothana mala, unttunttoo pathenna qofaa im-
meedda.
29 Unttunttun tunatethay, iitatethay, yoratethaynne iita hanotay
kumeedda; qassi unttunttun qanaatii, shemppuwaa wodhiyaa qofay,
palumay, cimmussaynne iita qofay kumeedda; qassi unttunttu
soqiyaawantta,
30 zigiriyaawantta, Xoossaa ixxiyaawantta, boriyaawantta, otoret-
tiyaawantta, ceeqettiyaawantta, iitabaa oothanaw koyyiyaawanttanne
barenttu aawoonne aattiw azazettennawantta,
31 qofay baynnawantta, ammanuu baynnawantta, haranttoo qarette-
nawanttanne maarennawantta.
32 Unttunttu hawanttu malaa oothiyaawanttussi hayquu bessee giyaa
Xoossaa higgiyaa eriidde, hawantta oothiino; hewaa xalalaa gidennaan,
hawantta oothiyaawanttakka oothite giide minissiino.

2

Xoossaa Pirddaa

1 Hewaa diraw, neenoo haranttu bolla pirddiyaawoo, new gaasoyiyaabay
baawa; ayissi gooppe, neeni haranttu bolla pirddaadde, he neeni unttunttu
bolla pirddiyaawaa malaa udooppe, ne bolla pirddaasa.
2 Nuuni hawaa mala oosuwaa oothiyaawanttu bolla Xoossay xillo pirddaa
pirddiyaawaa ereetto.

1:23 Zar 4:16-18

3 Neenoo, hawaa mala oosuwaa oothiyaawanttu bolla pirddiyaawoo, qassi he neeni pirddiyaawaa malaa oothiyaawoo, neeni Xoossaa pirddaappe attiyaawaa malatii?

4 Woy Xoossaa wolqqaama keekatethaa, genccuwaanne danddayaa kadhayishsha? Xoossay neena nagaraappe zaaranaw koyyiyaa diraw, I keeka gidiyaawaa neeni eraasa.

5 Shin hinttenttoo guzuma wozanaynne nagaraappe simmenna wozanay de7ee; hewaa diraw, Xoossaa hanqquunne xillo pirdday qoncciyaa gallassi, neeni ne bolla hanqquwaa kasewaappe darissaasa.

6 Xoossay asaa ubbaw A oosuwaa malaa immanawaa.

7 Itti itti asatuu lo77obaa danddayan oothiino; qassi galataa, bonchchuwaanne bayenna de7uwaa koyyiino; unttunttoo Xoossay medhinaa de7uwaa immana.

8 Shin haranttu iitabaa oothanaw yaaretiinonne tumatethaa ixxiino; Xoossay unttunttu bolla bashshaanne hanqquwaa yeddana.

9 Iitabaa oothiyaa asay ubbay metootananne waayyettana; hewe kasetiide, Ayihuda asaa gakkana; hewaappe qassi Ayihuda gidenna asaa gakkana.

10 Shin Xoossay lo77o oosuwaa oothiyaa ubbatoo galataa, bonchchuwaanne sarotethaa immana. Kasetiide Ayihudatoo immana; hewaappe qassi Ayihuda gidennawanttoo immana.

11 Ayissi gooppe, Xoossaa Ayifiyan asay ubbay itti mala.

12 Muse higgii baynnaan nagaraa ootheedda ubbay higgii baynnaan dhayana. Muse higgii de7ishshin, nagaraa ootheedda ubbay higgiyan pirddettana.

13 Ayissi gooppe, Xoossaa sinthan higgiyaa naagiyaawanttu xilliinoppe attin, higgiyaa sisiyaawanttu xillikkino.

14 Ayihuda gidenna asaw higgii baawa; shin barenttu tilla qofaan higgii azaziyaawaa oothiino; unttunttoo higgii dhayooppekka, unttunttu barenttu huuphew higge.

15 Higgii azaziyaawe unttunttu wozanaa giddon xaafetteeddawaa unttunttu hanotay bessee; itti itti kaalla unttunttu tilla qofay unttunttoo markkattiyaa dirawunne qassi itti itti kaalla unttunttu qofay unttuntta mootiyaa diraw, woy qassi unttunttunna gaaddatiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa erissee.

16 Taani tamaarisseedda mishiraachchuwaa qaalaadan, asaa wozanaan geemmeedda qofaa Xoossay Yesuusi Kiristtoosa bagganna hawaadan pirddana.

Ayihudatuwaanne Muse Higgiyaa

17 Shin neeni neena Ayihuda gaasa; higgiyan zemppaade Xoossaan ceeqettaasa.

18 Neeni oothana mala, Xoossay koyyiyaawe ayentto eraa; qassi tuma gidiyaawaa dooranaw higgiyaappe tamaaraadda.

19-20 Neeni qooqatuwaa kaalethiyaawaa, qassi dhumaani de7iyaawanttookka poo7issiyaawaa, erennawantta erissiyaawaanne naanatuwaa tamaarissiyaawaa gidiyaawaa eraaddi; higgiyaappe neeni kumentha eratethaanne tumatethaa demmiyaawaa eraasa.

21 Yaatina, neeni haratuwaa tamaarissiyaawe neena ne huuphew ayissi tamaarissikkii? Neeni, “Wuu77oppa” yaagaade qaalaa odaasa. Shin neeni ne huuphew wuu77ayee?

2:6 Maz 62:12; Lem 24:12 **2:11** Zar 10:17

22 Neeni, “Woshummoppa” yaagaa. Shin neeni ne huuphew woshummay?
Neeni eeqaa shenetaa. Shin eeqay de7iyaa golliyaa bonqqay?
23 Xoossaa higgii new de7iyaa diraw, neeni ceeqettaasa; shin he higgiyaa
menthaade Xoossaa yeellayay?
24 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Ayihuda asatoo, hintte gaasuwan
Ayihuda gidenna asatuwaa giddon Xoossaa sunthay bayee” yaagee.
25 Neeni higgew azazettooppe, ne qaxxaray maaduwanna de7ee; shin
neeni higgiyaa menthooppe, neeni qaxxaretteeddawe qaxxarettibeen-
nawaadan paydettee.
26 Ayihuda gidenna asay qaxxarettennan higgii azaziyaawaa naagooppe,
Xoossay A qaxxaretteeddawaadan paydennee?
27 Hinttenttu, Ayihuda asatuu, hinttenttoo xaafetteedda higgii
de7ooppekka qassi hintte qaxxarettooppekka, higgiyaa hintte menthiyaa
diraw, Ayihuda gidenna asay bollaa qaxxarettana dhayooppekka, higgew
azazettiide, hintte bolla pirddana.
28 Ayissi gooppe, Ayihuda asaa malatiyaa ubbay tumu Ayihuda asa gi-
denna; qassi asay bare ashuwaa asatethaa qaxxaretteedda diraw, tumu
Ayihuda asa gidenna.
29 Shin tumu Ayihuda asa giyaa uray garssa bagganna Ayihuda asa *
gideeddawaa; qaxxarettiyaawaa Xoossaa Ayyaanan oosettiyaa wozanaa
qaxxaraappe attin, xaafetteedda higgiyaana gidenna; he uray bare galataa
Xoossaappe akkiyawaappe attin, asaappe akkibeenna.

3

Ayihudatuu Ammanennaan Aggussaan Bayizzeeddino

1 Yaatina, Ayihuda asatuu ayaani Ayihuda gidenna asaappe aadhdhiinoo?
Woy qaxxarettiyaawaan ay maaduu de7ii?
2 Hawe Ayihudatuwaa ubbabaani loythi maaddee; ubbabaappe kase
Xoossay bare kiitaa hadaraa Ayihudatoo immeedda.
3 Yaatina unttunttuppe ittu ittuu ammanettennawaa gidooppe, waanii?
Hewaa diraw, Xoossay ammanettenna yaagiyaawee?
4 Hewaa gidenna; asay ubbay worddanchchaa gidooppekka, Xoossay
giyaawe tuma gidanaw bessee. Xoossaa Maxaafay, “Neeni haasayiyaa
wode, neeni xillo gidiyaawaa erissanaw koshshee; neeni mootettiyaa wode,
shatimmanaw bessee” yaagee.
5 Shin nu bayizzuu Xoossaa xillo oosuwaa erissintto, nuuni waaga-
nee? Nu bolla hanqquwaa ahiyaa Xoossay bayizzanchchee? Taani asay
giyaawaadan gay.
6 Hewe waayyii hanana. Ayissi gooppe, hewaadan gidooppe, Xoossay ha
alamiyaa bolla wooti pirddanee?
7 Shin ta wordduwan Xoossaa tumatethay A bonchchoo darooppe,
yaatina, hawaa gakkanaw ayissi ta bolla nagaranchchaadan pirddii?
8 Yaatina nuuni, “Lo77uu yaanaadan, ane iitabaa oothoytte” ayissi
gookkoo? Itti itti asay hawaa taana mootiidde boreeddino; unttunttu
Xoossaappe bessiyaa pirddaa akkana.

Asay Ubbay Nagaranchchaa

9 Hewaa diraw, nuuni waaganee? Nuuni Ayihudatuu, Ayihuda gidenna
asaappe dareettoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, Ayihudatuukka Ayihuda

---

2:24 Isa 52:5 * **2:29** Ayihuda guussay galatettiyaawaa gidiide sunthay Yihudaappe yeedda. **2:29** Zar 30:6 **3:4** Maz 51:4

gidenna asatuukka ubbay ittippe nagaraappe garssan de7iyaawaa taani kase hinttenttoo odaaddi.
10 Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee;
“Xillo asay ittuunne baawa.
11 Akeekiyaa asaykka baawa;
woy Xoossaa koyyiyaawekka baawa.
12 Asay ubbay ogiyaappe kare keseeddino;
ubbay mulekka maaddennawaa gideedda.
Lo77obaa oothiyaa ooninne baawa;
haray atto ittuunne baawa.
13 Unttunttu doonay dooya de7iyaa duufuwaa mala.
Barenttu inxxarssan worddoteeddino.
Unttunttu doonaappe asaa wodhiyaa shooshshaa
yishsha mala haasayay kesee.
14 Unttunttu doonaan sheqaynne camobay kumeedda.
15 Unttunttu suuthaa gussanaw
darii elleelliino.
16 Bayzzuunne kolethay
unttunttu beeddasaan haqaninne dhayenna.
17 Unttunttu sarotethaa ogiyaakka erikkino.
18 Qassi Xoossaw yayyiyaabay
unttunttu qofaan baawa”
yaagee.
19 Asaa ubbaa haasayaa diggana malanne kumentha sa7aa Xoossaa pirddaappe garssaw aathana mala, higgiyaa giddon odetteedda ubbabay higgiyaappe garssan de7iyaa asaw haasayiyaawaa nuuni ereetto.
20 Xoossaa sinthan ooninne higgii azaziyaawaa oothiyaawaan xillenna; higgii itti asay nagaraa ootheeddawaa eranaadan udee.

Asay Xilliyaawe Ammanuwaana

21 Shin Xoossay asaa xillissiyaa ogii higgii baynnaan ha77i qoncceedda; higgiinne nabatuu he xillotethaabaa markkatteeddino.
22 Xoossay asaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaan xillissee; Xoossay hewaa A ammaniyaa ubbaw oothee; ay shaakotethaynne baawa.
23 Ayissi gooppe, asay ubbay nagaraa ootheedda; Xoossaa bonchchuukka unttunttoo guuxxeedda.
24 Shin unttunttu Xoossay immiyaa A aadho keekatethaan, barentta woziyaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna coo xilleeddino.
25 Yesuusa suuthaan asay A ammaniide, bare nagaraw maarotethaa demmanaw, Xoossay A immeedda; Xoossay hewaa bare xillotethaa bessanaw ootheedda; I beni wodiyaan asaa nagaraa danddayiide, kadhi bashi aggeedda; shin
26 ha wodiyaan bare xillotethaa bessanaw asaa nagaraa aggenna; Xoossay hewaa oothiyaawaan I bare huuphew xillo gidiyaawaanne Yesuusa ammaniyaa ubbaa xillissiyaawaa bessee.
27 Yaatina, nuuni ayaw ceeqettanee? Aynne baawa. Ayaa gasuwaanee? Nuuni higgew eeno giyaawaanee? Gidenna; ammanuwaa higgiyaanappe attin.
28 Ayissi gooppe, asay ammanuwan xillanaappe attin, higgii azaziyaawaa oothiyaawaana gidenna yaagiide qoppeetto.

3:10 Maz 14:1-3 **3:13** Maz 5:9 **3:14** Maz 10:7 **3:15** Isa 59:7-8 **3:18** Maz 36:1 **3:20** Maz 143:2; Gal 2:16

29 Woy Xoossay Ayihudatuwaa xalalaw Xoossee? Ayihuda gidenna asaw
Xoossaa gidennee? Tuma, Ayihuda gidennawanttookka I qassi Xoossaa.
30 Itti Xoossaa xalalay de7ee; Ayihudatuwaa unttunttu ammanuwan I
xillissana; qassi Ayihuda gidennawanttakka unttunttu ammanuwan xillis-
sana.
31 Yaatina, nuuni higgiyaa ammanuwan gaxaa suganee? Gidenna; hig-
giyaa minissoytteppe attin.

4

Abraahaamo Ammanuwan Xilleedda

1 Yaatina, nuuni nuussi ashuwan zare gidiyaa Abraahaamo ayaa dem-
meedda gaanee?
2 Ayissi gooppe, Abraahaamo oosuwan xilleeddawaa gidooppe, aw ceeqet-
tiyaabay de7ee; shin Xoossaa sinthan ceeqettana danddayenna.
3 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay waagii? "Abraahaamo Xoossaa amma-
needda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda" yaagee.
4 Oothiyaa uray akkiya miishshaa barew bessina akkeeppe attin, aw coo
imettiyaawaadan paydettenna.
5 Shin oosuwaa oothennaan, nagaranchchaa xillissiyaa Xoossaa am-
maniyaa uraa, Xoossay A ammanuwan A xillissee.
6 Hawaadankka, ay oosuunne baynnaan, Xoossay xilluwaadan pay-
deedda asaa nashechchiyaabaa Daawite haasayeedda wode geeddawe
hawaa.
7 "Xoossay unttunttu bayizzuwaa
atto geeddawanttunne
unttunttu nagaraa kammeeddawanttu
anjjetteeddawantta.
8 Goday A nagaraa paydenna asay
anjjetteeddawaa"
yaagee.
9 Yaatina, ha Daawite hasayeedda anjjuu qaxxaretteedda asaa
xalalaasseeyee? Woy qassi qaxxarettibeenna asatuwaassee? Ayissi gooppe
nuuni, "Xoossaa Maxaafay, 'Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay
hewaa aw xillotethaan paydeedda' yaagee" goytte.
10 Yaatina, hawe awude haneeddee? Abraahaamo qaxxaretti sim-
mineyee? Woy qaxxarettanaappe kasennee? Qaxxarettanaappe kasen-
nappe attin, qaxxarettina gidenna.
11 Guyyeppe I qaxxaretteedda; Xoossay A ammanuwaa diraw, I qaxxaret-
tanaappe kase A xillo udeeddawaa erissanaw, A qaxxaray malla gideedda.
Hewekka qassi qaxxarettennan Xoossaa ammaniyaa ubbatuwaa Xoossay
xillo oothiide paydanaadan, unttunttoo Abraahaamo aawuwaa gidanaassa.

12 I qaxxaretteeddawanttookka aawuwaa; gidooppekka, unttunttu
qaxxaretteedda diraassa gidenna; shin nu aawuwaa Abraahaamo qaxxaret-
tanaappe kase ammaniyaa ammanuwaa malaa kaalliyaawanttookka
aawuwaa.

Xoossay Immana Geeddabay Ammanuwan Akettee

13 Abraahaamossinne A zerethaw Xoossay, "Ha sa7aa taani hinttenttoo
immana" yaageeddawe, Abraahaamo Xoossaa ammaniide xilleedda diraas-
sappe attin, higgew I azazetteedda diraassa gidenna.

3:30 Zar 6:4; Gal 3:20 **4:3** Dom 15:6; Gal 3:6 **4:7** Maz 32:1-2 **4:11** Dom 17:10 **4:13** Dom 17:4-6; 22:17-18; Gal 3:29

14 Ayissi gooppe, higgew azazettiyaawanttu Xoossay immana geeddawaa laattiyaawantta gidooppe, asaa ammanuu maaddennabaa gideedda; Xoossay geeddawekka mela gideedda;
15 higgii Xoossaa boshaa ahee; shin higgii baynnasaan higgiyaa menthiyaabay baawa.
16-17 Hewaa diraw, higgiyaa naagiyaawanttu xalalaw gidennaan, qassi Abraahaamo ammaneeddawaadan, ammaniyaa Abraahaame zerethaa ubbaw Xoossay immana geeddawe, woytaadan tumattanawe ammanuwaana. Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa. Xoossaa Maxaafay, "Taani neena cora kawutethatoo aawo oothaaddi" giyaawaadan, hayqqeeddawanttoo de7uwaa immiyaa, bare azazuwan baynnabaa de7iyaabaadan oothiide xeesiyaa, I ammaneedda Xoossaa sinthan Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa.
18 Xoossaa Maxaafay Abraahaamossi, "Ne zerethay hawaa keena gidana" yaageeddawaadan, hawaa keena gidana giide, nashechchaan naaganaw danddayenna wode, Abraahaamo ammaniidenne sinthappe demmana giide, nashechchaan naagiide, cora zerethaw aawuwaa gideedda.
19 He wode, Abraahaamo yelettoodeppe xeetu laythaa kumana haniyaa cimaa; shin bare daaburanchcha asatethaanne Saara na7aa yelanaw danddayennawaa qoppeedda wode, I bare ammanuwan daaburibeenna.
20-21 Xoossaa I bonchchiidde, aw immana geedda Xoossay qassi polanaw danddayiyaawaa loythi eriide bare ammanuwan minneeddawaappe attin, ammanennaan ixxiide, Xoossay immana geeddawaa sidhibeenna.
22 Hewaa diraw, Xoossay qassi A ammanuwaa xillotethaan paydeedda.
23 "Aw xillotethaan paydeedda" giyaa qaalay A xalalaw xaafettibeenna.
24 He qaalay nu Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa ammaniyaa nuussikka xillotethaan paydettana mala xaafetteedda.
25 Xoossay A nu nagaraa diraw, hayqoo aathiide immina, I nuuna xillissanaw hayquwaappe denddeedda.

5

Ammanuwan Beettiyaa Sarotethaanne Sigatethaa

1 Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xilleeddawaan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuussi Xoossaanna sarotethay de7ee;
2 qassi I nuuna ha77i nuuni de7iyaa Xoossaa aadho keekatethaa giddo ammanuwan aheedda; yaatina, nuuni Xoossaa bonchchuwaa shaakkanaw nuussi de7iyaa hidootaan ceeqetteetto.
3-4 Hewaa xalalaa gidenna; nuuni nu waayyiyankka nashetteetto; ayissi gooppe, waayyiyaappe danddayay, qassi danddayaappe paaciyaan minniyaawe, paaciyaan minotaappe hidootay yiyaawaa nuuni ereetto.
5 Xoossay nuussi immeedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna bare siiquwaa nu wozanaan gusseedda diraw, he nuuni demmanaw nashechchaan naagi utteeddawe nuuna yeellayenna.
6 Ayissi gooppe, nuuni biro wolqqay baynnawantta gidiide de7ishshin, Xoossay dooreedda wodii gakkina, Kiristtoosi nagaranchchatuwaa diraw hayqqeedda.
7 Xillo uraa diraw, itti uray hayqqanawe daro metobaa; shin lo77o asaa diraw hayqqanaw, "Eeno" giyaa uray ooni eri beettennaan aggenna.

4:16-17 Dom 17:5 **4:18** Dom 15:5 **4:19** Dom 17:17 **4:25** Isa 53:4-5

8 Shin nuuni biro nagaranchcha gidiide de7ishshin, Kiristtoosi nu diraw hayqqeedda; hewe Xoossay nuuna ay keenaa siiqinttonne A siiquwaa erissee.
9 Simmi nuuni ha77i A suuthaan xilleeddawaa gidooppe, A bagganna Xoossaa hanqquwaappe attana.
10 Ayissi gooppe, nuuni Xoossaanna kase morkke; shin A Na7aa hayquwan aananna sigetteeddo. Hewaappe aathiide, ha77i nuuni Xoossaanna sigetteeddaawaappe guyyiyan, I paxa gidiyaa diraw nuuna ashshana.
11 Shin hewaa xalalaa gidenna; ha77i nuuna Xoossaanna sigetheedda nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna Xoossaabay nashechchee.

Hayquu Addaaman Yiina, De7uu Kiristtoosan Yeedda

12 Hewaa diraw, nagaray ha sa7aa itti asaa bagganna geleedda; he nagaray barenanna hayquwaa aheedda; hewaa gaasuwan, asay ubbay Addaama bagganna nagaraa ootheedda diraw, hayquu asaa zariyaa ubbaa gakkeedda.
13 Higgii imettanaappe kase, ha alamiyaan nagaray de7ee; shin higgii baynna wode nagaray paydettenna.
14 Shin Addaama wodiyaappe, Muse wodiyaa gakkanaassi, hayquu asaa ubbaa mooddeedda; haray atto Addaami Xoossaa higgew azazettennan ixxeeddawaadan, nagaraa oothibeennawanttakka hayquu mooddeedda.
Ayissi gooppe, Addaami yaanawoo leemisuwaa.
15 Shin Xoossaa imotay Addaama nagaraa keena gidenna diraw, unttunttu itti mala gidikkino; itti bitaniyaa nagaraa diraw, cora asay hayqqeeddawe tuma; shin Xoossaa aadho keekatethaynne A imotay itti asaa aadho keekatethaa bagganna, Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa bagganna cora asaw dareedda.
16 Xoossaa imotay nagaraa ootheedda bitaniyaa bagganna yeeddawaa mala gidenna; ayissi gooppe, Addaami itti nagaraa ootheeddawaappe guyyiyan, Xoossay A bayizzeeddawaadan pirddeedda; shin asay daro nagaraa ootheeddawaappe guyyiyan Xoossay, “Hinttenttu bayizzibeykkita” giide, bare aadho keekatethaa unttuntta bessee.
17 Ayissi gooppe, itti bitaniyaa nagaraa gaasuwan, A nagaraa bagganna, hayquu kawuteeddawe tuma; shin itti uray, Yesuusi Kiristtoosi ootheeddabay ay keena daree; Xoossaa daro aadho keekatethaanne xillotethaa imotaa akkiya ubbay Kiristtoosa bagganna xooniide de7ana.
18 Simmi itti uray nagaraa ootheedda gaasuwan asaa ubbaa bolla bayizzeeddawaadan pirdday yeedda. Hewaadankka itti uray xillobaa ootheedda gaasuwan, Xoossay asaa ubbaa, “Bayzzibeykkita” giide unttunttoo de7uwaa immeedda.
19 Ayissi gooppe, itti uray azazettennan ixxeedda gaasuwan, daro asay nagaranchcha gideedda, hawaadankka qassi ittuu eeno geeddawaan cora asay xillana.
20 Nagaraa darissanaw, higgii yeedda; shin nagaray dariyaa wode Xoossaa aadho keekatethay loythi dareedda.
21 Nagaray hayquwaa wolqqaan kawuteeddawaadan, hawaadankka qassi Xoossaa aadho keekatethay xillotethaa wolqqaan kawutiide, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna, nuuna medhinaa de7oo kaalethee.

6

Nagaraappe Shaakettiide Kiristtoosan De7ussaa

5:12 Dom 3:6

1 Yaatina, nuuni waaganee? Xoossaa aadho keekatethay daranaadan, nagaraan minniide de7anee?
2 Gidenna; nuuni nagaraa oothenna mala hayqqidiggeeddo. Yaatina, nuuni hawaappe sinthaw wooti A giddon de7anee?
3 Woy nuuni ubbatuu Kiristtoosa Yesuusanna ittippe gidanaw, xammaqetteedda wode, A hayquwankka aananna ittippe gidanaw xammaqetteeddawaa erikkitee?
4 Hewaa diraw, Kiristtoosi bare Aawuwaa bonchcho wolqqaan hayquwaappe denddowaadan, nuunikka ooratha de7uwaa de7anaw, A hayquwaa aananna shaakkanaw xinqqataani aananna ittippe moogetteeddo.
5 Ayissi gooppe, nuuni I hayqqeeddawaadan hayqqiide, aananna ittuwaa gidooppe, hawaadankka, hayquwaappe I denddowaadan nuunikka denddiide, aananna ittuwaa gidana.
6 Nuuni hawaappe sinthaw nagaraw aylle gidenna mala, qassi nu nagaranchcha asatethaa wolqqay dhayana mala, nu eca asatethaa Kiristtoosanna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishetti kaqetteeddawaa ereetto.
7 Ayissi gooppe, itti uray hayqqiyaa wode nagaraa wolqqay A mooddenna; shin
8 nuuni Kiristtoosanna hayqqeeddawaa gidooppe, aananna qassi de7anawaa ammaneetto.
9 Ayissi gooppe, Kiristtoosi hayquwaappe denddeeddawaa, qassi laa7enthuwaa I hayqqennawaanne hayquu sinthappe A mooddennawaa nuuni ereetto.
10 I itti kaallakka hayqqeedda; nagaraw A bolla wolqqay baawa; shin I ha de7iyaa de7uwaa Xoossaw de7ee.
11 Hawaadan qassi hintte nagaraa oothennaadan, hinttentta hayqqeeddawaadan qoppite; shin Godaa Kiristtoosa Yesuusa bagganna Xoossaw hintte paxa de7iyaawaadan, hinttentta qoppite.
12 Hewaa diraw, hintte hinttenttu asatethaa amuwaassi azazettana mala, nagaray hayqqiyaa hintte asatethaa mooddoppo.
13 Qassi hintte asatethaappe itti saanne iita oosuwaa oothanaw nagaraw immoppite; shin hayquwaappe denddeedda asaadan hinttentta Xoossaw immite; qassi hintte kumentha asatethaakka xillo oosuwaa oothanaw Xoossaw immite;
14 ayissi gooppe, nagaray hinttentta mooddanaw danddayenna; hintte Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iitappe attin, higgiyaappe garssanna de7ikkita.

Xillotethaw Aylle Gidiyaawaa

15 Yaatina, waananee? Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iinoppe attin, higgiyaappe garssanna de7enna diraw, nagaraa oothaanee? Gidenna;
16 hintte hinttentta itti uraw azazettanaw, aylliyaadan oothiide immiyaa wode, he hinttentta azaziyaawoo aylletuwaa gidiyaawaa eriita; woy hintte hinttenttoo hayquwaa ahiyaa nagaraw eeno giita; woy hintte hinttentta xillo oothiyaa azazoo eeno giita.
17 Shin Xoossaw galatay gido; ayissi gooppe, nagaraw kase hintte aylle; shin guyyeppe hintte akkeedda timirttiyaa giddon de7iyaa tumatethaw hintte kumentha wozanaappe azazetteeddita.
18 Hinttenttu nagaraa aylletethaappe kesiide, xillotethaw aylle gideeddita.
19 Hinttenttu medhetaan daaburanchcha gidiyaa diraw, taani oossikka geliyaa haasayaa haasayay; hintte kase hintte kumentha asatethaa

naaquwaa oothanaw, tunatethawunne naaqoo aylle udiide immeeddita; ha77i hewaadankka hintte kumentha asatethaa geeshshabaa oothanaw, xillotethaw aylle udiide immite.

20 Hinttenttu nagaraw aylletiide de7iyaa wode, xillotethay hinttenttoo godaa gidenna.

21 Hinttentta ha77i yeellayiyaa yewatuwaa he wode ootheeddawaappe ay maaduwaa demmeedditee? Ayissi gooppe, he yewatuwaa wurssethay hayquwaa.

22 Shin nagaraa aylletethaappe hintte kesiide, Xoossaw eenogeeddita; qassi hintte oothiyaa ubbabaani hinttentta ubbakka aw aathiide immeeddita. Hewe hinttenttoo wore; hewaa wurssethay medhinaa de7uwaa.

23 Ayissi gooppe, nagaraa gatii hayquwaa. Shin Xoossay nu Godaa Kiristtoosa Yesuusa bagganna immiyaa imotay medhinaa de7uwaa.

7

Muse Higgiyaa Qashuwaappe Bilettiyaawaa

1 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttu ubbay higgiyaa eriyaa diraw, taani giyaawaa loythi eriita; higgii itti asay paxa de7eedda wode xalalaan A mooddee.

2 Ayissi gooppe, asinaa geleedda mishiratta izi asinay paxa de7eedda keenan, higgiyan aananna qashetta uttaaddu; shin izi asinay hayqqooppe, aananna caaqqeedda higgii izo mooddenna.

3 Hewaa diraw, iza bare asinay paxa de7ishshin, hara attumawaa gelooppe, asay izo, “Woshummewunno” gaana. Shin izi asinay hayqqooppe, higgii izo mooddenna; iza hara asinaa gelooppenne izo ooninne, “Woshummewunno” geenna.

4 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaadan hinttenttu qassi Kiristtoosa asatethaappe itti bagga gidiyaa diraw, hinttenttu aabagganna hayqqeeddita. Qassi nuuni Xoossaa maaddiyaa oosuwaa oothana mala, hinttenttu Xoossay hayquwaappe dentheedda Kiristtoosawantta.

5 Ayissi gooppe, nuuni nu asatethay koyyeeddawaadan de7iyaa wode, higgii nuuni nagaraa oothanaadan, nuuna denthethee; nu asatethaa giddon iita amuu de7iyaa diraw, nuuni hayqoo ayfiyaa ayfeeddo.

6 Shin ha77i nuuni nuuna qachcheeddawoo hayqqeedda diraw, Xoossay nuuna higgiyaa qashuwaappe billeedda. Hewaa diraw, nuuni Geeshsha Ayyaanay giigisseedda ooratha ogiyaan Xoossaw eeno gaanawaappe attin, xaafetteedda higgii nuussi giigisseedda eca ogiyaan eeno gookko.

Higgiyaanne Nagaraa

7 Yaatina, nuuni waaganee? Higgii bare huuphew nagaree? Hewaa gidenna; shin higgii nagaray ayentto taana erisseedda. Ayissi gooppe, taani higgii, “Asaabaa amottoppa” gibeennentto, asaabaa amottiyaawe ayentto erikke.

8 Shin nagaray taani ubbabaa amottana mala, azazuwaa bagganna ta bolla ogiyaa demmeedda; ayissi gooppe, higgii baawentto, nagaraw wolqqay baawa.

9 Kase higgii baynna wode taani paxa; shin azazuu yeedda wode nagaray de7oo simmina,

10 taani qassi hayqqaaddi; taana paxa wothanaw Xoossay qoppeedda azazuu, taw hayquwaa aheedda.

11 Ayissi gooppe, nagaray azazuwaa bagganna taana cimmiyaa ogiyaa demmiide, he azazuwan taana wodheedda.

7:7 Kes 20:17 **7:11** Dom 3:13

12 Hewaa diraw, higgii geeshsha; azazuukka geeshsha, xillanne lo77a.
13 Yaatina, lo77obay taw hayquwaa aheeddee? Hewaa gidenna; shin taw hewaa nagaray aheedda; asay nagaray ayentto shaakkiide erana mala, nagaray lo77obaa bagganna, taw hayquwaa aheedda. Qassi azazuu, "Ooninne nagaraa oothanaw bessenna" yaagiyaa diraw, nagaray kasewaappe aadhdhi iiteedda.

Asaa De7uwaa Garssan De7iyaa Baaxiyaa

14 Nuuni higgii Xoossawaa gidiyaawaa ereetto; shin taani taana nagaraw zali77eedda hayqqiyaa asa;
15 taani oothiyaawaa wozanaa aathikke; ayissi gooppe, taani ixxiyaawaa oothayppe attin, taani oothanaw dosiyaawaa oothikke.
16 Taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidooppe, higgii lo77a gidiyaawaa markkattay.
17 Hewaa gidooppe, he yewuwaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i taani oothikke.
18 Taanan, hewenne ta asatethaan lo77obay de7ennawaa taani eray; ayissi gooppe, lo77obaa oothiyaa amuu ta bolla de7ooppekka, taani he lo77obaa oothananaw danddayikke.
19 Taani ixxiyaa iitabaa oothayppe attin, taani dosiyaa lo77obaa oothikke.
20 Shin taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidooppe, hewaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i hewaa oothiyaawe taana gidikke.
21 Simmi taani lo77obaa oothanaw dosishshin, iitabaa oothiyaawe taw higge gidiyaawaa demmaaddi.
22 Ayissi gooppe, taani ta wozanaa giddon Xoossaa higgiyan nashettay;
23 shin ta bollaa giddon de7iyaa ta wozanaa qofaa higgiyaanna wadhettiyaa dumma higgiyaa be7ay. He higgii ta bollaa giddon de7iyaa nagaraa oosissiyaa higgiyan taana qashissee.
24 Taani ayba nashechchi baynna asee! Taana hayqoo afiyaa ha asatethaappe ashshanawe oonee?
25 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna Xoossaw galatay gido.

Simmi taani ta wozanaa qofaan Xoossaa higgew eeno gay. Shin ta asatethaan taana nagaraa oosissiyaa higgew eeno gay.

8

Geeshsha Ayyaanay Koyyiyaawaadan De7ussaa

1 Hewaa diraw, Kiristtoosa Yesuusanna de7iyaawanttu bollan pirdday ha77i baawa;
2 ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nuussi de7uwaa immiyaa Geeshsha Ayyaanaa higgii taana * nagaraa higgiyaa aylletethaappenne hayquwaa higgiyaa aylletethaappe kesseedda.
3 Asaa asatethay daaburanchcha gidiyaa diraw, higgii oothanaw danddayibeennawaa Xoossay ootheedda; nagaranchchatuwaa asatethaa mala asatethaanna de7iyaa bare Na7aa, asay ootheedda nagaraw yarshshuwaa gidanaw Xoossay kiittiide, asaa asatethaa giddon de7iyaa nagaraa pirddeedda.
4 Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttuppe attin, nu asatethay koyyiyaawaadan de7anawanttu bolla, nu bolla, higgiyaa xillo azazuu polettana mala, Xoossay hawaa ootheedda.

7:15 Gal 5:17 * **8:2** *taana:* Itti itti Geeshsha Qaalaa bilethay, neena woy hinttentta yaagee; haray qay nuuna yaagee.

5 Barenttu asatethay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu barenttu asatethaabaa qoppiino; shin Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu Geeshsha Ayyaanaabaa qooppiino.
6 Asatethaabaa qoppussay hayquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanaabaa qoppussay de7uwaanne sarotethaa ahee.
7 Asatethaabaa qoppussay Xoossaw ixo; ayaw gooppe, asatethay Xoossaa higgew eeno geenna; qassi eeno gaanawukka aw danddayettenna.
8 Barenttu asatethaw eeno giyaawanttu Xoossaa nashechchanaw danddaykkino.
9 Shin Xoossaa Ayyaanay hinttenttun de7ooppe, Geeshsha Ayyaanay giyaawaadan de7iitappe attin, hintte asatethay koyyiyaawaadan de7ikkita. Shin ooninne Kiristtoosa Ayyaanay baynnawaa gidooppe, he uray Kiristtoosawaa gidenna.
10 Shin Kiristtoosi hinttenttun de7ooppe, hintte asatethay nagaraa gaasuwan hayqqeeddawaa; shin hintte ayyaanay xillotethaa gaasuwan hinttenttun paxa de7ee.
11 Shin Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa Ayyaanay hintte giddon de7ooppe, hayquwaappe Kiristtoosa dentheedda Xoossay qassi hinttenttun de7iyaa bare Geeshsha Ayyaanaan, hayqqiyaa hintte asatethawukka de7uwaa immana.
12 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni acuwaanna de7eetto; nu asatethay koyyiyaawaadan de7anaw nuussi bessenna.
13 Ayissi gooppe, hintte hintte asatethay giyaawaadan de7ooppe, hintte hayqqana; shin hintte hintte nagaraa oosuwaa Geeshsha Ayyaanan wodhooppe, paxa de7ana.
14 Xoossaa Ayyaanay kaalethiyaa ubbatuu Xoossaa naanaa.
15 Ayissi gooppe, nuuni nu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Abbaa! Ta Aabboo” yaagiide xeesiyaa, nuuna Xoossaa naanaa kessiyaa Geeshsha Ayyaanaa Xoossaappe akkeeddoppe attin, laa7ethuwaa yayyanaw aylle kessiyaa ayyaanaa akkibeykko.
16 Xoossaa Ayyaanay bare huuphew nu ayyaanaanna gidiide, nuuni Xoossaa naanaa gidiyaawaa markkattee.
17 Nuuni A naanaa gidooppe, I bare asaw minjjeedda anjjuwaa laattana; qassi nuuni Xoossay Kiristtoosaw minjjeeddawaakka aananna laattana; nuuni Kiristtoosa waayyiyaa aananna shaakkooppe, A bonchchuwaakka aananna shaakkana.

Xoossaa Naanaw Qonccanaw De7iyaa Bonchchuwaa

18 Ayissi gooppe, nuuni ha77i waayyettiyaa waayyiyaa nuussi sinthappe qonccana bonchchuwaanna gathanaw, ubbakka danddayettenna gaade taani qoppay.
19 Xoossay medhdheedda medhetaa ubbay Xoossaa naanay qonccanawaa loythi laamoti utteedda.
20 Ayissi gooppe, medhetaa ubbay maaduu baynnabaa gidanaadan, Xoossay A bolla pirddeedda; sinthappe demmana giide nashechchaan naagi uttanaadan udeedda Xoossay koyyeedda diraw haneeddappe attin, medhetaa ubbay bare huuphew koyyeeddawaan gidenna.
21 Medhetaa ubbay bare huuphew bashshaa aylletethaappe itti gallassi kesanawaa; qassi he medhetatuu Xoossaa naanay aylletethaappe keseedda bonchcho kessaa shaakkana.
22 Ayissi gooppe, medhetaa ubbay ittippe hawaa gakkanaw, macca asaa yeluu oyqqina ooliyaawaadan, sakuwan ooliyaawaa nuuni ereetto.

23 Qassi hewaa xalalaa gidenna; nuuni, Geeshsha Ayyaanaa Xoossaa bayra imotaadaan udiide akkeeddawanttu, nu huuphew qassi Xoossay nuuna bare naanaa oothanaadaninne nu kumentha asatethaa wozanaadan naagiidde, nu giddon ooleetto.

24 Ayissi gooppe, nuuni Xoossay immana geeddawaan atteeddo. Shin nuuni Xoossay immana geeddawaa be7ooppe, yaatina, hewe nashechchaan naagiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, bare be7iyaawaa demmana giidde, nashechchaan naagiyaawe oonee?

25 Shin nuuni be7ennawaa demmana giide, nashechchaan naagooppe, hewaa danddayiide naageetto.

26 Hawaadan qassi Geeshsha Ayyaanay nu daaburaa maaddanaw yee; ayissi gooppe, nuuni Xoossaa wooti woossanaw bessintto erokko; shin Geeshsha Ayyaanay bare huuphew qaalaan qonccissanaw danddayettenna ooliyan nuussi gaannatee.

27 Qassi asaa wozanaa biddiyaa Xoossay, Geeshsha Ayyaanay I koyyiyaawaadan, Xoossaa naatoo gaannatiyaa diraw, Geeshsha Ayyaanaa qofay ayentto eree.

28 Xoossay barena siiqiyaawanttoo, bare qofaadan xeeseeddawanttoo, ubba yewuwaa lo77otethaw oothiyaawaa nuuni ereetto.

29 Xoossay bare Na7ay cora ishatuwaa giddon bayra gidanaadan, I kase ereeddawantta qassi bare Na7aa malatanaadan, kasetiide qofaa qachcheedda.

30 Xoossay kasetiide qoppeeddawantta, unttuntta qassi xeeseedda; he xeeseeddawanttakka geeshsheedda; he geeshsheeddawanttakka qassi bonchcheedda.

Xoossaa Siiquwaa

31 Yaatina, nuuni hawaa ubbaa waaganee? Xoossay nu bagga gidooppe, nuuna ooni eqettanawe?

32 I haray atto bare Na7aakka waayyiyaappe guyye ashshibeenna; shin A nuussi ubbaw aathiide immi aggeedda. I bare Na7aa immeeddawe qassi nuussi ubbabaa coo immennee?

33 Xoossay dooreeddawantta oonee mootanawe? Xoossay bare huuphew unttuntta xillisseedda.

34 Yaatina, unttunttu bolla pirddanaw danddayiyaawe oonee? Hewaa gooppe, hayquwaappe denddiide, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda, Kiristtoosi Yesuusa; I qassi nuussi gaannatee.

35 Simmi nuuna Kiristtoosa siiquwaappe shaakkanawe oonee? Waayyii woy metuu woy yederssuu woy koshay woy kalluu woy yashshay woy olay nuuna shaakkanee?

36 Xoossaa Maxaafay, “Nuuni ne diraw, ubba gallassi hayqqeetto; shukaw afiyaa dorssaadan paydetteetto” yaagee.

37 Shin nuuni nuuna siiqeedda aani ha yewuwaa ubbaan nuuna xooniyaawanttuppe aadhdheetto.

38-39 Ayissi gooppe, hayquwaa gidina, de7uwaa, kiitanchchatuwaa gidina, mooddiyaawantta, ha77i de7iyaawantta gidina, sinthappe yaanawaa, wolqqaamatuwaa gidina, bolla saluwaa gidina, garssa sa7aa, ay medhetaa gidinakka, nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa Xoossaa siiquwaappe nuuna shaakkanaw danddayennawaa taani eraaddi.

8:36 Maz 44:22

9

Xoossay Kase Dooreedda Israa7eeliyaa Asaa

1 Taani tumuwaa haasayay; taani Kiristtoosassa; qassi worddotikke.
Geeshsha Ayyaanay mooddiyaa ta tilla wozanay taani worddotennawaa taw
markkattee.
2-3 Taw ashuwan zare gidiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, ta
wozanaan daro qaretaynne aggenna qofay de7ee. Ayissi gooppe,
taani ta huuphew unttunttu diraw, Xoossaa sheqaappe garssanna
de7aarikkitaashsha! Qassi Kiristtoosappekka shaakettaarikkitaashshaa!
4 Unttunttu Israa7eeliyaa asatuwaa; Xoossay unttuntta bare naanaa
udiide, bare bonchchuwaa unttunttunna shaakkeedda. Unttunttunna
qaalaa geliide, higgiyaa unttunttoo immeedda. Unttunttu Xoossaw bessiyaa
ogiyaan goyinniino; qassi Xoossay immana geeddawaakka akkeeddino.
5 Unttunttu zerethaani kase aawatuwa zare; qassi Kiristtoosikka ashuwan
unttunttu zare. I, ubbaappe bolla gidiide mooddiyaa, medhinaw galatet-
teeddawe Xoossaa. Amen77i.
6 Shin taani, "Xoossay immana geeddawe attana" yaagikke. Ayissi gooppe,
Israa7eeliyaa asaa ubbatuu Xoossay dooreeddawantta gidikkino.
7 Qassi Abraahaame zerethatuu ubbatuu Xoossaa naanaa gidikkino.
Xoossay Abraahaamossi, "Ne zerethay Yisaaqa bagganna xeesettanawaa"
yaageedda.
8 Hewaa guussay unttunttu Xoossay immana geedda ogiyaan yeletteedda
naanay zariyaadan paydettana; shin asaa qofaadan yeletteeddawanttu
Xoossaa naanaa gidikkino guussaa.
9 Ayissi gooppe, Xoossay immana giide haasayeeddawe hawaa; "Taani
ha geetetteeddawaadan hewode yaana; Saarakka attuma na7aa yelana"
yaageedda.
10 Hewaa xalalaakka gidenna; Irbbiqa yeleedda mantte naanaa aawuu
ittuwaa; ikka nu aawuwaa Yisaaqa.
11-12 Shin itti na7aa dooreedda Xoossay bare huuphew qoppeeddawaa
gidanaadan, Xoossay Irbbiqiw, "Bayray teefaw azazettana" yaageedda;
I hewaa unttunttu yelettanaappenne iitabaa woy lo77obaa aynne
oothanaappe kasenna geedda. Hewaa diraw, Xoossaa dooruu A
xeeseeddawaadanippe attin, unttunttu ootheeddawaana gidenna.
13 Xoossaa Maxaafay, "Yayiqooba siiqaaddi; shin Eesaa ixxaaddi" yaagee.
14 Yaatina, nuuni waaganee? Xoossay deshissiide pirddii? Hewaa gi-
denna.
15 Ayissi gooppe, Musew I,
"Taani maaranaw koyyiyaawantta maarana;
qassi qarettanaw koyyiyaawanttussikka qarettana"
yaageedda.
16 Simmi Xoossay asaa maariyaawe I maaranaw koyyiyaa diraassappe attin,
asay koyyiyaa woy oothiyaa diraassa gidenna.
17 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay Gibxe kaatiyaassi, "Taani ta wolqqaa
neenan bessanawunne ta sunthay alamiyaa ubbaan odettanaw, hewaassi
taani neena kawuthaaddi" yaagee.
18 Simmi Xoossay maarana koyyiyaawaa maaree; qassi wozanaa gord-
dana koyyiyaawaa wozanaa gorddee.

Xoossaa Hanqquwaanne Maarotaa

9:4 Kes 4:22 **9:7** Dom 21:12 **9:9** Dom 18:10 **9:11-12** Dom 25:33 **9:15** Kes 33:19 **9:17** Kes 9:16

19 Simmi hintte taana, “Hewe tuma gidooppe, Xoossay asaa bayizzuwaassi
ayaw toshii? Xoossay geeddawaa ixxaaddi gaanawe oonee?” yaaganaw
danddayiita.
20 Shin ta laggew, Xoossaassi zaaranaw neeni oonee? Urqqaappe med-
hetteedda miishshay guyye zaariide barena medhdheeddawaa, “Taana
hawaadan ayissi medhdhaaddii?” giide oochchanaw dandday?
21 Woy urqqaa medhdhiyaawe bare medhdhiyaa urqqaa bare
koyyiyaawaadan oothanawunne itti mala urqqaappe ittuwaa bonchcho
miishshaa udiide, qassi ittuwaa tooshetteedda oosuwaa oothiyaa miishshaa
udiide medhdhanaw aw maati baawee?
22 Xoossay ootheeddawe hawaanna ittuwaa. I bare hanqquwaa
bessanawunne bare wolqqaa erissanaw koyyeedda; I bare hanqquwan
pirddanawantta, bayizzanaw giigi utteeddawantta, daro genccuwan
danddayeedda.
23 Qassi I maareeddawanttoo, bare bonchchuwaa akkanaw giigissi
wotheeddawanttussi I ay keenaa bonchchettinttonne bessanaw koyyeedda.
24 Nuuni I xeeseeddawantta; shin Ayihuda asaa xalalaappe gidennaan,
Ayihuda gidenna asaa giddoppekka xeeseedda.
25 Hoose7a maxaafan I giyaawe hawaa;
“Ta asaa gidennawantta,
‘Ta asa’ gaade xeesana.
Taani siiqabeenna zariyaakka,
‘Ta siiqaatoo’ gaade xeesana.
26 ‘Hinttenttu ta asaa gidikkita’ giyaawaa
unttunttu siseedda he sa7aan,
unttunttu, ‘De7uwaa Xoossaa naanaa’ geetettiide xeesettanawantta”
yaagee.
27 Isiyaasi Israa7eeliyaa asaabaa yaagiide haasayeedda;
“Israa7eeliyaa asay abbaa matan
de7iyaa shafiyaa keena gidooppekka,
unttunttuppe amareeddawanttu xalalay attana.
28 Ayissi gooppe, Goday sa7aa bollan
de7iyaa asaa ubbaa bolla
ellekka pirddana”
yaageedda.
29 Isiyaasi kasetiide,
“Ubbaappe Wolqqaama Goday nuussi
amareedda zerethaa ashshennentto,
nuuni Sodoomaa katamaadaaninne
Gamooraa katamaadan haneeddoshshin”
yaagi haasayeedda.
30 Yaatina, nuuni waaganee? Xillotethaa koyyibeenna Ayihuda gidenna
asay ammanuwan xilleedda;
31 shin Israa7eeliyaa asay barentta xillissiyaa higgiyaa koyyeeddawanttu
he higgiyaa demmibeykkino.
32-33 Ayissi demmibeykkinoo? Unttunttu oosuwaanappe attin, am-
manuwan xillotethaa koyyibeenna diraassa. Unttunttu Xoossaa Maxaafay,
“Akeekite; taani Xiyoonen asaa dhubbiyaa shuchchaa,
unttunttu ogiyaan zaallaa wothana.
Shin aani ammaniyaa ooninne yeellatenna”
yaagiide xaafettowaadan dhubbiyaa shuchchan dhubetteeddino.

9:20 Isa 29:16; 45:9 **9:25** Hos 2:23 **9:26** Hos 1:10 **9:27** Isa 10:22-23 **9:29** Isa 1:9 **9:32-33** Isa 28:16

10

Israa7eeliyaa Asay Xoossaa Ogiyaa Kaallibeenna

1 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Israa7eeliyaa asaw ta kumentha
wozanaappe amottiyaawenne Xoossaa woossiyaawe unttunttu attanaassa;
2 ayissi gooppe, unttunttu Xoossaw oothanaw loythi koyyiyaawaa taani
markkattay; shin unttunttu Xoossaw oothanaw loythi koyyiyaa koshshay
tumu eratethaappe gidenna.
3 Ayissi gooppe, Xoossay asaa xillissiyaa ogiyaa unttunttu erennaan, bar-
enttu huuphe xillotethaa essanaw koyyeeddino; qassi barenttu huuphew
Xoossay asaa xillissiyaa ogew eeno gibeykkino.
4 Ayissi gooppe, ammaneedda ubbay xillanaadan, Kiristtoosi higgiyaa
qofaa poleedda.

Atotethay Ubbaassa

5 Asay higgew azazettiide xilliyaabaw Muse, “Higgii azaziyaawaa oothiyaa
ooninne he higgiyan paxa de7ana” yaagi xaafeedda;
6 shin ammanuwan xilliyaabaw geetetteeddawe hawaa; “Ne wozanaan,
‘Ooni saluwaa pude baanee?’ goppa. Hewe Kiristtoosa duge wothanaassa;
7 woy ‘Duge sa7aa garssa wodhdhanawe oonee?’ gooppa. Hewe Kirist-
toosa hayquwaappe denthanaassa.
8 Shin I giyaawe hawaa; ‘Xoossaa qaalay ne mataana; ne doonaaninne ne
wozanaan de7ee’ geetetteedda” yaagee. Hewekka nuuni hinttenttoo odiyaa
ammanuwaa qaalaa.
9 Neeni, “Yesuusi Godaa” gaade ne doonaan markkattooppe, qassi Xoossay
hayquwaappe A dentheeddawaa ne wozanaan ammanooppe, neeni attana.
10 Ayissi gooppe, asay bare wozanaan ammaniide xillee; bare doonankka
markkattiide attee.
11 Xoossaa Maxaafay, “Aani ammaniyaa ooninne yeellatenna” yaagee.
12 Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa giddon dummatethay baawa.
Itti Xoossay ubbaa Godaa; I barena xeesiyaa ubbatoo daro keeka.
13 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne
attana” yaagee.
14 Yaatina, unttunttu A ammanibeennawantta gidooppe, wooti
A xeesanaw danddayiinoo? Qassi qaalaa sisibeennawanttu waani
ammananaw danddayiinoo? Qaalaa odiyaawe dhayooppe, unttunttu
waani sisanaw danddayiinoo?
15 Qassi qaalaa odiyaawanttu kiitettennan aggooppe, oosuu wooti odet-
tanaw danddayii? Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Nashechchiyaa mishi-
raachchuwaa odiyaawanttu yuussay wooti lo77ii!” yaagee.
16 Shin unttunttu ubbay wonggalaw azazettibeykkino; ayissi gooppe
Isiyaasi, “Ta Godaw, nuuni markkatteeddawaa ooni ammaneeddee?”
yaageedda.
17 Simmi asay qaalaa sisiide ammanee; qassi itti uray Kiristtoosa qaalaa,
odina sisee.
18 Shin unttunttu qaalaa sisibeennawe tumee gaade taani oochchay. Tuma
unttunttu siseeddino; Xoossaa Maxaafay,
“Unttunttu haasayaa kooshshay
sa7aa ubbaan laaletteedda;
unttunttu qaalaykka sa7aa gaxaa gakkeedda”
yaageedda.

10:5 Wog 18:5 **10:6** Zar 30:12-14 **10:11** Isa 28:16 **10:13** Iyu 2:32 **10:15** Isa 52:7 **10:16** Isa 53:1 **10:18** Maz 19:4

19 Shin Israa7eeliyaa asatuu eribeykkinoyee gaade taani oochchay. Muse kase,
“Taani hinttentta asa gidenna asatuwan seelissana;
qassi eeya asatuwan taani hinttentta hanqqethissana”
yaageedda.
20 Qassi Isiyaasi daro xaliide,
“Taana koyyibeennawanttoo beettaaddi;
taana oochchibeennawanttookka qonccaaddi”
yaagee.
21 Shin Israa7eelatuwabaa I haasayiidde,
“Gallassaa ubbaa azazettennawanttoonne
tawaa ixxiyaawanttoo ta kushiyaa miccaaddi”
yaagee.

11

Xoossay Israa7eeliyaa Asaa Wurssi Olibeenna

1 Yaatina, Xoossay bare asaa ixxeedde gaade oochchoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, taani ta huuphew Israa7eeliyaa asa; Abraahaame zare; Biiniyaama yaraa.
2 Xoossay koyro dooreedda bare asatuwaa ixxenna; Xoossaa Maxaafay, Eelaasa taarikiyaa giddon, Eelaasi Israa7eelatuwaa Xoossaa sinthan wooti mootintto, hintte eriita.
3 “Godaw, unttunttu he sunthan nabatuwaa wodheeddino; ne yarshshiyaasaakka koleeddino. Yaatina, taani ta xalalay attaaddi. Qassi unttunttu taanakka wodhanaw koyyiino” yaageedda.
4 Xoossay aw waagi zaareeddee? “Taani Eeqaa Ba7aalaw gulbbatibeenna laappu sha77a asaa taw ashshaaddi” yaageedda.
5 Hawaadankka qassi ha wodiyaan, Xoossay bare aadho keekatethaan dooreedda amareedda asatuu de7iino.
6 Shin I bare aadho keekatethaan dooreeddappe attin, unttunttu oosuwan unttuntta dooribeenna; hewe dhayooppe, A aadho keekatethay tumu aadho keekatetha gidenna.
7 Yaatina, ayee? Israa7eeliyaa asatuu barenttu koyyiyaawaa demmibeykkino; shin Xoossay dooreedda amareeddawanttu demmeeddino. Yokkonttu wozanay minneedda.
8 Hawaadankka, Xoossaa Maxaafay,
“Xoossay unttunttu barenttu ayfiyaan be7ennaadaaninne
barenttu haythaan sisennaadan,
hawaa gakkanaw unttunttoo
azalla ayyaanaa immeedda”
yaageedda.
9 Qassi Daawite yaageedda;
“Unttunttu miyaa gaytay unttuntta phiriyaadan oyqqo;
unttuntta guufantho; unttunttoo kushiyaa shiri ciggo.
10 Unttunttu xeellennaadan, unttunttu ayfii goozetto;
ubba wode barenttu metuwan quunniide de7iino”
yaageedda.
11 Yaatina, Ayihudatuu dhubetteedda wode, denddennaadan kunddeeddino? Hewaa gidenna; unttunttu nagaraa ootheedda diraw, atotethay

10:19 Zar 32:21 **10:20** Isa 65:1 **10:21** Isa 65:2 **11:3** 1Ka 19:10,14 **11:4** 1Ka 19:18 **11:8** Zar 29:4; Isa 29:10 **11:9** Maz 69:22-23

unttunttu Ayihuda gidenna asatuwaa qanaatanaadan, Ayihuda gidenna asaw yeedda.

12 Shin Ayihudatuu nagaraa ootheedda diraw, alamew daro anjjuu yeedda; qassi unttunttu kunddethaykka Ayihuda gidenna asaw daro anjjuwaa aheedda. Yaatina, Ayihudatuu ubbay gujettiyaa wode, anjjuu woysa keena daranddeeshsha!

Ayihuda Gidenna Asay Attana Atotethaa

13 Shin taani ha77i hinttenttoo, Ayihuda gidenna asaw haasayay; taani Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaa diraw, ta oosuwaa bonchchana.

14 Taani ta zare gidiyaa asatuwaa qanatanchchatuwaa udooppe, ooni eri unttunttuppe amareeddawantta ashshennaan aggikke.

15 Ayissi gooppe, Xoossay unttuntta ixxeedda wode, ha alami Xoossaanna sigetteedda. Yaatina Xoossay unttuntta shiishshi akkiya wode, hayqqeeddawe de7uwaa demmanaappe attin, ayee hananee?

16 Koyro ayfe bagga munaqay anjjetteeddawaa gidooppe, muume munaqaykka qassi anjjetteeddawaa gidana; itti mithaa xaphuu anjjetteeddawaa gidooppe, haythay ubbaykka qassi anjjetteeddawaa gidana.

17 Shin woraan doleedda wogaraa mithaa qankkaappe ittuwaa ittuwaa kareeddasaan, neena woraan doleedda wogaraa mithaa malaa he wogaraanna gathi qachcheeddo; neeni qassi zaytii kesiyaa wogaraa mithaa xaphuwaanna ittippe de7aa.

18 Simmi neeni he karetti wodhdheedda qankkatuwaa bollan otorettanaw bessenna; shin neeni otorettiyaawaa gidooppekka, xaphuu neena tookkeeppe attin, neeni xaphuwaa tookkennawaa akeeka.

19 Hewaa diraw neeni, “E; shin qankkatuu taani unttunttu sa7aan gelanaadan karetteeddino” yaagana.

20 Hewe tuma; unttunttu ammanibeenna diraw, karetteeddino; neeni ammaneedda diraw, he sa7aan eqqaadda. Shin yayyappe attin, otoro qofaa qoppoppa.

21 Ayissi gooppe, Xoossay medhetaa qankkaa malatiyaawanttoo, Ayihudatoo qarettibeennawaa gidooppe, new qarettiyaawaa malatii?

22 Simmi Xoossaa keekatethaanne xalatethaa be7a. Kunddeeddawanttoo I xalaa; shin neeni A keekatethaani minnaade de7ooppe, I new keeka; hewe dhayooppe, neenikka qassi karettana.

23 Ayihudatuukka qassi ammanennaan ixxiyaawaa aggooppe, Xoossay kase unttunttu de7iyaasaan zaariide wothana; ayissi gooppe, I unttuntta zaariide wothanaw danddayee.

24 Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta woraan de7iyaa koyro medhetaa wogaraa mithaappe qanxxiide, hinttenttu medhetaan woraan dolowanttudan gidennaan gaden tokkeedda wogaraa mithaanna gathi oytheeddawaa gidooppe, yaatina, he karetti wodhdheedda koyro medhetaa qankkatuwaa zarethiide, unttuntta koyro medhetaan doleedda barenttu wogaraa mithaanna gathi qachchanaw, A ayee xoonanawe?

Xoossaa Maarotay Ubbaassa

25 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte eranaadan koyyiyaa tumu xuuraa yewuu de7ee; hewe hintte hinttentta hinterekka, nuuni aadhdheedda eranchcha yaagiide qoppiyaawaa diggee; Israa7eeliyaa asaappe baggay sisennaan ixxeedda; shin he sisennaan ixxiyaawe Ayihuda gidenna asaa kumentha payduu Xoossaakko gakkanaassi gami77ana.

26 Hawaadankka, Israa7eeliyaa asay ubbay attana; Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee;

“Ashshiyaawe Xiyoone geetettiyaa katamaappe
yiide, nagaraa oosuwaa ubbaa Yayiqooba zariyaappe diggana.
27 Taani unttunttu nagaraa atto yaagiyaa wode,
unttunttunna gelana qaalaa caaquu hawaa”
yaagee.
28 Ayihuda gidenna asatoo, Ayihudatuu wonggalaa mishiraachchuwaa bagganna hintte diraw, Xoossaanna morkke; shin Xoossaa dooruwaa bagganna aawatuwa diraw, unttunttu I siiqiyaawantta.
29 Ayissi gooppe, Xoossay bare immeeddawaa guyye akkenna; qassi bare xeeseeddawaa ixxaaddi geenna.
30 Ayihuda gidennawanttoo, Xoossaw hintte kasenna azazettibeykkita; shin Ayihudatuu azazettennan ixxeedda diraw, Xoossaa maarotethaa ha77i hintte akkeeddita.
31 Hawaadan, hintte akkeedda maarotethaa diraw, Ayihudatuu qassi Xoossaa maarotethaa ha77i akkanaadan, Xoossaw azazettennan ixxeeddino.
32 Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa maarana mala, asay ubbay aw azazettennan ixxiyaa hanotaan qachcheedda.
33 Xoossaa duretethay woysa keena daree? A aadho eratethaynne A eratethay woysa keena ciimmee? A pirddaa odanawe oonee? I bare oothiyaawaa ayissi oothintto, oonee akeekiyaawee?
34 Hewaa Xoossaa Maxaafay, “Godaa wozanaa eriyaawe oonee? A zoranaw danddayiyaawe oonee?
35 Woy bare kushiyaa zaarana mala, aw ittibaa immeeddawe de7ii?” yaagee.
36 Ayissi gooppe, ubbabaa I medhdheedda; qassi ubbabaykka A maataaninne awunne de7ee; Xoossaw medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

12

Xoossaw Oothanaadan Nuuni Waaniide De7anaw Bessii?

1 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte oonatethaa Xoossaa nashechchiyaa de7onne geeshsha yarshshuwaa udiide, Xoossaw shiishshanaadan, taani hinttentta Xoossaa maarotethaan woossay; Xoossaw hintte goyinnanaw bessiyaa tumu ogii hewaa.
2 Xoossay hintte qofaa ubbanna dummayiide, hinttentta laammoppe attin, ha alamiyaa asaa malatoppite. He wode hintte, Xoossaa shenii, lo77obay, A nashechchiyaabaynne qassi polo gideeddabay ayentto eranita.
3 Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan taani hinttenttoo oday. Hinttenttu qoppanaw bessiyaawaappe aathiide, otoruwan qoppoppite; hewaa aggiide, wozanaama asaadan qoppite; Xoossay hinttenttoo huuphiyan huuphiyan immeedda ammanuwaa keenan hintte bolla pirddite.
4 Nu itti bollaa giddon, cora bollaa qommotuu de7iino; he qommotuwaa ubbawukka dumma dumma oosuu de7ee.
5 Hawaadan, nuuni cora asaa gidooppekka, Kiristtoosa bagganna itti asa. Qassi nuuni itti asatethaa qommotuwaadan, ittu ittuwaanna oyqetti utteeddo.
6 Xoossay nuussi immeedda aadho keekatethaan dumma dumma imotay de7ee. Nu imotay nabetethaa gidooppe, nuussi de7iyaa ammanuwaa keenaa odanaw bessee.

11:26 Isa 59:20 **11:27** Erm 31:33-34 **11:33** Isa 55:8 **11:34** Isa 40:13 **11:35** Yob 41:11 **11:36** 1Qo 8:6

7 Haratuwaa maddussaa gidooppe, he oosuwan minnanaw bessee; tamaarissussaa gidooppe, he tamaarissuwan minnanaw bessee.
8 Hara asatuwaa minissussaa gidooppe, he oosuwan minnanaw bessee. Bare huuphew de7iyaabaappe haratuwassi immiyaa ooninne wozanaappe immo. Maatay de7iyaa uray minissi oothanaw bessee; haratuwassi keekiyaa uray nashechchaan keekanaw bessee.
9 Hinttenttu siiquu asaa bessanaw siiqettiyaawaa gidanaw bessenna. Iitabaa ixxite; lo77obaa minissiide oyqqite.
10 Ittu ittuwaanna ishatuwaadan siiqettite; ittu ittuwaa bonchchiyaawan nashettite.
11 Minniide oothite; azalloppite; hintte kumentha wozanaappe Godaw oothite. *
12 Xoossay hinttenttoo immana geeddawaan nashettite; waayyiyan genccite. Ubba wode Xoossaa woossite;
13 Xoossaa asatuwaa koshshiyaaban maaddite; imathaa mokkite.
14 Hinttentta yederssiyaawantta anjjite; unttuntta anjjiteppe attin, sheqqoppite.
15 Nashettiyaawanttunna nashettite; yeekkiyaawanttunnakka yeekkite.
16 Asaa ubbaw itti mala qofaa qoppite; oothiyaabaan ubbaan hinttentta toochchiide de7iteppe † attin, otorettoppite; hinttentta hintterekka aadho eranchcha giide qoppoppite.
17 Ooninne hinttenttoo iitabaa oothooppe, he uraw iitabaa oothi zaaroppite; asaa ubbaw lo77obaa oothanaw qoppite.
18 Asaa ubbaanna sarotethaan de7anaw, hintte bagganna, hinttenttoo danddayetteeddabaa ubbaa oothite.
19 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte huuphew asaw haluwaa kesoppite. Xoossay haluwaa kesanaadan, A bolla olite. Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,
“Goday, ‘Taani haluwaa kesana;
taani kushiyaa ciggana’ gee”
yaagee.
20 Shin Xoossaa Maxaafay,
“Ne morkkii koshattooppe, miza.
Saamettooppe, ushsha.
Ayissi gooppe, neeni hewaa oothiyaawaan
A darissa yeellayaasa”
yaagee.
21 Iitabaa lo77obaan xoonappe attin, iitabay neena xoonoppo.

13

Gadiyaa Ayissiyaawanttussi Eeno Gaanaw Bessee

1 Asay ubbay gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno gaanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay geennaan de7ishshin, gadiyaa ayissiyaawe de7anaw danddayenna. Ha77i de7iyaa ayissiyaawanttukka Xoossay wotheeddawantta.
2 Hewaa diraw, ha77i de7iyaa ayissiyaawantta ixxiyaa ooninne Xoossaa azazuwaa ixxee; bare bolla pirddaa ahee.
3 Ayissi gooppe, ayissiyaawanttu iitabaa oothiyaawantta yashshanawaappe attin, lo77obaa oothiyaawantta yashshikkino.

* **12:11** *kumentha wozanaappe Godaw oothite:* Geeshsha ayyaanaani kaalesettiide kiitettiyaawantta gidite. † **12:16** *hinttentta toochchiide de7ite:* Ashikke gidite guussaa. **12:16** Lem 3:7 **12:19** Zar 32:35 **12:20** Lem 25:21-22

Ayissiyaawoo yayyennaan agganaw koyyay? Yaatooppe lo77obaa ootha; I neena galatana.

4 Ayissi gooppe, I new lo77obaa oothanaw, Xoossaw qooma. Shin neeni iitabaa oothooppe, iitabaa ootheeddawaa I seeriyaa diraw, aw yayya; I Xoossaa qoomaa. Qassi iitabaa oothiyaawanttu bolla Xoossaa hanqquwaa I ahee.

5 Hewaa diraw, gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno giyaawe Xoossaa muraa xalalaassa gidennaan, hinttenttu wozanaa qofaa dirawukka eeno gaanaw bessee.

6 Ayissi gooppe, gadiyaa ayissiyaawanttu barenttu oosuwaa oothiyaa wode, Xoossaw oothiyaa diraw, hintte qaraxaa qanxxiyaawe hewaassa.

7 Ubba asawukka bessiyaawaa immite. Giiraa giiranaw bessiyaawoo giirite; qaraxaa qanxxanaw bessiyaawoo qanxxite; yayyanaw bessiyaawoo yayyite; bonchchuu bessiyaawaa bonchchite.

Ittu Ittuwaanna Siiqettite

8 Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettanaappe attin, hara acuu O bollaninne de7oppo. Ayissi gooppe, haraa siiqiyaa ooninne higgii giyaawaa poleedda.

9 “Woshummoppa; wodhoppa; wuu77oppa; asaabaa amottoppa” giyaa azazatuunne hara azazatuu ubbatuu, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” giyaa azazuwan kumiino.

10 Bare shooruwaa siiqiyaa ooninne aw iitabaa oothenna; hewaa diraw, shooruwaa siiqiyaawe higgiyaa ubbaw eeno giyaawaa.

11 Gemi77ushuwaappe hintte beegottiyaa saati ha77i gakkeedda diraw, ha wodiyaa akeekite. Ayissi gooppe, nuuni koyro ammaneedda wodiyaappe, nuuni attiyaa wodii ha77i nuukko matatteedda.

12 Qammay aadhdhanaw hanee; gallassay matatteedda. Simmi nuuni dhumaa oosuwaa aggiide, poo7uwan olettanaw, olaa miishshaa mayyoytte;

13 gallassi poo7uwan de7iyaa asaadan, ane maara de7oytte. Yethaaninne mathuwan gidoppo; woshummussaaninne woshummanaw kajjeelussaana gidoppo; palumaaninne qanaatiyaan gidoppo.

14 Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa, olaa miishshaa A mayyite; hintte nagaranchcha asatethay bare wozanaa amuwaa polanaadan, aw qoppoppite.

14

Asaa Bolla Pirddennaan Aggussaa

1 Ammanuwan azalliya uraa shiishshi akkite. Shin I bare huuphew qoppiyaabaan aananna palumettoppite.

2 Itti uraa ammanuu I ayaa miinanne diggenna. Shin ammanuwan azalliya uray gaden mokkeeddabaa xalalaa mee.

3 Ubbabaa miyaa uray ubbabaa meenna uraa kadhoppo; ubbabaa meenna uraykka ubbabaa miyaa uraa bolla pirddoppo. Ayissi gooppe, Xoossay A shiishshi akkeedda.

4 Hara asaa qoomaa bolla pirddiyaawe neeni oonee? I kunddina woy denddina bare Godaassa; shin Goday A denthanaw danddayiyaa diraw, I eqqana.

5 Itti uray, “Hiqqa gallassay hara gallassatuwappe aadhdhee” yaagiide qoppiyaa wode, haray, “Ubba gallassatuukka itti mala” giide qoppee. Asay ubbay huuphiyan huuphiyan hewaadan ayissi qoppintto akeeko.

6 Itti gallassaa hara gallassatuwappe aathiide bonchchiya uray Godaa bonchchoo bonchchee; qumaa miyaa uraykka Godaa bonchchoo mee.

13:9 Kes 20:13-15,17; Zar 5:17-19,21; Wog 19:18

Ayissi gooppe, I he qumaa diraw, Xoossaa galatee. Qumaa meennawekka Godaa bonchchoo meennaan aggeedda; qassi Xoossaa galatee.

7 Ayissi gooppe, nuuppe ooninne bare huuphe xalalaw de7enna; qassi ooninne bare huuphe xalalaw hayqqenna.

8 Nuuni paxa de7ooppe, Godaw de7eetto; qassi hayqqooppekka, Godaw hayqqeetto. Simmi nuuni paxa de7ooppe woy hayqqooppekka Godaassa.

9 Hewaa diraw, Kiristtoosi paxa de7iyaawanttoonne hayqqeeddawanttoo Godaa gidanaw hayqqiide, hayquwaappe denddeedda.

10 Yaatina, neeni ne ishaa bolla ayissi pirdday? Woy neeni ne ishaa ayissi kadhay? Nuuni ubbaykka Xoossaa pirddaa oydiyaa sinthan eqqana.

11 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“ ‘Taani Goday ta de7uwan caaqqay;
asay ubbay ta sinthan gulbbatana.
Qassi taani Xoossaa gidiyaawaa
asay ubbay markkattana’ yaagay”
yaagee.

12 Simmi nuuni huuphiyan huuphiyan nubaa Xoossaw odana.

Nagaraa Oosuwassi Gaasuwaa Gidoppa

13 Hewaa diraw, nuuni ittu ittuwa bolla pirddiyaawaa hawaappe sinthaw ane aggoytte. Shin ubbaappe aathiide, hintte ishaa dhubbiyaabaa woy nagaraan oliyaabaa oothennaadan qofaa qachchite.

14 Taani Godaa Yesuusi Kiristtoosanna de7iyaawaan, bare huuphew tuna gidiyaabay baynnawaa eraynne akeekay. Shin itti uray ittibaa tuna giide qoppooppe, hewe aw tuna gidee.

15 Neeni miyaabaa diraw, ne ishaa qohooppe, simmi neeni siiquwan de7akka. Kiristtoosi A diraw hayqqeedda asaa ne miyaa qumaan bayizzoppa.

16 Simmi neeni lo77obaa giyaawaa asay kadhoppo.

17 Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Geeshsha Ayyaanay immiyaa xillotethaa, sarotethaanne nashechchaa gidiyaawaappe attin, muussaanne ushshaa gidenna.

18 Ayissi gooppe, Kiristtoosaw hawaadan oothiyaa uray ooninne Xoossaa nashechchee; asaykka A galatee.

19 Yaatooppe, ane nuuni sarotethaa ahiyaabaanne nuuna ittuwaa ittuwaanna minissiyaabaa ubbaa koyyeetto.

20 Xoossaa oosuwaa qumaa diraw bayizzoppa. Qumay ubbay geeshsha; shin hara uraa nagaraan yeggiyaawaa muussay iita.

21 Hewaassi ashuwaa meennaan woy ushshaa ushennaan aggiyaawe woy ne ishaa dhubbiyaabaa ayaanne oothennaan aggiyaawe lo77a.

22 Ha yewuwaan ne ammanuwaa neeppenne Xoossaappe gidduwan naaga. Itti uray lo77a giide I ammanetteeddawaa oothiyaa wode, “Taani lo77uwaa oothaaddi” giide bare wozanaani ammanettooppe, he uray tumu anjjetteeddawaa.

23 Shin I he miyaabaan sidhooppe, A muussay ammanuwaana gidenna diraw, Xoossay A bolla pirddee; qassi ammanuu baynnaan ootheeddawe ayayinneekka nagara.

15

Asaa Nashechchanaw Bessiyaa Ogiyaa

14:11 Isa 45:23

1 Nuuni ammanuwan minneeddawanttu daaburanchchatuwaa
tookuwaa tookkanaw bessee; nuuni nu xalalaa nashechchanaw bessenna.
2 Nuuni huuphiyan huuphiyan nu ishaa maaddanaw, ammanuwan A
minissanawunne nashechchanaw bessee.
3 Ayissi gooppe, haray atto Kiristtoosikka barena nashechchibeenna. Shin
Xoossaa Maxaafay, “Neena boreeddawanttu boreedda borii ta bolla wodhd-
heedda” geeddawaadan haneedda.
4 Xoossaa Maxaafay nuussi immiyaa genccaaninne minotaan nuuni dem-
mana giide nashechchaan naagi utteeddawe de7ana mala, Xoossaa Max-
aafan xaafetteedda ubbabay nuuna tamaarssanaw xaafetteedda.
5-6 Hinttenttu ubbay itti wozana gidiide, itti qaalaan Xoossaa, nu Godaa
Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bonchchana mala, genccuwanne minotethaa
immiyaa Xoossay, hinttenttoo Kiristtoosi Yesuusi ootheeddawaadan, ittu
ittuwaanna ittippe de7iyaa itti qofaa immo.

Phawuloosa Oosuwaanne Ammanenna Asaw Gakkeedda Mishi-raachchuwaa Qaalaa

7 Hewaa diraw, Kiristtoosi hinttentta mokkeeddawaadan, Xoossaa bonch-
choo ittu ittuwaa mokkite.
8-9 Ayissi gooppe, Xoossay ammanetteeddawaa gidiyaawaa erissanaw,
Xoossay aawatoo immana geeddawaa tumayanawunne Ayihuda gidenna
asay Xoossaa A maarotethaa diraw bonchchanaw Kiristtoosi Ayihudatoo
qooma gideeddawaa hinttenttoo oday. Hewaa Xoossaa Maxaafay,
“Hewaa diraw, taani neena
Ayihuda gidenna asaa giddon galatana;
ne sunthaakka sabbana”
yaagee.
10 Qassikka,
“Ayihuda gidenna asatoo,
Xoossaa asatuwaanna nashettite”
yaagee.
11 Qassikka gujjiide,
“Hinttenttoo, Ayihuda gidenna asatoo ubbatoo,
Godaa galatite; asaw ubbaw, A galatite”
yaagee.
12 Qassikka Isiyaasi,
“Issey zerethay yiide
Ayihuda gidenna asaa mooddanaw denddana.
Qassi unttunttu A bagganna demmana
giide nashechchaan naagana”
yaagee.
13 Hinttenttu akkana giide nashechchaan naagiyaawe Geeshsha
Ayyaanaa wolqqaan diccanaadan, hinttenttoo immana geedda Xoossay,
hintte A ammaniyaa diraw, hinttenttoo nashechchaanne sarotethaa
kunthiide immo.

Phawuloosi Xaliide Xaafeedda Gaasuwaa

14 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttun lo77otethaynne eratethay
ubbay kumeeddawaanne qassi ittu ittuwaa zoranaw danddayiyaawaa taani
ta huuphew eraaddi.
15-16 Shin taani hinttentta ittibaa ittibaa gujja qofissanaw, ha dabidaab-
biyaa giddon aynne yayyennaan hinttenttoo xaafaaddi. Taani Kiristtoosa

15:3 Maz 69:9 **15:8-9** 2Sa 22:50; Maz 18:49 **15:10** Zar 32:43 **15:11** Maz 117:1 **15:12** Isa 11:10

Yesuusa qooma gidaade, Ayihuda gidenna asaw oothanaadan, Xoossay taw aadho keekatethaa immeedda diraw, taani aynne yayyabeykke; Ayihuda gidenna asay Geeshsha Ayyaanaa bagganna Xoossaw geeshsha gidiide, A nashechchiyaa yarshshuwaa gidanaadan, Xoossaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaawaan geeshshatethaan oothay.

17 Hewaa diraw, taani Kiristtoosa Yesuusan gidaade Xoossaw oothiyaabaan ceeqettanaw danddayay.

18-19 Ayihuda gidenna asay Xoossaw azazettanaadan, Kiristtoosi ta bagganna qaalaan, oosuwan, mallaan, malaataa wolqqaaninne Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan ootheeddawaa xalalaa taani odanaappe attin, harabaa odanaw xalikke. Hewaa diraw, Yeerusalaameppe doommaade, Iliwaariqoona geetettiyaa gadiyaa gakkanaw yuuyyaade, Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa wurssa odaaddi.

20 Hawaadankka, taani hara asay doommeeddawaa bollan doommennaadan, Kiristtoosa sunthay xeesettibeennasan wonggalaa mishiraachchuwaa odanaw amottaaddi.

21 Shin Xoossaa Maxaafay,

“Aabay hawaa gakkanaw odettibeennawanttu A be7anawantta;
qassi aabaa sisibeennawanttu akeekanawantta”

yaagee.

Phawuloosi Roome Baanaw Qoppeedda

22 Hewaa diraw, taani cora wode hinttenttukko yaanaw koyyay; shin yaanaw danddayabeykke.

23 Shin taani ha77i ha heeraan ta oosuwaa wursseedda dirawunne cora laythaappe doommaade hinttentta baade be7anaw laamoteedda diraw

24 ha77ikka hinttenttukko baana gaade qoppay; taani Isippeene geetettiyaa gadiyaa baadde hinttentta be7anaw koyyay; qassi amareedda wodiyaa hinttentta be7aade nashettowaappe guyyiyan, Isippeene biishshin, hintte taana maaddana mala koyyay.

25 Shin ha77i taani Xoossaa asatuwaa maaddanaw, Yeerusalaame bay.

26 Ayissi gooppe, Maqidooniyaanne Akaayiyaa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa woosa golle asatuu Yeerusalaamen de7iyaa hiyyeesatuwaassi miishshaa immanaw koyyeeddino.

27 Unttunttu barenttu huuphew hawaa oothanaw qofaa qachcheeddino. Unttunttu he hiyyeesatuwaa maaddanawe unttunttoo acuu de7ee; ayissi gooppe, Ayihudatuu barenttu ayyaanaa anjjuwaa Ayihuda gidenna asatuwaanna shaakkeeddawaa gidooppe, Ayihuda gidenna asatuukka qassi barenttoo de7eeddabaan Ayihudatuwaa maaddanaw bessee.

28 Hewaa diraw, taani ha oosuwaa wursseeddawaappe guyyiyaaninne unttunttoo shiiqeedda miishshaa ubbaa immeeddawaappe guyyiyan, Isippeene baadde hintte mataanna aadhdhana.

29 Taani hinttenttukko biyaa wode, Kiristtoosa anjjuu taanan kumina baanawaa eray.

30 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taw Xoossaa hintte woossiidde, woosan hintte taananna minnanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggannanne Geeshsha Ayyaanay immiyaa siiqotethan taani hinttentta woossay.

31 Taani Yihudaan de7iyaa ammanennawanttuppe attanaadaaninne qassi taani Yeerusalaamen oothiyaa oosuu yaani de7iyaa Xoossaa asatuwaa nashechchiyaawaa gidanaadan, Xoossaa woossite.

15:21 Isa 52:15

32 Qassi Xoossay gooppe, taani hinttenttukko nashechchaan baade, hintte matan shemppana.
33 Sarotethaa Xoossay hinttenttunna ubbaanna gido. Amen77i.

16

Sarotaa

1 Kinkkiriyaa geetettiyaa katamaan de7iyaa ammaniyaa asaanna oothiyaa nu michchatta Peeba lo77o macca asa gidiyaawaa taani hinttentta erissay.
2 Hinttenttu izo geeshshatuu Godaa sunthan mokkiyaawaadan mokkite; qassi iza hinttenttuppe koyyiyaawe ayaa gidooppekka, izo maaddite; ayissi gooppe, iza bare huuphew cora asaa maaddaw; qassi taana ta huuphewukka darissa maaddaw.
3 Kiristtoosa Yesuusa oosuwaa taananna ittippe oothiyaa Phirisqqillissinne izi asinaa Aqiilassi ta sarotowaa odite.
4 Unttunttu ta shemppuwaa diraw, barenttu shemppuwaa aathi immeeddino. Unttuntta ta xalalaa gidennaan, Ayihuda gidenna asaa ammaniyaa asay ubbaykka galatee.
5 Qassi unttunttu golliyaa ammaniyaa asay shiiqiyaasaa udiide gakettiyaa asaa ubbaa saro giite. Iisiya gadiyan Kiristtoosa koyro ammaneedda ta siiqiyaa Eppanetoosaw, ta sarotowaa odite.
6 Hinttenttoo loytha daabureedda Mayraamo sarotite.
7 Taananna qasho gollen de7eedda ta dabbo gideedda Ayihudatuwaa, Anddironiqoosanne Yuuniyaasa sarotite. Yesuusi kiitteeddawanttu giddon unttunttu loythi eretteeddawantta. Qassi unttunttu Kiristtoosa taappe kasenna ammaneeddino.
8 Godaanna ittippetethaan de7iyaa ta siiqo laggiyaa Amppiliyaatoosaw ta sarotowaa odite.
9 Kiristtoosa oosuwaa nuunanna ittippe oothiyaa Urbbaanoosanne taani siiqiyaa Isxxaakusa sarotite.
10 Kiristtoosanna I de7iyaawe erettina paaciyaa xooneedda Apheliisaw ta sarotowaa odite; Arisxxobiloosa soy asawukka ta sarotowaa odite.
11 Ta dabbo gideedda Ayihudawiyaa Heeroodiyoonanne Kiristtoosa ammaniyaa Narssiisesa soy asaa sarotite.
12 Godaa oosuwan daaburiyaa Tirufaynanne Tirufooso geetettiyaa maccawantta sarotite; qassi Godaw daro daaburaade oothiyaa siiqiyaa Perssiiso sarotite.
13 Godaa oosuwan loythi eretteedda Rufoosayewunne taana bare na7aadan maaddeedda A daayiw ta sarotowaa odite.
14 Ta sarotowaa Asinkkiriitoosaw, Pileegoonaw, Hermeesaw, Patirobaasawunne unttunttunna de7iyaa ammaniyaa ishatuwaa ubbaw odite.
15 Pileegoona, Yuulo, Neeriyaa, A michchatto, Olumppoosanne unttunttunna de7iyaa Xoossaa asatuwaa ubbaa sarotite.
16 Geeshsha asaw bessiyaa yeretaa yerettiidde, ittu ittuwaa sarotite; Kiristtoosan ammaniyaawanttu ubbatuu hinttentta saro yaageeddino.

Wurssethaa Zoriyaa

17 Taanaadan ammaniyaawanttoo, asaa giddon shaakotethaa medhdhiyaawantta, asaa ammanoo dhubo gidiyaawanttanne hintte tamaareedda timirttiyaanna gakettennawaa tamaarissiyaawantta akeekanaadan, taani hinttentta woossay. Unttunttukko shiiqoppite.

18 Ayissi gooppe, hewaa malabaa oothiyaawanttu barenttu uluwassi oothiinoppe attin, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosaw oothikkino; barenttu labiyaa haasayaaninne qidhiyan iitabaa qoppenna asaa wozanaa balethiino.
19 Wonggalaw hintte azazetteeddawaa asay ubbay siseedda. Hewaa diraw, taani hintebaan nashettay; shin lo77otethaw hintte aadhdheedda eranchcha gidanaadaaninne qassi iitabaw ashikke gidanaadan koyyay.
20 Sarotethaa Xoossay Seexaanaa hintte gediyaappe garssanna haakkenna mata wode gaaccana.
Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna gido.
21 Taananna oothiyaa Ximootoose hinttentta saro yaagee; qassi hawaadankka, ta dabbatuu Luuqiyoosi, Yaasooninne Sosiiphaaxiroosi hinttentta saro yaagiino.
22 Taani, Xarxxiyoosi, ha dabidaabbiyaa xaafeeddawe, hinttenttoo Godaa sunthan sarotaa kiittay.
23 Ammaniyaa asay ubbay A soyin shiiqiyaa ta siiraa Gaayoosi hinttentta saro yaagee; katamaa miishshaa oyqqiyaa Erasxxoosinne nu ishay Quwarxxoosi hinttentta saro yaagiino.
24 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna ubbaanna gido. Amen77i.
25 Nuuni Xoossaa galateetto. Taani wonggalaa bagganna Yesuusi Kiristtoosabaa odeeddawaadaninne daro wodiyaappe geemmiide, ha77i qoncceedda tumatethaadan, hintte ammanuwan hinttentta Xoossay minissanaw danddayee.
26 Shin ha77i nabatuu xaafeeddawaa bagganna tumatethay qoncciyaan erettannaadan ootheedda; qassi asaa ubbay Xoossaa ammaniide azazettanaadan, medhinaa Xoossaa azazuwan, ha alamiyaan de7iyaa asaa zerethaa ubbaw qoncceedda.
27 Aadhdheedda eratethay A xalalaw de7iyaa itti Xoossaw Yesuusi Kiristtoosa bagganna medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

Phawuloosi
Qoronttoosa Asaw
Xaafeedda Koyro Kiitaa
Geluwaa

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda koyro kiitay, Phawuloosi Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttu giddon Kiristtinnaa de7uwaanne ammanuwaa xeelliyaabaan denddeedda metuwaa dhayissanaw qoppiide xaafeeddawaa. He wode Qoronttoosa katamay he gaden de7iyaa asay go77ettiyaa eretteedda Giriike katamaa. Hewaa bollaakka qassi Akaayiyaa geetettiyaa Roomaa kawutethaassi huuphe katamaa. Ha katamay wolqqaama zali77iyaan, gami77iide minneedda wogaan, loythi aakki aakki biyaa yeda de7uwan woy giigennabaa haniyaawaaninne haymaanotiyaa coratethaan eretteeddawaa.

Yesuusi kiitteeddawe minissiide odanaw koyyeeddawe, he ammaniyaawanttu giddon de7iyaa shaakotethaabaanne yeda de7uwaabaa, woshummaabaanne geluwaa akaabaa, woosa golle wogaabaa, Geeshsha Ayyaanaa imotatuwaabaanne hayquwaa dendduwaabaa. Yesuusi kiitteeddawe ha Mishiraachchuwaa Qaalaa ha ooshatuwaa bolla minnisiide odiyaawaa naagiide shiishshee.

Siiquu Xoossay bare asaassi immeedda imotaa ubbaappe aadhdhiyaawaa gidiyaawaa odiyaa shemppuwaa tammanne heezzuu, ha maxaafan daro eretteeddawaa geetettiide qofettee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-9)
Ammaniyaawanttu Giddon denddeedda shaakotethaa (1:10-4:21)
Yeda de7uwaabaanne soy asaa de7uwaabaa (5:1-7:40)
Ammaniyaawanttanne kiristtinna ammanuwaa akkibeennawantta (8:1-11:1)
Ammaniyaawanttu de7uwaanne goshetaa wogaa (11:2-14:40)
Kiristtoosi hayquwaa xooni denddowaanne ammaniyaawanttu dend-duwaabaa (15:1-58)
Yihudaan de7iyaa meetootanchchatuwassi imetteedda maaduwaabaa (16:1-4)
Wurssethaa qutiyaa (16:5-24)

1 Taani, Xoossaa sheniyaan Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gidanaw xeesetteedda Phawuloosinne, nu ishaa Sostteniisi,

2 Qoronttoosan de7iyaa Xoossaa ammaniyaa asatuwaassi, Yesuusi Kiristtoosan geeyyeeddawanttussinne, nuussi Godaa gidiyaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaa ubba sa7aan xeesiyaa ubbatuwaanna geeshsha gidanaw xeesetteeddawanttussi ha dabidaabbiyaa xaafeetto.

3 Xoossay, nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttenttussi aadho keekatethaanne sarotethaa immo.

Xoossaa Galatussaa

4 Xoossay Kiristtoosa Yesuusa bagganna hinttenttussi immeedda aadho keekatethaa diraw, taani ubba wode hinttenttussi Xoossaa galatay.

5-6 Taani Kiristtoosassi markkattiyaawe hinttenttun minneedda diraw, hintte ubbabaani, haasayaa ubbaan eratethaa ubbaan, aani duretteeddita.

7 Hawaadan hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaa naagishshin, ayyaanaa imotaappe haray atto ittuunne hinttenttussi paccenna.

8 Qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa gallassan hintte kadhee bayn-
nawantta gidanaadan, wurssethay gakkanaw I hinttentta minissanawaa.
9 Bare Na7aa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ittippetethaw hinttentta
xeeseedda Xoossay ammanetteeddawaa.

Ammaniyaa Asaa Giddon Shaakotethay Medhettoppo

10 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, itti wozanaaninne itti qofaan
ittippe gidanaappe attin, shaakotethay hintte giddon de7enna mala, hintte
ubbay itti haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan
taani hinttentta woossay.
11 Ayissi gooppe, taanaadan ammaniyaawanttoo, Qaloo7a soy asay hint-
tenttubaa, hintte giddon walassay de7iyaawaa, taw odeeddino.
12 Taani giyaawe hawaa; hinttenttu huuphiyan huuphiyan, "Taani Phawu-
loosawaa. Taani Aphiloosawaa. Taani Keefaawaa. * Taani Kiristtoosawaa"
yaagiita.
13 Kiristtoosi shaaketteeddee? Hinttenttu diraw, masqqaliyaa bolla mis-
imaariyan dhishettiide kaqetteeddawe Phawuloose? Woy hintte Phawu-
loosassi gidanaw xammaqetteedditee?
14 Taani Qarisiphphoosappenne Gaayoosappe attin, hinttenttuppe oo-
nanne xammaqabeenna diraw, Xoossaa galatay.
15 Hewaa diraw, ooninne hinttentta taw gidanaadan xammaqetteeddita
gaanaw danddayenna.
16 Qassi, E, Isxxifaanoosa soy asaakka taani xammaqaaddi. Shin haraa
gujjaade xammaqaadditanttonne wozanaa aathikke.
17 Ayissi gooppe, Kiristtoosi taana mishiraachchuwaa qaalaa odana
mala kiitteeddappe attin, xammaqana mala kiittibeenna; qassi Kiristtoosi
masqqaliyaa bolla hayqqeeddawe mela gidenna mala, taani asaa aadhd-
heedda eratethaa qaalaan tamaarissikke.

Kiristtoosi Xoossaa Aadhdheedda Eraanne Wolqqaa

18 Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawaa odiyaa
qaalay dhayiyaawanttussi eeyatethaa. Shin nuussi attiyaawanttussi Xoos-
saa wolqqaa.
19 Xoossaa Maxaafay,
"Taani eranchchatuwaa aadhdheedda eratethaa
bayizzana;
qassi akeekanchchatuwaa akeekaakka dhayissana"
yaagee.
20 Aadhdheedda eranchchay haqan de7ii? Higgiyaa tamaarissiyaawe
haqan de7ii? Woy ha alamiyaa xoonanaw palumettiyaawanttu waanand-
dinooshsha? Xoossay ha sa7aa aadho eratethay eeyatethaa gidiyaawaa
besseedda!
21 Ayissi gooppe, asay bare huuphe aadho eratethaan barena Xoossaa
erenna mala, Xoossay bare aadho eratethaan diggiide, nuuni odiyaa eeya
qaalaan ammaniyaawantta ashshanaw qoppeedda.
22 Ayihudatuu malaataa oochchiino. Qassi Giriike asatuu aadho eratethaa
wolqqaama koshshaa koyyiino.
23 Shin nuuni masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteedda
Kiristtoosabaa odeetto. Hewe Ayihudatuwaassi dhubo; qassi Ayihuda gi-
dennawanttussi eeyatethaa.

---

* **1:12** *Keefaa:* Hawe Griike sunthaa gidiide, bilethay zaallaa giyaawaa. Hara Geeshsha Max-
aafatuwan Keefaa sunthay Phexiroosa. **1:19** Isa 29:14 **1:20** Yob 12:17; Isa 19:12; 33:18; 44:25

24 Shin Xoossay xeeseeddawanttussi Ayihudatussikka Giriikatussikka nuuni odiyaa Xoossaa wolqqaynne A aadho eratethay Kiristtoosa.
25 Ayissi gooppe, Xoossaa eeyatethay asaa aadhdheedda eratethaappe aadhdhee; qassi A laafatethaa geetettiyaawekka asaa minotethaappe minnee.
26 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, Xoossay hinttentta xeesiyaa wode hintte woysa mala asentto qoppite. Asaa qofaan hintte giddon aadho eranchchatuu, wolqqaamatuunne dhoqqa sheeshshatuu dara gidikkino.
27 Shin Xoossay aadhdheedda eranchchatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa eeyatuwaa dooreedda; qassi minatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa laafatuwaa dooreedda.
28 Xoossay ha alamiyaan wolqqaamabaa giide qoppiyaawaa dhayissanaw, ha alamiyaa maaddennabaa kadhettobaanne hanibeennabaa dooreedda.
29 Hewaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan ceeqettanaw bessenna.
30 Shin Xoossay hinttenttussi Kiristtoosi Yesuusa de7uwaa udi immeedda. Kiristtoosi nuussi aadho eratethaa, xillotethaa, geeshshatethaanne atotethaa gideedda.
31 Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay,
“Ceeqettiyaa uray
ooninne Goday ootheeddawaan ceeqetto”
yaagee.

2

Nuuni Kiristtoosa Kaqaabaa Markkatteetto

1 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Xoossaa tumatethaa xuuraa * hinttenttussi odanaw hinttenttukko yeedda wode, dhoqqa qaalaaninne aadhdheedda eratethaan odanaw yabeykke.
2 Ayissi gooppe, taani hinttenttunna de7aadde, Yesuusi Kiristtoosappenne qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetteeddawaappe attin, harabaa erennaadan, ta qofaa qachchaaddi.
3 Taani daaburaaninne yashshaan daro kokkorssaan hinttenttunna de7aaddi.
4 Taani tamaarissiyaawaanne odiyaawaa Xoossaa Ayyaanaaninne wolqqaan qonccissayppe attin, ciimma gidiide aadhdheedda eratethaa qaalaana gidenna.
5 Hewaa diraw, hintte ammanuu Xoossaa wolqqaanappe attin, asaa aadho eratethaan zemppibeenna.

Xoossaa Aadhdheedda Eraa

6 Nuuni ayyaanan wozanaamatuwaa giddon aadho eratethaa hasayeetto. Shin hewekka ha alamiyaa aadho eratethaa gidenna; woy ha alamiyaa mooddiyaa dhayiyaawanttu aadho eratethaa gidenna.
7 Shin nuuni odiyaa aadho eratethay, Xoossay kasetiide, cora wodiyaappe kase nu bonchchuwaassi dooreedda asaappe geemmeedda A xuuraa aadho eratethaa.
8 Ha alamiyaa mooddiyaawanttuppe ooninne ha aadho eratethaa eribeenna. Unttunttu ereeddawaa gidintto, bonchcho Godaa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqikkino.
9 Shin Xoossaa Maxaafay,
“Ooninne ayfiyaan be7ibeennawe,

---

* **1:31** Erm 9:24 * **2:1** *Xoossaa tumatethaa xuuraa:* Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, Xoossaabaa markkatethaa, yaagiino.

haythankka sisibeennawe,
qassi ooninne bare wozanaan qoppibeennawe
Xoossay barena siiqiyaawanttussi giigisseeddawaa”
giyaawaadan nuuni hasayeetto.
10 Xoossay bare xuura yewuwaa bare Ayyaanaan nuuna erisseedda; ayissi
gooppe, Geeshsha Ayyaanay Xoossaabaa haray atto geemmeedda yewuwaa
ubbaa biddee.
11 Ayissi gooppe, asaan de7iyaa asaa ayyaanaappe attin, asaabaa eriyaawe
oonee? Hawaadankka, qassi Xoossaabaa Xoossaa Ayyaanaappe attin,
ooninne erenna.
12 Nuuni Xoossay nuussi immeeddabaa ubbaa eranaw I nuussi yeddeedda
Ayyaanaa akkeeddoppe attin, alamiyaa ayyaanaa akkibeykko.
13 Nuuni ayyaanaa yewuwaa † ayyaanaa yewuwaanna gathiide, Geeshsha
Ayyaanay nuuna tamaarisseedda qaalaan hawaa haasayeettoppe attin,
asaa aadho eratethay nuuna tamaarisseedda qaalaan haasayokko.
14 Shin Geeshsha Ayyaanay baynna asay Xoossaa Ayyaanaa yewuwaa
akkenna; ayissi gooppe, hewe aw eeyatethaa. Yewuu Geeshsha Ayyaanan
paacettiyaa diraw, I eranaw danddayenna.
15 Shin Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asay ubbabaa shaakkee; shin I bare
huuphew oonaninne shaakettenna.
16 Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay,
“Godaa wozanaa eriyaawe oonee?
A zoranaw danddayiyaawe oonee?”
yaagee. Shin nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee. ‡

3

Xoossaa Kaalliyaawanttu Oosuwaa

1 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Geeshsha Ayyaanay de7iyaa
asaassi haasayiyaawaadan, hinttenttussi haasayanaw danddayabeykke.
Shin ha alamiyaa asaassi haasayiyaawaadaaninne ammanuwan
minnibeenna Kiristtoosan de7iyaa guutha naanaa mala asaassi
haasayiyaawaadan haasayaaddi.
2 Hinttenttu biro mino qumaa maanaw danddaybeenna diraw, taani
hinttentta maathaa pakaaddi; haray atto, ha77ikka danddaybeykkita.
3 Ayissi gooppe, hintte ha77ikka ha alamiyaa asaadan de7iita. Hinttenttu
ha alamiyaa asaa gidiyaawaa hintte giddon de7iyaa qanaatiinne palumay
erissennee? Qassi ha alamiyaa asaadan simerettiita.
4 Ayissi gooppe, hinttenttuppe ittuu, “Taani Phawuloosawaa” gooppe,
haray qassi, “Taani Aphiloosawaa” gooppe, ha alamiyaa asaa mala gidikki-
tee?
5 Yaatina, Aphiloosi oonee? Phawuloosi oonee? Nuuni hinttentta amman-
theedda Xoossaa kaalliyaawantta. Xoossay nuussi huuphiyan huuphiyan
immeedda oosuwaa ootheetto.
6 Taani puutiyaa tokkaaddi; Aphiloosi haathaa ushsheedda; shin Xoossay
puutiyaa dichcheedda.
7 Hewaa diraw, dichchiyaa Xoossaappe attin, tokkiyaawekka haathaa
ushshiyaawekka ayaanne gidenna.
8 Tokkiyaawenne haathaa ushshiyaawe itti mala; shin Xoossay huuphiyan
huuphiyan A daaburaa keenaa aw woytana.

2:9 Isa 64:4 † **2:13** *ayyaanaa yewuwaa:* Geeshsha Ayyanay immeedda qaalaa. ‡ **2:16** *nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee:* Hawaa guussay, nuuni Kiristtoosi qoppiyaawaadan qoppeetto guussaa. **2:16** Isa 40:13

9 Nuuni Xoossaassi ittippe oothiyaa A oosanchchatuwaa gidiyaa diraw,
hintte A oosuwaa sa7aa.
Qassikka hintte Xoossaa golliyaa.
10 Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan eranchcha anaaxiyadan,
golliyaa baasuwaa baasaaddi. Hara uray A bolla keexxee. Shin A bolla
keexxiyaa ooninne wooti keexxintto, bare huuphew naagetto.
11 Ayissi gooppe, Xoossay Yesuusi Kiristtoosa xalalaa baaso oothiide
wotheedda. Aappe hara baasuwaa baasanaw ooninne danddayenna.
12 Shin ha baasuwaa bolla ooninne worqqaan gidina, biraan gidina, al77o
shuchchan gidina, mithaan gidina, gattan woy maqaan keexxooppe,
13 asaa ubbaa oosuu qoncciyaa kesanawaa. Ayissi gooppe, tamaan qon-
ccana diraw, he gallassay asaa ubbaa oosuwaa bessana. Asay ubbay bare
oosuwaa wooti ootheeddenttonne tamay paaccana.
14 Ooninne baasuwaa bolla keexxeedda oosuu minniide attooppe, I woy-
taa akkanawaa.
15 O oosuunne guudettooppe, he uray qohettana. I bare huuphew attana;
shin tamaa giddoppe kessi akkowaadan attana.
16 Hinttenttu Xoossay aqiyaa geeshsha golliyaa gidiyaawaanne Xoossaa
Ayyaanay hinttenttun de7iyaawaa erikkitee?
17 Ooninne Xoossaa geeshsha golliyaa kolooppe, Xoossay A kolana. Ayissi
gooppe, Xoossay aqiyaa geeshsha golli geeshsha; he geeshsha golliikka
hinttentta.
18 Ooninne bare huuphiyaa cimmoppo. Hinttenttuppe ooninne barena
ha alamiyaan aadho eranchcha yaagiide qoppooppe, aadho eranchcha
gidanaw, eeya gido.
19 Ayissi gooppe, ha alamiyaa aadho eratethay Xoossaa sinthan eey-
atethaa. Xoossaa maxaafay,
“Xoossay aadho eranchchatuwaa
unttuntta unttunttu geniyan oyqqee”
yaagee.
20 Qassi,
“Aadhdheedda eranchchatuwaa qofaykka
maaduu baynnawaa gidiyaawaa Goday eree”
yaagee.
21 Hewaa diraw, ooninne asaan ceeqettoppo. Ayissi gooppe, ubbabaykka
hinttewaa.
22 Phawuloosikka, Aphiloosikka, Keefaykka, * ha alamiikka, de7uukka,
hayquukka, ha77i de7iyaawekka, sinthappe yaanawekk, ubbaykka hintte-
waa.
23 Hinttenttu Kiristtoosawantta; Kiristtoosikka Xoossawaa.

4

Kiristtoosa Kaalliyaawantta

1 Asay nuuna Kiristtoosaw oothiyaawanttudaninne Xoossaa gollen
de7iyaa Xuuraa naagiyaa asaadan qoppo.
2 Yaatiide he asatuu barenttu Godaassi ammanetteeddawantta gidiide,
beettanaw koshshee.
3 Shin hintte woy haray ta bolla pirddooppe, aynne gidenna. Haray atto,
taanikka ta huuphiyan pirddikke.

3:19 Yob 5:13 **3:20** Maz 94:11 * **3:22** *Keefaa:* 1:12 ha sunthaw xaafetteedda bilethaanna ittuwaa.

4 Ayissi gooppe, taani ta huuphiyan ayaanneekka eriyaabay baawa; shin taana hewe xillissenna. Taana pirddiyaawe Godaa.
5 Hewaa diraw, Goday dhumaani geemmeeddabaa poo7uwaa kessiyaawe, wozanaa qofaa qonccissiyaawe yaana wodii gakkanaassi O bollaninne oonanne pirddoppite. He wode, asay ubbay huuphiyan huuphiyan Xoossaappe sabaa demmanawaa.
6 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttuppe ooninne ittuu tamaarissiyaawaa sabbiide, haray tamaarissiyaawaa borenna mala, “Xoossaa maxaafan xaafetteeddawaa bonchcha” yaagiyaawaa hintte nuunanna tamaarana mala, hintte diraw, tabaanne Aphiloosabaa leemisuwadan odaaddi.
7 Ayissi gooppe, haratuwappe neena oonee dhoqqisseeddawe? Neeni Xoossaappe akkabeennabay new ayee de7iyaawe? Yaatina, neeni akkeeddawaa gidooppe, ayissi akkabeennawaadan ceeqettay?
8 Ha77i hintte kalleeddita. Ha77i duretteeddita. Nuuni baynnaan hinterekka kawuteeddita. Nuunikka hinttenttunna kawutanaadan, hintte kawuteedditentto lo77a shin.
9 Ayissi gooppe, taw malatiyaawaadan, nuuni ha sa7aassi, kiitanchchatuwassinne asaassi kaassaa gideedda diraw, Xoossay nuuna Yesuusi kiitteeddawantta hayquwassi pirddetteedda asaadan, ubbaappe wurssethaa ootheedda.
10 Nuuni Kiristtoosa diraw eeya, shin hintte Kiristtoosan aadhdheedda eranchcha. Nuuni daaburanchcha, shin hintte mina. Hinttenttu bonchchetteeddawantta, shin nuuni tooshetteeddawantta.
11 Ha wodii gakkanaassi, nuuni koshatteetto; saametteetto; kallotteetto; deshetteetto. Qassi de7iyaa sa7aa dhayiide yuuyyeetto.
12 Nuuni nu kushiyan oothiide daabureetto. Nuuna asay sheqqiyaa wode, anjjeetto. Nuuna yederssi yuuyyiyaa wodekka danddayeetto.
13 Nu bolla iitabaa haasayiyaa wode, nuuni lo77o qaalaa zaaretto. Nuuni hawaa gakkanaassikka, ha sa7aa pituwanne ubbabaa buuraa gideeddo.
14 Taani ta siiqiyaa naanaadan, hinttentta seeranaw hawaa xaafaaddippe attin, yeellayanaw xaafabeykke.
15 Ayissi gooppe, Kiristtoosan hinttentta dichchiyaa tammu sha77a asay hinttenttussi de7ooppekka, hinttenttussi itti aawuwaappe haray baawa. Ayissi gooppe, taani mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttussi aheeddawaadan, Kiristtoosa Yesuusan hinttenttussi aawuwaa gidaaddi.
16 Simmi taanaadan hanite yaagaade hinttentta woossay.
17 Hewaa diraw, Godan ammanetteedda ta siiqiyaa ta na7aa Ximootoosa hinttenttukko kiittaaddi. I ubba sa7aan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw taani tamaarissiyaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa ta ogiyaa hinttentta hassayissanawaa.
18 Taani hinttentta be7anaw hinttenttukko yeennabaa malatina, otorettiyaa itti itti asatuu de7iino.
19 Shin Goday gooppe, taani hinttenttukko ellekka baade he otorettiyaa asatuwaassi haasayaa gidennaan, unttunttu wolqqaa erana.
20 Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Xoossaa wolqqaanappe attin, haasayaana gidenna.
21 Taani hinttenttukko muriyaa xam77aanna yooyee woy siiquwaannanne ashikke ayyaanaanna yoo? Haqawaa dooriitee?

5

Ammaniyaa Asaa Giddon Oosetteedda Pokkobaa

1 Hinttenttu giddon pokko woshummaa oosuu de7iyaawe zigirettee; hewaa mala pokko woshummaa oosuu haray atto, Xoossaa ammanenna asaa giddoninne baawa. Ayissi gooppe, bare aawuwaa machchatto akkeedda asay de7ee.

2 Hinttenttukka otoretteeddita. Hewaappe hintte kayyottanaw bessennee? Hewaa mala pokko oosuwaa ootheedda bitani hintte giddoppe kichchanaw bessee.

3-4 Ayaa gidinakka taani ta asatethaan hinttenttunna de7ennaani dhayooppekka, ayyaanan hinttenttunna de7ay. Ha77i hinttenttunna de7iyaawaadan hanaade, hewaa mala oosuwaa ootheedda bitaniyaa bolla nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan pirddadiggaaddi. Hinttenttunne ta ayyaanay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wolqqaanna ittippe shiiqiide,

5 he bitaniyaa ayyaanay Godaa Yesuusi pirddaw yiyaa gallassan attana mala, nagaraan kumeedda A bollaa kolanaadan Seexaanaassi hintte immanaadan, taani pirddaaddi.

6 Hinttenttu ceequu lo77a gidenna. Guutha irshshuu munaqaa ubbaa denthiyaawaa erikkitee?

7 Hinttenttu ooratha gidana mala, nagaraa irshshuu caaleeddawaa kessite. Hinttenttu irshshuu baynna munaqaa mala. Ayissi gooppe, nu Paasigaa dorssay, Kiristtoosi yarshshetteedda.

8 Hewaa diraw, nuuni Ukithaa Baalaa suuretethaaninne tumatethaan bonchchanaappe attin, caala irshshuwan, iitatethaa irshshuwaaninne geellatethaa irshshuwan bonchchokko.

9 Woshummanaw qoppiyaawanttunna hintte ittippe gaytenna mala, hinttenttussi dabidaabbiyaa xaafaaddi. *

10 Taani giyaawe ha alamiyaan de7iyaa woshummanaw qoppiyaawanttuppe woy yorattiyaawanttuppe, kayisotiyaawanttupenne woy eeqaw goyinniyaawanttuppe ubbakka shaakettana mala gidenna. Hewaa gidooppe, ha alamiyaappe hintte shaaketti baanaw bessee guussaa.

11 Shin ishatuwaa ha77i geetettiyaawanttuppe ittuunne woshummanaw qoppiyaawanttu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy eeqaw goyinniyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy wuu77iyaawanttunna hinttenttu ittippetethaa oothenna mala, taani hinttenttussi xaafaaddi. Hewanttu malaanna haray atto, qumaakka ittippe mooppite.

12 Ayissi gooppe, woosa golleppe karenna de7iyaawanttu bolla pirddanaw taana ayee gathii? Hinttenttu giddon woosa gollen de7iyaawanttu bollan hintte pirddikkiteeyee?

13 Shin karenna de7iyaawanttu bollan Xoossay pirddana. He iitabaa oothiyaa uraa hintte giddoppe kessidiggite.

6

Ammaniyaa Asaa Giddon De7iyaa Walassaa Wootiide Dhayissanaw Bessii?

1 Hinttenttuppe itti uraassi bare ishaanna mootuu de7iyaabaa gidooppe, ammaniyaawanttu bolla pirddettanawaa bashiide, ammanennawanttu bolla pirddettanaw waani xaliide bii?

5:1 Zar 22:30 **5:7** Kes 12:5 **5:8** Kes 13:7; Zar 16:3 * **5:9** *dabidaabbiyaa xaafaaddi:* Hawaa xaafanaappe kassenna Phawuloosi Qoronttoosa asaassi xaafeedda hara qoncciyaan erettibeenna dabidaabbii de7ee guussaa. **5:13** Zar 13:5; 17:7

2 Ammaniyaawanttu alamiyaa bolla pirddanawaa erikkitee? Yaatina, alamiyaa bolla hintte pirddanawantta gidooppe, ubbabaappe guuxxiyaawaa pirddanaw danddaykkitee?
3 Ha de7uwaabay atto shin, ammaniyaawanttu kiitanchchatuwaa bolla pirddanawaa erikkitee?
4 Yaatina, hinttentta ha alamiyaa de7uwaabaw pirdda golle buussay koshshooppe, ammaniyaa asay kadheedda asaan pirddissanaw afiitee?
5 Taani hinttentta yeellayanaw hawaa gay; hawaa gidanaw bessii? Hinttenttu giddon ishatuwaa sigethanaw danddayiyaa lo77o eranchcha asay ittuunne baawee?
6 Shin itti ishay yokko ishaa pirdda gollen mootiidde, he yewuwaa ammanenna asaan pirddissii?
7 Simmi ittu ittuwaa mootiyaawe hintte giddon de7ooppe, hewe hintte kunddeeddawaa bessee. Hewaappe hintte naaqettiyaawenne cimettiyaawe lo77ennee?
8 Shin hintte hintte huuphew ittu ittuwaa haray atto, hintte ishatuwaakka naaqqiitanne cimmiita.
9 Woy makkalanchchatuu Xoossaa kawutethaa laattennawaa erikkitee? Baloppite. Woshummanaw qoppiyaawanttu woy eeqaw goyinniyaawanttu woy woshummiyaawanttu woy attumawaa gidiide, attumawaanna gisiyaawanttu,
10 woy kayisatuu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy bonqqiyaawanttu Xoossaa kawutethaa laattikkino.
11 Hinttenttuppekka itti itti asay hewanttu mala. Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaaninne nu Xoossaa Ayyaanaan hintte meecettiide geeyyeeddita; qassi xilleeddita.

Hinttenttu Asatethaa Xoossaa Bonchchuwaassi Peeshshite

12 Itti uray, “Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay” gaana danddayee. Shin ubbaykka taana maaddenna. Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay. Shin ayeenneekka taana mooddenna.
13 Qay haraykka, “Qumay uluwassa; uluukka qumaassa” gee. Shin Xoossay uluwaakka qumaakka dhayissana. Asaa asatethay Godaa Yesuusassappe attin, woshummaassa gidenna. Godaa Yesuusikka asaa asatethaassa.
14 Xoossay Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda; qassi nuunakka hayquwaappe bare wolqqaan denthana.
15 Hinttenttu asatethay Kiristtoosa asatethaanna ittuwaa gidiyaawaa hintte erikkitee? Yaatina, taani Kiristtoosa asatethaanna ittuwaa gideeddawaa afaade, caaratti asatethaanna ittuwaa oothanaw bessii? Bessenna!
16 Woy caarattinna ittipetethaa medhdhiyaa uray izinna itti asatetha gidiyaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay, “Unttunttu laa77atuu itti asho gidana” yaagee.
17 Shin Godaanna ittipetethaa medhdhiyaa uray ayyaanan aananna ittuwaa gidee.
18 Woshummaappe haakkite. Itti uray oothiyaa hara nagaraa ubbay A asatethaappe karenna de7ee; shin woshummiyaawe bare bollan nagaraa oothee.
19 Woy hintte bollay Xoossay hinttenttussi immeedda hinttenttun de7iyaa Geeshsha Ayyaanay aqiyaa geeshsha golliyaa gidiyaawaa erikkitee? Qassi hintte hintte huuphiyaassa gidikkita.

6:16 Dom 2:24

20 Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Hewaa diraw, hintte asatethaan A bonchchite.

7

Geluwaa Akaabaassi Ooshetteedda Ooshaanne Imetteedda Zaaruwaa

1 Hinttenttu taw xaafeedda yewuwaassi attuma asay maccawunno bochchennentto lo77a.

2 Shin woshummaa gaasuwaa diraw, attuma asaassi huuphiyan huuphiyan machchatta de7uu. Qassi macca asaassikka huuphiyan huuphiyan asinay de7o.

3 Asinay bare machchattiw asinatethaan bessiyaabaa udo; qassi hewaadan, machchattakka bare asinaassi machchetethaan bessiyaabaa oothu.

4 Machchatta bare asatethaassi goda gidukku; shin izi asinay goda. Hawaadankka, qassi asinay bare asatethaassi godaa gidenna; shin A machchatta goda.

5 Hinttenttu hintte giddon Xoossaa woosaan genccanaw he wodiyaassi zoretan digettanaappe attin, ittu ittuwaa diggoppite. Hinttenttu hinttentta naagenna diraw, Seexaanay hinttentta paaccennaadan, ittippe de7ite.

6 Shin taani hinttentta hewaa hintte dosowaadan hanite gayippe attin, azazikke.

7 Taani asay ubbay taanaadan hanintto dosay. Shin Xoossay asaw huuphiyan huuphiyan dumma dumma imotaa immi wotheedda; ittuwaassi hawaadan, qassi yokkowassi hewaadan immi wotheedda.

8 Hewaa diraw, taani machchatto akkibeennawanttunne asinay hayqqo maccawanttu taanaadan coo de7iinontto, unttunttoo lo77a gay.

9 Shin amuwan guudettiyaawaappe akkiyawenne geliyaawe lo77a gidiyaa diraw, unttunttu barentta naaganaw danddayana dhayooppe, akkinonne gelino.

10-11 Machchatta bare asinaappe shaakettuppu. Shin shaakettooppenne gelennaan de7uu; woy bare asinaanna sigettu. Asinaykka bare machchatto yeddoppo yaagaade, akkeeddawanttanne geleeddawantta azazay. Shin hawaa azaziyaawe Godaappe attin, taana gidikke.

12 Taani haratuwaa hawaadan gay; Godaa gidenna. Ammanenna machchatta de7iyaa ammaniyaa asay ooninne de7ooppe, A machchatta aananna ittippe de7iyaawaa I dosooppe, izo yeddoppo.

13 Qassi ammanenna asinay de7iyaa ammaniyaa machchatta de7ooppe, izi asinay izinna ittippe de7iyaawaa iza dosooppe, aappe shaakettuppu.

14 Ayissi gooppe, ammanenna asinay bare ammaniyaa machchattinna de7iide geeyyeedda. Qassi ammanenna machchatta bare ammaniyaa asinaanna de7aade geeyyaaddu. Hewe baawentto, hinttenttu naanay tunaa; shin ha77i unttunttu geeshsha.

15 Shin ammanennawe shaakettana koyyooppe shaaketto. Ammaniyaa machchatto gidina, woy asinaa gidina, hawaa mala yewuwaan qashettikkino. Ayissi gooppe, Xoossay nuuna sarotethaan de7anaw xeeseedda.

16 Ammaniyaa machchattee, neeni ne asinaa ashshaninttonne O eri? Woy ammaniyaa asinaw neeni ne machchatto ashshaninttonne O eri?

Xoossay Hinttentta Koyro Xeesiyaa Wode Hinttenttu De7iyaa Hanotaan De7ite

17 Gidooppenne, asay huuphiyan huuphiyan Goday aw immeeddawaadaninne qassi Xoossay barena xeeseeddawaadan de7o. Hewe ammaniyaa asaa ubbaa taani tamaarisseedda higgiyaa.

18 Ooninne qaxxaretti uttiide, Xoossaa ammaneeddawaa gidooppe, bare qaxxaraa mallaa diggoppo. Qassi ooninne qaxxarettennan de7iidde, Xoossaa ammaneeddawaa gidooppe qaxxarettoppo.
19 Ayissi gooppe, Xoossaa azazuwaa naaganaappe attin, qaxxarettina qaxxarettana dhayina allaallii baawa.
20 Asay huuphiyan huuphiyan Xoossay barena xeesiyaa wode de7iyaawaadan de7o.
21 Xoossay neena xeesiyaa wode neeni ayllee? Aynne baawa; shin neeni aylletethaappe kesanaw danddayooppe kesa.
22 Ayissi gooppe, aylle gidi utteedda asaa Goday xeesooppe, I Goday aylletethaappe kesseedda asa. Hawaadankka, aylle gidenna asaa Kiristtoosi xeesooppe, I Kiristtoosa aylle.
23 Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Asaa aylle gidoppite.
24 Taanaadan ammaniyaawanttoo, asay huuphiyan huuphiyan Xoossay A xeesiyaa wode de7iyaa de7uwaadan, Xoossaanna de7o.

Geletti Akettibeennawanttubaanne Am77etuwaabaassi Ooshetteedda Ooshaa

25 Wodoratuwassi Goday taana azazeeddabay baawa. Shin taani Godaassi ammanetteeddawaa gideedda diraw, aappe maarotethaa akkeeddawaadan, hinttentta zoray.
26 Simmi ha77i metuwassi taw hawe lo77a malatee; asay hawaadan haniide de7ooppe lo77a.
27 Neeni machchatto akkadiggeeddawaa gidooppe, izo yeddanaw koyyoppa. Machchatto akkabeennawaa gidooppe, akkanaw koyyoppa.
28 Shin neeni machchatto akkooppe, nagaraa oothabeykka. Wodorattaakka asinaa gelooppe, nagaraa oothabeykku. Shin akettiyaawanttoonne gelettiyaawanttoo unttunttu de7uwan wolqqaama metuu de7ee. Taani hinttentta he metuwaappe ashshanaw koyyay.
29 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; wodii wureedda. Hawaappe sinthaw akkeedda asatuu, akkibeenna asaadan hanino.
30 Yeekkiyaawanttu yeekkennawaadan, nashettiyaawanttu nashettennawaadan, shammiyaawanttukka shammiide aynnee baynnawaadan,
31 ha alamiyaa de7uwan maadettiyaawanttu ubbakka maadettennawaadan hanino. Ayissi gooppe, ha alamiyaa de7uu attiyaawaa.
32 Hinttenttu hirggennan de7anawaa taani dosay. Akkibeennawe Godaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, A oosuwaabaa qoppee.
33 Shin akkeeddawe bare machchatto nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa7aabaa qoppee.
34 A qofay shaaketteedda. Asinaa gelabeenna wodoratta bare ashuwaaninne bare shemppuwaan geeyyanaw koyyiyaa diraw, Godaa oosuwaabaa qoppaw. Shin asinaa geleeddawunna bare asinaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa7aabaa qoppaw.
35 Taani hawaa hinttentta maaddana mala gayippe attin, hinttentta dhubbanaw giikke. Shin hintte bessiyaawaadan de7iidde, Godaa oosuwaa hinttena immiide oothana mala koyyay.
36 Ooninne bare giigisseedda wodoratto akkiya wodii gakkina, barena naaganaw aw danddayettennaan ixxooppe, izo akko. I izo akkooppe, hewaan nagaray baawa.
37 Shin I bare wozanaan minnooppe, akkennaan gami77ana danddayee. Qassi barena naagiide, bare giigisseedda wodoratto akkennaan gami77ana

gooppe, ooninne wolqqanthennaan bare wozanaan qofaa qachcheeddawaa gidooppe loytheedda.

38 Hewaa diraw, wodoratto akkiya uray loytheedda; qassi akkennawe ubba aathi loytheedda.

39 Asinaa geleedda mishiratta bare asinay de7eedda keenan aananna itteppe de7anaadan qashetta uttaaddu. Shin I hayqqooppe, Godaa ammaniyaa asaa oonanne gidooppe, bare doseedda asinaa gelanaw danddayaw.

40 Ta qofaa gidooppe, gelennaan de7antto, iza nashechchaan de7ana. Qassi taanan Xoossaa Ayyaanay de7iyaawaa taani eray.

8

Eeqaassi Yarshshetteedda Qumaabaa

1 Eeqaassi yarshsheedda qumaabaa gidooppe, nuuni ubbaykka ereetto. Eray otorssee; shin siiquu ammanuwan dichchee.

2 Ooninne barew ittibaa eriyaawaa malatooppe, I biro eranaw bessiyaawaa eribeenna.

3 Shin ooninne Xoossaa siiqooppe, Xoossay A eree.

4 Hewaa diraw, eeqaw yarshsheedda qumaa muussaabaa gidooppe, eeqaa ubbay alamiyaan ayaanne gidennawaanne, itti Xoossaappe attin, haray baynnawaa nuuni ereetto.

5 Ayissi gooppe, cora xoossatuunne cora godatuu de7iino. Shin haray atto, saluwan gidina sa7aan gidina, xoossatuwaa geetettiyaawanttu de7ooppekka,

6 ubbabaa medhdheeddawe nuuni aw de7iyaawe, itti Xoossay, Aawuu, nuussi de7ee. Qassi ubbabay aani medhetteeddawenne nuuni aani de7iyaawe itti Goday, Yesuusi Kiristtoosikka nuussi de7ee.

7 Shin ha eray asaa ubbaw de7enna. Itti itti asatuu eeqaa doyyeedda diraw, ha77i gakkanawukka, “Eeqaw yarshsheedda qumaa” yaagiidde miino. Qassi unttunttu wozanay shuga gideeddawaan, unttunttoo ha qumaan tuneeddawaa malatee.

8 Shin qumay nuuna Xoossaakko shiiqanaadan maaddenna. Nuuni maana dhayinttokka nuussi aynnee paccenna; mooppennee nuussi aynnee gujettenna.

9 Shin hawe hintte hintte dosowaadan haniyaawe shugo ammanuwanna de7iyaawantta nagaraan yeggenna mala naagettite.

10 Ayissi gooppe, neeni eranchchay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaw eeqaa golliyaan utteedda wode, shugo ammanuwanna de7iyaa itti asay neena be7ooppe, eeqaw yarshsheedda qumaa I maanaw A wozanay qoppenneeyee?

11 Hewaa gidooppe ha shugo ammanuwanna de7iyaa ne ishay, Kiristtoosi A diraw hayqqeeddawe, ne eraan bayee.

12 Hawaadankka, hintte hintte ishatuwaa naaqqiyaawaaninne unttunttu shugo wozanaa maythiyaawaan Kiristtoosa naaqqiita.

13 Hewaa diraw, qumay ammaniyaa ta ishaa dhubbiyaawaa gidooppe, A dhubbenna mala, ta de7iyaa laythaan mulekka ashuwaa miikke.

9

Yesuusi Kiitteeddawanttussi De7iyaa Maataanne Unttunttu Oothanaw Bessiyaabaa

1 Taani aylletethay baynna asa gidikkitaa? Yesuusi kiitteeddawaa gidikkitaa? Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa be7abeykkitaa? Hinttenttu taani Godaassi ootheedda ta oosuwaappe beetteeddawantta gidikkiteeyee?
2 Taani haranttussi Yesuusi kiitteeddawaa gidana dhayooppekka, hinttenttoo Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawe eretteeddawaa; ayissi gooppe, taani Godan Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawoo hintte markka.
3 Taana boriyaawanttussi taani immiyaa zaaruu hawaa.
4 Maanawunne ushanaw nuussi maati baawee?
5 Yesuusi kiitteedda haratuwaadaaninne Godaa ishatuwaadan, qassi Phexiroossawaadan, eeno giyaa machchatto ittippe akkiide baanaw nuussi maatay baawee?
6 Woy nu de7uwassi oothiidde baaxetanaw bessiyaawe taananne Barnaabaasa xalalee?
7 Ay wodenne bare miishshaa miidde, wottaaddaratethaa oothiyaawe oonee? Woy woyiniyaa turaa tokkiide, A ayfiyaa meennawe oonee? Woy miizza wudiyaa heemmiidde, he miizza wudiyaappe maathaa ushennawe oonee?
8 Taani hawaa asaa qofaa xalalaan gaytaa? Woy higgii qassi hawaa geennee?
9 Ayissi gooppe, Muse Higgiyan, “Kathaa yedhdhiyaa mehiyaa doonaa qachchoppa” geetettiide xaafetteedda. Xoossay mehiyaabaa qoppiide hawaa gii?
10 Woy I hewaa giyaawe mulekka nu diraassa gidennee? Tumakka nu diraw xaafetteedda; goshiyaa bitaniikka kathaa bukkiyaa bitaniikka, “Taana gakkiyawaa akkana” yaagiidde oothanaw bessee.
11 Nuuni hintte giddon ayyaanaa yewuwaa zereeddawantta gidiide, nu ashuwaassi maado gidiyaawaa hinttenttuppe cakkooppe darobee?
12 Haratuu hewaa hinttenttuppe akkanaw unttunttoo maatay de7ooppe, nuussi unttunttuwaappe aadhdhiyaa maatay baawee?
Shin nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaassi dhubo gidennaadan, ubbabaa gencciyaawaappe attin, he maataan go77ettibeykko.
13 Geeshsha Golliyan oothiyaa asatuu barenttu qumaa Geeshsha Golliyaappe akkiyawaa erikkitee? Qassi yarshshiyaasaan oothiyaawanttu yarshshuwaappe akkiyawaa erikkitee?
14 Hawaadankka, qassi mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawanttu barenttu de7uwaassi koshshiyaabaa aappe demmanaadan, Goday azazeedda.
15 Shin taani ha maataa ubbaan aynne go77ettabeykke. Taani hawaa xaafeeddawe hewaa mala maatay taw de7anaw bessee yaagiyaawaana gidenna. Ayissi gooppe, ta ceequwaa ooninne mela kessiyaawaappe hayqqiyaawe taw lo77a.
16 Mishiraachchuwaa qaalaa odanaw taani azazetta utteedda diraw, A odooppekka taw ceeqettiyaabay baawa. Mishiraachchuwaa qaalaa odennaan aggooppe, taw aayyero.
17 Ayissi gooppe, taani hawaa dosaade oothooppe, taw woytay de7ee. Shin taani dosennaan ixxooppekka, mishiraachchuwaa qaalaa diraw hadaraa Xoossay taw immeedda.
18 Yaatina, ta woytay ayee? Mishiraachchuwaa qaalaa odaadde, taw wonggalaan de7iyaa kumentha maataan go77ettennan, mishiraachchuwaa qaalaa coo odiyaawaa.
19 Taani oossinne aylle gidikke shin, coratuwaa zaaranaw taana ubbaw aylle kessaaddi.

9:9 Zar 25:4; 1Xi 5:18 **9:13** Zar 18:1

20 Taani Ayihudatuwaa zaaranaw unttunttunna unttuntta gidaade
de7aaddi. Ta huuphew higgiyaappe garssanna de7ikke. Shin higgiyaappe
garssanna de7iyaawantta zaaranaw higgiyaappe garssanna de7iyaa asaa
mala gidaaddi.
21 Taani higgii baynna asatuwaanna de7aadde, higgii baynna asaadan
hanaaddi. Xoossaa higgii dhayina gidenna. Shin higgii baynnawantta
zaaranaw, Kiristtoosa higgiyaappe garssanna de7aaddi.
22 Taani ammanuwan daaburiyaawantta zaaranaw, unttunttu mala gi-
daaddi. Taani ay ogiyaaninne amareedda asatuwaa ashshanaw, ubba
asatuwaanna ubbabaani unttunttu mala gidaaddi.
23 Taani mishiraachchuwaa qaalaa anjjuwaa shaakkanaw,
mishiraachchuwaa qaalaa diraw, ubbabaa oothay.
24 Wothaan xoonana giide woxxiyaa ubbay ittippe woxxee. Shin ittuwaa
xalalay woytaa akkiyawaa erikkitee? Hawaadan hinttenttukka woytaa
akkanaw woxxite.
25 Kaassaw barena giigissiyaa ooninne ubbabaani barena naagee. Asay
hewaa daaburiyaawe xooneeddawoo imettiyaa bayiyaa aklilliyaa dem-
manaassa. Shin nuuni daaburiyaawe medhinaw de7iyaawaanne bayenna
aklilliyaa demmanaassa.
26 Hewaa diraw, taani qofi baynnaan woxxiyaawaadan woxxikke.
Carkkuwaa yimppiyaa asaadankka coo olettikke.
27 Shin taani haranttoo odeeddawaappe guyyiyan, ta huuphew woy-
taappe attenna mala, ta asatethaa naagettanaadan oothay.

10

Eeqaw Goyinnanaw Bessenna

1 Hewaa bollan taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte hawaa erana
mala koyyay. Nu aawotuu ubbay shaariyaappe garssanna de7eeddino;
ubbaykka abbaa giddonna pinneeddino.
2 Unttunttu ubbay Mussenna itteppe gidanaw, shaariyaaninne abbaan
xammaqetteeddino.
3 Unttunttu ubbay he itti ayyaanaa qumaa meeddino.
4 Qassi ubbaykka he itti ayyaanaa ushshaa usheeddino. Ayissi gooppe,
unttunttu barentta kaalethiyaa ayyaanaa zaallaappe pulttowaa usheed-
dino; he zaallaykka Kiristtoosa.
5 Shin Xoossay unttunttuppe dariya baggatuwan nashettibeenna diraw,
unttunttu anhay asay baynna saan laaletteedda.
6 Unttunttu iitabaa amotteeddawaadan, nu wozanay qassi iitabaa
amuwaappe naagettanaadan, hewe ubbay nuussi timirtte gideedda.
7 Xoossaa maxaafay, “Asay maanawunne ushanaw utteeddino; qassi
duroo denddi eqqeeddino” yaagiyaawaadan, unttunttuppe ittu ittu eeqaw
goyinneeddawaadan, hintte goyinnoppite.
8 Unttunttuppe ittu ittu woshummeeddawaadan, nuuni woshummanaw
bessenna. Hewaa gaasuwan unttunttuppe itti gallassi laatamanne heezzu
sha77ay hayqqeedda.
9 Unttunttuppe ittu ittu Godaa paacciide, shooshshaan duketti hayqqeed-
dawaadan, nuuni Godaa paaccanaw bessenna.
10 Unttunttuppe ittu ittuu zuuzummina, wodhiyaa kiitanchchaan unt-
tuntta dhayisseeddawaadan zuuzummoppite.

10:1 Kes 13:21-22; 14:22-29 **10:3** Kes 16:35 **10:4** Kes 17:6; Pay 20:11 **10:5** Pay 14:29-30 **10:6** Pay 11:4 **10:7** Kes 32:6 **10:8** Pay 25:1-18 **10:10** Pay 16:41-49

11 Hawe ubbay haratussi timirtte gidanaadan unttunttu bolla gakkeedda. Qassi nuuna wodiyaa wurssethay gakkana mateeddawantta seeranaw xaafetteedda.
12 Hewaa diraw, minna eqqaaddi giide qoppiyaa uray ooninne kunddennaadan, barena naago.
13 Hinttentta gakkiyaa paacii, asaa ubbaa gakkiyaa paaciyaa malappe attin, aynne dummatenna. Hinttenttu wolqqay danddayiyaawaappe aadhdhiyaa paaciyaan hintte paacettanaw koyyenna Xoossay ammanetteeddawaa. Shin hinttentta paacii gakkiyaa wode, he paaciyaa I hinttentta danddayissana. Qassi he paaciyaappe hinttenttu kesiyaa ogiyaakka I immana.
14 Hewaa diraw, ta dosiyaawanttoo, eeqaw goyinnoppite.
15 Hinttenttu wozanaama asaa gideedda diraw, taani hinttenttoo oday. Taani giyaawaa hintte pirddite.
16 Nuuni Xoossaa galatiide shaakkiyaa anjjuwaa xuu7ay Kiristtoosa suuthaanna ittippetethay de7iyaawaa gidennee? Qassi nuuni menthiyaa ukithay Kiristtoosa ashuwaanna ittippetethay de7iyaawaa gidennee?
17 Itti ukithay de7iyaa diraw, nuuni cora gidooppekka, itti asatetha. Ayissi gooppe, nuuni ubbaykka he itti ukithaa shaaketteetto.
18 Israa7eeliyaa asaa xeellite. Yarshshuwaa miyaawanttu yarshshiyaasaanna ittippetethay de7iyaawantta gidikkinoo?
19 Simmi taani waagaytaa? Eeqaassi yarshshetteedda qumay maaddii woy eeqay maaddii?
20 Maaddenna; shin taani giyaawe Xoossaa ammanenna asatuu iita ayyaanatuwassi yarshshiyaawaappe attin, Xoossaw yarshshikkino. Iita ayyaanatuwaanna hintte ittippe zuppetana mala, taani koyyikke.
21 Godaa xuu7aappe ushiidde qassi iita ayyaanatuwaa xuu7aappe ushanaw hintte danddayikkita. Godaa gaytaappe hintte gishettiidde qassi iita ayyaanatuwaa gaytaappe maanaw danddayikkita.
22 Hewaa udiide nuuni Godaanna xiinottanaw koshshii? Nuuni aappe minneettoo?
23 Hintteppe ittu ittuu, “Ubbabaa oothanaw taana diggiyaabay baawa”; shin ubbabay maaddenna. “Ubbabaa oothanaw diggiyaabay baawa; shin ubbabay geeshshenna” yaagiino.
24 Ooninne hara asaa maaddiyaabaa qoppoppe attin, haray atto ittuunne barena maaddiyaabaa qoppoppo.
25 Geyaan axaare taraan zali77ettiyaa ashuwaa hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan miite.
26 Ayissi gooppe, alamiinne aani de7iyaabay ubbay Godaabaa.
27 Itti ammanenna asay hinttentta immatha udi shoobbanaw xeesina baanaw koyyooppe, hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan hintte sintha I aathiyaabaa ubbaa miite.
28 Shin itti uray hinttenttoo, “Hawe eeqaw yarshsheeddawaa” gooppe, he hinttenttoo odeedda bitaniyaa dirawunne qassi hintte wozanaa qofaa diraw, he qumaa mooppite.
29 Taani giyaawe ne wozanaa qofaa diraassa gidenna; shin yokko bitaniyaa wozanaa qofaa diraassa.
Taani ta hananaw danddayiyaa ta hanotaa hara asaa wozanay ayaw pirddii?
30 Taani Xoossaa galataade qumaa mooppe, Xoossaa galataade meedda qumaw ayaw borettaytaa?

10:18 Wog 7:6 **10:20** Zar 32:17 **10:22** Zar 32:21 **10:26** Maz 24:1

31 Simmi hintte ayaanne mooppe, woy ayaanne ushooppe, woy hintte ayaanne udooppe, ubbabaa Xoossaa bonchchuwaassi oothiite.
32 Hinttenttu Ayihuda asatuwaassi woy Giriike asatuwaassi woy Xoossaa ammaniyaawanttussi dhubo gidoppite.
33 Taani qassi coratuu attana mala, unttunttu ubbaa maaddanaadaanippe attin, ta huuphew maaduwaa koyyennaan, asaa ubbaa ubbabaani nashechchiyaawaadan, hinttenttukka hewaada udite.

11

1 Taani Kiristtoosa leemisuwaa kaalliyaawaadan, hinttenttukka tawaa kaallite.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

2 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte ubbabaani taana hassayiya dirawunne, wogaa taani hinttenttoo immeeddawaadan, hintte minissiide naagiyaa diraw, hinttentta galatay.
3 Shin Kiristtoosi attumawaa ubbaw huuphe gidiyaawaa, attuma asay macca asaassi huuphe gidiyaawaanne qassi Xoossay Kiristtoosassi huuphe gidiyaawaa hintte erana mala koyyay.
4 Xoossaa woossiidde, woy timbbitiyaa odiidde, bare huuphiyaa goozziyaa attuma asay ubbay Kiristtoosa toochchee.
5 Qassi Xoossaa woossaadde woy timbbitiyaa odaadde, bare huuphiyaa goozzenna maccawunna bare asinaa toochchaw; ayaw gooppe, iza bare huuphiyaa meedettadiggoonninna itti mala.
6 Maccawunna bare huuphiyaa goozzana dhayooppe, qanxxissu. Shin iza bare huuphiyaa qanxxissanawe woy meedissanawe pokkooppe, bare huuphiyaa goozzu.
7 Attumawe Xoossaa leemisuwanne bonchchuwaa gidiyaa diraw, bare huuphiyaa goozzanaw bessenna; shin maccawunna attumawaassi bonchcho.

8 Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe beettaadduppe attin, attumawe maccawunnippe beettibeenna.
9 Ayissi gooppe, maccawunna attumawaa diraw medhettaadduppe attin, attumawe maccawunni diraw medhettibeenna.
10 Hewaa diraw, maccawunna bare asinaa ayissuwaappe garssanna de7iyaawaa erissanawunne kiitanchchatuwaa diraw, izi huuphiyan goozziyaabay de7anaw bessee.
11 Shin Godaan maccawunna attumawe baynnaan de7ukku; attumawekka maccawunna baynnaan de7enna.
12 Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe medhetteeddawaadan, qassi attumawekka maccawunnippe yeletteedda. Qassi ubbabaykka Xoossaappe yee.
13 Hinttenttu hintte huuphew pirddite. Maccawunna bare huuphiyaa goozzennaan Xoossaa woossanaw bessii?
14-15 Attumawe bare huuphiyaa dichchooppe, aw pokko. Shin maccawunna bare huuphiyaa dichchooppe, iziw bonchcho gidiyaawaa haray atto, medhetenttonne hinttentta tamaarissennee? Ayissi gooppe, maccawunni huuphii izo kammanaw iziw imetteedda.
16 Shin ooninne ha yewuwaan palumettanaw koyyooppe, nuussi gidina woy Xoossaa ammaniyaawanttoo gidinakka, hawaappe hara wogay baawa.

11:7 Dom 1:26-27 **11:8** Dom 2:18-23

Godaa Kawuwaa Akkiya Wogaa
(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luq 22:14-20)

17 Hintte shiiqiyaawe iitabaassappe attin, lo77obaassa gidenna diraw, taani ha azazuwaa immaadde hinttentta galatikke.
18 Shin hintte woosa gollen shiiqiyaa wode, hintte giddon phalqqethay de7iyaawaa taani sisay. Qassi hewe itti bagganna tuma gidiyaawaa ammanay.
19 Ayissi gooppe, hintte matan ammanetteeddawanttu qoncci erettana mala, hintte giddonikka qassi shaakuu de7anaw bessee.
20 Hewaa diraw, hintte ittippe shiiqiyaa wode, hintte shiiquu Godaa kawuwaa maanaassa gidenna.
21 Ayissi gooppe, hintte qumaa miyaa wode, ubbay huuphiyan huuphiyan barewaa barewaa miyaa diraw, ittuu koshattee; ittuu qassi mathottee.
22 Maanawunne ushanaw hinttenttoo golli baawee? Woy Xoossaa woosa golliyaa kadhiitee? Qassi aynnee baynnawantta yeellayiitee? Taani hinttentta waagoo? Ha yewuwaan taani hinttentta galatoo? Galatikke.
23 Ayissi gooppe, taani qassi hinttenttoo immeedda timirttiyaa Godaappe akkaaddi. Godaa Yesuusi unttunttu A aathiide immeedda qamma daabbuwaa akkiide,
24 Xoossaa galateedda; daabbuwaa menthiide, “Heyte; miite. Hawe hintte gishshataw barena immeedda ta ashuwaa. Hawaan taana qoppite” yaageedda.
25 Hawaadankka, kawuwaa miide simmina, xuu7aa qassi akkiide, “Hawe xuu7ay ta suuthaan taani caaqqeedda ooratha caaquwaa. Hinttenttu aappe usheedda wode ubbaan hewaan taana qoppite” yaageedda.
26 Ayissi gooppe, hintte ha daabbuwaa meedda wode ubbaaninne ha xuu7aappe usheedda wode ubbaan Goday yaana gakkanawukka, A hayquwaa odiita.
27 Hewaa diraw, bessennaan de7iidde Godaa daabbuwaa miyaawe, woy Godaa xuu7aappe ushiyaawe ooninne A ashuwaanne A suuthaa acotee.
28 Shin asay bare huuphiyaa paacco. Yaatiide daabbuwaa mo. Xuu7aappekka usho.
29 Ayissi gooppe, Godaa ashuwaa shaakkiide erennaan daabbuwaa miyaawenne xuu7aappekka ushiyaawe bare huuphewa pirddaa meennee ushee.
30 Hewaa diraw, hintte giddon coratuu daaburanchchanne hargganchcha gideeddino; qassi unddenneeddawanttu hayqqeeddino.
31 Shin nuuni nu huuphiyaa tumu paacceeddentto, Xoossay nuuna pirddenna.
32 Nuuni pirddettiyaa wode, ha alamiyaanna ittippe pirddettenna mala, Goday nuuna seeree.
33 Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, Godaa kawuwaa maanaw hintte shiiqiyaa wode, ittu ittuwaa naagite.
34 Ooninne koshatteeddawaa gidooppe, ittippe shiiqiyaa wode Xoossaa pirddan hintte gelenna mala, bare soyin mo.
Atteeddawaa taani yaa baade giigissana.

12

Geeshsha Ayyaanaa Imotatuwaa

11:23 Mat 26:26-28; Mar 14:22-24; Luq 22:19,20 **11:25** Kes 24:6-8; Erm 31:31-34

1 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanaa imotaabaa hintte
eranaw koyyay.
2 Hinttenttu Xoossaa ammanenna wode, ubba wode kaalliyaawaadankka,
haasayenna eeqatuwaakko hintte beeddawaa eriita.
3 Hewaa diraw, Xoossaa Ayyaanay kaalethiyaa asay ooninne, “Yesu-
usi sheqetto” yaagiide haasayeennawaanne qassi Geeshsha Ayyaanay
kaalethooppeppe attin, haray atto itti asaynne, “Yesuusi Godaa” gaanaw
danddayennawaa taani hinttentta erissay.
4 Ayyaanaa imotay dumma dumma; shin immiyaa Ayyaanay ittuwaa.
5 Qassi oothiyaa oosuu dumma dumma; shin Goday ittuwaa.
6 Oosuwaa oothanaw dumma dumma ogii de7ishshin, he oothiyaa ogiyaa
ubbaa asaa ubbaw qonccissiyaa Xoossay ittuwaa.
7 Shin asaa ubbaa maaddanaw, Geeshsha Ayyaanaa qonccissiyaa wolqqay
ubbaw huuphiyan huuphiyan imetteedda.
8 Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi aadho eratethaa haasayaa
immeedda; qassi ittuwaassi eratethaa haasayaa immeedda.
9 He Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi ammanuwaa immiide, yokkowassi
hargganchchaa pathiyaa wolqqaa immeedda.
10 Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi malaataa oothiyaa wolqqaa immiide, it-
tuwaassi timbbitiyaa odiyaa wolqqaa immeedda. Ittuwaassi ayyaanatuwaa
gidduwan de7iyaa dummatethaa eriyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi
dumma dumma qaalaan haasayiyaa wolqqaa immeedda. Qassi ittuwaassi
dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa billiyaa wolqqaa immeedda
11 Shin ha ubbabaa oothiyaawe he itti Geeshsha Ayyaanaa. Asaa ubbaw
I bare koyyiyaawaadan, dumma dumma imotaa shaakki shaakkiide im-
meedda.

Itti Bollaan De7iyaa Dumma Dumma Asatethatuwaa

12 Kiristtoosi cora asatethatuu de7iyaa itti bollaa mala. Bollay cora
asatethatuwaappe medhetteeddawaa gidooppekka, itti bollaa.
13 Ayissi gooppe, nuuni Ayihuda asaa gidooppenne woy Giriike asaa
gidooppe, woy aylle gidooppenne woy womanno gidooppe, ubbay itti
Geeshsha Ayyaanaan itti bollaa gidanaw xammaqetteeddo. Qassi nuuni
ubbay itti Geeshsha Ayyaanaa usheeddo.
14 Ayissi gooppe, bollaassi asatethay cora gidiyaawaappe attin, ittuwaa
gidenna.
15 Gedi, “Taani kushiyaa gidenna diraw, bollaa qommo gidikke” gooppe, I
hewaa giyaawe bollaa qommo gidiyaawaa digganee?
16 Haythaykka, “Taani ayfiyaa gidenna diraw, bollaa qommo gidikke”
gooppe, I hewaa giyaawe bollaa qommo gidiyaawaa digganee?
17 Bollay ubbay ayfiyaa xalalaa gidintto, wootiide sisanaw danddayii?
Qassi bollay ubbay haythaa xalalaa gidintto, wootiide singganaw dand-
dayii?
18 Shin Xoossay bare koyyeeddawaadan, bollaa asatethatuwaa ittuwaa
ittuwaa bollan wotheedda.
19 Ubbay itti qommo gidintto, bollay haqan de7anee?
20 Shin asatethatuu cora gidooppekka, bollay ittuwaa.
21 Ayifii kushiyaa, “Neeni taana koshshakka” gaanaw danddayenna. Woy
qassi huuphii gedatuwaa, “Hinttenttu taana koshshikkita” gaanaw dand-
dayenna.
22 Shin laafa malatiyaa bollaa asatethatuu loythi koshshiyaawantta.

12:4 Rom 12:6-8 **12:12** Rom 12:4-5

23 Bollaa asatethatuwaappe bonchchettennawantta nuussi malatiyaawantta nuuni loythi bonchcheetto. Qassi nuuna yeellayiyaa bollaa asatethatuwaakka loythi bonchcheetto.
24 Nu bollaappe beettiyaa baggaw mayuu koshshenna; shin pokkiyaa bagga asatethatuwaa loythi mayizzanaadan, Xoossay asatethaa ittippe gatheedda.
25 Bollaa asatethatuu ittu ittuwaassi itti mala qofaa qoppanaappe attin, bollaan dummatethay de7anaw bessenna.
26 Bollaa asatethatuwaappe ittuu seelettooppe, bollaa asatethatuu ubbaykka aananna seelettiino; bollaa asatethatuwaappe ittuu bonchchettooppe, bollaa asatethatuu ubbay aananna nashettiino.
27 Hinttenttu ubbay Kiristtoosa bollaa; qassi huuphiyan huuphiyan hintte ubbaykka A bollaa asatethatuwaa.
28 Xoossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiitteeddawantta, laa7enthuwan nabatuwaa, heezzenthuwan tamaarissiyaawantta, hewaappe guyyiyan, malaataa oothiyaawantta, hewaappe guyyiyan, pathiyaa wolqqay de7iyaawantta, maaddiyaawantta, woosa golliyaa ayissiyaawantta dumma dumma qaalaan haasiyaawantta ootheedda.
29 Ubbatuu Yesuusi kiitteeddawanttee? Ubbatuu nabatee? Ubbatuu tamaarissiyaawanttee? Ubbatuu malaataa oothiinoo?
30 Ubbaassi pathiyaa wolqqay de7ii? Ubbatuu dumma dumma qaalaan haasayiinoo? Qassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa ubbatuu billiinoo?
31 Shin ubbaappe aadhdhiyaa imotaa loythi koyyite.
Qassi ubbaappe loythi aadhdhiyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

13

Tumu Siiquwaa

1 Taani asaa qaalaaninne kiitanchchaa qaalaan haasayooppekka taw siiquu dhayooppe, ta hasayay coo waassiyaa dawalaa mala; woy qolccakattiyaa xinaaxiliyaa mala.
2 Nabetethaa imotay taw de7ooppekka, taani geemmeedda yewuwaa ubbaanne eratethaa ubbaa erinttokka, qassi deriyaa denthi diggiyaa ammanuu taw de7ooppekka, siiquu dhayooppe, taani ayaanne gidikke.
3 Taw de7iyaawaa ubbaa hiyyeesatuwaa mizanaw imminttokka haray atto, ta bollaa tamaan guuddanaw aatha imminttokka siiquu dhayooppe, taana aynne maaddenna.
4 Siiquu danddayanchchaa. Siiquu keekee. Siiquu qanaatenna. Ceeqettenna; qassi otorettenna.
5 Siiquu barew bessennawaa oothenna; Uzettenna; Yilotenna; Siiquu naaqetteeddawaakka paydenna.
6 Siiquu tumatethaan nashettiyaawaappe attin, wordduwan nashettenna.
7 Siiquu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaani genccee.
8 Siiquu mulekka dhayenna. Shin nabetethaykka attana. Dumma dumma qaalaan haasayiyaawekka attana. Eratethaykka dhayana.
9 Ayissi gooppe, nuuni eratethaappe pacaa ereetto; timbbitiyaappekka pacaa odeetto.
10 Shin kumentha gideeddawe yiyaa wode, pacay dhayana.

12:28 Efe 4:11 **13:2** Mat 17:20; 21:21; Mar 11:23

11 Taani na7atethaan de7iyaa wode, na7aadan haasayay. Na7adan qoppay. Qassi na7adankka akeekay. Wodalla gideedda wode, na7atethaa hanuwaa aggaaddi.
12 Nuuni ha77i be7iyaawe masttootiyan be7iyaa lem77i lem77iyaa malaa mala; shin he wode nuuni nu ayfiyaan qoncciyaan be7ana. Ha77i taani eratethaappe pacaa eray; shin Xoossay taana wurssiide eriyaawaadan, he wode taanikka wurssa erana.
13 Shin hewaa gidooppe, ammanuu, hananawaa giide nashechchaan naagiyaawenne siiquu, hawanttu heezzatuu minniide de7iino. Hawanttuppe aadhdhiyaawe siiquwaa.

14

Geeshsha Ayyaanaa Imotaanne Unttunttu Maaduwaa

1 Siiquwaa kaallite. Ayyaanaa imotaakka loythi koyyite. Shin ubbaappe aathiide, nabetethaa koyyite.
2 Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaa uray Xoossaw haasayeeppe attin, asaassi haasayenna. Ayissi gooppe, I haasayiyaawaa ooninne akeekenna. Shin asaassi qonccibeenna yewuwaa Ayyaanaa wolqqaan haasayee.
3 Shin nabii asaa maaddanaw, zoranawunne minissanaw asaassi haasayee.
4 Dumma dumma qaalaan haasayiyaa uray barena maaddee. Shin nabii woosa golliyaa maaddee.
5 Hinttenttu ubbay dumma dumma qaalaan hasayaanawaa taani dosay. Shin nabetethaa hewaappe aathaade dosay. Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe he haasayeeddawaa woosa golliyaa maaddanaw billiyaa asay dhayooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawaappe nabetethay aadhdhee.
6 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, ha77i taani hinttenttukko baade, dumma dumma qaalaan haasayaadde, saxaan woy eratethaan woy nabetethaan woy tamaarissiyaawaan hinttenttussi odana dhayooppe, taani hinttentta ayaa maaddaytaa?
7 Haray atto, shemppuu baynnabay suusulliyaa gidina woy diithaa gidina kaa7iidde, bare kaassaa dummatethaa erissana dhayooppe, suusulliyaa punnooppenne, woy diithaa diixxooppe, asay wootiide eranee?
8 Qassi xurumbbaa waasuu loythi erettana dhayooppe, olaw oonee giigettanawee?
9 Hawaadankka, qassi dumma dumma qaalaan hintte haasaayiyaawe qoncce gidennaan dhayooppe, hintte haasayiyaawaa asay wooti akeekanee? Ayissi gooppe, carkkuwaassi hintte haasayiita.
10 Ha alamiyaan cora qaalay de7ee; shin bilethay baynna qaalay ittuunne baawa.
11 Shin itti asay haasayiyaa qaalaa taani erana dhayooppe, he haasayiyaawe taw imathaa gidee; taanikka aw imathaa giday.
12 Hawaadankka, qassi Geeshsha Ayyaanaa imotaa hintte akkanaw loythi koyyiyaawantta gidiyaa diraw, woosa golliyaa dichchanaw maaddawaa ubbabaappe aathiide koyyite.
13 Hewaa diraw, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe bare haasayeeddawaa billanaw danddayana mala, Xoossaa woosso.
14 Ayissi gooppe, taani dumma dumma qaalaan Xoossaa woossooppe, ta ayyaanaykka woossee; shin ta garssa qofay aynne go77ettenna.

15 Yaatina, taani wootoo? Taani ta ayyaanan Xoossaa woossana; qassi
ta qofankka Xoossaa woossana. Ta ayyaanan yexxana; qassi ta qofankka
yexxana.
16 Hewaa gidana dhayooppe, neeni ne ayyaanaa xalalaan Xoossaa
galatiyaawaa gidooppe, he sa7aan neeni giyaawaa erenna asay neeni Xoos-
saa galatiyaawaa erennaan, neeni galateeddawaan wootiide, “Amen77i”
gaanee?
17 Neeni Xoossaa galatiyaawe lo77a; shin hewe yokko bitaniyaa maad-
denna.
18 Taani dumma dumma qaalaan hintte ubbaappe aathaade haasayiyaa
diraw, Xoossaa galatay.
19 Shin taani woosa gollen haratuwaa tamaarssanaw dumma dumma
qaalaan tammu sha77a qaalatuwaa haasayiyaawaappe ichcheshu
qaalatuwaa ta wozanaa qofaan haasayanaw dosay.
20 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte iita yewuwaan guutha naanaa
mala gidanaappe attin, qofaan guutha naanaa mala gidoppite; hintte garssa
qofaan wozanaamatuwaa gidite.
21 Xoossaa Maxaafan,
“Goday, ‘Taani ha asaw,
dumma dumma qaalaan haasayiyaa asaaninne
imathatuwaa doonaan haasayana.
Shin hewankka,
taani giyaawaa unttunttu sisikkino’ yaagee”
geetettiide xaafetteedda.
22 Simmi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe ammanennawanttussi
malaata gidiyaawaappe attin, ammaniyaawanttussi malaata gidenna.
Qassi nabatuwaappe haasayettiyaawe ammaniyaawanttussi malaata
gidiyaawaappe attin, ammanennawanttussi malaata gidenna.
23 Hewaa diraw, ammaniyaa asay ubbay ittippe shiiqiide, qassi ubbaykka
dumma dumma qaalaan haasayooppe, tamaaribeenna asay woy amma-
nenna asay geliide, hinttentta ubbaa, “Gooyiita” geennee?
24 Shin tamaaribeenna asay woy ammanenna asay woosa golle geliyaa
wode, asay ubbay timbbitiyaa odooppe, I bare sisiyaawaan bare nagaraa
akeekee. Qassi he siseeddabaa ubbankka I pirddettana.
25 A wozanaan geemmeedda qofaykka qonccana. Hawaadankka qassi,
“Xoossay tumu hintte giddon de7ee” yaagiide markkattiidde, guufanniide
Xoossaw goyinnana.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

26 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, ayee? Hinttenttu ittippe shi-
iqiyaa wode, huuphiyan huuphiyan, ittuwaassi mazimuri de7ee; ittuwaassi
tamaarissiyaawe de7ee; ittuwaassi saxay de7ee; qassi ittuwaassi dumma
dumma qaalaan haasaayiyaawe de7ee; ittuwaassi billiyaawe de7ee. Ub-
baykka woosa golliyaa maaddiyaawaa gidanaw bessee.
27 Ooninne dumma dumma qaalaan haasayooppe, laa77u gidiide, woy
darooppe heezzu gidiide, kaallaan kaallaan haasayanaw bessee. Qassi hara
ittuu unttunttu haasayeeddawaa billo.
28 Shin billiyaa asay dhayooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe
woosa golliyaan co77u go. Bare huuphewunne Xoossaw haasayo.
29 Nabatuukka laa77u gidiide woy heezzu gidiide haasayino. Qassi ha-
ranttu unttunttu giyaawaa shaakkino.

14:21 Isa 28:11-12

30 Shin Xoossay he sa7aan utteedda haraassi ittibaa qonccissooppe, kasenna haasayiyaawe co77u go.
31 Ayissi gooppe, ubbay tamaarana malanne ubbay minnana mala, kaallaan kaallaan timbbitiyaa odanaw danddayiita.
32 Timbbitiyaa odiyaawanttu imotay unttunttoo azazettee.
33 Ayissi gooppe, Xoossay sarotethaa Xoossaappe attin, cabbuwaa Xoossaa gidenna.
Geeshshatuu woosa golletuwaa ubbaan,
34 maccawanttu shiiquwaa garssan co77u giino. Ayissi gooppe, Ayihudatuwaa higgii giyaawaadankka unttunttu moodettanaappe attin, shiiquwaa garssan haasayanaw unttunttoo maati baawa.
35 Maccawanttu shiiquwaa garssan haasaayiyaawe pokko gidiyaa diraw, ayentto eranaw koyyooppenne soyin barenttu asinaa oochchino.
36 Xoossaa qaalay koyro hintteppe yeeddee? Woy hintte xalalaakko yeeddee?
37 Ooninne barena nabiyaa woy Xoossaa Ayyaanay de7iyaa asaa yaagiide qoppooppe, taani hinttenttoo xaafiyaawe Godaa azazuwaa gidiyaawaa akeeko.
38 Shin ooninne akeekana dhayooppe, akeekoppo bashi aggo.
39 Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, timbbitiyaa odanaw loythi amottite. Qassi dumma dumma qaalaan haasiyaawaakka diggoppite.
40 Shin ubbabaykka wogaaninne maaran hano.

15

Kiristtoosi Hayquwaappe Denddeeddabaa

1 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa qaalaa hintte akkeeddawaanne qassi hintte ammanuu aani eqqeeddawaa hinttentta qopethay.
2 Hinttenttu ammanuu mela gidana dhayooppe, qassi taani hinttenttoo odeedda qaalaa loythi oyqqooppe, hintte he mishiraachchuwaa qaalaan atteeddita.
3 Ayissi gooppe, taani qassi akkeeddawaa ubbabaappe aadhdhiide koshshiyaawaa kasetaade hinttenttussi immaaddi. Hewe ayee gooppe, Xoossaa maxaafay giyaawaadan, Kiristtoosi nu nagaraa diraw
4 hayqqiide moogetteedda. Xoossaa Maxaafay giyaawaadankka, heezzenthiyaa gallassi hayquwaappe
5 denddiide, Phexiroosaw qoncceedda. Hewaappe guyyiyan, bare kiitteedda tammanne laa77atoo qoncceedda.
6 Hewaappe guyyiyan, ichcheshu xeetuwaappe dariya barena kaalliyaa asaw itti kaalla qoncceedda. Unttunttuppe dariya baggay hanno gakkanaassikka paxa de7iino; shin amareeddawanttu hayqqeeddino.
7 Hewaappe guyyiyan, Yayiqoobaw qoncceedda; guyyeppe bare kiitteedda ubbatoo qoncceedda.
8 Qassi ubbaappe wurssethaan, wodii gakkennaan yeletteedda tawukka qoncceedda.
9 Ayissi gooppe, Yesuusi kiitteedda ubbaappe taani laafa; taani Xoossaa woosa golliyaa waayisseedda diraw, Yesuusi kiitteeddawaa geetettaade xeesettanawukka bessikke.

15:3 Isa 53:5-12 **15:4** Maz 16:8-10; Mat 12:40; Kit 2:24-32 **15:5** Mat 28:16-17; Mar 16:14; Luq 24:34,36; Yoh 20:19 **15:8** Kit 9:3-6

10 Shin Xoossaa aadho keekatethaan taani taanakka. Qassi taw I immeedda aadho keekatethay mela gidibeenna; shin taani unttuntta ubbaappe aathaade oothaaddi. Shin taananna de7iyaa Xoossaa aadho keekatethay ootheeddappe attin, taana gidikke.
11 Simmi taana gidooppekka, woy unttuntta gidooppekka, nuuni ubbay odiyaawe hawaa; hinttenttukka hawaa ammaneeddita.

Asay Hayquwaappe Denddanabaa

12 Kiristtoosi hayquwaappe denddeeddawaa odiyaawaa gidooppe, hinttenttuppe itti itti asatuu yaatina wootiide, “Hayqqeedda asay hayquwaappe denddenna” yaagiinoo?
13 Hayqqeedda uray hayquwaappe denddibeennawaa gidooppe, yaatina hekko Kiristtoosikka hayquwaappe denddibeenna giyaawaa.
14 Kiristtoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidooppe, yaatina nuuni odiyaawekka mela; qassi hintte ammanuukka mela.
15 Qassi nuuni, “Kiristtoosa hayquwaappe dentheedda” yaagiide Xoossaabaa markkatteedda diraw, A worddo markkatuwaa gidiide beetteeddo. Shin hayqqeeddawantta hayquwaappe I denthibeennawaa gidooppe, Kiristtoosakka denthibeenna.
16 Ayissi gooppe, hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddennawaa gidooppe, simmi Kiristtoosikka denddibeenna.
17 Kiristtoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidooppe, hintte ammanuukka mela; qassi hintte hawaa gakkanawukka nagaraanna de7iita.
18 Simmi Kiristtoosa ammaniide hayqqeeddawanttukka qassi dhayeeddino giyaawaa.
19 Nuuni ha de7uwaa xalalaw Kiristtoosan hidooteedda * gidooppe, ha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaappekka nubay lo77enna.
20 Shin Kiristtoosi hayqqeeddawanttu dendduwaassi bayra gidiide, hayquwaappe denddeeddawe tuma.
21 Ayissi gooppe, hayquu itti asaa bagganna ha alamiyaa yeedda, hayqqeeddawanttu dendduukka qassi itti asaa bagganna yeedda.
22 Ayissi gooppe, asay ubbay Addaamanna ittippetethaa medhdheedda diraw hayqqeeddawaadan, Kiristtoosanna ittippetethaa medhdheedda diraw, ubbay de7uwaassi denddana.
23 Shin ubbaykka bare kaallaan kaallaan denddana. Kiristtoosi ubbaappe kasetiide denddeedda; hewaappe guyyiyan, Kiristtoosawanttu Kiristtoosi yiyaa wode denddana.
24 Hewaappe guyyiyan, Kiristtoosi maataa ubbaa, godatethaa ubbaanne woliqqaa ubbaa dhayissiide, Xoossaw bare Aabboo kawutethaa immiyaa wode, wodiyaa wurssethay yaanawaa.
25 Ayissi gooppe, Xoossay A morkketuwaa ubbaa A gediyaappe garssanna wothana gakkanaw, Kiristtoosi mooddanaw bessee.
26 Ubbaappe wurssethaan dhayiidde de7iyaa morkkii hayquwaa.
27 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda” yaagee. Shin ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda giyaa wode, ubbabaa ootheedda Xoossaappe attin, yokko ubbay moodetteedda giyaawe qoncce.

---

* **15:19** *hidootaa:* Kiristtoosan nu wotheedda nu ubbaa hidootay, ha alamiyaan de7uwaassa gidooppe, ha alamiyaan de7iyaa hara asatuwaa ubbaappekka nubay aadhdhiide iita, guussaa. **15:25** Maz 110:1 **15:27** Maz 8:6

28 Shin ubbabay Kiristtoosaw moodetteeddawaappe guyyiyan, Kiristtoosi qassi bare huuphew ubbabaa barena moodisseedda Xoossaw moodettana. Xoossay qassi ubbabaa wurssiide mooddana.
29 Hewaa gidana dhayooppe, hayqqeeddawanttu kotaa xammaqettiyaawanttu ayaa oothiinoo? Hayqqeeddawanttu ubbakka denddennawaa gidooppe, asay hayqqeeddawanttu kotaa ayissi xammaqettii?
30 Yaatina, nuuni ubba wode ayissi hassayenna metuwan geleettoo?
31 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan taw de7iyaa hinttenan ceeqettaadde, gallassaan gallassaan hayqqay.
32 Taani Efesoonen asaa qofaadan du7aanna baaxeteeddawe taana ayaa maaddii? Shin hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddennawaa gidooppe,
"Simmi moyttennee ushoytte;
ayissi gooppe, nuuni wontti hayqqana" giyaawaa mala.
33 Cimettoppite; iita laggetethay lo77o hanotaa bayizzee.
34 Xillotethaakko simmite. Nagaraa oothoppite. Hinttenttuppe itti itti asay Xoossaa erenna; taani hawaa hinttentta yeellayanaw gay.

Hayquwaappe Denddeedda Bollaa Hanotaa

35 Shin itti asay, "Hayqqeedda asay waaniide denddanee? Unttunttu ayaa mala bollaanna yaanee?" yaagennaan aggenna.
36 Neenoo eeyaw, neeni gadiyan zeriyaa zerethay hayqqennan mokkenna.
37 Neeni zeriyaawe zarggaa gidina woy hara qommo kathaa gidina, ayfiyaa xalalaappe attin, lammi doliide kesiyaawaa gidenna.
38 Shin Xoossay zerethaw bare doseedda bollaa immee; qassi zerethaa ubbaassikka huuphiyan huuphiyan unttunttu bollaa immee.
39 Medhetaa ubbaa ashuu ittuwaa gidenna. Shin asaa ashuu ittuwaa; mehiyaa ashuu dumma; kafatuwaa ashuukka dumma; qassi moliyaa ashuukka dumma.
40 Qassi saluwaa asatethatuunne sa7aa asatethatuu de7iino. Shin saluwaa bollaa bonchchuu dumma; qassi sa7aa bollaa bonchchuu dumma.
41 Awayfiyaassi A huuphe bonchchuu de7ee. Agenaassikka A huuphe bonchchuu de7ee. Qassi xoolinttatuwassikka dumma bonchchuu de7ee; ayaw gooppe, itti xoolinttii yokko xoolinttiyaappe bonchchuwan dummatee.
42 Qassi hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddiyaa wode hewaadan hanana; hayqqiyaa bollay moogettiide, hayqqenna bollaa gidiide denddana.
43 Bollay tooshiyan moogettiide, bonchchuwan denddana. Qassi daaburaan moogettiide, wolqqaan denddana.
44 Medhetaa bollay moogettiide, Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaa gidiide denddana. Medhetaa bollay de7ooppe, qassi Geeshsha Ayyaanaan kaalesettiyaa bollaykka de7ee.
45 Hawaadankka, qassi Xoossaa Maxaafan, "Koyro bitani, Addaami, paxa de7iyaa asa gidiide medhetteedda" yaagee. Shin wurssethaa Addaami de7uwaa immiyaa asa gideedda.
46 Shin medhetaa asay koyro yiina, geedoppe ayyaanaa asay yeeddappe attin, ayyaanaawe koyro yibeenna.
47 Koyro Addaami biittaappe medhetteedda; I biittaappe medhetteeddawaa. Laa7enthuwaa Addaami saluwaappe yeedda.
48 Ha sa7aa asatuu biittaappe medhetteeddawaa malatiino. Qassi saluwaa asatuu saluwaappe yeeddawaa malatiino.

15:31 Isa 22:13 **15:45** Dom 2:7

49 Nuuni biittaappe medhetteeddawaa malaa mayyeeddawaadan,
saluwaappe yeeddawaa malaakka qassi mayyana.
50 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; ashuunne su-
uthay † Xoossaa kawutethaa laattana danddayenna. Qassi wooqqiyaawe
wooqqennawaa laattenna.
51-52 Sisite! Taani hinttenttoo ittibaa xuuray. Nuuni ubbay hayqqokko.
Shin wurssethaa xurumbbay punettiyaa wode, lipheedda ayfii xeellanaassi
wozanaa aathennaan laamettana. Ayissi gooppe, xurumbbay punettiyaa
wode, hayqqeedda asay wooqqenna asa gidiide denddana; nuunikka
laamettana.
53 Ayissi gooppe, hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyanaw bessee;
qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyanaw bessee.
54 Shin hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyiyaa wode, qassi hawe
hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyiyaa wode, he wode, Xoossaa Maxaafay,
"Hayquu xoonettiide mitetteedda.
55 Hayqoo, ne yishshay haqanee?
Hayqoo, ne xoonuu haqanee?"
geedda qaalay polettana.
56 Hayquu dukkiyaa wolqqaa nagaraappe demmee; qassi nagaray wolqqaa
higgiyaappe demmee.
57 Shin nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna xoonissiyaa Xoossaa
galatay gakko.
58 Taani siiqiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaa diraw, qaaxxen-
naan minni eqqite. Hinttenttu daaburay Godaa bagganna mela gidennawaa
eriide, ubba wode Godaa oosuwaa azallennan oothite.

16

Yeerusalaamen De7iyaa Ammaniyaa Asaw Shiiqeedda Miishshaa Maaduwaa

1 Xoossaa asatoo miishshaa shiishshanaw Galatiyaan de7iyaa ammaniyaa
asatoo taani qaalaa geleeddawaadan, hinttenttukka qassi hewaadan ooth-
ite.
2 Hinttenttu taani yaa biyaa wode, miishshaa shiishshenna mala, hintte
ubbay Woggaa gallassi gallassi, hintte demmiyaa keenaappe hintte gollen
dagayite.
3 Taani yaa gakkiyaa wode, hintte ammaniyaa asaa oona gidoop-
penne, hintte immeeddawaa gathana mala, dabidaabbiyaanna unttuntta
Yeerusalaame kiittana.
4 Qassi taani unttunttunna baanaw koshshooppe, unttunttu taananna
ittippe baanawantta.

Phawuloosa Qofatuwaa

5 Taani Maqidooniyaanna aadhdhaadde, hinttenttukko baana; ayissi
gooppe, taani Maqidooniyaanna aadhdhay.
6 Taani biyaasaa haqa gidooppenne, ta buussan hintte taana maaddana
mala, hintte matan amareedda wodiyaa gami77ennaan aggikke. Woy
balgguwaakka hintte matan shaaccennan waayya aggana.
7 Ayissi gooppe, taani ha77i yaanna aadhdhaadde he ogiyaanna hint-
tentta be7anaw koyyikke. Goday gooppe, hintte matan amareedda wodiyaa
takkanaw qoppay.

† **15:50** Ha sa7aa bolla de7iidde asay mayyeedda ashuwaanne suuthaa, guussay ha alamiyaa asatethaa guussaa. **15:51-52** 1Te 4:15-17 **15:54** Isa 25:8 **15:55** Hos 13:14

8 Shin taani Phenxxeqostte giyaa gallassay gakkanaw Efesoonen
gami77ana.
9 Taw oosuu kumeedda aako penggiikka yaani dooyetteedda. Qassi taw
cora morkketuu de7iino.
10 Ximootoose hinttenttukko yooppe, hintte matan I yayyennaan
de7anaadan, A loythi oyqqite. Ayissi gooppe, ikka qassi Godaa oosuwaa
oothee.
11 Hewaa diraw, ooninne A kadhoppo. Shin I taakko saro simmana mala,
A maaddiide sarotethaan moyizzite. Ayissi gooppe, taani I ishatuwaanna
simmanawaa naaga uttaaddi.
12 Shin nu ishaa Aphiloosi yokko ishatuwaanna hinttenttukko baana
mala, taani A minissa woossaaddi. Shin ha77i hinttenttukko baanaw koyy-
ibeenna; I barew miikkiyaa wode hinttenttukko baanawaa.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

13 Beegottite. Ammanuwan minni eqqite. Xalite. Goobite.
14 Oosuwaa ubbaa siiquwan oothite.
15-16 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Isxxifaanoosinne A soy asay
Giriiken koyro ammaneeddawantta gidiyaawaanne Xoossaa asatuwaassi
oothanaw barentta immeeddawaa hintte eriita. Hinttenttukka unttunttu
mala asaassinne, unttunttunna oothiyaa ubbaw daaburiyaa ubbaw eeno
gaanaadan, taani hinttentta woossay.
17 Isxxifaanoosi, Parddonaaxisinne Akayqoosi hintte baynnasaan taana
boorasissibeenna diraw, unttunttu yuussaan taani nashettay.
18 Unttunttu hinttentta ayyaanan minisseeddawaadan, taanakka
ayyaanan minisseedda diraw, hewanttu mala asatuwaa dogoppite.
19 Iisiyan de7iyaa ammaniyaa asay hinttentta, “Saree, lo77ee” giino.
Aqiilaynne Phirisqqilla barenttu soyin shiiqiyaa woosa golle asaannakka
hinttenttoo Godaa sarotaa wozanaappe kiittiino.
20 Ishatuu ubbay hinttenttussi sarotaa kiittiino.
Ittu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite.
21 Taani Phawuloosi ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi.
22 Godaa Yesuusi Kiristtoosa siiqenna asay de7ooppe, I sheqetteeddawaa
gido. Nu Godaw, haaya.
23 Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna gido.
24 Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa hinttenttu ubbaanna ta siiquu gido.
Amen77i.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteeddawe, Phawuloosaw Qoronttoosan de7iya ammaniyaa asaanna de7iya gakkethay daro metuwaa giddo geli utteedda wodiyaana. Itti itti ammaniyaa asatuu itti itti tooshiyaa Phawuloosa bolla wotheeddino; gidooppenne Phawuloosi sigatethaa medhdhanaw laamotay barew de7iyaawaa bessiide, hewe haniyaa wode wolqqaama nashechchaa nashettanaw danddayiyaawaa qonccissee.

Ha kiitaa koyro doomethaan Phawuloosi Qoronttoosan de7iya ammaniyaawanttunna barew de7iya gakotethaa qonccissiide, ammaniyaawanttu giddon denddeedda tooshiyaassinne phalqqethaassi, I unttunttoo ayaassi mino zaaruwaa immeeddentto odee. Hewaannakka gathiide hawe A seeray unttuntta nagaraappe simaassinne sigatethaw kaaletheedda diraw, sisetteedda nashechchaa unttunttussi qonccissee. Kaalliide qassi Yihudaan de7iya ammaniyaawantta maaddiyaawaa barenttuwaappe coo immana mala, unttuntta hassayissee. Wurssethaa shemppatuwaan Phawuloosi Yesuussappe Kiitetteeddawaa gidiyaawaa bolla shiiqeedda mootuwaassi zaaruwaa qaalaa immee. Ayissi gooppe, Qoronttoosa ammaniyaawanttu giddon itti itti asatuu barentta tumu Yesuusi Kiitteeddawantta kessiide, “Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa gidenna; I wordduwaa” yaagiide, A mootiino.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ubbaappe sinthatiyaa yewuwaa (1:1-11)
Phawuloosanne Qoronttoosan de7iyaa ammaniyaawantta (1:12-7:16)
Yihudaan de7iyaa ammaniyaawanttoo imetteedda maaduwaa (8:1-9:15)
Phawuloosi bare kiitetteedda maataw eqettanaw shiishsheedda qaalaa markkaa (10:1-13:10)
Wursethaa qutiyaa (13:11-14)

1 Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan, Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawenne nu ishay Ximootoosi Xoossaw goyinniyaa Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttoonne Akaayiyaan de7iya Xoossaa naanatoo ha dabidaabbiyaa xaafeetto.

2 Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

3 Xoossaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, maarotethaa Aawuwaanne menthethuwaa ubbaa Xoossaa galatay gakko;

4 Xoossay nuuna nu huuphew menthetheedda menthethuwaadan, daro waayyiyaa waayyettiyaawantta nuunikka menthethanaadan, nu waayyiyaa ubbaan I nuuna menthethee.

5 Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa bagganna daro waayyiyaa waayyettiyaawaadan, hewaadankka, qassi nuuna A bagganna daro menthethuwan menthethee.

6 Nuuni waayyettooppe, hewe hinttena menthethanaassanne hinttena ashshanaassa; qassi nuuni minettooppe, nuuni danddayeedda waayyiyaa

malaa hinttekka gencciide danddayana mala, Xoossay hinttewukka qassi menthethuwaanne danddayaa immanaassa.
7 Hintte demmana giide, hidootaan naagi utteeddawe daro mina; ayissi gooppe, hintte nuunanna waayyetteeddawaadan, hewaadan menthethuwaakka nuunanna akkanawaa nuuni ereetto.
8 Nu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni Iisiya gadiyan waayyetteedda waayyiyaa hinttena hassayissanaw koyyeetto; nu waayyii nu wolqqaappe darina, nuuna wodhee giide, hirggana gakkanaw, nuuna wogay bayinnawaa dexeedda.
9 Nuuni nu bolla hayiquwaa pirdday pirddetteedda yaagiide qoppeeddo; shin hewe haneeddawe hayqqeedda asaa hayquwaappe denthiyaa Xoossaan nuuni ammanettanappe attin, nu huuphiyan ammanettennaadaana.
10 Xoossay hawaa mala iita hayiquwaappe nuuna ashsheedda; I nuuna ashshana; sinthappekka I nuuna ashshanawaa giide, hidootaan naagi utteeddo.
11 Hintte woosseedda daro woosan nuussi anjjuu simmeedda diraw, daro asay nu diraw Xoossaa galatana mala, hinttekka qassi nuuna woosan maaddana koshshee.

Laametteedda Phawuloosa Qofaa

12 Nuuni ceeqettiyaawe hawaa; ha sa7an nuuni de7iya de7uu, ubba qassi hinttenanna nuussi de7iya ittippetethay Xoossaa aadho keekatethaanappe attin, asaa aadhdheedda eratethaana gidennawaa, qassi Xoossay immeedda geeshshatethaaninne suuretethaan nuuni de7iyaawaa wozanaa qofay nuussi markkattee.
13-14 Ayissi gooppe, hintte nabbabanawunne akeekanaw danddayiyaawaa xalalaa hinttenttoo xaafiyaawaappe attin, nuuni harabaa hinttenttoo xaafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni hinttenan ceeqettanawaadan, hinttekka nuunan ceeqettana mala, hintte ha77i wurssi akeekenna yewuwaa gidini wurssi akeekana gaade qoppay.
15 Hewaa taani loytha ereedda diraw, hintte laa77u gede go77ettana mala, ubbaappe kasetaade hinttekko baanaw qofaa qachchaaddi.
16 Taani Maqidooniyaa baadde hinttenanna gakettanawaanne qassi yaappe simmaadde hintte mataanna Yihudaa aadhdhishshin, hintte taana maaddanawaa qoppa uttaaddi.
17 Hewaa diraw, taani hewaa qoppaadde taanan ammanettabeykkitaa? Taani ta qofaa qachchiyaa wode, sa7aa asaadan itti kuthaan, “E, E” woy, “Gidenna, gidenna” gaanaw giiga uttaadditaa?
18 Shin Xoossay ammanetteeddawaa gidiyaawe tuma gidiyaawaadan, nuuni hinttenttoo odiyaa qaalay “E” giyaawaanne “Gidenna” giyaawaa gidenna.
19 Ayissi gooppe, taani, Sillaasenne Ximootoosi hintte giddon odeedda Xoossaa Na7ay, Yesuusi Kiristtoosi “E” giyaawaappe attin, “Gidenna” giyaawaa gidenna. Shin Xoossaa bagganna I ubba wodekka “E”.
20 Ayissi gooppe, Xoossay immana geeddabaw ubbaw eeno geeddawe Kiristtoosa bagganna polettana; hewaa diraw, nuuni Kiristtoosa bagganna Xoossaa bonchchoo, amen77i * geetto.
21 Xoossay Kiristtoosa bagganna nuunanne hinttena menthetheenne okkee.
22 Nuuni aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa I nu bolla wothiide, bare Geeshsha Ayyaanaa waasiyaadan, nu wozanaa giddon wotheedda.

* **1:20** *Amen77i:* “Amen77i” giyaa qaalay hawaan “E” yaagettiyaa bilethaa oyqqee.

23 Qassi taani Qoronttoosa beennaan aggeeddawe hinttena Qohennaadaana. Hewe worddo gidooppe taana muranaw ta shemppuwaan Xoossay markka.
24 Nuuni hinttena nashechchanaw hinttenanna ittippe oothiyaawanttappe attin, hintte ammaniyaawan hinttena godetanaw koyyiyaawantta gidokko; ayissi gooppe, hinttenttu hintte ammanussan minniide de7iita.

2

1 Taani laa7enthuwaa hinttena kayyoyenna mala, hinttekko beennaadan, ta qofaa qachchaaddi.
2 Ayissi gooppe, taani hinttena kayyoyiyaawaa gidooppe, ha taani kayyoyeedda hintte taana nashechchaanappe attin, oonee taana nashechchanawe?
3 Taani hinttenttoo he dabidaabbiyaa xaafeeddawe, taana nashechchanaw bessiyaa asatuwan taani kayyottanaw hinttekko baanaw koyyabeennawaassa; taani nashettiyaa wode, hintte ubbaykka qassi nashettanawaa hintte ubbaan ammanettay.
4 Ayissi gooppe, taani hinttenttoo daro waayyiyaaninne tuggaan qassi daro afothaanna xaafeeddawe, hinttena kayyoyanaassa gidenna; shin taani hinttena ubbatuwaa ay keenaa siiqaytantto hintte eranaadaana.

Bayizzanchchaw Atto Giyaawaa

5 Shin itti uray haraa kayyoyeeddawaa gidooppe, taani A yewuwaa darissanaw koyyikke; I hinttena ubbatuwaa kayyoyeeddappe attin, ta xalalaa kayyoyibeenna.
6 Hintteppe dariya bagga asay he bitaniyaa mala asaa hewaadan murooppe, he muray aw gidanawa.
7 Hewaa diraw, he bitani loythi kayyottenna mala, hintte aw atto gaanawunne A menthethanaw bessee.
8 Hewaa diraw, hintte A minissiide siiqiyaawaa I erana mala, taani hinttena woossay.
9 Ayissi gooppe, hintte taw azazettanaw ubba wode giigi utteedditenttonne qassi paaciyaa hintte danddayintto eranaw, he dabidaabbiyaa hinttenttoo xaafaaddi.
10 Itti uray naaqqeeddawaa hintte atto giya wode, taanikka qassi atto gay; taani atto geeddawaa gidooppe, atto geeddawaa ayaanne Kiristtoosa sinthan hintte diraw, atto gaaddi.
11 Seexaanay nuukko yiide, nuuna cimmenna mala, taani aatto gaaddi; ayissi gooppe, nuuni A qofaa ereetto.

Ooratha Caaquwaa Oosanchchatuwaa Xoonuwaa

12 Taani Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odanaw Xiro7aadaa beedda wode, Goday yaani taw penggiyaa dooyyi wotheedda.
13 Taani ta ishaa Tiita yaani demmabeenna diraw, taw ayyaanay shemppibeena. Hewaa diraw, yaani de7iya asaa, “Saro de7ite” gaade Maqidooniyaa baaddi.
14 Shin Kiristtoosa bagganna ubba wode nuuna xoonoo kaalethiyaa Xoossaa, qassi Kiristtoosa timirttiyaa nu bagganna shittuwaadan, ubbasaa gathiyaawaa galatay gakko.
15 Ayissi gooppe, nuuni attiyaa asaa gidduwaaninne dhayiyaa asaa giddon Kiristtoosi Xoossaw yarshshiyaa sawuwaa toshikku giyaa shittuwaa mala.
16 Nuuni dhayiyaawanttoo zee77iyaa hayquwaa; qassi attiyaawanttoo de7uwaa immiyaa sawiyaa shittuwaa; yaatina, hewaa oothanaw danddayiyaawe oonee?

17 Nuuni Xoossaa qaalaa gelobaadan, walakkiide zali77iyaa hara cora asatuwaa mala gidokko; shin Xoossay nuuna kiittina, ammanettiide Xoossaa sinthan Kiristtoosa bagganna qaalaa odeetto.

3

Xoossaa Ooratha Caaquwaa

1 Nuuni shirettiide, nu huuphiyaa sabbanaw doommeeddoyee? Woy hara asatuwawaadan, sabaa dabidaabbiyaa hinttenttoo yeddanaw woy hintteppe akkanaw koyyeettoo?

2 Hinttenttu hintte huuphiyan asay ubbay eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanaan xaafetti utteedda nu dabidaabbiyaa.

3 Ha dabidaabbiyaa Kiristtoosi bare huuphiyan xaafiide, nu bolla kiitteeddawe tuma; ha dabidaabbii de7uwaa Xoossaa Geeshsha Ayyaanan asaa wozanaan xaafetteeddawaappe attin, shuchchaa bolla qalamiyaan xaafettibeenna.

4 Nuussi Kiristtoosa bagganna Xoossaan hawaa mala ammanuu de7ee.

5 Nu danddayay Xoossaappe yiyaawaappe attin, ha oosuwaa nuuni nu huuphiyan oothanaw danddayeetto giyaawe nuussi ayayiinne baawa.

6 Nuuni Ooratha Caaqoo oothana mala, Xoossay nuuna danddayisseedda; he Ooratha Caaquu Geeshsha Ayyaanawaappe attin, xaafetteedda higgiyaawaa gidenna. Xaafetteedda higgii hayiquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanay de7uwaa ahee.

7 Shuchchaa woociide xaafeedda higgii imettiyaa wode, Xoossaa bonchchuu beetteedda; Muse som77iyaan de7iyaa phoolethay dhayiyaawaa gidooppekka, he phoolethay daro wolqqaama gidiyaa diraw, Israa7eeliyaa asay A som77iyaa tishshshi oothi xeellanaw danddayibeenna. Hayiquwaa ahiyaa higgii oothiyaa oosuu hawaa mala bonchchuwaanna yiyaawaa gidooppe,

8 Geeshsha Ayyaanay oothiyaa oosuwaa bonchchuu ay keenaa daranee?

9 Ayissi gooppe, asay pirddaa akkiya oosuu bonchcho gidooppe, asay xilliyaa oosuwaa bonchchuu waaniide daranddeeshsha?

10 Ayissi gooppe, kase bonchchuu ha77i bareppe loythi aadhdhiyaa bonchchuwaa gaasuwan bonchuwaa dhayeeddawe tuma.

11 Ayissi gooppe, he dhayeeddawan bonchchuu de7iyaawaa gidooppe, medhinaw de7iyaawaan ay keenaa wolqqaama bonchchuu de7anddeeshsha?

12 Nuuni hidootaan naagiyaa hawaa malabay nuussi de7iya diraw, qoncciyaan xaliide haasayeetto.

13 Israa7eeliyaa asay dhayiyaa bonchchuwaa wurssethaa be7enna mala, bare som77iyaa naxalaan kammeedda Muse mala gidokko.

14 Shin unttunttu wozanay donccilleedda; ayissi gooppe, unttunttu Eca Caaquwaa nabbabiyaa wode, hachche gakkanaassikka, he naxalay unttunttu wozanaa kammi wotheedda; ooninne Kiristtoosanna gakettiyaa wode xalalaan he naxalay kichchee.

15 Shin unttunttu Muse maxaafaa nabbabiyaa wode ubbaan hachche gakkanaassikka, he naxalay unttunttu wozanaa kammi wotheedda.

16 Shin Xoossaa Maxaafay, “Ooninne Godaakko simmiyaa wode, awudenne he naxalay qaarettee” yaagee.

3:3 Kes 24:12; Erm 31:33; Hiz 11:19; 36:26 **3:6** Erm 31:31 **3:7** Kes 34:29 **3:13** Kes 34:33 **3:16** Kes 34:34

17 Goday Geeshsha Ayyaana. Godaa Ayyaanay de7iyaasaan ayilletethay
baawa.
18 Nuuni ubbaykka naxalaan kamettibeenna som77iyaan Godaa
bonchchuwaa be7ana * qassi Geeshsha Ayyaana gidiyaa Godaappe yiyaa
he bonchchuu nuuna barena malatissiide, bonchchuwaappe bonchchoo
laammana.

4

Phawuloosi Bare Oosuwan Ammanetteedda Asa

1 Simmi Xoossay nuussi ha oosuwaa bare maarotethan oothanaadan
immeedda diraw, nuuni salettokko.
2 Nuuni geeman oothiyaa yeellayiyaa oosuwaa ubbaa aggoytte; qassi
geniyaa oosuwaakka oothokko; woy Xoossaa qaalaa wordduwaanna
walakkokko. Hewaadankka, tumuwaa qoncciyaan haasayiide, Xoossaa
sinthan suure wozanaw nuuna shiishshoytte.
3 Nuuni odiyaa wonggalaa mishiraachchuu geemmeeddawaa
gidooppekka, dhayiyaa asatuwaa xalalaw geemmeedda.
4 Ha sa7aa xoossay ammanenna asatuwaa qofaa jollisseedda; Kirist-
toosa bonchchuwaa, wonggalaa mishiraachchuwaa poo7uwaa barenttoo
poo7iyaawaa, Xoossaa malatiyaawaa unttunttu be7enna mala, unttuntta
diggeedda.
5 Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi Godaa gidiyaawaanne A diraw nu-
uni nu huuphiyan hinttenttoo qooma gidiyaawaa odettoppe attin, nubaa
odokko.
6 Ayissi gooppe, “Dhumaappe poo7uu poo7ana” geedda Xoossay nu
wozanaan bare poo7uwaa poo7isseedda; qassi I bare bonchcho er-
atethaa poo7uwaa Kiristtoosa sinthan poo7iyaawaa nuussi immanaw
poo7isseedda.
7 Shin ubbaappe aadhdhiyaa wolqqay Xoossawaappe attin, nuussa giden-
nawaa bessanaw nuussi ha minjjay urqqaappe medhetteedda miishshaa
gideedda nu giddon de7ee.
8 Nuuni ubba baggannakka un77etteeddo; shin me7erettibeykko; qassi itti
itti wode sidheetto; shin nu ubbannakka aggibeykko.
9 Nuuni yederssetteeddo; shin Xoossay nuuna olibeenna; qassi nu
morkketuu nuuna oli aggeeddino; shin nuuni dhayibeykko.
10 Qassi Yesuusa de7uu nu asatethan beettana mala, nuuni ubba wode A
hayiquwaa nu asatethan tookki yuuyyeetto.
11 Ayissi gooppe, hayiqqiyaa nu asatethaa bolla Yesuusa de7uu beettana
mala, paxa de7iya nuuni A diraw, ubba wode hayqqeetto.
12 Hewaa diraw, hayquu nu giddon oothee; shin de7uu qassi hintte giddon
oothee.
13 Xoossaa Maxaafay, “Taani ammaneedda diraw haasayaaddi” yaage;
he ammanuwaa ayyaanay nuussikka de7iya diraw, nuunikka ammaneetto;
hewaa diraw, haasayeetto.
14 Xoossay, Godaa Yesuusa hayiquwaappe dentheeddawe, nuunakka qassi
Yesuusanna hayiquwaappe denthiide, hinttenanna ittippe bare sintha shi-
ishshanawaa ereetto.
15 Hawe ubbay hintte diraassa; Xoossaa aadho keekatethay daro asaa
gakkiya wode, asay Xoossaa bonchchoo daro galataa immana.

---

* **3:18** *naxalaan kamettibeenna som77iyaan:* Itti asaa de7uwan sintha hananabay, kahaa garssan pholqqi beettiyaawadan guussaa. **4:6** Dom 1:3 **4:13** Maz 116:10

Ammanuwan De7ussaa

16 Hewaa diraw, nuuni salettokko; nuussi haray atto, bolla bagga asatethay wooqqinttokka, garssa bagga asatethay gallassan gallassan ooraxxee.
17 Ayissi gooppe, ha77iw waayyettiyaa ha guutha waayyii, ubbaappe loythi dariyaa medhinaa bonchchuwaa nuussi beetissana.
18 Nuuni beettennawaa xeelleettoppe attin, beettiyaawaa xeellokko; ayissi gooppe, beettiyaabay ha77issa; shin beettennawe medhinaw de7iyaawaa.

5

1 Ayissi gooppe, nuuni de7iya ha sa7aa dunkkaanii kolettooppe, nuussi asay keexxibeenna gollii, Xoossay keexxeeddawe, saluwan medhinaw de7iyaawaa nuuni ereetto.
2 Nuuni ha alamiyaan de7iidde daro ooleettonne saluwan de7ana nu golliyaa mayyanaw loythi amotteetto.
3 Nuuni hewaa mayyiide, kallottokko;
4 nuuni ha sa7aa dunkkaaniyan de7iidde, deexettiide ooleetto; ayissi gooppe, hayiqqiyaa asatethay de7uwan mitettana mala, nuuni mayyanaw koyeettoppe attin, kallottanaw koyyokko.
5 Nuuna hawoo giigisseeddawe Xoossaa; qassi I bare Geeshsha Ayyaanaa waase udiide, immeeddawe A.
6 Hewaa diraw, nuuni ubba wode ammanetteetto; qassi nuuni nu gollen ha asatethan de7eedda keenan, Godaappe shaakettiide de7iyaawaakka ereetto.
7 Ayissi gooppe, nuuni ammanuwaan de7eettoppe attin, be7iyaawan de7okko.
8 Nuuna ammanthee; qassi ha asatethan nu golliyaa aggi golle biide Godaanna ittippe de7iyaawe nuuna nashechchee.
9 Hewaa diraw, nuuni qassi ashuwaan de7ina de7ana dhayina, nu qofay A nashechchanaassa.
10 Ayissi gooppe, nuuni huuphiyan huuphiyan ootheedda oosuu lo77a gidina, woy iita gidina, nuussi bessiyaawaa akkanaw, Kiristtoosa pirdda oydiyaa sinthan ubbaykka shiiqanaw bessee.

Asaa Xoossaanna Dabboyiyaa Oosuwaa

11 Hewaa diraw, nuuni Xoossaw yayyussay ayentto eriide, hewaadan qassi asaakka ammantheetto; Xoossay nuuna ubbanna eree; qassi hinttekka hintte wozanaa qofaan nuuna eriita yaagaade qoppay.
12 Beettiyaaban ceeqettiyaawanttuppe attin, wozanaan de7iyaawan ceeqettenna asatoo hintte odi zaariyaabay de7ana mala, hintte nuunan ceeqettanaadan, nuuni hinttenttoo gaasuwaa gidanaw koyyiyaawaappe attin, nuuna galatanaw koyyokko.
13 Nuuni gooyiyaawaa gidooppe, Xoossaa bonchchuwaassa; woy qassi wozanaanna de7iyaawaa gidooppekka, hinttena go77anaassa.
14 Kiristtoosa siiquu nuuna giddee; ayissi gooppe, itti asay asaa ubbaw hayiqqeeddawaa nuuni akeekeeddo; hewaa gidooppe asay ubbay aananna hayiqqeedda.
15 Paxa de7iyaawanttu barenttu diraw hayiqqeeddawoonne qassi hayiquwaappe denddeeddawoo de7anaappe attin, sinthappe barenttu huuphew de7enna mala, I asaa ubbaa diraw hayiqqeedda.
16 Hewaa diraw, nuuni hawaappe sinthaw oonanne asaa qofaan pirddokko; haray atto, nuuni Kiristtoosa kase asaa qofaan pirddeeddawaa gidooppekka, simmi sinthappe hewaadan pirddokko.

17 Hewaa diraw, ooninne Kiristtoosanna de7ooppe, ooratha medhetaa; cimay aadhdheedda; be7ite, ubbabaykka ooraxxeedda.
18 Kiristtoosa bagganna nuuna barenanna sigetheedda Xoossay ubbabaakka ootheedda; qassi I nuussi haratuwaa barenanna sigethiyaa oosuwaa immeedda.
19 Xoossay Kiristtoosa bagganna asaa ubbaa barenanna sigethee; asaa nagaraakka asaa bolla paydenna; qassi asaa barenanna sigethiyaa kiitaakka nuussi immeedda.
20 Simmi Xoossay nu bagganna hinttenttoo haasayiyaawaadan, nuunikka Kiristtoosa diraw haasayiyaa I kiitteeddawantta; qassi nuuni hinttena, “Xoossaanna sigettite” giide, Kiristtoosa diraw woosseetto.
21 Nuuni Xoossaa xillotethaa Kiristtoosa bagganna akkana mala, nagaraa erenna Kiristtoosa nu diraw, Xoossay nagaranchcha ootheedda.

6

1 Hintte nuunanna Xoossaa oosuwaa oothiidde, A aadho keekatethaa akkiide hanenna ogiyaan go77ettenna mala, nuuni hinttena woosseetto.
2 Ayissi gooppe Xoossay,
“Taani injje wodiyaan
neeni giyaawaa sisaaddi;
qassi atotethaa gallassi
neena maaddaaddi”
yaagee. Be7ite, injje wodii ha77a. Be7ite, atotethaa gallassay hachcha.
3 Nuuni nu oosuwaa ooninne boranawaa koyyokko; qassi oonanne dhubbanawaa koyyokko.
4 Shin ubbabaani nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huuphiyan besseeddo; daro genccan, waayyiyaan, metuwan, wolqqaama tuggaan,
5 lissuwan shocettiyaawaan, qashuwan, shabbirettussaan, daaburaan, gemi77ishuwaa dhayiyaawan, xoomaan,
6 geeshshatethan, eratethan, danddayan, keekatethan, Geeshsha Ayyaanan, tumu siiquwan,
7 tumuwaa haasayiyaawan, Xoossaa wolqqan nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huuphiyan besseeddo; qassi xillotethaa toraa ushechcha kushiyan, gonddalliyaa haddirssa kushiyan oyqqana.
8 Nuuni bonchchetteeddonne tooshetteeddo; boretteedonne galatetteeddo. Qassi tumuwaa haasayeetto; shin asay nuuna wordduwaa giide qoppee.
9 Nuuni asay erenna asaa mala; shin asay ubbay nuuna eree; nuuni hayqqeedda asaa mala; shin hintte be7iyaawaadankka de7eetto; muretteedda asaa mala; shin hayiqqibeykko.
10 Nuuni kayyottiyaawantta gidooppekka, ubba wode nashetteetto. Hiyyeesaa malateetto; shin daro asaa dureyeetto; qassi ayaynne baynna asaa malateetto; shin ubbabaykka nuwaa.
11 Qoronttoosan de7iya asaw, nuuni hinttenttoo qoncciyaan odeeddo; nu uluwaakka hinttena besseeddo;
12 Nuuni hinttenttoo dhibibeykko; dhibeeddawanttu hinttena. Nuuni nu uluwaa hinttenttoo genthibeykko; shin hintte uluwaa nuussi gentheeddawanttu hinttena.
13 Ha77i taani ta naanaw haasayiyaawaadan, hinttenttoo haasayay; nuuni hinttena nu uluwaa besseeddawaadan, hinttekka nuuna hintte uluwaa aassi dooyyiide bessite.

6:2 Isa 49:8

Ammanenna Asaanna Zuppetenna Mala Seeraa

14 Ammanenna asatuwaanna zuppetiide, giigenna oosuwaa oothoppite.
Ayissi gooppe, xillotethawunne nagaraw ayaan gakethay de7ii? Poo7oonne
dhumaw ayaan ittippetethay de7ii?
15 Kiristtoosanne Daabiloosa * ittippe gathiyaabay ayee? Qassi am-
maniyaawenne ammanennawe koxxiyaawe ayee de7ii?
16 Xoossaa Geeshsha Gollewunne eeqaw aybe zuppetethay de7ii? Ayissi
gooppe Xoossay,
“Taani unttunttu giddon de7ananne
unttunttu giddon hamettana.
Taani unttunttu Xoossaa gidana;
qassi unttunttukka ta asatuwaa gidana”
geeddawaadan, nuuni de7uwaa Xoossaa geeshsha golliyaa.
17 Hewaadankka, qassi Goday,
“Unttunttu giddoppe kesite;
unttunttuppe shaakettite.
Tunabaakka bochchoppite.
Taani hinttena mokka akkana.
18 Qassi taani hinttenttoo aawuwaa gidana;
hinttekka taw attuma naanatuwaanne
macca naanatuwaa gidanita.
Taani Ubbaappe Wolqqaama Goday
hawaa oday”
yaageedda.

7

1 Hewaa diraw, ta siiqatoo, Xoossay ha ubbabaa nuussi immana geed-
dawaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwaa tunissiyaa ub-
babaappe nu huuphiyaa ane geeshshoytte; qassi Xoossaw yayyiyaawaan
ubbanna geeyyiide de7eetto.

Phawuloosa Nashechchaa

2 Hintte uluwaa nuuna bessite; nuuni oonanne naaqqibeykko; oonanne
qohibeyikko; qassi oonanne cimmibeyikko.
3 Taani hewaa hintte bolla pirddanaw giikke; ayissi gooppe, taani kase
hinttenttoo geeddawaadankka, hinttenttu nu wozanaan de7iita; nuuni
de7inakka hayqqinakka, ittippe de7eetto.
4 Taani haasayiyaawaa hintteppe qosikke; taani hinttenan ceeqettay; nu
waayyiyaa ubbaan taani loytha minnaynne nashettay.
5 Ayissi gooppe, haray atto nuuni Maqidooniyaa beedda wode, ubba bag-
gankka waayyetteeddoppe attin, shemppibeykko; hara asaanna walassay
de7ee; nu wozanankka yashshay de7ee.
6 Shin kawusheeddawantta menthethiyaa Xoossay, Tiito yuussaan nuuna
menthetheedda.
7 Nuuna kasewaappe aathi nashechchiyaawe, Tiito yuussaa xalalaa gi-
denna; shin hintte A menthetheeddawe, hintte taana be7anaw amotteed-
dawaanne taw qaretteeddawaa qassi hintte taana maaddanaw giigetteed-
dawaa I nuussi odeedda.

---

* **6:15** *Daabiloosa:* Griikiyaa maxaafay “Beliyar” gee. Hewaa guussay Ibrayisxxiyaan “Beliyal” giyaawaa. Laa77uwaa bilethaykka “Makkalanchchaa” woy “Maaddennawaa” guussaa. **6:16** Wog 26:12; Hiz 37:27; 1Qo 3:16; 6:19 **6:17** Isa 52:11 **6:18** 2Sa 7:14; 1Od 17:13; Isa 43:6; Erm 31:9

8 Ayissi gooppe, ta dabidaabbii hinttena kayyoyeeddawaa gidooppekka, ayissi xaafaaditaashsha giikke; ayissi xaafaaditaashsha goopekka, ta dabidaabbii hinttena guuthaa wodiyaa kayyoyeeddawaa be7ay.
9 Ha77i taana nashechchiyaawe taani hinttena kayyoyeedda diraassa gidenna; shin hintte kayyuu hinttena nagaraappe zaareeddawaa diraassa; ayissi gooppe, nuuni hinttena ayaaninne qohennaadan, Xoossay bare koyyeeddawaadan, hinttena kayyoyeedda.
10 Ayissi gooppe, Xoossay koyyiyaa kayyuu nagaraappe zaariide atotethaakko ahee; hewekka taani bayizzaaddi geenna wozanaa; shin alamiyaa kayyuu hayiquwaa ahee.
11 Xoossay he hintte kayyuwan ay ayifiyaa immeeddentto be7ite. Hinttena ay keenaa denthetheeddenttonne hintte geeshshatethaa tumayanaw hinttena ay keenaa zaaruwaa imisseeddentto, ay keenaa hanqqetheeddenttonne ay keenaa taw yashisseeddentto, ay keenaa seelisseeddentto, ayaa keenaa taana laamotisseeddenttonne naaqo oosuwaa oothawantta muranaw ay keenaa giigisseeddentto paacci be7ite; hintte hintte huuphiyan geeshsha gideeddawaa ubbabankka erisseeddita.
12 Hewaa diraw, taani he dabidaabbiyaa hinttenttoo xaafeeddawaa gidooppekka, naaqqeedda uraa woy naaqetteedda uraa diraassa gidenna; shin hintte nuussi woyisaa qoppinttonne Xoossaa sinthan hinttenttoo qonccissanaw taani xaafaaddi.
13 Nuuni minneeddawe hewaa diraassa; he nu minotaa bolla, Tiito nashetteeddawaassi nuuni ubbaappe dariya nashechchaa nashetteeddo. Ayissi gooppe, hintte ubbay A hirggaappe shemppisseeddita.
14 Taani hinttewaa sabbaade aw odina, hintte taana yeellayibeyikkita; shin nuuni hinttenttoo ubba wode tumuwaa haasayeeddo; hewaadankka, nuuni Tiito sinthan hinttewaa sabbeeddawe tuma gideedda.
15 Hewaa diraw, hintte ubbay aw yayyiide kokkoriidde, A wooti mokkeeditenttonne qassi aw ay keenaa azazetteedditentto I hassayiya wode, hinttena loythi siiqee.
16 Taani ubbabaani hinttena ammaniyaa diraw nashettay.

8

Xoossaa Asatuwaa Keekatethaa Imotaa

1 Nuwaadan Xoossaa asatoo, Xoossaa aadho keekatethay Maqidooniyaa ammaniyaawanttu giddon ootheeddawaa hinttena erissanaw koyyeetto.
2 Unttunttu aadhdheedda waayyiyan wolqqaama paaciyaa paacetteeddino; shin unttunttu hiyyeesa gidooppekka, barenttu immiyaawan daro keekinonne qassi wolqqaama nashechchaa nashettiino.
3 Ayissi gooppe, unttunttu barenttu wolqqaa keenaa qassi haray atto barenttu wolqqaappekka dariyaawaa dosiide immeeddawoo taani markka.
4 Unttunttu Xoossaa asatuwaa maaddiyaa lo77o oosuwaa nuunanna oothanaw nuuna daro woosseeddino.
5 Unttunttu nuuni qoppeeddawaappe aathiide ootheeddino; kasetiide unttunttu barenttu huuphiyaa Godaw immeeddawaappe guyyiyan, Xoossaa sheeniyaadan, nuussikka barenttu huuphiyaa immeeddino.
6 Hewaa diraw, nuuni ha lo77o oosuwaa doommeedda Tiito gujji oothanaadaninne hinttena maaddiide, he oosuwaa polissanaadan A woosseeddo.
7 Shin hintte ubbabaani, ammanuwan, haasayan, eratethan, wolqqaama lo77o amuwan, nuuna siiqiyaawankka duretteeddawaadan, ha lo77o oosuwankka hinttenttu keeka gidanawaa nuuni koyyeetto.

8 Taani hewaa azazanaw giikke; shin haratuwaa wolqqaama lo77o amuwaa bagganna hintte siiquu ay keenaa tumentto eranaw gay.
9 Ayissi gooppe, hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa eriita; Kiristtoosi dure gidi de7iide, hintte A hiyyeesatethan durettanaadan, hintte diraw hiyyeeseedda.
10 Taani ha yewuwaa hinttena zoriyaawe hawaa; zillaythi hintte doom-meeddawaa ha77i wurssiyaawe hinttenttoo lo77a; hintte ooso xalalaw gidennaan, oothana qofawukka kaseteeddawantta.
11 Hintte oothanaw loythi amotteeddawe oothiide poleeddawaanna giiga gidana mala, hinttenttoo danddayetteeddawaadankka oosuwaa polite.
12 Ayissi gooppe, itti uray immanaw loythi koyyooppe, I barew de7eedda keenaa immanaappe attin, aw baynnawaa aappe akkenna.
13 Ayissi gooppe, taani haranttu waayyiyaappe shemppina, hintte waayyettite giikke; hintte ubbaykka qaraa de7anaadanappe attin.
14 Unttunttu palahay hintte pacaa kunthana mala, hinttenttoo ha wodiyaan de7iya palahay unttunttu pacaa kunthana koshshee; laa77uukka hewan qaraan go77ettiino.
15 Xoossaa Maxaafan, “Darissiide shiishsheeddawoo palahibeenna; qassi guuthaa shiishsheeddawookka paccibeenna” geetettiide xaafetteedda.

Tiitanne A Laggethaa

16 Shin nuuni hinttenttoo qoppiyaawaa mala, wolqqaama qofaa Tiita qofisseedda Xoossaa galatay gakko.
17 Tiito hinttekko baanaw bare qofaa qachcheeddawe, bare huuphiyan hinttena maaddanaw daro amotteedda gishshaappe attin, nu zoriyaa xalalaa akkeeddawaana gidenna.
18 Mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa bare oosuwan ammanettiya ammaniyaawanttu sinthaa ubbaan daro bonchchetteedda ishaa nuuni aananna ittippe kiitteetto.
19 Hewaa bollan qassi, ha nuuni oothiyaa lo77o oosuwaa I nuunanna ittippe oothanawunne Godaa bonchchoo nuuni haratuwaa maaddanaassi loythi amottiyaawaa bessanaw ammaniyaa asatuu A dooriide suntheed-dino.
20 Nuuni oothiyaa ha keeka imotaa diraw, ooninne nuuna zigirenna mala naagetteetto.
21 Ayissi gooppe, nuuni Godaa sinthaan lo77obaa oothanawaa xalalaa gidenna; shin asaa sinthankka lo77obaa oothanaw qoppeetto.
22 Nuuni daro gede paacci be7eedda nu ishaa, ubba wode hinttena maaddanaw daro amottiyaawaa, ha asatuwaanna hinttekko kiitteetto; qassi ha77i I hinttena daro ammaniyaa diraw, hinttena maaddanaw kasewaappe aathiide loythi amottee.
23 Tiitowaa gidooppe, I hinttena maaddanaw taananna ittippe oothiyaa ta laggiyaa; yokko ishatuwaabaa gidooppe, unttunttu ammaniyaa asatuu kiitteeddawanttanne unttunttu de7uu Kiristtoosa bonchchissiyaawaa.
24 Simmi ammaniyaawanttu ubbatuu hintte siiquu tuma gidiyaawaa erana mala, qassi nuuni hinttewaa sabbiyaawe likke gidiyaawaa erana mala, hintte siiquwaa unttuntta bessite.

9

Pacay De7iyaawantta Maadussaa

8:15 Kes 16:18 **8:21** Lem 3:4

1 Yihudaan de7iya geeshsha asatuwaa maaddanaw yeddiyaabaw taani
hinttenttoo xaafanaw koshshenna.
2 Hintte maaddanaw loythi amottiyaawaa taani eriya diraw, Maqi-
dooniyan de7iya asaw hinttewaa sabbaaddi. Taani unttunttoo, “Akaayiyaan
de7iya ishatuu zillaythippe doommiide, maaddanaw giigetteeddino” yaa-
gaade odaaddi; qassi hintte wolqqaama amuukka unttunttuppe dariya
baggaa denthetheedda.
3 Shin taani unttunttoo geeddawaadankka nuuni ha yewuwaa hinttenan
ceeqettiyaawe mela gidenna mala, hintte giigetteeddawantta gidanaadan,
ha ishatuwaa hinttekko kiittay.
4 Maqidooniyaa asatuu taananna yiide, hintte giigettennan de7ishshin,
hinttena demmooppe, nu xalalaa gidennaadan, hintte nuuppe aadhuwaa
yeellatanita; shin nuuni hinttena loythi ammaniide ceeqetteeddawaassa.
5 Hewaa diraw, taani ha ishatuu taappe sinthati hinttekko biide, hintte
immana geedda imotaa kasetiide giigissana mala, unttuntta woossanaw
koshshiyaawaa akeekaaddi. Hewaappe guyyiyan, he imotay taani gakkiya
wode giigi uttanawaa; hewe qassi wolqqaan hintte immiyaawaa gidennaan,
dosiide immiyaawaa erissee.
6 Hawaa akeekite; guutha zerethaa zeriyaa uray guutha kathaa cakkana;
daro zerethaa zeriyaa uray qassi daro kathaa cakkana.
7 Xoossay nashechchan immiya uraa siiqiyaa diraw, qarettiidde woy
dosennan immiyaawaa gidennaan, immiya uray huuphiyan huuphiyan
bare wozanaan qoppeeddawaa immo.
8 Xoossay hinttenttoo gidiyaawe ubba wode de7anaadaaninne qassi hara-
tookka hintte immanaw gidiyaawe de7anaadan hinttena koshshiyaa ub-
babaa hinttenttoo immanaw danddayee.
9 Xoossaa Maxaafay,
“I hiyyeesaa asaw darissiide immee;
qassi A xillotethay medhinaw de7anawaa”
yaagee.
10 Xoossay, zeriyaawoo zerethaanne maanaw qumaa immiyaawe, hinttena
koshshiyaa zerethaa ubbaa hinttenttoo immana; qassi hintte xillotethaappe
daro ayfiyaa ayifissanaw he zerethaa dichchanawaa.
11 Daro asay hintte immiya imotaa nuuppe akkiide, Xoossaa gala-
tanaadan, hintte ubba wode darissiide immiyaawantta gidana mala, Xoos-
say hinttena ubba bagganna dureyana.
12 Ayissi gooppe, ha hintte oothiyaa oosuu Xoossaa naanaw
koshshiyaawaa kunthi immiyaawaa xalalaa gidenna; shin Xoossaw daro
galataa immiyaawan kumiide goggee.
13 Ha hintte oosuu hintte ammanuwaa erissiyaa diraw, daro asay Kirist-
toosa wonggalaa hintte ammaniide markkattiyaawoonne hintte maaduwaa
unttunttunnanne haraa ubbatuwaanna shaakkiide, darissi immiyaawoo
Xoossaa bonchchana.
14 Unttunttu hinttenttoo Xoossaa woossiidde, hinttenan de7iya Xoossaa
aadho keekatethay zaway bayinnawaa diraw, hinttena laamoteetto.
15 Zaway bayinna Xoossaa aadho keekatethaa diraw, Xoossaa galatay
gakko.

10

Phawuloosi Mootiyaawanttussi Zaareedda Zaaruwaa

9:9 Maz 112:9 **9:10** Isa 55:10

1 Taani Phawuloosi, hintte, “I nuunanna de7iya wode ashikke” giyaawe,
qassi, “Nuuppe haakki de7iya wode nu bolla xalee” giyaawe, lo77anne
ashikke gideedda Kiristtoosa bagganna hinttena woossay.
2 Nuuna ha sa7aa dooyaadan de7iino giide qoppiyaa itti itti asatuwaa
bolla taani xalanawaa eray; shin taani hinttekko biya wode hintte taana
xalissenna mala, hinttena woossay.
3 Ayissi gooppe, nuuni ha sa7an de7ooppekka, ha sa7aa asaadan olettokko.
4-5 Ayissi gooppe, nuuni olettiyaa tooray ha sa7aawaa gidenna. Shin
geessuwaa laalanaw wolqqaana de7iya Xoossaa tooraa. Nuuni asaa qofaa
dhayisseetto; qassi Xoossaa eratethaa bolla denddiide dhubbiyaa otoro
qofaa ubbaa laaleetto. He qofaa ubbay Kiristtoosaw azazettana mala omod-
deetto.
6 Hintte azazettiyaawaa poleeddawaappe guyyiyan, azazettennan
ixxiyaawaa ubbaa nuuni muranaw giigettana.
7 Hintte sinthan de7iyaawaa xeellite; ooninne barena Kiristtoosawaa
giide qoppooppe, hewaa gujji qoppo; Kiristtoosawaa I gideeddawaadan,
nuunikka qassi aawaa.
8 Ayissi gooppe, Goday nuussi immeedda nu aawotethaani taani loytha
otorettiyaawaa gidooppekka, hewan yeellatikke; he nuussi immeedda aa-
wotethay hinttena keexxanaassappe attin, kolanaassa gidenna.
9 Taani ta dabidaabbiyaan hinttena yashissanaw xaafo asa malaataade
beettanaw koyyikke.
10 Ayissi gooppe, itti itti asay, “Phawuloosa dabidaabbii deexonne
wolqqaama; shin xeelliyaa wode I daaburanchcha; A haasayaykka pa-
thenna” yaagee.
11 Hewaa mala asay nuuni haakuwan de7iidde xaafiyaa dabidaab-
biyaaninne yaani hinttenanna de7iidde oothiyaa oosuwan dummatethi
bayinnawaa akeekana koshshee.
12 Nuuni barena nashshiyaa itti itti asatuwaanna nuuna paydanaw woy
likkissanaw koyyokko; shin unttunttu barena ittuu ittuwaanna likkissiid-
dinne qassi barena ittuu ittuwaanna qarayiidde, ubbanna eeyeeddino.
13 Shin nuuni Xoossay nuussi esseedda zawaa giddon ceeqettiyaawaappe
attin, he zawaappe pinniide ceeqettokko; he zaway hinttekkokka gakkee.
14 Nuuni hinttekko gakkibeennawaa malatiide, zawaa pinnokko; ayissi
gooppe, nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odiidde, hinttekko
kase gakkeeddo.
15 Nuuni Xoossay esseedda zawaa pinniide, hara asay ootheedda oosuwan
ceeqettokko; shin hintte ammanuu dicci dicci biya wode, nuuni hintte
giddon oothiyaa oosuwaa zaway kasewaappe loythi aakki aakki baanawaa
giide qoppeetto.
16 Nuuni mishiraachchuwaa qaalaa hintte de7iyaasaappe hini baggan
odana; qassi hara zawaan ooseettidiggeedda oosuwaankka ceeqettokko.
17 Shin Xoossaa Maxaafay,
“Ceeqettiyaa uray ooninne
Godaa lo77otethaabaan ceeqetto”
yaage.
18 Ayissi gooppe, Goday nashshiyaa uraappe attin, barena nashshiyaa uray
galatettenna.

11

Phawuloosanne Barena Yesuusi Kiitteedda Giya Worddanchchatuwaa

10:17 Erm 9:24

1 Hintte ta eeyatethaa guuthaa danddayintto lo77a. Hayyanaa danddayite.
2 Xoossay qanaattiyaawaadan, taanikka hinttew qanaatay; ayissi gooppe,
taani hinttena itti attumawoo, Kiristtoosaw immana gaade, attumawaa
erenna geeshsha wodorattiidan giigissa wothaaddi.
3 Shin shooshshay bare makkalaan Hewaano baletheeddawaadan, Kirist-
toosaw hintte immeedda hintte suure qofay bayibeennawe wora band-
deeshsha gaade hirggay.
4 Ayissi gooppe, itti uray yiide, nuuni hinttenttoo odeedda Yesuusappe
hara Yesuusa hinttenttoo odooppe, woy hintte akkeedda Ayyaanaappenne
wonggalaappe dumma ayyaanaanne wonggalaa hintte akkooppe, hintte
eeno giide akkeeddita guussa.
5 Yesuusi kiitteedda ha waannatuwaappe taani ayankka laafiyaawaa taw
malatenna.
6 Taani haasayiyaa haasayan tamaarabeenna asaa gidooppekka, er-
atethan gidikke; shin nuuni hinttenttoo ha yewuwaa asaa ubbaa giddon
ubba bagganna qonccisseeddo.
7 Woy taani hinttena miishshaa oochchennan, Xoossaa mishi-
raachchuwaa qaalaa hinttenttoo coo odeeddawenne hinttena dhoqqu
oothanaw ta huuphiyaa toochcheeddawe taw nagaraa gidanddeeshsha?
8 Taani hinttenttoo oothanaw hara ammaniyaa asaappe miishshaa ak-
keeddawoo, hewantta bonqqaaddi.
9 Qassi taani hinttenanna de7ishshin, taana metina, hintteppe itti uraakka
wayissabeykke. Ayissi gooppe, Maqidooniyaappe yeedda ishatuu taana
koshsheedda ubbabaa taw immeeddino; taani hinttena waayissenna mala,
kase tooko gidabeenawaadankka sinthawukka tooko gidikke.
10 Kiristtoosa tumatethay taanan de7ishshin, ha ta ceequu Akaayiyaa
gadiyan haqaninne attenna.
11 Taani hawaa ayissi gaytaa? Hinttena siiqenna diraassee? Taani hint-
tena siiqiyaawaa Xoossay eree.
12 Shin he barenttu ceeqettiyaawaan nuuni oothiyaawaadan oothanaw
gaasottiyaawanttu gaasuwaa digganaw, ha77i taani oothiyaa oosuwaa gu-
jjaade oothana.
13 Ayissi gooppe, unttunttu Yesuusi kiittibeenna worddo asatuwaa;
hewanttu mala asatuu Kiristtoosi kiitteeddawantta malatanaw barenttu
malaa laamerethiyaa kiitettibeenna worddanchchatuwaanne labanchchaa
oosanchchatuwaa.
14 Hewe maalalissiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, Seexaanay bare hu-
uphew poo7uwaa kiitanchchaa malatanaw bare malaa laammee.
15 Hewaa diraw, Seexaanaa oosanchchatuu xillotethaa oosanchchatuwaa
malatanaw barenttu malaa laamooppe, hewe wolqqaamabaa gidenna; unt-
tunttu wurssethaan barenttu oosuwaa malaa akkana.

Phawuloosa Gakkeedda Metuwaa

16 Taani laa7ethuwaakka gay; taana ooninne eeya giide qoppoppo; shin
hintte taana, I eeya goopekka, taani guuthaa ceeqettanaadan, taana eeya
giite.
17 Taani hawaadan xalaade ceeqettaadde haasayiyawe, eeyatethaa
haasayaappe attin, taana Goday azazina gidenna.
18 Daro asay ha sa7aaban ceeqettiyaa diraw, taanikka ceeqettana.
19 Hintte aadhdheedda eranchcha gidiyaa diraw, eeya asaawaa
nashechchan danddayiita.

11:3 Dom 3:1-5

20 Ayissi gooppe, ooninne hinttena ayilleyooppe, woy hinttewaa mooppe, woy hinttewaa bonqqooppe, hintte bolla otorettooppe, woy hintte shayyiyaa baqqooppe, danddayiita.
21 Nuuni hewaa oothanaw daro daaburanchcha gideeddawaa taani yeellataadde oday.
Shin ooninne ittiban xaliide ceeqettooppe, taanikka ceeqettanaw xalay; taani eeya asaadan haasayay.
22 Unttunttu Ibraawee? Taanikka Ibraawe. Unttunttu Israa7eeliyaa asee? Taanikka Israa7eeliyaa asaa. Unttunttu Abraahaame zaree? Taanikka qassi Abraahaama zare.
23 Unttunttu Kiristtoosa qoomatee? Taanikka unttunttuppe aadhdhiyaa qoomaa; taani gooyiyaa asaadan haasayay; taani daro ootha daaburaaddi; daro wodiyaa qashettaaddinne lissuwan shocettaaddi; qassi daro wodiyaa hayiqqaadde attaaddi.
24 Ayihudatuu taana ichcheshu gede, hattamanne uddupunuwaa lissuwan shoceeddino.
25 Roome asay taana heezzu gede xam77aan shoceedda; itti gallassi shuchchan caddi caddiide aggeedda; markkabii heezzu gede me77ina, abbaa giddon itti qammaanne itti gallassaa aqaade peeshaaddi.
26 Taani daro ogiyaa hamettaaddi; taana kuntho haathayinne bonqqanchchatuu bonqqi digiide ashsheedda; qassi ta biittaa asaynne Ayihuda gidenna asay bonqqi digiide ashsheeddino. Qassikka katamay, bazzuu, abbay, taana yashisseedda; wordduwaa dabbatuukka taana bonqqi digiide ashsheeddino.
27 Taani daaburaaddinne metootaaddi. Daro gede gemi77ishuwaa dhayaaddi; koshattaaddi; saamettaaddi. Daro gede xoomaaddi; qassi meegettaaddinne kallottaaddi.
28 Harabaa ubbaappekka ubba gallassi taw tookuwaa gideeddabay, woosa golliyaa ubbaw hirggiyaawaa.
29 Daaburiyaawe oonee? Taani daaburikkitaayee? Nagaraan geliyaawe oonee? Taani un77ettaade aw qarettikkitayee?
30 Taani ceeqettanaw koshshiyaawaa gidooppe, taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaawan ceeqettana.
31 Medhinaw anjjetteedda Xoossay, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuu, taani worddotennawaa eree.
32 Damasqqo katamaan Aretaasa giya kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawe, taana oythanaw Damasqqo Katamaa naagissee.
33 Shin Katamaa gimbbiyaa dirssaa maskkootiyaanna taana taayyiyan duge wothina, aappe kessa akkaaddi.

12

Phawuloosa Saxaa

1 Ceeqettiyaawe taw ayinne go77ennawaa gidooppekka, taani ceeqettanaw bessee. Shin taani saxaabaanne Godaappe qoncceeddawaa haasayana.
2 Tammanne oyddu laythaappe kase, heezzentho saluwaa pude beedda itti bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaawaa, taani eray; he bitani bare asatethaan beedde woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoossay eree.
3 He bitaniyaa, heezzentho saluwaa pude beeddawaa, eray; I bare asatethaan beeddenttonne woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoossay eree.

11:24 Zar 25:3

4 Hewan he bitani asay haasayanaw danddayennawaa, asaa inxxarssayikka haasayanaw danddayennawaa siseedda.
5 Taani he bitaniyaaban ceeqettana; shin taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaa diraw, ta huuphiyaan ceeqettikke.
6 Taani ceeqettanaw koyyiyaawaa gidooppekka eeya gidikke; ayissi gooppe, taani tumuwaa haasayay. Shin asay tawaa taanan be7iyaawaappenne taappe sisiyaawaappe aathiide qoppenna mala naagettay.
7 Qassi Xoossay taw daro qoncceedda wolqqaama yewuwaappe denddeeddawaan otorettennaadan digganaw taana caddi oyqqiyaa, Seexaanaa kiitanchchay, taana metoothanawunne taani otorettenna mala, taana naaganaw taw imetteedda.
8 Hewaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzu gede woossaaddi.
9 Goday taana, "Ta aadho keekatethay new gidanawa; ayissi gooppe, ta wolqqay ne daaburan polettee" yaageedda; hewaa diraw, Kiristtoosa wolqqay taanan de7ana mala, ta daaburan ceeqettanaw taani daro nashettay.
10 Taani Kiristtoosa diraw daaburiyaawaan, asaan borettiyaawan, waayyettiyaawan, yederssettiyaawaan, metootiyaawan nashettay; ayissi gooppe, taani daaburiyaa wode, he wode minnay.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaassi Un77ettiide Qoppeedda

11 Taani ceeqetteeddawaan eeyaaddi; shin hewaa hintte taana wolqqan oosisseeddita; ayissi gooppe, hintte taana galatanaw bessee; taani ayaaninne erettenaan dhayooppekka, Yesuusi kiitteedda dhoqqa geetetteedda ubbatuwaappe laafikke.
12 Taana Yesuusi kiitteeddawe tuma gidiyaawaa erissiyaa mallay, oorathabaynne wolqqaama oosuu hintte giddon daro genccan oosetteedda.
13 Taani ta huuphiyan hinttena waayyissabeennawaappe attin, hara ammaniyaa asatuwaappe hintte ayaani laafiitee? Hayyanaa taani hinttena naaqqeeddawaa taw atto giite.
14 Taani hinttekko baanaw giigoodeppe, hawe taw heezzentho wode; taani hinttena waayissikke. Taani hinttena koyyiyaawaappe attin, hintte miishshaa koyyikke; ayissi gooppe, aawuunne aatta barenttu naanaw miishshaa minjjiyaawaappe attin, naanay barenttu aawoonne aattiw minjjikkino.
15 Taani hintte shemppoo taw de7iyaawaa taananna gathaade nashechchaan immana; yaatina, taani hinttena loytha siiqiyaa diraw, hintte taana laafaa siiqiitee?
16 Gidooppekka, taani hinttena wayissabeykke; shin hintte taana, "Neeni nuuna cimmaade makkalaan oyqqaadda" yaaganita.
17 Taani haray atto, hinttekko kiitteedda itti asaa baggannakka hintteppe go77ettaadditaa?
18 Tiito hinttekko baana mala, taani woossaaddi; qassi ammaniyaa ishaakka aananna yeddaaddi. Tiito hintteppe go77etteeddee? Nuuni nu oosuwaa itti qofaan oothibeykkoo? Qassi nu hanuukka ittuwaa gidenneeyee?
19 Nuuni ubba wodekka hintte sinthaan nu huuphew mootettiyaawaa hinttenttoo malatii? Nuuni Kiristtoosan de7iyaawanttudan, Xoossaa sinthan ha77i gakkanaassikka haasayeetto. Nu siiqatoo, nuuni oothiyaa ubbabaykka hinttena maaddanaassa.

20 Ayissi gooppe, taani hinttekko biya wode, ooni eri taani koyiyaawaa
mala hintte gidennaan agganenttonne; qassi taanikka hintte koyiyaawaa
mala gidennaan agganenttonne. Qassi ooni eri hewan palumii, qanaatii,
hanqquu, yoray, zigirssay, sarotethaa digussay, otoruu, metuu de7ennaan
waayyii aggana; taana yashshee.
21 Taani hinttekko laa7ethuwaa biya wode, ta Xoossay hintte sinthan
taana kawushshanenttonne yayyay; taani nagaraa kase oothiide, bar-
enttu ootheedda tunatethaappe, woshummiyaawaappenne amuwaappe
simmibeenna daro asatoo yeekkennaan aggikke gaade yayyay.

13

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

1 Hawe taw hinttekko yuussay heezzentho wode. Ay mootuukka laa77u
woy heezzu markkay markkattina pirddettanaw koshshee.
2 Taani laa7enthuwaa hinttenanna gaketteedda wode, hinttena naagettite
gaaddi; ha77ikka haakuwan de7ooppekka, hinttena naagettite gay. Taani
qassikka hinttekko biya wode, nagaraa kase ootheeddawanttakka qassi
haratuwaa ubbatuwaakka murennan aggikke.
3 Ayissi gooppe, Kiristtoosi ta bagganna haasayiyaawaa erissiyaawaa
hintte koyyiita. I hinttenanna haasayiyaa wode A wolqqaappe attin beet-
tiyaawe A daaburaa gidenna.
4 Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide,
daaburan kaqetteedda; shin Xoossaa wolqqan paxa de7ee. Ayissi gooppe,
I daaburanchcha gideeddawaadan, nuunikka daaburanchcha; shin hintte-
nanna haasayiyaawan nuuni Xoossaa wolqqaan aananna de7ana.
5 Ammanuwan hintte minni de7intto ane hinttena paaccite; hinttena bid-
dite. Kiristtoosi hinttenan de7iyaawaa hintte erikkitee? Hewe dhayooppe
paaciyaan kunddeeddita guussa.
6 Nuuni paaciyaan kunddibeennawaa hintte eriyaawaa ammanay.
7 Hintte iitabaa mulekka oothenna mala, nuuni Xoossaa woosseetto. Nu-
uni paaciyaa danddayiyaawantta gidiide beettanaassa gidenna; shin nuuni
paaciyaa danddayennawantta malatiide beettooppekka, lo77obaa hintte
oothanaassa.
8 Ayissi gooppe, nuuni tumuwaa xalalaw oothanaappe attin, tumuwaappe
haraa ayinne oothanaw danddayokko;
9 nuuni daaburanchcha shin hintte wolqqaama gidoode nashetteetto.
Hintte polo gidana mala nuuni Xoossaa woosseetto.
10 Taani hintteppe haakuwan de7aadde xaafeeddawe hewaa diraassa;
taani hinttekko biya wode, Goday taw immeedda maataani zemppaade,
hinttena metoothanaw taana waayyii koshshana. He maatay taani hinttena
keexxanaw taw imetteeddawaappe attin, hinttena kolanaw imettibeenna.
11 Wurssethaan taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, saro de7ite; bali
baynnaan de7ite; ta zoriyaa sisite; itti wozana gidiide de7ite; sarotethaan
de7ite. Siiquwaanne sarotethaa Xoossay, hinttenanna ittippe de7ana.
12 Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite.
13 Xoossaa asaa ubbatuu hinttena saro saro giino.
14 Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, Xoossaa siiquu, Geeshsha
Ayyaanaa ittippetethay hinttenanna ubbaanna gido. Amen77i.

13:1 Zar 17:6; 19:15

Phawuloosi
Galaatiyaa Asaw
Xaafeedda Kiitaa
Geluwaa

Yesuusi Ashshiyaawaa gidiyaawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalay, dumma dumma sa7aan odettishshiinanne Ayihuda gidenna asaykka ammaniide akki akki biishshin, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiyaa polanaw koshshiiyee koshshennee?” giyaa walassay ittippe denddeedda. He wode Phawuloosi, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiyaa polanaw koshshenna; Yesuusan ooratha de7uwaa demmanaw aani ammano asay, Xoossaa sinthan xillanaw danddayiyaawe ammano xalalaana” yaagiide tamaarissuwaa doommeedda. Shin Qeeri Iisiyaa giddon, “Asay Xoossaa sinthan xillanaw Yesuusan ammaniyaawaa xalalaa gidennaan, Muse higgiyaakka polanawunne qaxxarettanaw koshshee” yaagiide Phawuloosa timirttiyaa phalqqiyaa asatuu de7iino.

Phawuloosi hawaa Galatiyaa kiitaa xaafeeddawe ha bala timirttiyaan cimetteedda asaa suure ammanuwaassinne Ammanuwaa de7uwaassi zaariide kaalethanaassa. Phawuloosi koyro doommiidde, I barena, “Taani Yesuusi Kiitteeddawaa” yaagi erissiidde doommee. Yesuusi Kiitteeddawaa oothiide A xeeseeddawe Xoossaappe attin, asaa gidennawaanne qassi I kiitetteeddawe Ayihuda gidenna asatuwaassa gidiyaawaa qonccissiide odee. Hewaannakka oyqettiide, asay xillanaw danddayiyaawe ammanuwaa xalalaana gidiyaawaa odee. Wurssetha shemppatuwaan Ammanuwaa eeshshay Yesuusa ammaniyaa ammanuwaappe kesiyaa siiquwaappe pulttiyaawaa gidiyaawaa odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-10)
Phawuloosi Xoossaappe kiitetteedda maataa (1:11-2:21)
Xoossaa aadho keekatethaa mishiraachchuwaa qaalaa (3:1-4:31)
Kiristtinnaa la77atethaanne ammanuwaa (5:1-6:10)
Wurssethaa qutiyaa (6:11-18)

1 Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosinne qassi hayquwaappe A dentheedda Xoossay Aawuu kiitteeddawaappe attin, asaappe woy asaa bagganna kiitetteeddawaa gidikke.
2 Ha taaninne taananna de7iyaa ammaniyaa ishatuu ubbay, Galaatiyaa gadiyan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw sarotaa kiitteetto.
3 Xoossay nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttenttoo aadho keekatethaanne sarotethaa immo.
4 Nu Xoossaa, nu Aawuwaa sheniyaan Kiristtoosi ha iita oosuu oosettiyaa wodiyaappe nuuna ashshana mala, nu nagaraa diraw, bare huuphiyaa immeedda.
5 Xoossaw medhippe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Mishiraachchuwaa Qaalaa Tumuu Ittuwaa Xalalaa

6 Kiristtoosa aadho keekatethaan hinttentta xeeseedda Xoossaa aggiide, hara wonggalaakko, hintte elleelliide, wooti simmeedditentto taw oorathabaa gideedda.
7 Hinttentta bul77akkiyaawanttunne Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa geellayanaw koyyiyaa amareedda asatuu de7iinoppe attin, tumuppe hara mishiraachchuwaa qaalay baawa.

8 Shin haray atto nuuna gidina, woy saluwaappe kiitanchchaa gidina, nuuni hinttenttoo kase odeedda mishiraachchuwaa qaalaappe dummatiyaawaa hinttenttoo odiyaawaa gidooppe, I medhinaw sheqetteeddawaa gido.
9 Kase nuuni geeddawaadan, ha77ikka laa7enthuwaa taani oday; hintte akkeedda mishiraachchuwaa qaalaappe dummatiyaawaa ooninne hinttenttoo odooppe, he uray medhinaw sheqetteeddawaa gido.
10 Hawe taana asaappe sabaa koyyiyaawaa malatissii? Malatissenna! Taani Xoossay lo77a giyaawaa koyyay. Woy taani asaa nashechchanaw koyyaytaa? Taani ha77ikka asaa nashechchanaw koyyiyaawaa gidooppe, Kiristtoosa aylle gidikke.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gideedda Hanuwaa

11 Ta ishatoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa qaalay asaappe gidennawaa hinttenttoo oday.
12 Ayissi gooppe, taw Yesuusi Kiristtoosi qonccisseeddappe attin, taani mishiraachchuwaa qaalaa asaappe akkabeykke; asay taana tamaarissibeenna.
13 Kase taani Ayihuda ammanuwan de7iyaa wode, waanaade de7aadditantto, hintte siseeddita; taani Kiristtoosa ammaniyaawantta qaretay baynnaan yederssaaddinne dhayissanaw baaxetaaddi.
14 Ta wode de7eedda asatuwaappe coratuwaa Ayihuda ammanuwaa higgiyaa naaguwaan aadhdhay; nu aawotuwa wogaa ooppenne aadhdhaade siiqaaddi.
15-16 Shin Xoossay bare aadho keekatethaan, taani biro ta dayi uluwaan de7ishshin, barew oothanaw taana xeeseedda; aabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa Ayihuda gidenna asaw taani odana mala, Xoossay bare Na7aa taw qonccissanaw koyyeedda wode, zorettanaw ookkonne babeykki.
17 Woy taappe kase Yesuusi kiitteeddawanttunna gakettanaw Yeerusalaame babeykki; shin taani ellekka Arabiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. Hewaappe Damasqqo giyaa katamaa simmaaddi.
18 Heezzu laythaappe guyyiyan, Phexiroosanna * gakettanaw Yeerusalaame baade, aananna tammanne ichcheshu gallassaa uttaaddi.
19 Shin Yesuusi kiitteeddawanttuppe Godaa ishaa Yayiqoobappe attin, haratuwaanna gakettabeykki.
20 Taani hinttenttoo xaafiyaawaan worii baawa; taani hinttenttoo worduwaa odennawaa Xoossay markka!
21 Hewaappe guyyiyan, Sooriyaa geetettiyaa gadiyaanne Kilqqiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi.
22 Yihudaan de7iyaa Kiristtoosan ammaniyaawanttu taananna ereta gidikkino.
23 Shin hara asay, “Nuuna yederssi yuuyyiyaa bitani hawaappe kase I dhayissanaw koyyiyaa ammanuwaabaa ha77i odee” giyaawaa unttunttu
24 sisiide tabaan Xoossaa galateeddino.

2

Phawuloosi Kiiteettowaa Gidiyaawe Haratuwaa Mataan Eretteedda

1 Hewaappe simmaade taani tammanne oyddu laythaappe guyyiyan, Barinabaasanna laa7enthuwaa Yeerusalaame baadde, Tiitakka taananna akkaade baaddi.

* **1:18** *Phexiroosa:* Griike maxaafay Keefaa yaagee. Bilethaykka Aramaayike qaalaan “Zaallaa” giyaawaa.

2 Xoossay taw saxaan qonccisseedda diraw baade taani ha77i
oothiyaa oosuu woy kase ootheeddawe mela attenna mala, Kiristtoosan
ammaniyaawantta kaalethiyaawantta dumma shiishshaade, Ayihuda
gidenna asaw taani odiyaa mishiraachchuwaa qaalay ay malentto
unttunttoo odaaddi.
3 Shin haray atto taananna de7iyaa Tiita I Giriike gadiyaa asa gidishshin,
qaxxaretto giide godetibeykkino.
4 Gidooppenneekka, wordduwaan nuussi ishatuwaa malati yiide, nuu-
nanna walaketteedda cora asatuu A qaxxaranaw koyyeeddino. He asatuu
Kiristtoosa Yesuusan nuussi de7iyaa nuuni koyyeeddawaadan hanana
danddayiyaa la77atethaa wochchiide dhiishanaw, wuu7ettiide nu giddo
geliide nuuna aylle oothanaw koyyeeddino.
5 Shin mishiraachchuwaa qaalaa tumatethay hinttenttunna minni de7ana
mala, nuuni haray atto guutha wodiyaakka unttunttoo moodettibeykko.
6 Shin kaappatuwaa malatiyaawanttu taw aynne ooratha qofaa im-
mibeykkino; hawaa ayissi gaytaa gooppe, hawaappe kase unttunttu oona
gidinakka taana metiyaabaa gidenna; Xoossay asaa som77iyaa xeelliide
pirddenna.
7 Shin guyyeppe Xoossay Phexiroosaw, Ayihudatoo mishiraachchuwaa
qaalaa odiyaa hadaraa immeeddawaadan, tawukka Ayihuda gidenna
asaw mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa hadaraa immeeddawaa unttunttu
be7eeddino.
8 Ayissi gooppe, Phexiroosi Ayihudatoo Yesuusi kiitteeddawaa gideed-
dawaadan, taanikka Xoossaa wolqqaan Ayihuda gidenna asaw Yesuusi
kiitteeddawaa gidaaddi.
9 Qassi kaalethiyaawantta malatiide beettiyaawanttu, Yayiqoobi,
Phexiroossinne Yohaannisi, taw imetteedda aadho keekatethaa eriide,
taananne Barnaabaasa nu kushiyaa oyqqiide saroteeddino. Taaninne
Barnaabaasi Ayihuda gidenna asaa giddon oothanaadan, qassi unttunttu
Ayihudatuwaa giddon oothanaadan qachchiide denddeeddo.
10 Unttunttu nuuna kaseppekka taani oothanaw qoppaadde de7iyaa hiyy-
eesatuwaa maaddanawaa xalalaa qofisseeddino.

Phawuloosi Anxxookiyan Phexiroosa Timirttiyaa Phalqqeedda

11 Shin Phexiroosi Anxxookiyaa giyaa katamaa yeedda wode, I bay-
izzeedda diraw, qoncciyaan taani A, “Neeni bayizzanchchaa” yaagaaddi.
12 Ayissi gooppe, Yayiqooba matappe kiitetteedda amareedda asay
yaanaappe kase Ayihuda gidenna asatuwaanna qumaa mee; shin unttunttu
yeeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidennawanttu ammaniyaawantta gi-
danaw qaxxarettanaw koshshee giyaawanttoo yayyeedda diraw, miyaawaa
essiide, Ayihuda gidennawanttuppe shaaketteedda.
13 Qassi yokko ammaneedda Ayihudatuu Phexiroosanna yashshaa doom-
meeddino; haray atto Barnnaabaasikka unttunttunna yashshanchcha
gideedda.
14 Shin unttunttu mishiraachchuwaa qaalaa tumatethaadan, suure
hamettennawaa be7aade, Phexiroosa he ubba asaa sinthan, “Neeni Xoossaa
asaa Ayihuda gidaadde, unttunttuudan gidennaan Xoossaa asa gidenna
Ayihuda gidennawanttudan de7aa; shin yaatina, wootaade Ayihuda
gidennawantta, ‘Ayihudatuwaadan de7ite’ gaade gidday?” yaagaaddi.

Ayihudatuukka Ayihuda Gidennawanttukka Attiyaawe Ammanuwaana

15 Nuuni yeletaan Ayihuda; “Nagaranchcha gideedda Ayihuda gidenna
asatuwaa” gidokko.

2:6 Zar 10:17

16 Hewaa gidooppekka, asay Yesuusi Kiristtoosa ammaniide Xoossaa
sinthan xillanaappe attin, Muse higgiyaa naaguwaan xillennawaa ereeddo;
ashuwaa mayyeedda asay ubbay Muse higgiyaa naaguwaan xillenna diraw,
nuuni nu huuphewukka Muse higgiyaa naaguwaan gidennaan, Kiristtoosan
ammaniide xillana mala, Kiristtoosi Yesuusan ammaneeddo.
17 Shin nuussi Kiristtoosan de7iyaa ittippetethaan xillanaw
koyyiyaawantta gidiide, nu huuphew nagaranchcha gidiide beettooppe,
yaatina Kiristtoosi nagaraa tamaarissiyaawe? Hewe mulekka worddo!
18 Ayissi gooppe, itti kaallakka agga diggeeddawaa taani laa7ethuwaa
oothiyaawaa gidooppe, taani ta huuphew higgiyaa menthiyaawaa
gidiyaawaa erissay.
19 Taani Xoossaw paxa de7ana mala, higgiyaa bagganna higgew
hayqqaaddi.
20 Taani Kiristtoosanna A masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettaade
kaqettaaddi; simmi, ha77i paxa de7iyaawe taana gidikke. Shin Kiristtoosi
ta giddon de7ee; taani ha77i de7iyaa de7uu, taana siiqiide, ta diraw, bare
huuphiyaa immeedda Xoossaa Na7an de7iyaa ammanuwaana.
21 Taani Xoossaa aadho keekatethaa ixxikke; asay higgiyaa bagganna
xillotethaa demmiyaawaa gidooppe, Kiristtoosi coo mela hayqqeedda guus-
saa.

3

Xillotethay Ammano Xalalaan Beettee

1 Akeekay baynna Galaatiyaa asatoo, taani hinttena Kiristtoosi
masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawaa
qonccissaade tamaarissaaddi. Yaatina, tumoo hintte eeno geenna mala,
hinttentta biteeddawe oonee?
2 Ane taw ha itti yewuwaa xalalaa odite: Xoossaa Ayyaanaa, higgii
giyaawaa naagiide akkeeddite woy ammanuwan sisiide akkeedditee?
3 Hinttenttu hewaa keena eeyee? Xoossaa Ayyaanan de7uwaa doommi-
ide, ha77i hintte wolqqaan poliitee?
4 Hinttenttu daaburaa ubbaw aynne maaduu baawee? Tuma maaduu
de7ee.
5 Yaatina, Xoossay hinttenttoo Geeshsha Ayyaanaa immiyaawenne hintte
giddon malaataa oothiyaawe, Muse higgiyaa hintte ootheedda diraassee?
Woy mishiraachchuwaa qaalaa sisiide, hintte ammaneedda diraassee?
6 Hawaadankka, Abraahaamo Xoossaa ammaneedda diraw, Xoossay A
xilluwaadan xeelleedda.
7 Hewaa diraw, ammaniyaawanttu Abraahaame zare * gidiyaawaa erite.
8 Xoossay Ayihuda gidenna asaa ammanuwan xillissanawaa Xoossaa
Maxaafay kaset be7iide, “Ha alamiyaan de7iyaa asay ubbay neenan an-
jjettana” yaagiide, mishiraachchuwaa qaalaa Abraahaamossi kasetiide
odeedda.
9 Hewaa diraw, Abraahaamo ammaniide anjjetteeddawaadan, am-
maniyaawanttu aawaadakka anjjettana.
10 Higgiyaa oosuwan ammanettiide de7iyaawanttu ubbay sheqaa giddon
de7iino; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Higgiyaa maxaafan xaafet-
teedda ubbabaani de7ennawenne polennawe ooninne sheqetteeddawaa”
yaagee.

2:16 Maz 143:2; Rom 3:20,22 * **3:7** *ammaniyaawanttu Abraahaame zare:* Xoossay Abraahaama dooreedda; he diraw ooninneekka Abraahaame na7aa geetetteeddawe, Xoossaa na7aa gidiyaawe ammanetteedda. 3:29 xeellite. **3:7** Rom 4:16 **3:8** Dom 12:3

11 Xoossaa Maxaafay, “Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide
de7uwan de7ana” † giyaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan higgiyaa
naagiyaawaan xillennawe eretteeddawaa.
12 Higgii ammanuwan baasetti eqqi beenna; shin Xoossaa Maxaafay,
“Higgii giyaawaa poliyaawe aani de7uwan de7ana” yaagee.
13 Xoossaa Maxaafan, “Mithaa bolla kaqetti hayqqiyaa ooninne sheqet-
teeddawaa” geetetti xaafetteedda diraw, Kiristtoosi nu diraw sheqetteed-
dawaa gidiide, nuuna higgiyaa sheqaappe wozi akkeedda.
14 Kiristtoosi hewaa ayissi ootheeddee gooppe, Xoossay immana gooppe,
Geeshsha Ayyaanaa nuuni ammanuwan akkanaadaninne Abraahaame an-
jjuu bare bagganna Ayihuda gidenna asaa gakkana mala giide ootheedda.

Higgii Hidootaa Qaalaa Kolenna

15 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani asay giyaawaadan hinttenttoo
gay; haray atto laa77u asatuu itti yewuwaa haasayiide, caaquwaa wotheed-
dawaappe hini baggan, ooninne he caaquwaa billanaw woy harabaa he
caaquwaa bolla gujjanaw danddayenna.
16 Abraahaamonne A zarii Xoossay sinthappe immana giide haasayeed-
dawaa siseeddino. Xoossaa Maxaafay cora asaw haasayiyaawaadan, “Ne
zerethatuwassi” geenna; waagii gooppe, “Ne zarew” yaagee. Hewenne, itti
asa xalalaa gee; ikka Kiristtoosa.
17 Taani giyaawe hawaa; Xoossay Abraahaamossi caaqqiidde, ha
caaquwaa taani naagana yaageedda. Oyddu xeetanne hattamu
laythaappe guyyiyan yeedda Muse higgii Xoossay wotheedda ha caaquwaa
dhayissanawunne sinthappe immana giide haasayeeddawaa digganaw
danddayenna.
18 Ayissi gooppe, Xoossay immiyaa laatay higgiyan beettiyaawaa gi-
dooppe, yaatina Xoossay sinthappe immana giide, qaalaa geleeddawaana
gidenna giyaawaa; shin Xoossay immana giide qaalaa geleeddawaan laataa
Abraahaamossi immeedda.
19 Yaatina, higgii ayissi de7ii? Higgii bayizzo oosuwaa gidiyaabay ayentto
bessanaw Xoossay immana giide haasayeedda Abraahaame zarii yaana
gakkanaw gujetteedda; kiitanchchaa bagganna Muse gaannatiyaawaan
imetteedda.
20 Gaannay itti uraa xalalaassa gidenna; shin Xoossay ittuwaa.

Higgiyaa Qofaa

21 Yaatina, Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa, itti higgii,
“Hanenna” yaagii? A77a! Hewaa geenna. Ayissi gooppe, higgii asaw
de7uwaa immanaw danddayiyaabaa gidooppe, xillotethaykka tumu hig-
giyaa azazettiyaawaappe beettee giyaawaa.
22 Shin Yesuusi Kiristtoosa ammanina, Xoossay sinthappe immana giide
qaalaa geleedda la77atethay, ammaniyaawanttoo imettana mala, asay ub-
bay nagaraassi moodettiide de7iyaawaa, Xoossaa Maxaafay odee.
23 Shin kase ha ammanuu yaanaassi, sinthappe qonccana ammanoo higgii
nuuna qashetteedda asaadan gorddi wotheedda.
24 Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xillana mala, Kiristtoosi yaana
gakkanaw higgii nuuna naagiyaawaa gideedda.
25 Shin ha77i simmi ammanuu yeedda diraw, higgii hawaappe sinthaw
nuuna naagiyaawaa gidenna.

† **3:11** *“Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide de7uwan de7ana”:* Xoossay akkeedda asay ammanuwaappe denddeeddawaan de7uwan de7ee. **3:12** Wog 18:5 **3:13** Zar 21:23 **3:16** Dom 12:7 **3:17** Kes 12:40

26 Hinttenttu ubbay ammanuwaa bagganna Kiristtoosa Yesuusan ittuwaa
gideedda Xoossaa naanaa.
27 Ayissi gooppe, hintte Kiristtoosanna ittuwaa gidana mala xammaqet-
teedda ubbatuu Kiristtoosa mayyeeddita.
28 Hewaa diraw, Ayihuda asaa giddoninne Giriike asaa giddon dum-
matethay baawa; aylliyaa woy womaannuwaa giddon dummatethay
baawa; attumawaa woy macca asaa giddon dummatethay baawa. Ayissi
gooppe, hinttenttu ubbaykka Kiristtoosa Yesuusan itti asa.
29 Hinttenttu Kiristtoosawaa gidooppe, simmi hinttenttu Abraahaame
zare; ‡ qassi Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaa laat-
tiyaawantta.

4

Nuuni Xoossaa Naanaa Gidiyaawaa

1 Shin akeekite; bare aabbuwaa laattiyaa na7ay na7atethaan de7iidde,
de7iyaawaa ubbaw godaa gidooppekka, ayllatuwaappe aw dummatiyaasay
baawa.
2 Shin bare aabbu geedda wodii wurana gakkanaw, A hadaraa akkeed-
dawanttu kushiyaaninne A miishshaa naagiyaawanttu kushiyan de7ee.
3 Hawaadan nuunikka qassi na7atethaan de7iyaa wode, ha alamiyaa
mooddiyaa ayyaanatuwassi aylleteeddo.
4 Shin yaanaw bessiyaa wodii gakkeedda wode, Xoossay maccawunnippe
yelettowaa, Muse higgew moodettiyaa asaa garssan yeletteeddawaa, bare
Na7aa kiitteedda.
5 Ayissi kiitteeddee gooppe, higgiyan moodettiide de7iyaawantta
wozanawunne nuuna bare naanaa oothanaw kiitteedda.
6 Xoossay hintte A naanaa gidiyaa diraw, “Abbabboo, ta Aabboo” giide
waassiyaa bare Na7aa Ayyaanaa, nu wozanaa giddo kiitteedda.
7 Hewaa diraw, hawaappe sinthaw neeni Xoossaa na7aa gidiyaawaappe
attin, aylle gidakka; qassi neeni A na7aa gidooppe, Kiristtoosa bagganna
Xoossay qaalaa geleeddabaa laattiyaawaa.

Phawuloosi Galaatiyaa Asaabaa Hirggeedda

8 Shin hintte hawaappe kase Xoossaa erennaan de7iidde, tuma gidenna
xoossatuwaassi aylle gidiide eeno geeddita.
9 Shin ha77i Xoossaa eriide, ubbaakka Xoossaan erettiide, laafanne qassi
kadhetteedda ha ayyaanatuwaakko waaniide simmiitee? Shiretti simmi,
aylle gidiide, laa7ethuwaa unttunttoo eeno gaanaw koyyiitee?
10 Dummateedda gallassattuwaa, agenatuwaa, wodetuwaanne
laythatuwaa hintte loythi naaguwaan aylleteeddita.
11 Taana hinttebay yashshee; taani hinttenttoo coo gaade mela daaburaad-
ditaashsha?
12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttuudan haneedda diraw,
“Hinttenttukka taanaadan hanite” gaade, hinttentta woossay; hintte taana
aynne naaqqibeykkita.
13 Taani koyro hinttenttoo mishiraachchuwaa qaalaa odeeddawe taana
harggissishshiina gidiyaawaa hintte eriita.

‡ **3:29** *Abraahaame zare:* Ha77i nuuni Abraahaame golle asa. Hewaassa Phawuloosi Galaatiyaa asaw odiidde, itti asay Yesuusa ammaneedda ammanuwan Abraahaamew tumu na7aa yaagettiide xeegettee. Hewaa guussay Xoossaa na7aa guussaa. 3:7 xeellite.

14 Taw paxatethay dhayiide, hinttenttoo paace gidinakka, taana kadhibeykkita; shenetikkabeykkita. Hewaa diraa ubba taana Xoossaa kiitanchchaa mokkiyaawaadan, woy Kiristtoosa Yesuusa mokkiyaawaadan mokkeeddita.
15 Yaatina, hekko hintte nashettiyaawe beettenna! Taana gidooppe, hinttenttoo danddayettiyaabaa gidina, taw hintte hinttenttu ayfiyaa wooci imminttonne ixxennawaa markkattay.
16 Yaatina taani hinttenttoo tumuwaa odiyaa diraw, hintte morkke gidaytaa?
17 Hara asatuu hinttenttoo qarettiyaawaa malatiino; shin unttunttu qofay lo77enna; ayissi gooppe, hintte unttunttoo qarettana mala, taappe hinttentta shaakkanaw koyyiino.
18 Shin taani hintte matan de7iyaa wode xalalaan gidennaan, ubba wodekka lo77obaan hintte koyettiyaawantta gidooppe lo77a.
19 Ta siiqo naatoo, Kiristtoosa medhetay hinttenttun beettana gakkanaw, maccawunno oythay sakkiyaa keenaa, taani hintte diraw sakettay.
20 Shin taani hinttenttoo hirggiyaa diraw, ha77i hintte mata baade hinttenttunna doonan haasayantto, darii dosay.

Aggaarinne Saari Leemisuwaa

21 Muse higgiyan moodettiide de7anaw koyyiyaawanttoo, higgii giyaawaa siskkitee? Ane taw odite.
22 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Abraahaamossi danggaaxirattippenne godattippe yeletteedda laa77u naanay de7iino” yaagee.
23 Shin danggaaxiratti na7ay asay na7aa yeliyaa maaraadankka yeletteedda; qassi godatti na7ay, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaan yeletteedda.
24 Ha laa77u maccawanttu laa77u caaquwassi gidiyaa leemiso. Unttunttuppe ittinna, Musessi higgii imetteedda Siinaa Deriyaappe caaquu yeeddawunna, bare naanaa aylletethaw yelaaddu; izakka Aggaaro.
25 Ha Aggaara Arabiyaa geetettiyaa gadiyan de7iyaa Siinaa Deriyaan leemisettaw; qassikka ha77i de7iyaa Yeerusalaamen leemisettaw; ayissi gooppe, Yeerusalaame katamay bare giddon de7iyaa asaa ubbaanna Muse higgiyaa aylletethaan de7ee.
26 Shin saluwan de7iyaa Yeerusalaame aylletethaan de7ukku; iza nuussi aatto gideedda Saaro.
27 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,
“Hannee, yelabeenna manthattee, nashetta;
yeluwaa oythay oyqqi erennawunnee,
ne kooshshaa dhoqqu oothaade ilila!
Ayissi gooppe, bare asinaanna
de7iyaa maccawunnippe,
barekka de7iyaa maccawunniw
cora naanay de7ana”
yaagee.
28 Taanaadan ammaniyaawanttoo, nuunikka Saari na7aa Yisaaqaadan, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda naanaa.
29 Shin he wode asaa maaraadan yeletteeddawe, Xoossaa Ayyaanay geeddawaadan yeletteeddawaa yederssi diggowaadan, ha77ikka hewaa mala.
30 Shin Xoossaa Maxaafay waagii? “Danggaaxirtti na7ay godatti na7anna ittippe laattenna diraw, danggaaxiratto izi na7anna ittippe kessa yedda” yaagee.

4:22 Dom 16:15; 21:2 **4:27** Isa 54:1 **4:29** Dom 21:9 **4:30** Dom 21:10

31 Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni godatti naanaa
gidiyaawaappe attin, danggaaxiratti naanaa gidokko.

5

Kiristtoosan Aylletethaappe Kesussaa

1 Nuuni aylletethay baynnaan, de7ana mala, Kiristtoosi nuuna ayl-
letethaappe kesseedda; simmi minniide eqqite; laa7enthuwaa aylletethaa
morgge mithaan waaxettoppite.
2 Sisite, taani Phawuloosi, hinttentta yaagay; hintte qaxxarettiyaawaa
gidooppe, Kiristtoosi hinttentta aynne maaddenna.
3 Qaxxarettiyaa ubbatuu higgii giyaawaa ubbaa poliide naaganaw
bessiyaawaa gujjaade qopethay.
4 Higgiyaa naagiide xillanaw koyyiyaawanttoo, Kiristtoosappe shaaket-
teeddita; Xoossaa aadho keekatethaappekka kunddeeddita.
5 Nuuna gidooppe, nuuni Xoossaa Ayyaanaa bagganna ammanuwan xil-
lanaw nashechchaan naageetto.
6 Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe de7ooppe, siiquwan
oothiyaa ammanuwaappe attin, qaxxarettinakka, qaxxarettennaani aggi-
nakka nuuna aynne maaddenna.
7 Kase lo77o woxxiita; shin tumatethaw hintte eeno geenna mala, oonee
hinttentta diggeeddawe?
8 Ha cimuu hinttentta xeeseedda Xoossaappe yibeenna.
9 Asay giyaawaadan, guutha irshshuu munaqaa ubbaa denthee.
10 Hinttenttu harabaa qoppennawaa taani Xoossaan ammanettay; shin
hinttentta metiyaa uray oona gidooppenne, Xoossaappe bare pirddaa
akkanawaa.
11 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hawaa gakkanaw qaxxaray
koshshiyaawaa odiyaawaa gidooppe, taana ayissi yederssiinoo? Hewe
tuma gidooppe, taani Kiristtoosa masqqaliyaabaa tamaarissina aynne
metiyaabay baawa.
12 Hinttentta metoothiyaawanttu barentta barenttookka goyreerikki-
nooshsha!
13 Hinttentta gidooppe, taanaadan ammaniyaawanttoo, aylletethaappe
kesanaw xeesetteeddita. Gidooppenneekka aylletethaappe hintte keseed-
dawaan, hintte asatethaa amuu hinttentta mooddoppo. Hewaa diraa si-
iquwan ittuu ittoo moodettite.
14 Ayissi gooppe, higgii ubbay itti haasayan qashetteedda; ikka, “Ne
shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” yaagiyaawaa.
15 Shin hintte ittu ittuwaanna sa7ettiyaawaanne meetettiyaawaa gi-
dooppe, hintte hintte giddon wurenna mala naagettite.

Ayyaanaanne Ashuwaa

16 Shin sisite; Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaalethiyaawaa gidooppe,
hintte ashuwaa amuwaa mulekka polikkita.
17 Ayissi gooppe, nu ashuu amottiyaawaa Geeshsha Ayyaanay ixxee;
qassi Geeshsha Ayyaanay amottiyaawaa nu ashuu ixxee; hawanttu ittuu
ittuwaanna ixettiino. Hewaa diraw, hintte dosiyaawaa oothanaw dand-
daykkita.
18 Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaalethiyaawaa gidooppe, Muse
higgii hinttentta mooddenna.

5:14 Wog 19:18

19 Ashuwaa oosuu eretteeddawaa; ikka ayee gooppe, woshummiyaawaa, tunatethaa, aadhdheedda tunatethaa oosuwaa,
20 eeqaw goyinniyaawaa, bitiyaawaa, morkketethaa, palumaa, qanaatiyaawaa, hanqquwaa, barena dosiyaawaa, walaqettiyaawaa, ittuu ittuwaappe shaakettiyaawaa,
21 asawaa amottiyaawaa, mathottiyaawaa, yethanchchaa gidiyaawaanne hawantta malatiyaawantta. Kasekka taani hinttenttoo odeeddawaadan, hawantta malatiyaawantta oothiyaawanttoo Xoossaa kawutethaan geliyaasay baawa.
22 Shin Geeshsha Ayyaanaa ayfii, siiquwaa, nashechchaa, sarotethaa, danddayaa, keekatethaa, lo77otethaa, ammanettiyaawaa,
23 ashikketethaa, bare huuphiyaa naagiyaawaa. Hewantta malatiyaawantta diggiyaa higgii baawa.
24 Kiristtoosa Yesuusabaa gidiyaawanttu barenttu asatethaa A iita qofaannanne A amuwaanna ittippe masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishiide kaqqeeddino.
25 Nuussi Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immowaappe guyyiyan, nuuna qassi I kaaletho.
26 Ane otorettiyaawaa, woy ittuu ittuwaa hanqqethiyaawaa, woy ittuu ittuwaa qanaatiyaawaa aggoytte.

6

Ittu Ittuwaanna Maadettiyaawaa

1 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenan Geeshsha Ayyaanan de7iyaawanttu itti uray ay bayizzuwaa oothiide, beettooppekka, ashikketethaa ayyaanan A suurissite; qassi hintte paacettenna mala, hintte huuphiyaa naagite.
2 Ittu ittuwaa tookuwaa tookkite; hewaa oothiyaawaan Kiristtoosa higgew azazettiita.
3 Ayissi gooppe, itti uray aynne hanennaan de7iidde, ittibaa I haneeddawaa aw malatooppe, bare huuphiyaa cimmee.
4 Shin asay ubbay huuphiyan huuphiyan bare oosuwaa paacco; hewaappe guyyiyan, hara asawaanna likkennaan, bare huuphe oosuwaa xalalaan ammanettiyaawaa demmana.
5 Ayissi gooppe, asay ubbay huuphiyan huuphiyan bareppe naagettiyaawaa oothana bessee.
6 Shin Xoossaa qaalaa tamaariyaawe barew de7iyaa lo77obaa ubbaa barena tamaarissiyaawaanna shaakko.
7 Hinttentta hinterekka cimmoppite. Ooninne Xoossaa bolla qilliiccanaw danddayenna; ayissi gooppe, asay bare zeriyaawaa zarethiide qoycana.
8 Bare ashuwaa amuwan zeriyaawaa gidooppe, ashuwaa amuwaappe hayquwaa qoycana. Shin Xoossaa Ayyaanan zeriyaawaa gidooppe, Xoossaa Ayyaanaappe medhinaa de7uwaa qoycana.
9 Ane lo77o oosuwaa oothanaw minnoytte. Ayissi gooppe, nuuni minni oothooppe, qoyciyaa wodii sinthappe yaanawaa.
10 Hewaa gidooppe ha oothanaw nuuni danddayiyaawaan, asaa ubbaw lo77obaa oothoytte; shin ubbaappe aathiide, nuunanna ammanuwan de7iyaawanttoo lo77obaa oothoytte.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

11 Taani ta kushiyan, ay mala wolqqaama pidolatuwan, hawaa hinttenttoo xaafaadditantto be7ite.

12 Asaa sinthan lo77iide beettanaw koyyiyaa ubbatuu, hintte qaxxarettana mala koyyiino; shin hewaa unttunttu oothiyaawe barenttoo Kiristtoosa masqqaliyaa diraw yederssettennaan attana xalalaassa.
13 Ayissi gooppe, unttunttu hintte qaxxaretteeddawaan ceeqettanaw hinttentta qaxxarettino giinoppe attin, haray atto qaxxaretteeddawanttukka barenttu huuphew Muse higgiyaa naagikkino.
14 Shin alami taw kaqettina, taanikka alamew kaqetteedda Yesuusi Kiristtoosa masqqaliyaappe attin, taani ceeqettiyaabay harabay taappe haakko.
15 Ayissi gooppe, Kiristtoosi Yesuusan ooratha medhetaa gidiyaawe maaddeeppe attin, qaxxarettinakka qaxxarettennaan agginakka aynne maaddenna.
16 Ha wogaan hamettiyaa ubbatuwaa bollaninne Xoossaa asaa ubbaa bolla, sarotethaynne maarotethay gido.
17 Taani Yesuusaw mayteedd mallaa ta bollan tokkeedda diraw, hawaappe sinthaw itti asaykka taana metoothoppo.
18 Taanaadan ammaniyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna gido. Amen77i.

Phawuloosi
Efesoona Asaw
Xaafeedda Kiitaa
Geluwaa

Phawuloosi Efesoonan de7iya asaassi xaafeedda kiitaan ubbabaappe aathiide I xeelleeddawe, "Xoossaa qofaa oosuwan peeshshanawe saluwaaninne sa7an de7iyaabay ubbay ittippe shiiqiide, itti Kiristtoosa maataa garssan aqiyaa wodii gakkana" yaagiyaa qofaa (1:10). Hewaa bollankka gujay Yesuusi Kiristtoosanna ittippe gidiide, asaa zariyaa ubbay ittuwaa gidana mala, ha wolqqaama qofaa oosuwan peeshshanaadan Xoossaa asaa hassayissee.

Efesoona Kiitay koyro saan xaafii ittippetethaawaa xaafanaw doommeeddawaa aassiide, Xoossay Aawuu bare asaa wooti dooreeddentto, unttunttukka A na7aa, Yesuusi Kiristtoosan barenttu nagaraappe maarettiide, waani la77a keseeddenttonne Xoossaa wolqqaama hidootaa qaalay Geeshsha Ayyaanaa bagganna wooti eretteeddentto odee. Laa7ethiyaa shaakuwan qassi xaafii ha kiitaa nabbabiyaawanttu barenttu ittippetethaa de7uwan Kiristtoosan unttunttussi de7iya ittippetethay tuma gidana mala unttunttu waaniide de7anaw bessintto qofissee.

Asay Kiristtoosan de7iya ittippetethaan waaniide de7anaw danddayintto dumma dumma hiilla haasayan qoncceedda. Ammaniyaa asay itti asatethaa leemisuwaa gidiyaa wode, Kiristtoosi he asatethaw huuphiyaa gidee. Ammaniyaa asay gimbbiyaa golliyaan leemisettiyaa wode, Kiristtoosi he gimbbiyaa gollew godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchaa gidee. Ammaniyaa asay machchiyaadan leemisettiyaa wode, Kiristtoosi asinaadan gidee. Xaafiyaawe Kiristtoosa bagganna qoncceedda Xoossaa aadho keekatethaa daro dhoqqissi nashshi haasayiidde, ciimmateedda qofaa shiishshee. I ubbabaakka Kiristtoosa siiquwan, I yarshshettowan, A maarotethan, A aadho keekatethaaninne A sarotethaa bagganna xeellee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)
Kiristtoosanne ammaniyaa asaa (1:3-3:21)
Kiristtoosan beettiyaa oratha de7uwaa (4:1-6:20)
Wursethaa qutiyaa (6:21-24)

1 Taani Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteedda Phawuloosi, Efesoonan de7iya Xoossaa naanaw qassi Kiristtoosa Yesuusaw ammanettiide de7iyaawanttoo ha dabidaabbiyaa xaafay.

2 Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Kiristtoosappe Beettiyaa Ayyaanaa Anjjuwaa

3 Ayyaanaa anjjuwaa ubbaan Kiristtoosa bagganna bolla saluwaan nuuna anjjeedda Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, nuuni galateetto.

4 Nuuni A sinthan geeshshatuwaanne pokkuu bayinnawantta gidana mala, Xoossay nuuna sa7ay medhettanaappe kase, Kiristtoosa bagganna bare siiquwan dooreedda.

5 Xoossay bare sheniyaan bare doseeddawaadan, Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna bare naanatuwaa oothanaw kasetiide qoppi wotheedda.

6 Xoossay bare siiqiyaa Na7aa bagganna nuussi coo immeedda aadho
keekatethaa bonchchuwaa diraw, nuuppe galataa akkanaw hewaa
ootheedda.
7 Nuuni Xoossaa aadho keekatethaa daruwaadan, Kiristtoosa suuthan
wozetteeddo; hewan Xoossay nu nagaraa atto geedda.
8 Xoossay bare aadhdheedda eratethaa ubbaaninne bare wozanaa qofaa
ubbaan bare aadho keekatethaa nuussi darissiide immeedda.
9 Ayissi gooppe, Xoossay bare qoppeeddawaa ootheedda; qassi Kiristtoosa
bagganna polanaw qoppi wotheedda xuura yewuwaa nuuna erisseedda.
10 Xoossay wodiyaa wurssethay gakkiya wode polanaw qoppeedda qofay
Kiristtoosa waanna udiide, saluwaaninne sa7an de7iya medhetaa ubbaa
ittippe aani shiishshanawaa.
11 Ubbabay Xoossaa qofaadaaninne I geeddawaadan haneedda; Xoossay
kasetiide qoppi wotheeddawaadan, Kiristtoosa bagganna nuuni aawantta
gidanaadan, nuuna dooreedda.
12 Nuuni kasetiide, Kiristtoosa bagganna akkana giide nashechchan
naagiyaawanttu, Xoossaa bonchchuwaa galateetto.
13 Hinttewukka qassi hewaadan haneedda; tumu kiitaa, hinttenttoo
atotethaa aheedda mishiraachchuwaa qaalaa, hintte siseedda wode Kirist-
toosa ammaneeddita; Xoossay hinttenttoo immana geedda Geeshsha
Ayyaanaa bagganna, hintte Aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa hintte
bolla wotheedda.
14 Xoossay bare asaw immana geeddawaa nuuni laattana gakkanaw,
Geeshsha Ayyaanaa waasetethaa oyqqeeddo. Hewe qassi A bonchchuwassi,
galataa gidanawa.

Phawuloosi Efesoona Asaw Woosseedda

15 Hewaa diraw, Godaa Yesuusa hintte ammaniyaawaanne
geeshshatuwaa ubbaa hintte siiqiyaawaa taani sisoodeppe doommaade,
16 hinttenttoo Xoossaa galatiyaawaa aggabeyikke; Xoossaa woossaadde
hinttewukka woossay.
17 Qassi Godaa Yesuusi Kiristtoosa Xoossay, bonchchuwaa Aawuu, Xoos-
saa hintte eranaadan, hinttena aadhdheedda eranchcha oothiyaa qassi
Xoossaa hinttenttoo qonccissiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttoo im-
manaadan, taani woossay.
18 Xoossay hintte akkana giide, nashechchan naagi utteeddawoo hinttena
xeeseeddawaanne I bare asaw immana giya anjjuu ay keenaa durentto
hintte eranaadan, Xoossay hintte wozanaa dooyyina, A poo7uwaa hintte
be7anaadan, taani Xoossaa woossay.
19-20 Qassi A ammaniyaa nuunan A wolqqay loythi oothee. Ha nu-
unan de7iya wolqqaynne hayiquwaappe Kiristtoosa denthiide, saluwaa
sa7an Xoossaappe ushechcha bagganna * utisseedda wolqqaama wolqqay
ittuwaa.
21 Kiristtoosi saluwaa sunthatuwaappe, godatethay de7iyaawanttuppe,
wolqqaamatuwaappenne godatuwaa ubbaappe bolla gidiide mooddee; I
ha77i de7iyaa yeleta xalalaan gidennaan, sinthaappe yaana yeletaanikka
hara sunthatethaa ubbaappe dhoqqee.
22 Xoossay ubbabaa Kiristtoosa gediyaappe garssan moodissiide, qassi
Xoossay I ubbabaani ubbaappe bollanna Godaa gidanaadan, woosa gollew
A immeedda.

---

* **1:19-20** *ushechcha bagga:* Wolqqaanne bonchchuwaa sa7aa. **1:19-20** Maz 110:1 **1:22** Maz 8:6 **1:22** Qol 1:18

23 Woosa gollii Kiristtoosa asatethaa; woosa gollii Kiristtoosi ubbasan ubbabaa kunthiyaa A poluwaa.

2

Kiristtoosan Hayiquwaappe De7oo Pinniyaawaa

1 Hintte azazettennan ixxeedda dirawunne hintte nagaraa diraw, kase wodiyaan ayyaana hayiquwaa hayiqqeeddita.

2 He wode hintte ha alamiyaa yeletaa iita ogiyaa hametteeddita; carkkuwaa giddon de7iya wolqqaama ayyaanatuwaa kaappoo qassi Xoossaw azazettenna asaa ha77i mooddiyaa ayyaanaw azazetteeddita.

3 Nuunikka qassi ubbay he asaa mala; qassi nuuni nu ashuwaa amuwaadan de7eeddo; nu ashuunne nu wozanay koyyeeddawaa ootheeddo. Nuunikka haratuwawaadan, nu medhetaan Xoossaa hanqquwaa akkanaw de7eetto.

4 Shin Xoossaa maarotethay dara gidiyaa diraw, bare siiquwaa daruwaadan,

5 Nuuni aw azazettennan ixxiide, haray atto ayyaanan hayiqqeeddawantta gidinakka, I Kiristtoosanna nuussi de7uwaa immeedda. Xoossaa aadho keekatethan hintte atteeddita.

6 Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna saluwaanne sa7aanne mooddanaadan, Xoossay nuuna aananna ittippe hayiquwaappe dentheedda.

7 I sinthappe yaana wodiyaan, nuussi Kiristtoosi Yesuusan de7iya keekatethan, ubbaappe aadhdhiyaa bare aadho keekatethaa dhoqqatethaa bessanaw hewaa ootheedda.

8 Ayissi gooppe, hintte Xoossaa aadho keekatethan, ammanuwan atteeddita; hawe Xoossaa imuwaappe attin, hintte oosuwaanna gidenna.

9 Hintte daaburan beettibeenna diraw, hintte ceeqettiyaabay ayayiinne baawa.

10 Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa medhetaa; I nuussi kasetiide giigissi wotheedda lo77o oosuwaa nuuni oothanaadan, Kiristtoosi Yesuusa bagganna nuuna medhdheedda.

Kiristtoosan Beettiyaa Ittippetethaa

11 Hewaa diraw, hinttenoo zariyaan Ayihuda gidenna asatoo, barenttu asatethaa bolla kushiyan oosetteeddawan, barena qaxxaretteeddawantta giya Ayihudatuu, qaxxarettibeennawantta giide xeesiyaawanttoo, hintte kase oonentto akeekite.

12 He wode hintte Kiristtoosappe shaaketteeddita; imatha gidiide, Israa7eeliyaa asaappe haakkiide de7eeddita; Xoossay bare asaw immana giide caaqqeedda caaquwaappe ayinne demmibeykkita; ha sa7aa bolla hintte demmana giide, nashechchan naagi utteeddawaa demmennaaninne qassi Xoossay bayinnaan de7eeddita.

13 Shin hintte kase haakkiide de7iyaawanttu ha77i Kiristtoosa Yesuusanna de7iide, Kiristtoosa hayiquwan mataa shiiqeeddita.

14 Ayissi gooppe, Kiristtoosi Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa ittuwaa udiide, nuussi sarotethaa aheedda. Unttunttu laa77uwaa shaakkiide, morkke oothi wotheedda morkketethaa godaa bare asatethan koli yeggeedda.

15 I bare huuphew ha laa77u zaretuwaappe itti ooratha asaa medhdhiide sarotethaa wothanaw, Ayihuda asatuwaa higgiyaa A azazatuwaanne wogatuwaanna ittippe dhayisseedda.

16 Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqeedda bare hayiquwan morkketethaa dhayiseedda; qassi masqqaliyaa bagganna laa77u zaretuwaakka itti asaa oothi sigethiide, Xoossaakko aheedda.

17 Kiristtoosi yiide, Xoossaappe haakkiide de7iya hinttenttoo Ayihuda gidennawanttoonne, A matan de7iya Ayihudatoo ubbaw, mishiraachchuwaa qaalaa sarotethaa odeedda.

18 Ayissi gooppe, nuuni ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka, itti Geeshsha Ayyaanan Kiristtoosa bagganna Aawuwaa sintha shiiqanaw danddayeetto.

19 Simmi hintte Ayihuda gidenna asatuu hawaappe sinthaw allagaa woy imathaa gidikkita; ha77i hinttenne geeshshatuu itti biittaa asaa; qassi Xoossaw hintte soy asaa.

20 Yesuusi kiitteeddawanttunne timbbitiyaa odiyaawanttu baaseedda baasuwaa bolla hinttekka keexetteedita; godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchay Kiristtoosi Yesuusa.

21 I golliyaa ubbaa ittippe shiishshi oyqqiide, Xoossaa bagganna Geeshsha, Xoossaa Geeshsha golle gidana mala dichchee.

22 Hintte qassi Xoossay bare Ayyaanan de7iya golliyaa gidanaw, haratuwaa ubbaanna ittippe Kiristtoosan keexettiita.

3

Phawuloosi Ammanenna Asaw Ootheedda Oosuwaa

1 Hewaa diraw, hinttenoo Ayihuda gidenna asatoo, taani Phawuloosi hintte diraw Kiristtoosi Yesuusa qasho asaa gideeddawe, Xoossaa woossay.

2 Xoossay bare aadho keekatethan, taani hinttena maaddanaadan, ha oosuwaa taw immeeddawaa hintte loythi siseeddita.

3 Xoossay bare xuura qofaa taw qonccissiide, taana erisseedda; taani hewaa qanthaan xaafaaddi.

4 Qassi taani xaafeeddawaa hintte nabbabiyaa wode, Kiristtoosa xuuraa taani woota akeekaadditanttonne eranaw danddayiita.

5 Beni wode asay he xuura yewuwaa sisibeenna; shin Xoossay hewaa Yesuusi kiitteedda Xoossaa naanatoonne timbbitiyaa odiyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanan ha77i qonccisseedda.

6 Xuura yewuu hawaa; Ayihuda gidenna asay wonggalaa bagganna, Xoossaa anjjuwaa Ayihudatuwaana ittippe laattiino; unttunttu itti asatethan shaakettennaan de7iino; qassi Kiristtoosi Yesuusa bagganna Xoossay immana geeddawaa Ayihudatuwaana shaakkiino.

7 Xoossay bare oosuwaa wolqqaa bagganna taw immeedda aadho keekatethan taani ha wonggalaw qooma gidaaddi.

8 Taani geeshshatuwaa ubbaa giddon laafiyaawaa gidooppekka, Ayihuda gidenna asaw zaway bayinna Kiristtoosa duretethaa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa ha qaadaa Xoossay taw immeedda.

9-10 Qassi taani hewan Xoossaa xuura qofaa asaa ubbaw qonccissa odana; ubbabaa medhdheedda Xoossay bare xuura yewuwaa beni wode genthi wotheedda. Xoossay ha77i hewaa woosa golliyaa bagganna saluwaa sa7an de7iya kaappatoonne godatethay de7iyaawanttoo zaway bayinna bare aadhdheedda eratethaa qonccissanaw ootheedda.

11 Xoossay hewaa nu Godaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna I poleedda bare medhinaa qofaadan ootheedda.

2:17 Isa 57:19

12 Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe gidiide, A ammaniyaa ammanuwan ammanettiide, ayinne yayyennaan Xoossaa sintha shiiqanaw danddayeetto.
13 Hewaa diraw, taani hinttewaan metootiyaawan hintte hirggenna mala, hinttena woossay; ayissi gooppe, taani hintte bonchchoo metootay.

Kiristtoosa Siiquwaa

14-15 Hewaa diraw, taani saluwaaninne sa7an de7iya ammaniyaa golliyaa asay ubbay aappe yeedda * Xoossaa sinthan gulbbatay.
16-17 Xoossay bare bonchchuwaa daruwaadan, bare Geeshsha Ayyaanan, hinttenttoo hintte garssa asatethan hintte minniyaa wolqqaa immanaadaaninne, qassi ammanuwaa bagganna Kiristtoosi hintte wozanaa bare golliyaa medhdhanaadan, taani Xoossaa woossay; qassikka hintte xaphuwaa yeddiide, tokettiide siiquwan minnanaadan, Xoossaa woossay.
18 Qassi geeshshatuwaa ubbaanna Kiristtoosa siiquu ay keenaa aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmentto † eriyaa wolqqaa hinttenttu demmanaadan, taani Xoossaa woossay.
19 Eratethaappe aadhdhiyaa Kiristtoosa siiquwaa hintte eranaadaaninne qassi Xoossawaa gidiyaa ubbabaani hintte poli kumanaadan, taani Xoossaa woossay.
20-21 Simmi nu giddon oothiyaa bare wolqqaa bagganna nuuni woossiyaawaa woy qoppiyaawaa ubbaappe loythi darissi oothanaw danddayiyaa Xoossaw, woosa golliyaaninne Kiristtoosi Yesuusan ubba wode medhinaappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

4

Bollaa Ittippetethaa

1 Hewaa diraw, taani Godaw oothiyaa diraw qashetteeddawe Xoossay hinttena xeeseedda xeessaw bessiyaa de7uwaa hintte de7anaadan, taani hinttena woossay.
2 Ubba wode hintte hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta, ashikketuwaanne danddayanchchatuwaa gidite; ittuu ittuwaa maaddiyaawan hintte siiquwaa bessite.
3 Hinttena ittippe gathi qachchiyaa sarotethaan, Geeshsha Ayyaanay hinttenttoo immiya ittippetethaa naaganaw minnite.
4 Xoossay hinttena xeeseedda hidootay, hintte demmana giide naagi utteeddawe mexxi ittuwaa gidowaadan, itti asatethaynne itti Geeshsha Ayyaanay de7ee.
5 Itti Goday, itti ammanuunne itti xinqqatay de7ee.
6 Ubbaa Goday, ubbaa bagganna oothiyaawe, ubbaa giddon de7iyaawe, itti Xoossay, ubbaa Aawuu de7ee.
7 Shin Kiristtoosi immeedda imuwaadan, nuuni huuphiyan huuphiyan dumma imuwaa akkeeddo.
8 Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay,
“I pude dhoqqasaa keseedda wode,
omoddetteeddawantta afeedda;
asawukka imotaa immeedda”

* **3:14-15** *aappe yeedda:* Aappe denddowaan, ittuwa ittuwaa huuphiyan huuphiyan eriyaawaassa.
† **3:18** *aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmentto:* Hawe bessiyaawe saluwan de7iyaa Yeerusalaamo woy Xoossaa siiquwaa woy Xoossaa aadho eraa woy Yesuusa masqqalew de7iyaa bilethaa.

yaage.
9 Yaatina, “Pude keseedda” giyaawe waagiyaawe? I koyiro duge wodhdheedda; hewe sa7aw hirkki wurssethasaa wodhdheedda giyaawaa.
10 Ha duge wodhdheeddawe bare huuphew A; he I ubbabaa kumanaadan, saluwaa ubbaappe dhoqqiyaasaa pude keseedda.
11 Asaw imotaa immeeddawe A; I ittuwaa ittuwaa Yesuusi kiitteeddawantta, haratuwaa timbbitiyaa odiyaawantta, qassi haratuwaa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawantta, qassikka haratuwaa woosa golliyaa kaalethiyaawanttanne tamaarissiyaawantta oothi suntheedda.
12 I hewaa geeshshatuu ubbay ammaniyaa asaa oosuwaa oothanaadaninne Kiristtoosa bollan keexettanaadan giigissanaw ootheedda.
13 Qassi nuuni ubbay Xoossaa Na7aa ammaninanne erina beettiyaa ittippetethaakko gakkana; nuuni Kiristtoosa polo dichchaa keenaa dicciide, donza asa gidanaadana.
14 Nuuni beetan yaanne haanne shocettiide, barenttu cimmiyaa hanotaan asaa balaa ogiyaa kaalethiyaa geniyaa asaa timirttiyaa carkkuwaa ubbaan sugettiidde, hawaappe sinthaw na7a gidanaw bessenna.
15 Shin nuuni siiqotethan tumuwaa haasayiidde, huuphe gidiyaa Kiristtoosakko ubbabaani diccanaw bessee.
16 Bollaa giddon de7iya dumma dumma shaakotay aani ittippe oyqetteeddino; qassi kumentha bollay barew imetteeddasaa ubbaan ittuu ittuwaanna gakeettiide, ittippe oyqqetti utteedda; he dumma dumma shaakotay oothanaw bessiyaawaa oothiyaa wode, kumentha bollay siiquwan dicceenne barena keexxee.

Kiristtoosan Beettiyaa Ooratha De7uwaa

17 Hewaa diraw, taani hawaa hinttenttoo Godaa sunthan odaynne markkattay. Hintte go77i bayinna qofaa qoppiyaa Ayihuda gidenna asatuwaadan de7oppite.
18 Unttunttu wozanay dhumaani de7ee; unttunttu ayinne erennawanttanne azazettenna diraw, Xoossay immiya de7uwaappe haakkeeddino.
19 Unttunttu matan yeella giyaawe baawa; unttunttu woshummaw kajjeelanaw barenttu huuphiyaa aathi immiino; qassi tunabaa ubbaa paci bayinnaan oothanaw loythi yorattiyaawantta.
20 Shin hintte Kiristtoosawaa hewaadan tamaaribeyikkita.
21 Aabaa tumu siseeddita; qassi tumatethaykka Yesuusan de7iyaawaa, aappe tamaareeddita.
22 Hintte kase de7iya de7uwaa aggite; qassi bare cimmiyaa amuwan dhayiyaa hintte eca asatethaa dhayissite.
23 Hintte wozanaynne qofay ubbanna ooraxxanaw bessee.
24 Tumu xillotethaaninne geeshshatethan Xoossaa leemisuwan medhetteedda ooratha asatethaa mayyite.
25 Simmi worddotoppite. Nuuni ubbay Kiristtoosa asatethan itti asaa gidiyaa diraw, asay ubbay bare ishaw tumuwaa haasayanaw bessee.
26 Hanqqettite; shin hintte hanqquwan nagaraa oothoppite. Hintte hanqquwan de7ishshin, away wulloppo.
27 Xalahew xoo77iyaa immoppite.
28 Wuu77iyaa uray hawaappe sinthaw wuu77oppo; shin hewaa aggiide, hiyyeesatuwaa maaddanaw, bare kushiyan lo77obaa oothiidde daaburo.

4:8 Maz 68:18 **4:25** Zak 8:16 **4:26** Maz 4:4

29 Hintte haasayay sisiyaawantta go77ana mala, koshshiyaawaadan menthethiyaa lo77o qaalay hintte doonaappe kesoppe attin, iita qaalay mulekka kesoppo.
30 Xoossay hinttena woziyaa gallassaw hintte attametti utteedda Xoossaa Geeshsha Ayyaanaa kayyoyoppite.
31 Ixxiyaa hanotaa, yiilluwaa, hanqquwaa, waasuwanne cashshaa ubbaa iitatethaa ubbanna hintteppe dhayissite.
32 Ittuu ittoo keekitenne qarettite; qassi Xoossay Kiristtoosa bagganna hinttenttoo atto geeddawaadan, hinttekka ittuu ittuwaa atto giite.

5

Poo7uwaan De7ite

1 Simmi Xoossay siiqiyaa naanatuwaadan, A malatite.
2 Qassi Kiristtoosi nuuna siiqiide, bare huuphiyaa Xoossaw nashechchiyaa yarshshuwaadaaninne imotaa udiide immeeddawaadan, hinttekka siiquwan de7anaw bessee.
3 Shin Xoossaa naanaw bessiyaawaadan, hintte giddon woshummiyaawennee tunatethaa ubbay, woy miishshaa amottiyaawe mulekka sisettoppo.
4 Yeellayiyaawenne eeya haasayay woy pathenna qidhii hinttenttoo bessennawaa gidiyaa diraw, hintte matan ubbakka de7oppo; hintte hewaa ubbaa aggiide, Xoossaa galatanaw bessee.
5 Hawaa erite; ooninne woshummiyaawaa woy tunabaa oothiyaawaa, woy miishshaa amottiyaawaa gidooppe, Kiristtoosa kawutethaanne Xoossaa kawutethaa laattanaw danddayenna; miishshaa amottiyaawe eeqaw goyinniyaawaappe dummattenna.
6 Hinttena ooninne pathenna haasayan cimmoppo; ayissi gooppe, hawaa gaasuwan Xoossaa hanqquu azazettenna asaa bolla yaana.
7 Simmi hewaa mala asaanna zuppetoppite.
8 Ayissi gooppe, kase hintte dhumaani de7eeddita; shin Godaa bagganna ha77i poo7uwan de7iita; poo7uwan de7iya asaadan poo7uwan hamettite.
9 Ayissi gooppe, poo7uu lo77otethaa, xillotethaanne tumatethaa ubbaa ayifee.
10 Godaa nashechchiyaabay ayentto tamaarite.
11 Go77i bayinna dhumaa oosuwaa qonccissi bessiteppe attin aananna walakettoppite.
12 Unttunttu geeman oothiyaawe haray atto haasayiyaawekka pokkee.
13 Shin ubbabay poo7uwaa kesiyaa wode, qoncciyaan beettana; ayissi gooppe, qoncciyaan beettiyaa ubbabay poo7uwaa.
14 Hewaa diraw,
“Gemi77ishiyaawoo, beegotta;
hayiquwaappekka dendda;
Kiristtoosi new poo7issanawaa”
yaagee. *
15 Simmi hintte waani de7intto akeekite; aadhdheedda eratethaanna de7iya asaadan de7iteppe attin, aadhdheedda eratethay bayinna asaadan de7oppite.
16 Wodii iita gidiyaa diraw, hintte wodiyaa hinttew danddayettowaadan lo77otethaw go77ettite.

5:2 Kes 29:18; Maz 40:6 * **5:14** Hawe mazimuriyaa gidiidde ammaneedda asay xammaqettiyaa wode yexettiyaawaa.

17 Hewaa diraw, Goday koyyiyaawe ayentto akeekiteppe attin, eeya gidoppite.
18 Qassi hinttenan Geeshsha Ayyaanay qanxxennaan kumoppe attin, hinttena bayizziyaa woyiniyaa giyaa eessaa ushiide mathottoppite.
19 Mazimuriyaa yethaan, galatiidde yexxiyaawaaninne ayyaana yethaan ittuu ittuwaanna haasayite; qassi galatiyaa yethaaninne mazimuriyaa yexxiyaawaan hintte wozanaan Godaa galatiidde yexxite.
20 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan, Aawuwaa Xoossaa ubbabaw ubba wode galatite.

Asinaabaanne Machchattibaa

21 Kiristtoosaw yayyiidde, ittuu ittoo moodettite.
22 Machchetoo, Godaw moodettiyaawaadan, hintte asinaw moodettite.
23 Ayissi gooppe, Kiristtoosi qassi woosa gollew huuphe gidiyaawaadan, asinaykka bare machchattiw huuphe; qassi Kiristtoosi bare huuphiyan, bare bollaa gidiyaa woosa golliyaa ashshiyaawaa.
24 Shin woosa golli Kiristtoosaw moodettiyaawaadan, machchetuu qassi barenttu asinaw ubbabaani moodettanaw bessee.
25 Asinatoo, Kiristtoosi woosa golliyaa siiqiide, bare huuphiyaa iziw immeeddawaadan, hinttekka hintte machchatuwaa siiqite.
26 I woosa golliyaa bare qaalaaninne haathaan meecci geeshshiide, Xoossaw dummayanaw hawaa ootheedda.
27 Kiristtoosi woosa golliyaa qitay woy deemuwaa cidhdhissiyaawe woy hewaa malatiyaawe bayinnaan, A kumentha bonchchuwaanna geeshshaanne borettennawaa udiide, bare huuphew shiishshanaw koyyeedda.
28 Simmi qassi asinay bare machchatto bare bollaadan siiqanaw bessee; bare machchatto siiqiyaawe barena siiqee.
29 Ayissi gooppe, bare bollaa ixxiyaa asay mulekka baawa; shin Kiristtoosi woosa golliyaa muziyaawaadaaninne naagiyaawaadan ooninne bare bollaa muzeenne naagee.
30 Ayissi gooppe, nuuni A bollaa dumma dumma asatethaa.
31 Xoossaa Maxaafay; “Hewaa diraw, attumawe bare aawuwaanne bare daayo aggiide, bare machchattina ittippe de7ana; unttunttu laa77uukka itti ashuwaa gidana” yaagee.
32 Ha xuuray wolqqaama tumatethaa; shin taani hawe Kiristtoosabaanne woosa golliyaabaa odee yaagay.
33 Gidooppekka, qassi asinay huuphiyan huuphiyan machchiyaa bare huuphiyaadan siiqanaw bessee; machchattakka bare asinaa bonchchanaw bessee.

6

Yeleeddawanttubaanne Yeletteedda Naanatuwaabaa

1 Naatoo, hinttena yeleeddawanttoo Godaa bonchchiyaawaadan azazettite; ayissi gooppe, hawe oothanaw bessiyaawaa.
2-3 “New ubbabay lo77anaadaaninne sa7an ne laythay aduqqanaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha” giya azazuu Xoossay immana geedda hidootaana de7iya koyiro azazuwaa.
4 Aawatoo, hintte hintte naanatuwaa Godaa seeraaninne zoriyaan dichchiteppe attin, unttuntta hanqqethoppite.

5:31 Dom 2:24 **6:1** Qol 3:20 **6:2-3** Kes 20:12; Zar 5:16 **6:4** Qol 3:21

Godatuwaabaanne Ayllatuwaabaa

5 Ayillatoo, Kiristtoosaw oothiyaawaadan, hintte godatoo yashshatethaaninne kokkorssaan suure wozanaappe azazettite.

6 Xoossay geeddawaa oothiyaawanttudan, Kiristtoosa ayillatuwaadan, wozanaappe oothiteppe attin, asaa nashechchanaw oothiyaawaadan, asay be7o giide oothoppite.

7 Asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, dhibennaan wozanaappe oothite.

8 Ayille gidina woy womaanuwaa gidina, I oothiyaa lo77o ooso ubbaw Goday huuphiyan huuphiyan woyitanawaa eriita.

9 Godatoo, hintte ayilletuwaa naassiyaawaa aggiide, unttunttoo hewaadan oothite; hinttenanne unttuntta gathi mooddiyaa Goday, oonanne maaddi pirddennawe, saluwan de7iyaawaa eriita.

Xoossaa Olaa Miishshatuwaabaa

10 Wurssethaan, Godaaninne A wolqqaama wolqqan ubba wode minnite.

11 Xalahiyaa iita cimuwaa te77anaw hintte danddayana mala, Xoossay hinttenttoo immiya ollaa mayuwaa ubbaa mayyite.

12 Ayissi gooppe, nuuni bolla saluwaa de7iya iita ayyaana wolqqatuwaanna, mooddiyaawanttunna, godatethay de7iyaawanttunnanne ha dhuma biittaa mooddiyaawanttunna olettiyaawaappe attin, asaanna olettokko.

13 Hewaa diraw, iita gallassaan * te77anawunne qassi wurssethay gakkanaw wadhettowaappe guyyiyan, minni eqqanaw hintte danddayana mala, Xoossaa olaa miishshaa ubbaa oyqqite.

14-15 Hewaa diraw, xeessan saqqiyaa dancciyaawaadan tumatethaa dancciide, tiraan wothiyaa olaa miishshaadan xillotethaa mayyiide, hintte gediyaan caammaa wothiyaawaadan sarotethaa mishiraachchuwaa qaalaa odanaw giigiide, minni eqqite.

16 He ubbaappe aathiide, xalahii yeddiyaa wonddaafiyaa tamaa ubbaa toyissanaw, ammanuwaa ubba wode gonddalliyaadan oyqqite.

17 Atotethaa huuphiyan wothiyaa birataa qoobiyaadan wothite; qassi Geeshsha Ayyaanaa mashshaa gideedda Xoossaa qaalaa oyqqite.

18 Xoossaa woossiiddinne A maaduwaa oochchiidde, ubba wode Geeshsha Ayyaanan Xoossaa woossite. Hewaa diraw, minnite; salettoppite; geeshshatuwaa ubbaw Xoossaa ubba wode woossite.

19 Qassi taani yayyennaan wonggalaa xuuraa odanaw, Xoossay ta doonaa dooyyiide, haasayiyaawaa immanaadan, tawukka Xoossaa woossite.

20 Taani ha77i qashuwan de7ooppekka, ha wonggalaa diraw taani kiitet-teeddawaa; taani aabaa taw bessiyaawaadan yayyennaan odana mala, taw Xoossaa woossite.

Wurssetha Sarotaa

21 Shin taani waana de7inttonne ayaa oothaytantto hinttekka eranaadan, nu siiqo ishay, Godaa oosuwan ammanetteedda qoomay Tikiqoosi, tawaa ubbaa hinttenttoo odanawaa.

22 Nuuni ubbay waani de7intto hinttenttoo odiide, hinttena minissana mala, taani A hinttekko kiittaaddi.

23 Xoossaa Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe sarotethaynne siiqotethay ammanuwaana ittippe ishatuwaa ubbaw gido;

6:5 Qol 3:22-25 * **6:13** *iita gallassaan:* Ha77i de7iyaa wodiyaa woy hayquwaa gallassaa woy wurssethaa pirdda woy mura gallassaa giyaawaa. **6:14-15** Isa 52:7 **6:17** Isa 59:17 **6:21** Kit 20:4; 2Xi 4:12 **6:21** Qol 4:7-8

24 Dochchenna siiquwan nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa siiqiyaa ubbatuwaanna Xoossaa aadho keekatethay gido. Amen77i.

Phawuloosi
Piliphphisiyoosa Asaw
Xaafeedda Kiitaa
Geluwaa

Phawuloosi Piliphphisiyoosa asaw xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Maqidooniyaa gidduwan de7iyaa Roomen omoddetteedda Piliphphisiyoosa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa ammaniyaawanttussa. Hawanttu Phawuloosi koyro ammanthiide shiishsheeddawantta. Unttunttu Roome gade yeleta gido dirawunne qassikka kare gadeppe yeedda wogaaninne ammanuwan daroppe ayyiino. Phawuloosa bollan unnttunttu daroppe hanqqtteedda gaasuukka hawaa (Kit 16:20). Ha kiitay xaafetteeddawe, hara ammaniyaa oosanchchatuu Phawuloosa qofaa phalqqi phalqqiide waayissiyaa wodiyaananne Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttu giddon denddeedda worddo timirttiyaa gaasuwan A wozanay daro kayyottiide me77eedda wodenne qasho golliyaan I de7iyaa wodiyaana. Gidoshshin, Phawuloosi Yesuusi Kiristtoosa minissiide ammaniyaa asaa gideedda diraw, ha kiitaa bollan qoncciide beettiyaawe nashechchaanne kumentha ammanettiyaawaa.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeedda koyro gaasuu A metuwaa wode A maaddanaw Piliphphisiyoosa ammaniyaa asay imotaa aw kiitteedda diraw, unttuntta galatanaassa. A bollankka unttunttu bollankka dumma dumma metuu gakkeeddawaa gidooppekka, unttunttu xalana malanne kumentha ammanettiide de7ana mala, ha gaketteedda injjiyan unttuntta menthethee. Ayyuwaanne otoruwaa diggiide, Yesuusi Kiristtoosa ashikketethan unttunttu kumana mala, minissiide unttuntta hassayisseedda. Yesuusi Kiristtoosanna ittippe gideeddawaan unttunttu demmeedda de7uu Xoossaa aadho keekatethaappe pultteeddawaanne unttunttu ammanuwan akkeeddawaa gidiyaawaappe attin, Ayihudatuwaa wogatuwaa poliyaawan beetteeddawaa gidennawaa unttuntta hassayissee. Yesuusi Kiristtoosanna ittuwaa gidiide de7iyaa ubbatoo Xoossay immiyaa sarotethaabaanne nashechchaabaa unttunttussi xaafee.

Ha kiitay erettiyaawe nashechchaa, ammanettiyaawaa, ittippetethaanne Kiristtinnaa ammanuwaaninne de7uwan minniide de7iyaawaa geeshshiide bessiyaawaana. Hewaa bollakka gujjiide, Phawuloosi Piliphphisiyoosan de7iyaa ammaniyaa asatuwaa siiqiyaa wolqqaama siiquwaa qonccissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-11)
Phawuloosassi de7eedda de7uwaa hanotaa (1:12-26)
Kiristtinnaa de7uwaa leemisuwaa (1:27-2:18)
Ximootoosassinne Ephafiroodiituussassi de7iyaa qofaa (2:19-30)
Ammanuwaa eqettiyaawanttuppe naagettana mala odetteeddawaa (3:1-4:9)
Phawuloosi Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttussi shiishsheedda galataanne maqquwaa (4:10-20)
Wurssethaa qutiyaa (4:21-23)

Sarotaa

1 Nuuni Yesuusi Kiristtoosa oosanchchatuu Phawuloosinne Ximootoosi, Kiristtoosa Yesuusan de7iyaawanttoo, Piliphphisiyoosa giya katamaan de7iya geeshshatoo ubbatoo, ammaniyaawantta kaalethiyaawanttoonne maaddiyaawanttoo ha dabidaabbiyaa xaafeetto.

2 Nu Aawuwaa Xoossaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho
keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

3 Taani hinttena hassayiya wode ubbaan ta Xoossaa galatay.
4-5 Hintte koyiro gallassaappe hanno gakkanaw, mishiraachchuwaa
qaalaa odiyaawaan taana maaddeedda diraw, taani ubba wode hinttenttoo
ubbaw nashechchan Xoossaa woossay.
6 Qassi hinttenttu giddon lo77o oosuwaa doommeedda Xoossay, Kirist-
toosi Yesuusi simmiyaa gallassay gakkanaw polanawaa eray.
7 Taani hinttenttoo ubbaw hewaadan qoppanaw bessee; ayissi
gooppe, taani hinttena ubba wode hassayay. Ha77i taani qashuwan
de7iyaawaaninne wonggalaw mootettiyaawan, qassi wonggalaa minissa
essiyaawaaninne, Xoossay taw qaadeedda qaadaa hinttekka taananna gishi
akkeeddita.
8 Ayissi gooppe, taani hinttena ubbatuwaa Kiristtoosi Yesuusappe yiyaa
siiquwan ay keenaa siiqintto, Xoossay taw markka.
9-10 Qassi taani hinttenttoo Xoossaa woossiyaawe hawaa; lo77obaa ayaan-
neekka dooranaw hinttenttu danddayanaadaaninne, qassi hinttenttu si-
iquu tumu eratethaananne akeeka ubbaanna ittippe gujji gujji diccanaadan,
Xoossaa woossay; yaatiide Kiristtoosi simmiyaa gallassan hinttenttu su-
urenne pokkuu baynnawantta gidana.
11 Qassi hinttenttu shemppuukka Xoossaa bonchchoonne galataw Yesuusi
Kiristtoosa bagganna beettiyaa xillotethaa ayfiyaa ayifana.

Phawuloosi Qashuu Wonggalay Aakkanawaa Diggibeenna

12 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, ha taana gakkeeddawe mishi-
raachchuwaa qaalay aakkanaadan tumu maaddeeddawaa hinttenttu erana
mala koyyay.
13 Taani Kiristtoosa diraw qashetteeddawaa, kaatiyaa golliyaa naagiyaa
ubbatuunne hawaan de7iya haratuu ubbatuu eriino.
14 Qassi taani qashetteeddawe nu ishatuwaappe dariyaawaanttu Godan
loythi ammanettiide, Xoossaa qaalaa yashshi baynnaan kasewaappe xaliide
odanaadan maaddeedda.
15 Tumuppe ittuu ittuu qanaatiyaa dirawunne palumiyaa diraw, Kiristtoo-
sawaa odiino; shin haranttu lo77o amuwan odiino.
16 Hawanttu Xoossay taw wonggalaa naagiyaa oosuwaa immeedda diraw,
siiqiide qaalaa odiino.
17 Shin yokkonttu taani qashuwan de7ishshin, ta bolla waayyiyaa
ahanawaa unttunttoo malatina, barena siiqiyaa wolqqaama amuwan
Kiristtoosawaa odinoppe attin, wozanaappe odikkino.
18 Aynne baawa; malatissiyaa odonne gido woy tumu odonne gido,
ay ogiyaaninne Kiristtoosawaa odooppe, taani hewan nashettay.
Sinthanawukka qassi taani nashettana.
19 Ayissi gooppe, taani hinttenttu woosaaninne Yesuusi Kiristtoosa
Ayyaanaappe yiyaa maaduwan attanawaa eray.
20 Ta wolqqaama amuunne Xoossaappe akkana gaade taani nashechchan
naagiyaa naaguu ayee gooppe, taani paxa de7inakka woy hayiqqinakka
yayyennaan, kasewaadan ha77ikka ta kumentha asatethan Kiristtoosi
bonchchettanawaappe attin, taani haray atto ittibankka yeellatennaan at-
tanaassa.
21 Ayissi gooppe, taw de7uu Kiristtoosa; qassi hayiquukka taw go77a.
22 Shin taani paxa de7iyaawaan daro go77iyaawaa oothanawaa gidooppe,
haqawaa dooranentto taw erettenna.

23 Taani ha laa77u yewatuwan meetootay; ha de7uwaappe shaaket-
tanawunne qassi Kiristtoosanna ittippe de7anaw amottay; Kiristtoosanna
ittippe de7iyaawe ubbaappe aadhdheedda daro lo77obaa.
24 Shin taani hayiqqiyaawaappe hinttenttu diraw paxa de7iyaawe hint-
tena daro koshshiyaawaa.
25 Hawe tuma gidiyaawaa taani geeshshaade eray; qassi ammanuwan
hinttenttu diccanaadaaninne nashettanaadan, taani hinttenanna
ubbaanna paxa de7ana.
26 Hewaa diraw, taani hinttenanna laa7ethuwaa yiyaa wode, Kiristtoosa
Yesuusanna hintte de7iya de7uwan, tabaan ceeqettiyaabay hinttenttoo
darana.
27 Gidooppekka, hinttenttu hinttenttu huuphew Kiristtoosa wonggalaw
bessiyaa de7uwaa de7ite; taani hinttena baade woy be7ana dhayina, hint-
tenttu itti qofaan minniide eqqeeddawaanne, qassi wonggalaa ammanoo
itti wozanaa gidiide ittippe baaxetiyaawaa sisana.
28 Hintte morkketuwassi ayankka yayyoppite; hewe unttunttoo unttunttu
dhishissee; shin Xoossay hinttena xoonissiyaa diraw, hinttenttoo atotethaa
dhishissee.
29 Ayissi gooppe, Kiristtoosaw oothiyaa qaaday hinttena gakkeeddawe
hinttenttu aani ammanana xalalaassa gidennaan A diraw waayyiyaakka
akkanaassa.
30 Taani kase baaxetishshin hinttenttu be7eeddawaa mala baaxiinne qassi
ha77ikka taani baaxetiyaawaa hinttenttu sisiyaawaa malay hinttena gak-
keedda.

2

Kiristtoosi Barena Kawushsheeddawaa Leemisuwaa

1 Kiristtoosan hinttenttu de7iyaa de7uu hinttena wozanthii? A siiquu hint-
tena menthethii? Geeshsha Ayyaananna hinttenttoo ittippetethay de7ii?
Hintte ittuu ittuwassi keekitennee qarettiitee?
2 Yaatooppe, hinttenttu qofaan, siiquwan, wozanaaninne qofaa poluwan
ittuwaa gidiide, taana polo nashechchite.
3 Hinttena siiqiyaawaan woy ceeqettanaw koyyiyaa mela amuwan it-
tibaanne oothoppite; shin ittuu ittuwaappe dhoqqay yaagiide qoppennaan,
ittuu ittuwassi hinttenttu huuphiyaa kawushshite.
4 Qassi ittuu ittuwaa go77iyaawaa koyyanaappe attin, hinttenttu huuphe
xalalaa go77iyaawaa koyyoppite.
5 Kiristtoosa Yesuusan de7iya ha ashikketethaa qofay qassi hinttenankka
de7anaw bessee.
6 I ubba wode Xoossaa gidiide de7eedda;
shin I wolqqaan Xoossaa keena gidiyaa maatay de7iyaawaa
bessiyaawaadan paydibeenna.
7 Shin I bare sheniyaan ubbabaa aggiide, *
aylliyaa medhetaa akkeedda;
qassi asaa malatiide qoncceedda.
8 I barena kawushsheedda;
hayqoo, ubba haray atto,
masqqaliyaa bolla hayqqanawukka azazetteedda.
9 Hewaa diraw, Xoossay A loythi dhoqqu dhoqqu ootheedda;
qassi sunthaa ubbaappekka aadhdhiyaa
dhoqqa sunthaa aw immeedda.

* **2:7** *ubbabaa aggiide:* I barena mela udeedda guussaa.

10 Hewaa diraw, saluwaaninne sa7an
sa7aappe garssan de7iya ubbay
Yesuusa sunthaa bonchchanaw gulbbatana.
11 Qassi asay ubbay Yesuusi Kiristtoosi Godaa yaagiide,
Xoossaa Aawuwaa bonchchoo markkattana.

Ha Sa7an De7iya Asaassi Poo7o Gidiyaawaa

12 Hewaa diraw, ta dabbatoo, taani hinttenanna de7iyaa wode ubbaan hinttenttu taw azazetteeddawaadan, ha77i taani hinttenttu matan de7enna wodekka, hinttenttu kasewaappe aathiide taw azazettanaw bessee; yashshatethaaninne kokkorssaan hinttenttu atotethaa polanaw oothite.
13 Ayissi gooppe, Xoossay hinttena barew eeno giissanaadaaninne qassi I qoppeeddawaa hinttenttu oothanaadan hinttenttu giddon ubba wode oothee.
14-15 Geellanne nagaranchcha asaa giddon pokkuu baynnawantta, geeshshatuwaa, Xoossaa naanatuwaadankka pokkuu bayinnawantta gidite; qassi zuuzummennan woy iitabaa qoppennaan ubbabaa oothite. He asaa giddonikka saluwan poo7iya xoolinttiyaadan poo7iidde,
16 de7uwaa mishiraachchuwaa qaalaa unttunttoo odite; he wode ta daaburayinne ta oosuu mela dhayibeennawe erettiyaa diraw, Kiristtoosi simmiyaa gallassi taani hinttenan ceeqettana.
17 Haray atto hinttenttu ammanuu Xoossaw yarshshiyaa yarshshuwaa bolla ta suuthay ushshaa yarshshuwaadan gukkooppekka, taani nashettay; hinttenanna ubbaanna ittippe nashettay.
18 Hewaadan hinttekka qassi nashettanaw bessee; taananna ittippe nashettite.

Ximootoosinne Eppafiroditoosi Ootheedda Oosuwaa

19 Shin taani hinttenttu de7uwaabaa sisaade nashettanaadan, Ximootoosa hinttekko ellekka yeddanawaa Godaa Yesuusan ammanettay.
20 Ayissi gooppe, hinttenttu de7uwaabaw wozanaappe hirggiyaa A mala asay haray ooninne taw baawa.
21 Ayissi gooppe, haratuu ubbatuu barenttu huuphe go77aa koyyiino; Yesuusi Kiristtoosawaa koyyikkino.
22 Shin na7ay bare aabbu oothiyaawaadan, Ximootoosi taananna ittippe gidiide, wonggalaa oosuwaa ootheeddawan, ammanettiya asaa gidiyaawaa erisseeddawaa hinttenttu eriita.
23 Hewaa diraw, taani yewuu haniyaawaa be7aade, elekka A hinttekko yeddana gaade qoppay.
24 Taani ta huuphew mata wodiyaan hinttekko baanawaa Godan ammanettay.
25 Shin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, taananna ittippe ta bagga gidiide ootheeddawaa, oletteeddaawaanne, qassi taana maaddiyaawan hinttenttoo kiitettiide ootheeddawaa hinttekko kiittanaw koshshiyaawaa qoppaaddi.
26 Ayissi gooppe, I hinttena ubbaa be7anaw laamotee; qassi I saketteeddawaa hinttenttu siseedda diraw, bare wozanaan daro metootee.
27 I tumu sakettiide, hayiqqi atteedda; shin Xoossay aw qaretteedda; A xalalaw gidennaan kayyuu kayyuwaa bolla gujettennaadan, tawukka qaretteedda.
28 Simmi hinttenttu laa7enthuwaa A be7iide nashettanaadan, tawukka ta wozanaa kayyuu irxxanaadan, taani ellekka A hinttekko yeddana.

2:10 Isa 45:23 **2:14-15** Zar 32:5

29 Hewaa diraw, Godan de7iya ishaadan, kumentha nashechchan A
mokkite; qassi A malatiyaa asaa ubbaakka bonchchite.
30 Ayissi gooppe, hinttenttu hinttenttu huuphew taana maaddana dand-
dayenna maaduwaa maaddanaw, Kiristtoosa oosuwaa diraw, bare shemp-
puwaa shenekoo giide, hayiqqi atteedda.

3

Tumu Xillotethaa

1 Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, Goday hinttenttoo
nashechchaa immo. Taani kase xaafeeddawaa zaarethaade xaafiyaawe
taana waayissenna; qassi he xaafiyaawe hinttena naagana.
2 Iitabaa oothiyaawanttuppe, he kanatuwaa eeshshay de7iyaawanttuppe,
qaxxaray koshshee giya asatuwaappe naagettite.
3 Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa Geeshsha Ayyaanan Xoossaw goyinniyaa
dirawunne nu de7uwan Godaa Kiristtoosa Yesuusan nashettiyaa diraw,
tumu qaxxaraa qaxxaretteeddawantta; asatethaa bolla oosettiyaawan am-
manokko.
4 Qassi taw ta huuphiyankka ta asatethan ammanettiyaawe de7ee. Ay
asaynne bare asatethan ammanettiyaawe barew de7ee giide qoppooppe,
taani aappe loytha aadhdhay.

5 Taani yelettoodeppe hosppuntha gallassaan * qaxxarettaaddi. Taani
yeletan Israa7eeliyaa; Biiniyaama zare; walakay bayinna Ayihuda asaa.
Ayihuda higgiyaa naagiyaawan gidooppe, taani Parisaawe;
6 Ayihuda ammanoo seelaa gidooppe, taani ammaniyaawantta waayis-
saaddi; itti uray Muse higgew azazettiide xilliyaawaa baggaa gidooppe,
taanan pokkobay beettibeenna.
7 Shin taana go77iyaa he ubbabaa Kiristtoosa diraw bayeeddawaadan
payday.
8-9 Tumakka, hewanttu xalalaa gidenna; taani ta Godaa Kiristtoosi
Yesuusa eriyaawe ubbabaappe loythi aadhdhiyaa diraw, ubbabaa
taana mulekka go77ennawaadan payday; taani A diraw ubbabaa yegga
bashaaddi. Kiristtoosa demmanawunne aananna de7anaw ubbabaa wora
oleeddawaadan payday; taani Muse higgew azazettaade demmiyaa ta
huuphe xillotethay taw baawa. Kiristtoosa ammanina, Xoossay immiya
xillotethay, ammanuwan Xoossaa matappe yiyaa xillotethay taw ha77i
de7ee.
10-11 Taani Kiristtoosanne A dendduwaa wolqqaa eranaw koyyay;
yaataade taani ta huuphew hayiquwaappe denddana yaagiyaawan,
A waayyiyaa aananna waayyettanawunne A hayquwan A malatanaw
amottay.

Gakkiyaasaa Gakkanaw Woxxiyaawaa

12 Taani ha77i demma diggaaddi woy taanan bali baawa giikke. Shin
Kiristtoosi Yesuusi taana barew ootheedda woytaa demmana gaade elleel-
lay.
13 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, taani hewaa demma diggaaddi
gaade qoppikke; shin taani ittibaa oothay; taappe guyyenna de7iyaawaa
dogaade sinthan de7iyaawaa oyqqanaw wadhettay.
14 Xoossay Kiristtoosi Yesuusa bagganna bolla de7uwassi xeesiyaa woytaa
akkanaw, ta gakkanaw woxay.

---

* **3:5** *Taani yelettoodeppe hosppuntha gallassaan:* Hawe Ayihudiyaa attuma naanay yelettoodeppe hosppuntha gallassaan qaxxarettiyaawaa bessee.

15 Simmi nuuni Ayyaanan minneeddawanttu ubbatuu hawaa qoppanaw bessee; qassi hintteppe amareeddawanttoo ayaaninne dumma qofay de7ooppe, hewaakka Xoossay hinttenttoo qonccissana.
16 Gidooppekka, nuuni hanno gakkanaw de7eedda maaraadan, ane sinthaw he maaraa kaalloytte.
17 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, taani haniyaawaadan hanite. Nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideeddo; hewaadan hinttekka nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideedda maaraa kaalliyaawantta akeekite.
18 Ayissi gooppe, taani hewaa hinttenttoo kase coratoo odaaddi; qassi ha77i laa7ethuwaakka afoxxaadde hinttenttoo oday; Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayiqqeeddawoo barenttu shemppuu barena morkke ootheedda daro asatuu de7iino.
19 Unttunttu wurssethay bashshaa; unttunttu uluu unttunttoo Xoossaa; yeellatanaw bessiyaawan unttunttu otorettiino; qassi ha sa7aabaa xalalaa qoppiino.
20 Ayissi gooppe, nu biittay saluwaana; nuuni qassi saluwaappe yaana nuuna ashshiya Godaa Yesuusi Kiristtoosa naageetto.
21 Kiristtoosi ubbabaa bareppe garssan wothanaw danddayiyaa bare wolqqan, nu daaburanchcha asatethaa laammiide, bare bonchcho asatethaa malatissiide oothana.

4

Wurssetha Zoriyaa

1 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, taani siiqiyaawanttoo, laamotiyaawanttoo, taana nashechchiyawaanttoo, taana dhoqqu oothiyaawanttoo, ta dabbatoo, simmi Godan hinttenttu minni eqqanaw bessee.
2 Ewoodenne Sinxxiikee, hinttenttu laa77uukka qofaan ittuwaa gidiide, Godan de7anaadan, taani hinttena zoray.
3 Qassi taananna oothiyaa ammanetteeddawoo, neeni ha macca asatuwaa maaddanaadan, taani neena woossay; ayissi gooppe, unttunttu taanannanne unttunttu sunthay Xoossaa de7uwaa maxaafan * xaafetteedda Qaleminxxoosanna qassi taananna ittippe oothiyaa haratuwaa ubbaanna wonggalaa ubbasaa gathanaw daabureeddino.
4 Godaanna hinttenttu de7iya de7uwan ubba wode nashettite; taani hawaa gujjaadekka gay; nashettite.
5 Asay ubbay hinttenttu ashikketethaa ero; Goday matan yaana.
6 Xoossaa hinttenttu woossiyaa woosaa ubbaan A loythi galatiidde, hinttena koshshiyaawaa ubbaw woossiteppe attin, ittibawukka hirggoppite.
7 Qassi asaa eratethaa ubbaappe aadhdhiyaa Xoossaa sarotethay hinttenttu wozanaanne hinttenttu qofaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna naagana.
8 Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu wozanaan lo77obaanne galatissiyaawaa qoppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaawaa ubbaa, bayizzuwaa gidennabaa ubbaa, geeshshabaa ubbaa, siiquwaa ubbaa, suure gidiyaabaa ubbaa qoppite.
9 Hinttenttu taappe tamaareeddawaa, akkeeddawaa, siseeddawaanne be7eeddawaa ubbaa oothite; qassi nuussi sarotethaa immiya Xoossay hinttenanna ittippe gidanawa.

* **4:3** *Xoossaa de7uwaa maxaafan:* Xoossaa asaa sunthay xaafettiyaa maxaafaa.

Barew Kiitetteedda Imotaw Phawuloosi Galateeddawaa

10 Shin daro wodiyaappe guyyiyan, ha77i hinttenttu tawaa laa7enthuwaa qoppanaw doommeedda diraw, taani Godan loytha nashettay; taw qoppanaw hinttenttoo injjetennan ixxeeddawaappe attin, taw qofaa qoppiita.

11 Taani hawaa taana meteedda diraw giikke; ayissi gooppe, taw de7iyaabay taw gidana † giyaawaa taani tamaaraaddi.

12 Taani metootiide wooti de7anentto eray; qassi durettiide de7iyaawekka ayentto eray; haqan gidinakka awude gidinakka, taani kaluwaanne koshshaa qassi pacaanne palahaa tamaaraaddi.

13 Kiristtoosi taw immeedda wolqqan, ubbabaa oothanaw taani danddayay.

14 Gidooppekka, hinttenttu ta metuwaa taananna metootiide daro loytheeddita;

15 Piliphphisiyoosa asaw, wonggalaa mishiraachchuu koyro hintte giddon odetteedda; shin taani Maqidooniyaappe keseedda wode, taana ammaniyaa hinttenttuppe attin, haray maaddibeennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita; qassi immiyaabankka akkiyabankka hintteppe attin, haray taana maaddibeenna.

16 Ayissi gooppe, taana metuu oyqqeedda wode, haray atto taani Teselonqqiyaan de7ishshinkka taana zaari zaariide maaddeeddita.

17 Taani hinttewaa bolla harabay gujettanawaa koyyiyaawaappe attin, woyitaa xalalaa akkanaw koyyikke.

18 Shin taani hinttenttu immeeddawaa ubbaa akkaaddi; qassi taw palahiide gidiyaawe de7ee. Hintte kiitteedda ubbabaa Eppafiroditoosappe akkaaddi; koshshiyaa ubbay taw de7ee. Hintte taw kiitteedda imuu Xoossaw sawuwaa toshikku giyaanne I dosiyaa, A nashechchiyaa yarshshuwaa mala.

19 Qassi ta Xoossay bare bonchcho duretethaa daruwan Kiristtoosi Yesuusa bagganna hinttena koshshiyaawaa ubbaa hinttenttoo immana.

20 Nu Xoossaw, nu Aawoo medhinaappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

21 Kiristtoosi Yesuusawaa gidiyaa Xoossaa asatuwaa ubbatuwaa saro giite. Taananna hawaan de7iya ishatuu hinttena saro giino.

22 Hawaan de7iya Xoossaa asatuwaa ubbatuu, ubbaappekka aathiide Kaatiyaa Qeesaare golliyaan de7iyaawanttu hinttena saro giino.

23 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna gido.

† **4:11** *taw de7iyaabay taw gidana:* Taw de7iyaabaan taani shemppay, kallay, woppugay. **4:15** 2Qo 11:9 **4:16** Kit 17:1 **4:18** Kes 29:18

Phawuloosi
Qolaasiyaasa Asaw
Xaafeedda Kiitaa
Geluwaa

Phawuloosi Qolaasiyaasa asaassi xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Efesoone asaw xaafetteedda kiitaanna itti wodiyaana malatee. Hewekka Qeeri Iisiyan, Efesooneppe away doliyaa bagganna beettiyaa Qolaasiyaasan de7iyaa ammaniyaa asatuwaassa gidiide laa77uwaa giddon de7iyaa dummatethay, Qolaasiyaasa asaw xafetteedda kiitay Kiristtoosi medhetaa ubbaassi huuphe gidiyaawaa bessiyaa wode Efesoona asaassi xaafetteedda kiitay qassi Kiristtoosi woosa gollew huuphe gidiyaawaa bessee. Ha asatuwaassi qaalaa markkatteeddawe Phawuloosa gidana dhayooppekka, Roome gadiyan, Iisiyaa waanna katamaa gidiyaa Efesooneppe unttunttussi oothiyaa asatuwaa kiittiyawe A gidiyaa diraw, Qolaasiyaasawukka aawotiyaa hanotay aw de7ee. Qolaasiyaasa ammaniyaawanttu giddon, “Xoossaa eranawunne kumentha atotethaa demmanaw, asay ubbay ayyaana wolqqatuwaassinne maatay de7iyaawanttussi goyinnanaw koshshee” yaagiyaa worddo asttamaaratuu de7iyaawaa Phawuloosi siseedda. Ha asttamaaratuu harabaa qassi, “Asay ubbaykka qaxxaraa malatiyaa wogatuwaassi moodettanawunne qumaa wogaanne hara wogatuwaa ubbaa naaganaw koshshee” yaagiino.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeeddawe tumanchcha gidiyaa Kiristtinnaa kiitaa odiyaawaan, unttunttu worddo timirttiyaa phalqqanaassa. I zaareedda zaaruwaappe waannatiyaawe “Yesuusi Kiristtoosi kumentha atotethaa immanaw danddayee; ha hara ammanatuunne oosatuu aappe haassanaw danddayiino” yaagiyaawaa. Xoossay Kiristtoosa bagganna ha alamiyaa medhdheedda. Qassi A bagganna zaariide A barekko ahana. Ha alamiyassi Kiristtoosa wozanappe ammaniyaawa xalalaan atotethaa hidootay de7ee. Hawaa maaran Phawuloosi ha wolqqaama timirttii ammaniyaa asaa de7uwan waaniide oosuwan peeshanaw danddayintto odee.

Ha kiitaa Phawuloosappe akkiide, Qolaasiyaasa gathanaw kiitetteedda Tiikiiqoosanna ittippe beeddawe Anaasimoosa gidiyaawaa be7iyaawe go77iyaawaa. Waaniide gooppe, Phawuloosi ha Anaasimoosa geetettiyaa bare oosanchchaabaa denthiide, Pilimoonaw hara kiitaa xaafeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-8)
Kiristtoosa eeshshaanne oosuwaa (1:9-2:19)
Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (2:20-4:6)
Wursethaa qutiyaa (4:7-18)

1 Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawaa
gideeddawenne nu ishay Ximootoosi,
2 Qolaasiyaasa giyaa katamaan de7iyaa Xoossaa naanatoo, Kiristtoosan
ammanetteedda ishatoo ha dabidaabbiyaa xaafeetto.
Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho
keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

3 Nuuni hinttenttoo woossiidde, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa,
Xoossaa ubba wode galateetto.

4 Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusa hinttenttu ammaniyaawaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa siiqiyaawaa siseeddo.
5 Tumu kiitay wonggalay koyiro hinttekko yeedda wode, Xoossay sinthaappe immana geeddawaa siseeddita. Simmi hinttenttu ammanuunne siiquu saluwan giigiide naagiyaa, Xoossay sinthappe immana geeddawan doometteedda.
6 He wonggelii hinttekko gakkeedda; hinttenttu A sisoodeppenne Xoossaa aadho keekatethaa tumatethaan eroodeppe doommiide, hinttenttu giddon de7iyaawaadankka, biittaa ubbaan anjjuwaa aheenne ubbasaa aakkee.
7 Hinttenttu hewaa nuunanna ittippe qooma gideedda siiqo Eppaafiraappe tamaareeddita; I nu diraw Kiristtoosaw ammanettiide oothiyaawe,
8 Xoossaa Ayyaanan haratuwaa hinttenttu siiqiyaawaa nuussi odeedda.
9 Hewaa diraw, nuuni qassi hewaa siseedda gallassaappe doommiide, Xoossay hinttenttoo bare sheniyaa eriya eratethaa, Xoossaa Ayyaanay immiya aadhdheedda eratethaannanne akeekaanna ittippe kunthiide immanaadan, ubba wode balennaan Xoossaa woosseetto.
10 Hewaappe guyyiyan, Goday koyyiyaawaadan hinttenttu de7anawunne, ubba wode A nashechchiyaabaa oothanaw danddayana; hinttenttu oothiyaa lo77o oosuwaa ubbaan hinttenttu de7uu go77ana de7iyaawaa gidanawa; qassi Xoossaa eriyaawan dicci dicci baanita.
11 Hinttenttu ubbabaani nashechchan genccanaadaaninne danddayanaadan, Xoossay bare bonchchuwaa gitatethaadan immiya wolqqaa ubbaan minnite.
12 Qassi Xoossaa naanatoo giigeedda poo7o kawutethaa laattanaw, nuuna danddayisseedda Xoossaa Aawuwaa galatite.
13 I nuuna dhumaa wolqqaappe ashshiide, bare siiqiyaa Na7aa kawutethaakko pintheedda.
14 Qassi I bare Na7an nuuna woziide, nu nagaraa atto geedda.

Kiristtoosa Xoossatethaanne A Oosuwaa

15 Kiristtoosi beettenna Xoossaa qonccissiyaawaa; I medhetteeddawaa ubbaappe aadhdhiyaa bayra Na7aa.
16 Ayissi gooppe, ubbabaykka aani medhetteedda; beettiyaawanttu, beettennawanttu, ayyaanatuwaappe beettiyaa wolqqaynne godatethay, dhoqqatethaynne maatay, saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaykka Aaninne Aw medhetteedda.
17 I ubbabaappe kase de7eedda; ubbabaykka Aani bare sa7aa sa7aa oyqqiide de7ee.
18 I bare huuphew, woosa gollew huuphenne de7o; I ubbaappe bolla gidana mala, kasetiide hayiquwaappe denddeedda Bayira Na7aa gideedda.
19 Ayissi gooppe, Xoossay koyyeeddawaadan, Aani Xoossatethaa kumenthay de7ee.
20 Yaatina Xoossay Kiristtoosa bagganna ubbabaa barenanna sigethanaw yewuwaa qachcheedda; bare Na7ay masqqaliyaa bollan gusseedda suuthan saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaa barenanna sigetheedda.
21 Hawaappe kase, hinttenttu iitabaa qooppeedda dirawunne ootheedda diraw, Xoossaappe shaakettiide, Aananna morkketteeddita.
22 Shin Xoossay ha77i hinttentta pokkobay bayinnawanttanne qassi geeshshatuwaa oothiide, bare sintha shiishshanaw, bare Na7aa hayiqqeeddawaa asatethan barenanna hinttentta sigetheedda.
23 Hewe hinttenttu tumu ammanuwan minni eqqiide, mishiraachchuwaa qaalaa sisiide, sinthaappe akkana geeddawaappe qaaxxennan minniide de7ooppe hanana; he wonggalaa mishiraachchuu sa7an de7iya medhetaa

ubbaa matan odetteedda. Taani Phawuloosikka mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawaa gidaaddi.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gidiide Ootheedda Oosuwaa

24 Taani hinttenttoo waayyetteedda diraw, ha77i nashettay; Kiristtoosi bare huuphew, hewaa giyaawe woosa gollew, waayyettishin pacceeddawaa taani ta bollaa sakuwan kunthay.

25 Xoossay taana hinttentta maaddiyaawaanne A qaalaa polaade odiyaa ashikkaretethaa kiitaa taw immeedda.

26 Ha qaalay hawaappe kase bagga ubbaan, asaa ubbaw erettennaan geemmiide de7ee; shin barena ammaniyaawanttoo Xoossay ha77i qonccisseedda.

27 Xoossay Ayihuda gidenna asaw wotheedda ha asaw qonccibeenna bonchchuwaanne dure yewuu ayentto geeshshatuwaa erissanaw koyyeedda; ha asaw ha77i qoncceeddawe ayee gooppe, Kiristtoosi hinttenttun de7iyaawaa; hewaa giyaawe Xoossaa bonchchuwaa aananna hinttenttu akkanawaa.

28 Hewaa diraw, nuuni asaa ubbaw Kiristtoosawaa odeetto; asaa ubbaa Kiristtoosan kumentha asaa oothiide, Xoossaakko shiishshana mala, nuussi aadhdheedda eratethaa ubbaan hinttentta seeretonne tamaarisseetto.

29 Taani hawaa polanaw, taanan oothiyaa Kiristtoosi taw immiya wolqqan baaxetaynne daaburay.

2

1 Taani hinttenttoonne Lodooqiyaa giya katamaan de7iya asatoonne qassi taana be7ibeenna ammaniyaawanttoo ubbatoo ay keenaa baaxetaaddi-tantto hinttenttu erana mala koyyay.

2 Unttunttu wozanay minnana mala, siiquwan ittippe gidiide, tumu akeekan beettiyaa duretethaa ubbaa unttunttu akkana malanne qassi unttunttu Xoossay asaw qonccissibeennawaa, Kiristtoosa A huuphew erana mala, taani daaburay.

3 Geeman Xoossay minjjeedda eraynne aadhdheedda eratethay ubbay Aani de7ee.

4 Ooninne hinttentta cimmiyaa qaalaan balethenna mala, taani hinttentta hassayissay.

5 Ayissi gooppe, taani hinttenttu matappe haakkaade de7ooppekka, ayyaanan hinttenttunna de7ay; hinttenttu de7iya maaraanne Kiristtoosa hinttenttu minniide ammaniyaawaa be7aade nashettay.

Kiristtoosan Beettiyaa Kumentha De7uwaa

6 Simmi hinttenttu Godaa Kiristtoosi Yesuusa akkeeddawaadan, Aani de7ite.

7 Aani xaphuwaa yeddiide diccite; hinttenttu tamaareeddawaadan ammanuwan minnite; Xoossaa ubba wode galatite.

8 Kiristtoosappe gidenna timirttiyaan, ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaa timirttiyaaninne, asaappe yeedda eratethan, qassi mela cimuwan hinttentta ooninne omoddenna mala naagettite.

9 Ayissi gooppe, Kiristtoosa asatethaa bollan Xoossatethaa medhetaa kumenthay de7ee.

10 Qassi ubbaa ayyaanatuwaa kaappotethawunne godatethaw ubbaw huuphe gidiyaa Kiristtoosappe kumentha de7uwaa demmeeddita.

11 Hinttenttu Kiristtoosanna itti asaa mala gidiide, asaa qaxxaraa mala gidennaan, hinttenttu nagaranchcha medhetaa diggiyaa qaxxaraa, hawekka ashuwaa qaxxaraa gidennaan Kiristtoosi ootheeddawaa.

12 Hinttenttu xammaqetteedda wode, Kiristtoosanna moogettiide, Kiristtoosa hayiquwaappe dentheedda Xoossaa wolqqaa ammaneedda diraw, ooratha de7uwaassi xinqqatan Kiristtoosanna ittippe denddeeddita.
13 Hinttenttu hinttenttu naaquwaaninne hinttenttu eca asatethaa qaxxarettennan aggeeddawan hayiqqiide de7iya wode, Xoossay hinttenttu naaquwaa atto giide, Kiristtoosanna hinttentta paxa wotheedda.
14 Nuuna ixxiyaa, acuwaa paramaa A caaquwaanna ittippe Xoossay daakkeedda; masqqaliyaa bollan dhishiide, ogiyaappe diggeedda.
15 Kiristtoosi he masqqaliyan kaappatuwaappenne godatuwaappe wolqqaa wothi akkiide, bare xoonuwaannee omoddetteeddawantta qoncciyaan besseedda.
16 Hewaa diraw, muussaan woy ushshaan, baalaa gallassaa woy agenay xeeriyaa wodiyaa bonchchiyaawan, woy Sambbataa bonchchiyaawan, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo.
17 Hawanttu sinthaappe yaana yewatuwassi eeshuwaa; shin tumatethay Kiristtoosawaa.
18 Wordduwaa ashikke malatanawunne kiitanchchaw goyinnanaw koyyiyaawe, be7ibeennawaa saxaan be7aaddi giide otorettiyaawe, asatethaa qofaan coo ayyiyaawe, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo.
19 Hewaa mala asay huuphe gidiyaa Kiristtoosa minissi oyqqeeddawaa leppissee. Bollaa ubbay he huuphiyaappe wolqqaa demmiide, bollan de7iyaa kuriyaannanne xaphuwaanna ittippe oyqqettiide, Xoossay dichchiyaa dishuwaadan diccee.

Hayquwankka Paxankka Kiristtoosanna De7iyaawaa

20-21 Hinttenttu ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaappe haakkiide, Kiristtoosanna hayiqqeeddita; yaatina, ayissi ha sa7aa wogaan de7iya asaadan de7iitee? “Oyqqoppa; baara be7oppa; bochchoppa” yaagiyaa higgetoo ayissi azazettiitee?
22 Ha ubbabaykka asay medhdheedda higgenne timirtte gidiyaa diraw, wodiyaappe guyyiyan dhayana.
23 Unttunttu kiitanchchaw goyinniyaawaaninne wordduwaa ashikke malatiyaawan qassi barenttu asatethaa gilqqissiyaawan aadhdheedda eranchcha malatiino; shin ashuwaa amuwaa digganaw go77enna.

3

1 Simmi hinttenttu Kiristtoosanna hayiquwaappe denddeeddawaa gidooppe, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda Kiristtoosi de7iyaasaan saluwan de7iyaawaa minissi koyyite.
2 Saluwan de7iyaawaa hinttenttu qoppanaappe attin, sa7an de7iyaawaa qoppoppite.
3 Ayissi gooppe, hinttenttu hayiqqeedita; qassi hinttenttu shemppuu Xoossaan Kiristtoosanna geemmeedda.
4 Hinttew de7o gideedda Kiristtoosi qoncciyaa wode, he wode hinttekka aananna bonchchuwan qoncana.

Ecaanne Ooratha De7uwaa

5 Hewaa diraw, hinttenttun de7iya ha sa7aa amotuwaa wodhite; hewanttukka woshummiyaawaa, tunatethaa, woshummanaw koyiyaawaa, iita amuwaa, miishshaa amottiyaawaa. Yoranchchaa gidussay eeqaw goyinniyaawaappe dummatenna.
6 Hawanttu gaasuwan, Xoossay azazettenna asatuwaa hanqqettanawaa.
7 Kase hinttenttu ha iita qofatuwaan de7iya wode unttunttun moodetteeddita.

8 Shin ha77i hinttenttu qassi hanqquwaa, yiilluwaa, ixuwaa, hinttenttu doonaappe kesiyaa cashshaanne yeellayiyaa haasayaa hawantta ubbaa hintteppe dhayissite.
9 Ittuu ittoo worddotoppite; ayissi gooppe, nagaranchcha medhetaa A oosuwaanna hintteppe dhayissi diggiide,
10 Xoossay, A medhdheeddawe, barena malatissanawunne barew de7iya eratethaa ubbaa immanaw, ubba wode oorathiyaa ooratha medhetaa mayyeeddita.
11 Ha ooratha medhetaan, Giriike asaa woy Ayihuda asaa, qaxxaretteeddawaa woy qaxxarettibeennawaa, imathatuwaanne aynne tamaaribeennawaa, ayilliyaa woy womaanuwaa giide shaakkiyaabay baawa; huuphe allaalli Kiristtoosa; I ubbankka de7ee.
12 Hewaa diraw, Xoossay dooreeddawanttudan, geeshshanne siiqiyaawantta gidiide, maarotethaa, qaretaa, keekatethaa, hinttenttu huuphiyaa kawushshiyaawaa, ashikketethaanne danddayaa mayyite.
13 Ittuu ittuwaawaa danddayite; ooninne bare laggiyaa bolla hanqqetteeddawe de7ooppe, ittuu ittoo atto yaago. Kiristtoosi hinttenttoo atto geeddawaadan, hinttekka atto giite.
14 Hewaa ubbaa bolla, ubbabaa ittippe shiishshi qachchiyaa siiquwaa mayyite.
15 Kiristtoosi immiya sarotethay hinttentta mooddo; ayissi gooppe, Xoossay hinttentta itti asaa udiide, he sarotethaw xeeseedda Xoossaa galatite.
16 Kiristtoosa qaalay hinttenttu wozanaan kumiide de7o; hinttenttoo de7iya aadhdheedda eratethaa ubbaan ittuu ittuwaa tamaarissitenne zorite; hinttenttu wozanaan Xoossaa galatiidde, woosaanne mazimuriyaa, Xoossaa sunthaa dhoqqu oothiyaa yethaa yexxite.
17 Hintte ay haasayiyaawaa woy ay oothiyaawaa gidooppekka, Aawuwaa Xoossaa Yesuusa bagganna galatiidde, oothiyaawaa ubbaa Godaa Yesuusa sunthan oothite.

Ammaniyaa Asatuwaa Gollen De7anaw Bessiyaa Wogaa

18 Machchetoo, ammaniyaa asaw bessiyaawaadan, hinttenttu asinaw moodettite.
19 Attuma asatoo, hinttenttu macca asaa siiqite; unttunttunna woppu giide de7ite.
20 Naatoo, hinttentta yeleedawanttoo ubbabaani azazettite. Ayissi gooppe, hinttenttu unttunttoo azazettiyaawe Xoossaa daro nashechchee.
21 Aawatoo, hinttenttu naanay wozanaa bayenna mala, unttuntta yiloyoppite.
22 Ayilletoo, sa7an hinttenttoo godaa gidiyaawanttoo ubbabaani azazettite; Godaw yayyiide, suure wozanaan oothiteppe attin, asaa nashechchanawunne asay be7o giyaawaan azazettiyaawantta gidoppite.
23 Hintte oothiyaa oosuu ubbaa asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, wozanaappe oothite.
24 Godaa Kiristtoosaw hinttenttu oothiyaa diraw, I barewanttoo immanaw giigissi wotheeddawaa hinttenttu laattanawaa akeekite.
25 Balabaa ootheedda uray ooninne, bare ootheedda balaadan woytaa akkana; ayissi gooppe, Xoossay pirddiidde, oonanne maaddenna.

3:9 Efe 4:22 **3:10** Dom 1:26; Efe 4:24 **3:16** Efe 5:19-20 **3:18** Efe 5:22; 1Ph 3:1 **3:19** Efe 5:25; 1Ph 3:7 **3:20** Efe 6:1 **3:21** Efe 6:4 **3:22** Efe 6:5-8 **3:25** Zar 10:17; Efe 6:9

4

1 Godatoo, hinttewukka saluwan Goday de7iyaawaa eriide, hinttenttu ayilletoo xillotethaaninne suuretethaan koshshiyaawaa oothite.

Zoriyaa

2 Xoossaa aggennaan woossite; qassi woossiidde azallennan, A galatiidde woossite.
3 Qassi hinttenttu woossiyaa wode ubbaan, kaseedeppe asaw qonccibeennawaa, Kiristtoosawaa nuuni odana mala, Xoossay nuussi injjeyanaadan, nuussikka Xoossaa woossite; ayissi gooppe, ha77i taani qasho golliyaan de7iyaawe hewaassa.
4 Qassikka taani bessiyaawaa keenaa qonccissaade ha yewuwaa odana mala, taw Xoossaa woossite.
5 Hinttew de7iya wodiyaa go77i bayinnasaan dhayissennan, ammanennawanttu matan cinccatethaan de7ite.
6 Hinttenttu asaa ubbaw wooti zaaranaw bessintto erana mala, hinttenttu haasayay ubba wode, sisanaw lo77iyaawaanne nashechchiyaawaa gidanaw bessee.

Wurssetha Sarotaa

7 Nu siiqo ishay Tikiqoosi, taananna ittippe Godaa oosuwan qoomaa gideedda ammanettiya oosanchchay, ta de7uwaabaa hinttentta erissana.
8 Taani A hinttekko kiittiyaawe, nuuni waani de7intto hinttenttoo I odiide, hinttentta menthethana diraassa.
9 Anaasimoosi, ammanettiya siiqo ishay, hinttenttu gadewe, aananna ittippe hinttekko bee; unttunttu hawaan haniyaa ubbabaa hinttentta erissana.
10 Taananna qashuwan de7iya Arisxxirokoosinne Barnnaabaasaw awuwaa gideedda Marqqoossi hinttentta sarotiino; taani hinttentta kase azazeedawaadan, Marqqoossi hinttekko booppe, wozanaappe A mokkite.
11 Yosxxoosa giyaa Yesuusikka hinttentta saro saro gee; Ayihuda asatuwaappe taananna Xoossaa kawutethaw oothiyaawe, ha heezzu asatuwaappe haray baawa; hawanttu taana daro maaddeeddino.
12 Eppaafiri, hinttenttu gadewe, Kiristtoosi Yesuusa qoomay, hinttentta saro saro gee. I hinttenttu Xoossaan minniide eqqanaadaaninne Xoossay koyyiyaawe ubbay ayentto eriide, poli ammananaadan, ubba wode Xoossaa minissi woossee.
13 Ayissi gooppe, I hinttenttoo, Lodooqiyaa asawunne Hirapoliisa giya katamaa asaw daro daaburiyaawaa taani markkattay.
14 Nu siiqo dottorii Luqaasinne Deemaasi hinttentta saro de7iitee yaagiino.
15 Lodooqiyaan de7iya nu ishatoonne Nimppiw qassi izi golliyaan shiiqiyaa ammaniyaa asatoo nu sarotaa odite.
16 Ha dabiddaabbiyaa hinttenttu nabbabeeddawaappe guyyiyan, Lodooqiyaa ammaniyaawanttookka nabbabissite; hinttekka Lodooqiyaa ammaniyaawanttukka hinttenttoo yeddiyaa dabidaabbiyaa nabbabite.
17 Qassi Arkkipoosaw, “Goday new immeedda oosuwaa polanawaa dogoppa” yaagiide odite.
18 Taani Phawuloosi, ta kushiyan sarotaa xaafeeddawaa hawaa be7ite; taani qashuwan de7iyaawaa dogoppite.
Xoossaa aadho keekatethay hinttenttunna gido.

4:9 Fim 10-12 **4:10** Kit 19:29; 27:2; Fim 24; Kit 12:12,25; 13:13; 15:37-39 **4:12** Qol 1:7; Fim 23 **4:17** Fim 2

Phawuloosi
Teselonqqiyaa Asaw
Xaafeedda Koyro Kiitaa
Geluwaa

Teselonqqiyaa Maqidooniyaa geetettiyaa Roomaa biittaw waanna katamatto. Phawuloosi Teselonqqiyaan ammaniyaawanttoo shiishsheeddawe, Piliphphisiyoosa biittaa yeggi beeddawaappe guyyiyaana. Gidoppe attishshin, Ayihudatuwaa ammanuwaa akkanaw mateedda Ayihuda gidenna asatuu Phawuloosi tamaarissiyaa, ammanuwaa timirttiyaa doseedda diraw (1:8-10), Ayihudatuu Phawuloosa qanaatiide, phalqqethaa dentheeddino. Hewaa diraw Phawuloosi Teselonqqiyaa yeddiide, Beeriyaa geetettiyaa gadiyaa beedda. Takkiidde I Qoronttoosa gakkeedda wode, matan A maaddiyaa Ximootoosi Teselonqqiyaa biide simmowaappe guyyiyan ammaniyaa asaa hanotaa aw qonccissiide odeedda.

Phawuloosi koyro kiitaa Teselonqqiyaa asaassi xaafeeddawe, ammaniyaawantta minissanaassanne menthethanaassa. I unttunttu ammanuwaabaanne siiquwaabaa lo77o woriyaa siseedda diraw, Xoossaa galatee. Kase I unttunttu giddon heezzu saaminttaa (Kit 17:1-9) de7eedda wode, ay mala de7uwaa de7eeddentto unttuntta akeekissee. Hewaappe guyye Kiristtoosa laa7ethuwaa yuussaa xeelleeddawaan denddeedda ooshatuwaassi zaaruwaa immee. He ooshatuwaappekka amareeddawanttu: “Kiristtoosi ha alamiyaa simmanaappe kasetiide hayqqeedda ammaniyaa asay, Kiristtoosa simay immiyaa medhinaa de7uwaa shaakki akkanaw danddayii? Kiristtoosi simmiide yaanawe awudee?” yaagiyaawantta. Phawuloosikka he gaketteedda wodiyaa go77ettiide, “Kiristtoosa laa7enthuwaa yuussaa timirttiyaa hidootaan naagiidde I yaana gakkanaw woppu giide hinttenttu oosuwaa oothite” yaagiide unttuntta zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)
Phawuloosa nashechchaanne galataa (1:2-3:13)
Ammaniyaawanttu de7uwaa kaalethiyaa ogiyaa (4:1-12)
Yesuusa laa7ethuwaa yuussaa timirttiyaa (4:13-5:11)
Wurssethaa maqquwaa (5:12-22)
Qutiyaa (5:23-28)

1 Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi Teselonqqen de7iya ammaniyaa asatoo ha dabidaabbiyaa xaafeetto; hewanttu Xoossaa nu Aabbuwanttoonne Godaa Yesuusi Kiristtoosawanttoo, aadho keekatethaynne sarotethay gido.

Teselonqqiyaa Asaa De7uwaanne Ammanuwaa

2 Nuuni woosaan Xoossaa galatiidde, ubba wode hinttena ubbatuwaa hassayeetto.

3 Nuuni nu Xoossaa, nu Aawuwaa sinthan ammanuwan hinttenttu ootheedda oosuwaanne, siiquwan hinttenttu daabureedda daaburaa, qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosan hinttew de7iyaa hidootaan gencciyaa genccuwaa ubba wode hassayeetto.

1:1 Kit 17:1

4 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossay hinttena siiqiyaawaanne hinttena barew naanaa oothanaw dooreeddawaa nuuni ereetto.
5 Ayissi gooppe, nuuni wonggalaa, wolqqaan, Geeshsha Ayyaanaaninne he wonggelii tuma gideeddawaa wurssi ammaniyaawan hinttenttoo aheeddawaappe attin, asaa qaalaa xalalaan ahibeykko. Nuuni hinttenanna de7iya wode, hinttenttu diraw waani de7eeddentto, hinttenttu eriita.
6 Qassi hinttenttu daro waayyettooppekka, Geeshsha Ayyaanay immeedda nashechchaan kiitaa akkeeddita; hewan nu leemisuwanne Godaawaa kaalleeddita.
7 Hewaa diraw, Maqidooniyaaninne Akaayiyaa giya gadiyan de7iya ammaniyaa ubbatoo leemisuwaa gideeddita.
8 Ayissi gooppe, Godaa qaalay hintteppe kesiide, Maqidooniyaaninne Akaayiyaa xalalaan sisettibeenna; shin Xoossaa hinttenttu ammaniyaawe ubbasan sisetteedda. Simmi nuuni haasayanaw koshshishshin attowe aynne baawa.
9 Ayissi gooppe, nuuni hinttekko beedda wode, hinttenttu nuuna wooti mokkeedenttonne qassi hinttenttu hinttenttu eeqaw oothiyaawaa aggiide, worddotenna de7uwaa Xoossaw oothanaw waani Xoossaakko simmeedditentto, unttunttu barenttu huuphiyan haasayiino.
10 Qassi Xoossaa Na7ay Yesuusi, Xoossay hayiquwaappe dentheeddawe, nuuna sinthaappe yaana Xoossaa hanqquwaappe ashshiyaawe saluwaappe yaanawaa hinttenttu naagiyaawaa unttunttu haasayiino.

2

Phawuloosi Teselonqqiyaan Ootheedda Oosuwaa

1 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni hinttekko beeddawe mela gidennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita.
2 Shin nuuni hinttekko yaanaappe kase Piliphphisiyoosa giya katamaan waayyetteeddawanne boretteeddawaa hinttenttu eriita; daro phalqqethay de7ooppekka, hinttenttoo A mishiraachchuwaa qaalaa odana mala, Xoossay nuussi minotethaa immeedda.
3 Nuuni hinttena woossiyaawe baliide woy tunatethaan woy geniyan gidenna.
4 Shin Xoossay wonggalaa hadaraa akkanaw nuuni ammanettiyaawantta gidina, nuussi he hadaraa immeedda; he immeeddawaadanka nuuni haasayeetto. Qassi nuuni nu wozanaa xomoosiyaa Xoossaa nashechchiyaawaadan haasayeettoppe attin, asaa nashechchiyaawaadan haasayokko.
5 Nuuni hinttekko cimmiyaa haasayaanna, woy nuuni yoraa genthiyaa hanotaan yibeennawaa hinttenttu loythi eriita; Xoossaykka nuussi markka.
6 Nuuni asaappe, woy hintteppe, woy haranttu ooppenneekka bonchchuwaa akkanaw koyyibeykko.
7 Nuuni Kiristtoosi kiitteeddawantta gidiidde, bonchchuwaa hinttenttuppe oochchanaw danddayeetto. Shin aatta bare naanatuwaa siiquwan dichchiyaawaadan, hinttenttu giddon ashikke gideeddo.
8 Hinttenttu nuussi daro al77o gideedda diraw, Xoossaa wonggalaa hinttenttoo immanaawaa xalalaa gidennaan, nu de7uwaakka hinttenttoo immanaw giigi utteeddo; ayissi gooppe, hinttena nuuni loythi siiqeeddo.
9 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nu oosuwaanne nu daaburaa hinttenttu akeekiita; hinttenttoo Xoossaa mishiraachchuwaa qaalaa

1:6 Kit 17:5-9

odiidde, hinttena ayinne waayissenna mala, qammanne gallassi nuuni ootheeddo.

10 Nu de7uu hinttenttu matan, ammaniyaawanttu matan, geeshsha, xillonne borettennawaa gidiyaawoo hinttenne Xoossay markka.

11 Nuuni hinttenttoo huuphiyan huuphiyan aawuu bare naanaw haniyaawaadan haneeddawaa eriita.

12 Nuuni hinttena zoreeddo; menthetheeddonne hinttenttoo markkatteeddo. Hewenneekka hinttena xeeseedda Xoossaa nashechchiyaa de7uwaa hinttenttu de7anaadananne A kawutethaanne A bonchchuwaa gelanaadaana.

13 Hintte nuuppe Xoossaa qaalaa tuma gideeddawaadan akkeedda wode, Xoossaa kiitaadan akkeeddawaappe attin, asaa kiitaadan akkibeenna diraw, Xoossaa qaalay ammaniyaa hinttenan oothee; he gaasuwan nuuni Xoossaa ubba wode galateetto.

14 Ayissi gooppe, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Kiristtoosi Yesusan ittuwaa gideedda Yihudaa giya gadiyan de7iya ammaniyaawantta, hinttenttu leemisettiita; hewanttu Xoossaa ammaniyaawantta. Ayihudatuu unttuntta wayisseeddawaadan, hinttenttu biittaa asaykka hinttena waayisseedda.

15 He Ayihudatuu Godaa Yesuusanne nabatuwaa wodheeddino; qassi nuuna yedersseeddino. Unttunttu Xoossaa nashechchikkino; asaa ubbaakka ixxiino.

16 Ayihuda gidenna asay attana mala, nuuni unttunttoo qaalaa odiyaawaa diggiino. Qassi unttunttu nagaraykka ubba wode dari dari bee. Shin wurssethaan Xoossaa hanqquu unttunttu bolla wodhdheedda.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaa laa7enthuwaa Xomoosanaw Amotteedda Amuwaa

17 Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni nu qofaan gidennaadan, asatethaa xalalaan hintteppe guuthaa wodew shaaketteedda wode, hinttena daro laamotiide, ayfiyan be7anaw loythi koyyeeddo.

18 Ayissi gooppe, nuuni hinttekko simmiide baanaw koyyeeddo. Ubba taani Phawuloosi zaara zaaraade hinttekko baanaw mala be7aaddi; shin Seexaanay nuuna diggeedda.

19 Ayissi gooppe, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaawe, woy nu nashechchay, woy nuuni ceeqettiyaa akililii oonee? Hinttena gidikkiteeyee?

20 Ayissi gooppe, hinttenttu nu bonchchuwaanne nu nashechchaa.

3

1 Hewaa diraw, nuussi genccanaw danddayettennan ixxeedda wode, Ateenaa giya katamaan nuurekka attanaw qofaa qachcheeddo.

2 Hinttena zoranaadaaninne hinttenttu ammanuwan hinttena minissanaadan, Xoossaw oothiyaa nu ishaa, nuunanna ittippe Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa Ximootoosa hinttekko kiitteeddo.

3 Ha waayyiyaa gaasuwan hintteppe ooninne guyye simmenna mala, A kiitteeddo. Nuuni hewoo dooretteeddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita.

4 Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iidde, nuuni waayyettanawaa kasetiide hinttenttoo odeeddo; qassi hinttenttu eriyaawaadankka kase hewaadan haneedda.

5 Hewaa diraw, qassi genccanaw taw danddayettennan ixxeedda wode,
“Ooni eri xalahiyaa kaappuu hinttena paaccennan aggenna. Nu daabu-
rayikka mela gidennaan aggenna” yaagaade hinttenttu ammanuwaa er-
anaw Ximootoosa hinttekko kiittaaddi.
6 Shin ha77i Ximootoosi hinttenttu matappe nuukko yiide, hinttenttu
ammanuwaabaanne hinttenttu siiquwaabaa hinttenttoo mishiraachchu gi-
ide nuussi odeedda. Qassi nuuni hinttena be7anaw laamotiyaawaadan
hinttekka nuuna be7anaw laamotiidde, ubba wode nuussi lo77obaa qop-
piyaawaa I odeedda.
7 Hewaa diraw, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nu waayyiyaaninne
nu tuggaan ubbaan hinttenttu ammanuwaa bagganna hinttewan nu minet-
teeddo.
8 Godan minniide hinttenttu de7ooppe, nuunikka ha77i de7eetto.
9 Ayissi gooppe, nuuni hinttebaw Xoossaa galateeto. Nuuni nu Xoossaa
sinthan hinttenttu diraw de7iya nashechchaa ubbaw A daro galateeto.
10 Nuuni hinttena be7anawunne hinttenttu ammanoo pacceeddawaa
kunthanaw, qammanne gallassi nu kumentha wozanaappe Xoossaa
woosseetto.
11 Nu Aawuu, nu Xoossay bare huuphew, qassi nu Goday Yesuusi Kirist-
toosi nuuni hinttekko biya ogiyaa nuussi giigisso.
12 Nuuni hinttena loythi siiqiyaawaadan, Goday hinttenttu ittuu ittuwaa
siiqiyaa siiquwaanne qassi asaa ubbaa siiqiyaa siiquwaa hinttenttoo daris-
sonne gujjo.
13 Nu Goday Yesuusi bare geeshshatuwaa ubbaanna yiyaa wode, nu Xoos-
saa, nu aawuwaa sinthan hintte wozanay geeshshanne pokkuu baynnawaa
udiide, hinttena I menthetho.

4

Xoossaa Nashechchiyaa De7uwaa

1 Simmi wurssethaan, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossaa
nashechchanaw hinttenttu waani de7anaw bessintto, nuuppe tamaareed-
dita. Hewe hinttenttu kaseedeppe de7iya maaraa; shin ha77i hinttenttu
kasewaappe loythiide oothanaadan, Godaa Yesuusa sunthan hinttena
woosseettonne zoreetto.
2 Ayissi gooppe, nuuni Godaa Yesuusa maataa bagganna hinttenttoo im-
meedda azazu haqawentto, hinttenttu eriita.
3 Ayissi gooppe, Xoossay hintteppe koyyiyaawe ayee gooppe, hinttenttu
geeshsha gidanawaanne woshummiyaawaa ubbanna agganawaa koyyee.
4 Hinttenttu huuphiyan huuphiyan geeshshatethaaninne bonchchuwan
hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto * eranaw besseeppe attin,
5 Xoossaa erenna ammanenna asatuwaadan, loythi amottiyaawaan
akkanaw bessenna.
6 Nuuni qassi kase hinttenttoo odeeddawaadaninne hinttena minissi
zoreeddawaadan, Goday hawaa malaban ubbaan haluwaa kesiyaawaa
gidiyaa diraw, ooninne ha yewuwaan bare ishaa naaqqanawunne cim-
manaw bessenna.
7 Ayissi gooppe, Xoossay nuuna geeshshatethan de7anaw xeeseed-
dawaappe attin, tunatethaan de7anaw xeesibeenna.
8 Hewaa diraw, ha timirttiyaa ixxiyaa ooninne hinttenttoo bare Geeshsha
Ayyaanaa immiya Xoossaa ixxeeppe attin, asaa ixxenna.

* **4:4** *Geeshshatethaaninne bonchchuwan hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto:* Guussay bare asatethaa naagiide geeshshatethaan de7anaw koshshiyaawaa bessee.

9 Hintte hinttenttu huuphiyan ittuu ittuwaa siiqanaadan, Xoossay hinttena tamaarisseedda diraw, hinttenttu hinttenttu ishatuwaa wooti siiqanaw bessintto, nuuni xaafanaw koshshenna.
10 Qassi Maqidooniyaa biittaa ubbaan de7iya ishatuwaa ubbatuwaa tumu hinttenttu siiqiita. Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu hewaappe gujji gujjiide unttuntta siiqana mala, hinttena woosseetto.
11 Nuuni kase hinttenttoo odeeddawaadan, woppu geedda de7uwaa de7ite. Qassi hinttena koshshiyaawaa demmanaw, hintte kushiyan oothite.
12 Hewaa gidooppe, ammanennawanttu matan hinttenttu bonchchettananne qassi hinttena koshshiyaabaw oonanne awuddashikkita.

Goday Yiyaa Wode hayiqqeedda Asaynne Paxa De7iya Asay Hananabaa

13 Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu hidootay baynna asatuwaadan kayyottenna mala, hayqqeedda asatuwaabaa hinttenttu erana mala koyetto.
14 Nuuni Yesuusi hayiqqeeddawaanne qassi hayiquwaappe I denddeeddawaa ammaneetto; hewaadankka, Xoossay Yesuusa ammaniide hayiqqeeddawantta Yesuusanna ahanawaa ammaneetto.
15 Ayissi gooppe, nuuni hinttenttoo odiyaa Godaa qaalay hawaa; nuuni, Godaa laa7enthuwaa yuussaa gallassay gakkanaw hawaan paxa de7iyaawanttu, hayqqeeddawanttuppe kasetokko.
16 Ayissi gooppe, Goday bare huuphiyan azazuwaanna, kiitanchchatuwaa kaappuwaa kooshshaanna, Xoossaa malakataa giirethaanna saluwaappe wodhdhana. Kiristtoosa ammaniide hayiqqeeddawanttu kasetiide hayiquwaappe denddana.
17 Hewaappe guyyiyan, nuuni he wode paxa de7iyaawanttu, Godaanna carkkuwaa giddon gakkettanaw unttunttunna ittippe shaariyaan denddana. Hewaa diraw nuuni Godaanna ittippe ubba wode de7ana.
18 Hewaassi, ha qaalaan ittuu ittuwaa menthethite.

5

Godaa Yuussaa Giigiide Naagite

1 Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ha yewatuu awude hananentto, wodiyaanne agenaa hinttenttoo xaafanaw koshshenna.
2 Ayissi gooppe, Godaa gallassay kayisuu qamma yiyaawaadan yaanawaa hinttenttu loythi eriita.
3 Asay, “Ubbabay sara; ayaykka hanenna” giishshin, macca asaa yeluu oyqqiyaawaadan, bashshay unttunttu qoppennaan unttunttu bolla yaana. Unttunttu mulekka kessi akkikkino.
4 Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, he gallassay hinttenttoo kayisuu yiyaawaadan yaanaw hinttenttu dhumaani de7ikkita.
5 Hintte ubbay poo7uwaa asanne gallassaa asaa; nuuni qammaa asaa woy dhumaa asaa gidokko.
6 Hewaa diraw, nuuni haratuu gemi77ishiyaawaadan gemi77ishanaw bessenna. Nuuni beegottanawunne wogaan de7anaw bessee.
7 Ayissi gooppe, gemi77ishshiyaawanttu qamma gemi77ishiino; mathottiyaawanttukka qamma mathottiino.
8 Shin nuuni gallassaa asaa gidiyaawanttu wogaan de7anaw bessee. Nuuni ammanuwaanne siiquwaa tiraan wothiyaa olaa miishshaadan oyqqiide, nuuni hidootaan naagiyaa atotethaa, birataa qoobiyaadan, huuphiyan wothanaw bessee.

5:8 Isa 59:17; Efe 6:13-17

9 Ayissi gooppe, Xoossay nuuna nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna atotethaa demmanaw dooreedawaappe attin, A hanqquwaa akkanaw dooribeenna.
10 Nuuni paxa gidina woy hayiqqeeddawantta gidina, Kiristtoosanna ittippe de7ana mala, Kiristtoosi nu diraw hayiqqeedda.
11 Hewaa diraw, hinttenttu qassi ha77i oothiyaawaadan, haratuwaa menthethitenne ittuu ittuwaa dichchite.

Wurssetha Zoriyaanne Sarotaa

12 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu giddon oothiyaawantta, hinttena ammanuwaa ogiyaan kaalethiyaawanttanne zoriyaawantta, hinttenttu bonchchana mala, hinttena woosseetto.
13 Unttunttu oothiyaa oosuwaa diraw, unttuntta loythi bonchchitenne siiqite. Ittuu ittuwaanna sarotethaan de7ite.
14 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni hinttena zoreetto; maaray bayinna de7uwaa de7iyaawantta seerite. Yayyiyaawantta menthethite. Wolqqi baynnawantta maaddite. Asa ubbaa danddayite.
15 Ooninne iitaa diraw iitaa zaarenna mala naagettite; shin ubba wode, ittuu ittoonne qassi asaa ubbaw lo77obaa oothanaw minnite.
16 Ubba wode nashettite.
17 Ubba wode qanxxennaan Xoossaa woossite.
18 Ubbabaani galatite. Ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna Xoossay hintteppe koyyiyaawe hewaa.
19 Geeshsha Ayyaanaa tamaa toyissoppite.
20 Timbbitiyaa qaalaa kadhoppite.
21 Ubbabaakka paaccite. Lo77obaa oyqqite.
22 Iita oosuwaa ubbaappe haakkite.
23 Sarotethaa Xoossay bare huuphew hinttena ubbabaani polo geeshsho; qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, Xoossay hinttenttu ayyaanaa, shemppuwaanne asatethaa ittippe borettennawaanne polo udiide naago.
24 Hinttena xeesiyaawe ammanetteeddawaa; qassi hewaa I polana.
25 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuussi Xoossaa woossite.
26 Ishatuwaa ubbaa geeshsha yeruwaa yeriide sarotite.
27 Hintte ha dabiddaabbiyaa geeshsha ishatuwaa ubbaw nabbabanaadan, Godaa sunthan hinttena woossay.
28 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna ittippe gido.

Phawuloosi
Teselonqqiyaa Asaw
Xaafeedda Laa7entho Kiitaa
Geluwaa

Kiristtoosa laa7entho yuussaa xeelliyaawaan denddeedda ooshay walassaa medhdhiidde beedda diraw, Teselonqqen de7iyaa ammaniyaa asaa giddon metuu dariidde beedda. Phawuloosi Teselonqqiyaa asaassi xaafeedda laa7entho kiitay, “Goday yaana gallassay mateedda” yaagiyaa ammanuwaa minissiide odee. Phawuloosi unttunttussi odiidde, “Kiristtoosi yaanaappe kasetiide Kiristtoosa timirttiyaa phalqqiyaa itti, ‘Makkala asa’ geetettiyaa Kiristtoosa ixxiyaawe kaalethina alamiyaa bollan iitatethaynne makkalay dariidde baana” yaagiide unttunttu ammanuwaa suurissanaw malee.

Yesuusi Kiitteeddawe nabbabiyaawanttussi, “Metuunne waayyii darooppekka unttunttu barenttu ammanuwan minnanaadan, ikka aananna ittippe oothiyaawanttukka oothiyaawaadan, unttunttu barenttu de7uwaassi koshshiyaawaa demmanaw, minniide oothanaadan, hewaadankka qassi lo77o oosuwaa oothanaw dhibennaadan” yaagi unttuntta minissiide zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)
Galataanne hadaraa (1:3-12)
Yesuusa laa7enthuwaa yuussaw imetteedda timirttiyaa (2:1-17)
Ammanuwan de7uwaabaa maqquwaa (3:1-15)
Wursethaa qutiyaa (3:16-18)

1 Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi, Teselonqqen de7iya ammaniyaa asatoo ha dabidaabbiyaa xaafeetto. Hewanttu Xoossaa nu Aabbuwanttanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawantta.

2 Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethaynne sarotethay hinttenttoo gido.

Kiristtoosa Yuussaa Gallassi Hanana Pirddaa

3 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu ammanuu loythi dicciyaa dirawunne, hinttenttu ittuu ittuwaa siiqiyaa siiquu dariya diraw, nuuni hinttenttoo bessiyaawaadan, Xoossaa ubba wode galatanaw bessee.

4 Hewaa diraw, hinttentta yedesaynne waayyiyaa ubbay gakkinakka hinttenttu gencciyaawaanne ammaniyaawaa nuuni nu huuphew Xoossaa ammaniyaawanttoo odiidde, hinttewan ceeqetteetto.

5 Hinttenttu waayyettiyaa Xoossaa kawutethaw bessiyaawantta gidiide paydettana mala, Xoossay pirddiyaa xillo pirddaa bessiyaa mallaa.

6-7 Xoossay tumu pirddaa pirddana. Goday Yesuusi bare wolqqaama kiitanchchatuwaanna tamaa lacuwaa giddon saluwaappe yiyaa wode, Xoossay hinttentta waayissiyaawanttu bolla waayyiyaa ahana. Qassi waayyettiyaa hinttenanne nuuna shemppissana.

8 Qassi Xoossay barena erennawanttanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchoo azazettennawantta murana.

9-10 He gallassi I bare geeshshatuwaan bonchchettanawunne qassi barena ammaniyaa ubbatuwaan sabettanaw yiyaa wode, unttunttu Godaa sinthappenne A wolqqaa bonchchuwaappe shaakettiide, medhinaa bashshaan

murettana. Gaasuunneekka, nuuni hinttenttoo odeedda kiitay ammanetteedda.
11 Nuuni hinttenttoo ubba wode Xoossaa woossiyaawe hewaassa. Nu Xoossay xeeseedda de7oo hinttentta bessiyaawantta giide paydanaadan, nuuni A woosseetto; hinttenttu lo77obaa ubbaa amottiyaawaanne hinttenttu ammanuwaa oosuwaa I bare wolqqan polo.
12 Hewaan nu Xoossaa aadho keekatethaaninne qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethan, Godaa Yesuusa sunthaa hinttenttu bonchchana; hinttenakka I bonchchana.

2

Yesuusa Laa7ethuwa Yuussaabaa

1 Ha77i nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaabawunne nuuni aananna de7anaw aakko shiiqanabaw,
2 timbbitiyaa asay hinttenttoo odiyaawaan woy hara asaappe siseedda qaalaan, woy ooninne nuuppe yeedda kiitaadan haasayiyaawan, “Godaa gallassay gakkeedda” giide hinttenttu ellekka dagammennaadaaninne wozanaa bayennaadan, nuuni hinttentta woosseetto.
3 Hinttentta ooninne ay ogiyaaninne balethoppo. Ayissi gooppe, kasetiide makkaliyaawenne qassi nagaranchchay, bashshaa na7ay qonccennaan de7ishshin, he gallassay gakkenna.
4 Asay goyinniyaa ubbabaanne asay Xoossaa giya ubbabaa I ixxana. I barena unttunttu ubbaappe dhoqqu oothana. Qassi haray atto Xoossaa Geeshsha Golliyaa geli uttiidekka, “Taani Xoossaa” gaana.
5 Hinttenttu hassayikkitee? Taani hewaa hinttenttoo hinttenanna de7aadde odaaddi.
6 I bare wodiyaan yaanaappe attin, ha77i yaanawaa ayay A teqqintto, hinttenttu eriita.
7 Ayissi gooppe, xuuraa gideedda makkalay ha77i oothee; shin he te77iyaawe ogiyaappe kichchana gakkanaw, I qonccenna.
8 Hewaappe guyyiyan, he makkalanchchay qonccina, Goday Yesuusi bare doonaa peenuwan A wodhana. Qassi Yesuusi bare laa7entho bonchcho yuussaan A mulekka dhayissana.
9 He makkalanchchay Seexaanaa oosuwan yiide, daro wolqqaan worddo malaataanne maalalissiyaawaa oothana.
10 Hewaadankka, qassi dhayiyaa asatuwaa dumma dumma iita cimuwan balethana. Dhayiyaawanttu attanaw tumatethaa siiqiide akkibeenna diraw dhayana.
11-12 Hewaa diraw, tumatethaa ammanibeenna ubba asatuu, nagaraa oothiyaawan nashettiyaawanttu ubbay pirddettanaadaaninne worddo gidiyaabaa ammananaadan, Xoossay wolqqaama balaa unttunttu giddo yeddana.

Atotethaw Dooretteedda Asatuwaa

13 Shin Goday siiqiyaa nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni Xoossaa hinttenttu diraw, ubba wode galatanaw bessee. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaninne tumatethaa hinttenttu ammaniyaawan hinttentta ashshanaw, Xoossay hinttena bayraadan dooreedda.
14 Xoossay hinttentta nuuni hinttenttoo odeedda nu mishiraachchuwaa qaalaa bagganna xeeseeddawe, hinttenttu nu Godaa Yesuusi Kiristtoosanna ittippe bonchchettanaassa.

1:9-10 Isa 2:10 **2:8** Isa 11:4 **2:9** Mat 24:24

15 Simmi nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, minniide eqqite; nuuni
hinttena nu doonan gidina, woy nu dabidaabbiyan gidina, tamaarisseedda
wogaa oyqqite.
16-17 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi bare huuphiyan qassi Xoossay, nu
Aawuu nuuna siiqiide, bare aadho keekatethan nuussi medhinaa dand-
dayaanne lo77o hidootaa immeeddawe, qassi hinttenttu lo77obaa ubbaa
oothanaadaninne haasayanaadan, hinttenttu wozanaa minissonne men-
thetho.

3

Phawuloosi, "Nuussi Woossite" Yaageedda

1 Wurssethaan nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Godaa qaalay hint-
tenttu giddon, ellekka aakkanaadaaninne bonchchettanaadan, nuussi Xoos-
saa woossite.
2 Qassi asay ubbay ammanenna diraw, Xoossay nuuna nagaranchcha
asatuwaappenne iita asatuwaappe ashshana mala, nuussi woossite.
3 Shin Goday ammanthiyawaa; I hinttena menthethananne qassi
iitaappekka naagana.
4 Nuuni hinttena azaziyaawaa hinttenttu ha77i oothiyaawaanne qassi
sinthappekka oothanawaa Goday nuuna hinttewaan ammanthee.
5 Goday hinttenttu wozanaa Xoossaa siiquwaakkonne Kiristtoosi immiya
danddayaakko kaaletho.

Kiitaa Kiitetti De7anawe Gidde

6 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu nuuppe akkeedda
wogaa kaallennaan azalla de7uwaa de7iya ishaa ubbaappe hinttenttu
shaakettanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan hinttena azazeetto.
7 Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iya wode azallibeenna diraw,
hinttenttu nuwaadan haniide de7anaw bessiyaawaa hinttenttu hinttenttu
huuphiyan eriita.
8 Nuuni hintteppe oossinne tookuwaa gidenna mala, qammanne gal-
lassi daaburiiddenne jaamiidde oothiide de7eeddawaappe attin, ooppenne
qumaa coo mibookko.
9 Nuuni hewaa ootheeddawe hinttenttu nuwaadan haniide de7anaadan,
nuuni hinttenttoo leemisuwaa gidanaadappe attin, hewaa hinttena
oochchanaw nuussi maatay dhayina gidenna.
10 Ayissi gooppe, nuuni haray atto hinttenanna de7iiddekka, "Oothanaw
koyyenna uray ooninne mooppo" yaagiide hinttena azazeeddo.
11 Ayissi gooppe, asaa yewuwaan geliyaawaappe attin, ayinne
oothenawaanttu, azalla de7uwaa de7iya amareedda asatuu hinttenttu
giddon de7iyaawaa nuuni siseeddo.
12 Nuuni hewanttu mala asatuu maara de7uwaa de7anaadaaninne oothi-
ide qumaa maanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan azazeettonne
zoreetto.
13 Shin hinttenttu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, lo77o oosuwaa
oothanaw azalloppite.
14 Qassi nuuni ha dabidaabbiyan kiitteedda kiitaw azazettenna uray
ooninne de7ooppe, he uraa akeekite. I yeellatana mala, aappe shaakettite.
15 Shin ishaadan A seeriteppe attin, morkkiyaadan xeelloppite.

Wurssetha Sarotaa

16 Sarotethaa Goday bare huuphiyan hinttenttoo ubba wodenne ubba
bagganna sarotethaa immo. Goday hinttenanna ubbaanna gido.

17 Taani Phawuloosi, ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi; ta dabiddaabbiyaa
ubbaw hawe ta firmaa. Hawe taani xaafiyaa ogiyaa.
18 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna ub-
baanna gido.

Phawuloosi Ximootoosaw Xaafeedda Koyro Kiitaa

Geluwaa

Ximootoosa geetettiyaa, ammaniyaa yalagay, Qeeri Iisiyaa geetettiyaa sa7an yeletteedda. I bare daayi bagganna Ayihude asa; bare aabbu bagganna qassi Giriike asa. I Phawuloosanna kiitaan ittippe zuppetiyaa asa; mishiraachchuwaa qaalaa kiitaakka aananna maadettiide oothiyaawaa. Phawuloosi Ximootoosaw xaafeedda koyro kiitay heezzu ayfe yewatuwan shaakettee.

Ubbaappe kasetiide ha kiitay ammaniyaa asaa giddon denddeedda worddo timirttiyaabaa minissiide odee. Ha imatha gideedda timirtii Ayihuda asatuwaa qofaappe baggaanne hara asatuwaa qofaappe baggaa oyqqeeddawaa; "Hawe beettiyaa alami nagaraan hambbalaachetti diggeeddawaa gidiyaa diraw, asay atotethaa demmanaw dumma gideedda xuura eratethaa eranaw, itti itti qumatuwaa meennaan agganawunne machchiyaa akkennaaninne asinaa gelennaan de7anaw koshshee" yaagiyaa qofaa baaso udiide oyqqeeddawaa. Hewaa bollaakka gujjiide A kiitay ammaniyaa asaa ayissuwaabaanne goynuwaa wogaabaa tamaarissiyaa timirttiyaa; hewaadankka qassi ammaniyaa asaa kaalethiyaawanttunne unttuntta maaddiyaawanttu ay mala eeshshaanna de7iyaawantta giddanaw bessintto odiyaabaa oyqqeedda. Wurssethaan Ximootoosi Yesuusi Kiristtoosassi oothiyaa lo77o oosanchchaa waaniide gidanaw danddaynttonne qassi dumma dumma ammaniyaa asaa maabaraa sinthan aw de7iyaa awotethaassi, Phawuloosi A zoreedda zoriyaa be7eetto.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)
Ammaniyaa asaabaanne unttunttu giddon oothiyaa Xoossaa osanchchatuwaabaa (1:3-3:16)
Ximootoosaw A oosuwaassi imetteedda timirttiyaa (4:1-6:21)

1 Nuuna ashshiya Xoossaynne nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaa Yesuusi Kiristtoosi azazeedda azazuwadan, Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gideedda taani Phawuloosi,

2 ammanuwaa bagganna ta tumu na7aw, Ximootoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

Worddo Timirttiyaappe Naagettussa

Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosa Yesuusappe aadho keekatethay, maarotethaynne sarotethay new gido.

3 Taani Maqidooniyaa baade new geeddawaadan, neeni Efesoonen gami77ana mala koyyaaddi. Itti itti asatuu wordduwaa timirttiyaa tamaarissiino; hewanttu tamaarissenna mala, aggite gaade oda.

4 Unttunttu tossaa odiyaawaanne barenttu zariyaa gayriyaawaa agganaadan oda. Ayissi gooppe, hewaa malabay palumaa kaalethee; qassi Xoossaa qofaa ammanuwan erettiyaawaa oothikkino.

5 Ha azazoo waanna qofay geeshsha wozanaappe, lo77o suure wozanaappe, asay be7o giyabay baynna ammanuwaappe beettiyaa siiquwaa denthethanaassa.

6 Itti itti asatuu hawaa aggiide, maaddenna haasayaakko simmeeddino.

7 Unttunttu ayaa haasayinttonne woy barenttun ammanettiide odiyaabay
ayentto erikkino; shin Xoossaa higgiyaa tamaarissiyaawantta giddanaw
koyyiino.
8 Asay bessiyaawaadan higgiyan go77ettooppe, higgii lo77a gidiyaawaa
nuuni ereetto.
9 Ittibaa akeekanaw koshshee. Higgii lo77o asaw medhettibeenna. Shin
higgiyaa menthiyaawanttoo, azazettennawanttoo, makkalanchchatoo, na-
garanchchatoo, geeshshatethay baynnawanttoo, tunatoo, barenttu daayo
woy aabba wodhiyaawanttussi, shemppuwaa wodhiyaawanttussi,
10 woshummanaw kajjeeliyaawanttoo, attuma asay attuma asaanna
woshummiyaawanttoo, asaa zali77iyaawanttoo, worddanchchatoonne
wordduwan caaqqiyaawanttoo, woy tumu timirttiyaanna gakettenna ay
oosuwaa gidinakka oothiyaawanttoo keseedda.
11 He tumo timirttii anjjetteedda Xoossay taani awaajjana mala, taw
hadaraa immeedda bonchcho wonggalaa gidduwan de7ee.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

12 Taani oothiyaa kiitaan taw wolqqaa immeedda nu Godaa Kiristtoosa
Yesuusa galatay. Taana bare oosanchchaa sunthiide, taana he oosoo
bessiyaa ammanettowaa giide paydeedda dirawukka A galatay.
13 Taani hawaappe kase A boriyaawaa, A yederssiyaawaanne tug-
gayiyaawaa gidooppenne, taw hawaa I ootheedda. Shin taani erennaan
ootheedda dirawunne ammanabeenna diraw, Xoossay taana maareedda.
14 Qassi nu Goday zaway baynna bare aadho keekatethaa ta bollan
gussiide, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nubaa gideedda ammanuwaanne
siiquwaa taw immeedda.
15 Kiristtoosa Yesuusi nagaranchchatuwaa ashshanaw ha sa7aa yeedda
giya haasayay ammanetteeddawaanne asay ubbay tuma giide akkanaw
bessiyaawaa. Ubbaappe aadhdhiyaa nagaranchchay taana.
16 Shin medhinaa de7uwaa akkanaw Aani ammananaw bessiyaa asaw
taani leemisuwaa gidanaadan, ubbaappe aadhdhiyaa nagaranchchaw taw
Yesuusi Kiristtoosa daro danddayaadan, Xoossay taana maareedda.
17 Ayfiyan beettenna medhinaa Xoossaw Ittuwassi, medhinaa Kaatew,
medhinaappe medhinaa gakkanaw galataynne bonchchuu gido. Amen77i!
18 Ta na7aa Ximootoosaa, kase nebaa timbbitiyaa odeeddawaadan, he
odeeddawaadan lo77o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa new hadaraa
immay.
19 Ammanuunne lo77o suure wozanay new de7o. Ittu ittuu barenttu suure
wozanaa yeggi aggiide, laaggiyaawe baynna markkabii bayiyaawaadan,
barenttu ammanuwaa bayizzeedinno.
20 Xoossaa boriyaawaa aggana mala, hewaa tamaaranaw taani Seex-
aanaw aatha immeedda Hemeneyoosinne Iskkinddiri unttunttu giddon
de7iino.

2

Woosa Golliyaa Woosaa

1-2 Nuuni Xoossaa malatiyaawan, geeshshatethaa ubbaan,
sarotethaaninne ashikketethan de7ana mala, asaa ubbaw, kaatetoonne
sunthatethay de7iyaa ubatoo, Xoossaa oochchanaw, woossanaw,
gaannatanawunne galatanaw bessiyawaa ubbabaappe kasetaade taani
neena erissay.
3-4 Asay ubbay attanaadaaninne tumatethaa eranaadan koyyiyaa nuuna
ashshiya Xoossaa sinthan hawe lo77iyaabaanne nashechchiyaawaa.

5 Ayissi gooppe, itti Xoossay de7ee; Xoossaappenne asaappe gidduwan
gidiide gaannatiyaa ittu de7ee. Hewekka Kiristtoosi Yesuusa giya asaa.
6 I asaa ubbaa wozanaw barena ubbaw immeedda. Xoossay bare
wodiyaan asaa ubbaa wozanaw koyiyaawaa bessiyaa markkay hawaa.
7 Taani Xoossaa qaalaa odiyaawaa, Yesuusi kiitteeddawaanne qassi am-
manuwaaninne tumatethaan Ayihuda gidenna asaa tamaarissiyaawaa gi-
daade suntheteeddawe hawaassa. Taani worddotikke; tumuwaa haasayay.
8 Hewaa diraw, ubbasan de7iyaa attuma asay hanqquunne palumii bayn-
naan, bare geeshsha kushiyaa pude denthiide, Xoossaa woossanaadan,
taani koyyay.
9-10 Hewaadan qassi maccawanttukka bessiyaa mayuwaa
yashshatethaaninne barentta mooddiyaawan mayyino. Xoossaw yayyay
giya macca asaa bessiyaawaadan, lo77obaa oothiyaawaanappe attin,
huuphiya shurubbaa daddiyaawan, worqqaan woy inqquwaan, woy daro
al77o afilaan barena alleeqqissoppino.
11 Maccawunna ubbabaani moodettaadde, co77u gaade tamaaru.
12 Taani maccawunna co77u gaade de7uu gayippe attin, attuma asaa
tamaarissunne woy unttunttu bolla aawotuu giikke.
13 Ayissi gooppe, Addaami koyro medhetteedda; Hewaana guyyeppe med-
hettaaddu.
14 Hewaana cimettaade Xoossaa higgiyaa menthaadduppe attin, Addaami
cimettibeenna.
15 Shin maccawunna ammanuwan, siiquwan, geeshshatethaaninne
barena mooddaade de7ooppe, naanaa yeliyaawaan attana. *

3

Woosa Golliyaa Kaalethiyaawantta

1 Ooninne woosa golliya kaalethiyaawaa giddanaw koyyooppe, lo77obaa
amotteedda giya haasayay tuma.
2 Woosa golliya kaalethiyaa uray borissennawaa, itti machchatti
xalalay de7iyaawaa, barena mooddiyaawaa, barena naagiyaawaa,
barew bessiyaawaa oothiyaawaa, imathaa mokkiyaawaa, tamaarissanaw
danddayiyaawaa,
3 mathottennawaa, ashikketethaappe attin walaqettennawaa, palumet-
tennawaa, shaluwaa siiqennawaa,
4 naanay aw azazettiyaawaanne bonchchiyaawaa, qassi bare golliyaa
ayissanaw danddayiyaawaa giddanaw bessee.
5 Ayissi gooppe, itti uray bare golliyaa ayissanaw danddayennawaa gi-
dooppe, Xoossaa ammaniyaawantta wooti ayissanaw danddayii?
6 Otoruwan sugettiidi, xalahiyaa kaappuu Xoossaa pirddan
kunddeeddawaadan kunddenna mala, ooratha ammaneedda asaa
giddanaw bessenna.
7 Xalahiyaa kaappuwaa boriyaaninne phiriyaan gelenna mala, he uray
woosa golliyaappe karenna de7iyaa asaan nashshettiyaawaa giddanaw
bessee.

Woosa Gollen Maaddiyaawanttubaa

8 Hewaadan qassi woosa golliyaa maaddiyaawanttu asay
bonchchiyaawantta, laa77u doonaa haasayennawantta, daro woyiniyaa
eessaa ushennawantta, miishshaw yaaretennawantta,

2:13 Dom 2:7,21-22 **2:14** Dom 3:1-6 * **2:15** *Naanaa yeliyaawaan attana:* Naanaa yeliyaawaan naagetta de7ana guussaa. **3:2** Tit 1:6-9

9 ammanuwaa xuuraa geeshsha wozanaa qofaan naagiyaawantta giddanaw bessee.
10 Hewanttu kasetiide paacettanaw koshshee. Paaciyaa aadhdhowaappe guyyiyan, woosa gollen oothiyaawantta gidiide oothino.
11 Hewaadankka qassi unttunttu machchatuu asay bonchchiyaawantta, zigirennawantta, barena mooddiyaawantta, ubbabaani ammanettiyaawantta giddanaw bessee.
12 Woosa golliyaa maaddiyaawe itti machchatti xalalay de7iyaawaanne qassi bare naanaanne bare golliya loythi ayissiyaawaa giddanaw bessee.
13 Ayissi gooppe, woosa golliya maaddiyaawantta gidiide, lo77o oosuwaa oothiyaawanttu barenttu huuphew wolqqaama bonchchuwaa demmiino; qassi Kiristtoosa Yesuusan barenttoo de7iyaa ammanuwaa loythi xaliide haasayanaw danddayiino.

Wolqqaama Xuuraa

14 Taani neekko ellekka baana gaade hawaa new xaafay.
15 Shin taani beennaan gami77ooppe, Xoossaa gollen neeni woota de7anaw bessintto erana mala xaafay. He gollii tumatethaw tuussaanne baaso gidiyaa de7uwa Xoossaa woosa golliya.
16 Nu ammanuwaa xuuray wolqqaama gidiyaawaa ooninne sidhanaw danddayenna.
Kiristtoosi ashuwan qoncceedda;
I xilluwaa gidiyaawaa Geeshsha Ayyaanay markkatteedda.
Kiitanchchatuukka A be7eeddino;
Ayihuda gidenna asay aabaa odina siseedda.
Sa7an de7iyaa asay A ammaneedda;
bonchchuwan I saluwaa beedda.

4

Worddo Asttamaaratuwaa

1 Itti itti asay wurssethaa wodiyaan ammanuwaa agganawaa Geeshsha Ayyaanay qoncciyaan odeedda. Unttunttu worddo ayyaanatuwassi azazettana; qassi xalahatuwaa timirttiyaa kaallana.
2 Hawaa mala timirttii, tilla wozanaa tamaan bonqqeedda birataan guuddeeddawaadan donccilleedda worddo asatuwaa bagganna yeedda.
3 Hawanttu mala asatuu akkiyawaanne geliyaawaa qassi itti itti qommo kathaa miyaawaa diggiino. Shin ammaniyaawanttunne tumatethaa eriyaawanttu Xoossaa galateeddawaappe guyyiyan maana mala, Xoossay kathaa medhdheedda.
4 Ayissi gooppe, Xoossay medhdheeddabay ubbabaykka lo77a. Xoossaa galatiide akkooppe, olettiyaawe ayaynne baawa.
5 Ayissi gooppe, he ubbabay Xoossaa qaalaaninne woosan anjjetteeddawaa.

Kiristtoosassi Lo77o Oosanchchaa Gidiyaawaa

6 Hewaa diraw, neeni ishatuwaa hewaa hassayissiyaawaa gidooppe, ammanuwaanne neeni kaalleedda lo77o timirttiyaa qaalaan eqooppe neeni Kiristtoosi Yesuusaw lo77o oosanchcha gidanaassa.
7 Shin ammaniyaa asaw lo77enna haasayaappenne qassi cima macca asaa tossaappe baqata. Qassi Xoossaa malatiyaawan neena loohissa.
8 Ayissi gooppe, asay bare bollaa minissiyaawe laafa go77ee. Shin Xoossaa malatiyaawan loohissiyaawe ha77ikka sinthappekka de7uwaa immana giya diraw, ubbabawukka go77ee.
9 Ha haasayay asay ubbay akkanaw bessiyaa tumu haasaya.

10 Nuuni hewaa demmanaw daabureettonne loythi ootheetto; hewaassi nuuni hidootaa wotheeddawe asaa ubbaa, ubbaappe aathiide, ammaniyaawantta ashshiya de7uwa Xoossaa.

11 Hawaa azazanne tamaarissa.

12 Neeni yalaga gidiyaa diraw, neena ooninne kadhoppo. Shin ammaniyaawanttoo ne haasayan, hanotethan, siiquwan, ammanuwaaninne geeshshatethan leemisuwaa gida.

13 Taani yaana gakkanaw asaassi Xoossaa maxaafaa nabbabiyaawaani, Xoossaa qaalaa odiyaawaaninne tamaarissiyaawaani minna.

14 Timbbitiyaa odiyaawanttu haasayinanne cimatuu barenttu kushiyaa ne bolla wothina, neeni akeedda, neenan de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa imuwaa toochchoppa.

15 Ne dichchay asaa ubbaw qonccana mala, hewaa minissa qoppa. Hawaa ubba wode ootha.

16 Ne huuphiyaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni hewaa oothooppe, neenanne neeni giyaawaa sisiyaawantta ashshiya diraw, aggennaan ootha.

5

Am77etuwaa Zoreedda Zoriyaa

1 Cima asaa ne aabba bonchchiyawaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yalagatuwaa ne ishaadan,

2 qassi cima macca asaa ne aattiidan, yalaga macca asaa ne michchattiidan, kumentha geeshshatethan bonchcha.

3 Bare xalalaa gideedda tumu am77etuwaa bonchcha.

4 Shin am77attiw naanay woy naanaa naanay de7ooppe, he naanay Xoossaa malatiyaawaa barenttu soy asaa bessiyaawaaninne qassi hewaa oothiyaawan barentta yeleeddawanttu kushiyaa zaariyaawaa tamaarino. Ayissi gooppe, hewe Xoossaa nashechchiyaawaa.

5 Ayaa maaduukka baynna bare de7iyaa tumu am77atta Xoossay immana gaade nashechchan naaga uttaaddu. Qassi gallassinne qamma Xoossay izo maaddana mala, woossawunne oochchaw.

6 Shin barena ishalissiyaa am77atta paxa de7ooppekka, iza hayqqadiggaaddu.

7 Qassi ooninne unttuntta borenna mala, ha azazuwaa imma.

8 Shin barenttuwoo qassi ubbaappe aathiide, bare soy asaw qoppenna uray oonanne gidooppe, hewe bare ammanuwaa kaddeeddawaa. Ammanenna asaappekka aadhdhiide aw iita.

9 Usuppun tammu laythay kumibeenna am77atti sunthaa maziggobiyaan xaafoppa. Hewaa bollan qassi iza itti asinaappe haraa gelabeennawunno giddanaw koshshee.

10 Naanaa dichchiyaawan, imathaa mokkiyaawan, geeshshatuwaa gediya meecciyaawan, waayyetteedda asaa maaddiyaawan, lo77o oosuwaa ubbaa kaalliyaawan, ha lo77o kiitaa kiitettiyaawan eretteeddawunno giddanaw bessee.

11 Shin yalaga am77etuwaa yokkonttu sunthaanna gatha xaafoppa. Ayissi gooppe, unttunttu barentta, asinaa gela gela giya wode, Kiristtoosa agganawantta.

12 Koyro ammanuwaa kadheedda diraw, unttunttu pirddettana.

13 Hewe baynnaan oosuwaa dhayiide itti golliyaaappe hara golliyaa yuuyyiidde, hamettiyaawaa xalalaa gidennaan, barenttoo bessennabaa haasayiidde, zigirssaanne yewuwaan coo geliyaawaa tamaariino.

14 Hewaa diraw, nu morkketuu nu bolla haasayiyaa iitabaa demmenna
mala, yalaga am77atuu asinaa geliide, na7a yeliide, barenttu golliya ayis-
sana mala zoray.
15 Ayissi gooppe, hawaappe kase amareedda am77atuu Seexaanaa kaal-
lanaw aggiide guye simmeeddino.
16 Ammaniyaa mishirattiw haqankka dabbo am77atuu de7ooppe, iza
unttuntta maaddanaw bessee. Ammaniyaa asatuu maaduu bessiyaa tumu
am77etuwaa maaddana mala, unttunttu ammaniyaawanttoo tooko gi-
doppino.
17 Loythi heemmiyaa cimatuu, qassi ubbaappe aathiide, qaalaa
odiyaawaaninne tamaarissiyaawaan daaburiyaawanttu, dakko
bonchchuwaa akkanaw bessiino.
18 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Uddumaan kathaa yedhdhiyaa
booraa doonaa qachchoppa” qassi, “Oosanchchay bare dirgguwaa akkanaw
bessee” yaagee.
19 Laa77u woy heezzu markkay baynnaan, woosa golliya cimaa
mootiyaawaa sisoppa.
20 Haratuu yayyana mala, nagaraa oothiyaa ubbatuwaa asaa ubbaa
sinthan seera.
21 Neeni aynne asaa deemuwaa xeellennan, ittuwa ittuwaappe dum-
mayennan ha azazuwaa naagana mala, Xoossaaninne Yesuusi Kiristtoosan
dooretteedda kiitanchchatuwa sinthan neena taani zoray.
22 O bollaaninne elleellaade ne kushiyaa wothoppa. Haratuwaa nagaraan
geloppa. Neena geeshshatethan naaga.
23 Neeni ubba wode sakettiyaa dirawunne ne uluwaa diraw, guutha
woyiniyaa eessaa ushappe attin, haathaa xalalaa ushoppa.
24 Itti itti asatuwaa nagaray be7anaw qoncce; unttunttu nagaray unt-
tuntta pirddanaw unttunttuppe sinthaw aadhdhee. Shin haratuu nagaray
guyyeppe qonccee.
25 Hewaadankka, lo77o oosuukka qonccee. Qonccibeennabaa gidoop-
penne, geemmanaw danddayenna.

6

Aylletuwassi Imetteedda Zoriyaa

1 Xoossaa sunthaynne nu timirttii borettenna mala, aylletethaa morgge
mithaa giddon de7iyaawanttu barena mooddiyaa godatoo bonchchuu
bessiyawaa erino.
2 Ammaniyaa asaa aylliya gideeddawanttoo unttunttu godatuu unttunt-
too ishaa gidiyaa diraw, unttuntta kadhoppino. Shin barenttu kiitaan
go77ettiyaawanttu unttunttu siiqiyaa ammaniyaawantta gidiyaa diraw,
unttunttu kasewaappe aathiide oothanaw bessee.

Worddo Timirttiyaanne Tumu Duretethaa

Neeni ha yewatuwaa tamaarissanawunne odanaw bessee.
3-4 Ooninne dumma timirttiyaa tamaarissiyaawaa gidooppe, qassi nu Go-
daa Yesuusi Kiristtoosa tumu qaalaananne nu ammanuwaa timirttiyaanna
gakettenna uray daro otorettee; aynne erenna. Qassi qaalaa bollan
palumettanawunne walaqqetanaw unttunttoo giigenna qofay de7ee. Hewe
qanaatiyaa, palumaa, boriyaa, iita sidhiyaa kaalethee.

5:18 Zar 25:4; Mat 10:10; Luq 10:7 **5:19** Zar 17:6; 19:15

5 Qassi unttunttu huuphii oothenna. Tumatethay baynna asatuwaannakka palumaa kaalethee. Unttunttu Xoossaa malatiyaawan durettana giide qoppiino. Neeni he asatuwaappe shaaketta.
6 Shin taw de7iyaabay taw gidana giya uraa Xoossaa malatiyaawe dureyee.
7 Ayissi gooppe, nuuni ha alamiyaa aynne ahibeykko; qassi aappe aynne afokko.
8 Shin miyaabaynne mayyiyabay de7ooppe, hewe nuussi gidanawaa.
9 Shin durettanaw koyyiyaawanttu paaciyaaninne phiriyaan geliino; qasi daro asaa bashshawunne dhayoo goochchi afiyaa daro eeyanne qohiyaa amuwan kunddiino.
10 Ayissi gooppe, shalluwaa siiqiyaawe iitatethaa ubbaw pulttuwaa. Ittu ittuu hewaa amottiiddi, ammanuwaappe balettiide, daro metuwan barentta qoheeddino.

Phawuloosi Ximootoosa Zoreedda Zoriyaanne Azazeedda Azazuwaa

11 Shin neenoo, Xoossaa asaw, hewaappe baqata. Xillotethaa, Xoossaa malatiyaawaa, ammanuwaa, siiquwaa, danddayaanne ashikketethaa kaalla.
12 Ammanuwaa baaxiyaa loytha baaxeta. Daro asaa sinthan lo77o markkaa markkattaade, neena Xoossay xeeseedda medhinaa de7uwaa oyqqa.
13 Ubbabaw de7uwa immiya Xoossaa sinthaaninne, qassi Phenxxeenaawiyaa Philaaxoosa geetettiyaa gadiya mooddiyaawaa sinthan lo77o markkaa markkatteedda Kiristtoosi Yesuusa sinthan taani neena hawaa azazay.
14 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi qonccana gakkanaw, qitay bayinnaaninne borii baynnaan he azazuwaa naaga.
15 A qonccethaa, Itti sunthay de7iyaa anjjetteedda Xoossay, kaatatuwaa Kaatii, godatuwaa Goday, bare bessiyaa wodiyaan bessana.
16 Hayqqennawe itti A xalalaa. Ooninne Aakko shiiqanaw danddayenna poo7uwan de7ee. Ooninne A be7ibeenna; qassi be7anawukka danddayenna. Bonchchuunne medhinaa wolqqay aw gido. Amen77i.
17 Ha77i ha wodiyaan dure gidiyaawanttu otorettennaadaaninne qassi nuuni nashettanaadan, ubbabaa palahissiide Nuussi immiya de7uwa Xoossaan ammanettanawaappe attin, aadhdhiyaa duretethaan unttunttu ammanettennaadan, unttuntta azaza.
18 Unttunttu lo77obaa oothanaadan, lo77o kiitaan durettanaadan, keekiyaawanttanne haratuwaanna shaakki akkiyawantta gidanaadan azaza.
19 Hewaa yaatiyaawan unttunttu sinthaw barenttoo mino baaso gidiyaa shalluwaa barenttoo shiishshino. Hewaappe guyyiyan, unttunttu tumu de7uwaa akkana.
20 Ximootoosaa, itti itti asay balaan eratethaa giyaa eeya palumiyaappenne mela haasayaappe baqataadde, new imetteedda hadaraa naaga.
21 Ayissi gooppe, ittu ittuu nuussi eratethay de7ee yaagiidde, ammanuwaa baleeddino.
Xoossaa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido.

6:13 Yoh 18:37

Phawuloosi Ximootoosaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa

Geluwaa

Hawe Phawuloosi Ximootoosaw xaafeedda laa7entho kiitay, Phawuloosi mata barena maaddiyaanne oosuwaa barenanna ittippe oothiyaa wodalla, Ximootoosa zoreedda zoriyaa oyqqeeddawaa. A zoriyaappe dariyaa baggay danddayaan genccana bessee giyaawaa. Ximootoosaw zoriyaanne menthethuwaa qaalay imetteeddawe, Yesuusi Kiristtoosabaa ammanettiyaawaa gidiide markkattanaadan, Mishiraachchuwaa Qaalaanne Eca Qaalaa Caaquwaa timirttiyaa minissiide oyqqanaadaaninne metiyaabaynne eqettiyaabay darooppekka tamaarissiyaawaaninne Mishiraachchuwaa Qaalaa odiyaawaan minnanaassa.

Ximootoosi eeyatethaan osettiyaa pathenna mela palumaappe haakkana mala, dumma mino oduu aw odetteedda. Ayissi gooppe, hewaa mala oduu sisiyaawantta bayizziyaawaappe attin, hara I immiya go77i baawa.

Hewan ubbaan Ximootoosi hassayanaw bessiyaabay Phawuloosa de7uwaanne A hanotaa lo77o qofaa, hewaappekka A ammanuwaa, A genccuwaa, A siiquwaa A danddayaanne yedesaan A gakkeedda metuwaa leemisuwan kaallanaadaana.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)
Ximootoosaw imetteedda maqquwaa (1:3-2:13)
Asay kaddiyaa wode ammanetti beettussa (2:14-4:5)
He wode de7iyaabatuwaanne koshshiyaa kaalethiyaa ogatuwaa (4:6-18)
Wursethaa qutiyaa (4:19-22)

1 Taani Phawuloosi, Xoossay immana geedda Kiristtoosi Yesuusaanna nuussi de7iyaa de7uwaabaa odanaw, Xoossay geeddawaadan, Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawe,
2 ta siiqo na7aa Ximootoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

Ximootoosaw Imetteedda Zoriyaa

Xoossaa Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosi Yesuusappe, aadho keekatethay, maarotethaynne sarotethay new gido.

3 Ta zaratuu ootheeddawaadan, taanikka taana zoriyaa geeshsha wozanaappe oothiyaa Xoossaa qammanne gallassi woossiyaa woosaan ubba wode neena hassayiyaa diraw, A galatay.

4 Taani ne afothaa hassaya hassayaade nashettana mala, neena be7anaw daro laamotay.

5 Neenan de7iyaa worddo baynna ammanuwaa hassayay. He ammanuu beni ne daay daay Loydininne ne daay Ewuniiqin de7iyaa ammanuwaa mala; qassi neenanikka hewe de7iyaawaa eraaddi.

6 Hewaa diraw, taani ta kushiyaa laa77uwaa ne bolla wotheedda wode, * Xoossay new immeedda imuwaa neeni doshissenna mala, neena hassayissay.

---

* **1:6** *Taani ta kushiyaa laa77uwaa ne bolla wotheedda wode:* Hawe bessiyaawe, ammaniyaa asaa kaalethanaadan Geeshshaa Ayyaanay oosuwaassi doorina tumatethaan kaalethiyaawanttu Qaalaa odanaw woy tamaarissanaw Xoossay okkeeddawanttu bollan barenttu kushiyaa wothiide woossiyaawaa bessee. 1Xi 1:4 xeellite.

7 Ayissi gooppe, Xoossay nuussi wolqqaa, siiquwaanne nu huuphiya naagiyaawaa immiya Geeshsha Ayyaanaa immeeddappe attin, yashshaa ayyaanaa immibeenna.
8 Simmi, nu Godaw markkattiyaawan woy A diraw qashuwan de7iyaa tawankka yeellatoppa. Shin Xoossay new immiyaa wolqqaa keenaan taananna mishiraachchuwaa qaalaw waayyetta.
9 Xoossay bare qofaaninne bare aadho keekatethan nuuna ashshiide, bare asaa oothanaw xeesowaappe attin, nuuni ootheedda oosuwaa diraw gidenna. I ha aadho keekatethaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna wodii doomettanaappe kase nuussi immeedda.
10 Shin ha77i ha aadho keekatethay nuuna ashshiya Kiristtoosi Yesuusa yuussaan nuussi qoncceedda. Qassi hayquwaa wolqqaakka I dhayisseedda. Wonggalaa mishiraachchuwaa bagganna bayenna de7uwaa nuussi qoncciseedda.
11 Taani Yesuusi kiitteeddawaanne Ayihuda gidenna asaa tamaarissiyaawaa gidaade, wonggalaa mishiraachchuwaa odana mala, Xoossay taana dooreedda.
12 Qassi taani ha metuwaa akkiyawe hewaa diraassa. Shin taani ammaneeddawaa eriyaa diraw, yeellatikke. Qassi I taw immeedda hadaraa he gallassay gakkanaw, I naaganaw danddayiyaawaa eray.
13 Taani neena tamaarisseedda tumu qaalaa leemisuwaa uda oyiqqaade, Kiristtoosi Yesuusan nuussi de7iyaa ammanuwaaninne siiquwan de7a.
14 Nu giddon de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna new hadaraa immeedda lo77obaa naaga.
15 Iisiya giya biittaan de7iyaa ubbatuu taappe baqateeddawaa eraasa; unttunttu giddon Pigeluusinne Hermogeneesi de7iino.
16 Henesifooru taana daro wode menthetheedda diraw, Goday A soy asaw maarotethaa immo. Qassi taani qasho gollen de7iyaawaa I yeellatibeenna.
17 Shin Roome giya katamaa gakkeeddasaanna taana loythi koyyiide demmeedda.
18 He gallassi Godaappe maarotethaa demmanaadan, Goday aw immo. Qassi Efesoona giya katamaan I taana ay keenaa maaddeeddenttonne neeni loytha eraasa.

2

Kiristtoosaw Lo77o Wottaaddara Gidiide Metuwaa Akkiyawaa

1 Simmi ta na7aw, Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa aadho keekatethan minna.
2 Qassi daro markkatuu de7iyaasaan taappe neeni siseedda yewatuwaa haratuwaa tamaarissanaw danddayiyaa ammanetteedda asatuwaassi hadaraa imma.
3 Kiristtoosa Yesuusaw ammanetteedda wottaaddaraadan, taananna waayyetta.
4 Olaa biya wottaaddaray bare kaappuwaa nashechchanaw, wottaaddara gidenna asay oothiyaa kiitaan walakettenna.
5 Qassi wothaan keesettiyaa uraykka wogaadan woxxana dhayooppe, woytaa akkenna.
6 Daro daaburiide ootheedda biittaa goshiyaa bitani shiiqeedda kathaappe barena gakkiyaawaa koyro akkanaw bessee.
7 Neeni ubbabaa akeekanaadan, Goday neena danddayissana diraw, taani giyaawaa qoppa.
8 Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaawaadan, hayquwaappe denddeedda Daawite zariyaa Yesuusi Kiristtoosa qoppa.

9 Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa diraw, iitabaa ootheeddawaadan, haray atto qashettana gakkanaw waayyettay. Shin Xoossaa qaalay qashettenna.
10 Hewaa diraw, taani Xoossay dooreedda asatuukka Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa atotethaa medhinaa bonchchuwaanna demmanaadan, unttunttu diraw, taani ubbabaan waayyettay.
11 Hawe,
“Nuuni aananna ittippe hayqqeeddawaa gidooppe,
aananna ittippe de7ana.
12 Nuuni genccooppe,
aananna ittippe kawutana.
Nuuni A kaddooppe,
ikka nuuna kaddana.
13 Nuuni ammanettennaan aggooppekka,
I ammanettiyaawaa gidiide de7anawaa.
Ayissi gooppe, I barena bare huuphew
erikke gaanaw danddayenna”
giyaawe tumu haasaya.

Mino Oosanchchaa
14 Neeni ne asaa hawaa hassayissa; unttunttu qaalaan palumettenna mala, Xoossaa sinthan zora. Hewe sisiyaa asaa bayizziyaawaappe attin, aynne go77enna.
15 Neeni Xoossaa tumatethaa qaalaa suuretethaan odiyaawaanne qassi A oosoo yeellatenna oosanchcha gidaade, Xoossay sabbiyaa asaadan, ne huuphiya Xoossaw immanaw minna.
16 Shin ha sa7aw injjetiyaa maaddenna haasayaappe neena naaga. Ayissi gooppe, hewe Xoossaappe asaa haassee.
17 Qassi unttunttu tamaarissiyaawe bollaa cittuwaadan ubbasaa gakkanaassa. He tamaarissiyaawanttuppe laa77atuu Hemeneyoosanne Piliixoosa.
18 Unttunttu tumuwaa ogiyaa aggiide, “Hayquwaappe denddiyaawe kase aadhdhidiggeedda” yaagiide amareedda ammaniyaa asatuwaa ammanuwaa bayizziino.
19 Gidooppekka, Xoossay esseedda mino tuussay qaaxxana danddayenna. Qassi A bollan, “Goday barewantta eree”; qassi “Godaawaa gidiyaa ooninne iita oosuwaa aggo” yaagiyaa qaalatuu xaafetteeddino.
20 Itti wolqqaama gollen worqqaappenne biraappe medhetteedda mishshaa xalalaa gidennaan, mithaappenne urqqaappe medhetteedda mishshatuukka de7iino. Hewanttuppe baggatuu bonchcho oosuwaa unttunttun oothanaw, qassi baggatuu tooshettiyaabaa unttunttun oothanaw medhetteeddino.
21 Hewaa diraw, ooninne ha iitabaa ubbaappe barena geeshshooppe, I bare Godaa go77iyaa oosuwaa oothanaw barena immeedda diraw, bonchcho oosuwaa oothiyaa miishshaa gidanawa. Qassi lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw giigetteedawaa gidanawa.
22 Shin neeni iita wodallatethaa amuwaappe baqata. Barentta maaddanaw geeshsha wozanaappe Godaa xeesisiyaawanttunna ittippe, xillotethaa, ammanuwaa, siiqotethaanne sarotethaa minissaade kaalla.
23 Shin eeyatuwaa palumiinne aynne erennawanttu palumii walassaa kaalethiyaawaa eraade aappe baqata.

2:19 Pay 16:5

24 Godaa qoomay ubbaw keekiyaawaa, loythi tamaarissiyaawaanne
danddayanchcha giddanaw besseeppe attin, walaqqetanaw bessenna.
25 Qassi I barena ixxiyaawantta ashikketethan seeriyaawaa giddanaw
bessee. Unttunttu barenttu nagaraappe simmiide, tumatethaa eranaadan
Xoossay oothanentto, ooni eri.
26 Qassi unttunttu barenttu wozanaa qofaw simmiide, unttuntta bare
koyyeeddabaw azazettana mala oyqqeedda xalahiyaa kaappuwaa dab-
baappe kessi akkana.

3

Wurssetha Gallassatuwaan Hananaw De7iya Iita Yewatuwaa

1 Shin wurssetha gallassi waayissiyaa wodii yaanawaa akeeka.
2 Ayissi gooppe, asay barena siiqiyaawantta, shaluwaa siiqiyaawantta,
ceeqettiyaawantta, ayyiyaawantta, boriyaawantta, barena yeleeddawant-
too azazettennawantta, galatennawantta, geeshshatethay baynnawantta,
3 siiquu baynnawantta, sigettennawantta, zigirssanchchatuwaa, barena
naagennawantta, keekennawantta, lo77obaa dosennawantta,
4 ubbaa erikke giyaawantta, dirbbiyawantta, otoruwan sugettiyawantta,
qassi Xoossaappe aathiide, ishaluwaa dosiyawantta gidana.
5 Unttunttu Xoossaw goyinniyaawaa malatiino; shin A wolqqaa kaddeed-
dino. Hewanttu mala asatuwaakko shiiqoppa.
6-7 Ayissi gooppe, unttunttuppe ittu ittuu asaa golliyaa geliide, na-
garay deexeeddawantta, dumma dumma amuwan sugettiyawantta, ubba
wode tamaariide, tumatethaa era akkanaw mule danddayibeenna daabu-
ranchcha maccawantta balethiino.
8 Yaaneesinne Yambbareesi * Muse yewuwaa phalqqowaadan,
hewaadan qassi hawanttu, suure qofay baynnawantta ammanuwan
kunddeeddawanttu, tumatethaabaa phalqqiino.
9 Shin Yaaneesa eeyatethaynne Yambbareesa eeyatethay qassi qoncceed-
dawaadan, unttunttu eeyatethaykka asaa ubbaw qonccana diraw, unt-
tunttu kasewaappe aadhdhiide diccikkino.

Wurssetha Zoriyaa

10 Shin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta qofaa, ta ammanuwaanne ta
danddayaa, ta siiquwaanne ta genccuwaa,
11 ta yedesaanne ta waayyiyaa be7aadda. Anxxookiyaanne, Iqooniyoo-
nenne Lisxxiraa giyaa katamatuwaan taana gakkeeddabaanne taani dand-
dayeedda yedesaa eraasa. Goday taana he ubbaappe ashsheedda.
12 Tumatethaan Kiristtoosi Yesuusan Xoossaa malatiide de7anaw dosiyaa
ubbay yederssettana.
13 Shin iita asatuunne balethiyaawanttu haratuwaa balethiiddenne bar-
enttu huuphew baliidde, kaseppe iiti iiti biino.
14 Shin neeni he tumatethaa ooppe tamaareeddenttonne eraade, neeni
tamaareeddawaaninne ereeddawaan minnaade de7a.
15 Neeni guutha naa7atethaappe doommaade Kiristtoosi Yesuusa am-
manaade, atotethay beettiyaa aadhdheedda eraa immanaw danddayiyaa
Geeshsha Maxaafatuwaa eraadda.

---

* **3:8** *Yaaneesinne Yambbareesi:* Ha sunthatuu Eca Caaquwaa Maxaafan baawa. Shin cora asay giyaa qofay, “Hawanttu Muse Isra7eeliyaa asaa Gibxeppe kessiide kaalethanaw qoppeedda wode, aananna eqetteedda murunniyaawantta” yaagiyaawaanna. Kes 7:11, 12 xeellite. **3:8** Kes 7:11

16-17 Xoossaa Maxaafaa ubbaan Xoossaa Ayyaanay de7ee. Qassi he maxaafatuu Xoossaw oothiyaa asay kumenthanne lo77o oosuwaa ubbaw giigeeddawaa gidana mala, tumatethaa tamaarissanaw, balaa seeranaw, bayizzuwaa suurissanawunne xillotethaa de7oo zoriyaa immanaw maaddiino.

4

1 Taani neena Xoossaa sinthaaninne, de7uwan de7iyaa asaanne hayqqeedda asaa pirddanaw de7iyaa Kiristtoosi Yesuusa sinthan, qassi A yuussaaninne A kawutethaan neena zoray.

2 Qaalaa oda. Wodii injjetina injjetana dhayina, minnaade oda. Daro danddayan asaa tamaarissaadde suurissa, seeranne zora.

3 Ayissi gooppe, asay tumu timirttiyaa sisennaan ixxiyaa wodii yaanawaa. Shin asay barenttu amuwaa kaalliide, sisanaw nashechchiyaawaa odiyaa tamaarissiyaawantta gujji gujji shiishshana.

4 Unttunttu tumu yewuwaa sisiyaawaa aggiide, tossaa sisanaw barenttu haythaa wora zaarana.

5 Shin neeni ubbabaani ne huuphiya naaganaw bessee. Waayyiyaa danddaya. Wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaawe oothiyaa oosuwaa ootha. Xoossaa qoomaadan, ne oothiyaa oosuwaa ubbaa pola.

6 Taana gidooppe, ta suuthay gukkiide yarshshettiyaa wodiinne qassi ha de7uwa aggaade biya wodii gakkeedda.

7 Taani lo77o baaxiyaa baaxetaaddi; wothaa woxxaadde wurssaaddi; ammanuwakka naagaaddi.

8 Sinthappe taw xillotethaa akililii giigi utteedda. Hewaa xillo pirddaa pirddiyaa Goday he gallassi taw immana. Qassi Kiristtoosi qonccanawaa dosiyaa ubbaassappe attin, ta xalalaassa gidenna.

A Buzo Allaallatuwabaa

9 Taakko ellekka yaanaw minna.

10 Ayissi gooppe, Deemaasi ha alamiyaa dosiide, taana aggiide, Teselonqqiyaa giya katamaa beedda. Qerqqiisi Galaatiyaa giya gadiya biina, qassi Tiito Dilmaaxiyaa giya gadiya beedda.

11 Luqaasa xalalay taananna de7ee. Marqqoossi taana kiitaan loythi maaddanaw danddayiyaa diraw, A demmaade neenanna akkaade ya.

12 Shin taani Tikiqoosa Efesoona giya katamaa kiittaaddi.

13 Neeni yaadde, Xiro7aadaa giya katamaan Karppoosawan taani yeggaade yeedda ta gaabiyaanne qassi maxaafatuwaa taw akkaade ya. Shin dummayaade galbbaan xaafetteedda maxaafatuwaa ayaa giddoppene, akkennaan yooppa.

14 Birataa qoxxiyaa Iskkinddiri taana daro qoheedda; Goday aw A oosuwaadan zaarana.

15 I nuuni odiyaawaa loythi phalqqiyaa diraw, neeni aappe neena naaga.

16 Koyro taana mootiyaa wode, ubbaykka aggeeddawaappe attin, taana ooninne maaddibeenna. Xoossay hewaa unttunttoo paydoppo.

17 Shin taani kumentha kiitaa Ayihuda gidenna asay ubbay sisanaw odana mala, Goday ta matan eqqiide, taw wolqqaa immeedda. Qassi gaammuwaa doonaappekka taana ashsheedda.

18 Goday taana iitabaa ubbaappe ashshiide, bare saluwaa kawutethaa sarotethaan afana; aw medhi medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

19 Phirisqqillissi, Aqiilaassinne Henesifooru soy asaw ta sarotaa oda.

20 Erasxxoosi Qoronttoosa giya katamaan atteedda. Shin Xirofiimoosi saketteedda diraw, Miliixe giya katamaan A wothaaddi.
21 Balgguu wodhdhanaappe kase yaanaw minna.
Ewubuluusi, Phudeesi, Liinoosinne Qilawude qassi hara ishatuu ubbaykka neena saro saro giino.
22 Goday ne ayyaanaanna gido. Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido. Amen77i.

Phawuloosi Tiitossi Xaafeedda Kiitaa

Geluwaa

Tiito Ayihuda gidenna asa gidiide, guyyeppe Kiristtinnaa ammanuwan laamettiide Phawuloosi Mishiraachchuwaa Qaalaa kiitaa oothiyaa wode, matan de7iide, he oosuwaa maaddeedda asa. Phawuloosi ha kiitaa xaafeeddawe, laythaan aappe guuxxiyaa ha barenanna oothiyaa Tiitossi gidishshin, he wode Tiito ammaniyaawantta xeellanawunne naaganaw, Qarixxeese giyaa haathaan doodetteedda sa7an atteedda. A kiitaa qofay heezzu huuphe yewatuwaa bollaana.

Koyruu woosa golliya kaalethiyaawanttu Qarixxeese asatuwaa iitaa oosuwaa xeelliyaawaan ay mala eeshshay de7iyaawantta giddanaw koshshintto Tiita akeekissanaassa. Laa7ethuu ammaniyaawanttu giddon de7iyaa dumma dumma citaa, cima attumawanttanne maccawawantta, yalaga attuma asatuwaanne Godaassi oothiyaa dumma dumma asaa wooti tamaarissanaw bessintto Tiita zoreedda. Wurssethay qassi ammaniyaa asaa eeshshaabaa, sarotethaaninne siiquwan de7ana de7uwaabaa, ammaniyaa asaa giddoppe walassaa, palumiyaanne shaakotethaa dhayissanabaa Tiito zoriyaa immeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)
Ammaniyaa asatuwaa kaalethiyaawantta (1:5-16)
Ammaniyaa asatuwaa dumma dumma oosuwaa citaa (2:1-15)
Maqquwaanne naagettana mala imetteedda maaraa (3:1-11)
Wursethaa qutiyaa (3:12-15)

1 Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda taani Phawuloosi, Xoossaa aylli, ha dabidaabbiyaa xaafay. Xoossay dooreedda asaw ammanuu de7anaadaaninne Xoossaa tumatethaa eraakko unttuntta kaalethanaadan taani doorettaade kiitettaaddi.

2 Worddotenna Xoossay nuussi ha medhinaa de7uwaa daro wodiyaappe kase immana geedda.

3 Xoossay nuuna ashshiyaawe likke wodiyaan bare qaalaan hawaa qonccisseedda; I hadariide taana azazeeddawaadan, taani A qaalaa oday.

4 Ammanuwaa ittippetethaan ta tumu na7aa new Tiitoo, Xoossaa Aawuwaappenne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethay, maarotethaynne sarotethay gido.

Tiito Qarxxeesan Oothiyaa Oosuwaa

5 Taani neena Qarxxeesan aggaade yeeddawe, neeni attowaa giigissanaassanne, taani azazeeddawaadan, katamaa ubbaan woosa golliyaa cimatuwaa dooranaassa.

6 Cimay borettenawaanne itti machchatti xalalay de7iyaawaanne ammaniyaa naanay de7iyaawaa giddanaw bessee; A naanay shalluwaa bayizziyaabaaninne woy azazettennaan ixxiyaaban asay amassalennawantta gidanaw bessee.

7 Ayissi gooppe, he cimay Xoossaa oosuwaa azaziya kaappuwaa gidiidde, pokkissennawaa, otorettennawaanne elle hanqqettennawaa giddanaw

1:6 1Xi 3:2-7

bessee; qassi mathottennawaa, sugennawaanne yorattennawaa giddanaw bessee.
8 Shin imatha mokkiyaawaanne lo77obaa dosiyaawaa giddanaw bessee; qassi akeekanchchaa, xilluwaa, geeshshaanne barena naagiyaawaa giddanaw bessee.
9 Ammanettiya de7uu beettiyaa timirttiyaanna giigiyaa qaalaa I loythi oyqqo. Yaatooppe haratuwaa tumu ammanuwaa tamaarissiyaawaani menthethanawunne qassi hewaa ixxiyaawanttakka zoranaw danddayanawa.
10 Ayissi gooppe, azazettennawanttu, maaddennawaa haasayiyaawanttu, haratuwaa cimmiyaawanttunne qaxxaretteedda Ayihuda ammaniyaawanttu bagga gideedda daro asatuu de7iino.
11 Unttunttu tamaarissanaw bessenna pokkiyaa ogiyaan miishshaa demmanaw tamaarissiyaawaan golliyaa ubbaa bayzziyaa diraw, unttunttu haasayaa te77ana bessee.
12 Unttunttu giddoppe ittuu, timbbitiyaa odiyaawe unttunttoo, “Qarixxeese asay ubba wode, worddatuwaa, iita du7atuwaanne yoranchchaa; qassi azalla asaa” yaageedda.
13-14 I markkattowe tuma; hewaa diraw, neeni unttunttussi mino ammanuu de7anaadaaninne qassi Ayihudatuwaa tossaanne tumuwaa ixxeedda asatuwaa azazuwaa unttunttu sisennaadan, unttuntta minissaade seeranaw bessee.
15 Barenttu huuphew geeshsha gideeddawanttussi ubbabaykka geeshsha; shin tunatuwaassinne ammanennawanttussi unttunttu wozanaa qofaynne unttuntta suure wozanay tuneedda diraw, unttunttoo ayaynne geeshsha gidenna.
16 Unttunttu barenttu Xoossaa eriyaawaa qoncciyaan odiino; shin unttunttu sheneyiyaawantta, azazettennawanttanne oosuwaa ubbawukka giigennawantta gidiyaa diraw, barenttu kiitaan A erokko giino.

2

Geeshsha Timirttiyaabaa

1 Shin neeni de7uwaa demmanaw giigiyaa timirttiyaa tamaarissanaw bessee.
2 Cima attuma asay ammanuwan, siiquwaaninne danddayan mino gidanaadan, qassi mathottennawaa, bonchchettiyaawaanne barenakka naagiyaawaa gidanaadan zora.
3 Hewaadankka cima macca asay geeshsha de7uwa de7iyaawantta, zigirennawantta, woyiniyaa eessaassi moodettennawanttanne lo77obaa tamaarissiyaawantta gidanaw bessee.
4-5 Unttunttu Xoossaa qaalay borettenna mala, barenttu asinatuwaanne barenttu naanaa siiqiyaawantta, barenttakka naagiyaawantta, geeshshatuwaa, barenttu gollen oothiyaawantta, keekatuwaanne barenttu asinatuwaasikka azazettiyaawantta gidana mala, yalaga maccawantta tamaarissa.
6 Hewaadankka yalaga attuma asatuu barentta naagana mala zora.
7 Neeni ne huuphewukka lo77o oosuwaa ubbaan unttunttoo leemiso gida; neeni tamaarissiyaawankka ammanettiyaawaanne bonchchettiyaawaa gida.
8 Ne morkketuu nuuna zigiriyaabay unttunttussi dhayiyaa wode unttunttu yeellatana mala, neeni borettenna lo77o haasayaa haasaya.
9 Ayilletuu barenttu godatuwaassi azazettana malanne, unttunttunna palumettennan ubbabaani unttuntta nashechchana mala zora.

10 Unttunttu barenttu godatuwaappe wuu77enna mala, qassi nuuna ashshiyaa Xoossawaa tamaarissiyawaa ubbabaani galatissanaw, barenttu oothiyaa kiitaan ubba wode lo77anne ammanettiyaawantta gidiyaawaa bessana mala, unttuntta zora.

11 Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa ashshiya bare aadho keekatethaa qonccisseedda.

12 He aadho keekatethay nagaraa oosuwaanne ha alamiyaa amuwaa nuuni agganaadaaninne nu huuphiya naagiide, Xoossaa malatiide, xillotethan de7anaadan, nuuna tamaarissee.

13 Nuuni nu wolqqaama Xoossay, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosi beettana geedda anjjetteedda bonchcho gallassaa naageetto.

14 Iita oosuwaa ubbaappe I nuuna wozanawunne lo77obaa oothanaw amottiyaa bare geeshsha asaa kessanaw, nu diraw, bare huuphiya immeedda.

15 Neeni hawaa tamaarissa, ne kumentha maataani zoranne seera; ooninne neena kadhoppo.

3

Xoossaa Asay Oothiyaa Oosuwaa

1-2 Unttunttu mooddiyaawanttussinne maatay de7iyaawanttussi moodettanaw, azazettanawunne lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw giigettanaadan unttuntta hassayissa; qassi unttunttu O bollaninne iita qaalaa haasayenna mala, oonannanne walaqettenna mala, asaa ubbaa ashikketethaanne sigatethaa bessiyaawantta gidanaadan zora.

3 Ayissi gooppe, nuuni kase nu huuphewukka eeyatuwaa, azazettennawantta, baliyaawanttanne amuwaassinne dumma dumma nashechchaassi ayilliyaadan moodettiyaawantta; qassi iitatethaaninne qanaatiyaan de7iyaawantta; asaan ixettiyaawanttanne ittu ittuwakka ixxiyaawantta.

4 Shin nuuna ashshiya Xoossaa keekatethaynne asaa I siiqiyaa siquu qoncceedda wode,

5 I bare maarotethaadankka, ooratha yelettussaan haneedda geeyyussaaninne Geeshsha Ayyaanan ooraxxeeddawan nuuna ashsheeddawaappe attin, nuuni xillo oosuwaa ootheeddawaana gidenna.

6-7 Xoossay bare aadho keekatethan nuuni xillanaadaaninne, I immana geedda medhinaa de7uwaa laattanaadan, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa bagganna Geeshsha Ayyaanaa nu bolla darissiide tigeedda.

8 Ha haasayay ammanetteeddawaa; Xoossaa asatuu lo77o oosuwaa oothanaw giiganaadan, ha yewuwaa unttunttussi neeni minissaade odanaw koyyay; hawanttu asaw lo77anne go77iyaawantta.

9 Shin eeyatethaa palumaappe, zariyaa paydiyaawaappe, walassaappenne higgiyaaban walaqettiyaawaappe naagetta. Ayissi gooppe, hewanttu go77ennawanttanne maaddennawantta.

10-11 Shaakotethaa medhdhiyaa uray geella asa gidiyaawaanne bare huuphiyaan pirddiide nagaraa oothiyaawaa eraade, itti gede woy laa77u gede A seereeddawaappe guyyiyan, hewaa malatiyaa asaappe shaaketta.

Wurssetha Zoriyaa

2:14 Maz 130:8; Kes 19:5; Zar 4:20; 7:6; 14:2; 1Ph 2:9

12 Taani Arxxemaasa woy Tikiqoosa neekko kiittiya wode, neeni taakko Niqoophiliyoona yaanaw minna. Ayissi gooppe, taani balgguwaa * yaani shaaccanaw qofaa qachchaaddi.
13 Higgiyaa eriya Zeenaasinne Aphiloosi ogiyaa biya wode, unttunttussi ayaynne paccenna mala, unttuntta loytha maadda.
14 Nu asaykka maaddenna asa gidiide attenna mala, barentta loythi koshshiyaawaa demmanaw, lo77o oosuwaa minniide oothiyaawaa tamaarino.
15 Taananna de7iyaa ubbatuu neena saro saro geeddino. Nuuna ammanuwan siiqiyaawantta saro saro ga. Xoossaa aadho keekatethay hintte-nanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

* **3:12** *balgguwaa:* Giriike qaalankka iray bukkiyaa wodiyaa gidiyaawaa odee. Ingilizeethuwan 'Winter' giyaawaa.

Phawuloosi Pilimoonaw Xaafeedda Kiitaa

Geluwaa

Pilimooni eretteedda ammaniyaa asa; I Qolaasiyaasa woosa golliya asa gidennaan waayyii aggana. Pilimoonaw Anaasimoosa giya ayllii de7ee. He ayllii bare godaappe betiide beedda wode, qasho gollen de7iyaa Phawuloosanna gaketteedda. Anaasimoosi Phawuloosa bagganna Yesuusa ammaneedda. Phawuloosi Pilimoonassi xaafeedda kiitay Pilimooni guyye simmi biidde de7iyaa bare qoomaanna sigettanaadan, hewaa hassayissiyawaa. Hewaa bollaakka ha77i Anaasimoosi ammaniyaa asa gideedda diraw, hawaappe sinthaw ammaniyaa ishaadan A mokki akkanaappe attin, qoomaadan A xeellenaadan aw odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)
Pilimoonassi Phawuloosa galataa (4-7)
Phawuloosi Anasimoosa diraw shiishsheedda mino ooshaa (8-22)
Wurssethaa qutiyaa (23-25)

1 Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosa diraw qashuwan de7iyaawenne nu ishaa Ximootoosi, nuunanna oothiyaa nuuni siiqiyaa Pilimoonaw,

2 ne gollen shiiqiyaa ammaniyaawanttoo, nu michchatti Afibissinne nuunanna ittippe de7iyaa Kiristtoosa wottaaddaraa Arkkipoosaw ha dabidaabbiyaa xaafeetto.

3 Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethaynne sarotethay hinttenttussi gido.

Pilimoona Siiquwaanne Ammanuwaa

4-5 Neeni Xoossaa asatuwaa siiqiyaawaanne Godaa Yesuusa ammaniyaawaa taani sisiyaa diraw, Xoossaa woossaade neena hassayiya wode ubbaan, ta Xoossaa galatay.

6 Neeni ne ammanuwaa haratuwaanna shaakkiyaawe nuussi Kiristtoosi Yesuusa bagganna yiyaa lo77obaa ubbaa erissana mala, taani Xoossaa woossay.

7 Ayissi gooppe, Xoossaa asatuwaa wozanay ne kiitaan minneedda diraw, ta ishaw, taani ne siiquwan daro nashechchaanne menthethuwaa demmaaddi.

Anaasimoosi Pilimoonakko Simmeedda Simuwaa

8 Hewaa diraw, neeni oothanaw bessiyaawaa oothana mala, taani neena azazanaw Kiristtoosa bagganna xalooppekka,

9 Taani Phawuloosi cimeeddawe, Kiristtoosi Yesuusaw ha77ikka qashuwan de7iyaawe, siiquwaa diraw, neena woossay.

10 Taani qashuwan de7aadde aw aawuwaa gideedda ta na7aa Anaasimoosa * diraw, neena woossay.

11 I kase neena go77enna; shin ha77i neenakka taanakka tumu go77ee.

12-13 Taani wozanappe dosiyaa Anaasimoosa neekko yeddowe ta wozanaa yeddowaa. Taani wonggalaa diraw qashetta utta de7ishshin, neena kochchiide, taana maaddana mala, ta matan A ashshanaw koyyay.

1:2 Qol 4:17 * **1:10** *Anaasimoosa:* Giyaa sunthaa bilethay, Griikiyaa qaalaan go77iyaawaa woy maaddiyaawaa guussaa. **1:10** Qol 4:9

14 Shin neeni ne sheniyaadan oothanaawaa koyyayppe attin, neenanna
zorettennan wolqqan aynne oothanaw koyyikke.
15 Anaasimoosi guutha wodiyaa neeppe shaaketteeddawe, ooni eri simmi-
ide, ubba wodekka neenanna de7anaassenttonne.
16 Simmi hawaappe sinthaw Anaasimoosi aylliya gidenna; shin ayl-
liyaappe I loythi aadhdhee; I taw ay keena siiqo ishee! Qassi I new asaa
baggaannakka Godaa baggaannakka ay keena aadhdheedda ishaa gidand-
deeshsha!
17 Simmi neeni taana ne laggethaa giyaawaa gidooppe, taana
mokkiyaawaadan, A mokka.
18 I new bayizzeeddabay woy A bolla new acuu de7ooppe, taappe cigaa
akka.
19 He acuwaa taani ciggana gaade, taani Phawuloosi ta kushiyan xaafay.
Neeni taw ne shemppuwaa acota utteeddawaa taani neena hassayissanaw
koshshenna.
20 E, ta ishaw, Godaa bagganna neeppe maaduwaa demmanaw koyyay.
Kiristtoosa bagganna taana menthetha.
21 Taani geeddawaappe daruwaa neeni oothanaawaa eraade, qassi ne taw
azazettanawaakka ammanaade, hawaa new xaafay.
22 Qassi hinttenttu ellekka taw imathay shemppiyaa golliyaa giigissite.
Ayissi gooppe, Xoossay hinttenttu woosan taana hinttenttussi guyye zaari-
ide immana gaade qoppay.

Wurssethaa Sarotaa

23 Kiristtoosi Yesuusa diraw, taananna qashuwan de7iyaa Eppaafiri neena
saro saro gee.
24 Qassi taananna ittippe oothiyaa Marqqoossi, Arisxxirokoosi,
Deemaasinne Luqaasi neena saro saro giino.
25 Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttu ayyaanaanna
gido.

Ibraawe Asaw
Xaafetteedda Kiitaa
Geluwaa

Hawe Phawuloosinne Phexiroosi xaafeeddawaadan kiitaa gidennaan timirtte gidiide xaafetteeddawe, wolqqaama tuggay gakkina, ammanuwaa agganaw mateedda ammaniyaa asatuwaassa (10:32-39). Ha maxaafaa xaafeeddawe oonentto erettenna. Ha Xaafiyaa huuphe qofay koyrottiide unttunttun de7iyaa siquwakko simmanaadan Yesuusa dhoqqatethaa bessiidde unttuntta zoree. He xaafii Ibrawe ammaniyaawanttussi minissi odiyaawe Yesuusi Kiristtoosi tumanne Xoossaa polo qonccethaa gidiyaawaana. Ha ammaniyaawanttu barenttu ammanuwan minnana mala, unttuntta menthethee. I hewaa oothiidde heezzu tumatuwaa qonccissiide bessee:

1@ I akkeedda metuwaa bagganna bare Aawuwaassi tumu azazetteedda Yesuusi Xoossaw medhinaa Na7aa. I Xoossaa Na7aa gideedda diraw, Eca Qaalaa Caaquwaa wodiyaan timbbitiyaa odiyaawanttuppe, kiitanchchatuwaappenne, haray attin, Museppekka loythi aadhdhiyaawaa.

2@ Yesuusi Eca Qaalaa Caaquwaa qeesatuwaappe loythi aadhdhiyaa, medhinaa qeesa gidiyaawaa Xoossay bare huuphew odeedda.

3@ Yesuusa bagganna ammaniyaawe nagaraappe, yashshatethaappenne hayquwaappe attee. Yesuusi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa diraw, kase Ibraawatuwaa ammanuwaa wogatuwaaninne mehetuwaa yarshshuwan kuwaadan beettiyaa atotethaa ha77i tuma gidanaadan udeedda.

Xaafii Isra7eeliyaa asaa taarikiyaan daro eretteedda asaa ammanuwaa leemisuwaadan go77ettiide (Shemppuwaa 11), ha maxaafaa nabbabiyaa asatuu barenttu ammanuwan minnanaadan qofissee. Hewaadankka (Shemppuwaa 12) nabbabiyaawanttu barenttu ayfiyaa Yesuusa bollan tishshi udi wothiide, barenttu ammanuwan minnanaadaaninne ay mala metuunne waayyii gakkooppekka, unttunttu genccanaadan zoree. Wurssethaan qassi zoriyaanne akeekissuwaa qaalaa immiyaawan wurssee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa: Xoossay Yesuusan qoncceeddawaa (1:1-3)
Kiristtoosi kiitanchchatuwaappe bolla gidiyaawaa (1:4-2:18)
Kiristtoosi Museppenne Iyaasuppe bolla gidiyaawaa (3:1-4:13)
Kiristtoosa qeesatethaa dhoqqatethaa (4:14-7:28)
Kiristtoosa qalaa caaquwaa dhoqqatethaa (8:1-9:23)
Kiristtoosi yarshshetteeddawe oowaappenne dariyaawaa (9:23-10:39)
Ammanuwaa darotethaa (11:1-12:29)
Xoossaa nashechchussaa (13:1-19)

Xoossay Bare Na7aa Bagganna Haasayeedda

1 Xoossay beni wode, nu aawotuu nabatuwaa bagganna dumma dumma ogiyaaninne daro wodiyaan haasayeedda.

2 Shin ha wurssetha wodiyaan, ubbabaa A laatissiide, yeletaa A bagganna medhdheedda bare Na7aa bagganna nuussi haasayeedda.

3 Na7ay Xoossaa bonchcho poo7uwaa phoolee; qassi kumentha Xoossaa eeshshaa akkiide, bare wolqqaama qaalaan ha sa7aa naagee; yaatiide asaa

nagaraappe geeshshiide, Ubbaappe Bolla Xoossaappe ushechcha bagganna * saluwan utteedda.

Xoossaa Na7ay Kiitanchchatuwaappe Bolla

4 Xoossay aw immeedda sunthatethay kiitanchchatuwaappe dhoqqa
gidiyaawadankka, unttunttuppe A loythi dhoqqu ootheedda.
5 Ayissi gooppe, Xoossay bare kiitanchchatuwappe oona,
“Neeni ta Na7aa;
taani hachche new aawuwaa gidaaddi”
geeddee? Woy qassi oona,
“Taani aw aawuwaa gidana;
ikka taw na7a gidana”
geeddee?
6 Qassi Xoossay bare bayra Na7aa ha sa7aa yeddana haniidde,
“Ta kiitanchchatuwaa ubbatuukka aw goyinnino”
yaageedda.
7 Xoossay kiitanchchatuwaabaa haasayiidde,
“Taani ta kiitanchchatuwaa carkkuwaa kessay;
qassi ta oosanchchatuwaakka tamaa lacuwaa kessay”
yaagee.
8 Shin bare Na7aawaa haasayiidde,
“Xoossaw, ne kawutethaa oydii
medhi medhinaw de7ee.
Ne kawutethaa xillotethaan ahasaa.
9 Neeni xillotethaa siiqaade;
naaquwaa ixxaadda.
Xoossay, ne Xoossay neena
ne laggetuwaappe aathiide,
nashechchaan ililissiyaa zaytiyaa okkeeddawe hawaassa”
yaagee.
10 Xoossay hawaadan yaagee;
“Godaw, koyro neeni sa7aa medhdhaadda;
saluwaakka ne kushiyan medhdhaadda.
11 Hewanttu ubbay dhayana;
shin neeni de7ana.
Unttunttu ubbaykka afilaadan wurana.
12 Neeni unttuntta gaabiyaadan dakkoyana;
qassi unttunttu afilaadan laamettanawantta.
Shin neeni neenakka;
ne laythay ubbaakka wurenna”
yaagee.
13 Shin Xoossay bare kiitanchchatuwappe ittuwaanne,
“Taani ne morkketuwaa neeni
gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw,
hawaan taappe ushechcha baggan utta”
gibeenna.
14 Kiitanchchatuu ubbay Xoossaw oothanawunne atotethaa demmana asatuwaa maaddanaw Xoossay kiitteedda ayyaanatuwa gidikkinooyee?

---

* **1:3** *ushechcha bagganna:* Bonchchuwaanne wolqqaasa gidiyaawaa bessee. **1:5** Maz 2:7; 2Sa 7:14; 1Od 17:13 **1:6** Zar 32:43 **1:7** Maz 104:4 **1:8** Maz 45:6-7 **1:10** Maz 102:25-27 **1:13** Maz 110:1

2

Wolqqaama Anjjuwaa

1 Hewaa diraw, nuuni siseedda tumu yewuwaappe sugetti wora beenna
mala, he yewuwaa loythi oyqqanaw bessee.
2 Ayissi gooppe, kiitanchchatuu odeedda qaalay tuma gidiyaa diraw,
naaqqiyaa woy azazettenna asay ubbay muretteeddawaa gidooppe,
3 Yaatina, nuuni ha wolqqaama atotethaa sheneko gooppe, waaniide atta-
nee? Goday koyro bare huuphew ha atotethaa odeedda; qassi I odeeddawaa
siseeddawanttu nuussi geeshshiide odeeddino.
4 He siseeddawanttu markkatteeddawe bolla Xoossaykka mallaa,
oorathabaanne dumma dumma malaata kiitettiyaawan gujji markkat-
teedda; qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaakka bare koyyeeddawaadan,
gishi gatheedda.

Atotethaw Kaalethiyaawaa

5 Ayissi gooppe, Xoossay nuuni haasayiyaa sinthaappe yaana alamiyaa,
kiitanchchatuwa moodissibeenna.
6 Shin Xoossaa Maxaafay itti saan hawaadan yaagee;
“Xoossaw, neeni asaawaa qoppanaw asay aye?
Woy neeni aw hirgganaw I ayee?
7 Neeni kiitanchchatuwappe
amareedda wodiyaa A guuthaadda.
A huuphiyankka bonchchuwaanne
sabaa akililiyaa wothaadda.
8 Qassi ubbabaa A gediyaappe garssanna
wothaade moodissaadda”
yaagee. Ayissi gooppe, Xoossay ubbabaakka A moodisseeddawaadan aani
moodettibeennawe ayaynne baawa; shin ha77i ubbabay aw moodettiyaawe
nuussi beettenna.
9 Shin nuuni Yesuusa be7eetto; Yesuusi Xoossaa aadho keekatethaa
bagganna asa ubbaw hayqqana mala, amareedda wodiyaa
kiitanchchatuwappe garssa gideedda. Qassi hayquwaa waayyiyaa
I waayyetteedda diraw, poo7iya bonchchuwaanne sabaa akililiyaa
wotheeddawaa ha77i nuuni be7eetto.
10 Xoossay ubbabaa medhdheeddawe, ubbabaakka naagiyawe, Yesuusi
daro naanaa ahiide, barenanna bonchchissana mala, waayyiyaa bagganna
Yesuusa balay baynnawaa ootheeddawaa bessee; ayissi gooppe, he naanaa
atotethaw kaalethiyaawe Yesuusa.
11 Ayissi gooppe, asaa geeshshiyaa Yesuusawukka qassi he geeyyeedda
asaa ubbawukka Aawuu ittuwa. Yesuusi unttuntta, “Ta ishatuwaa” giide
yeellatennaan xeesiyaawe hawaassa.
12 Yesuusi,
“Taani ne sunthaa ta ishatoo awaajjana.
Maabaraa shiiquwankka neena galatana”
yaagee.
13 Qassi I, “Taani ta ammanuwaa Xoossaan wothana” qassikka, “Xoossay taw
immeedda naanatuwaanna taani hawaan de7ay” yaagee.
14 Naanaa giide I xeesiyaawanttu, ashuwaappenne suuthaappe medhet-
teedda asatuwaa gidiyaa diraw, Yesuusi bare huuphew unttuntta malati-
ide, unttunttu medhetaa akkeedda; qassi I hewaa ootheeddawe, xalahiyaa
kaappuwaa hayquwaa bolla maatay de7iyaawaa bare hayquwan dhayis-
sanaassa.

2:6 Maz 8:4-6 **2:12** Maz 22:22 **2:13** Isa 8:17,18

15 Qassi barenttu de7uwaa ubbaan hayqoo yayyiide, hayqoo aylletiide
de7iyaawantta ubbatuwaa aylletethaappe kesseedda.
16 Ayissi gooppe, Abraahaama zariyaa I maaddiyawaappe attin, ki-
itanchchatuwa maaddennawe eretteedda.
17 Hewaa diraw, asaa nagaray atto geetettana mala, Xoossaa kiitaan am-
manetteedda maariyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala,
ubbabaani I bare ishatuwaa malatanaw bessee.
18 Ayissi gooppe, I bare huuphew paacetteedda dirawunne waayyetteedda
diraw, paacettiyaawantta maaddanaw danddayee.

3

Yesuusi Museppe Bolla

1 Hewaa diraw, Xoossay xeeseedda geeshsha ishatoo, nu markkatethaa
Xoossay kiitteeddawaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Yesuusi Kirist-
toosa qoppite.
2 Muse bare kiitaan Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteeddawaa gideed-
dawaadan, Yesuusikka barena dooriide, ha oosoo yeddeedda Xoossaw am-
manetteeddawaa.
3 Ayissi gooppe, keexettiya golliyaappe keexxiyaa bitani bonchchet-
tiyaawaadan, Musewaappe aadhdhiyaa bonchchuwaa I akkanaw
bessiyaawe eretteeddawaa.
4 Ayissi gooppe, golliyaa ubbaa keexxeeddawe itti asaa; shin ubbabaa
keexxeeddawe Xoossaa.
5 Muse Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteedda oosanchchaa gidiide,
Xoossay sinthaappe gaanawaa markkatteedda.
6 Shin Kiristtoosi Xoossaa gollen na7adan ammanetteeddawaa; nuuni
akkana giide nashechchaan naagiyaawaa xalatethaaninne ammanuwan
naagooppe, Xoossaw golliyaa gideetto.

Xoossaa Asay Shemppuwaa Demmana

7 Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay hawaadan yaagee;
“Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaabaa gidooppe,
8-9 hinttenttu aawotuu taw ixxi makkaliide,
oytamu laythaa ta oosuwaa be7eedda bazzuwaa paaciyaa gallassaadan,
hinttentukka zoriyaa akkennaan ixxoppite.
10 Hewaa diraw, taani
he asaa hanqqettaade,
‘Unttunttu ubba wode barenttu wozanaan baliino.
Ta ogiyaakka eribeykkino’ yaagaaddi.
11 Hewaadankka qassi,
taani hanqqetta caaqqaade,
‘Taani shemppiyaasaa unttunttu
ubbakka gelikkino’ yaagaaddi”
yaagee.
12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, de7uwa Xoossaappe hinttentta
shaakkiyaa iita ammanenna wozanay hinttenan oonaninne de7enna mala
naagettite.
13 Shin Xoossay hinttentta ubba gallassi hachche giide xeesishin, hint-
teppe oonanne nagaray balethina, zoriyaa akkennaan ixxenna mala, ittu
ittuwa zorite.
14 Ayissi gooppe, nuuni koyro nuussi de7iya ammanuwaa wurssethay
gakkanaw loythi naagooppe, Kiristtoosanna ittippe shaakkana.

2:16 Isa 41:8-9 **3:2** Pay 12:7 **3:7** Maz 95:7-11

15 Xoossaa Maxaafay,
“Xoossaa qaalaa hinttenttu
hachche sisiyaawaa gidooppe,
he wode unttunttu ixxi makkaleeddawaadan,
zoriyaa akkennaan ixxoppite”
yaageedda.
16 Xoossay giyaawaa sisiide, aw makkaleedda asatuu oonee? Muse Gibxeppe kaalethina keseedda ubbatuwaa gidikkinooyee?
17 Xoossay oytamu laythaa oonan hanqqetteeddee? Anhay woraan atteedda asatuwaa, nagaraa ootheeddawantta gidikkinooyee?
18 Qassi Xoossay barew azazettennan ixxeeddawanttu I shemppiyaa sa7aa ubbaakka gelenna mala, unttunttussi caaqqeeddawaappe attin, oossi caaqqeeddee?
19 Unttunttu ammanibeenna diraw, shemppiyaasaa gelanaw danddayibeennawaa nuuni be7eetto.

4

1 Simmi Xoossay nuuna bare shemppiyaasaa, “Gelissana” geeddawe bira gidooppe, hintteppe ooninne he shemppiyaasaa gelennaan attenna mala naagetto.
2 Ayissi gooppe, unttunttu wonggalaa mishiraachchuwaa siseeddawaadan, nuunikka siseeddo; unttunttu siseeddino, shin ammaniide akkibeenna diraw, aynne unttuntta go77ibeenna.
3 Gidooppekka, Xoossaa kiitay sa7ay medhettoodeppe doommina poletteeddawaa gidooppenne, Xoossay,
“Taani hanqqetta caaqqaade,
‘Unttunttu taani shemppiyaasaa
ubbaakka gelikkino’ yaagaaddi”
geeddawaadan, nuuni ammaneeddawanttu I shemppiyaasaa gelana.
4 Ayissi gooppe, laappuntha gallassaabaa ittisa7an Xoossaa Maxaafay, “Xoossay laappuntha gallassan bare oosuwaa ubbaappe shemppeedda” yaageedda.
5 Qassi he sa7an, “Unttunttu taani shemppiyaasaa ubbakka gelikkino” yaageedda.
6 Wonggalaa mishiraachchuwaa koyro siseeddawanttu azazettibeenna diraw, shemppuwaa sa7aa gelibeeykkino; itti itti asatuu yaa gelanawanttu de7iino.
7 Xoossay daro wodiyaappe guyyiyan, Daawita bagganna laa7enthuwa itti gallassaa, “Hachche” giya qaalaan keeriide,
“Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaawaa gidooppe,
zoriyaa akkennaan ixxoppite”
yaageedda.
8 Xoossay shemppiyaasaa asaa afiide Iyaasu shemppisseeddawaa gidintto, Xoossay hara gallassaawaa guyye keerenna.
9 Hewaa diraw, Xoossaa asaw Sambbataa shemppuu naagetti utteedda.
10 Ayissi gooppe, Xoossay shemppiyaasaa geliyaa ooninne, Xoossay bare oosuwaappe shemppeeddawaadan, ikka bare oosuwaappe shemppana.
11 Simmi Israa7eeliyaa asay azazettennan ixxiide, Xoossaanna ittippe shemppiyaasaa gelennaan atteeddawaadan, nuuppe ooninne hewaa mala ixuwan yaa gelennaan attenna mala minnoytte.

3:15 Maz 95:7-8 **3:16** Pay 14:1-35 **4:3** Maz 95:11 **4:4** Dom 2:2 **4:5** Maz 95:11 **4:7** Maz 95:7-8 **4:8** Zar 31:7; Iya 22:4 **4:10** Dom 2:2

12 Ayissi gooppe, Xoossaa qaalay midhinaw de7iyaawaannee oothiyaawaa; laa77u bagganna leefetteedda mashshaappekka aadhdhiide kuusee. He qaalay shemppuunne ayyaanay, kuriinne kolzzii ittippe gakettiyaasaa shaakkana gakkanaw caddee. Qassi asaa wozanaan de7iyaa koshshaanne qofaa I shaakkee.

13 Nuuni oothiyaawaa wochchiyaa Xoossaa sinthan ubbabaykka beettiyaawaappenne qoncciyaan de7iyaawappe attin, A ayfiyan geemmiya medhetay ayaynne baawa.

Yesuusi Qeesatuwaa Ubbatoo Wolqqaama Kaappuwaa

14 Simmi saluwaa beedda, qeesatuwaa ubbatuwaa wolqqaama kaappuu, Xoossaa Na7ay Yesuusi, nuussi de7iyaa diraw, nu ammanuwaa loythi naageetto.

15 Ayissi gooppe, nu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nuuni daaburiyaa wode nuussi qarettanaw danddayee; nagaraa I oothibeennaawaappe attin, nuunaadan ubbabankka paacetteedda.

16 Simmi nuuna koshshiyaa wode maaddiyaa maarotethaa akkanawunne aadho keekatethaa demmanaw, aadho keekatethay de7iya sa7aa Xoossaa araataakko, yayyennaan shiiqoytte.

5

1 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu huuphiyaan huuphiyaan bare asaa giddoppe doorettiide, he asaa gishshataw Xoossaw oothanaw, imuwaa immanawunne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaw sunthetteeddino.

2 I bare huuphew daaburanchcha gidiyaa diraw, tamaaribeennawanttoonne baliyaawanttoo qarettanaw danddayee.

3 Hewaa diraw, he qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa diraw yarshshuwaa yarshshiyaawaadan, bare huuphe nagaraa dirawukka yarshshanaw bessee.

4 Xoossay Aaroona qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa giddana mala xeeseeddawaadan, Xoossay xeesanaappe attin, ooninne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkanaw danddayenna.

5 Hewaadankka, Kiristtoosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkibeenna; shin Xoossay A,
“Neeni ta Na7aa.
Taani hachche new Aawuwaa gidaaddi”
yaageedda.

6 Hewaadankka qassi harasaan,
“Malkki-Xedeqi * qeesa gideeddawaadan,
neenikka medhinaw qeesa gidana”
yaageedda.

7 Yesuusi sa7an de7iyaa wode, barena hayquwaappe ashshanaw danddayiyaa Xoossaa loythi yeekkiiddenne afoxxiidde woosseeddanne oochcheedda; Xoossay A woosaa siseeddawe, I barena toochcheeddawaassanne aw yayyeeddawaassa.

8 Yesuusi Xoossaa Na7aa gidooppenne, bare waayyetteedda waayyiyaan azazettiyaawaa tamaareedda.

5:3 Wog 9:7 **5:4** Kes 28:1 **5:5** Maz 2:7 * **5:6** *Malkki-Xedeqi:* Ha sunthay Eca Caaquwaan xeesetteeddawe, I Qeesaa Aaroneppe kasenna de7eeddawe eretto diraassa. A guyye zariyaabaassinne A hayquwaabaassi aynne geetettowe baawa. 7:3; Dom 14:17-20 xeellite. **5:6** Maz 110:4

9 Yesuusi bare oosuwaa poleedda wode, barew azazettiya ubbaw medhinaa atotethaa demmanaw gaaso gideedda.
10 Qassi Xoossay Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, A suntheedda.

Asay Balennaadan Odetteedda Mino Oduwaa

11 Nuuni ha yewuwaan haasayanabay darobay de7ee; shin hinttenttu akeekanaw azalla gidiyaa diraw, hinttenttussi odi gelissanaw waayisse.
12 Ayissi gooppe, hinttenttu ha wodiyaan tamaarissiyaawantta giddanaw bessooppekka, Xoossaa qaalaa koyro timirttiyaa hinttentta zaari tamaarissiyaa itti uraa koshshee; hinttentta ushiyaa maathaa koshsheeppe attin, coommiyaa qumaa koshshenna.
13 Maathaa pakettiide de7iyaa ooninne gacino na7aa gidiyaa diraw, xillotethaa timirttiyaawaa erenna.
14 Shin mino qumay iitanne keeka de7uwa daruwan shaakki ereedda wozanaama asaassa.

6

1-2 Hewaa diraw, Kiristtoosa timirttiyaa biro doommiyaawa aggiide, wozanaama asaa timirttew sinthaw boytte; koyro nuuni tamaaranaw koshshiyaa timirttiyaa wodhdhii eqqiide tamaaranaw nuussi bessenna; he timirttii aye gooppe, maaddenna oosuwaappe simmiyaawaa, Xoossaa ammaniyaawaa, xinqqatatuwaabaa, * kushiyaa wothuwaabaa, hayquwaappe dendduwaabaanne medhinaa pirddaabaa.
3 Xoossay oothite gooppe, hewaa nuuni oothana.
4-5 Ayissi gooppe, ittoodekka poo7uu poo7eeddawanttanne saluwaa imuwaa baari be7eeddawantta, qassi Geeshsha Ayyaanaakka shaakki akkeeddawanttanne Xoossaa qaalay lo77a gideeddawaa sisi ereeddawantta, sinthaappe yaana sa7aa wolqqaakka bochchi xeelleeddawantta,
6 hewaappe guyye simmiide kaddeeddawaantta nagaraappe laa7enthuwa zaaranawe danddayettenna. Ayissi gooppe, hewanttu Xoossaa Na7aa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqiyaawanttanne asa sinthan kawushshiyaawanttu mala.
7 Ubba wode bukkiyaa iraa ushina, gosheedda uraa go77iyaa kathaa mokkiyaa biittaa Xoossay anjjee.
8 Shin buluwaanne buuzzuwaa mokkooppe, aynne go77enna; sheqaw shiiqi utteedda. Qassi wurssethaan guudettana.
9 Shin nu siiqatoo, nuuni hawaadan haasayiyaawaa gidooppenne, hinttenttu atotethaw gidiyaa lo77obay hinttenttussi de7iyaawaa ereetto.
10 Ayissi gooppe, hinttenttu ootheedda oosuwaanne qassi ammaniyaawantta maaddeeddawaaninne ha77ikka maaddiyaawan Xoossaa siiqeedda siiquwaa Xoossay doganaw makkala gidenna.
11 Hinttenttu huuphiyaan huuphiyaan demmana giide, hidootaan naagi utteedda kumentha tumatethaa wurssethay gakkanaw, kasewaadan minissiide oothana mala amotteetto.
12 Xoossay immana geeddawa ammanuwaaninne genccan laattiyawanttu mala hinttenttu gidanawaa nuuni koyyiyaawaappe attin, azalla gidanawaa koyyokko.

Xoossay Immeedda Hidootay Sidhissennawaa

---

* **6:1-2** *Xinqqatatuwaabaa:* Meechchatuwabaa giyaawaa gidiide geeshshatethaabaa Griiken dumma dumma wogaa gidiyaawaa bessee. **6:8** Dom 3:17-18

13 Xoossay Abraahaamoo immana giide caaqqeedda wode, bareppe aadhdhiyaa wolqqaamay baynna diraw, bare huuphiyan caaqqeedda.
14 Xoossay A,
“Taani neena anjjana;
ne zerethaakka corissana”
yaagiide caaqqeedda.
15 Hewaadankka, Abraahaamo gencci naagiide, Xoossay immana geeddawa akeedda.
16 Ayissi gooppe, asay bareppe dhoqqiyaa uraan caaqqee; qassi he caaquu palumiyaa ubbaakka te77ee.
17 Hewaa diraw, Xoossay bare immana geeddawa laattanawanttoo bare qofaa ubbaakka laammennawaa geeshshi odanaw loythi koyyiide, hewe tuma gideeddawoo caaqqeedda.
18 Xoossay worddotanaw danddayenna ha laa77u laamettenna yewatuwan, I immana geedda nu sinthan de7iyaawaa oyqqanaw aakko baqateedda nuussi wolqqaama menthethu de7ee.
19 Ha nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe, nu shemppoo markkabiyaa oyqqiyaa qaaxxenna birataa mala; he nuuni demmana giide, nashechchaan naagi utteeddawe eretteedda mino gidiide, gaariiduwaa † giddo geeshshasaa gelee.
20 Qassi Yesuusi Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, medhinaw qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide, nu gishshataw nuuppe kasetiide, he sa7aa geleedda.

7

Qeesaa Malkki-Xedeqa

1 Ha Malkki-Xedeqi, Saleema kaatii, Ubbaappe Bolla Xoossaa qeesay, Abraahaamo kaatetuwa wodhiide olaappe simmishshin, aananna gakettiide, A anjjeedda.
2 Abraahaamo bare omoddeedda ubbaappe asirataa kessiide, aw immeedda; Malkki-Xedeqa sunthaw koyro bilethay xillotetha kaatiyaa giyaawaa; qassi Saleema kaatiyaa I gidiyaa diraw, laa7etho bilethay sarotethaa kaatiyaa giyaawaa.
3 Malkki-Xedeqaw daaya woy aawuu, woy aw zariyaa payduu baawa; qassi A yeletaw doomethay woy A hayqoo wurssethay baawa; shin Xoossaa Na7aa malatiide, medhinaw qeesa gideedda.
4 Nu aawotuwa kaappuu Abraahaamo olaan omoddiide, aheeddawaappe asirataa immeedda Malkki-Xedeqi ay keena dhoqqu giyaawentto be7ite.
5 Qeesaa gidiyaa Leewiyaa zaratuu Isra7eeliya asaappe, hewenne barenttu gade asaappe haray atto unttunttu Abraahaamo zare gidooppenne, asirataa akkana mala, higgiyan azazetteeddino.
6 Malkki-Xedeqi Leewiyaa zare gidenna; shin Abraahaamoppe asirataa akkiide, Xoossay immana geeddawaa naagiyaa Abraahaama anjjeedda.
7 Qassi anjjiyaawe anjjettiyaawaappe dhoqqu giyaawe palunthenna.
8 Itti bagganna, hayqqiyaa asay asirataa kessee; shin hara bagganna qassi, hayqqenna giide markkattiyaa uray asirataa kessee.

6:14 Dom 22:16-17 † **6:19** *gaariduwaa:* Hawe dunkkaaniyaa gidduwan goynaw maaddiyaawaa. Hewekka “Geeshshasaa” geetetteeddawaappe “Geeshshaappe Geeshshasaa” shaakkanaw go77iyaawaa gidiide qeesatuwaa kaappo xalalay gelanaw danddayiyaasaa. **6:19** Wog 16:2 **6:20** Maz 110:4 **7:1** Dom 14:17-20 **7:5** Pay 18:21

9 Hawaadan haasayanaw haray atto, asirataa kessiyaa Leewiikka Abraahaamo bagganna asirataa immeedda.
10 Ayissi gooppe, Malkki-Xedeqi Abraahaamonna gakettiyaa wode, Leewii biro yelettibeenna; shin bare zariyaa Abraahaama gulbbatan de7ee.
11 Isra7eeliyaa asaw higgii Leewiyaa * zerethatuwaa qeesetethaa bagganna imetteedda. He qeesetethaa kiitay balay baynnawaa gidooppe, Aaroonawaa mala gidennaan Malkki-Xedeqa mala hara qeesay sunthettanaw ayissi koshshii?
12 Ayissi gooppe, qeesetethay laamettiyaa wode, higgiikka qassi laamettanaw koshshee.
13 Ha yewuu haasayetteedda uray hara zarii; A zariyaappe ooninne yarshshiyaasaan qeesaadan oothibeenna.
14 Nu Goday Yihudaa zariyaappe yeeddawe eretteeddawaa gidiyaa diraw, Muse qeesatuwaabaa haasayiidde, he zariyaabaa aynne haasayibeenna.

Kiristtoosi Malkki-Xedeqa Mala Qeesaa

15 Malkki-Xedeqa mala hara qeesay yeeddawaa gidintto, hawe aadhdhiide erettanawaa.
16 I asaa higgiyaaninne wogaan qeesa gidibeenna; shin wurenna de7uwa wolqqaan qeesa gideedda.
17 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,
“Malkki-Xedeqi qeesa gideeddawaadan,
neenikka medhinaw qeesa gidanawa”
yaagiide markkattee.
18 Beni de7iyaa higgii laafanne maaddennawaa gidiyaa diraw atteedda.
19 Ayissi gooppe, Muse higgii ayanne balay baynnawaa oothanaw danddayenna; qassi nuuni A bagganna Xoossaakko shiiqana giide nashechchaan naagi utteedda ubbaappe aadhdhiyaawe yeedda.
20 Hewaa bollan qassi Xoossaa caaquukka de7ee; haratuu qeesa gideedda wode, hewaa mala caaquu baawa.
21 Shin Yesuusi caaquwaan qeesa gideedda; Xoossay A,
“Goday caaqqeedda; I bare qofaa laammenna.
‘Neeni medhinaw qeesa gidana’ geedda”
yaageedda.
22 Hewaa diraw, Yesuusi ubbaappe aadhdhiyaa caaqoo waase gideedda.
23 Kase qeesatuwaa payduu cora; ayissi gooppe, unttunttu oothana oosuwaa hayquu diggeedda.
24 Shin Yesuusi medhinaw de7iyaa diraw, A qeesetethay laamettenna.
25 Hewaa diraw, I unttunttu gishshataw gaannatanaw medhinaw de7iyaa diraw, Xoossaakko bare bagganna yiyaawantta ubbatuwaa ashshanaw danddayee.
26 Nuussi giigiyaa hawaa mala, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu de7anaw koshshee; I geeshsha; aani geniinne kadhethiyaabay baawa; nagaranchchatuwaanna I gakettenna; qassi dhoqqa saluwankka I bonchchetteedda.
27 Hara qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaadan, I koyro bare huuphe nagaraassi yarshshiide, qassi guyyeppe asaa nagaraassi hachche hachche yarshshanaw koshshenna; I barena yarshsheedda wode, laa7enthennaan itti gede yarshsheedda.

---

* **7:11** *Leewiyaa:* Ha sunthaa xeesettiyaawanttu qeesatuwaappenne unttuntta maaddiyaawanttuppe dooretteeddawantta. **7:17** Maz 110:4 **7:21** Maz 110:4 **7:27** Wog 9:7

28 Ayissi gooppe, Muse higgii daaburanchcha asaa qeesatuwaa ubbatuwaa
kaappuwaa udiide sunthee; shin Xoossay immana giide caaqqeedda hig-
giyaappe guyye yeedda qaalay medhinaw balay baynnawaa, Xoossaa Na7aa
sunthee.

8

Yesuusi Ooratha Qaalaa Caaquwaa Qeesatuwaa Ubbatuwaa Kaappuwaa

1 Nuuni haasayiyaa wolqqaamabay hawaa; saluwan Ubbaappe Bolla
Xoossay uttiyaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda
qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, hawaa malay nuussi de7ee.
2 Geeshsha Sa7aaninne tumu Dunkkaaniyan I oothee; he Dunkkaanii asay
esseeddawaa gidennaan, Xoossay esseedawaa.
3 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu ubbay imuwaanne yarshshuwaa
Xoossaw immanaw sunthetteedda diraw, ha qeesatuwaa ubbatuwaa kaap-
pookka yarshshanaw ittibay de7anaw koshshee.
4 Simmi sa7an I de7iyaawaa gidooppe, ubbakka qeesa gidenna; ayissi
gooppe, higgii azaziyaawaadan, imuwaa immiya qeesatuu de7iino.
5 Unttunttu qeesatuwaadan oothiyaa kiitay saluwan de7iyaa oosoo tumu
leemisuwanne eeshuwaa; ayissi gooppe, Muse Dunkkaaniyaa essana han-
ishshin, Xoossay A, “Akeeka; ubbabaakka taani neena deriyaa huuphiyaan
besseedda leemisuwaa kaallaade ootha” yaageedda.
6 Shin Yesuusi gaannatiyaa caaquu kasewaappe aadhdhiyaawaadankka,
aw imetteedda oosuukka unttunttuwappe aadhdhee; ayissi gooppe, he
caaquu Xoossay immana geedda ubbaappe aadhdhiyaa kiitaan ooset-
teedda.
7 Ayissi gooppe, koyro caaquwaan balay baynnawaa gidintto, laa7entho
caaquwaa koshshenna.
8 Shin unttuntta boriidde, Goday hawaadan yaagee;
“Taani Israa7eeliyaa asaannanne Yihudaa asaanna
ooratha caaquwaa caaqettiyaa gallassatuu yaanawaa.
9 He caaquu taani Gibxe gadiyaappe
unttunttu aawatuwaa kushiyaa oyiqqaade, goochcha kesseedda wode,
unttunttunna caaqetteedda caaquwaa mala gidenna.
Unttunttu ta caaquwaan ammanettibeenna diraw,
taanikka unttuntta aggaaddi.
Taani, Goday, hawaa oday.
10 Ayissi gooppe, he gallassatuwaappe guyyiyan,
taani Israa7eeliyaa asaanna caaqettana caaquu hawaa:
Taani ta higgiyaa unttunttu qofaan wothana;
qassi unttunttu wozanankka xaafana.
Taani unttunttu Xoossaa gidana; unttunttukka ta asaa gidana.
11 Unttunttuppe ooninne bare shooruwaa
woy bare ishaa,
‘Godaa era’ yaagiide tamaarissenna.
Ayissi gooppe, unttunttu naa7aappe cimaa gakkanaw ubbay taana eriino.
12 Taani unttunttu naaquwaa maarana;
unttunttu nagaraakka laa7entho hassayikke”
yaagee.
13 Xoossay ooratha caaquwaa giide haasayiyaawan koyrowaa eciseedda;
qassi eciyaabayinne wuriyaabay ellekka dhayana.

8:1 Maz 110:1 **8:5** Kes 25:40 **8:8** Erm 31:31-34

9

Saluwan Oosettiyaa Ayyaanaa Oosuu Sa7an Oosettiyaa Ayyaanaa Oosuwaappe Aadhdhee

1 Koyro caaqoo Xoossaw goyinniyaa wogaynne asay ootheedda Geeshsha Gollii de7ee.
2 Ayissi gooppe, koyro Dunkkaanii eqqeedda; A gidduwan muqaaddaa wothiyaawe, xaraphpheezaynne Godaa sinthan wothiyaa ukithay de7ee; he sa7ay Geeshshasaa giide xeeseettee.
3 Laa7entho gaariduwaa guyye bagganna Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha Sa7aa geetettiyaa Dunkkaanii de7ee.
4 A gidduwan ixaanaa cuwayanaw worqqaappe ootheedda saaxiniinne ubbasaanna worqqaan sheeshsheedda Qaalaa caaquwaa Taabootay de7ee. He Qaalaa caaquwaa Taabootan mannay de7iyaa worqqaa xaaruu, Aaroona xam77ay aaceeddawenne qassi Muse higgii xaafetteedda laa77u masetteedda shuchchatuu de7iino.
5 He Qaalaa caaquwaa Taabootaappe bolla bagganna atto giya sa7aa qum77iyaa barenttu qefiyan genthiyaa bonchcho kiruubetuu de7iino; shin ha ubbabaa ha77i wurssi odanaw danddayokko.
6 Hewe hewaadan giigi de7ishshin, qeesatuu ubba wode, barenttu oosuwaa oothanaw koyro Dunkkaaniyaa geliino.
7 Shin qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa xalalay laa7entho Dunkkaaniyaa laythaappe itti gede geliidde bare dirawunne erennaan asay ootheedda nagaraa diraw, Xoossaw yarshshiyaa suuthaa akkiide gelee.
8 Koyro Dunkkaanii eqqi de7ishshin, ubbaappe aadhdhiyaa geeshsha sa7aa afiyaa ogii biro dooyettibeennawaa Geeshsha Ayyaanay hewan erissee.
9 He Dunkkaanii ha wodew leemisuwaa; hewaa giyawe Xoossaw immiya imuunne yarshshuu goyinniyaawaa sure wozanaa balay baynnawaa oothanaw danddayikkino.
10 Hewanttu muussaabaa, ushshaabaanne dumma dumma meechchaabaa odiyaa kare bagga wogatuwaa; unttunttu ooraxxiyaa wodii gakkanaw oosettiyaa wogatuwaa.
11 Shin Kiristtoosi hawaan de7iyaa lo77obaw qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide yidiggeedda. I geliide oothiyaa Dunkkaanii ubbaappe aadhdhiyaawaanne balay baynnawaa; qassi he Dunkkaaniyaa asay oothibeenna; ha medhetteedda sa7aabaakka gidenna.
12 Kiristtoosi Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa geliyaa wode, deeshshaa suuthaanne galo maraa suuthaa oyqqiide gelibeenna; shin bare suuthaa oyqqiide, nuussi medhinaa atotethaa immiide, laa7ethennaan itti gede gelleedda.
13 Tuneedda asaa bolla korumaa suuthaanne deeshshaa suuthaa caccafiide, guudetteedda ussatti bidinthaa qolina, he uraa tunatethaappe geeshshanaw danddayooppe,
14 Medhinaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna balay baynna yarshshuwaadan, Xoossaw barena immeedda Kiristtoosa suuthay, nuuni de7uwaa Xoossaw oothana mala, kase nu hayqqeedda oosuwaappe nu suure wozanaa wooti geeshshanddeeshsha!

9:2 Kes 26:1-30; 25:31-40; 25:23-30 **9:3** Kes 26:31-33 **9:4** Kes 30:1-6; 25:10-16; 16:33; Pay 17:8-10; Zar 10:3-5 **9:5** Kes 25:18-22 **9:6** Pay 18:2-6 **9:7** Wog 16:2-34 **9:13** Wog 16:15-16; Pay 19:9,17-19

15 Hewaa diraw, Xoossay xeeseeddawanttu I immana geedda medhinaa anjjuwaa laattana mala, Kiristtoosi ooratha caaqoo gaannateedda; hewe hanana danddayiyaawe, asay koyro caaquwaappe garssan de7iidde ootheedda balaa aylletethaappe kessiyaa hayquu de7iyaa diraassa.

16 Ayissi gooppe, hayqqiyaa uray woyteeddawe de7ooppe, he uray hayqqowe erettanaw koshshee.

17 Ayissi gooppe, woyteedda uray hayqqeedda wode, I woyteeddawe poletteedda; he woyteeddawe paxa de7ishshin, aynne polettenna.

18 Haray atto, koyro caaquukka suuthay baynnaan injjetibeennawe hawaassa.

19-20 Ayissi gooppe, higgiyan de7iyaa azazuwa ubbaa Muse asaa ubbaw odeedda; hewaappe guyyiyan, galo maraa suuthaanne deeshshaa suuthaa, haathaanna, zo7o dorssaa isikiyaannanne hisoophiyaa giya mithaa boncciyaanna ittippe akkiide, “Hawe hinttentta Xoossay azazeedda caaquwaa suuthaa” yaagiide, higgiyaa maxaafaa bollanne asaa ubbaa bolla caccafeedda.

21 Hewaadankka, Dunkkaaniyaa bollanne oothiyaa miishshaa ubbaa bolla suuthaa Muse caccafeedda.

22 Higgii giyawaadan, tumukka amareeddawaappe attin, ubbabaykka suuthan geeyyee; suuthay gukkana dhayooppe, atotethay baawa.

Kiristtoosi Yarshshetteeddawe Nagaraa Qucci Dhayissee

23 Hewaa diraw, saluwan de7iyaawantta malatiyaawanttu he yarshshuwan geeyyanaw koshshee; shin saluwan de7iyaawaanttukka barenttu huuphew geeyyanaw aadhdhiyaa yarshshuwaa unttuntta koshshee.

24 Ayissi gooppe, Kiristtoosi tumu geeshshasan leemisettiyaa asay ootheedda geeshshasaa gelibeenna; shin I ha77i nu gishshataw Xoossaa sinthan beettanaw yaa saluwaa geleedda.

25 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu laythaan laythaan bare suuthaa gidennawaa oyqqiide, Geeshsha sa7aa geliyaawadan, Kiristtoosi barena ubbaade yarshshanaw gelibeenna.

26 Hewaa gidintto, Kiristtoosi sa7ay medhettoodeppe doommiide daro gede waayyettanaw koshshee; shin ha77i wodiyaa wurssethaan nagaraa dhayissanaw barena yarshshiide, laa7ethennaan ittigede beetteedda.

27 Asay ubbay itti gede hayqqanaw bessee; hewaappe guyyiyan Xoossay asaa pirddana.

28 Hewaadankka, qassi Kiristtoosi daro asaa nagaraa dhayissanaw itti gede yarshshetteedda; qassi I barena loythi naagiyaawantta ashshanaw beettanaappe attin, laa7entho nagaraa tookkanaw beettenna.

10

1 Ayissi gooppe, higgew yaana lo77obaa eeshuwaa xalalay de7ee; aw tumu leemisuu baawa. Ubba wode laythan laythan itti mala yarshshuu yarshshettee; hewaa diraw, higgii Xoossaakko shiiqiyaa asaa he yarshshuwan balay baynna asa oothanaw aynne danddayenna.

2 Xoossaw goyinniyaa asay bare nagaraappe ubbanna geeyyeeddabaa gidintto, sure wozanaan laa7ethuwaa nagaraa qoppenna; qassi yarshshiyaawaakka aggana.

3 Shin asay laythan laythan he yarshshuwan bare nagaraa hassayee.

4 Ayissi gooppe, korumaa suuthaynne deeshshaa suuthay nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna.

9:19-20 Kes 24:6-8 **9:21** Wog 8:15 **9:28** Isa 53:12

5 Hewaa diraw, Kiristtoosi ha alamiyaa yaana haniidde, hawaadan
yaageedda;
“Neeni yarshshuwanne imuwaa koyyabeykka;
shin taw bollaa giigissaadda.
6 Neeni xuuggiyaa yarshshuwaaninne
nagaraa yarshshuwan ubbaakka nashetakka.
7 Taani he wode, ‘Xaatha maxaafan tabay xaafetteeddawaadankka,
Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi’ yaagaaddi”
yaageedda.
8 Yarshshuu yarshshettana mala, higgii azaziyaawaa gidooppenne, Kiristtoosi koyro, “Neeni yarshshuwaa, imotaa, xuuggiyaa yarshshuwanne nagaraa yarshshuwaa ubbaakka koyyabeykka; hewaanttun nashettakka”
yaageedda.
9 Hewaappe guyyiyan Kiristtoosi, “Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi” yaageedda. Hewaa diraw, Kiristtoosi laa7enthuwa essanaw koyrowaa dhayissee.
10 Yesuusi Kiristtoosi Xoossay koyyeeddawaa ootheedda diraw, bare ashuwaa laa7enthennaan itti gede yarshsheeddawan nuuni nu nagaraappe geeyyi aggeeddo.
11 Qeesatuwaa ubbatuu hachche hachche eqqiide, bare oosuwaa oothiino; qassi nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna itti mala yarshshuwaa zaari zaariide yarshshiino.
12 Shin Kiristtoosi nagaraa diraw, ubba wodew gideedda itti yarshshuwaa yarshshiide, Xoossaappe ushechcha bagganna utti aggeedda.
13 Xoossay sinthappe Kiristtoosa morkketuwaa Kiristtoosaw gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw, yaani naagee.
14 Ayissi gooppe, I itti gede yarshsheeddawan, nagaraappe geeyyeeddawantta medhinaw balay baynnawantta ootheedda.
15 Qassi Geeshsha Ayyaanay nuussi markkattiidde, hawaadan yaagee;
16 “Taani he gallassatuwaappe guyyiyan,
unttunttunna caaqettiya caaquu hawaa:
Taani ta higgiyaa unttunttu qofaan wothana;
qassi unttunttu wozanankka xaafana”
yaagee.
17 Qassi hewaappe guyyenna,
“Taani unttunttu nagaraanne
unttunttu makkala oosuwaa laa7entho hassayikke”
yaagee.
18 Xoossay he nagaraa atto geedda wode, nagaraa dhayissanaw hawaappe sinthaw yarshshuwaa koshshenna.

Xoossaakko Shiiqanaw Koshshee

19 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni Yesuusa suuthaa bagganna Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa gelanaw nuussi xalatethay de7ee.
20 Kiristtoosi nuussi ooratha ogiyaanne de7uwa ogiyaa gaariduwaa bagganna, hewaa guussay bare bollaa bagganna dooyyeedda.
21 Nuussi Xoossaa gollen sunthetteedda wolqqaama qeesay de7iyaa diraw,

10:5 Maz 40:6-8 **10:11** Kes 29:38 **10:12** Maz 110:1 **10:16** Erm 31:33 **10:17** Erm 31:34

22 Nuuni suure wozanaanna, tumu ammanuwaanna, iita wozanaappe
geeyyeedda wozanaannanne qassi xillo haathaan meecetteedda bollaanna
Xoossaakko shiiqoytte.
23 Nuussi immana geedda Xoossay ammanthiya diraw, nuuni demmana
giide nashechchaan naagi utteeddawaa loythi oyqqoytte.
24 Ittu ittuwanna waani siiqettanenttonne qassi lo77o oosuwaa wooti
oothanentto, ittu ittuwassi qoppeetto.
25 Ittu ittuu shiiquwaa dooya udiide shiiqiyaawaadan, nuunikka ittippe
shiiqiyaawaa aggokko; shin Godaa gallassay matattiyaawaa hinttenttu
be7iyaa diraw, ittu ittuwaa menthetheetto.
26 Nuuni tumatethaa era akkidiggiide, eriidde nagaraa oothiyaawaa
gidooppe, hawaappe sinthaw nagaraa dhayissiyaa yarshshuu ittibaynne
baawa.
27 Shin yashshiyaa pirddaa naagiyaawenne Xoossaa ixxiyaa ubbaa
maanaw wolqqaama tamay de7ee.
28 Muse higgew azazettenna uray, laa77u uray woy heezzu uray A bolla
markkattooppe, qareti baynnaan hayqqee.
29 Xoossaa Na7aa kadheedda uray, barena nagaraappe geeshsheedda
Xoossaa caaquwaa suuthaa tunabaadan qoppeedda uray, qassi aadho
keekatethaa Geeshsha Ayyaanaa boriyaa uray, ay keena iita pirddaa
akkanaw bessinttonne ane qoppite.
30 Ayissi gooppe, “Taani haluwaa kesananne kushiyaa zaarana” geed-
dawaa nuuni ereetto; qassikka, “Goday bare asaa pirddana” yaageedda.
31 De7uwa Xoossaa kushiyan kunddanawe daro yashshiyaawaa.
32 Hinttenttussi Xoossaa poo7uu poo7eeddawaappe guyyiyan, hinttenttu
daroban waayyettiide, wolqqaama wadhetaan gencceedda beni wodiyaa
hassayite.
33 Itti itti gede hinttentta asaa sinthan boreeddinonne paxa kaa7eeddino;
qassi hara wode hewaadan ootheeddawanttunnanne ittippe de7eeddita.
34 Ayissi gooppe, qashuwan de7iyaa asatuwaassi hinttenttu qaretteeddita;
yaatiide hinttenttussi medhinaw wurenna ubbaappe aadhdhiyaa shaluu
saluwan de7iyaawaa hinttenttu huuphew ereedda diraw, hinttebaa ubbaa
akkidigooppe hidootaan gencceeddita.
35 Hewaa diraw, wolqqaama woyitaanna de7iyaa hinttenttu xalatethaa
oloppite.
36 Xoossay koyyiyaawaa udiide, I hinttenttussi immana geeddawa
akkanaw genccana koshshee.
37 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,
“Amareedda wodii atteedda.
Yiyaawe yaanawaa; gami77enna.
38 Ta xilluu ammanettiide de7anawaa.
Shin ooninne guyye simmooppe,
taana nashechchenna”
yaagee.
39 Nuuni ammanettiide atteeddawanttu bagga gidiyaawaappe attin, guyye
simmiide dhayeeddawanttu bagga gidokko.

11

Ammanuwaa

10:22 Wog 8:30; Hiz 36:25 **10:27** Isa 26:11 **10:28** Zar 17:6; 19:15 **10:29** Kes 24:8 **10:30** Zar 32:35,36 **10:37** Ibr 2:3-4

1 Ammanuwaa giyawe, demmana giide nashechchaan naagi utteeddabay
ammanthiyaawaanne be7anaw danddayennabaa erissiyaawaa.
2 Xoossay beni cima asaw markkattawe, unttunttu ammaneeddawaana.
3 Saluunne sa7aynne Xoossaa qaalaan medhetteeddawaa ammanuwan
nuuni ereetto; hewaa diraw, beettiyaabay beettennabaappe medhetteedda.

4 Aabeel Qaa7eelawaappe aadhdhiyaa yarshshuwaa Xoossaw
yarshsheeddawe ammanuwaana. Xoossay A imuwaabaa markkattiidde,
I xilluwaa gideeddawaakka markkatteedda; Aabeel haray atto
hayiqqeeddashshinkka, bare ammanuwan ha77i gakkanaw haasayee.

5 Heenooki hayqqennan saluwaa beeddawe ammanuwaana; Xoossay
afeedda diraw, ooninne A be7anaw danddayibeenna. Xoossaa Maxaafay,
“Heenooki saluwaa baanaappe kase Xoossaa nashechcheedda” yaagee.
6 Ammanuu baynnaan ooninne Xoossaa nashechchanaw danddayenna;
ayissi gooppe, Xoossaakko yiyaa ooninne Xoossay de7iyaawaanne barena
koyyiyaawanttoo woytaa immiyaawaa ammananaw koshshee.
7 Nohe be7anaw danddayenna sinthaappe hananabaw Xoossay, “Neena
naaga” giina, Xoossaw yayyiide, barenanne bare soy asaa ashshanaw
markkabiyaa medhdheeddawe ammanuwana; yaatiide hewaan ha sa7aa
bolla pirddiide, ammanuwan beettiyaa xillotethaakka Xoossaappe akeedda.

8 Abraahaamo laattanaadan, Xoossay barew immana geedda gadiya
baana mala, Xoossay barena xeeseedda wode, azazetteeddawe
ammanuwaana; I bare gadiyaappe kesiide biya wode, haqa binttonne
erennaan kesseedda.
9 Abraahaamo Xoossay barew immana geedda gadiyan hara biittaa
asaadan de7eeddawe ammanuwaana; Xoossay he immana geeddawaa
barenanna ittippe laattana Yisaaqannanne Yayiqoobanna Dunkkaaniyan
de7eedda.
10 Ayissi gooppe, Abraahaamo Xoossay lo77o baasuwan qoppiide ke-
exxeedda katamaa naagee.
11 Saara bare huuphew haray atto ecaadekka, immana geedda Xoos-
say ammanetteeddawaa gideeddawaa ereedda diraw, na7aa shahaaranaw
wolqqaa demmeeddawe ammanuwaana.
12 Hewaa diraw, hayqqeedda asaa malatiyaa itti bitaniyaappe saluwan
de7iyaa xoolinttiyaa keena, abbaa gaxaan de7iyaa payduu baynna shafiyaa
keena zaretuu yeletteeddino.
13 He asatuu ubbatuu ammanuwan hayqqeeddino; barenttoo Xoossay
immana geeddawaakka akkibeykkino; shin haakuwan hewaa be7iide, saro-
teeddino. Qassi unttunttu sa7an imathanne yederissettiide keseedda asat-
uwaa gideeddawaa ereeddino.
14 Ayissi gooppe, hewaadan giya asatuu barenttu huuphe gadiya
koyiyaawaa erissiino.
15 Unttunttu he yeggiide kesseedda gadiyaa simmanaw qoppeeddawaa
gidintto, guyye simmiyaa kaacaa demmennaan aggikkino; shin
16 unttunttu hewaa aggiide, lo77iyaa gadiya laamotiino; hewe saluwaa
gadiya. Hewaa diraw, Xoossay unttunttu Xoossaa geetettanaw yeellatenna.
Ayissi gooppe, I unttunttoo katamaa giigissi wotheedda.

11:3 Dom 1:1; Maz 33:6,9; Yoh 1:3 **11:4** Dom 4:3-10 **11:5** Dom 5:21-24 **11:7** Dom 6:13-22
11:8 Dom 12:1-5 **11:9** Dom 35:27 **11:11** Dom 18:11-14; 21:2 **11:12** Dom 18:11-14; 21:2
11:13 Dom 23:4; 1Od 29:15; Maz 39:12

17-18 Abraahaamo Yisaaqa yarshshanentto woy yarshshennentto, Xoossay
eranaw xomooseedda wode, Abraahaamo ammanuwan A yarshsheedda.
Xoossay Abraahaama, “Ne zarii Yisaaqa bagganna xeesettanawaa” geed-
dashshinkka, Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshanaw giigeedda.
19 Abraahaamo Xoossay Yisaaqa haray atto, hayquwaappekka pathanaw
danddayiyaawaa ereedda; hewaa diraw, hayquwaappe guyye A zaariide
akeedda.
20 Yisaaqi sinthappe hananabaw Yayiqoobanne Eesaa anjjeeddawe am-
manuwaana.
21 Yayiqoobi hayqqana haniidde, Yooseefo naanaa huuphiyaan hu-
uphiyaan anjjeeddawenne gatiman guufetiide, Xoossaw goyinneeddawe
ammanuwaana.
22 Yooseefo hayqqanaw matiidde, Israa7eeliyaa asay Gibxeppe
kesanawaa haasayeeddawenne bare meqethaa oothanabaa unttuntta
azazeeddawe ammanuwaana.
23 Muse yeletteeddawaappe guyyiyan, aawuunne aatta malaa lo77o na7a
gideeddawaa be7iide, heezzu agenaa qoseeddawe ammanuwaana; unt-
tunttu kaatiyaa awaajjookka yayyibeykkino.
24 Muse dicceeddawaappe guyyiyan, Gibxe kaatiyaa naatti na7aa geetet-
tanawaa ixxeeddawe ammanuwaana.
25 Nagaraan Muse guutha wodiyaa nashettanawaappe, Xoossaa asaanna
waayyettanawaa dooreedda.
26 Wodeppe demmana woytaa I tishshi udiide xeello diraw, Gibxe
gadiyaa shaluwaa ubbaappe Kiristtoosa diraw borettiyaawe daro aadhd-
hiyaa duretethaa gideeddawaa qoppeedda.
27 Kaatiyaa hanqqoo Muse yayyennaan, Gibxe gadiyaappe keseed-
dawe ammanuwaana; ayissi gooppe, beettenna Xoossaa be7eeddawaadan,
gencciide sinthaw beedda.
28 Hayquwaa kiitanchchay Israa7eeliyaa asaw bayra naanaa bochchen-
naadan, Muse Paasigaa bonchcheeddawenne gubaniyan suuthaa caccafis-
seeddawe ammanuwaana.
29 Israa7eeliyaa asay mela biittan hamettiyaawaadan, Zo7o Abbaa pin-
needdawe ammanuwaana; shin Gibxe asatuu paacew gelishshin, haathay
unttuntta mitti aggeedda.
30 Israa7eeliyaa asay Iyyarkko giyaa katamaa shuchchaa dirssaa laappu
gallassaa yuuyyi yuuyyi aadhdhowaappe guyyiyan, he shuchchaa dirssay
kunddeeddawe ammanuwaana.
31 Caaratta Ra7aaba yewuwaa qoriyaawantta loytha mokkeedda diraw,
Xoossaw azazettennan ixxeedda asaanna hayqqennan atteeddawe am-
manuwaana.
32 Simmi harabaa gujjaade ayaa odoo? Geedoonabaa, Baaraaqabaa,
Samisoonabaa, Yoftaahebaa, Daawitebaanne Saameelabaa, qassi
nabatuwaabaa odanaw taw wodii gidenna.
33 Unttunttu kaatiyaa ubbaanna olettiide xooneeddawenne xillobaa
ootheeddawe ammanuwaana; yaatiide Xoossay immana geeddawa akkeed-
dino; gaammotuwaa doonaakka gorddeeddino.
34 Wolqqaama tamaa toyisseeddino; kuussa mashshaappe atteeddino;
unttunttu daaburanchcha; shin minneeddino; qassi olaan minniide, hara
gadiyaa olaa asaa yedersseeddino.

11:17-18 Dom 22:1-14 **11:20** Dom 27:27-29,39-40 **11:21** Dom 47:31 **11:22** Dom 50:24-25; Kes 13:19 **11:23** Kes 2:2; 1:22 **11:24** Kes 2:10-12 **11:28** Kes 12:21-30 **11:30** Iya 2:1-21; 6:22-25 **11:32** Daa 6:11–8:32; 4:6–5:31; 13:2–16:31; 11:1–12:7; 1Sa 16:1–1Ka 2:11; 1Sa 1:1–25:1 **11:33** Dan 6:1-27 **11:34** Dan 3:1-30

35 Maccawanttu barenttu hayqqeeddaawantta hayquwaappe denddina akkeeddino.
Qassi haranttu qashuwaappe bilettanawaa ixxiide, keekkiyaa de7oo hayquwaappe denddanaw, ugatiide hayqqeeddino.
36 Haratuwaa bolla asay qilliicci kaa7eedda; lissuwan shocetteeddinonne santhalataan qashettiide, qasho golliya geleeddino.
37 Shuchchan cadetteeddino; magaaziyan laa77u kesiide phalqqetteeddino; paacetteeddino; mashshaan hayqqeeddino; unttunttoo ubbabaykka dhayina, waayyettiide tuggattiide, dorssaa calaanne deeshshaa calaa mayyiide yuuyyeeddino.
38 Unttunttussi ha alamii giigennaan ixxina, woraan, deriyaan, gonggoluwaa giddoninne ollaa gidduwan yuuyyeeddino.
39 Xoossay unttunttu ammanuwaa markkattooppekka, hewanttu ubbatuu I, immana geeddawa akkibeykkino.
40 Xoossay nuussi itti lo77o qofaa qoppi wotheedda diraw, unttunttu nuuni baynnaan balay baynnawantta gidikkino.

12

Xoossay Nuussi Aawuwaa

1 Simmi nuussi hawaa keena daro asay, shaariyaadan nu matan yuuyyi aadhdhiide markkattiyaawe de7ishshin, nuuna dhubbiyaa ubbabaanne baqqi oyqqiyaa nagaraa diggiide nu sinthan de7iyaa nuuni woxxana wothaa gencciide woxxoytte.
2 Nuuni nu ammanoo ogiyaa dooyyeeddawaanne polissiyaawaa gideedda Yesuusa xeelloyte. Yesuusi yeellaa kadhiide, sinthappe aw de7iyaa nashechchaa diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqanaawaa gencciide, Xoossaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda.
3 Hinttenttu hinttenttu wozanaa bayizziide daaburenna mala, nagaranchchatuu barena daro ixxinakka gencceedda Yesuusa qoppite.
4 Nagaraanna hinttenttu baaxetiidde, suuthaa gussana gakkanaw biro oletti diggibeykkita.
5 Xoossay bare naanaadan, hinttentta zoriyaawaa dogeedditee? Xoossay hinttentta,
“Ta na7aw, Xoossay neena muriyaa wode, laafabaadan qoppoppa.
I neena seeriyaa wodekka yayyoppa.
6 Ayissi gooppe, I bare siiqiyaa uraa muree;
qassi bare na7adan akkiya ubbaakka lissuwan shocee”
yaageedda.
7 Xoossay hinttentta muriyaa wode genccite. Ayissi gooppe, I hinttentta naanaadan oothee. Aawuu seerenna na7ay de7ii?
8 Naanaa ubbaa seeriyaawaadan, hinttentta murennaan aggooppe, karen yeletteeddaawaantta gidiitappe attin, tumu naanaa gidikkita.
9 Hewaa bollan qassi, nuuna yeleedda nu aawotuu nuuna mureedda wode, nuuni unttuntta bonchcheeddo. Yaatina, nuuni waaniide ayyaanaa Aabboo loythi darissi moodettiide de7okkoo?
10 Ayissi gooppe, nuuna yeleedda nu aawotuu barentta lo77owaadan, amareedda wodiyaa nuuna mureeddino; shin Xoossay nuuni A geeshshatethaa akkana mala, nuuna maaddanaw muree.

11:35 1Ka 17:17-24; 2Ka 4:25-37 **11:36** 1Ka 22:26-27; 2Od 18:25-26; Erm 20:2; 37:15; 38:6 **11:37** 2Od 24:21 **12:5** Yob 5:17; Lem 3:11-12

11 Nuuni murettiyaa wode, ha77iw yiloyee; nashechchenna. Shin mureeddawanttoo guyyeppe he muray xillotethaa de7uwaa sarotethaa woytaa immana.

Zoriyaanne Seeraa

12 Hewaa diraw, hinttenttu arggaaceedda kushiyaanne hinttenttu daabureedda gulbbataa menthethite.

13 Wobbiyaa gedi paxanaappe attin, burqqenna mala, suure ogiyaan hamettite.

14 Asaa ubbaanna saro de7anaw minnite; qassi geeshsha de7uwaa de7ite. Ayissi gooppe, geeshshatethay baynnaan ooninne Godaa be7anaw danddayenna.

15 Xoossaa aadho keekatethaa ooninne akkennaan attenna mala naagettite; qassi dolaade, bare marzziyaan asaa waayissiyaa camo mithaadan haniide, ooninne daro asaa tunissenna mala naagettite.

16 Woshummanaw kajjeeliyaa asay ooninne de7enna mala, woy qassi itti gede miyaabaw bare bayratethaa zali77eedda, ayyaanaabaa kawushissiyaa Eesaa mala asaykka de7enna mala naagettite.

17 Hewaappe guyyiyan, Eesay bare aabbu anjjuwaa akkanaw koyyeeddawaa eriita; shin A aabbu A anjjennan ixxeedda; ayissi gooppe, nagaraappe simmiyaa ogiyaa I haray atto, afoxxi koyyiidekka demmanaw danddayibeenna.

18 Hinttenttu bochchanaw danddayiyaa deriyaakkonne eexxiyaa tamaakko, dhumaakko, shaariyaakkonne gotuwaakko,

19 qassi malakataa waasuwakkonne qaalaa kooshshaakko yibeykkita. Asay he kooshshaa siseedda wode, haraa gujji sisenna mala woosseedda.

20 Ayissi gooppe, Xoossay unttuntta, “Haray atto, do7aykka he deriyaa bochchooppe, shuchchan cadettiide hayqqo” yaageedda azazuwaa unttunttu genccanaw danddayibeyikkino.

21 Ayfiyan beettiyaawe daro daganthiyaawaa gidiyaa diraw Muse, “Taani yashshaan kokkoray” yaageedda.

22 Shin hinttenttu Xiyoone Deriyaa, de7o Xoossay de7iyaa katamaa, ittippe shiiqiide nashettiyaa daro sha77a kiitanchchatuwaakko saluwaa Yeerusalaame yeeddita.

23 Xoossaa bayra naanatuwaakko, ittippe shiiqeeddawanttukko, unttunttu sunthay saluwan xaafetteeddawanttukko yeeddita; qassi asaa ubbaa pirddiyaa Xoossaakkonne, balay baynnawantta ootheedda xillo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita.

24 Ooratha caaqoo gaannatiyaa Yesuusanne Aabeela suuthaappe aadhdhiyaawaa odiyaa gukkeedda suuthaakko yeeddita.

25 Hinttenttussi odiyaa uraa yewuwaa sisiyaawaa hinttenttu ixxenna mala, hinttentta naagite. Xoossaa kiitaa sa7an barenttoo odiyaawe odiyaawaa sisenna ixxeeddawanttu attana dhayooppe, saluwan, “Hinttena naagite” giya Xoossaappe nuuni waaniide attanee?

26 He wode A kooshshay sa7aa qaatheedda; shin I ha77i, “Taani sa7aa xalalaa gidennaan, itti gede gujjaade saluwaakka qaathana” yaageedda.

27 “Itti gede gujjaade” giyaa qaalay qaaxxennabay minniide de7ana mala, medhetteeddabay qaaxxanawaanne kichchanawaa geeshshiide bessee.

12:12 Isa 35:3 **12:13** Lem 4:26 **12:15** Zar 29:18 **12:16** Dom 25:29-34 **12:17** Dom 27:30-40 **12:18** Kes 19:16-22; 20:18-21; Zar 4:11-12; 5:22-27 **12:20** Kes 19:12-13 **12:21** Zar 9:19 **12:24** Dom 4:10 **12:25** Kes 20:22 **12:26** Hag 2:6

28 Nuuni qaaxxanaw danddayenna kawutethaa akkiya diraw,
ane Xoossaa galatoyttenne A nashechchoytte; aw bessiyaawaadan
bonchchuwaaninne yashshatethaan aw goyinnoytte.
29 Ayissi gooppe, nu Xoossay tumu bayizziyaa tamaa.

13

Xoossaa Nuuni Wooti Nashechchanaw Bessintto

1 Hinttenttu ishatuwaa siiqiyaawaa aggoppite.
2 Imathaa mokkiyaawaakka dogoppite. Ayissi gooppe, yaatiyaawan itti itti
asay erennaan kiitanchchatuwa mokkeedda.
3 Qasho gollen de7iyaawanttubaa hinttentukka unttunttunna ittippe
qasho gollen de7iyaawaadan qoppite; qassi hinttenttu hinttenttu huuphew
waayyettiyaawaadan, waayyettiyaawanttubaa qoppite.
4 Akkiyawaanne geliyaawaa asay ubbay bonchchanaw bessee; qassi asi-
naynne machchatta ittu ittuwassi ammanettanaw bessee; ayissi gooppe,
Xoossay woshummanaw kajjeeliyaawanttanne woshummiyaawantta pird-
dana.
5 Miishshaa siiquwaappe hinttentta naagite; hinttenttussi de7iyaawe hint-
tenttussi gido. Ayissi gooppe, Xoossay bare huuphew,
“Taani neena ubbaakka yeggikke
woy aggikke”
yaageedda.
6 Hewaa diraw, nuuni xaliide,
“Goday taana maaddiyaawaa;
taani yayyikke.
Asay taana ay oothii?”
yaageetto.
7 Xoossaa qaalaa hinttenttussi odeedda hinttentta kaaletheeddaawantta
hassayite; unttunttu waani de7eeddinonttonne hassayite; qassi unttunt-
tuwaadan ammanite.
8 Yesuusi Kiristtoosi zinokka hachchekka medhinawukka laamettenna.
9 Dumma dumma ooratha timirttiyaan wora booppite. Nu wozanay
Xoossaa aadho keekatethan minnooppe lo77o gidiyaawappe attin, qumaa
wogatoo azazettiyaawaa gidenna; hewoo azazetteeddawanttukka maadet-
tibeykkino.
10 Nuussi yarshshiyaasay de7ee; Dunkkaaniyaa giddon oothiyaawanttu
he yarshshiyaasaappe maanaw unttunttoo maatay baawa.
11 Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nagaraa diraw, mehiyaa suuthaa
yarshshanaw Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa afee; shin he mehiyaa
ashuwaa qassi dirssaappe karenna guuddee.
12 Hewaa diraw, Yesuusikka qassi nagaraappe asaa bare suuthan
geeshshanaw, katamaa penggiyaappe karenna waayyetteedda.
13 Simmi nuuni I boretteedda boriyaa akkiide, dirssaappe kare aakko
kesoytte.
14 Ayissi gooppe, nuussi hawaan medhinaw de7iyaa katamay baawa; shin
nuuni yaana katamaa naageetto.
15 Simmi Xoossaw Yesuusa bagganna ubba wode galataa yarshshuwaa im-
moytte; hewaa giyawe mettershshay A sunthaw immiya galataa giyaawaa.
16 Lo77obaa oothiyaawaanne ittu ittuwa maaddiyaawaa dogoppite. Ayissi
gooppe, Xoossaa nashechchiyaawe hewaa mala yarshshuwaa.

12:29 Zar 4:24 **13:2** Dom 18:1-8; 19:1-3 **13:5** Zar 31:6,8; Iya 1:5 **13:6** Maz 118:6 **13:11** Wog 16:27

17 Hinttena kaalethiyaawanttoo azazettite; qassi unttunttu azaziyaawaakka oothite. Unttunttu barenttu ootheeddawaa Xoossaw odana diraw, hinttenttu shemppuwaa loythi naagiino; hinttenttu unttunttoo azazettooppe, barenttu oosuwaa nashettiidde oothana; hewe dhayooppe, unttunttu yilotiidde oothana; hewe hinttentta aynne maaddenna.
18 Nuussi Xoossaa woossite. Nuuni ubba wode lo77obaa oothanaw koyyiyaa diraw, nuuna zoriyaa lo77o wozanay nuussi de7ee.
19 Xoossay taana hinttentukko ellekka zaarana mala, Xoossaa hinttenttu loythi woossanaadan, taani hinttentta loytha woossay.

Woosaa

20 Sarotethaa Xoossay, nu Godaa Yesuusa, dorssatuwaa henthanchchaa wolqqaamaa, medhinaa caaquwaa suuthan hayquwaappe dentheedda.
21 Xoossay Yesuusi Kiristtoosa bagganna bare sinthan barena nashechchiyaawaa hinttentta oosissiidde, hinttentukka I koyyeeddawaa oothana mala, lo77o oosuwaa ubbaan hinttentta I giigisso; Xoossay medhi medhinaw bonchchetto. Amen77i.

Qutethaa Qaalaa

22 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ha dabidaabbiyaa hinttenttussi qanthaan xaafeedda diraw, hinttenttu ha zoriyaa salettennaan sisana mala, taani hinttentta woossay.
23 Nu ishay, Ximootoosi qashuwaappe biletteeddawaa erite. Elleli I haa yooppe, taani aananna baade hinttentta be7ana.
24 Hinttena kaalethiyaa ubbatuwaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa saro saro giite. Xaaliyappe yeedda ammaniyaawanttu hinttentta saro saro giino.
25 Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

Yayiqoobi
Xaafeedda Kiitaa
Geluwaa

Ha kiitaa xaafeedda Yayiqoobi Godaa Yesuusa ishaappe attin tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuwaa gidenna. Ikka Yeerusaalaamen de7iyaa ammaniyaa asaa kaalethiyaa cimaa (Gal 2:9). Ha kiitay xaafetteeddawe itti woosa gollattiw gidennaan Roome kawutethaa giddon laaletteedda Ayihuda ammaniyaawanttu ubbatuwaassa gideedda, nuunakka hachche hachche de7uwaa kaalethiyaa qofatuwaa oyqqeedda. Xaafetteeddawekka “Alamiyaa ubbaan laaletteedda Xoossaa asaassa”. Ha maxaafaa xaafeeddawe aadhdheedda eratethaa nuuni oosuwan peeshshiyaa hiillaanne ammaniyaa asaa eeshshaanne hanootaa tamaarissiyaa ogiyaa kaalesuwaa immiyaa yewatuwaa misiliyaadan qoncciyaan bessee.

Hiyyeesatethaabaa, duretethaabaa, paacciyaabaa, lo77o eeshshaabaa, qanaatiyaabaa, ammanuwaabaanne lo77o oosuwaabaa, inxxarssaa maaduwaabaanne qohuwaabaa, aadhdheedda eratethaabaa, ittuu ittuwanna walaqettiyaabaa, otoruwaabaanne ashikketethaabaa, hara asaa bolla pirddiyaawaa, ceequwaabaa woy ayyuwaabaa, genccaabaanne woosaabaa, ammaniyaa asay de7anaw bessiyaa ogiyaa ubbaa xaafeedda.

Kiitaykka kiristtinnaa de7uwan ammanuu oosuwan peeshshana hanotaabaa qonccissiide bessee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)
Ammanuwanne aadhdheedda eratethaa (1:2-8)
Hiyyeesatethaabaanne duretethaa (1:9-11)
Paaciyaa (1:12-18)
Xoossaa qaalaa sisussaanne oosuwaa bolla peeshussaa (1:19-27)
Hanenna ogiyaan ittu haraassi maaddenna mala imetteedda oduwaa (2:1-13)
Ammanuwanne oosuwaa (2:14-26)
Ammaniyaa asaanne inxxarssaappe kesiyaa haasayaa (3:1-18)
Ammaniyaa asaanne ha alamiyaa (4:1-5:6)
Dumma dumma yewuwaassi imetteedda maqquwaa (5:7-20)

1 Taani Yayiqoobi Xoossaa aylliinne Godaa Yesuusi Kiristtoosa ayllii, biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa77u zerethatoo * sarotaa kiittay.

Danddayaa, Ammanuwaa, Aadhdheedda Eratethaa

2-3 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hintte ammanuu paacettiyaawe hinttenttoo danddayaa immanaawaa eriide, dumma dumma paacii hinttena gakkiya wode, hewaa kumentha nashechchaadan paydite.

4 Hintte danddayay aynne bali baynnaan hinttena minneeddawanttanne paci bayinnawantta oothiide, bare oosuwaa polo.

5 Shin hintteppe ooninne barew aadhdheedda eratethay dhayooppe, kadhennaani ubbaw keekatethan immiya Xoossaa woosso. I aw immana.

6 Shin I ayaaninne sidhennaan ammanuwan Xoossaa woosso. Ayissi gooppe, sidhiyaa uray carkkuu sugina qaaxxiyaa abbaa beetaa mala.

---

* **1:1** *biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa77u zerethatoo:* Yayiqoobi giidde de7iyaa qofay, Godaa kaalliyaa ammaniyaawantta gidiide tammanne laa77u Isra7eeliyaa zerethatuwaadan barenttu morkketuwan biittaa ubbaa laaletti gakkeeddawantta guussaa.

7-8 Ayissi gooppe, laa77u qofay de7iya uray, bare ogiyaa ubbaan bare qofaa
qachchennawe, he uray Godaappe ayinne demmanaw qoppoppo.

Hiyyeesa Asaanne Dure Asaa Nashechchaa

9 Shin hiyyeesaa ishay Xoossay A dhoqqu ootheedda wode nashetto.
10 Qassi dure ishaykka Xoossay A kawushisseedda wode nashetto. Ayissi
gooppe, dure bitani maataa giddon dicciyaa ciishshaadan dhayana.
11 Ayissi gooppe, away bare seelaanna kesiide, maataa melissina, ci-
ishshay dhayee; qassi A malaa lo77otethaykka dhayee; hewaadankka qassi
dure bitani barewaa oothiidde dhayana.

Asaa Bolla Gakkiya Paaciyaa

12 Waayyiyan gencciyaa uray anjjetteeddawaa; ayissi gooppe, he
waayyiyaa xooneeddawaappe guyyiyan, Xoossay barena siiqiyaawanttoo
immana geedda de7uwaa akililiyaa † I akkana.
13 Ooninne paacetteedda wode, "Taana Xoossay paaccee" gooppo. Ayissi
gooppe, Xoossay iitan paacettanaw danddayenna; qassi I bare huuphew
oonanne paaccenna.
14 Shin asay huuphiyan huuphiyan bare huuphe iita amuwan gooshettiya
wodenne cimettiyaa wode paacettee.
15 Hewaappe guyyiyan, amuu shahaariide, nagaraa yelee; qassi nagaray
dicciide, hayquwaa yelee.
16 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, cimettoppite.
17 Lo77o imuwaa ubbayinne kumentha woytaa ubbay saluwaappe yee.
Saluwaa poo7uwaa medhdheedda Aawuwaappe yee; Xoossay bare hu-
uphew dummatennanne woy bare kuwaa laammenna.
18 Nuuni I medhdheedda medhetatuwaa giddon dhoqqasaa akkanaadan,
nuuna bare sheniyaan tumu qaalaan yeleedda.

Siseeddawaa Oosuwan Peeshshiyaawaa

19 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hawaa hassayite; asay ubbay
sisanaw elleello; shin haasayanawunne hanqqettanaw elleelloppo.
20 Ayissi gooppe, asaa hanqquu Xoossay koyyiyaa xillotethaa ahenna.
21 Hewaa diraw, tuna hanotaa ubbaanne iitatethaa ubbaa hintteppe
dhayissiidde, Xoossay hintte wozanaan tookkeedda hintte shemppuwaa
ashshanaw danddayiyaa qaalaa ashikketethan akkite.
22 Shin Xoossaa qaalaa oosuwan peeshshiteppe attin, sissa xalalaan hintte
huuphiyaa cimmoppite.
23 Ayissi gooppe, qaalaa sisiide oothenna uray de7ooppe, I bare malaa
masttootiyaa xeelliyaa uraa mala.
24 I barena xeelliide bee; ellekka I ay malenttonne dogi aggee.
25 Shin ooninne ayilletethaappe kessiyaa bali bayinna higgiyaa xeelliide,
aani aqiyaawe qassi A naagiyaawe, siseeddawaakka dogennawe, he uray
bare oothiyaa oosuwan anjjettana.
26 Bare inxxarssaa naagennan barena cimmiidde, barew Xoossaa goyin-
niyaawaa malatiyaa uray de7ooppe, A goynay mela.
27 Xoossaa Aawuwaa sinthan pokkuu bayinna geeshsha goynay hawaa;
hewe haqawe gooppe, aatta aawuu bayinna naanatuwaanne waayyettiyaa
am77etuwaa maaddanawaanne sa7aa nagaraa qitaappe bare huuphiyaa
naaganawaa.

1:10 Isa 40:6-7 † **1:12** *de7uwaa akililiyaa:* Bonchchetteedda de7uwaa guussaa.

2

Hiyyeesaa Kadhanaw Bessenna

1 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hintte nu bonchcho Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammani de7iidde, deemuwaa xeelliide, asaa bonchchoppite.
2 Ayissi gooppe, worqqaa migiduwaa wothiide, lo77o mayuwaa mayyeedda itti asay hintte shiiquwaa yooppe, qassi curqqa mayuwaa mayyeedda hiyyeesaa asikka yooppe,
3 lo77o mayuwaa mayyeedda bitaniyaa hintte aathi bonchchiide A, "Neeni hawaan ubbaappe lo77iyaa oydiyan utta" giide qassi hiyyeesaa bitaniyaa, "Neeni hininna eqqashsha; woy hawaan ta gediyaa matan sa7an utta" gooppe,
4 yaatina hintte hintte giddon shaakotethaa medhdhiyaawanttanne iita qofaanna de7iyaa daannatuwaa gidikkiteeyee?
5 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, sisite; Xoossay ha sa7an de7iya hiyyeesa asay ammanuwan durettanawunne barena siiqiyaawanttoo immana geedda saluwaa kawutethaa laattanaw dooribeenneyee?
6 Shin hintte hiyyeesatuwaa toochcheeddita. Duretuu hinttena tuggayiyaawantta gidikkinooyee? Unttunttu hinttena daannan mootiyaawantta gidikkinooyee?
7 Hinttew imetteedda lo77o sunthaa boriyaawanttu unttuntta gidikkinooyee?
8 Shin Xoossaa Maxaafan, "Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa" geetettiide xaafetteedda kaatiyaa higgiyaa * hintte polooppe, lo77obaa oothiita.
9 Shin hintte asaa deemuwaa xeelliide bonchchooppe, nagaraa oothiita; qassi higgii hintte bolla, higgiyaa mentheeddawanttudan pirddana.
10 Ayissi gooppe, ooninne higgiyaa ubbaa naagiide, ittinno menthiyaawaa gidooppe, he uray higgiyaa ubbaa menthee.
11 Ayissi gooppe, "Woshummoppa" geeddawe qassi "Wodhoppa" geedda; shin neeni woshummana dhayooppekka, wodheeddawaa gidooppe, higgiyaa menthaadda.
12 Asa aylletethaappe kessiyaa higgiyan, pirddaa akkana asatuwaadan haasayitenne unttunttuwaadan oothite.
13 Ayissi gooppe, asaa maaribeenna uraa Xoossay maarennan pirddana; maarotethay pirddaa xoonee.

Ammanuwaanne Oosuwaa

14 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, itti uray barew ammanuu de7ee gooppe, qassi A ammanuwaa A oosuu erissana dhayooppe, A ay go77anee? A ammanuu A ashshanaw danddayii?
15 Itti ishay, woy itti michchatta kallottooppe, qassi unttunttoo ubba gallassi miyaabay dhayooppe,
16 hintteppe itti uray unttuntta, "Saro biite. Tamaa ho77ite. Kalliide miite" giide, unttunttoo koshshiyaawaa immana dhayooppe, unttuntta ay go77anee?
17 Hewaa diraw, ammanuu oosuu baynnaan barekka de7ooppe hayqqeeddawaa.
18 Shin itti uray, "New ammanuu de7ee; qassi taw oosuu de7ee. Neeni ne ammanuwaa ne oosuwaappe shaakkaade taana bessa; taanikka ta ammanuwaa ta oosuwan neena bessana" gaana.

---

* **2:8** *kaatiyaa higgiyaa:* Ubbaappe aadhuwan go77iyaa higgiyaa; hawaa bilethay, kaatiyaappe imetteeddawaa guussaa. Kaatii oonee gooppe Xoossaappe imetteedda higgiyaa. **2:8** Wog 19:18 **2:11** Kes 20:13,14; Zar 5:17,18

19 Neeni itti Xoossay de7iyaawaa ammanaasa; hewe lo77a. Xalahetuukka
qassi ammaniino; yashshaan kokkoriino.
20 Neeni eeyay! Ammanuu oosuwaappe shaakettiide go77ennawaa †
eranaw koyyay?
21 Nu aabbu Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshiyaa sa7aa bolla
wotheedda wode, bare oosuwan xillibeennee?
22 A ammanuunne A oosuu ittippe ootheeddawaanne A ammanuu A
oosuwan poletteeddawaa be7ikkii?
23 Xoossaa Maxaafay "Abraahaamo Xoossaa ammaneedda. Xoossaykka
hewaa aw xillotethan paydeedda" geeddawe poletteedda; qassi Xoossaa
dabbo geetettiide I xeesetteedda.
24 Asay ammano xalalaana gidennaan, oosuwan xilliyaawaa hintte
be7iita.
25 Hewaadankka qassi caaratta Ra7aaba kiitettowantta mokkaade hara
ogiyaanna unttuntta moyizzeedda wode, bare oosuwan xillabeykkee?
26 Ayissi gooppe, shemppuu shaaketteedda bollay hayiqqeeddawaa
gidiyaawaadan, hewaadankka qassi oosuu shaaketteedda ammanuu
hayqqeeddawaa.

3

Inxxarssaa Naagiyaawaa

1 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni haratuwaappe aadhd-
hiyaa pirddaa akkanawaa hintte eriya diraw, hintteppe coratuu tamaaris-
siyaawantta gidoppite.
2 Nuuni ubbayikka daroban baleetto; itti uray bare haasayan mulekka
balana dhayooppe, I barena naaganaw danddayiyaa bali bayinna asaa.
3 Paratuu nuussi azazettana mala, bixaalaa barssiide, nuuni koyyiyaasaa
ubbaa unttuntta afeetto.
4 Be7ite, markkabetuukka qassi hewaa keenaa wolqqaama gidiidde,
gotuwaa carkkuwan laagettoopekka, unttuntta laaggiyaawe barewaa
koyyiyaasaa zaariide laaggiyaa qeeri guuthaa mithaan laagettiide biino.
5 Hewaadan inxxarssay bollaa giddon guutha asatethaa gidooppekka,
daro wolqqaamaban ceeqettee.
Guutha tamay waaniide wolqqaama woraa guuddii! Akeekite.
6 Inxxarssaykka tamaa mala. I nu asatethaa giddon iitabaa ubbaa oothana
danddayee; asatethaa ubbaa tunissee. Qassi nu de7uwaa wothaakka
tamaan guuddee; Gaannamiyaa tamaan I guudettanawaa.
7 Ayissi gooppe, do7atuwaa, kafatuwaa zariyaa, tiraan gooshettiya
shooshshatuu zariyaanne abbaan de7iya medhetatuwaa zariyaa ubbaa
asay aadisseedda; qassi unttunttukka aadeeddino.
8 Shin ooninne inxxarssaa aadissanaw danddayibeenna; inxxarssay wod-
hiyaa marzzii kumeedda co77u geenna iita medhetaa.
9 Nuuni inxxarssan nu Godaanne Aawuwaa galateetto; qassi aanikka
Xoossaa malatiide medhetteedda asaa sheqqeetto.
10 Itti doonaappe galataynne sheqay kesee. Taanaadan Xoossaa kaal-
liyaawanttoo, hewe hewaadan hananaw bessenna.
11 Pulttuu itti ollaappe mal77iyaa haathaanne cammiyaa haathaa pult-
tanaw danddayii?

† **2:20** *go77ennawaa:* Hawaa guussay hayqqeeddawaa guussaa. **2:21** Dom 22:1-14 **2:23** Dom 15:6; 2Od 20:7; Isa 41:8 **2:25** Iya 2:1-21 **3:9** Dom 1:26

12 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, balasiyaa giya mithay wogaraa
ayifanaw danddayii? Woy woyiniyaa turay balasiyaa giya mithaa ayifanaw
danddayii? Maxine maxine giya haathaappekka mal77o haathay kesana
danddayenna.

Saluwaa Aadhdheedda Eraanne Sa7aa Aadhdheedda Eraa

13 Hintte giddon aadhdheedda eranchchayinne akeekanchchay oonee?
Bare lo77o de7uwan oosetteedda bare oosuwaa aadhdheedda eratethaappe
yiyaa ashikketethaan besso.

14 Shin hintte wozanaan cammiyaa qanaatiinne yirggii de7oppo. Qassi
tumatethaa bollaakka worddotoppitenne otorettoppite.

15 Hewaa mala aadhdheedda eratethay saluwaappe wodhdhiyaawaa gi-
denna; shin hewe sa7aabaa, asaawaa, xalahatuwawaa.

16 Ayissi gooppe, qanaatiinne yirggii de7iyaasaan walassayinne iita ooso
ubbay de7ee.

17 Shin bollappe yiyaa aadhdheedda eratethay ubbaappe kase
geeshsha. Qassi sarotethaa dosiyaawaa, ashikkenne eeno giyaawaa; qassi
maarotethaynne lo77o ayfii kumeeddawaa. Sidhiinne lo77o malatiyaa
iitatethay bayinnawaa.

18 Xillotethaa ayfii sarotethaa oothiyaawanttu sarotethaan zereedda
zerethaappe beetteedda.

4

Ha Alamiyaa Iitatethaa Dosennan Agganawaa

1 Olaynne walassay hintte gidduwaa haqappe yii? Unttunttu yedasay
hintte bollaa giddon olettiyaa hintte nashettanaw wolqqaama amuwaa
amottiyaawaappe gidennee?

2 Hintte amottiita; shin demmikkita; wodhiita. Loythi koyyiita; shin dem-
manaw danddayikkita; walaqqetiitanne olettiita. Shin Xoossaa woossenna
diraw, hintte koyiyaawaa demmikkita.

3 Xoossaa woossiita, shin demmikkita; gaasuukka balaa ogiyaan woossi-
ita. Hewaa hinttena nashechchiyaawaan peeshshanaw koyyiyaa diraassa.

4 Simmi woshummiyaawanttoo, ha alamiyaanna dabbotiyaawe Xoossaw
morkke gidiyaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, ha alamiyaanna dabbotanaw
koyyiyaawe ooninne Xoossaanna morkkettee.

5 Woy Xoossaa Maxaafay, “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay
wolqqaama amuwaa nuussi amottee” * giyaawaa hinttenttoo coo giyaawaa
malatii?

6 Shin Xoossay aadho keekatethaa aathiide immee. Hewaa diraw,
Xoossaa Maxaafay, “Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena
kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee” yaage.

7 Simmi, hintte Xoossaw moodettite. Yaatiide xalahiyaanna eqettite; I
hintteppe baqatana.

8 Xoossaakko shiiqite; ikka hinttekko shiiqana. Hinttenoo nagaranchcha-
too, hintte kushiyaa meecettite. Laa77u qofay de7iyaawanttoo, hintte
wozanaa geeshshite.

9 Tuggattite; kayyottitenne yeekkite. Hintte miichchaa yeekoo laammite;
hintte nashechchaakka kayyoo laammite.

---

* **4:5** *“Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa amottee”:* Xoossay nuunan bare Ayyaanaa wotheeddawe, nuussi lo77o qofaa amottiyaawaana. **4:6** Lem 3:34

10 Godaa sinthan hintte huuphiyaa toochchite; qassi I hinttena dhoqqu dhoqqu oothana.

Asaa Bolla Pirddennaan Agganawaa

11 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ittuu ittuwaa zigiroppite. Bare ishaa zigiriyaawenne A bolla pirddiyaawe higgiyaa zigireenne higgiyaa bolla pirddee. Neeni higgiyaa bolla pirddooppe, higgiyaa bolla pirddiyaawaa gidaasappe attin, higgew azazettiyaawaa gidakka.

12 Higgiyaa immiyaawenne pirddiyaawe Xoossaa xalalaa; I ashshanawunne dhayissanaw danddayee; shin ne shooruwaa bolla pirddiyaawe neeni oonee?

Ceeqettennaadan Imetteedda Zoriyaa

13 Hinttenoo, “Nuuni hachche woy wontti he katamaa baana; hewan laythaa uttana; zali77ananne qassi miishshaa wodhissana” giyaawanttoo, be7ite.

14 Wontti hintte de7uu ayaa hananenttonne erikkita; guutha wodew hintte beettiide, guyyeppe dhayiyaa peenuwa mala.

15 Hewaa aggiide, “Goday gooppe, nuuni de7ana; hawaa woy hewaa oothana” gaanaw bessee.

16 Shin hintte ha77i hinttenttu dhoqqatethaan ceeqettiita; hewaa mala ceequu ubbay iita.

17 Hewaa diraw, lo77obaa oothanaw eriidde oothenna uraw hewe nagaraa.

5

Dure Asaassi Imetteedda Mino Zoriyaa

1 Ha77ikka hinttenoo dure asatoo, hintte bolla yiyaa tuggaw “Aayyee! Aayyee!” yaagiide yeekkitenne zilalite.

2 Hintte duretethay baydiggeedda; qassi hintte afilaakka bil77ay midiggeedda.

3 Hintte worqqaynne hintte biray shi7i diggeedda. Qassi he shi7ay hintte bolla markkattana; hintte bollaakka tamaadan maana. Hintte hintte miishshaa sinthaw dagay de7iita.

4 Akeekite; hintte gaden kathaa qoyceedda asatoo ciggibeenna kiraa miishshay waassee; unttunttu waasuu wolqqaama Godaa hayithan sisetteedda.

5 Hinttew injjetina, sa7an ishaliide de7eeddita; shukaa gallassaw dhiikkiyaawaadan, hintte bollaa dhiikkeeddita.

6 Xillo asaa bolla pirddeeddita; qassi A wodheeddita; I hinttenanna eqettenna.

Godaa laa7entho Yuussaa Danddayan Naagiyaawaa

7 Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Goday yaana gakkanaw genccite; biittaa goshiyaawe adilliyaa iraynne assuuraa iray yaana gakkanaw gencciide, al77o kathaa I wooti naagiide gathi akkintto be7ite.

8 Hinttekka qassi genccite; hintte wozanaa minissite. Ayissi gooppe, Godaa yuussay matatteedda.

9 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossay hintte bolla pirddenna mala, ittuu ittuwaa bolla zuuzummoppite. Be7ite, pirddiyaawe penggiyan eqqeedda.

4:13 Lem 27:1 **5:4** Zar 24:14-15

10 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, waayyiyaassinne genccaassi leemisuwaa gideeddawantta, Godaa sunthan haasayeedda nabatuwaa hassayite.
11 Be7ite, danddayiide gencceeddawantta nuuni anjjetteeddawantta geetto. Iyyooba genccaa hintte siseeddita; qassi Goday aw wurssethaan immeeddawaakka be7eeddita. Ayissi gooppe, Goday maarotaynne qaretay kumeeddawaa.
12 Shin ubbaappe kase, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, saluwan gidina, woy sa7an gidina, woy hara caaquwaan gidina, ayankka caaqqoppite. Shin Xoossaa pirddan hintte gelennaadan, hintte yewuu E giyaawaa gidooppe, “E” giite; gidenna giyaawaa gidooppe, “Gidenna” giite.
13 Hintte giddon waayyettiyaa uray ooninne de7ooppe, Xoossaa woosso; nashettiyaa uray ooninne de7ooppe, yexxiide galato.
14 Hintteppe sakettiyaa uray ooninne de7ooppe, ammaniyaa asaa kaalethiyaa cimatuwaa barekko xeeso; unttunttu Godaa sunthan zaytiyaa A okkiide, aw Xoossaa woossino.
15 Ammanuwan Xoossaa woosseedda woosay hargganchchaa pathana; Godaykka A harggiyaappe denthana; qassi nagaraa I ootheeddawaa gidooppekka Goday aw atto gaana.
16 Hewaa diraw, hintte paxana mala, hintte nagaraa ittuu ittoo paaxitenne ittuu ittoo Xoossaa woossite; xillo asaa woosay wolqqaama oosuwaa oothee.
17 Eelaas nu mala asaa. Iray sa7an bukkennaadan, I minissiide, Xoossaa woossina heezzu laythanne usuppun agenaa sa7an iray bukkibeenna.
18 Laa7enthuwaa Xoossaa I woossina, saluwaappe iray bukkeedda; sa7aykka bare kathaa mokkeedda.
19 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hintteppe ooninne tumuwaappe wora booppe, qassi ittuu A guyye he tumuwaakko zaarooppe,
20 nagaranchchaa A balaa ogiyaappe zaariyaa ooninne A shemppuwaa hayiquwaappe ashshanawaanne daro nagaraa kammanawaa ero.

5:11 Yob 1:21-22; 2:10; Maz 103:8 **5:17** 1Ka 17:1; 18:1 **5:18** 1Ka 18:42-45 **5:20** Lem 10:12; 1Ph 4:8

Phexiroosi
Xaafeedda Koyro Kiitaa
Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phexiroosi xaafeedda koyro kiitay xaafetteeddawe, he kiitaa giddon “Dooretteedda Xoossaa asatuwaa” geetettiide xeesettiyaanne Qeeri Iisiyan huuphissa bagga shaakuwan laaletteedda ammaniyaawanttussa. Ha kiitaa waanna qofay, ammanuwaa gaasuwan metuunne waayyii gakkeeddawantta minissanaassanne menthethanaassa. Xaafii hawaa oothiyaawe A hayquwaa, A dendduwaa, A laa7entho yuussaa odiyaa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa nabbabiyaawantta hassayissiyaawaana. Unttunttu Yesuusi Kiristtoosa de7uwaa leemisuwaadan akkiide, metuwaa gencciide aadhdhanaadan hassayissee. Hawaanna ittippe gathiyaa wode, metuu unttunttu ammanuwaa xalttatethaa paacciyaawaanne Yesuusi Kiristtoosi qoncciyaa gallassi unttunttu bessiyaa gatiyaa akkanaw de7iyaawaa unttuntta hassayissee.

Xaafii, unttunttu metuwan genccana mala menthethiyaawaa bollaakka, Kiristtoosa kaalliyaawanttu de7iyaawaadan unttunttu de7anaadan qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)
Xoossaa ashshuwaabaa (1:3-12)
Geeyyeedda de7uwaa de7anaadan imetteedda maqquwaa (1:13-2:10)
Metuwaa wode ammaniyaa asay oothana bessiyaa aawotethaa (2:11-4:19)
Ammaniyaa asaa ashikketethaanne oosuwaa (5:1-11)
Wursethaa qutiyaa (5:12-14)

1 Taani, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda Phexiroosi, Xoossay dooreedda asatoo Phanxxoosa gadiyan, Galaatiyaa gadiyan, Qaphphadooqiyaa gadiyan, Iisiya biittiinininne Biitaaniyaa gadiyan betiyan de7iyaawanttoo dabidaabbiyaa xaafay.

2 Yesuusi Kiristtoosaw hintte azazettana malanne A suuthan geeyyana mala, Xoossay Aawuu dooreedda hinttenttoo bare Ayyaanan geeshsheeddawanttoo, aadho keekatethaynne sarotethay gido.

De7uwaa Immana Geedda Hidootaa

3 Nuuni Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bare maarotethaa daruwaadankka nuuna laa7ethuwaa yeleeddawaa, Yesuusi Kiristtoosa hayiquwaappe dentheeddawaan nuussi de7uwaa hidootaa immeeddawaa galateetto.

4 Qassi Xoossay hinttenttoo immana daro laatay wooqqennawe, bayennawenne dhayennawe saluwan naagee.

5 Hewekka hinttenttussi, Xoossaa wolqqaan ammanuwan naagetti uttiide, atotethaw giigeeddawanttussi wurssethaa wodiyaan qonccanawaa.

6 Ha77i guuthaa wodew haray atto dumma dumma paaciyaan hintte paacettanaw koshshooppekka, hawaan daro nashettite.

7 Hewe haray atto, tamaan yeggina dhayiyaa worqqaappekka hintte ammanuu daro al77onne bali bayinnawaa gidiyaawaa bessanaassa; yaatiide Yesuusi Kiristtoosi beettiyaa wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa hintte akkana.

8-9 Hintte A erana dhayooppekka, siiqiita; hintte ha77i A be7ana dhayooppekka, ammaniita. Qassi hintte hintte ammanoo polo gidiyaa hintte

shemppuwaa atotethaa akkiya diraw, odanaw danddayettenna bonchchuu kumeedda nashechchaa nashettiita.
10 Xoossay hinttenttoo immana aadho keekatethaabaw timbbitiyaa odeedda nabatuu loythi biddiide, ha atotethaabaa koyyeeddino.
11 Unttunttun de7iya Kiristtoosa Ayyaanay Kiristtoosa tuggaabaanne hewaappe guyyiyan yaana bonchchuwaabaa kasetiide markkattiidde, awude woy waaneedda wodiyaan yaanenttonne akeekisseeddawaadan, unttunttu koyyeeddino.
12 He timbbitiyaa odiyaawanttu ootheedda oosuu hinttessappe attin, unttunttu huuphiyaassa gidennawaa Xoossay unttunttoo qonccisseedda; ha77i hintte siseedda mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttoo odeedda asatuu, barew saluwaappe kiitetteedda Geeshsha Ayyaanaa wolqqan odeeddino. Hewaa kiitanchchatuukka be7anaw amottiino.

Geeshshatethan De7iyaawaa

13 Hewaa diraw, oosuwaa oothanaw hintte wozanaan qofaa giigissiidde hintte huuphiya naagite. Yesuusi Kiristtoosi qoncciyaa wode aadho keekatethaa hintte akkiya diraw, kumentha hidootaan naagite.
14 Xoossaw azazettiyaa naanaadan; hintte kase erennaan amotteedda amuwaa kaalloppite.
15-16 Shin hinttena xeeseedda Xoossay geeshsha gideeddawaadan, hinttekka hintte oosuwaa ubbaan geeshsha gidite. Xoossaa Maxaafan, "Taani geeshsha gidiyaa diraw, hinttekka geeshsha gidite" geetettiide xaafetteedda.

17 Asaa huuphiyan huuphiyan deemuwaa xeellennan A oosuwaadan pirddiyaa Xoossaa woossiidde hintte, "Nu Aabboo" giide A xeesiyaawaa gidooppe, ha alamiyaan bete gidiide hintte de7iya wodiyaan yashshatethaan de7ite.
18-19 Hintte hintte aawatuwappe laatteedda pathenna de7uwaappe wozetteeddawe, dhayiyaa biraa woy worqqaa malaana gidennawaa eriita; borissiyaabay woy qitay bayinna dorssaa suuthaadan, al77o Kiristtoosa suuthan hintte wozetteeddita.
20 Xoossay sa7ay medhettanaappe kase Kiristtoosa doori wotheedda; shin hintte diraw, ha wodiyaa wurssethaan I beetteedda.
21 Hintte ammanuunne hintte akkana giide nashechchan naagi utteeddabay Xoossaan de7ana mala, Xoossay hayiquwaappe A denthiide, aw bonchchuwaa immeeddawaa aani ammaniita.
22 Tumatethaw hintte azazettiyaawan, lo77a malatiyaa iitatethay bayinnaan hintte ishatuwaa siiqanaw hintte huuphiyaa geeshshiide, ittuu ittuwaanna minissiide wozanaappe siiqettite.
23 Hintte hayiqqiyaa zerethaappe laa7enthuwaa yelettibeykkita; shin medhinaw de7iyaawaanne sinthawukka de7ana Xoossaa qaalaan hayqqenna zerethaappe yeletteeddita.
24 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, "Asay ubbay maataa mala; A bonchchuu ubbayikka maataa ciishshaa mala. Maatay melee; ciishshayikka qoqqofettee.
25 Shin Godaa qaalay medhinaw de7ee" yaage. Hawe hinttenttoo Goday odeedda mishiraachchuwaa qaalaa.

2

De7uwaa Shuchchaanne Geeshsha Asaa

1:15-16 Wog 11:44-45; 19:2 **1:24** Isa 40:6-8

1 Hewaa diraw, hintteppe iitatethaa ubbaa, cimmiyaawaa ubbaa, lo77a
malatiyaa iitatethaa, qanaatiyaanne zigirssaa ubbaa diggite.
2-3 Goday keeka gideeddawaa hintte de7uwan be7eeddawaa gidooppe,
ha77i yeletteedda gacino naanatuwaadan, ushiidde diccanawunne attanaw
xillo gideedda ayyaanaa maathaa laamotite.
4 Godaakko de7o shuchchaakko shiiqite. Asay A ixxeedda; shin Xoossaa
matan I dooretteedda al77o.
5 Hinttekka qassi de7o shuchchaadan, geeshsha qeesaa gidiide, Yesuusi
Kiristtoosa bagganna Xoossaa nashechchiyaa ayyaanaa yarshshuwaa Xoos-
saw yarshshanaw, hintte hintte huuphew ayyaana keethaadan keexettite.
6 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Be7ite, taani Xiyoone giya kata-
maan golliyaa godaa xaphuwaa minissiyaa, dooretteedda, al77o shuchchaa
wothay; aani ammaniyaa ooninne yeellatenna” yaage.
7 Hewaa diraw, ha shuchchay hinttenttoo ammaniyaawanttoo daro al77a;
shin ammanennawanttoo, “Gimbbiyaawanttu kadheedda shuchchay godaa
xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdhiyaa shuchchaa gideedda” yaage.
8 Qassikka, “Ha shuchchay asaa dhubbiyaa shuchchaanne asaa kunddis-
siyaa zaallaa” yaage; unttunttu Xoossaa qaalaa ammanenna diraw, unttunt-
too kassenna qofetteeddawaadan dhubetteeddino.
9 Shin Xoossay dhumaappe maalalissiyaa bare poo7oo hinttena
xeeseedda; hintte A ooratha oosuwaa odanaw dooretteedda zare; hintte
kaatiyaa qeesatuwaa; geeshsha asanne Xoossaassi buzo asa.
10 Hintte kase Xoossaa asa gidikkita; shin ha77i hintte A asa; hintte kase
maarotethaa akkibeykkita; shin ha77i maarotethaa akkeeddita.

Xoossaa Ayllatuwaa

11 Ta dabbatoo, hintte ha sa7an imathaanne bete gidiide de7iyaawantta
gideeddawaadan, ubba wode hintte shemppuwaanna olettiyaa asatethaa
amuwaappe hintte haakkana mala, taani hinttena woossay.
12 Amenenna asay hinttena iitabaa oothiyaawanttudan zigiriyaa wode,
Kiristtoosi yiyaa gallassi hintte lo77o oosuwaa unttunttu akeekiide, Xoossaa
galatana mala, hintte de7uwaa unttunttu giddon loythi naagite.
13 Godaa diraw, asaa higgiyaa ubbaw moodettite; kaatiikka ubbaappe
bolla gidiyaa diraw, aw moodettite.
14 Qassi gadiyaa mooddiyaawanttookka moodettite. Ayissi gooppe, unt-
tunttu iitabaa oothiyaawantta muranawunne lo77obaa oothiyaawantta
galatanaw kaatiyaappe kiitetteeddino.
15 Ayissi gooppe, Xoossay hintte hintte lo77o oosuwan kadhiyaa eeyaa
asatuwaa haasayaa co77u udanawaa koyyee.
16 Aylletethaappe kesiide, Xoossaa ayilliyaadan de7iteppe attin, he ayil-
letethaappe keseeddawaa iitatethaa genthiyaawaa oothoppite.
17 Asaa ubbaa bonchchite. Hintte ishatuwaa siiqite. Xoossaw yayyite.
Kaatiyaa bonchchite.

Kiristtoosa Gakkeedda Metuwaa Leemisuwaa

18 Ayllatoo, hintte lo77o godatuwaa xalalawunne ashikke godatuwaa
xalalaw gidennaan, iitatookka daro yayyiide moodettite.
19 Ayissi gooppe, asay naaqqiyaa wode waayyettiyaa uray Xoossaa qoppi-
idde, oge baynnaan naaqettooppe Xoossay A anjjana.

2:2-3 Maz 34:8 **2:6** Isa 28:16 **2:8** Isa 8:14-15 **2:9** Kes 19:5-6; Isa 43:20,21; Zar 4:20; 7:6; 14:2; Tit 2:14; Isa 9:2 **2:10** Hos 2:23

20 Ayissi gooppe, hintte nagaraa oothina, hinttena dechchiya wode, hintte danddayooppe, hinttenttoo ay galatay de7ii? Shin lo77obaa oothiide waayyiyaa hintte danddayooppe, Xoossay hinttena hewoo anjjana.
21 Xoossay hinttena xeeseeddawe hewaa diraassa; ayissi gooppe, Kiristtoosi hinttenttoo waayyettee; hintte A qatamaa kaallana mala, hinttenttoo leemisuwaa gideedda.
22 Nagaraa I oothibeenna; bare doonaappe wordduwaa haasayibeenna.
23 Asay barena boriyaa wode, zaariide boribeenna; waayyettiyaa wodekka manddibeenna. Shin xilluwaa pirddiyaa Xoossaw barena aathiide immeedda.
24 Nuuni nagaraw hayiqqiide, xillotethaw de7ana mala, Kiristtoosi bare huuphew bare ashuwan nu nagaraa masqqaliyan tookkeedda; hintte A maythaan paxeeddita.
25 Ayissi gooppe, hintte ogi baleedda dorssaa mala; shin ha77i hintte shemppuwaa heemmiyaawaakkonne naagiyaawaakko simmeedita.

3

Asinaawaanne Machchiyaawaa

1-2 Hewaadankka machchetoo, hintte asinatuwaappe Xoossaa qaalaw azazettenna ittuu ittuu de7ooppekka, hintte palumettennan, unttunttu hintte yashshatethaanne hintte geeshsha de7uwaa be7iide xoonettana mala, unttunttoo moodettite.
3 Hintte hintte huuphiyaa al77o baan giigissiyaawaaninne worqqaa wothiyaawan woy al77o mayuwaa mayiyaawan hinttenttu bolla baggaa loythoppite.
4 Shin hintte garssan qosetteedda asatethaa lo77otethay Xoossaa sinthan hinttenttoo daro al77o gidiide, dhayenna ashikkenne woppu geedda ayyaanaa gido.
5 Ayissi gooppe, hewaadan Xoossaan hidooteedda geeshsha macca asatuu beni wode barenttu asinaw moodettiide, barentta daro loytheeddino.
6 Hewaadan Saara Abraahaama, “Ta godaw” yaaga xeesaadde, aw azazettaaddu; hinttekka ittibawunne yayyennaan lo77obaa oothooppe, I naanatuwaa.
7 Hewaadan asinatoo, hintte macca asatuwaanna akeekan ittippe de7ite. Unttunttoo daaburanchcha asatethay de7iyaa diraw, unttuntta bonchchite; hintte woosay dhubettenna mala, Xoossay immeedda de7uwaa aadho keekatethaa unttunttu hinttenanna ittippe laattino.

Lo77obaa Oothiidde Metuwaa Akkiyawaa

8 Wurssethaan, ubbay itti qofaan de7ite. Ittuu ittoo qarettite; ishatuwaadan siiqettite; qassi ittuu ittoo keekiyaawanttanne hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta gidite.
9 Iitaa diraw iitaa woy sheqaa diraw sheqaa zaaroppite; hewaa aggiide, Xoossay hinttenttu anjjuwaa laattanaadan hinttena xeeseedda diraw, anjjite.
10 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay hawaadan yaage; “De7uwaa dosiyaawenne lo77o gallassaa be7anaw koyyiyaawe oona gidooppenne bare inxxarssan iitabaa haasayiyaawaanne wordduwaa odiyaawaa aggo.
11 “Iitabaa oothiyaawaa aggiide, lo77obaa ootho; sarotethaakka loythi koyyonne kaallanaw baaxeto.

2:22 Isa 53:9 **2:23** Isa 53:7 **2:24** Isa 53:5 **2:25** Isa 53:6 **3:6** Dom 18:12 **3:10** Maz 34:12-16

12 “Ayissi gooppe, Godaa ayfii xillotuwaakko xeellee; qassi A haythay ubba
wode unttunttu woosaw dooya de7ee. Shin Goday iitabaa oothiyaawantta
bare hanqquwaa som77iyaan xeellee” yaage.
13 Hintte lo77obaa oothanaw amottooppe, hinttena qohanawe oonee?
14 Shin haray atto, xillotethaa diraw hintte waayyettooppekka, anjjetteed-
dawantta. Asaw yayyoppitenne hirggoppite.
15 Shin Kiristtoosa hintte wozanaan bonchchitenne A hintte Godaa ooth-
ite. Xoossay hinttenttoo hidooteedda de7uwaassi gaasuwaa oochchiyaa
oossinne zaaruwaa immanaw ubba wode giigi uttite;
16 shin hewaa ashikketethaaninne yashshatethaan oothite. Qassi Kirist-
toosan hintte de7iya lo77o de7uwaa iitabaa ootheeddawaadan, hintte bol-
lan iitabaa haasayiyaa asay bare zigiriyaawan yeellatana mala, hintte
wozanay geeshsha gido.
17 Ayissi gooppe, Xoossay geeddawaa gidooppe, iitabaa ootheedda diraw
waayyettiyaawaappe, lo77obaa ootheedda diraw waayyettiyaawe keeka.
18 Ayissi gooppe, Kiristtoosi nuuna Xoossaakko afanaw, barew xillo gidi-
idde, makkalanchchatuwaa diraw, itti gede ubbaa nagaraw hayiqqeedda; I
bare asatethan hayiqqeedda; shin ayyaanan paxeedda.
19 Qassi he Ayyaanan, qashuwan de7iya ayyaanatuwaakko biide, unttunt-
too qaalaa odeedda.
20 He ayyaanatuu amareedda, hosppun asatuu haathaan atteedda
markkabiyaa Nohe keexxishshin, Xoossay danddayiide gami77eedda wode,
Xoossaw azazettibeenna asaa ayyaanatuwaa.
21 Hewe xinqqataw leemisuwaa gidiide, hinttena ha77i ashshee; suure
wozanaappe Xoossaa woossiyaawaappe attin, bollaa qitaa meecciyaawaa
gidenna; hewe hinttena Yesuusi Kiristtoosi hayiquwaappe denddeed-
dawaan ashshee.
22 Saluwaa biide Xoossaappe ushechcha baggan I uttiide, kiitanchchaa
ubbaa, maataanna de7iyaawanttanne wolqqaamatuwaa mooddee.

4

Geeshshatethan De7ana De7uwaabaa

1 Hewaa diraw, Kiristtoosi bare ashuwan nuussi waayyetteedda diraw,
hinttekka he qofaan danccettite. Ayissi gooppe, bare ashuwan waayyet-
teedda uray nagaraa oothiyaawaa aggeedda.
2 Hawaappe sinthan, ha sa7an shemppuwaanna de7anaw atteedda
wodiyaan, Xoossay koyyiyaawaadan de7anaw bessiyaawaappe attin, asaa
amuwaadan de7anaw bessenna.
3 Ayissi gooppe, ammanenna asay oothanaw dosiyaawaa hintte oothiidde,
woshummanaw kajjeeliyaawaan, amuwan, mathuwan, yethaan, ushshaan,
pokkiyaa eeqaw goyinniyaawan, de7eedda kase aadhdheedda wodii hint-
tenttoo gidanawa.
4 Ammanenna asaanna hintte shoray bayinna oosuwaa ittippe oothenna
diraw maalalettiide, hinttena boriino.
5 Shin unttunttu paxa de7iya asaa bollanne hayqqeedda asaa bolla pird-
danaw giigi utteedda Xoossaw zaaruwaa immana.
6 Hayqqeedda asay * bare asatethan asay pirddettiyaawadan pirddet-
tanawunne qassi ayyaanan Xoossay de7iyaawaadan de7anaw, wonggalaa
mishiraachchuu unttunttoo hewoo odetteedda.

3:14 Mat 5:10; Isa 8:12-13 **3:20** Dom 6:1–7:24 * **4:6** *Hayqqeedda asay:* Yesuusa ammananaappe kasenna hayqqeeddawantta woy Nohe wode asatuwaa. 3:19 xeellite.

Xoossay Immeedda Imotatuwaa Loythi Ayissiyaawaa

7 Ubbabawukka wurssethay matatteedda. Hewaa diraw, Xoossaa woossanaw qofaan geeyyiide, hinttena naagitenne minnite.
8 Siiquu daro nagaraa kammiyaa diraw, ubbabaappe aathiide ittuu ittuwaanna wozanaappe siiqettite.
9 Zuuzummennan ittuu ittuwaa imathatethaan mokkite.
10 Hintte huuphiyan huuphiyan Xoossaappe dumma dumma aadho keekatethaa akkeeddawaadankka, Xoossaa dumma imuwaa hadaraa loythi kesiyaawanttudan, ittuu ittoo oothite.
11 Yesuusi Kiristtoosa bagganna ubbabaani Xoossay galatettana mala, ooninne odiyaawaa gidooppe, qaalaa Xoossaappe akkiide odiyaawaadan odo. Qassi ooninne maaddiyaawaa gidooppe, Xoossay aw immiya wolqqan maaddo. Bonchchuunne godatethay Xoossaassi medhinaappe medhinaw gido. Amen77i.

Metuwaa Wode Minniyaawaa

12 Ta siiqatoo, hintte giddon tamaadan guuddiidde paacciyaa waayyii yiyaawaa oorathabay haniyaawaadan malalettoppite.
13 Shin Kiristtoosa bonchchuu beettiyaa wode hintte nashettana mala, aananna waayyettiyaawan nashetite.
14 Asay hinttena Kiristtoosa sunthaa diraw boriyaawaa gidooppe, hintte anjjetteeddawantta; ayissi gooppe, bonchcho Ayyaanay, Xoossaa Ayyaanay, hintte bolla shemppana.
15 Hintteppe ooninne shemppuwaa wodheeddawaadan, woy kayisuwaadan, woy iitabaa ootheedda asaadan, woy hara asaa yewuwaa geleeddawaadan waayyettoppo.
16 Shin ooninne Kiristtaaniyaa gidiyaa diraw waayyettooppe, Kiristtoosa sunthaa diraw, Xoossaa galatanaappe attin, yeellatoppo.
17 Ayissi gooppe, pirdday Xoossaa golliyan doomettiyaa wodii gakkeedda. Qassi he pirdday koyiro nu bolla doomettiyaawaa gidooppe, A wonggalaw azazettennawanttu wurssethay ayaa gidanee?
18 Xillo asay tuggaan attiyaawaa gidooppe, makkalanchchaynne nagaranchchay yaatina waananee?
19 Hewaa diraw qassi, Xoossay geeddawaadan waayyettiyaawanttu lo77obaa oothiidde, barenttu shemppuwaa hadaraa barena medhdheedda ammanettiya Xoossaw immino.

5

Xoossaa Asaa Ayissanaw Imetteedda Zoriyaa

1 Simmi taani woosa golliyaa cimatuwaanna cima gidiyaawenne, Kiristtoosa waayyiyaa markkattiyaawe, qassi qonccana bonchchuwaa shaakkanawe hintte giddon de7iya cimatuwaa zoray.
2 Hintte giddon de7iya Xoossaa wudiyaa Xoossay koyyiyaawaadan heemmite. Dosuwaanappe attin, wolqqan gidenna. Qassi hintte go77a xalalaa xeellennan, lo77o qofaan heemmite.
3 Wudew hintte leemisuwaa giditeppe attin, hintte heemmiyaawantta wolqqaan heemmoppite.
4 Qassi heemmiyaawanttu kaappuu qoncciyaa wode, bayenna bonchcho akililiyaa hintte akkana.

4:8 Lem 10:12 **4:18** Lem 11:31

5 Hewaadankka yalaga asatoo, cimatoo moodettite. Ubbaykka ittuu ittoo
oothanaw hintte huuphiyaa kawushshiyaawaa afilaadan mayyite. Ayissi
gooppe, Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena kawushshiyaawant-
too aadho keekatethaa immee.
6 Xoossay bare lo77o wodiyaan hinttena dhoqqu oothana mala,
wolqqaama Xoossaa kushiyaappe garssanna hinttena toochchite.
7 I hinttenttoo qoppiyaa diraw, hinttena hirggissiyaa ubbabaa A bolla olite.
8 Xalahiyaa kaappuu, hintte morkkii, mittiyaa uraa koyyiide, gudiyaa
gaammuwaadan hintte yuushshuwan yuuyyiyaa diraw naagettitenne bee-
gottite.
9 Sa7an de7iya hintte ishatuu hewaadan waayyettiyaawaa eriide, am-
manuwan minniide, aananna eqettite.
10 Aadho keekatethaa ubbaa Xoossay, bare medhinaa bonchchoo
Kiristtoosi Yesuusa bagganna hinttena xeeseeddawe, amareedda wodiyaa
hintte waayyetteeddawaappe guyyiyan, I bare huuphew hinttena shiri
orathananne minissana. Qassi I hinttena maaddananne baasi essana.
11 Wolqqay medhinaappe medhinaa gakkanaw aw gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

12 Hawe Xoossaa tumu aadho keekatethaa gidiyaawaa taani hinttenttoo
markkattaaddenne hinttena zoraadde, hinttenttoo qanthaan xaafeedda
dabidaabbiyaa ammanettiya ishaa gaade taani qoppiyaa Sillaase bolla ki-
ittaaddi; he aadho keekatethan minneeddita.
13 Hinttenana ittippe dooretteedda Baabiloonen * de7iya woosa golliyaa
asaynne ta na7ay Marqqoossi hinttena “Saro saro” giino.
14 Siiquwaa yeretaa yerettiidde, ittuu ittuwaa sarotite.
Hinttew, Kiristtoosanna ittuwaa gideeddawanttoo ubbatuwaassi
sarotethay gido. Amen77i.

5:5 Lem 3:34 * **5:13** *Baabiloone:* Saxaa Maxaafaa qofaadan, ha sunthay Roome guussaa gidennaan aggenna.

Phexiroosi
Xaafeedda Laa7entho Kiitaa
Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phexiroosi xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteeddawe, dumma dumma sa7an de7iya, beni ammaniyaa asatuwaassa. Kiitaw huuphe qofay worddo asttamaaratuwaa iita oosuwaanne unttunttu timirttiyaa gaasuwan medhetteedda pokko de7uwaa eqettiyaawaa. Medhetteedda metatuwaa qaaranaw maado gidiyaawe Yesuusa barenttu ayifiyan be7eeddanne I tamaarissiyaa wode barenttu hayithan siseedda asatuu tamaarisseedda timirttiyaa bagganna Xoossaabaanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawaa ammanthiyaa eraa demmiyaawaa. Xaafii dumma naagiide odeeddabay, “Kiristtoosi laa7etho yeenna” yaagiyaa wordduwaa timirttiyaabaa. Hewaa xeelliyaawaan haasayiidde, “Kiristtoosi simmiide yeennaan gami77eeddawe, Xoossay, asay ubbay bare nagaraappe simmanawaappe attin, ooninne dhayanawaa koyyenna diraassa” yaage.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)
Ammaniyaa asaa xeessaa (1:3-21)
Worddo Asttamaaratuwaa (2:1-22)
Yesuusa laa7entho yuussaa (3:1-18)

1 Taani Simooni Phexiroosi, Yesuusi Kiristtoosa xillotethaa bagganna nuwaa mala ammanuwaa akkeeddawanttoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

2 Xoossaanne nu Godaa Yesuusa hintte eriyaawan aadho keekatethaynne sarotethay hinttenttoo palahiide gido.

Xoossaa Xeessaanne A Dooruwaa

3 Nuuni Xoossaa bonchchuwaanne lo77otethaa laattana mala, nuuna xeeseeddawaa nuuni eriyaawan, de7uwaassinne Xoossaa malatussassi nuuna koshshiyaawaa ubbaa Xoossaa wolqqay nuussi immeedda.

4 Hintte A imuwaa bagganna sa7an de7iya bayizziya amuwaappe kessi akkanaadaninne Xoossaa Xoossatethaa laattanaadan, I bare immana geedda daro wolqqaamanne al77o imuwaa nuussi immeedda.

5 Hewaa diraw, hinttena bessiyaawaa ubbaa minni oothiidde, hintte ammanuwaa bolla lo77otethaa, lo77otethaa bolla eratethaa,

6 eratethaa bolla hinttena naagiyaawaa, hinttena naagiyaawaa bolla genccaa, genccaa bolla Xoossaa malatiyaawaa,

7 Xoossaa malatiyaawaa bolla ishatethaa siiquwaa, ishatethaa siiquwaa bolla siiquwaa gujjite.

8 Ayissi gooppe, hawanttu hinttenttoo loythi dariyaawaa gidooppe, hinttena Godaa Yesuusi Kiristtoosa eratethan tishshanne ayifiyaanna de7iyaawantta oothana.

9 Shin hewanttu baynna uray bare matan de7iyaawaa xalalaa demmee; qassi I qooqaa; I kase ootheedda nagaray atto geetetteeddawaa dogeedda.

10 Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttena Xoossay xeeseeddawaanne dooreeddawaa loythi erissanaw, kasewaappe aadhdhi minnite; ayissi gooppe, hintte hewaa oothiyaawaa gidooppe, dhubettikkita. *

* **1:10** *dhubettikkita:* Nagaraan kunddikkita.

11 Hewaadan qassi nu Godaanne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa
medhinaa kawutethaa geliyaa kumentha maatay hinttenttoo imettana.
12 Hewaa diraw, hintte ha yewatuwaa eriyaawaa gidooppekka, qassi
hintte oyqqeedda tumuwaan minneeddawantta gidooppekka, taani hint-
tena ha yewatuwaa ubbaa wode hassayissiyaawaa aggikke.
13 Taani paxa de7eedda keenan, hinttena hassayissaade qaasethanaw
koshshiyaawaa taw malatee.
14 Nu Goday Yesuusi Kiristtoosi taw qoncciyaan odeeddawaadan, taani ha
hayiqqiyaa asatethaa gami77ennan qaara olanaawaa eray.
15 Taani hayqqeeddawaappe guyyiyan gidinakka, hintte ha yewatuwaa
ubba wode qoppanaw danddayana mala, taw danddayetteeddawaa ubbaa
oothana.

Kiristtoosa Bonchchuwaa Bare Ayifiyan Be7eedda Markkatuwaa

16 Nuuni A wolqqaama bonchchuwaa nu ayfiyan be7iide odettoppe attin,
medhdhi akkeedda tossaan nu Godaa Kiristtoosa wolqqaanne yuussaa hint-
tenttoo odibeykko.
17 Ayissi gooppe, daro wolqqaama bonchchuwaappe, “Taani aani daro
nashettiyaa ta siiqo Na7ay hawaa” yaagiyaa kooshshay yeedda wode, Xoos-
saa Aawuwaappe bonchchuwaanne galataa I akkeedda.
18 Qassi nuunikka geeshsha deriyaa bollan aananna de7iidde, he
kooshshay saluwaappe yeeddawaa siseeddo.
19 Asay hewaappe loythi aadhdhiyaa timbbitiyaa odiyaawanttu haasay-
eedda nuuna loythi ammanthiya qaalay nuussi de7ee; hintte he qaalaa
naagiyaawaa gidooppe loytheeddita. Ayissi gooppe, hewe sa7ay wonttana
gakkanaassinne wontta xoolinttiyaa poo7uu hintte wozanaan poo7ana
gakkanaw, dhumaani poo7iya poo7uwaa mala.
20 Ubbaappe kasetiide, hawaa erite; Xoossaa Maxaafan xaafetteedda timb-
bitiyaa odeeddawaa ooninne barekka billanaw danddayenna.
21 Ayissi gooppe, timbbitiyaa odeeddawe ubbay geeshsha asatuu
Geeshsha Ayyaanay kaalethina, Xoossaa qaalaa haasayeeddinoppe attin,
asaa sheniyaan haasayettibeenna.

2

Worddo Asttamaaratuwaa

1 Shin timbbitiyaa odiyaa worddatuu asaa giddon kase de7iyaawaadan,
hintte giddonikka wordduwaa tamaarissiyaawanttu de7ana. Unttunttu
barena wozeedda, Godaa kaddiide, bayizziya worddo timirttiyaa ahana;
qassi unttunttu akeekenna bashshaa barenttu bolla ahana.
2 Qassi daro asay yeellayiyaa unttunttu iita ogiyaa kaallana; unttunttu
gaasuwan tumuwaa ogii borettana.
3 Wordduwaa tamaarissiyaa hewanttu shaloo yaaretiyaawan barenttu
medhdhi akkeedda tossaan hinttena bonqqana; benippe doommiide, unt-
tunttu pirdday giigi utteedda; unttuntta dhayissiyaawe beegottiide naagee.
4 Nagaraa ootheedda kiitanchchatoo Xoossay qarettennaan, pirddaa gal-
lassay gakkanaw dhuma ollaan unttunttu qashetti utteedda Gaannamiyan
yeggeedda.
5 Xoossay nagaranchchatuwaa bolla bashshaa haathaa yeddeeddappe
attin, beni asaw keekibeenna; shin xillotethaabaa odeedda Nohanne hara
laappu asatuwaa ashsheedda.

2:5 Dom 6:1–7:24

6 Xoossay Sodoomaanne Gamooraa giya katamatuwaa biittaa bidinthaa udiide, guuddi dhayissiidde, nagaranchcha gidiyaawantta gakkanabaw leemisuwaa ootheedda.
7 Higgew azazettenna tunatethaa oothiyaa asatuwaa giddon tuggattiide de7iyaa xilluwaa Looxa Xoossay ashsheedda.
8 He lo77o bitani unttunttu giddon de7iidde, unttunttu oothiyaa iita oosuwaa gallassi gallassi be7eedda wodenne siseedda wode A lo77o wozanay un77etteedda.
9-10 Hewaa gidooppe, Goday Xoossaw goyinniyaa asatuwaa paaciyaappe wooti ashshanentto eree; nagaranchchatuwaa qassi ubbaappe aathiide, tuna amuwan ashuwaa amuwaa kaalliyaawanttanne qassi Xoossaa wolqqaa kadhiyaawantta, pirddaa gallassay gakkanaw Goday muriidde wothanawaakka eree.
Wordduwaa tamaarissiyaa hewanttu xalanne otoranchchaa gideeddawaan, bollan de7iya bonchcho medhetaa boriinoppe attin, bonchchikkino.
11 He wordduwaa taamaarissiyaa asatuwaappe daro minonne wolqqaama gidiyaa kiitanchchatuukka unttuntta Godaa sinthan boriyan mootanaw koyyikkino.
12 Shin he asatuu oyqqettiide dhayanaw yeletteedda barenttu medhetaan wozanay bayinna woraa do7atuwaadan haniino; unttunttu erennabaa boriino; qassi barenttu bayizzuwan, unttunttu coo dhayana.
13 Unttunttu barenttu medhdheedda metuwan metootana; gallassi yexxiidde duriyaawaa nashechchiyaabaa giide qoppiino; unttunttu kawushissiyaawanttanne tunatuwaa gidi uttiide, hinttenanna miyaa qumaa muussaan nashettiino.
14 Caaratiyaa macca asaa xeelliyaawaa aggenna ayfii unttunttoo de7ee; qassi nagaraa oothiyaawaakka aggikkino. Ammanuwan minnibeenna asaa cimmiino. Amuwaa dooyeedda wozanay unttunttoo de7ee; unttunttu sheqetteeddawantta.
15 Suure ogiyaa aggiide baleeddino. Bi7oora na7aa Balaama ogiyaanna beeddino; Balaami makkalaan miishshaa akkanaw koyyeedda.
16 I timbbitiyaa odiyaawaa; shin A nagaraa diraw, A harii asaadan haasayan seeriide, gooshshaa mala hanuwaappe A te77eedda.
17 He asatuu melidiggeedda pulttuwaa mala; qassi gotuu tookkiide afiyaa shaariyaa mala; Xoossay unttunttoo sakkana dhumaa giigissi wotheedda.
18 Ayissi gooppe, unttunttu melanne otoro haasayaa hasayiino; baliidde de7iyaa asaappe kesi yeeddawantta wolqqaama ashuwaa amuwan cimmiino.
19 Unttunttu barew bashshaa amuwaanna de7iidde unttuntta, “Hintte ayilletethaappe kesana” yaagiino; ayissi gooppe, itti asay barena xooneeddabaw ayawunne ayilliyaa.
20 Unttunttu nu Godaanne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa eratethan ha sa7aa tunatethaappe kessi akkeeddawaappe guyyiyan, guyye simmiide, aani dhubettiide xoonettiyaawaa gidooppe, kase de7iya de7uwaappe guyyewe unttunttoo iitana.
21 Ayissi gooppe, unttunttoo imetteedda geeshsha azazuwaa eriidde aggiyaawaappe unttunttu xillotethaa ogiyaa erennaan aggintto lo77a shin.
22 “Kanay bare cooshshaakko guyye simmee” giya leemisuunne qassi, “Meecetteedda gudunthay guyye simmiide, urqqaan gonddorettee” giya leemisuu tuma gidiyaawaa unttuntta gakkeeddawe bessee.

2:6 Dom 19:24 **2:7** Dom 19:1-16 **2:15** Pay 22:4-35 **2:22** Lem 26:11

3

Goday Yesuusi Yaana Nashechchaa

1 Ta siiqatoo, hawe taani hinttenttoo xaafeedda laa7entho dabidaabbiyaa; taani he laa77u dabidaabbatuwaakka hintte suure qofaa qoppanaadan denthethanaw hinttena hassayissanaadan xaafaaddi.

2 Geeshsha gideedda nabatuu beni odeedda qaalaa hintte hassayana malanne Goday hinttena ashshiyaawe, bare kiitteeddawanttu bagganna hinttena azazeedda azazuwaa hintte hassayana mala koyyay.

3 Wodiyaa wurssethaan, asaa toochchiyaa barenttu amuwaadan de7iyaawanttu asaa toochchiidde denddanawaa ubbaappe kasetiide erite.

4 Unttunttu, “I ‘Yaana’ yaageedda. Gibeennee? Yaatina haqan de7ii? Ayissi gooppe, nu aawotuu hayiqqi diggeeddino; shin ubbabaykka sa7ay medhettoodeppe doommiide de7iyaawaadankka de7ee” yaagana.

5 Daro wodiyaappe kase Xoossay haasayina, saluunne sa7ay medhetteeddawaa eriide, unttunttu akeekennaan ixxeeddino. Sa7ay haathaappenne haathaan medhetteedda.

6 Qassi hewaa gaasuwan, he wode de7iya sa7ay he haathaan mitetti dhayeedda.

7 Shin ha77i de7iya saluunne sa7ay, Xoossaw goyinnenna asatuu pirddettiyaa gallassaynne dhayiyaa gallassay gakkanaw takkiide, he qaalaan tamaa naagiino.

8 Shin ta siiqatoo, ha itti yewatto dogoppite; Godaa matan, itti gallassay sha77a laythaa mala gidiyaawaanne, qassi sha77a laythay itti gallassaa mala gidiyaawaa dogoppite.

9 Ittu ittuu qoppiyaawaadan, Goday bare oothana geeddawaa oothanaw takkenna; shin ooninne bare nagaraappe simmanaadan koyyeeppe attin, ooninne dhayana mala koyyenna diraw, hinttessi giide danddayaan gam77ee.

10 Shin Godaa gallassay kayisuwaadan yaana. He gallassi salatuu wolqqaama gunthan dhayana; saluwaa medhetatuu wolqqaama seelaan siilana; sa7aynne A bollan de7iya ubbabay dhayana.

11 Ubbabaykka hewaadan dhayiyaawaa gidooppe, hintte ay mala asaa gidanaw bessii? Hintte de7uu geeshshanne Xoossaa malatiyaawaa gidanaw koshshee.

12 Hintte Xoossaa gallassaa naagishshina, he gallassay ellekka gakkanaadan, hinttenttoo danddayettiyaawaa oothite; he gallassi salatuu guudettiide dhayananne saluwaa medhetatuukka wolqqaama seelaan siilana.

13 Shin nuuni Xoossay immana geedda ooratha saluwaanne ooratha sa7aa xilluu de7anasaa naageetto.

14 Hewaa diraw, ta siiqatoo, he gallassaa naagiidde, pokuunne yeellayiyaabay bayinnawantta gidiide, aananna sarotethaan de7ana mala lo77obaa ubbaa oothite.

15 Godaa danddayay atotethaa gidiyaawaa hintte wozanaan qoppite; hewaadan qassi nu siiqo ishay Phawuloosi, Xoossay barew immeedda aadhdheedda eratethan hinttenttoo xaafeedda.

16 Bare xaafiyaa dabidaabbiyaan, he yewuwaabaa xaafiyaa wode, tamaaribeenna asatuunne minnibeenna asatuu hara Xoossaa Maxaafatuwaa geellayiyaawaadankka, he dabidaabbiyaa giddon de7iya akeekanaw waayissiyaa yewuwaa geellayiino. Unttunttu hewaa oothiyaawan barenttu bolla bashshaa ahiino.

3:5 Dom 1:6-9 **3:6** Dom 7:11 **3:8** Maz 90:4 **3:13** Isa 65:17; 66:22; Sax 21:1

17 Hewaa diraw, ta siiqatoo, hintte hewaa eriya diraw, makkalanchchatuwaa balaan cimettiide, wora beenna malanne, qassi minniide de7iya sa7aappe kunddenna mala naagettite.
18 Shin hintte nu Godaa, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaaninne eratethan diccite. Aw ha77inne medhinaa gallassay gakkanaw galatay gakko. Amen77i.

Yohaannisi
Xaafeedda Koyro Kiitaa
Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Yohaannisi xaafeedda koyro kiitay, laa77u huuphe qopatuwaa oyqqeedda; hewanttukka: nabbabiyaawanttoo Xoossaannanne A na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7anaadan menthethanaassanne ha ittippetethaa dhayissanaw danddayiyaa worddo timirttiyaappe unttunttu haakkana mala, minissiide akeekissanaassa. He wode denddeedda worddo timirttii "Iitatethay pulttiyaawe ha nuuni de7iya wolqqaama alamiyaanna gakettiyaa gakethaanna gidiyaa diraw, Xoossaa Na7ay Yesuusi mulekka asaa gidanaw woy, asatethaa eeshshay aw de7anaw danddayenna" yaagiyaawaa. He asttamaaratuu, "Atotethaa guussay alamiyaa de7uwaassi un77ettiyaawaappe la77a kesiyaawaa" yaagiino. Hewaa bollaakka qassi "Iitaanne keekaa shaakkiide oyqqiyaawaa woy, hara asaw siiquwaa bessiyaawaa gidooppekka, atotethaanna unttuntta gathiyaabay baawa" yaagiino.

Xaafii ha timirttiyaa eqettiide, "Yesuusi Kiristtoosi polo asa; Yesuusan ammaniyaawanttunne Xoossaa siiqiyaawanttu ubbay barenttu giddonikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee" yaagiide odeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)
Poo7uwaanne dhumaa (1:5-2:29)
Xoossaa naanaanne xalahiyaa naanaa (3:1-24)
Tumuwaanne balethuwaa (4:1-6)
Siiquwaa wolqqanthuwaa (4:7-21)
Xooniyaa ammanuwaa (5:1-21)

De7uwaa Qaalaa

1 Nuuni koyiruwaappe doommiide de7iyawaa, nu ayifiyan be7iide, nu kushiyan A bochchi be7eedda de7uwaa qaalaabaa hinttenttoo xaafeetto. Nuuni A be7eeddo; nu kushiikka A bochchi be7eedda.

2 He de7uu qonccina, nuuni A be7iide, aabaa hinttenttoo markkatteetto; qassi Xoossaa Aawuwaa matan de7iya nuussi qoncceedda medhinaa de7uwaabaa hinttenttoo odeetto.

3 Qassi nuunanna hinttenttoo ittippetethay de7ana mala, nuuni be7eeddawaanne siseeddawaa hinttenttoo odeetto; nuussi Aawuwaannanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7ee.

4 Nuuni nu nashechchay polettana mala, hawaa hinttenttoo xaafeetto.

Xoossay Poo7uwaa

5 Nuuni Xoossaa na7aappe sisiide, hinttenttoo odiyaa kiitay, "Xoossay poo7uwaa; aani dhumay mulekka baawa" yaagiyaawaa.

6 Nuuni nuussi aananna ittippetethay de7ee giide dhumaani de7ooppe, nu haasayaaninne nu oosuwan worddoteetto.

7 Shin poo7uwan I de7iyaawaadan, nuunikka poo7uwan de7ooppe, nuussi ittoo ittuwaanna ittippetethay de7ee; qassi A Na7aa, Yesuusi Kiristtoosa suuthay nagaraa ubbaappe nuuna geeshshee.

8 Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, nuurekka nuuna cimmeetto; nuunan tumatethaykka baawa.

1:1 Yoh 1:1 **1:2** Yoh 1:14

9 Shin nuuni Xoossaw nu nagaraa paaxooppe, I nu nagaraa atto
gaanawunne nu bayizzo oosuwaa ubbaappe nuuna geeshshanaw, am-
manettiyaawaanne tumuwaa oothiyaawaa.
10 Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, Xoossaa wordduwaa geetto; A
qaalaykka nu wozanaan de7enna.

2

Kiristtoosi Nuussi Gaannatiyaawaa

1 Ta naatoo, nagaraa hintte oothennaadan, taani hawaa hinttenttoo
xaafay; shin ooninne nagaraa oothooppe, Aawuwaa matan nuussi gaan-
natiyaa Yesuusi Kiristtoosi, Xilluu, de7ee.
2 Qassi nuuni nu nagaraa atto geetettussaa Kiristtoosa bagganna dem-
meetto; Kiristtoosi yarshshetteeddawe asaa ubbaa nagaraa digganaassappe
attin, nu nagaraa xalalaa digganaassa gidenna.
3 Nuuni Xoossaa azazuwaa naagooppe, tumu A eriyaawaa hewan
shaakkanaw danddayeetto.
4 Itti uray, “Taani A eray” giide, qassi A azazuwaa naagennan aggooppe, he
uray wordduwaa; tumatethaykka aani baawa.
5 Shin A qaalaw azazettiya oona gidooppenne, he uray Xoossaa siiqiyaawe
tumu poletteedda. Nuuni Xoossaan de7iyaawaa hawe nuuna erissee.
Hewekka,
6 “Taani, Xoossaan de7ay” giya ooninne Kiristtoosi de7eeddawaadan
de7anaw bessee.

Ooratha Azazuwaa

7 Ta siiqatoo, taani hinttenttoo koyiruwaappe de7iya eca azazuwaa
xaafayppe attin, ooratha azazuwaa xaafikke; he eca azazuu hintte siseedda
qaalaa.
8 Gidooppekka, taani hinttenttoo laa7enthuwaa ooratha azazuwaa
xaafay; he azazuwaa tumatethaykka Kiristtoosaninne hinttenan beettee.
Ayissi gooppe, dhumay dhayee; tumu poo7uu ha77i poo7ee.
9 Poo7uwaan de7ay giidde, bare ishaa ixxiyaa ooninne hanno gakkanaas-
sikka dhumaani de7ee.
10 Bare ishaa siiqiyaa ooninne poo7uwan de7ee; he uran hara uraa
dhubbiyaabay ayaynne baawa.
11 Shin bare ishaa ixxiyaa ooninne dhumaani de7ee; dhumaani hamettee.
Dhumay A ayfiyaa qooqissi wotheedda diraw, haqa binttonne erenna.
12 Ta naatoo, Xoossay Kiristtoosa sunthaa diraw,
hintte nagaraa atto yaageedda diraw, taani
hinttenttoo xaafay.
13 Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.
Yalagatoo,
xalahiyaa kaappuwaa hintte xooneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.
Guutha naatoo, Xoossaa Aawuwaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.
14 Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.
Yalagatoo,
hintte mino gidiyaa dirawunne

2:7 Yoh 13:34

Xoossaa qaalay hinttenan de7iya diraw,
qassi xalahiyaa kaappuwaa hintte xooneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.
15 Ha alamiyaa woy alamiyaan de7iya ayaanne siiqoppite. Hintte ha
alamiyaa siiqooppe, Xoossaa siiquu hinttenan baawa.
16 Ayissi gooppe, ha alamiyaan de7iyaa ubbabay, hewekka: asatethaa
amuu, ayifiyan xeelliide kajjeeliyaawenne bare de7iyaawaan ceeqet-
tiyaawe ha alamiyaappe yeeddawaappe attin, Xoossaappe yibeenna.
17 Ha alamiinne ha alamiyan asay amottiyaa ubbabay aadhdhana. Shin
Xoossay geeddawaa oothiyaa uray medhinaw de7ana.

Kiristtoosa Eqettiyaawaappe Naagettiyaawaa

18 Ta naatoo, wodiyaa wurssethay matatteedda; Kiristtoosa eqettiyaawe
sinthaappe yaanawaa hintte siseeddawaadan, haray atto ha77ikka A eqet-
tiyaawanttu coratuu denddeeddino. Hewaa diraw, wodiyaa wurssethay
matatteeddawaa nuuni hewan ereetto.
19 Ha eqettiyaawanttu nu bagga gidenna diraw, nu giddoppe keseed-
dino; ayissi gooppe, unttunttu nu bagga gidiyaabaa gidinttonne, nu giddon
de7ana; shin unttunttuppe ooninne nu bagga gidennawe erettana mala, nu
giddoppe keseeddino.
20 Shin Kiristtoosi hintte bolla Geeshsha Ayyaanaa gusseedda; qassi hintte
ubbay tumuwaa eriita.
21 Tumuwaa hintte eriya dirawunne qassi tumuwaan wordduu ayaynne
bayinnawaa hintte eriya diraw, taani hinttenttoo xaafayppe attin, tumuwaa
hintte erenna diraw xaafikke.
22 Yesuusi Oketteedda Kiristtoosa gidiyaawaa erikke giya uraappe attin,
wordduu oonee? Hewe Xoossaa Aawuwaanne Na7aa erikke giyaawe Kirist-
toosa eqettiyaawaa.
23 Xoossaa Na7aa erikke giyaa oonanne Xoossaa Aawuukka erenna; Xoos-
saa Na7aa eray giya oonanne qassi Xoossaa Aawuukka eree.
24 Hewaa diraw, koyiruwaappe hintte siseeddawaa hintte wozanaan
minissiide naagite. Koyiruwaappe siseeddawaa hintte naagooppe, hint-
tenttoo qassi Xoossaa Na7aannanne Xoossaa Aawuwaanna ittippetethay
de7ana.
25 Qassi Kiristtoosi bare huuphew nuussi immana geeddawe medhinaa
de7uwaa.
26 Taani hawaa hinttenttoo he hinttena balethiya asatuwaa diraw
xaafaaddi.
27 Shin Kiristtoosi hintte bolla bare Geeshsha Ayyaanaa gusseedda.
Geeshsha Ayyaanay hinttenan de7iya diraw, ooninne hinttena tamaaris-
sana koshshenna; ayissi gooppe, A Geeshsha Ayyaanay hinttena ubbabaa
tamaarissee. I tamaarissiyaawe tumuwaappe attin wordduwaa gidenna.
Hewaa diraw Ayyaanaa Geeshshaa timirttew azazetiidde, Kiristtoosanna
ittipetethaan de7ite.
28 Ta naatoo, qassi I qoncciyaa wode, nuuni yashshi bayinnawantta
gidanaadaaninne, A yuussaa gallassi A sinthan nuuni yeellatennaadan,
aananna ittippetethaan de7ite.
29 Kiristtoosi xillo gidiyaawaa hintte erooppe, xillobaa oothiyaa ubbay
Xoossaa na7aa gidiyaawaa eranaw bessee.

3

Xoossaa Naanatuwaa

1 Nuuni Xoossaa naanatuwaa geetettiide xeesettana mala, Xoossay nuuna
ay keenaa siiqeeddenttonne be7ite. Nuuni tumukka A naanatuwaa. Ha
alamii Xoossaa erenna diraw, nuunakka erenna.
2 Ta siiqatoo, ha77i nuuni Xoossaa naanatuwaa; nuuni ayaa hananentto
biro erettibeenna; shin Kiristtoosi qoncciyaa wode, nuuni A malatanawaa
ereetto. Ayissi gooppe, I tumu A gidiyaawaa nuuni kumenthan be7ana.
3 Qassi Kiristtoosa be7ana giide nashechchan naagiyaa ooninne Kirist-
toosi geeshsha gideeddawaadan, barena geeshshee.
4 Nagaraa oothiyaa ubbay Xoossaa higgiyaa menthee; ayissi gooppe,
nagaray Xoossaa higgiyaa menthussaa.
5 Kiristtoosi asaa nagaraa dhayissanaw qoncceeddawaa hintte eriita; aani
nagaray baawa.
6 Kiristtoosan de7iyaa ooninne nagaraa oothiidde de7enna; qassi nagaraa
oothiidde de7iyaa ooninne A be7ibeenna woy eribeenna.
7 Ta naatoo, ooninne hinttena balethoppo. Kiristtoosi xillo
gidiyaawaadan, xillobaa oothiyaa uray xilluwaa.
8 Xalahiyaa kaappuu koyiruwaappe nagaraa ootheedda diraw, nagaraa
ubba wode oothiyaa uray xalahiyaa kaappuwaassa; hewaa diraw, Xoossaa
Na7ay xalahiyaa kaappuwaa oosuwaa dhayissanaw qoncceedda.
9 Xoossaa naanatuwaa gidiyaa ubbay Xoossaa medhetay unttunttun
de7iya diraw, nagaraa ubba wode oothikkino; qassi Xoossay unttunttu
Aawuwaa gidiyaa diraw, nagaraa oothanaw danddayikkino.
10 Xoossaa naanatuu gidduwaaninne xalahiyaa kaappuwaa naanatuwaa
giddon de7iya dummatethay hawaan erettee; xillobaa oothennawanttunne
woy bare ishaa siiqennawanttu ooninne Xoossaa naanatuwaa gidikkino.

Ittuu Ittuwaanna Siiqettiyaawaa

11 Ayissi gooppe, koyiruwaappe hintte siseedda kiitay, “Ittuu ittuwaanna
siiqettanaw bessee” yaagiyaawaa.
12 Nuuni Qaayeela mala gidanaw bessenna. Qaayeeli xalahiyaa kaap-
puwaassa; hewaa gido diraw, bare ishaa wodheedda. I bare ishaa ayissi
wodheeddee? I ootheedda oosuu iita gidina, A ishay ootheedda oosuu lo77a
gideedda diraw wodheedda.
13 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ha sa7aa asay hinttena ixxooppe,
oorathabaa gooppite.
14 Nuuni ammaniyaawanttaa siiqiyaa diraw, hayiquwaappe de7oo pin-
needdawaa ereetto; ammaniyaawantta siiqenna uray ooninne hayiquwaa
giddon de7ee.
15 Ammaniyaawantta ixxiyaa ooninne shemppuwaa wodheeddawaa;
qassi shemppuwaa wodheeddawaan medhinaa de7uu bayinnawaa hintte
eriita.
16 Kiristtoosi bare shemppuwaa nu diraw aathiide immeeddawaan siiquu
ayentto nuuni ereeddo; nuunikka ammaniyaawanttu diraw, nu shemp-
puwaa aathiide immanaw bessee.
17 Shin dure asay ooninne bare ishay metootiyaawaa be7iidde, aw qaret-
tennaan ixxooppe, bare wozanaan Xoossaa siiqay gaanaw waani dand-
dayii?
18 Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatethaan siiqettoytteppe attin, coo
haasayan woy bolla doonan siiqettanaw bessenna.

Xoossaa Sinthan Ammanettiide Eqqiyaawaa

3:1 Yoh 1:12 **3:5** Yoh 1:29 **3:11** Yoh 13:34 **3:12** Dom 4:8

19-20 Nuuni tumuwaa baggan de7iyaawaa hewan erana; qassi nu wozanay
nu bolla pirddiyaa wode ubbaan, Xoossaa sinthan tumatethaa nuuna
hewan erissee. Ayissi gooppe, Xoossay nu wozanaappe wolqqaama; qassi
I ubbabaa eree.
21 Ta siiqatoo, nu wozanay nu bolla pirddennawaa gidooppe, nuuni
Xoossaa sinthan yayyokko.
22 Nuuni A azazuwaa naagiyaa dirawunne A nashechchiyaabaa oothiyaa
diraw, woossiyaa ubbabaa aappe akkeetto.
23 Xoossaa azazu hawaa: Kiristtoosi nuuna azazeeddawaadankka, Xoos-
saa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa sunthan nuuni ammananaadaaninne ittuu
ittuwaanna siiqettanaadan Xoossay nuuna azazeedda.
24 Xoossaa azazuwaa naagiyaa ooninne Xoossaa giddon de7ee; Xoos-
saykka A giddon de7ee; Xoossay nuussi immeedda A Ayyaanaa bagganna
I nu giddon de7iyaawaa nuuni ereetto.

4

Tumanchcha Ayyaanaanne Worddo Ayyaanaa

1 Ta siiqotoo, Xoossaa Ayyaanay taanan de7ee giyaa ubbaa ammanoppite;
shin unttunttun de7iyaa ayyaanay Xoossaappeeyee woy gidennentto paac-
cite. Ayissi gooppe, cora worddo nabatuu ubbasaa beeddino.
2 Xoossaa Ayyaana gidiyaawaa hintte hawaan erana; “Yesuusi Kiristtoosi
asaa gidiide yeeddawaa ammanay” giyaa oonaninne de7iyaa ayyaanay
ubbay Xoossaappe yee.
3 Qassi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay geennawaa
ayyaanay ubbay Xoossaappe yibeenna; aani Kiristtoosa eqettiyaa ayyaanay
de7ee. Hintte hewe yaanawaa kase siseeddita; I haray atto ha77ikka ha
alamiyaan de7ee.
4 Ta naatoo, hintte Xoossawantta; hintte giddon de7iya Geeshsha
Ayyaanay ha alamiyaan de7iya ayyaanaappe daro wolqqaamiyaa diraw,
worddo nabatuwaa hintte xooneeddita.
5 Unttunttu ha alamiyaa asa gidiyaa diraw, ha alamiyaabaa haasayiino; ha
alamiyaa asaykka unttunttu haasayaa sisee.
6 Nuuni Xoossawantta; Xoossaa eriya ooninne nuuni giyaawaa
sisee. Xoossaa erenna ooninne nuuni giyaawaa sisenna. Nuuni tumu
ayyaanaanne worddo ayyaanaa hewan shaakkeetto.

Xoossay Siiquwaa

7 Ta siiqatoo, siiquu Xoossaappe yiyaa diraw, ane ittuu ittuwaanna siiqet-
toytte. Siiqettiyaa ooninne Xoossaa naanaa; Xoossaakka eriino.
8 Xoossaa eeshshay siiqo gidiyaa diraw, siiqenna uray ooninne Xoossaa
erenna.
9 Xoossay nuuna bare siiquwaa hawaan besseedda; nuuni A bagganna
de7uwaa demmana mala, bare itti Na7aa ha alamiyaa kiitteedda.
10 Siiquwaa giyaawe hawaa; Xoossay nuuna siiqiide, nuuni nu na-
garaappe maarotethaa demmeedda bare Na7aa nuussi kiitteeddappe attin,
nuuni A siiqeeddawaanna gidenna.
11 Ta siiqotoo, Xoossay nuuna hawaadan siiqeeddawaa gidooppe, nuu-
nikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee.
12 Xoossaa ooninne mulekka be7ibeenna; nuuni ittuu ittuwaanna siiqet-
tooppe, Xoossay nu giddon de7ee; A siiquukka nu giddon poletteedda.
13 Xoossay bare Ayyaanaa nuussi immeedda diraw, nuuni Xoossaa giddon
de7iyaawaanne ikka nu giddon de7iyaawaa ereetto.

14 Xoossaa Aawuu bare Na7aa ha alamiyaa ashshiyaawaa gidanaw kiitteeddawaa nuuni be7iide markkatteetto.
15 Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyaawaa markkattiyaa O gidduwaaninne Xoossay de7ee; ikka Xoossaa giddon de7ee.
16 Xoossay nuuna siiqiyaawaa nuuni nu huuphew ereettonne ammaneetto.
Xoossay siiquwaa. Siiquwan de7iya ooninne Xoossaa giddon de7ee; Xoossaykka A giddon de7ee.
17 Nu de7uu ha alamiyaan Kiristtoosi de7eeddawaa mala gidiyaa diraw, pirddaa gallassi nuuni yayyenna mala, siiquu nu giddon poletteedda.
18 Siiquwan yashshi baawa; gaasuukka tumu siiquu yashshaa kessi olee. Yashshaynne muray ittippe biya diraw, yayyiyaa uraa siiquu kumentha gidenna.
19 Xoossay koyro nuuna siiqeedda diraw, nuuni A siiqeeddo.
20 Ooninne, “Taani Xoossaa siiqay” giidde bare ishaa ixxooppe, I wordduwaa. Ayissi gooppe, be7eedda bare ishaa siiqennawe be7ibeenna Xoossaa siiqanaw waani danddayii?
21 Qassi Kiristtoosi nuussi immeedda azazu hawaa; Xoossaa siiqiyaa uray bare ishaakka siiqanaw bessee.

5

Ha Alamiyaa Xooniyaawaa

1 Oketteedda Kiristtoosa yaagiide, Yesuusa ammaniyaa ubbay Xoossaa nanaa; qassi Xoossaa Aawuwaa siiqiyaa ooninne A naanatuwaakka siiqee.
2 Nuuni Xoossaa siiqiyaawaaninne A azazuwaa naagiyaawan, Xoossaa naanatuwaa siiqiyaawaa ereetto.
3 Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa siiqiyaawe A azazuwaa naagiyaawaa; A azazuukka deexo gidenna.
4 Ayissi gooppe, Xoossaa Na7aa gidiyaa ooninne ha alamiyaa xoonanaw danddayee; nuunikka ha alamiyaa xoonanawe nu ammanuwaana.
5 Ha alamiyaa xoonanaw danddayiyaawe oonee? Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyaawaa ammaniyaawaa xalalay xoonana.

Kiristtoosawaa Markkatteeddawaa

6 Xinqqataa haathaannanne hayquwaa suuthaanna yeeddawe hawaa; ikka Yesuusi Kiristtoosa; haathaannanne suuthaanna * I yeeddawaappe attin, haathaa xalalaanna yibeenna. Geeshsha Ayyaanay tuma gidiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa I bare huuphew markkattee.
7 Ayissi gooppe, heezzu markkatuu de7iino.
8 Hewanttu, Xoossaa Ayyaanaa, haathaanne suuthaa; ha heezzatuu ittuu ittuwawaa phalqqikkino.
9 Nuuni asay markkattiyaawaa ammanooppe, Xoossay markkattiyaawe asaawaappe loythi aadhdhee; ayissi gooppe, Xoossay bare Na7abaa markkatteedda markkatethay hawaa.
10 Xoossaa Na7aa ammaniyaa uraa wozanaan ha markkatethay de7ee. Xoossaa ammanenna uray ooninne Xoossay bare Na7aw markkatteedda markkatethaa ammanibeenna diraw, Xoossaa wordduwaa gee.

---

* **5:6** *haathaannanne suuthaanna:* Yesuusi ha alamiyaa yiidde xinqqataa haathaa xalalaana gidennaan bare hayquwaa suuthaan yeedda. Hewaa guussay I asaa kushiyaan xammaqettussa xalalaa gidennaan, ha alamiyan hayqqeedda guussaa.

11 Simmi markkatethay hawaa; Xoossay nuussi medhinaa de7uwaa immeedda; hewekka A Na7an de7ee.
12 Xoossaa Na7ay de7iya oossinne de7uu de7ee; Xoossaa Na7ay baynna oossinne de7uu baawa.

Medhinaa De7uwaa

13 Xoossaa Na7aa sunthan ammaniyaa hinttenttoo medhinaa de7uu de7iyaawaa hintte erana mala, hawaa hinttenttoo xaafaaddi.
14 Xoossay koyyiyaawaadan, ayinne nuuni A woossooppe, I sisiyaawaa nuuni eriya diraw, A sinthan yayyokko.
15 Nuuni woossiyaa ubbaan I sisiyaawaa erooppe, nuuni A woosseeddawaa I zaareeddawaa ereetto.
16 Ooninne hayquu bessenna nagaraa bare ishay oothishshin be7ooppe, Xoossaa woossanaw bessee; hayquu bessenna nagaraa ootheeddawanttoo Xoossay de7uwaa immana. Hayquu bessiyaa nagaray de7ee; taani hinttena hewoo Xoossaa woossite giikke.
17 Bayizzo oosuu ubbay nagaraa; shin hayquu bessenna nagaray de7ee.
18 Xoossaa naanay ooninne nagaraa ubba wode oothennawaa nuuni ereetto. Ayissi gooppe, Xoossaa Na7ay unttuntta naagee; qassi xalahiyaa kaappuukka unttuntta qohanaw danddayenna.
19 Nuuni Xoossawantta gidiyaawaanne ha alamii ubay xalahiyaa kaappuwan moodetteeddawe ereetto.
20 Nuuni tumu Xoossaa eranaadan, Xoossaa Na7ay yeeddawaanne nuussi akeekaa immeeddawaa ereetto. Nuuni tumu Xoossaa giddon, A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa giddon de7eetto; I tumu Xoossaanne medhinaa de7uwaa.
21 Ta naatoo, eeqatuwaappe hintte huuphiyaa naagite.

Yohaannisi
Xaafeedda Laa7entho Kiitaa
Geluwaa

Yohaannisa laa7entho kiitaa, Yesuusi kiitteedda ammaniyaawantta kaalethiyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. Xaafetteeddawekka, dooretteedda godatissanne izi naanatuwaassa. Izakka he wode de7iyaa ammaniyaa asaa shiiquwaa bessaw. Ha qantha kiitay xaafetteeddawe unttunttu ittuu ittuwaanna siiqettanaadan hassayissanaassanne worddo asttamaaratuwaappenne unttunttu timirttiyaappe naagettanaadan qofissanaassa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)
Siiquu ubbaappe bollaa (4-6)
Worddo timirttiyaappe naagettanaadan odettowaa (7-11)
Wurssethaa qutiyaa (12-13)

1-2 Taani ammaniyaawantta kaalethiyaa cimay, hinttenttoo, dooretteedda genniwunne izi naanaw * ha dabidaabbiyaa xaafay; nu giddon de7iya qassi nuunanna medhinaw de7ana tumatethaa diraw, taani hinttena tumu siiqay. Qassi ta xalalaa gidennaan, tumatethaa eriya ubbatuu hinttena siiqiino.

3 Xoossaa nu Aawuwaanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, maarotethaynne sarotethay tumatethaaninne siiquwan nuunanna ittippe gido.

Tumuwaabaanne Siiquwaabaa

4 Xoossaa Aawuu nuuna azazeedawaadan, ne naanatuwaappe amareed-dawanttu, tumatethaan de7iyaawaa be7aade taani daro nashettaaddi.

5 Siiqo gennee, ha77ikka nuuni ubbay ittuu ittuwaanna siiqettana mala, taani neena woossay; ha azazu kaseedeppe nuunanna de7iya azazuwaappe attin, taani new ooratha azazuwaa xaafikke.

6 Siiquwaa giyaawe nuuni Xoossaa azazuwaa naagiidde de7iyaawaa giyaawaa. Qassi koyiruwaappe hintte siseeddawaadankka, A azazuu ayee gooppe, hintte ubbay siiquwan de7anawaa.

7 Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanokko giyaawanttu, balethiya daro asatuu, gade giddo geleeddino. Hewaa mala uray ooninne asaa balethiyaawaanne Kiristtoosa eqettiyaawaa.

8 Hintte ootheeddawoo kumentha woytaa akkanaappe attin, nuuni † ootheeddawaa bayizzenna mala, hinttena naagite.

9 Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiyaa urawunne qassi A timirttiyaan de7enna uraw Xoossaanna ittippetethay baawa. Kiristtoosa timirttiyaan de7iya uraw Xoossaa Aawuwannanne A Na7aanna ittippetethay de7ee.

10 Ooninne hinttekko yiide, ha timirttiyaa ahennaan aggooppe, hintte golle A gelissoppite; sarokka gooppite.

11 Ayissi gooppe, A saro giya uray A iita oosuwaa aananna gishettee.

Wurssetha Sarotaa

---

* **1:1-2** *Dooretteedda genniwunne izi naanaw:* Ooni eri hawe xaafetteeddawe, woosa gollewunne izin de7iyaa Godaa kaalliyaa ammaniyaawanttoo gidennaan aggenna. 13 xeellite. **1:5** Yoh 13:34; 15:12,17 † **1:8** *Nuuni:* Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethay, "Hinttenttu" yaagee.

12 Taani hinttenttoo xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin
waraqataaninne qalamiyaan xaafanaw koyyabeykke; shin nu nashechchay
polettana mala, hinttenanna doonan haasayanaw hinttekko baana gaade
qoppay.
13 Siiqo gennee, Xoossay dooreedda ne michchatti naanay neena saro saro
yaagiino.

Yohaannisi
Xaafeedda Heezzentho Kiitaa
Geluwaa

Yohaannisa heezzentho kiitaa, Yesuusi kiitteedda ammaniyaa asaa kaalethiyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. I xaafeeddawekka Gaayoosa giya itti woosa golliyaa kaalethiyaawaassa. Xaafii, Gaayoosi hara ammaniyaawantta maaddeedda diraw A galatee; hara bagganna qassi Diyootiraafisa geetettiyaa metuwaa medhdhiyaa bitaniyaappe naagettana mala akeekissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-4)
Gaayoosi galatettowaa (5-8)
Diyootiraafise naagettanaadan odettowaa (9-10)
Dimexiroosi galatettowaa (11-12)
Wurssethaa qutiyaa (13-15)

1 Taani ammaniyaawantta kaalethiyaa cimay, tumu siiqiyaa ta siiquwaa Gaayoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

2 Ta siiqoo, neeni Xoossaanna de7iyaa de7uu lo77a gidiyaawaa taani eriyaawaadan, neena ayayiinne waayissenna malanne qassi ne asatethay paxa gidana mala, Xoossaa woossay.

3 Ayissi gooppe, amareedda ishatuu yiide, ubba wode neeni tumatethaan de7iyaawaanne ne tumatethaabaa markkatteedda wode, taani daro nashettaaddi.

4 Ta naanay * tumatethaan de7iyaawaa sisiyaawaappe aadhdhiide, taana nashechchiyaabay baawa.

Gaayoosabaa Asay Markkattee

5 Ta siiqoo, nu ishatuu imatha gidooppekka, neeni unttunttoo oothiyaa oosuwaa ubbaan ammanetteedda oosuwaa oothaadda.

6 Qassi unttunttu ne siiquwaabaa ammaniyaa asatoo markkatteeddino; unttunttu qanxxennaan bare ogiyaa baana mala Xoossay dosiyaawaadan, neeni lo77obaa oothaade unttuntta maaddaarikkii.

7 Ayissi gooppe, Xoossaa ammanennawnttuppe ayinne akkennaan, Kiristtoosa sunthaa diraw keseeddino.

8 Hewaa diraw, nuuni tumatethaa unttunttunna ittippe oothana mala, hawanttu mala asatuwaa maaddanaw bessee.

Diyootiraafise Seeretteedda; Dimexiroosi Sabetteedda

9 Taani ammaniyaawanttoo, dabidaabbiyaa xaafaaddi; shin unttunttu kaappuwaa gidanaw koyyiyaa Diyootiraafise nuuni giyaawaa akkenna.

10 Hewaa diraw, taani yaa biya wode, I nu bollan haasayiyaa iita haasayaanne I ootheedda oosuwaa hinttenttoo odana; qassi I hewe guuxxeedda giide, nu ishatuu yiyaa wode mokkenna; haray atto unttuntta mokkanaw koyyiyaawanttakka diggiide, ammaniyaawanttu giddoppe kessee.

11 Ta siiqoo, lo77obaappe attin, iitabaa malatoppa. Lo77obaa oothiyaa ooninne Xoossaa asaa; shin iitabaa oothiyaa ooninne Xoossaa erenna.

1:1 Kit 19:29; Rom 16:23; 1Qo 1:14 * **1:4** *Ta naanay:* Godaa ammaniide kaalliyaawantta guussaa.

12 Dimexiroosi lo77a gidiyaawaa asay ubbay markkattee; tumatethay bare
huuphiyankka aabaa markkattee. Nuunikka qassi aabaa markkatteetto; nu
markkatethay tuma gidiyaawaa hinttekka eriita.

Wurssethaa Sarotaa

13 Taani new xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne
qalamiyaaninne xaafanaw koyyikke.
14 Shin taani matan neenanna gakkettanaw qoppay; he wode nuuni
gakeettiide haasayana.
15 Sarotethay neenanna gido.
Ne dabbatuu neena saro saro yaagiino. Nu dabbatuwaa ubbaa unttunttu
sunthaa sunthaa xeesaade, taana saro saro geedda yaaga.

Yihuday
Xaafeedda Kiitaa
Geluwaa

Yihudaa kiitay xaafetteeddawe, ammanennaan de7iidde ammaniyaa asaa malatiide, worddo timirttiyaa laaliyaa asatuwaappe ammaniyaa asay naagettana mala, odanaassa. Ha qantha kiitay bare giddon oyqqeeddawan laa7entho Phexiroosa malatee. Xaafii nabbabiyaawanttussi odiidde, “Laa7ethenna hanotaan Xoossay bare naanatuwassi itti kaallakka immeedda ammanuwaassi minniide baaxetanaadan” minissiide qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-2)
Worddo asttamaaratuwaa timirttiyaa eeshshaanne kunddethaa (3-16)
Ammanuwaa naaganaadan imetteedda zoriyaa (17-23)
Wurssethaa anjjuwaa (24-25)

1 Taani Yesuusi Kiristtoosa qoomay Yihuday, Yayiqqooba ishay, Xoossay xeeseeddawanttoo, Xoossay Aawuu siiqiyaawanttoo, qassi Yesuusi Kiristtoosi naagiyaawanttoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

2 Maarotethay, sarotethaynne siiqotethay hinttenan kumo.

Worddo Asttamaaratuwaa

3 Ta siiqatoo, nuuni ittippe shaakki akkana atotethaabaa hinttenttoo xaafanaw taani daro daaburiyaa wode, Xoossay bare naanatoo laa7ethennaan itti gede immeedda ammanoo hintte baaxetana mala, hinttena zoraade xaafanaw koshshiyaawaa akeekaaddi.

4 Ayissi gooppe, Xoossaa erenna itti itti asatuu ooninne be7ennaan hintte giddo geleeddino. Hewanttu nu Xoossaa aadho keekatethaabaa odiyaa kiitaa iita tunatethaw geellay tamaarisiino; unttunttu nu itti Kaatiyaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa erokko yaagiino; qassi unttunttu pirddaa akkanawaa Xoossaa Maxaafatuu daro wodiyaappe kase odeeddino.

5 Shin hintte ha ubbabaa eriyaawaa gidooppekka, Goday Israa7eeliyaa asaa Gibxe gadiyaappe wooti ashsheeddenttonne qassi ammanibeennawantta guyyeppe wooti dhayisseeddentto, taani hinttena hassayissanaw koyyay.

6 Qassi barenttu de7iyaasaa aggiide, barenttoo imetteedda kaappotethaa naagibeenna kiitanchchatuu pirddaa akkiya wolqqaama gallassay gakkanaw Xoossay unttuntta naagiyaasan, dhumaappe garssan medhinaw qachchi wothee.

7 Hewaadan Sodoomaanne Gamooraa giya katamatuwaaninne unttunttu heeran de7iya katamatuwaan de7iya asay he kiitanchchatuwaadan woshummeeddinonne woshummanaw loythi kajjeeleeddino; hewanttu medhinaa tamaan eexxiide, haratoo leemisuwaa gideeddino.

8 Hewaadan qassi he akumettiyaa asatuu barenttu asatethaa tunissiino; Xoossaa godatethaa kadhiino; bonchcho medhetatuwaakka boriino.

9 Shin kiitanchchatuwaa kaappuu Mikaa7eeli Muse anhaabaa * xalahiyaanna palumetteedda wode, “Goday neena seero” geeddawaappe attin, boriyaa qaalaan A bolla pirddanaw koyyibeenna.

1:5 Kes 12:51; Pay 14:29-30 **1:6** Dom 6:2 **1:7** Dom 19:1 * **1:9** *Mikaa7eeli Muse anhaabaa:* Hawe bessiyaawe, beni koyrottiide Ayihudatuwaa maxaafaan Musebaassi xaafetteeddawaa. **1:9** Dan 10:13,21; 12:1; Sax 12:7; Zar 34:6; Zak 3:2

10 Shin he asatuu barew akeekennabaa ubbaa boriino; qassi unttunttu
yuushshi qoppenna do7atuwaadan, medhetaa eratethan eriya yewatuu
unttuntta dhayissiyaawantta.
11 Unttunttoo aayyeero! Ayissi gooppe, unttunttu Qaayeeli hametteedda
ogiyaa † hametteeddino. Shaluwaa diraw giide, Balaami ootheeddawaa
‡ mala bayizzuwaa ootheeddino. Qassi Qoore § giyaa bitani makkaliide
dhayeeddawaadan, unttunttukka makkaliide dhayeeddino.
12 Hewanttu siiquwan shoobbiyaa hintte miyasaan hinttenanna yashshi
bayinnaan miyaa wode, qosetteedda dhubuwaa mala. Unttunttu bar-
enttu xalalaa naagiino. Unttunttu carkkuu afiyaa iray bayinna shaariyaa
mala; qassi unttunttu boniyan ayfiyaa ayifenna, xaphuwaanna shodettiide,
mulekka meleedda mithaa mala.
13 Unttunttu barenttu pokkuwaa genthenna hoommotiya, iita abbaa bee-
taa mala. Unttunttu, Xoossay, medhinaw sakkana dhumaani sa7aa giigissi
wotheedda yuuyyiyaa xoolinttatuwaa mala.
14-15 Heenooki Addaamappe doommina, laappuntha yeletaa gidiyaawe,
daro wodiyaappe kase unttunttuwaa timbbitiyaa odiidde, hawaadan
yaageedda;
“Akeekite; Xoossaa erenna nagaranchcha
asatuu ootheedda iita oosuwaa ubbawunne
qassi Xoossaa erenna he iita asatuu
Xoossaa bolla haasayeedda iita haasayaa ubbaw,
Goday unttunttu ubbaa bolla pirddanaw,
bare cora sha77a geeshshatuwaanna ittippe yaana”
yaageedda.
16 He asatuu ubba wode zuuzummiinonne haratuwaa amaassaliino; qassi
barenttu iita amuwaa kaalliino; barenttu huuphew go77a demmanaw
haratuwaa sabbiinonne barenttu kooshshaa wogaappe aathiide, dhoqqu
oothi haasayiino.

Mino Akeekissuwaanne Zoriyaa

17 Shin ta siiqatoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawanttu hinttent-
too beni haasayeedda qaalaa akeekite.
18 Unttunttu hinttenttoo, “Wurssethaa wodiyaan, barenttoo xoossay
bayinnawanttu, barenttu amuwaa kaalliyaawanttu, qassi hintte bolla qilli-
icciyaawanttu yaana” yaageeddino.
19 Hewanttu asaa giddon shaakotethaa medhdhiyaawanttanne, barenttu
iita amoo moodetteeddawantta; qassi Geeshsha Ayyaanay baynnawantta.
20 Shin ta siiqatoo, ubbaappe aadhdhiyaa geeshsha ammanuwan hintte
huuphiyaa keexxite; qassi Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan Xoossaa woossite.
21 Qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi bare maarotethan hinttenttoo im-
mana medhinaa de7uwaa naagiidde, hintte huuphiyaa Xoossaa siiquwan
wothite.
22 Itti itti sidhii de7iya asatoo qarettite.

---

† **1:11** *Qaayeeli hametteedda ogiyaa:* Qaayeeli bare ishaa Aabeela wodheedda. Dom 4:3-8 xeellite.
‡ **1:11** *Balaami ootheeddawaa:* Geeshsha Qaalaa payduwaa maaraadan, bolla gujaa demmana giide Isra7eeliyaa asaa sheqqikke giide ixxeedda gaasuwan unttunttu Xoossaw azazettennaadan de7ana ogiyaa tamaarisseedda. Pay 22:18; 24:13; 25:1-3; 31:16 xeellite. § **1:11** *Qoore:* Daataanenna ittippe gidiide Musewunne Aaroonew makkaleeddawaadan, makkalaa asaa tamaarisseeddino. Pay 16:1-35; 26:9, 10 xeellite. **1:11** Dom 4:3-8; Pay 22:1-35; 16:1-35 **1:14-15** Dom 5:18,21-24

23 Ittuwaa ittuwaa tamaappe dafi kessiide ashshite. Qassi haray atto unttunttu iita amuwan tuneedda mayuwaa ixxiiddekka, ittoo ittoo yashshatethaan qarettite.

Galataa Woosaa

24-25 Hintte kunddennaadan, hinttena naaganawunne pokkuu baynnawantta udiide, bare bonchchuwaa sintha wolqqaama nashechchaan shiishshanaw danddayiyaa nuuna ashshiya itti Xoossaw, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna bonchchuu, gitatethay, wolqqaynne maatay, aadhdheedda wode ubbaappenne ha77inne medhinaa gakkanaw gido. Amen77i.

Yohaannisaw
Yeedda Saxaa
Geluwaa

Yohaannisaw yeedda saxay xaafetteeddawe, ammaniyaa asatuu Yesuusi Kiristtoosa barenttu Godaa udiide, geeshshatethan de7eedda diraw, unttuntta metuunne waayyii gakkeedda wodiyaana. Xaafiyaa huuphe qofay, nabbabiyaawanttu hidootay kumentha gidanaadan, unttuntta menthethanaassanne barentta gakkeedda yedesaanne metuwaa giddon barenttu ammanuwan minnanaadan, unttuntta minissanaassa.

Maxaafaa giddon dariya baggay daranne kaalli kaalliide qoncceedda saxatuwaa oyqqeeddawaa. Saxatuu he laythan de7iyaa ammaniyaa asaassi geliyaawantta. Shin haratuwaassi xuura gidiide qonccenna haasayan shiiqeeddino. Mazimuriyaa azimaachchi zaarethettiyaawaadan, ha maxaafaa giddon de7iya huuphe yewatuwaa dumma dumma saxatuu bagganna dumma dumma malaaninne dumma dumma misiliyaa paydatuwan zaari zaariide shiiqeeddino. Ha maxaafaa xeelliyaawaan dumma dumma qofay de7ooppenne aw giddo qofay qonccee. Hewenne, “Xoossay Godaa gideedda Kiristtoosa bagganna laa7ethenna hanotaan, bare morkketuwaa, Seexaanaannakka ittippe, itti gede wurssethaa xoonuwaa xoonana. Poleeddawaappe guyyiyan barew ammanettiide de7eedda, bare baggatuwaa ooratha saluwaanne ooratha sa7aa anjjuwaa laatissana” yaagiyaawaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-8)
Saxaa doyaanne Laappu Woosa Golletoo kiitetteedda kiitaa (1:9-3:22)
Maxaafaanne Laappu Maatafatuwaa (4:1-8:1)
Laappu Malkkatatuwaa (8:2-11:19)
Dawiyaanne Laa77u Mehetuwaa (12:1-13:18)
Dumma dumma saxatuwaa (14:1-15:8)
Xoossaa hanqquwaa laappu xuu7atuwaa (16:1-21)
Baabiloone Bashshaa, Du7aa, Worddo nabiyaanne Seexaanay xoonettiyaawaa (17:1-20:10)
Wurssethaa pirddaa (20:11-15)
Ooratha saluwaa, ooratha sa7aanne ooratha Yeerusalaamo (21:1-22:5)
Wurssethaa qutiyaa (22:6-21)

1 Elleelli hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessana mala, Xoossay Yesuusi Kiristtoosaw immeedda saxay hawaa; Yesuusi bare kiitanchchaa kiittiide, ha saxaa bare oosanchchaa Yohaannisa erisseedda.
2 Yohaannisi be77iide tumatethaan odeedda ubbaby, Xoossaa qaalaanne Yesuusi Kiristtoosa markkatethaa.
3 Ha maxaafaa nabbabiyaa uray * anjjetteeddawaa; qassi ha timbbitiyaa maxaafaa sisiiyaawanttunne ha maxaafan xaafetteeddawaa naagiyaawanttu anjjetteeddawantta; ayissi gooppe, ha yewuu polettanaw wodii matatteedda.

Iisiyan De7iya Laappu Woosa Golletuwassi Kiitetteedda Sarotaa

* **1:3** *nabbabiyaa uray:* Hawaa guussay ubba asay ittippe Xoossaa goshetiyaa woden hewanttussi qaalaa nabbabiyaa uray anjjetteeddawaa guussaa.

4 Taani Yohaannisi, Iisiyaa gadiyan † de7iyaa laappu woosa golletoo yaagay;
kase de7iyaa Xoossaappe,
ha77ikka de7iyaa Xoossaappe,
sinthappekka yaana Xoossaappe,
qassi A kawutethaa oydiyaa sinthan
de7iya laappu ayyaanatuwaappe,
aadho keekatethaynne sarotethay
hinttenttussi gido.
5 Qassi ammanetteedda markkaa,
hayquwaappe koyro denddeedda
Na7aappe,
sa7aa kaatatuwaa mooddiyaa
Yesuusi Kiristtoosappe
aadho keekatethaynne sarotethay
hinttenttussi gido.
I nuuna siiqeenne
qassi nu nagaraa aylletethaappekka
bare suuthan
nuuna kesseedda.
6 Nuuni bare Xoossawunne Aawoo
oothana mala,
I nuuna kaatatuwaanne
qeesatuwaa ootheedda;
aw medhinaappe medhinaa gakkanaw
bonchchuunne
mooddiyaa wolqqay gido. Amen77i.
7 Be7ite,
Yesuusi shaaryaani yee.
Asay ubbay, haray atto,
A caddeeddawanttukka
A be7ana;
sa7an de7iya asay ubbay
A gaasuwan yeekkanawantta.
Hawe tumuppe hananawaa. Amen77i.

8 Kase de7iyaawe, ha77ikka de7iyaawe, sinthappekka yaana Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossay, “Ubbabbaw Alfaynne Omeegay, koyruunne wursethay Taana” ‡ yaagee.

Kiristtoosi Saxaan Qoncceeddawaa

9 Taani Yohaannisi, hinttenttu ishay, hinttenaana Yesuusi Kiristtoosa waayyiyaanne A kawutethaa qassi A danddayaa ittippe shaakettiyaawe, Xoossaa qaalaa odeedda dirawunne Yesuusawaa markkatteedda diraw, Piiximo giyaa haathay dooddo biittaan de7aaddi.

---

† **1:4** *Iisiya gadiyaa,* 1:4-3:22 de7iyaawe dabidaabbiyaa gidiide xaafetteedda. Iisiyaa gadii awayifii doliyaa bagganna de7iyaa Roome kawutethaa gidiide ha77i ha wodiyaan Turiike gadiyaa giide xeesettiyaawaa. **1:4** Kes 3:14; Sax 4:5 **1:5** Isa 55:4; Maz 89:27 **1:6** Kes 19:6; Sax 5:10 **1:7** Dan 7:13; Mat 24:30; Mar 13:26; Luq 21:27; 1Te 4:17; Zak 12:10; Yoh 19:34,37 ‡ **1:8** *Alfaynne Omeegay:* Hawaa guussay Ooratha Caaquu koyro Griike Qaalaan xaafetteedda diraw, koyruunne wurssethay gaanaw koyyiide, Alfaa giyaa Griike koyro pidoliyaa akkiide wurssethaw qay Omeegaa giyaa wurssethaan de7iyaa pidoliyaa akkeeddino. Hawantta guussay leemisuwan Dawuroothuwaa pidolatuwaa akkintto [A, Z] yaagiyaawaa mala guussa. **1:8** Sax 22:13; Kes 3:14

10 Godaa gallassan taani Ayyaanan de7ay; taani taappe guyyenna
malakataa waasuwaa mala wolqqaama kooshshaa sisaaddi.
11 He kooshshay taana, “Neeni be7iyaawaa maxaafan xaafa; Iisiyan
de7iya laappu woosa golletoo, Efesoona, Samirineesa, Pherggaamoona,
Tiyaaxiroona, Sarddeesa, Pilaadelifiyaa, Lodooqiyaa woosa golletoo
yeedda” yaageedda.
12 Taani taw odiyaa kooshshaa be7anaw guyye simmaaddi; xomppiyaa
wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa be7aaddi.
13 He ballatuwaa giddon Asaa Na7aa malatiyaawaa be7aaddi; adussa afi-
laa bare gediya gathi mayyiide, worqqaa danccuwaa bare tiraan yuushshi
aatheedda.
14 A huuphiinne A huuphiya binnanay bootha dorssaa isikiyaanne
hewaappekka aadhdhiide shachchaa malatee; A ayfiikka tamaa lacuwaa
malatee.
15 A gediikka coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa giyaa bi-
rataa malatee; A kooshshaykka wolqqaama shaafaa gunthaa mala.
16 I bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttatuwaa oyqqeedda. A doon-
aappe laa77u bagganna qaaretteedda mashshay keseedda. A deemuukka
loythi poo7iyaa awayfiyaa malatee.
17 Taani A be7eedda wode hayqqeeddawaadan hanaade, A gediyaa matan
kunddaaddi. Bare ushechcha kushiyaa ta bolla wothiide, taana hawaadan
yaageedda; “Yayyoppa; koyruukka wurssethaykka taana.
18 Taani de7uwan de7iyaawaa. Taani hayqqaaddi; shin be7a, medhi
medhinawukka de7uwan de7ay. Hayquwaa qulppiinne Si7ooliyaa qulppii
ta kushiyan de7ee.
19 Simmi neeni be7eeddabaanne ha77i de7iyaawaa, qassi sinthappe
hananabaa xaafa.
20 Neeni ta ushechcha kushiyan be7eedda laappu xoolinttatuwaa
bilethaynne qassi xomppatuwaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa
bilethay hawaa; laappu xoolinttatuu laappu Woosa Golletuwaa
kiitanchchatuwaa; § woosa golliyaa laappu worqqaa ballatuu laappu
woosa golliyaa.

2

(1) Yesuusi Efesoonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

1 “Efesoonen de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttiyaa oyqqeeddawe, xomp-
patuwaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa gidduwaanna hamet-
tiyaawe hawaadan yaagee.
2 Taani ne kiitaa, ne daaburaanne ne genccuwaa eray. Qassi neeni iita
asatuwaa genccanaw danddayabeennawaakka taani eray; Yesuusi kiitteed-
dawantta gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Yesuusi kiitteeddawantta’
giyaawantta neeni xomoosaade, unttunttu worddo gidiyaawaa demmeed-
dawaakka eray.
3 Neeni genccaadda; qassi ta sunthaa dirawukka metuwaa dand-
dayaadda; daaburabeykka.

1:13 Dan 7:13; 10:5 **1:14** Dan 7:9; 10:6 **1:15** Hiz 1:24; 43:2 **1:17** Isa 44:6; 48:12; Sax 2:8; 22:13 § **1:20** *kiitanchchatuwaa:* Hawantta guussay ammaniyaawantta kaalethiyaa cimatuwaa woy ammaniyaawanttoo kiitetteeddawantta.

4 Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; ayissi gooppe, neeni kase ne siiquwaa aggaadda.
5 Simmi neeni haqappe kunddaaddinttonne akeeka. Ne nagaraappe simma; neeni kase oothiyaa oosuwaa ootha. Hewe dhayooppe, taani neekko yaana; yaade neeni ne nagaraappe simmana dhayooppe, neeni xomppiyaa wothiyaa ne ballaa A sa7aappe akkadiggana.
6 Shin ittibaa loythaadda; Niiqoolaawatuwaa oosuwaa, taani ixxiyaawaa neenikka ixxaadda.
7 'Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso; taani xooniyaa uraw Xoossaa gennetiyan mokkiyaa de7uwa mithaa ayfiya maanaw immana' yaagee"
yaagaade xaafa.

(2) Yesuusi Samirineesan De7iya Woosa Gollew Goowaa

8 "Samirineesan de7iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

'Hayqqeeddawe, hayquwaappekka denddeeddawe, koyruunne wurssethay hawaadan yaagee.
9 'Taani ne waayyiyaanne ne hiyyeesatethaa eray; shin neeni dure. Ayihuda gidennaan de7iidde barentta, 'Nuuni Ayihuda' giyaawanttu boriyaawaa taani eray; shin unttunttu Seexaanaa maabaran de7iino.
10 Neeni waayyettana waayyew yayyoppa. Be7a, xalahiyaa kaappuu hintteppe amareeddawantta xomoosanaw qasho gollen yeggana; tammu gallassa gakkanaw hinttenttu waayyettana. Hayqqana gakkanaassikka ammanetteeddawaa gida; taani new de7uwa akililiyaa * immana.
11 'Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso; xooniyaa uray laa7ethuwa hayquwan † qohettenna' yaagee"
yaagaade xaafa.

(3) Yesuusi Pherggaamoonan De7iya Woosa Gollew Goowaa

12 "Pherggaamoonan de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

'Laa77u bagganna leefetteedda mashshay de7iyaawe hawaadan yaagee.
13 'Taani neeni de7iyaa sa7aa eray. Neeni Seexaanaa kawutethaa oydii de7iyaa sa7an ‡ de7aasa; ta sunthaa minissa naagaasa. Haray atto, Seexaanay de7iyaa sa7an hinttenttu matan asay wodheedda taani ammaniyaa markkay Anttiphaasi de7iyaa wodekka taana ammaniyaawaa aggabeykka.
14 Shin taani neena boriyaa guuthabay de7ee; Israa7eliyaa asay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadaaninne woshummanaadan unttuntta nagaraa oosisseedda Baalaaqa tamaarisseedda Balaama timirttiyaa tamaariyaa amareedda asatuu neenanna de7iino.

2:7 Dom 2:9; Sax 22:2; Hiz 28:13; 31:8 **2:8** Isa 44:6; 48:12; Sax 1:17; 22:13 * **2:10** *de7uwaa akililiyaa:* Bonchchetteedda de7uwaa. † **2:11** *laa7ethuwaa hayquwaa:* Koyro hayquu ashuu shemppuwaappe shaakettiyaawaa gidoode, laa7etho hayquu shemppuu medhinaw metootiidde de7iyaa hayquwaa. ‡ **2:13** *Seexaanaa kawutethaa oydii:* Hawaa bilethay loythiide qoncce gidenna, shin hawe bessiyaawe Xoossaa erennaan ixxeeddawanttu goyinniyaa goynaa sa7aa gaana danddayettee.
2:14 Pay 25:5,7; 31:16; Zar 23:4; Pay 25:1-3

15 Hewaadankka, qassi Niiqoolaawatuwaa timirttiyaa tamaariyaa
asatuu neenanna de7iino.
16 Hewaa diraw, neeni ne nagaraappe simma; hewe dhayooppe,
taani neekko ellekka yaana; yaade he asatuwaanna ta doonaappe kesiyaa
mashshaan olettana.
17 'Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa
siso. Xooniyaa uraw taani geeman de7iya mannaappe amareeddawaa
immana. Qassi taani bootha shuchchaakka aw immana; akkiya uraappe
attin, ooninne erenna ooratha sunthay he shuchchaa bolla xaafetti ut-
teedda' yaagee"
yaagaade xaafa.

(4) Yesuusi Tiyaaxiroonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

18 "Tiyaaxiroonen de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaa-
gaade xaafa:

'Xoossaa Na7ay, tamaa lacuwaa malatiyaa ayfi de7iyaawe, qassi
coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa geetettiyaa birataa
malatiyaa gedi de7iyaawe, hawaadan yaagee.
19 'Taani ne oosuwaa, ne siiquwaa, ne ammanuwaa, ne maaduwaanne
ne genccuwaa eray; neeni koyro oothiyaawappe ha77i darissaade
oothiyaawaa taani eray.
20 Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; barena, 'Taani nabatto'
yaagiyaa mishiratto Elzzaabeelo sheneko gaadda; he mishiratta ta
oosanchchatuu woshummanaadaaninne eeqaw yarshsheedda qumaa
maanaadan, tamaarissawunne balethaw.
21 Iza bare nagaraappe simmana mala, taani iziw wodiyaa immaaddi;
shin woshummanaw kajjeeliyaawaappe iza simmanaw koyyabeykku.
22 Be7ite, taani izo gisuwan kundissina; sakuwan iza waayyettana.
Izinna woshummiyaawanttu he izinna oothiyaa nagaraappe simmana
dhayooppe, unttunttakka wolqqaama waayyiyan yeggana.
23 Taani izi naanaakka wodhana; qassi woosa golliyaa ubbaykka taani
asaa qofaanne amuwaa eriyaawaa gidiyaawaa erana; taani hinttenttussi
hinttenttu kiitaa malaa immana.
24 'Tiyaaxiroonen de7iya haratoo, ha iita timirttiyaa tamaaribeen-
nawantoo, haratuu, "Seexaanaa ciimmo yewuwaa" giyaawaa hinttenttu
tamaaribeeyikkita; taani hinttentta hara deexuwaa toossikke gay.
25 Shin taani yaana gakkanaw hinttenttussi de7iyaawaa loythi naagite.
26-27 'Xooneeddawoonne wurssethay gakkanaw ta kiitaa naageedda-
woo, asaa zariyaa ubbaa mooddana mala, taani ta Aawuwaappe ak-
keedda maataa malaa aw immana;
"I asaa zariyaa ubbaa birataa xam77aan mooddananne urqqaappe
medhetta miishshaa menthiyaawaadan menthana."
28 Qassi taani aw bakkaaliyaa xoolinttiyaa immana.
29 Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo
giyawaa siso' yaagee"
yaagaade xaafa.

3

(5) Yesuusi Sarddeesan De7iyaa Woosa Gollew Goowaa

2:17 Kes 16:14-15; 16:33-34; Yoh 6:48-50; Isa 62:2; 65:15 **2:20** 1Ka 16:31; 2Ka 9:22,30 **2:23** Maz 7:9; Erm 17:10; Maz 62:12 **2:26-27** Maz 2:8-9

1 “Sarddeesan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Xoossaa ayyaana laappunatuunne laappu xoolinttatuu de7iyaawe hawaadan yaagee.
‘Taani ne kiitaa eray; asay neena shemppuwaanna de7aasa ginttokka, neeni hayqqaadda.
2 Beegotta! Atteeddawaanne hayqqanaw mateeddawaa menthetha. Ayissi gooppe, ne kiitay ta Xoossaa sinthan polo gidennawaa taani demmadi.
3 Simmi neeni akkeeddawaanne siseeddawaa akeeka; naaga; ne nagaraappekka simma. Neeni beegottennawaa gidooppe, taani neekko kayisuwaadan yaana; taani woysaade yaanentto neeni erakka.
4 Shin barenttu mayuwaa qitissibeenna amareedda asatuu Sarddeesan neenanna de7iino. Unttunttu bootha mayuwaa mayyiide taananna hamettana; ayissi gooppe, unttunttu bootha mayuwaa mayyanaw bessiyaawantta.
5 Xooniyaawe hewaaddankka bootha mayuwaa mayyana. Taani A sunthaa de7uwa maxaafaappe * quccikke; taani ta Aabbu sinthaaninne A kiitanchchatuwaa sinthan I tawaa gidiyaawaa markkattana.
6 ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(6) Yesuusi Pilaadelifiyan De7iya Woosa Gollew Goowaa

7 “Pilaadelifiyan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Daawite qulppiyaa † oyqqeeddawe, ooninne gorddanaw danddayennaadan dooyyiyaawee, qassi ooninne dooyyanaw danddayennaadan gorddiyaawe geeshshaynne, tumanchchay hawaadan yaagee.
8 ‘Taani ne kiitaa eray. Be7a, taani ne sinthan ooninne gorddanaw danddayenna penggiyaa wothaaddi; ayissi gooppe, ne wolqqay guutha gidooppenne, ta qaalaa naagaaddanne ta sunthaakka erikke gabeykka.
9 Be7a, Ayihuda gidikkino shin barena, ‘Nuuni Ayihuda’ giide worddotiyaa Seexaana Ayihuda woosa golliyaa taani ahaadde, ne sinthan goynissananne neena siiqiyaawaakka unttuntta erissana.
10 Neeni genccuwan ta azazuwaa naageedda diraw, sa7an de7iya asaa paaccanaw kumentha sa7aa bolla yiyaa waayyiyaa wodiyaappe taanikka neena naagana.
11 Taani ellekka yaana; ooninne ne akililiyaa akkenna mala, new de7iyaawaa minissa oyqqa.
12 Taani xooniyaa uraa ta Aawuwaa Geeshsha Golliyan tuussaa oothana; I hewaappe ubbaakka kessenna. Taani ta Xoossaa sunthaa, ta Xoossaa katamaa sunthaanne ta Xoossaa mataappe wodhdhana ooratha Yeerusalaame sunthaa A bolla xaafana. Qassi taani ta ooratha sunthaakka A bolla xaafana.
13 ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso’ yaagee”
yaagaade xaafa.

---

* **3:5** *de7uwaa maxaafaa:* Xoossaa asatuwaa sunthay xaafettiyaa maxaafaa. **3:5** Kes 32:32-33; Maz 69:28; Sax 20:12; Mat 10:32; Luq 12:8 † **3:7** *Daawite qulppiyaa:* Hawaa guussay Daawite kawutethaa ayissuwaa maataa odiyaawaa. **3:7** Isa 22:22; Yob 12:14 **3:9** Isa 49:23; 60:14; 43:4

(7) Yesuusi Lodooqiyaan De7iya Woosa Gollew Goowaa

14 "Lodooqiyaan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

'Ammanetteedda tumanchcha markkay, Xoossay medhdheeddawaa koyruu, "Amen77i" giyaawe' hawaadan yaagee.
15 'Taani ne kiitaa eray. Neeni irxxa gidakka; woy seelliyaawaa gidakka; irxxa woy seelliyaawaa gidaarikkii.
16 Neeni irxxa woy seelliyaawaa gidennaan, dombboloola gidiyaa diraw, taani neena ta doonaappe cuchchana hanay.
17 Ayissi gooppe neeni, "Taani dure; miishshaanna de7ay; taana aynne koshshenna" yaagaasa. Shin neeni metootiyaa asa, qarethiyaa asa, hiyyeesaa, qooqanne kallotteedda asa gidiyaawaa erakka.
18 Hewaa diraw, neeni durettana mala, tamaan geeyyeedda worqqaa, neena yeellayiyaa ne kalluwaa kammanaw bootha mayuwanne qassi loytha xeellanaw ne ayfiyaa okkiyaa dhaliyaa taappe shammanaadan, taani neena zoray.
19 Taani siiqiyaa ubbaa seeraynne muray; simmi loytha seeletta; ne nagaraappekka simma.
20 'Be7a, taani karen eqqaade xeesay. Ooninne taani xeesiyaawaa sisiide, kariyaa dooyyooppe, taani aakko gelaade aananna ittippe kawuwaa maana; ikka taananna ittippe maana.
21 Qassi taani xoonaade ta Aawuwaanna A kawutethaa oydiyan utteeddawaadan, xooniyaa uraw taananna ta kawutethaa oydiyan uttiyaa maataa immana.
22 'Sisiyaa haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso yaagee' yaagaade xaafa"
yaageedda.

4

Xoossay Yohaannisa Bare Kawutethaa Oydiyaa Sintha Aheedda

1 Hewaappe guyyiyan, taani saluwan dooya penggiyaa be7aaddi; qassi taw malakataadan odishshin, taani siseedda koyro kooshshay taana; "Hawaappe guyyiyan, hananaw bessiyaawaa taani neena bessana; haa kesa" yaageedda.
2 Ellekka taani Geeshsha Ayyaanaa mooduwaa giddo gelaa aggaaddi. Be7ite, saluwan kawutethaa oydii de7ee; he oydiyan ittu utteedda.
3 He utteeddawaa malay al77o Iyaasiphphiidiyaa shuchchaadaaninne al77o Serddinoone shuchchaadaani phoolee. Kawutaa oydii zuluwaan yuuyyi aadhdhiide ubba bagganna al77o marggidiyaa shuchchaadan phoolee.
4 He kawutethaa oydiyaa yuuyyi aadhdhiide, hara laatamanne oyddu kawutethaa oydatuu de7iino; unttunttun bootha mayuwaa mayyiide, huuphiyaan worqqaa akililiyaa wotheedda laatamanne oyddu cimatuu utteeddino.
5 Kawutethaa oydiyaappe walqqanthay, kooshunchchaynne guugunthaa gunthay keseedda; qassi kawutethaa oydiyaa sinthan laappu xomppatuu poo7iino. Hewanttu Xoossaa laappu ayyaanatuwa.
6 Kawutethaa oydiyaa sinthan birilliya malatiyaa burccukkuwaa abbay de7ee.

3:19 Lem 3:12; Ibr 12:6 **4:2** Hiz 1:26-28; 10:1 **4:5** Kes 19:16; Sax 8:5; 11:19; 16:18; Hiz 1:13; Sax 1:4; Zak 4:2 **4:6** Hiz 1:5-10,22; 10:14

He kawutethaa oydiyaappe sinthannanne guyyenna A matan yuuyyi aadhdhiide, ayfi kumeedda oyddu de7uwan de7iyaa medhetatuu de7iino.
7 Koyro de7uwan de7iya medhetay gaammuwaa malatee; laa7enthuu miizzaa maraa malatee; heezzenthuwaa som77i asaa deemuwaa malatee; qassi oyddenthuu paalliyaa argganthaa malatee.
8 Oyddu de7uwan de7iya medhetatoo huuphiyaan huuphiyaan usuppun qefii de7ee; unttunttoo bollan garssankka ubbasan ayfi kumeedda. Unttunttu qammanne gallassi,
“Geeshshaw, geeshshaw, geeshshaw,
kase de7iyaawoo, ha77ikka de7iyaawoo,
qassi sinthappe yaanawoo,
Godaw, Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw”
giyaawaa aggikkino.
9 He medhetatuu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7uwan de7iyaawaa mazimuriyan sabbeedda wode, bonchcheedda wodenne galateedda wode,
10 laatamanne oyddu cimatuu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7iyaawaa sinthan guufanniide, aw goyinniino; barenttu akililiyaa kawutethaa oydiyaa sinthan wothiide hawaadan yaagiino.
11 “Nu Godaw Xoossaw,
neeni bonchchuwaa,
sabaanne wolqqaa
akkanaw bessaasa.
Ayissi gooppe,
ubbabaa neeni medhdhaadda;
qassi ubbabaykka
neeni koyyeeddawaadan
haneeddanne de7eedda”
yaagiino.

5

Maxaafaanne Dorssaa

1 Itti xaaxetto maxaafay * kawutethaa oydiyan utteeddawaa ushechcha kushiyan de7iyaawaa be7aaddi; he xaaxetto maxaafay laa77u baggannakka xaafetti utteedda; qassi laappu maatafay A bolla attametteedda.
2 Taani itti wolqqaama kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Maatafaa dooyyiide, xaaxetto maxaafaa billanaw bessiyaa uray oonee?” yaagiide, awaajjiyaawaa be7aaddi.
3 Saluwan gidina woy sa7an gidina, woy sa7aappe garssan † gidina, he xaaxetto maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw ooninne bessiyaawe baawa.
4 Xaatha maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw bessiyaa uray baynna diraw, taani daro yeekkaaddi.
5 Cimatuwaappe ittu taana, “Yeekkoppa; be7a, Yihudaa zariyaa gideedda Gaammuu, Daawite zarii xooneedda. I maatafaa dooyyanawunne xaaxetto maxaafaa billanaw bessee” yaageedda.

---

* **4:8** Hiz 1:18; 10:12; Isa 6:2-3 **5:1** *xaaxetto maxaafaa:* Hawaa guussay waraqatan woy galbbaan xaafetteedda xaaxettiyaa maxaafaa gidiide, daro kare bagganna itti woy laa77u bolla bagga galbbaan maatafay attamettee. **5:1** Hiz 2:9-10; Isa 29:11 † **5:3** *sa7aappe garssan:* Hayqqeeddawantta guussaa. **5:5** Dom 49:9; Isa 11:1,10

6 Taani kawutethaa oydiyaappe, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaappenne qassi cimatuwappe gidduwan, shuketteedda Dorssaa malatiide eqqeeddaawaa be7aaddi; aw laappu kacetuunne laappu ayfetuu de7iino. Hewanttu alamiyaa ubbaa kiitetteedda Xoossaa laappu ayyaanatuwa.
7 He Dorssay biide, kawutethaa oydiyaa bolla utteeddaawaa ushechcha kushiyaappe xaaxetto maxaafaa akeedda.
8 I he xaaxetto maxaafaa akeedda wode, de7uwan de7iyaa oyddu medhetatuunne laatamanne oyddu cimatuu A sinthan kunddeeddino. Unttunttu huuphiyaan huuphiyaan diithaanne ixaanay kumeedda worqqaa miishshaa oyqqeeddino. He ixaanay geeshshatuu Xoossaa woossiyaawaa.

9 Unttunttu,
“Xaatha maxaafaa
akkanawunne
maatafaa dooyyaade
xeellanaw new bessee.
Ayissi gooppe,
neeni shukettaadda.
Neeni qommuwaa ubbaappe,
dumma dumma
gadiyaa qaalaa ubbaappe,
yaraa ubbaappenne
zariyaa ubbaappe
ne suuthan
Xoossaw asaa wozaadda.
10 Nu Xoossaw oothana mala,
unttuntta neeni
kaatatuwaanne
qeesatuwaa oothaadda.
Qassi unttunttu sa7an mooddana”
yaagiide ooratha mazimuriyaa
yexxiino.
11 Hewaappe guyyiyan, taani xeellaade, kawutethaa oydiyaa, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaanne cimatuwaa yuuyyi aadhdhiide eqqeedda daro kiitanchchatuwaa kooshshaa sisaaddi; unttunttu sha77aaninne miilooniyan paydetteeddino.
12 He kiitanchchatuu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,
“Shuketteedda Dorssay
wolqqaa, duretethaa,
aadhdheedda eraa,
minotethaa,
bonchchuwaa, sabaa,
galataa akkanaw bessee!”
yaageeddino.
13 Hewaappe guyyiyan, sa7an, saluwan, sa7aappe garssaaninne abbaa gidduwan de7iya medhetaa ubbaynne qassi hewaanttun de7iya medhetaa ubbay,
“Kawutethaa oydiyaa bolla
utteeddawoonne Dorssaw
galatay, bonchchuu,
sabaynne wolqqay
medhi medhinaw gido!”

5:6 Isa 53:7; Zak 4:10 **5:8** Maz 141:2 **5:9** Maz 33:3; 98:1; Isa 42:10 **5:10** Kes 19:6; Sax 1:6 **5:11** Dan 7:10

yaagiide yexxishshin sisaaddi.

14 De7uwan de7iya oyddu medhetatuu, “Amen77i” yaagina, cimatuu guufanniide goyinneeddino.

6

He Xaaxetta Maxaafaa Maatafaa Dooyaa

1 Dorssay laappu maatafatuwaappe ittuwa dooyyishshin be7aaddi; qassi shemppuwaanna de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu guugunthaa gunthaa malatiyaa kooshshaan, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

2 Taani itti bootha paraa be7aaddi. He paraa toggeeddawe wonddaafiyaa oyiqqeedda; qassi aw akililii imetteedda. Olaa I xooniiddinne qassikka xoonanaw keseedda.

3 Dorssay laa7entho maatafaa dooyyeedda wode, shemppuwanna de7iya medhetatuwaa laa7enthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

4 Qassi hara daama paray keseedda. Asay ittu ittuwanna shukettana mala, he paraa toggeeddaawoo sa7an sarotethaa diggiyaa wolqqay imetteedda. Wogga mashshay aw imetteedda.

5 Dorssay heezzentho maatafaa dooyyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. Yaataade karethaa paray keseeddawaa be7aaddi; qassi he paraa toggeeddawe bare kushiyan miizaniyaa oyiqqeedda.

6 Taani de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaa giddoppe kooshshaa malatiyaabaa sisaaddi. He kooshshay, “Itti gallassaa oosoo dirgguu bagga kiiluwaa zarggaa; qassi itti gallassaa oosoo dirgguu itti kiiluwaa bagga banggaa. Shin zaytiyaanne woyiniyaa eessaa qohoppa” yaagiyaawaa sisaaddi.

7 Dorssay oydentho maatafaa dooyyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa oydenthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

8 Taani giraace paray keseeddawaa be7aaddi. He paraa toggeeddaawaa sunthay Hayquwaa; A geeduwaa Si7oolii kaalleedda. Hayquunne Si7oolii sa7aappe oydentho kushiyaa olaan, koshaan, harggiyaan, do7aan wodhissana mala, unttunttussi maatay imetteedda.

9 Dorssay ichcheshentho maatafaa dooyyeedda wode, unttunttu Xoossaa qaalaa odeedda dirawunne barenttu markkatethan ammanetteedda diraw, shukkeedda asaa shemppuwaa yarshshuwaa yarshshiyaasaappe garssan be7aaddi.

10 Unttunttu barenttu qaalaa dhoqqu udiide, “Ubbaa Mooddiyaa Godaw, geeshshaw, tumanchchaw, sa7an de7iya asaa bolla awude pirdday? Qassi nu suuthaa awude cigettay?” yaageeddino.

11 Unttunttoo huuphiyaan huuphiyaan bootha mayuu imetteedda. Unttunttuwaadan hayqqanaw bessiyaa unttunttu laggethaa oosanchchatuwaa payduunne unttunttu ishatuwaa payduu kumana gakkanaw, unttunttu amareedda wodiyaa takkishshana mala, unttunttussi odetteedda.

12 Dorssay usuppuntha maatafaa dooyyeedda wode, taani be7aaddi; biittay loythi qaaxxeedda. Awayfi karethaa mayuwaadan karexxeedda; agenaykka mule suuthaa malateedda.

13 Balasiyaa giyaa mithatti gami77e ayfi, wolqqaama carkkuu qaathina, sa7an qoqqofettiyaawaadan, xoolinttatuu saluwaappe sa7an qoqqofetteeddino.

6:2 Zak 1:8; 6:3,6 **6:4** Zak 1:8; 6:2 **6:5** Zak 6:2,6 **6:8** Hiz 14:21 **6:13** Isa 34:4

14 Saluu xaaxetto maxaafay xaaxettiyaawaadan, xaaxettiide dhayi
ageedda; deri ubbatuunne haathaan doodetteedda sa7ay ubbay barenttu
de7iyaasaappe kichchii aggeeddino.
15 Hewaappe guyyiyan, sa7aa kaatatuu, deriyaa mooddiyaawanttu,
shaalaqatuu, duratuu, wolqqaamatuu, qassi hara asay ubbay, aylletuu,
womaanatuu, deriyaa kessiide, gonggoluwaa giddoninne deriyan de7iyaa
zaallaa guyye baggan qosetteeddino.
16 Yaatiide deretuwaanne shuchchaa, “Kawutethaa oydiyan utteeddawa
ayfiyaappenne Dorssaa hanqquwaappe nu bolla kunddiide, nuuna gen-
therkkiteeshsha!
17 Ayissi gooppe, unttunttoo wolqqaama hanqquwaa gallassay gakki-
kichcheedda; he hanqquwaa danddayanawe oonee?” yaageeddino.

7

*Israa7eeliyaa Asaappe 144000 Asatuwa Som77iyaan Maatafay Wodhd-
heedda*

1 Hewaappe guyyiyan, taani oyddu kiitanchchatuu oyddu bagga sa7aa
gaxaan eqqeeddaawantta be7aaddi. He kiitanchchatuu sa7aa bollan, woy
abbaa bollan, woy ay mithaa bollan, carkkuu carkkennaadan te77eeddino.
2 Qassikka de7uwa Xoossaa maatafaa oyqqiide hara kiitanchchay away
mokkiyaasaappe kesiyaawaa taani be7aaddi. He kiitanchchay bare
kooshshaa dhoqqu udiide, sa7aanne abbaa qohanaw wolqqay imetteedda
oyddu kiitanchchatuwa
3 xeesiide, “Nu Xoossaa oosanchchatuwaa deemuwan nuuni maatafaa
wothana gakkanaw, sa7aa gidina woy abbaa gidina, woy mithaa gidinakka
qohoppite” yaageedda.
4 Taani Xoossaa maatafaa deemuwan wotheeddawanttu payduwaa
sisaaddi. Israa7eeliyaa zariyaa ubbaappe itti xeetanne oytamanne oyddu
sha77a asatuwaa deemuwan maatafay wodhdheedda.
5 Yihudaa zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa
deemuwan maatafay
wodhdheedda.
Roobeela zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Gaade zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
6 Aaseera zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Niftaaleeme zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Minaase zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
7 Simoona zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Leewiyaa zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Yisaakoora zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
8 Zaabiloona zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

6:15 Isa 2:19,21 **6:16** Hos 10:8; Luq 23:30 **6:17** Iyu 2:11; Mil 3:2 **7:1** Erm 49:36; Dan 7:2; Zak 6:5 **7:3** Hiz 9:4,6

Yooseefo zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Biiniyaama zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa
deemuwan maatafay
wodhdheedda.

Bootha Mayuwaa Mayyeedda Cora Asatuwaa

9 Hewaappe guyyiyan, zariyaa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne dumma dumma gadiyaa qaalaa ubbaappe ooninne paydanaw danddayenna zaway baynna cora asaa taani be7aaddi. He asay bootha mayuwaa mayyiide, zambbaa haythaa barenttu kushiyan oyqqiide, kawutethaa oydiyaa sinthaninne Dorssaa sinthan eqqeedda.
10 Unttunttu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,
“Nu atotethaykka
kawutethaa oydiyan
utteedda
nu Xoossaappenne
Dorssaappe yee”
yaageeddino.
11 Kiitanchchatuu ubbay kawutethaa oydiyaa, cimatuwanne de7uwan de7iya oyddu medhetaa yuuyyi aadhdhiide eqqeeddino. Unttunttu kawutethaa oydiyaa sinthan barenttu deemuwan guufanniide Xoossaw goyinniidde,
12 “Amen77i!
Anjjuu, bonchchuu,
aadhdheedda eratethay,
galatay, sabay,
wolqqay, minotethay
medhinaappe medhinaa gakkanaw
nu Xoossaw gido.
Amen77i!”
yaageeddino.
13 Cimatuwaappe ittu taana, “Ha bootha mayuwaa mayyeedda asatuu oonee? Unttunttu haqappe yeeddinoo?” yaagiide oochcheedda.
14 Taani, “Ta Godaw, neeni eraasa” yaagaaddi. I taana hawaadan yaageedda;

“Hawanttu daro waayyiyaa
waayyettiide yeeddawantta.
Unttunttu barenttu mayuwaa
Dorssaa suuthan meecciide
booxxeeddawantta.
15 Hewaa diraw,
unttunttu Xoossaa kawutethaa oydiyaa
sinthan eqqiide,
qammanne gallassi
A Geeshsha Golliyan
aw oothiino.
Qassi I bare kawutethaa oydiyan
utteeddawe
unttunttu gidduwan de7ana.
16 Hawaappe sinthanaw ubbakka

7:14 Dan 12:1; Mat 24:21; Mar 13:19

unttunttu koshattikkino
woy saamettikkino.
Away unttuntta meenna;
qassi ay seelaykka unttuntta guuddenna.
17 Ayissi gooppe,
kawutethaa oydew
gidduwan utteedda Dorssay
unttuntta heemmana.
De7uwa haathaa pulttuwaakkokka
unttuntta kaalethana.
Xoossaykka
unttunttu ayfiya afothaa ubbaa quccidiggana”
yaageedda.

8

Xaaxetha Maxaafaa Laappuntha Maatafay Dooyetteedda

1 Dorssay laappuntha maatafaa dooyyeedda wode, bakka saatiyaa gidiyaawaa keenaa saluu co77u geedda.

2 Hewaappe guyyiyan, taani laappu kiitanchchatuwa Xoossaa sinthan eqqiyaawantta be7aaddi; unttunttussi laappu malakatay imetteedda.

3 Ixaanaa cuwayiyaa worqqaa miishshaa oyqqeedda hara kiitanchchay yiide, yarshshiyaasaa matan eqqeedda. Worqqaappe medhetteedda yarshshiyaasay kawutethaa oydiyaa sinthan de7ee; he yarshshiyaasaa bolla geeshsha ubbatuwaa woosaa gujjana mala, kiitanchchaw daro ixaanay imetteedda.

4 Ixaanaa cuway geeshshatuwaa woosaanna ittippe he kiitanchchaa kushiyaappe pude Xoossaakko beedda.

5 Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay ixaanaa cuwayiyaawaa akkiide, yarshshiyaasaappe tamaa bonqquwaa akkiide, aani kuntheedda. He ixaanaa cuwayiyaawaa duge sa7aa olina, guugunthay guummeedda. Walqqanthay wolqqaameedda; qassi biittaykka qaaxxeedda.

Malakatatuu Punetteeddino

6 Qassi laappu malakataa oyqqiide laappu kiitanchchatuu malakataa punnanaw giigeeddino.

7 Koyro kiitanchchay bare malakataa punnina suuthaanna walaketteedda shachchaynne tamay sa7an bukkeedda. Sa7aappe heezzentho kushii guudetteedda; mithaappekka heezzentho kushii guudetteedda; maataa ubbaykka guudetteedda.

8 Laa7entho kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Wolqqaama deriyaa malatiyaabay taman eexxiidde, abbaan yegetteedda; yaatina, abbaappe heezzentho kushii suuthaa gideedda.

9 Abbaan de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzentho kushii hayqqeedda; markkabetuwaappekka heezzentho kushii dhayeedda.

10 Heezzentho kiitanchchay bare malakataa punnina shaafaappenne pulttuwaa haathaappe heezzentho kushiyaa bolla saluwaappe xomppiyaadan eexxiyaa wolqqaama xoolinttii wodhdheedda.

11 He xoolinttiyaa sunthay Camuwaa geetettee. Haathaappe heezzentho kushii cammeedda; qassi haathay cammeedda diraw, daro asay he haathaa ushiidde hayqqeedda.

7:16 Isa 49:10 **7:17** Maz 23:1,2; Hiz 34:23; Isa 49:10; 25:8 **8:3** Amo 9:1; Kes 30:1,3 **8:5** 11:19; 16:12,18; Hiz 10:2; Kes 19:16 **8:7** Kes 9:23-25; Hiz 38:22 **8:10** Isa 14:12 **8:11** Erm 9:15

12 Oyddentho kiitanchchay bare malakataa punneedda. Awaappe, agenaappenne xoolinttiyaappe heezzentho kushii deshetteedda; unttunttu poo7uwaappekka heezzentho kushii dhumeedda. Hewaa diraw, gallassaappe heezzentho kushii, qammaappekka heezzentho kushii dhumeedda.

13 Itti argganthay saluwan paalliyaawaa taani be7aaddi. He argganthay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Heezzu kiitanchchatuu punnana bessiyaa yokko malakatay punettiyaa wode, sa7an de7iya asaw aayyeero! Aayyeero! Aayyeero!” yaagiyaawaa sisaaddi.

9

1 Hewaappe guyyiyan, ichcheshentho kiitanchchay bare malakataa punnina saluwaappe duge sa7aa kunddeedda xoolinttiyaa be7aaddi. He xoolinttew ciimmo ollaa * qulppii imetteedda.

2 Xoolinttii ciimmo ollaa dooyyeedda; aako coociyaappe kesiyaa cuwaa mala cuway he ciimmo ollaappe kesseedda. Qassi awaynne sa7ay he ciimmo ollaappe keseedda cuwan dhumeeddino.

3 Cuwaappe boolii duge sa7aa yeedda. Sa7an de7iya soggatoo de7iya wolqqaa mala wolqqay boolewukka imetteedda.

4 Xoossaa maatafay deemuwan baynna asaa xalalaa qohanaappe attin, sa7an de7iya maataa woy aaciya mithaa gidina woy ay mithaa gidinakka qohenna mala, boolew odetteedda.

5 Boolii he asaa ichcheshu agenaa gidiyaawa paxa kaa7ana mala, maatay imetteeddawaappe attin, aw asaa wodhanaw maatay imettibeenna. Sogguu asaa dukkiide seelissiyaawaa keenaa boolii seelissee.

6 He gallassatuwan asay hayquwaa koyyana; shin demmenna. Qassi hayqqanawukka amottana; shin hayquu asaappe baqatana.

7 Boolii olaw giigi utteedda paraa malatee. Booliyaa huuphiyaan worqqaa malatiyaa akililii de7ee; A deemuuka asaa deemuwaa malatee.

8 A binnaanaykka macca asaa binnaanaydaa aduqqee; A achchaykka gaammuwaa achchaa malatee.

9 A tiray birataan ootheedda gonddalliyaa malatiyaawan goozetti utteedda; qassi A qefiyaa kooshshay olaa baanaw piriixiyaa paratuu goochchiyaa gaariyaa kooshshaa mala.

10 Aw sogguwaa dufiyaa malatiyaa dufii de7ee; A dufiiyan dukkiyaabay de7ee. He dufiiyan ichcheshu agenaa gidiyaawa asaa qohanaadan, aw maatay imetteedda.

11 A mooddiyaa kaatii de7ee. He kaatii ciimmo ollaa kiitanchchaa. A sunthaykka Ibraayisxxe qaalaan Abiddoona; qassi Giriike qaalaan Apholiyoona geetettee. Apholiyoona giyaawoo bilethay, dhayissiyaawaa giyaawaa.

12 Koyro aayyeero giyawe aadhdheedda; be7a, biro hara laa77u aayyeero giyawe yaanawaa.

13 Usuppuntha kiitanchchay bare malakataa punneedda. Xoossaa sinthan eqqeedda worqqaappe medhdheedda yarshshiyaasaan de7iyaa oyddu gaxaa kacetuwaappe itti kooshshaa sisaaddi.

---

* **8:12** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10,31; 3:15 **9:1** *ciimma ollaa:* Hawaa guussay garssa bagga biittaan darissi ciimmatiide de7iyaa iita ayyaanatuu barenttu wurssethaa muraa gallassay gakkanaw qashettiide de7iyaasaa. **9:2** Dom 19:28 **9:3** Kes 10:12-15 **9:4** Hiz 9:4 **9:6** Yob 3:21; Erm 8:3 **9:7** Iyu 2:4 **9:8** Iyu 1:6 **9:9** Iyu 2:5 **9:13** Kes 30:1-3

14 He kooshshay malakatay de7iyaa usuppuntha kiitanchchaa, “Efiraaxeesa giya wogga shaafan qashetteedda oyddu kiitanchchatuwa billa” yaageedda.
15 Asaa zariyaappe heezzentho kushiyaa wodhanaw, ha saatiyaassi, gallassaassi, agenaassinne laythaassi giigissi wotheedda, oyddu kiitanchchatuu biletteeddino.
16 Olaa paraa toggiyaa asaa payduu laa77u xeetu miiloone gidiyaawaa taani sisaaddi.
17 Qassikka taani saxaan paratuwaanne he paratuwaa toggeedda asaa be7aaddi. Asaw tiraan wothiyaa birataa gonddalliyaa malay de7ee. He tiraan wothiyaa birataa gonddalliyaa malay tamaadan zo7o; samaayiyaa; qassi eexxiyaa diiniyaa mala. Paratuwaa huuphii gaammuwaa huuphiyaa mala. Unttunttu doonaappe tamay, cuwaynne adilliyaa ciishshaa malatiyaa eexxiyaa diiniyaa tamay keseedda.
18 Paratuwaa doonaappe keseedda taman, cuwaaninne eexxiyaa diiniyan ha heezzu boshatuwan asaa zariyaappe heezzentho kushii hayqqeedda.
19 Ayissi gooppe, paratoo wolqqay doonaaninne dufiiyan de7ee. Unttunttu dufiikka huuphiyaanna de7iyaa shooshshaa malatee; hewan unttunttu asaa qohiino.
20 Ha boshatuwan hayqqennan atteedda asay bare kushiyan oothiyaawaa aggibeenna. Qassi worqqaappe, biraappe, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe shuchchaappenne mithaappe oosetteedda, xeellanaw woy sisanaw woy hamettanaw danddayenna eeqaassinne xalahiyaassi goyinniyawaakka aggibeenna.
21 Asay eriiddi wodheeddawaa, woy bare biteeddawaa, woy bare woshummeeddawaa, woy bare wuu77eeddawaa aggiide, bare nagaraappe simmibeenna.

10

Kiitanchchaanne Guutha Maxaafaa

1 Qassikka taani hara wolqqaama kiitanchchay saluwaappe kesiide, duge wodhdhiyaawaa be7aaddi. Shaariyaa I mayyi utteedda; qassi zuluu A huuphiyaa yuuyyi aadhdhi utteedda. A deemuuka awaa mala; A gediikka tamaa tuussaa mala.
2 He kiitanchchay dooya de7iya itti guutha xaaxetto maxaafaa bare kushiyan oyqqeedda. Bare ushechcha gediya abbaa bolla essiide, bare haddirssa gediya biittaa bolla esseedda.
3 Gudiyaa gaammuwaadan, wolqqaappe gudeedda. I gudeeddawaappe guyyiyan, laappu dadatuu aananna gunthan haasayeeddino.
4 Unttunttu guummeedda wode taani xaafanaw qoppaaddi. Shin saluwaappe, “Laappu dadatuu haasayeeddawaa asaw qaattoppanne xaafoppa” yaagiyaa kooshshay taw sisettedda.
5 Hewaappe guyye, abbaa bollaaninne biittaa bollan eqqide7ishshin taani be7eedda kiitanchchay, bare ushechcha kushiyaa saluwaa pude micceedda.

6 Saluwaanne saluwan de7iya ubbabaa, sa7aanne sa7an de7iya ubbabaa, abbaanne abbaan de7iya ubbabaa, medhdheedda medhi medhinaw de7iya Xoossaa sunthan caaqqeedda. Yaatiide, “Wodii wuranaw gami77enna.
7 Shin laappuntha kiitanchchay bare malakataa punniyaa wode, Xoossay nabatuwaa gideedda bare ashikkaretoo qaalaa odi wotheeddawaadankka, I xuureedda qofay polettana” yaageedda.

9:20 Maz 115:4-7; 135:15-17; Dan 5:23 **10:5** Kes 20:11; Zar 32:40; Dan 12:7; Amo 3:7

8 Hewaappe guyyiyan, saluwaappe haasayishshin taani siseedda kooshshay laa7enthuwa zaariide taana, “Abbaa bollaaninne biittaa bollan eqqeedda kiitanchchaa kushiyan dooya de7iya xaaxetto maxaafaa baade akka” yaagiyaawaa sisaaddi.

9 Taani he kiitanchchaakko baade, guutha xaaxetto maxaafaa taw immana mala, A oochchaaddi. I taana, “Akkaade ma; maxaafay ne uluwaa camissanawaa; shin ne doonan eessaadan, I mal77anawaa” yaageedda.

10 Hewaappe guyye, taani kiitanchchaa kushiyaappe he guutha xaaxetto maxaafaa akkaade maaddi; ta doonan maxaafay eessaadan mal77eedda. Shin taani meeddawaappe guyyiyan, ta ulo gidduu cammeedda.

11 Qassikka taana, “Yaraa ubbaa, zariyaa ubbaa, dumma dumma biittaa qaalaanne kaatatuwaabaa neeni timbbitiyaa qanxxennaan haasayanaw bessee” yaageedda.

11

Laa77u Markkatuwaa

1 Hewaappe guyye, maqqaa malatiyaa likkiyaa xam77ay taw imetteedda; taana geeddawe hawaa; “Baade Xoossaa Geeshsha Golliyaanne yarshshiyaasaa likka. Hewan goyinniyaawaantakka payda.

2 Shin Geeshsha Gollew kare baggaa agga basha; hewaa likkoppa. Ayissi gooppe, he sa7ay Ayihuda gidenna asaw imetteedda. Ayihuda gidenna asay geeshsha katamaa oytamanne laa77u agenaw yedhdhana.

3 Taani gaabiyaa mayyeedda ta laa77u markkatuwaa kiittana; unttunttu itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallassan Xoossaa kiitaa odana” yaageedda.

4 He laa77u markkatuu ha sa7aa Godaa sinthan eqqiyaa xomppiyaa wothiyaa laa77u ballatuwaa.

5 Ooninne unttuntta qohanaw koyyooppe, unttunttu doonaappe tamay kesiide unttunttu morkketuwaakka dhayissee. Qassi ooninne unttuntta qohanaw koyyooppe, hewaaddankka hayqqana.

6 Unttunttu Xoossaa kiitaa odiyaa wodiyaan iray bukkennaadan, saluwaa gorddanaw unttunttussi maatay de7ee. Unttunttussi haathaa suuthaa kessiyaa maataykka de7ee; qassi unttunttu barena koshshiyaa wode, sa7aa dumma dumma boshaan shocanaw unttunttussi maatay de7ee.

7 Unttunttu barenttu markkatethaa wursseeddawaappe guyyiyan, ciimmo ollaappe pude kesiyaa do7ay unttunttunna olettana. He do7ay unttuntta xooniide wodhana.

8 Unttunttu Goday masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishettiide suletteedda katamaa wogga ogiyaan unttunttu anhay gisanawaa. He katamay leemisuwan Sodoomaa woy Gibxe geetettiide xeesettee.

9 Qassi yaraa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, dumma dumma biittaa qaalaappenne zariyaa ubbaappe yeedda asay unttunttu anhaa heezzu gallassanne baggaa be7ana. Anhay moogettenna mala, he asay diggana.

10 Sa7an de7iya asay ha timbitiyaa odiyaa laa77u asatuwa hayquwan nashettana. Asay unttunttu hayquwaa ittuu ittuwaanna imotaa laamettiidde bonchchanawaa; Ayissi gooppe, sa7an de7iya asaa unttunttu darissi metootheeddino.

10:8 Hiz 2:8–3:3 **11:1** Hiz 40:3; Zak 2:1-2 **11:2** Luq 21:24 **11:4** Zak 4:3,11-14 **11:6** 1Ka 17:1; Kes 7:17-19; 1Sa 4:8 **11:7** Dan 7:7,21; Sax 13:5-7; 17:8 **11:8** Isa 1:9-10

11 Heezzu gallassaanne baggappe guyyiyan, de7uwa shemppuwaa Xoossay unttunttun shemppina, unttunttu denddi eqqeeddino. Unttuntta be7eedda ubbay iita yashshaa yayyeedda.
12 Hewaappe guyyiyan, he timbitiyaa odiyaa laa77u asatuu saluwaappe, “Haa pude kesite” giya wolqqaama kooshshaa siseeddino. Barenttu morkketuu barentta xeellishshin, unttunttu shaariyaan geliide, pude saluwaa beeddino.
13 He saatiyaan biittay loythi qaaxxina katamaappe tammuntha kushii dhayeedda. Qassi biittaa qaathaan laappu sha77a asay hayqqeedda. Atteedda asay loythi kokkori yayyiide, saluwaa Xoossaa gitatethaa sabbeedda.
14 Laa7entho aayyeero giyawe aadhdheedda. Shin akeekite; heezzentho aayyeero giyawe ellekka yaanawaa.

Laappuntha Malakataa

15 Hewaappe guyyiyan, laappuntha kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Saluwan,
“Alamiyaa kawutethay
ha77i nu Godaassanne
A Kiristtoosassa;
qassi medhinaappe medhinaa gakkanaw
I mooddana”
yaagiyaa wolqqaama kooshshay sisettedda.
16 Barenttu oydiyan utteedda laatamanne oyddu cimatuu Xoossaa sinthan duge guufanniide, Xoossaw goyinniidde hawaadan yaageeddino;
17 “Ha77i de7iyaawoo,
kaseppekka de7iyaawoo,
Godaw,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
new wolqqaama wolqqay
de7iyaa dirawunne
neeni mooddanaw
doommeedda diraw,
nuuni neena galateetto.
18 Ayihuda gidenna asay hanqqetteedda;
ne hanqquukka yeedda.
Hayqqeeddawanttu
pirddettiyaa wodii ha77a;
qassi neeni ne oosanchchatoo,
nabatoo,
geeshshatoo,
ne sunthaw yayyiyaawanttoo,
dhoqqatoonne laafatoo
unttunttu oosuwaadan
immiyaa wodiikka ha77a.
Sa7aa dhayissiyaawanttakka
neeni dhayissiyaa wodii ha77a”
yaageeddino.
19 Saluwan de7iya Xoossaa Geeshsha Golli dooyetteedda; A Geeshsha Golliyan Xoossaa Qaalaa caaquwaa Taabootay beetteedda. Qassi walqqanthay wolqqaameedda; gunthay sisettedda; guugunthay guummeedda; biittay qaaxxeedda; wolqqaama shachchaykka shacceedda.

11:11 Hiz 37:10 **11:12** 2Ka 2:11 **11:15** Kes 15:18; Dan 2:44; 7:14,27 **11:18** Maz 2:5; 110:5; 115:13

12

Taani Mishiratto, Na7aanne Dawiyaa Be7aaddi

1 Hewaappe guyyiyan, saluwan wolqqaama mallay beetteedda. Awaa
mayyeedda itti mishiratta, agenaa bolla eqqeeddawunna, tammanne
laa77u xoolinttiyaa akililiyaa bare huuphiyan wotheeddawunna hewaan
de7aw.
2 He mishiratta shahaara; izo yeluwaa oythay, un77ethina waassaaddu.
3 Hara itti wolqqaama mallay saluwan beetteedda. Tammu kaciyaanna
de7iyaa laappu huuphiyan akililiyaa wotheedda itti wolqqaama zo7o dawi
de7ee.
4 He dawi bare dufiiyan heezzentho kushe xoolinttiyaa saluwaappe dafi-
ide, sa7an oleedda. He dawi yeletti wodhdhosaannakka na7aa maanaw
yelana haniyaa mishiratti sinthan eqqeedda.
5 Mishiratta attuma na7aa, Ayihuda gidenna asaa ubbaa birataa
xam77aan mooddanawaa yelaaddu. Shin na7ay Xoossaakkonne A
araataakko, pude ellekka aketteedda.
6 Mishiratta itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallassaw
miziiddenne ushshiidde wothanaw Xoossay giigissi wotheedda sa7aa baz-
zuwaa baqataaddu.
7 Hewaappe guyyiyan, saluwan olay denddeedda. Mikaa7eeli bare
kiitanchchatuwaanna ittippe dawiyaa oletteedda; dawiikka bare
kiitanchchatuwanna gidiide, zaari oletteedda.
8 Shin dawi xoonettina dawiyaasinne A kiitanchchatuwaassi saluwan
sa7ay dhayeedda.
9 Woliqqaama dawi, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawe,
beni shooshshay, alamiyaa ubbaa balethiyaawe oletteedda; I bare ki-
itanchchatuwanna ittippe duge sa7aw oletteedda.
10 Hewaappe guyyiyan, taani saluwaappe hawaadan yaagiyaa kooshshaa
sisaaddi;
“Xoossaa atotethay ha77i yeedda.
Xoossay barew
Kaate gidiyaawadankka
bare wolqqaa besseedda;
A Kiristtoosi bare maataa besseedda.
Ayissi gooppe,
qammanne gallassi
Xoossaa sinthan eqqiide,
nu ishatuwaa mootiyaawe
saluwaappe duge oletteedda.
11 Nu ishatuu Dorssaa suuthaaninne
barenttu tumu markkatethan
dawiya olettiide xooneeddino.
Qassi unttunttu
barenttu shemppuwaa aathi immiyaawoo
qarettibeykkino.
12 Hewaa diraw,
saluunne saluwaa giddon de7iyaawanttu,
nashettite.
Shin sa7awunne
abbaw aayyeero!
Ayissi gooppe,

12:3 Dan 7:7 **12:4** Dan 8:10 **12:5** Isa 66:7; Maz 2:9 **12:7** Dan 10:13,21; 12:1; Daa 9 **12:10** Yob 1:9-11; Zak 3:1

xalahiyaa kaappuu
barew guutha wodii
atteeddawaa eriyaa diraw,
wolqqaama hanqquwan
duge hinttenttukko
wodhdheedda”
yaageedda.
13 Qassi dawi barena duge sa7aa oleeddawaa be7eeddawaappe guyyiyan,
he attuma na7aa yeleedda mishiratto yederssuwaa doommeedda.
14 Mishiratto shooshshay qohenna mala, heezzu laythaanne baggaa
maadenne ushaadde iza naagettiyasaa bazzuwaa paallaade baana mala,
laa77u wolqqaama argganthaa qefii iziw imetteedda.
15 Hewaappe guyyiyan, mishiratto di7uu di77iide afana mala, shooshshay
shaafaa haathaa keena haathaa bare doonaappe mishiratti geeduwan
gusseedda.
16 Shin biittay mishiratto maaddeedda; biittay bare doonaa dooyyiide,
dawiyaa doonaappe keseedda haathaa mitti aggeedda.
17 Dawi mishirattiw darissi hanqqettiide, izi zerethaa Xoossaa aza-
zuwaa naagiyaa ubbatuwaanne Yesuusi qonccisseedda tumu ammanet-
tiyaawantta olanaw,
18 biide abbaa doonan de7iyaa shafiyaan eqqeedda.

13

Taani Abbaappe Kesiyaa Laa77u Do7atuwaa Be7aaddi

1 Hewaappe guyyiyan, itti do7ay abbaappe kesishshin, taani be7aaddi. Aw
tammu kaciinne laappu huuphii de7ee; A tammu kaciyaa bollan tammu
akililii de7ee. A huuphiyankka boriyaa sunthay xaafetti utteedda.
2 Taani be7eedda do7ay maahiyaa malatee; A gedi babbanthaa geetettiyaa
iita du7aa gediya malatee; A doonay gaammuwaa doona malatee. Dawi
bare wolqqaa, bare kawutethaa oydiyaanne bare wolqqaama maataa he
do7aw immeedda.
3 He do7aa huuphetuwaappe ittuu hayqqeeddawaa malaatiyaawaa taani
be7aaddi; shin wodhiyaa maythay paxeedda. Sa7aa asay ubbay maalalettii-
ide, he du7aa geeduwaa kaalleedda.
4 Dawi bare maataa do7aw immeedda diraw, asay ubbay dawew goyin-
needda. Qassi he asay, “Do7aa malay oonee? Aananna olettanaw ooni
danddayii?” yaagiidde, do7aw goyinneedda.
5 He do7aw pala yewuwaanne boriyaa haasayiyaa doonay imetteedda.
Oytamanne laa77u agenaassi oothana mala, aw maatay imetteedda.
6 He do7ay Xoossaa, A sunthaa, I de7iyaasaanne saluwan de7iya ub-
batuwaa boriyaa doommeedda.
7 He do7ay Xoossaa asatuwaanna olettiide, unttuntta xoonana mala, aw
maatay imetteedda. Qommuwaa ubbaa, yaraa ubbaa, dumma dumma
biittaa qaalaa ubbaanne zariyaa ubbaa modiyaa maatay aw imetteedda.
8 Sa7ay medhettanaappe kase shuketteedda Dorssaa de7uwa maxaafan
sunthay xaafettibeenna asay, sa7an de7iyaawe ubbay, he do7aw goyinnana.

9 Sisiyaa haythay
de7iyaa uray siso.

12:14 Dan 7:25; 12:7 **13:1** Dan 7:3; Sax 17:3,7-12 **13:2** Dan 7:4-6 **13:5** Dan 7:8,25; 11:36
13:7 Dan 7:21 **13:8** Maz 69:28

10 Omoddettana asay de7ooppe,
ooninne omoddettanawaa.
Mashshaan shukettaana asay de7ooppe,
ooninne mashshaan shukettanawaa.
Geeshshatuwaa danddayaynne
ammanuu hawaan erettanawaa.

Taani Sa7aappe Kesiyaa Do7aa Be7aaddi

11 Hewaappe guyyiyan, hara do7ay sa7aappe kesiyaawaa taani be7aaddi. Dorssa kaciyaa malatiyaa laa77u kacii aw de7ee; shin he do7ay dawiyaadan haasayeedda.

12 He do7ay koyro do7aa wolqqaama maataa ubbaa A sinthan ootheedda. Sa7aynne sa7an de7iya asay ubbay A wodhiyaa maythay paxeedda koyro do7aw goyinnana mala, he do7ay godatteedda.

13 He laa7entho do7ay wolqqaama malaatatuwaa ootheedda; haray atto tamaa saluwaappe asaa ubbaa sintha sa7aa wothana gakkanaw malaatatuwaa ootheedda.

14 Koyro do7aa sinthan oothanaw, aw imetteedda malaatatuwaan sa7an de7iya asaa ubbaa I baletheedda. Mashshaan maythattooppenne paxa de7iyaa koyro do7aa bonchchoo misiliyaa giigissanaadan, sa7aa asaa ubbaw laa7entho do7ay odeedda.

15 Qassi koyro do7aa misilii haasayanaadaaninne barew goyinnenna ubbaa wodhanaadan, laa7entho do7ay bare shemppuwaa koyro do7aa misiliyan shemppuwaa gelissanaw azazetteedda.

16 Asay ubbay woggaynne qeeray, manqqunne durii, womaannuunne ayllii bare ushechcha kushiyan woy bare deemuwan mallaa wothanaadan, he laa7entho do7ay godatteedda.

17 He do7aa sunthay woy A sunthaa payduu de7iyaa mallay baynna asay ooninne zali77aanawunne shammanaw danddayenna.

18 Aadhdheedda eratethay hawaan de7ee. Eray de7iyaa ooninne he do7aa payduwaa bilethaa ero; ayissi gooppe, he payduu itti asaa sunthaa. A payduu usuppun xeetanne usuppun tammanne usuppuna.

14

Taani Dorssaanne 144000 Asatuwaa Be7aaddi

1 Hewaappe guyyiyan, taani be7aaddi. Be7ite, Dorssay Xiyoone Deriyaa bolla eqqeedda. A sunthaynne A Aabbu sunthay deemuwan xaafetteedda, itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuu aananna ittippe de7iino.

2 Saluwaappe kuntho haathaa gunthaanne dadaa gunthaa malatiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi. Qassi taani siseedda kooshshay diithaa diixxiyaawanttu barenttu diithaa diixxina siseetiyaa kooshshaa malatee.

3 Itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuu kawutethaa oydiyaa sinthan, oyddu paxa de7iya medhetatuwaa sinthaaninne cimatuwaa sinthan eqqeeddino. Sa7aappe wozetteedda unttunttuppe attin, haray ooninne tamaaranaw danddayenna ooratha mazimuriyaa yexxeeddino.

4 Hawanttu geeshsha asatuwaa gidiyaa diraw, maccawanttunna gakettiide barena tunissibeykkino. Dorssay * biyaasaa ubbaa unttunttu kaalliino. Unttunttu Xoossaassinne Dorssaassi bayra giddanaw, sa7aa asaa giddoppe wozetteeddawantta.

5 Unttunttu ubbaakka worddoti erikkino; unttunttun bayizzuu baawa.

13:10 Erm 15:2; 43:11 **14:1** Hiz 9:4; Sax 7:3 * **14:4** *Dorssaa:* Yesuusaw imetteedda sunthaa. **14:5** Sof 3:13

Taani Xoossaa Kiitanchchaa Be7aaddi

6 Sa7an de7iya asaa ubbaw, zariyaa ubbaw, qommuwaa ubbaw, dumma dumma biittaa qaalaa ubbaawunne yaraa ubbaw medhinaa wonggalaa mishiraachchuwaa awaajjanaw, bolla saluwan paalliyaa hara kiitanchchaa taani be7aaddi.

7 He kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Xoossaw yayyite; A bonchchite. Ayissi gooppe, sa7aa asaa I pirddiyaa saati gakkeedda. Saluwaa, sa7aa, abbaanne haathaa pulttuwaa medhdheedda Xoossaw goyinnite” yaageedda.

8 Hara laa7entho kiitanchchay, “Wolqqaama Baabiloona kunddaaddu; iza kunddeedda gaasuunneekka asaa zariyaa ubbaa iita oosuwaa oosissiyaa diraassa” yaagiidde, koyro kiitanchchaa kaalleedda.

9 Heezzentho kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide, hawaadan yaagiidde, koyro laa77u kiitanchchatuwa kaalleedda; “Do7awunne A misilew goyinniyaa ooninne qassi A mallaa bare deemuwan woy bare kushiyan wothiyaa ooninne de7ooppe,

10 Xoossay bare wolqqaama hanqquwaa burccukkuwan kuntheeddaa hanqquwaa woyiniyaa eessaa I ushana. Hewaa ootheedda ubbay geeshsha kiitanchchatuwaa sinthaaninne Dorssaa sinthan, tamaaninne eexxiyaa diiniyan paxa kaa7ettana.

11 Unttuntta paxa kaa7iyaa tamaa cuway medhi medhinaw cuwattana. Do7awunne he do7aa misilew goyinniyaa oossinne qassi he do7aa sunthaa malaataanna de7iya oossinne qammanne gallassi shemppuu baawa” yaageedda.

12 Xoossaw azazettiyaanne Yesuusaw ammanettiya geeshshatuu danddayiyaa danddayay hawaana.

13 Hewaappe guyyiyan saluwaappe, “Hawaa xaafa; hawaappe sinthaw Godan hayqqiyaawanttu anjjetteeddawantta” yaagiyaa kooshshaa taani sisaaddi.

Ayyaanay, “Tuma; unttunttu barenttu daaburaappe shemppana; ayissi gooppe, unttunttu lo77o kiittaw, Xoossay lo77uwan zaarana” yaagee.

Taani Qoychchaa Wodiyaa Be7aaddi

14 Qassikka taani be7aaddi. Be7ite, bootha shaarii de7ee. Shaariyaa bollan Asaa Na7aa malatiyaawe utteedda; A huuphiyaan worqqaa akililii, qassi A kushiyan qara baacay de7ee.

15 Hara kiitanchchay Geeshsha Golliyaappe kesiide, shaariyaa bollan utteeddawoo bare qaalaa dhoqqu udiide, “Qoychchaa saati gakkeedda diraw, ne baacaa yeddaade kathaa qoycaa; ayissi gooppe, sa7aa kathay meleedda” yaageedda.

16 Shaariyaa bollan utteeddawe, bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7aa kathaa cakkeedda.

17 Qassikka saluwan de7iya Geeshsha Golliyaappe hara kiitanchchay kesseedda; awukka kuussa baacay de7ee.

18 Tamaw kaappo gideedda hara kiitanchchay yarshshiyaasaappe kesiide, kuussa baacay de7iyaa kiitanchchaw bare qaalaa dhoqqu udiide, “Woyiniyaa ayfi teereedda diraw, ne kuussa baacaa yeddaade, sa7an de7iya woyiniyaa turaappe honddodda ayfiyaa qanxxa!” yaageedda.

19 He kiitanchchay bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7an de7iya woyiniyaappe honddodda ayfiyaa qanxxeedda; Xoossaa wolqqaama hanqquwaa he woyiniyaa gumi77iyaa ollaan yeggeedda.

14:8 Isa 21:9; Erm 51:8; Sax 18:2 **14:10** Isa 51:17; Dom 19:24; Hiz 38:22 **14:11** Isa 34:10 **14:14** Dan 7:13 **14:15** Iyu 3:13

20 Katamaappe gaxaan de7iya woyiniyaa ayfiyaa gumi77iyaa ollaan
woyiniyaa ayfi gumi77ettee. Suuthay kesiide, he woyiniyaa gumi77iyaa
ollaappe heezzu xeetu kiilo miitiriyaa keenaa haakkiide, paraw puuluwaa
gakkiyawaa keenaa dhoqqu giide eelleedda.

15

Taani Burccukkuwaa Abbaa Bee7aaddi

1 Taani saluwan hara wolqqaamanne maalalissiyaa mallaa be7aaddi.
Xoossaa hanqquu unttunttu bollan polettiyaa diraw, wurssetha laappu
boshaanna de7iya laappu kiitanchchatuu de7iino.

2 Qassikka taani burccukkuwaa abbaa malatiyaawaa tamaanna walaket-
teeddawaa be7aaddi. Qassi do7aa, A misiliyaanne A sunthaa payduwaa
xooneeddaawantta be7aaddi. Xoossay untuntussi immeedda diithatuwaa
oyqqiide, burccukkuwaa malatiyaa abbaa matan unttunttu eqqeeddino.

3 Unttunttu, Xoossaa oosanchchaa Muse mazimuriyaanne Dorssaa maz-
imuriyaa hawaadan yexxeeddino.

“Godaw,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
ne kiitay gitanne maalalissiyaawaa.
Asa zariyaa ubbaa Kaatew,
ne ogii xilluwaanne tumuwaa.

4 Godaw, new yayyennawenne
ne sunthaa bonchchennawe oonee?
Ayissi gooppe, geeshshay ne xalalaa.
Asa zariyaa ubbay yiide,
ne sinthan goyinnana;
ayissi gooppe, ne xillo kiitay
ubbaw qoncceedda”
yaagiide yexxiino.

Laappu Boshaanna De7iyaa Laappu Kiitanchchatuwaa

5 Hewaappe guyyiyan, taani saluwan de7iya Geeshsha Golli dooyettowaa
hewekka markkatethaa dunkkaaniyaa be7aaddi.

6 Laappu boshaanna de7iya laappu kiitanchchatuu Geeshsha Golliyaappe
keseeddino. Unttunttu phooliide booxxiya laynuwaa mayuwaa mayyeed-
dino; barenttu tiraa worqqaa danccuwan yuushshi aathiide qachcheed-
dino.

7 De7uuwan de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu, medhi medhinaw
gakkanaw de7iyaa Xoossaa hanqquu kumeedda laappu worqqaa kere-
tuwaa laappu kiitanchchatoo immeedda.

8 Xoossaa bonchchuwaappenne A wolqqaappe yeedda cuway Geeshsha
Golliyaa kumeedda. Laappu kiitanchchatuu aheedda laappu boshatuu
polettana gakkanaw, Geeshsha Golliyaa ooninne gelanaw danddayibeenna.

16

Xoossaa Hanqquu Kumeedda Keretuwaa

1 Hewaappe guyyiyan, laappu kiitanchchatoo, “Biide Xoossaa han-
qquwaa laappu keriyaappe sa7an gussite” yaagiide, Geeshsha Golliyaappe
haasayiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi.

14:20 Isa 63:3; Sel 1:15; Sax 19:15 **15:3** Kes 15:1 **15:4** Erm 10:7; Maz 86:9 **15:5** Kes 38:21
15:8 Kes 40:34; 1Ka 8:10-11; 2Od 5:13-14; Isa 6:4

2 Koyro kiitanchchay biide, bare keriyan de7iyaawaa sa7an gussina,
do7aa mallay de7iyaawanttu bollanne he do7aa misilew goyinniyaawantu
bolla loythi sakkiyaa maythaa keseedda.
3 Laa7entho kiitanchchay bare keriyan de7iyaawaa abbaan gussina abbaa
haathay hayqqeedda asaa suuthaa malateedda. Qassi abbaan de7iya med-
hetaa ubbaykka hayqqi aggeedda.
4 Heezzentho kiitanchchay bare keriyan de7iyaawaa shaafatuuwaaninne
pulttatuwan gussina unttunttu suuthaa gideeddino.
5 Haathaw aawottiya kiitanchchay hawaadan yaagiyaawaa, taani
sisaaddi;
“Kasekka ha77ikka
de7iyaa Godaw,
Geeshshaw,
ha pirddaa pirddeedda diraw,
neeni xilluwaa.
6 Unttunttu geeshshatuwaa suuthaanne
nabatuwaa suuthaa
gusseedda diraw,
neeni unttuntta ushshanaw
suuthaa unttunttoo immaadda.
Unttunttu barenttoo
bessiyaawaa akkeeddino”
yaageedda.
7 Yarshshuwaa yarshshiyaasaappe,
“Godaw,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
ne pirdday tumuwaanne xilluwaa!”
yaagiyaa kooshshaa taani sissaadi.
8 Oyddentho kiitanchchay bare keriyan de7iyaawaa awayfiyaa bollan
gussina bare tamaa seelaan asaa guuddanaw, awayfew maatay imetteedda.
9 Asay wolqqaama seelaan guudettiide ha boshatuwaa bollan maatay
de7iyaa Xoossaa sunthaa boreedda. Shin bare nagaraappe simmibeen-
nanne Xoossaa gitatethaakka bonchchibeenna.
10 Ichcheshentho kiitanchchay bare keriyan de7iyaawaa do7aa
kawutethaa oydiyaa bolla gussina, he do7aa kawutethay dhumeedda.
Asay bare seelaa diraw, bare inxxarssaa sa77eedda.
11 Qassi asay bare seelaa dirawunne bare maythaa diraw saluwaa Xoossaa
sheqqeedda. Shin bare ootheedda nagaraappe simmibeenna.
12 Usuppuntha kiitanchchay bare keriyan de7iyaawaa wogga Efiraaxeesa
geetettiyaa shaafan gussina away doliyaa baggappe yaana kaatatuwassi ogii
giiganaadan, haathay meleedda.
13 Hewaappe guyyiyan, taani sheedhdhiyaa malatiyaa heezzu tuna
ayyaanatu dawiyaa doonaappe, du7aa doonaappenne wordduwaa tim-
bitiyaa odiyaawaa doonaappe kesishshin be7aaddi.
14 Unttunttu mallatuwaa oothiyaa xalahatuwaa ayyaanatuwa. He heezzu
iita ayyaanatuu Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa wolqqaama gallassan,
sa7aa kaatatuwaa ubbaa olaw shiishshanaw baana.
15 “Be7a, taani kayisuwaadan yaana. Asaa sinthan kallo hamettiidde
yeellatenna mala, gemi77ishennan bare mayuwaa mayyiide naagiyaa uray
anjjetteeddawaa!” yaageedda.

16:2 Kes 9:10 **16:4** Kes 7:17-21; Maz 78:44 **16:10** Kes 10:21 **16:12** Isa 11:15

16 He iita ayyaanatuu kaatetuwaa Ibraayisxxe qaalaan Arimaagedoona * geetettiyaa sa7aa shiishsheeddino.
17 Laappuntha kiitanchchay bare keriyan de7iyaawaa carkkuwan gussina, Geeshsha Golliyan de7iya araataappe, “Poletteedda” yaagiyaa wolqqaama kooshshay yeedda.
18 Hewaappe guyyiyan, walqqanthay wolqqaameedda; gunthay sisetteedda; guugunthaykka guummeedda. Qassi biittay pala qaathaa qaaxxeedda. Asay sa7an medhettoodeppekka biittay hewaa mala qaathaa qaaxxi erenna; hewe ubbaappe aadhdheedda qaathaa.
19 Woliqqaama katamay heezzu kesiide za77eedda. Biittaa ubbaan de7iya katamatuu dhayeeddino. Xoossay wolqqaama Baabiloono qoppiide, bare iita hanqquwaa woyiniyaa eessay kumeedda burccukkuwaappe woyiniyaa eessaa Baabiloono ushsheedda.
20 Abbaan doodetteedda biittay ubbay dhayeedda; deriikka beettibeenna.
21 Asaa bolla oytamu kiilo keenaa deexiya wolqqaama shachchay saluwaappe wodhdheedda. Asay he shachchaa boshaa diraw, Xoossaa boreedda; ayissi gooppe, boshay daro wolqqaama.

17

Baabiloone Bolla Yaana Muraa

1 Hewaappe guyyiyan, laappu keretuu de7iyaa laappu ki-itanchchatuwappe ittuu taakko yiide, taana hawaadan yaageedda; “Haa ya; daro shaafatuwaa gaxaan de7iya woshummiyaa, wolqqaama katamatta, waana murettanentto, taani neena bessana.
2 Sa7an de7iya kaatatuu izinna woshummeeddino; sa7an de7iya asaykka izi woyiniyaa eessaa ushi mathottiide izinna woshummeedda” yaageedda.
3 He kiitanchchay taana Ayyaanan bazzuwaa afeedda. Hewan taani itti mishiratto boriyaa sunthay bollaa ubbaan xaafetti utteedda zo7o do7aa toggeeddawunno be7aaddi; he do7aw laappu huuphiiyan tammu kacii de7ee.
4 He mishiratta teera ochchaa malatiyaa mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaaddu; iza qassi worqqaan, bonchcho shuchchaaninne inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchan alleeqqaaddu. Iza woshummiyaa tunabaynne sheneyiyaabay kumeedda worqqaa burccukkuwaa bare kushiyan oyqqaaddu.
5 Izi deemuwan xuura yewuwaa bilethay de7iyaa sunthay,

“Woliqqaama Baabiloono;
Sa7aan De7iyaa
Woshummiyaawanttoonne
Sa7aan De7iyaa
Sheneyiyaabaw Aatto”

yaagiyaawe xaafetti utteedda.

6 Qassi he mishiratta geeshshatuwaa suuthaanne Yesuusaw markkat-tishshin wodheeddawanttu suuthaa ushaade mathotteeddawunno taani be7aade malalettaaddi.

---

* **16:16** *Arimaagedoona:* Ha qaalaw koyrotti de7iyaa Ibraayisxxiyaa medhetay, “Har-Maagido” yaagiyaawaa gidiide, “Har-Maagido” giyaawoo de7iyaa bilethay, “Meegido-Zooziyaa” yaagiyaawaa. Hawaa guussay beni wodiyaan asay cora olaa oletteedda sa7aa guussaa. **16:16** 2Ka 23:29; Zak 12:11 **16:19** Isa 51:17 **16:21** Kes 9:23; Sax 11:19 **17:2** Isa 23:17; Erm 51:7 **17:4** Erm 51:7

7 Kiitanchchay taana, “Neeni ayissi hawaadan maalalettaaddii? Taani
new mishiratti xuura yewuwaanne iza tookkeedda laappu huuphiiyan
tammu kacii de7iyaa du7aa xuura yewuwaa odana.
8 Neeni be7eedda do7ay kase de7ee; shin ha77i baawa. He do7ay ciimmo
ollaappe elle kesiide, bashshaw baanawaa. Alamii medhettoodeppe doom-
miide, de7uwa maxaafan unttunttu sunthay xaafettibeenna sa7an de7iya
asay do7aa be7iide malalettana. Ayissi gooppe, I kase de7ee; ha77i baawa;
shin sinthappe yaanawaa.
9 “Hawe aadhdheedda eratethanne akeeka koyyee. Laappu huuphii
mishiratta uttiyaa laappu deretuwaa; hewanttu qassi laappu kaatatuwaa.
10 Unttunttuppe ichcheshu kaatatuu kunddeeddino. Ittuu ha77i
gakkanaassikka mooddee; yokko kaatii yibeenna. I yiide, guutha wodiyaa
takkanaw bessee.
11 Kase de7eedda do7ay, ha77i baynnawe, I bare huuphew hosppuntha
du7aa. I laappu do7atuwaappe ittuwaa; I dhayanaw bee.
12 “Neeni be7eedda tammu kacetuu mooddanaw doommibeenna tammu
kaatetuwa. Shin unttunttu do7anna ittippe itti saatew kaatetuwadan mood-
danaw unttunttussi maatay imettana.
13 Unttunttussi ubbaw itti qofay de7ee; unttunttu barenttu wolqqaanne
barenttu maataa do7aw immana.
14 Unttunttu Dorssaanna olettana; shin dorssaynne dorssaanna
de7iyaawanttu, I xeegeeddawanttunne dooreeddawanttu, A kaalliyaa
ammanetteeddawanttu, he kaatetuwaa xoonana; ayissi gooppe, I
godatuwaa Godaanne kaatetuwaa Kaatiyaa” yaageedda.
15 Kiitanchchay qassikka taana hawaadan yaageedda; “Caaratta utteedda
he neeni be7eedda haathay yaratuwaa, cora asaa, asaa zaretuwaanne
dumma dumma biittaa qaalaa.
16 Qassi neeni be7eedda tammu kaciinne do7ay woshummewunno
ixxanawantta. Unttunttu iziw de7iya ubbabaa akkidiggana. Qassi izo
kallo ashshananne izi ashuwaa midiggana; yaatiide unttunttu izo taman
guuddana.
17 Ayissi gooppe, Xoossaa qaalay tumattana gakkanaw, unttunttu qo-
fay ittuwa gidanaadan, unttunttu barenttu mooddiyaa wolqqaa do7aw
immanaadaaninne Xoossay qoppeeddaawaa unttunttu oothanaadan, unt-
tunttu wozanaan Xoossay amuwaa wotheedda.
18 “He neeni be7eedda mishiratta sa7aa kaatetuwa mooddiyaa
wolqqaama katamatto” yaageedda.

18

Baabilooni Kunddethaa

1 Hewaappe guyyiyan, wolqqaama maatay de7iyaa hara kiitanchchay
saluwaappe wodhdhishiina, taani be7aaddi. He kiitanchchaa bonchchuu
sa7aa poo7isseedda.
2 He kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide,
“Iza kunddaaddu!
Wolqqaama Baabiloona kunddaaddu!
Baabiloona xalahatuu aqiyaasaa gidaaddu;
iita ayyaanatuu ubbatuunne
ixettiyaa iita kafatuu ubbatuu
iini de7iino.

17:8 Dan 7:7; Sax 11:7; Maz 69:28 **17:12** Dan 7:24 **18:2** Isa 13:21; 21:9; Erm 50:39; 51:8; Sax 14:8

3 Ayissi gooppe,
asaa zariyaa ubbaa
bare mathoyiyaa woyiniyaa eessaa
ushshina
izinna woshummeeddino.
Qaykka sa7aa kaatatuu
izinna woshummeeddino.
Izi ishalo wolqqaa gaasuwan
sa7an de7iya
zali77anchchatuu duretteeddino”
yaageedda.
4 Hewaappe guyyiyan,
taani saluwaappe
hawaadan yaagiyaa
hara kooshshaa sisaaddi;
“Ta asaw, iippe kesite!
Izi nagaraa izinna koxxoppite!
Izi muraa gishettoppite.
5 Ayissi gooppe,
izi nagaray
saluwaa gakkanaw dooretti utteedda.
Xoossay izi iita bayizzuwa
hassayeedda.
6 Iza immeeddawaa keenaa zaariide,
iziw immite.
Iza ootheeddawoo
laa77u kushiyaa
iziw qanxxite.
Iza hinttenttussi giigisseedda ushshaappe
laa77u kushiyaa ushshaa
izi burccukkuwaa kunthite.
7 Iza bonchchetteeddawaanne
ishaleeddawaa keenaa
izo tuggayitenne kayyoyite.
Iza bare wozanaan,
‘Taani kaatattiidan uttay;
taani asinay baynna maccawunno gidikke;
qassi ubbaakka kayyottikke’
yaagaw.
8 Hewaa diraw,
izi boshaa ubbay
harggii, kayyuunne koshay
izo itti gallassi oyqqana.
Qassi iza taman guudettana;
ayissi gooppe,
izi bolla pirddiyaa
Godaa Xoossay Wolqqaama”
yaageedda.
9 Sa7aa kaatatuu, izina woshummiidde ishaleeddawanttu he katamatta guudettina, kesiyaa cuwaa be7eedda wode, katamattiw unttunttu waassananne yeekkana.

18:3 Isa 23:17; Erm 51:7 **18:5** Dom 18:20-21; Erm 51:9 **18:6** Maz 137:8; Erm 50:29 **18:7** Isa 47:7-9 **18:9** Hiz 26:16-17

10 Unttunttu he katamatti ugaw yayyeedda diraw, haakki eqqiide, “Ha
wolqqaama katamattee! Wolqqaama katamattee! Baabiloonee, new aayy-
eero! Neeni ay mala tuggattaniishsha. Neeni itti saatiyaa giddon ne pirddaa
akkaadda” yaagana.
11 Unttunttu markkabiyaa caanaa hawaappe sinthanaw shammiyaabay
baynna diraw, sa7an de7iya zali77anchchatuu he katamattiw waassananne
kayyottana.
12 Unttunttu worqqaa, biraa, bonchcho shuchchaa, inqquwaa geetet-
tiyaa al77o shuchchaa, teera oochcha malatiyaa mayuwaa, suufiyaa mala
mayuwaa, hariya geetettiyaa mayuwaa, zo7o mayuwaa, ubba qommo
sawiyaa mithaa, ubba qommuwan ootheedda danggarssaa achchaa, al77o
mithaappe medhetteeddabaa, nahaasiyaa, birataa, ibineberediyaa geetet-
tiyaa shuchchaa,
13 qarafaa, qimaamiyaa, ixaanaa, shittuwaa, sawiyaa ixaanaa dhiilliyaa,
woyiniyaa eessaa, wogaraa zaytiyaa, liiqeedda dhiilliyaa, zarggaa, miizzaa,
dorssaa, paraanne paray goochchiyaa gaariyaa, unttunttu aylletuwanne
haray atto asaa shemppuunne shammiyaabaykka baawa.
14 Zali77anchchatuu mishirattiw,
“Neeni amotteedda
lo77obay ubbay neeppe halidiggeedda.
Ne de7uunne
alleeqqettiyaabay ubbay dhayidiggeedda.
Neeni laa7entho
unttuntta ubbaakka demmakka”
yaageeddino.
15 He katamattin zali77iide duretteedda zali77anchchatuu izi ugaw yayyi-
ide, iippe haakkiide eqqana. Unttunttu yeekkananne kayyottana.
16 Qassi,
“Suufiyaa geetettiyaa
kiriyan dadetteedda mayuwaa,
teera ochchaa malatiyaa
mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaade,
worqqaa alleeqquwan,
bonchcho shuchchaaninne
inqquwaa geetettiyaa
al77o shuchchan alleeqqeedda,
he wolqqaama katamattiw aayyeero!
17 Hawaa keena
wolqqaama maxuu ubbay
itti saatiyaa giddon
dippi gi dhayi aggeedda”
yaageeddino.
Markkabiyaa laaggiyaa ubbatuu, markkabiyan biya ubbatuu,
markkabiyan oothiyaa ubbatuunne abbaan oothi go77ettiyaa ubbatuu
haakki eqqeeddino.
18 He katamatta guudettina kesiyaa cuwaa be7eedda wode barenttu
kooshshaa dhoqqu udiide, “Ha wolqqaama katamatto malatiyaa katamay
ubbaakka baawa” yaageeddino.
19 Unttunttu barenttu huuphiyaan baana qoliide, waasseeddinonne kayy-
otteeddino;
“Abbaan markkabetuu de7iyaa ubbaa

18:11 Hiz 27:31,36 **18:12** Hiz 27:12,13,22 **18:15** Hiz 27:31,36 **18:17** Isa 23:14; Hiz 27:26-30
18:18 Hiz 27:32

bare maxuwan dureyeedda
wolqqaama katamattiw aayyeero!
Qassi iziw de7iyaabay ubbay
itti saatiyaa giddon
dhayi ageedda.
20 He katamatta dhayeedda diraw,
saloo, nashetta!
Geeshshatoo, Yesuusi kiitteeddawanttoo,
nabatoo, nashettite!
Ayissi gooppe,
iza hinttentta ootheeddawaa
diraw Xoossay izo pirddeedda" yaageedda.
21 Hewaappe guyyiyan,
wolqqaama kiitanchchay
woxaa malatiyaa wolqqaama shuchchaa
denthi abbaan oliide hawaadan yaageedda;
"Wolqqaama katamatta
Baabiloona sugina,
hawaadan kunddana;
iza hachcheppe sinthaw
ubbaakka beettukku.
22 Diithaa diixxiyaawanttunne
mazimuriyaa yexxiyaawanttu,
suusulliyaanne malakataa punniyaawanttu
kooshshay hawaappe hini baggan
ne giddon ubbakka siseettenna.
Kushiyaa hiilla eriyaa ooninne
laa7etho ubbakka de7enna.
Woxaa kooshshaykka
hawaappe sinthaw ne giddon sisettenna.
23 Xomppiyaa poo7uukka
laa7ethuwa ne giddon poo7enna.
Akkiyawaa kooshshaynne
gelewunni kooshshay
sinthaw ne giddon siseettenna.
Ne zali77anchchatuu sa7aa
ubbaan eretteedda wolqqaamatuwaa.
Ne bitiyaawan asaa zariyaa ubbay
cimetteedda.
24 Nabatuwaa suuthay,
geeshshatuwaa suuthaynne
sa7an hayqqeedda ubbatuwaa suuthay
izin beetteedda diraw,
Baabiloona
murettaaddu"
yaageedda.

19

1 Hewaappe guyyiyan, saluwan cora asaa kooshshaadan kooshummiyaa
wolqqaama kooshshay hawaadan yaagiyaawaa taani sisaaddi;
"Xoossaa galatay gakko.

18:19 Hiz 27:30-34 **18:20** Zar 32:43; Erm 51:48 **18:21** Erm 51:63-64; Hiz 26:21 **18:22** Hiz 26:13; Isa 24:8 **18:22** Erm 7:34; 25:10 **18:24** Erm 51:49

Atotethay,
bonchchuunne wolqqay
nu Xoossaassa.
2 A pirdday
tumuwaanne xilluwaa.
Caarataade sa7aa tunisseedda
wolqqaama caaratto
Xoossay pirddeedda;
Xoossaa oosanchchatuwaa
iza wodheedda diraw,
Xoossay izo mureedda”
yaageedda.
3 Asay laa7enthuwa bare koshshaa dhoqqu udiide,
“Xoossaa galatay gakko.
He katamatta medhi medhinaw cuwattana”
yaageeddino.
4 Laatamanne oyddu cimatuunne shemppuwaanna de7iya oyddu medhetatuu kawutethaa oydiyan utteedda Xoossaw guufanniide, “Amen77i. Xoossaa galatay gakko” yaagiide goyinneeddino.

Dorssaa Bullachchaw Xeesiyaa Xeessaa

5 Hewaappe guyyiyan,
“Xoossaa ayllatuu ubbay,
Xoossaw yayyiya guuthay,
daruu ubbay nu Xoossaa
galatite”
yaagiyaa kooshshay kawutethaa oydiyaappe keseedda.
6 Hewaappe guyyiyan, cora asaadan kooshummiyaa, wolqqaama shaafaadan guummiyaa, wolqqaama guugunthaadan guugummiyaa kooshshaa taani sisaaddi. He kooshshay,
“Xoossaa galatay gakko.
Ayissi gooppe,
nu Goday,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossay
kawuteedda.
7 Dorssaa bullachchaa
gallassay gakkeedda dirawunne
gelewunnakka bullachchaw
barena giigisseedda diraw,
nuuni pashikkoyttenne nashettoytte;
qassi Dorssaa bonchchoytte.
8 Gelewunniw mayyanaw
suufiyaa geetettiyaa
kiriyan dadetteedda
phooliyaa bootha mayuu imetteedda.
Suufiyaa geetettiyaa
kiriyan dadetteedda mayuu
geeshshatuwaa
xillo oosuwaa”
yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

19:2 Zar 32:43; 2Ka 9:7 **19:3** Isa 34:10 **19:5** Maz 115:13 **19:6** Hiz 1:24; Maz 93:1; 97:1; 99:1

9 Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “ ‘Dorssaa bullachchaw xeesetteeddawanttu anjjetteeddawantta’ yaagaade xaafa” yaageedda. He kiitanchchay qassikka taana, “Hawe Xoossaa tumu qaalaa” yaageedda.
10 Hewaappe guyye taani aw goyinnanaw A gediyan kunddaaddi. Shin I taana, “Hewaa oothoppa. Taani ne malanne Yesuusi unttunttussi qonccisseedda tumatethaa oyqqeedda ne ishatuwaa ubbaa mala aylliyaa. Xoossaw goyinna. Ayissi gooppe, Yesuusi qonccisseedda tumatethay timbitiyaa odiyaawoo denthethiyaawaa” yaageedda.

Bootha Paraa Toggeeddawaa

11 Yaatina, saluu dooyetteeddaawaa taani be7aaddi. Hewan bootha paray de7ee; he paraa toggeeddaawe ammanettiyaawaanne tumanchchaa giide xeesettee. Toggeeddawe xillotethaan pirddeenne bare olaakka olettee.
12 A ayfi tamaa lacuwaa malatee; qassi I bare huuphiyaan daro akililiyaa wotheedda. A bolla xaafetti utteedda sunthay de7ee; shin he sunthay ayenttonne aappe attin, ooninne erenna.
13 I mayyeedda mayuu suuthan naaqqi kesseeddawaa. A sunthaykka Xoossaa Qaalaa.
14 Saluwaa wottaaddaratuu bootha geeshsha suufiyaa geetettiyaa kiriyan dadetteedda mayuwaa mayyiide, bootha paratuwaa toggiide, A geeduwaa kaalliino.
15 Asaa zerethaa I dhayissiyaa kuussa mashshay A doonaappe kesee. Birataa xam77aan asaa I mooddana. Ubbaappe Wolqqaama Xoossay bare hanqquwaa woyiniyaa eessay gumi77ettiyaasan, gumi77iide bessana.
16 A mayuwaa bollanne A wodiriyaa bolla, “Kaatatuwaa Kaatiyaanne godatuwaa Godaa” yaagiyaa sunthay xaafetti utteedda.
17 Hewaappe guyyiyan, taani itti kiitanchchay awaan eqqeeddaawa be7aaddi. He kiitanchchay saluwan dhoqqiide paalliyaa kafuwaa ubbatoo bare kooshshaa dhoqqu udiide, “Haa yiite. Xoossaa kawuwaassi ittisa7a shiiqite.
18 Yiide kaatatuwaa ashuwaa, shaalaqatuwaa ashuwaakka wottaaddaratuwaa ashuwaa miite; paratuwaa ashuwaakka paratuwaa toggeeddawanttu ashuwaakka miite; qassi asaa ubbaa ashuwaa aylliyaawaanne womaannuwaa, dhoqqaawaanne hokaawaa miite” yaageedda.
19 Paraa toggeeddaawaannanne A wotaaddaratuuwanna olettanaw, do7aynne sa7aa kaatatu qassi unttunttu wottaaddaratuu itti sa7aa shiiqi utteeddawantta taani be7aaddi.
20 He do7ay A sinthaan malaataa ootheedda worddo nabiyaanna ittippe oyqetteedda. Do7aa mallay de7iyaawanttanne do7aa misilew goyinneeddawaantta I baletheeddawe he oothiyaa malaatatuwaana. Do7aynne worduwaa timbbitiyaa odiyaawe laa77atuukka diiniyaan eexxiyaa tamaa abbaan paxa yegetteeddino.
21 Unttunttu wottaaddaratuu paraa toggeeddaawaa doonaappe kesiyaa mashshaan hayqqeeddino. Kafatuu ubbatuu unttunttu ashuwaappe barenttoo danddayeeddawaa keenaa meeddino.

20

Sha77a Laythaa Kawutethaa

1 Ciimmo ollaa qulppiyaanne wolqqaama santhalataa bare kushiyan oyqqeedda itti kiitanchchay saluwaappe yiyaawaa taani be7aaddi.

19:11 Hiz 1:1; Maz 96:13; Isa 11:4 **19:12** Dan 10:6 **19:15** Maz 2:9; Isa 63:3; Iyu 3:13; Sax 14:20 **19:17** Hiz 39:17-20

2 Kiitanchchay dawiyaa, he beni shooshshaa, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawaa oyqedda; yaatiide sha77a laythaw qachcheedda.

3 Kiitanchchay ciimmo ollaan A yeggiide, sha77a laythay wuranaw, asaa zerethaa laa7ethuwa balettenna mala, he ciimmo ollaa qulppi gorddiide attameedda. Hewaappe guyyiyan, dawi amareedda wodiyaa bilettanaw bessee.

4 Hewaappe guyyiyan, taani araatatuwaanne unttunttun utteeddawantta be7aaddi; unttunttussi pirddiyaa maatay imetteedda. Yesuusi qonccisseedda tumaanne Xoossaa qaalaa awaajjeedda diraw, barenttu qoodhiyaa qanxxetteedda asaa shemppuwaakka taani be7aaddi. Unttunttu do7aw woy do7aa misilew goyinnibeykkino. Unttunttu do7aa mallaa barenttu deemuwaan woy barenttu kushiyan wothibeeykkino. Unttunttu hayquwaappe denddiide, Kiristtoosaanna ittippe kaatetuwadan sha77a laythaw mooddeeddino.

5 Hayqqeeddawanttuppe coratuu sha77a laythay wurana gakkanaw, hayquwaappe denddibeykkino. Hewe koyro dendduwaa.

6 Koyro dendduwan denddeeddawanttu anjjetteeddawanttanne Xoossaa asatuwaa. Unttunttu bolla laa7entho hayqoo wolqqay baawa. Unttunttu Xoossaassinne Kiristtoosassi qeesatuwaa gidana; unttunttu aananna ittippe sha77a laythaw mooddana.

Seexaanay Xoonetteedda

7 Sha77a laythay wureeddawaappe guyyiyan, Seexaanay qashuwaappe bilettana.

8 I Sa7an ubbasan de7iya asaa zerethaa balethanaw kessana; hewe Googanne Maagooga geetettiyaawaa. Seexaanay abbaa shafiyaa keena zerethaa olaw shiishshana.

9 He zaretuu biittaa ubbaa mayyiide geeshshatuwaa heeraanne Xoossay siiqiyaa katamatto yuuyyi aadhdhi eqqeeddino. Shin tamay saluwaappe wodhdhiide, unttuntta meedda.

10 Do7aynne worddo nabii yegetteedda eexxiyaa diiniyaa tamaa abbaan xalahiyaa kaappuu, asaa zerethaa baletheeddawe, yegetteedda. Unttunttu qammanne gallassi medhi medhinaw paxa kaa7ettana.

Wurssetha Pirddaa

11 Hewaappe guyyiyan, taani wolqqaama bootha araataanne he araataan utteeddawaa be7aaddi. Sa7aynne saluu A sinthappe baqateeddino; laa7entho beettibeykkino.

12 Hayqqeeddawanttu, dhoqqu giyaawanttunne guuthatuu araataa sinthan eqqeeddaawantta taani be7aaddi. Maxaafatuu dooyetteeddino; hara maxaafay, de7uwa maxaafaykka dooyetteedda. Hayqqeeddawanttu barenttu oosuwaadan, maxaafatuwan xaafetti utteeddawaadankka pirddetteeddino.

13 Abbay bare giddon de7iya hayqqeeddaawantta immeedda; hayquunne Si7oolii barenttu giddon de7iya hayqqeeddawantta immeeddino. Ubbaykka barenttu oosuwaadan pirddetteeddino.

14 Hewaappe guyyiyan, hayquunne Si7oolii tamaa abbaan yegetteeddino. He tamaa abbay laa7etho hayquwaa.

15 De7uwa maxaafan bare sunthay xaafettibeenna asay ooninne tamaa abban yegetteedda.

20:2 Dom 3:1 **20:4** Dan 7:9,22 **20:8** Hiz 7:2; 38:2,9,15 **20:11** Dan 7:9-10

21

Ooratha Saluwaanne Ooratha Sa7aa

1 Hewaappe guyyiyan, taani ooratha saluwaanne ooratha sa7aa be7aaddi.
Koyro saluunne koyro sa7ay dhayeedda. Abbaykka dhayeedda.
2 Geeshsha katamatta ooratha Yeerusalaame, bare asinaw mayyaade
giigeedda geliyaa wodoro naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe
Xoossaa matappe duge wodhdhewunno taani be7aaddi.
3 Woliqqaama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasay-
ishshin, taani sisaaddi; "Xoossaa gollii asaanna de7ee; Xoossay asaanna
ittippe de7ana. Unttunttu A asaa gidana; Xoossay bare huuphew unttunt-
tunna de7ana. I unttunttu Xoossaa gidana.
4 Xoossay unttunttu ayfiya afutha ubbaa quccana. Hawaappe sinthanaw
hayquunne kayyuu woy waasunne sakuu baawa. Ayissi gooppe, eccabay
dhayeedda" yaageedda.
5 Araatan utteeddawe, "Taani ubbabaa ooraxxissay" yaageedda. Qassikka
gujjiide taana, "Taani haasayiyaawe ammanettiyaawaanne tuma gidiyaa
diraw xaafa" yaageedda.
6 Qassikka taana hawaadan yaageedda; "Poletteedda. Taani Alfaanne
Omeegaa; Doomethaanne Poluwaa. Saametteedda oonanne Taani de7uwaa
haathaa pulttuwaappe coo ushshana.
7 Xooniyaa uray ooninne hawaa ubbaa laattana. Taani aw Xoossaa gidana;
ikka ta na7aa gidana.
8 Shin yayyiyaawanttu, ammanennawanttu, tunatuu, shemppuwaa
wodhiyaawanttu, woshummiyaawanttu, bitiyaawanttu, eeqaassi
goyinniyaawanttunne worddotiyaawanttu ubbay de7iyaa sa7ay tamaynne
eexxiyaa diinii eexxiyaa abbaa gidanawaa. Hewe laa7entho hayquwaa"
yaageedda.

Ooratha Yeerusalaamo

9 Laappu wurssetha boshatuu kumeedda laappu keretuwaa oyqqeedda
laappu kiitanchchatuwappe ittuu taakko yiide taana, "Haa ya. Taani neena
gelewunno Dorssaa machchatto bessana" yaageedda.
10 Kiitanchchay taana daro dhoqqa deriyaa huuphiya Ayyaanan kessiide
geeshsha katamatta, Yerusaalaama saluwaappe Xoossaa matappe duge
wodhdhewunno taana besseedda.
11 He katamatta Xoossaa bonchchuwan poo7aw. He katamatti poo7uu
yasphphiidiyaa geetettiyaa al77o shuchchaa mala; birilliiyadan phoolaw.
12 He katamattiw tammanne laa77u penggetuunne he penggetuwaan tam-
manne laa77u kiitanchchatuu naagiyaa wolqqaama adussa dirssay de7ee.
Penggetuwaan tammanne laa77u Israa7eeliyaa zaretuwaa sunthay xaafetti
utteedda.
13 Away doliyaa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Qassi hirkki
bagganna heezzu penggetuunne huuphissa bagganna heezzu penggetuu
de7iino. Away wulliyaa baggaannakka heezzu penggetuu de7iino.
14 Katamatti dirssay Dorssay kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay
xaafetteedda tammanne laa77u shuchchatuwaa bolla gimbbetteedda.
15 Taananna haasayeedda kiitanchchaw katamatto, izi penggetuwaanne
izi dirssaa likkiyaa worqqaa gatimay de7ee.

21:1 Isa 65:17; 66:22; 2Ph 3:13 **21:2** Isa 52:1; 61:10; Sax 3:12 **21:3** Hiz 37:27; Wog 26:11,12
21:4 Isa 25:8; 35:10; 65:19 **21:7** 2Sa 7:14; Maz 89:26-27 **21:10** Hiz 40:2 **21:12** Hiz 48:30-35
21:15 Hiz 40:3

16 Katamattiw oyddu gaxay de7ee; katamati geesaynne gomppay itti mala. Kiitanchchay katamatto bare gatiman likkeedda. Katamatta laa77u sha77anne laa77u xeetu kiilo miitiriyaa gidaaddu; katamatti geesay, gomppaynne dhoqqatethay itti mala.

17 Kiitanchchay qassi dirssaakka likkeedda. Asaa kushiyan itti xeetanne oytamanne oyddu wadha gideedda. Hewe ooninne likkiyaa ogiyaan kiitanchchay likkinaada.

18 Katamatti dirssay yasphphiidiyaa geetettiyaa shuchchan diretteedda. Katamatta birillliyadan phooliyaa geeshsha worqqaan medhettaaddu.

19 Katamatti dirssaw hiixetteedda shuchchay bonchchetteedda shuchchaa ubbaan alleeqqetteedda; koyro hiixetteedda shuchchay yasphphiidiyaa; laa7enthuu sampperiyaa; heezzenthuu kelqqedooniyaa; oyddenthuu baluuriyaa;

20 ichcheshenthuu sarddonkkisa; usuppunthuu sarddiyoona; laappunthuu kiristtilooba; hosppunthuu biralli; uddupunthuu toophaaziyooniyaa; tammunthuu kirisphphiraasiisa; tammanne ittenthuu yaakinttiyaa; tammanne laa7enthuu ametesxxinoosiyaa.

21 Tammanne laa77u penggetuu tammanne laa77u inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchaa; itti itti penggi itti inqquwan oosetteedda. Katamatti ogii birilliya mala geeshsha worqqaa.

22 Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossaynne Dorssay katamatti Geeshsha Golliyaa gidiyaa diraw, taani he katamattin Geeshsha Golliyaa be7abeykke.

23 Katamattiw poo7iya away woy agenay koshshenna. Ayissi gooppe, Xoossaa bonchchuu he katamattin poo7ee; Dorssaykka he katamattiw xomppiyaa.

24 Asaa zerethay katamatti poo7uwan hamettana. Sa7aa katatuukka barenttu bonchchuwaa he katamattikko ahana.

25 Katamatti penggetuu ubba gallassikka dooya de7ana; ubbakka gorddettikkinno. Ayissi gooppe, hewan qammay baawa.

26 Asaa zerethaa gitatethaynne bonchchuu he katamattikko shiiqana.

27 Shin tunabay woy kawushshabaa oothiyaawe, woy worddotiyaawe ooninne he katamatto gelenna. Qassi Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafetteeddawanttu xalalay he katamatto gelana.

22

1 Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana Xoossaa kawutethaa oydiyaappenne Dorssaa kawutethaa oydiyaappe goggiyaa birilliiyadan phooliyaa de7uwa haathaa shaafaa besseedda.

2 He shaafay katamaa ogiyaa gidduwaanna duge goggee. Shaafaappe hefintha baggannanne hafintha bagganna agenaan itti gedenne laythan tammanne laa77u gede ayfiyaa de7uwa mithay de7ee. He mithaa bonchchuu de7iyaawe, zariyaa ubbaa harggiyaappe pathanaassa.

3 He katamaan Xoossaa sheqay aynne baawa. Xoossaa kawutethaa oydiinne Dorssaa kawutethaa oydii he katamaan de7ana. Xoossaa oosanchchatuu Xoossaw goyinnana.

4 Unttunttu A deemuwa be7ana; A sunthay unttunttu deemuwaan xaafettana.

21:18 Isa 54:11-12 **21:23** Isa 60:19-20 **21:24** Isa 60:3 **21:27** Isa 52:1; Hiz 44:9 **22:1** Hiz 47:1; Zak 14:8 **22:2** Dom 2:9; Hiz 47:12 **22:3** Zak 14:11

5 Hewaappe sinthaw hara qammay baawa. Unttunttoo xomppiyaa woy
awaa poo7uwaa koshshenna; ayissi gooppe, Goday Xoossay unttunttussi
xomppiyaa gidanawa. Unttunttu medhi medhinaw kawutana.

Yesuusa Yuussaa

6 Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana hawaadan yaageedda; “Ha
taani haasayiyaawe tumuwaanne ammanettiyaawaa. Nabatoo bare
Geeshsha Ayyaanaa immiya Goday Xoossay, matan hananaw bessiyaawaa
bare oosanchchatuwaa bessanaw bare kiitanchchaa kiitteedda” yaageedda.

7 Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Ha maxaafan de7iya timbbitiyaa
naagiyaawanttu anjjetteeddawantta” yaageedda.

8 Taani Yohaannisi, ha ubbabaa sisaaddinne be7aaddi. Taani hawaa
siseedda wodenne be7eedda wode, hewaa taana besseedda kiitanchchaw
goyinnanaw, A gediyan kunddaaddi.

9 Shin kiitanchchay taana, “Hewaa oothoppa. Taani nenaadaaninne
nabe gideedda ne ishatuwadan, qassi maxaafan de7iyaabaw azazettiyaa
ubbatuwaadan aylliyaa. Xoossaw goyinna” yaageedda.

10 Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “Hanana geedda ha maxaafaa
qaalaa maatafan gorddoppa. Ayissi gooppe, ha ubbabay polettiyaa wodii
matatteedda.

11 Iitabaa oothiyaawe gujjiidekka iitabaa ootho; tunay gujjiidekka tuno.
Lo77obaa oothiyaawe gujjiidekka lo77obaa ootho; geeshshaynne gujji-
idekka geeshsha gido” yaageedda.

12 Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Asaa ubbaw A oosuwaadan
immanaw, ta woytaa akkaa yaana.

13 Taani Alfaanne Omeegaa; Koyruwaanne Wurssethaa; Doomethaanne
Poluwaa” yaageedda.

14 Barenttu mayuwaa geeshshi meecciyaawaanttu anjjetteeddawantta.
De7uwa mithaa ayfiyaa maanawunne katamaa penggiyaanna gelanaw unt-
tunttussi maatay imetteedda.

15 Shin kanatuu, bitiyaawanttu, woshummiyaawanttu, shemppuwaa
wodhiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne barenttu haasayaaninne
barenttu kiitaan worddotiyaawanttu karenna de7iino.

16 “Taani Yesuusi, ha yewuwaa hinttenttussi woosa golletuwan markkat-
tana mala, ta kiitanchchaa kiittaaddi. Taani Daawita Golliyaa Yeletaa. Taani
poo7issiyaa Wonttaa Bakkaaliyaa” yaageedda.

17 Geeshsha Ayyaanaynne gelewunna, “Haa ya” yaagiino. Qassi hawaa
sisiyawe ooninne, “Haa ya” yaago. Saametteedda asay ooninne haa yo.
De7uwa haathaa koyyiyaa asay ooninne coo akko.

18 Taani ha maxaafan xaafetteedda hanana geedda qaalaa sisiyaa oo-
nanne zoray. Ooninne ha qaalaa bolla ittibaa gujjooppe, Xoossay ha max-
aafan xaafetteedda boshaa A bolla gujjana.

19 Ooninne maxaafan de7iya timbbitiyaa qaalaappe ayanne pacissooppe,
ha maxaafaa giddon qonccisseedda de7uwa mithaa ayfiyaappenne
geeshsha katamaappe A gakkiya gishuwaa Xoossay pacissana.

20 Ha ubbabaw markkattiyaawe, “Tuma! Taani ellekka yaana” yaagee.
Amen77i. Godaa Yesuusaa, neeni haaya.

22:5 Isa 60:19; Dan 7:18 **22:11** Dan 12:10 **22:12** Isa 40:10; 62:11; Maz 28:4; Erm 17:10 **22:13** Sax 1:8,17; 2:8; Isa 44:6; 48:12 **22:14** Dom 2:9; 3:22 **22:16** Isa 11:1,10 **22:17** Isa 55:1 **22:19** Zar 4:2; 12:32

21 Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenaanna * ubbaanna
gido. Amen77i.

* **22:21** *hinttenanna:* cora hara bilethatuwan, Xoossaa asaa ubbaanna yaagee.